NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. IX. 175.

BEDRIFTSTELLING I NORGE

9. OKTOBER 1936

TREDJE HEFTE

OVERSIKT OVER TELLINGSRESULTATENE
DE ØKONOMISKE ENHETER

Recensement d'établissements au 9 octobre 1936.
III. Aperçu général. Les unités économiques.

UTGITT AV
DET STATISTISKE SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1939

Pris kr. 2,50.

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX.
(Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX. **Trykt 1937.**

Nr. 103. Sinnssykeasylenes virksomhet 1935. *(Statistique des hospices d'aliénés.)*
— 104. Norges jernbaner 1935—36. *(Chemins de fer norvégiens.)*
— 105. Norges industri 1935. *(Statistique industrielle de la Norvège.)*
— 106. Skolevesenets tilstand 1934—35. *(Instruction publique.)*
— 107. Stortingsvalget 1936. *(Élections en 1936 pour le «Storting».)*
— 108. Norges fiskerier 1935. *(Grandes pêches maritimes.)*
— 109. Telegrafverket 1935—36. *(Télégraphes et téléphones de l'État.)*
— 110. Beitetellingen 1935. *(Pâturage en Norvège 1935.)*
— 111. De spedalske i Norge 1931—35. *(Rapport sur les lépreux en Norvège 1931—35.)*
— 112. Sjømannstrygden 1934. Fiskertrygden 1934. *(Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.)*
— 113. Norges postverk 1936. *(Statistique postale.)*
— 114. Norges handel 1936. *(Commerce.)*
— 115. Pelsdyrtellingen i Norge 1936. *(Élevage d'animaux à fourrure au 1er septembre 1936.)*
— 116. Det civile veterinærvesen 1935. *(Service vétérinaire civil.)*
— 117. Kommunenes skatteligning og budgetter 1936—37. *(Répartition d'impôts et budgets des communes.)*
— 118. Industriarbeidertrygden 1934. *(Assurances de l'État contre les accidents du travail.)*
— 119. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1 juli 1937. *(Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1er juillet 1937.)*
— 120. Norges private aktiebanker og sparebanker 1936. *(Statistique des banques privée par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1936.)*
— 121. Norges bergverksdrift 1936. *(Mines et usines.)*
— 122. Folkemengdens bevegelse 1935 og 1931—35. *(Mouvement de la population.)*
— 123. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1937. *(Dette etc. des communes.)*
— 124. Meieribruket i Norge 1936. *(L'industrie laitière de la Norvège 1936.)*
— 125. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1935. *(Rapport sur l'état sanitaire et médical.)*
— 126. Forsikringsselskaper 1936. *(Sociétés d'assurances.)*

Trykt 1938.

Nr. 127. Syketrygden 1936. *(Assurance-maladie nationale.)*
— 128. Norges jernbaner 1936—37. *(Chemins de fer norvégiens.)*
— 129. Rekruttering 1934 og 1935. *(Recrutement.)*
— 130. Skatteligningen 1937—38. *(Répartition d'impôts.)*
— 131. Norges industri 1936. *(Statistique industrielle de la Norvège.)*
— 132. Jordbruksstatistikk 1937. *(Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.)*
— 133. Kommunevalgene 1937. *(Élections en 1937 pour les conseils communaux et municipaux.)*
— 134. Telegrafverket 1936—37. *(Télégraphes et téléphones de l'État.)*
— 135. Kriminalstatistikk 1935 og 1936. *(Statistique de la criminalité pour les années 1935 et 1936.)*
— 136. Norges kommunale finanser 1935—36. *(Finances des communes.)*
— 137. Sjømannstrygden 1935. Fiskertrygden 1935. *(Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.)*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. IX. 175.

BEDRIFTSTELLING I NORGE

9. OKTOBER 1936

TREDJE HEFTE

OVERSIKT OVER TELLINGSRESULTATENE
DE ØKONOMISKE ENHETER

Recensement d'établissements au 9 octobre 1936.
III. Aperçu général. Les unités économiques.

UTGITT AV
DET STATISTISKE SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1939

Om Bedriftstellingen 1936 er før gitt ut:

«Bedriftstelling i Norge 9. oktober 1936. Første hefte. Detaljerte oppgaver for de enkelte næringsgrupper.» Norges offisielle statistikk. IX. 158.

«Bedriftstelling i Norge 9. oktober 1936. Annet hefte. Fylker, herreder, byer og enkelte industristrøk. Særoppgaver om hoteller, biltrafikk, skipsfart.» Norges offisielle statistikk. IX. 164.

Rettelse i tabellene i Hefte 2 for Vang og Hamar, se side 284.

Le Recensement d'établissements au 9 octobre 1936 comprend aussi les publications suivantes:

I. Données détaillées sur les différentes branches d'activité économique. IX. 158.

II. Les établissements dans les différents districts du Royaume. Données spéciales sur hôtels, automobiles et navigation. IX. 164.

GRØNDAHL & SØNS BOKTRYKKERI. OSLO

Forord.

I hefte 3 av bedriftstellingen finnes de tabeller som er utarbeidd om de økonomiske enhetene og oversikten over tellingsresultatene. Oversikten er skrevet av sekretær Arne Skaug, som også har ledet arbeidet med tellingen.

Det påtenkte 4. hefte med de yrkesstatistiske oppgavene vil ikke bli trykt.

Det Statistiske Sentralbyrå.

Oslo, 30. september 1939.

Gunnar Jahn.

Préface.

Dans vol. III du Recensement des établissements sont imprimés les tableaux se rapportant aux unités économiques et l'aperçu général des résultats du recensement.

L'aperçu a été élaboré par rédacteur Arne Skaug qui a aussi eu la direction du recensement.

Le Bureau Central de Statistique.

Oslo le 30 septembre 1939.

Gunnar Jahn.

Innhold.

Side

Oversikt over tellingsresultatene.

I. Tellingens omfang. Hovedresultater 1
1. Materialet 1
2. Noen hovedtall 1
3. Tellingens omfang 10
4. Næringenes betydning 16
II. De enkelte næringsgrupper 24
1. Grupperingen 24
2. Industrien 25
3. Handelsvirksomheten 54
4. De andre næringene 65
III. Bedriftenes størrelse 76
1. Mål for bedriftsstørrelsen 76
2. Bedriftsstørrelsen uttrykt ved gjennomsnittstall 77
3 Bedriftene fordelt etter antall beskjeftigede personer 116
4. Bedriftene fordelt etter omsetningsbeløpets størrelse 165
IV. Drivkraften 195
V. Gjennomsnittsomsetningen pr. person. Lønn i prosent av omsetningsbeløp ... 201
VI. Eierforholdet til bedriftene 231
VII. Aksjeselskapene 247
VIII. Bedriftenes startår 254
IX. Bedriftenes transportmidler 276
X. Bedriftene i de forskjellige strøk av landet 284
1. Fylkene 284
2. Større byområder 303
3. De enkelte herreder og byer 312
XI. Særoppgaver for hoteller, skipsfart, biltrafikk 315
1. Sengeplasser og kapital i hoteller og pensjonater 315
2. Fartøyenes størrelse og fart 318
3. Bilene 322
XII. De økonomiske enheter 323
XIII. Yrkene 331

Tabeller.

Tabell 1. Kombinerte bedrifter fordelt etter antall tekniske enheter. Riket 336
» 2. Kombinerte bedrifter fordelt etter antall beskjeftigede personer. Riket 344

Bilag.

Rundskrivelse og skjema ved Bedriftstellingen 9. oktober 1936 353

Table des matières.

Page

Aperçu général.

I. Les établissements rentrant dans le recensement. Résultats principaux 1
1. Les matériaux 1
2. Quelques chiffres principaux 1
3. Les établissements rentrant dans le recensement 10
4. L'importance des différentes branches d'activité économique 16
II. Les différentes branches d'activité économique 24
1. Classification 24
2. Industrie 25
3. Commerce 54
4. Autres branches d'activité économique 65
III. L'importance des établissements 76
1. Principes d'évaluation de l'importance des établissements 76
2. L'importance des établissements. Chiffres moyens 77
3. Les établissements répartis d'après le nombre de personnes occupées 116
4. Les établissements répartis d'après le chiffre d'affaires 165
IV. Force motrice 195
V. Chiffre d'affaires moyen par personne. Salaire en pour cent du chiffre d'affaires 201
VI. Les établissements répartis d'après le titre juridique de la possession 231
VII. Les sociétés anonymes 247
VIII. Les établissements répartis d'après l'année de fondation 254
IX. Les moyens de transport des établissements 276
X. Les établissements dans les différents districts du pays 284
1. Préfectures 284
2. Grandes agglomerations industrielles 303
3. Les différentes communes rurales et villes 312
XI. Données spéciales sur hôtels, navigation et automobiles 315
1. Lits disponibles et capital investi en hôtels et pensions 315
2. Bateaux répartis par tonnage et genre de service 318
3. Automobiles 322
XII. Les unités économiques 323
XIII Les professions 331

Tableaux.

Tableau 1. Etablissements combinés répartis d'après le nombre d'unités techniques. Royaume 336
» 2. Etablissements combinés répartis d'après le nombre de personnes occupées. Royaume 344

Appendice.

Circulaires et questionnaires du recensement d'établissements au 9 octobre 1936 353

I. Tellingens omfang. Hovedresultater.

1. Materialet.

I innledningen til Bedriftstellingens første hefte er det gjort rede for anlegget av denne undersøkelsen, for de spørsmål som ble stilt i telleskjemaet og for hvordan bearbeidelsen av materialet er lagt an. En skal ikke her igjen ta opp de problemer som ved en slik telling reiser seg ved selve materialinnsamlingen og ved bearbeidelsen av resultatene, men viser om dette til Hefte 1. Men i den utstrekning det er nødvendig for forståelsen av resultatene, kommer en til å drøfte disse spørsmålene i den følgende redegjørelse for tellingsresultatene.

Ellers er de skjema og sirkulærer som ble nyttet ved tellingen trykt som bilag til dette heftet. Av dem går anlegget av tellingen klart fram.

Tellingen ble holdt den 9. oktober 1936. Lovgrunnlaget for den var Lov av 25. april 1907 om avgivelse av oppgaver for den offisielle statistikk og Kgl. resolusjon av 11. september 1936.

Omfanget av tellingen var i bergverk, industri, håndverk og bygge- og anleggsvirksomhet alle bedrifter unntatt dem hvor bedriftseieren arbeidde helt alene uten noen hjelp, og alle bedrifter uansett størrelsen innen varehandel, bank-, forsikrings- og meglervirksomhet, all transportvirksomhet til lands og til sjøs, også jernbane, post, telegraf og telefon. Videre ble sel- og hvalfangst tatt med.

Jordbruk med binæringer, skogbruk og fiskerinæringen var ikke med i tellingen. Jordbruket og skogbruket har sine egne tellinger, og selv om det ville vært ønskelig å ha fiskerinæringen med, er forholdene i denne næring så forskjellige fra de en har i de andre næringene at det ikke ville vært praktisk mulig å ta den med. Av immaterielle erverv er bare tatt med advokater og sakførere, ikke alle de andre former for immateriell virksomhet som helse- og veterinærvesen, undervisning og kunstnerisk virksomhet, administrasjon m. v. En viktig begrensning i tellingens omfang er det at den i industri og håndverk bare har tatt med de virksomheter hvor det arbeider to eller flere personer.

2. Noen hovedtall.

En skal ved hjelp av en del hovedtall vise tellingens omfang, og søke å illustrere de forskjellige hovednæringers betydning i vårt lands ervervsliv.

Tabellen på neste side gir en hovedoversikt over de bedrifter som ble telt i de forskjellige næringer, tallet på enebedrifter, omsetningsbeløp m. v.

Bedrifter, beskjeftigede og omsetning i hovednæringsgruppene.

Næringsgrupper	Antall bedrifter	Herav ene-bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Antall bedrifter med oppgitt omsetn.	Omsetning i alt
					Kr.
Industri og håndverk	31 342	22 336	307 252	28 356	2 404 530 677
Handelsvirksomhet	43 472	33 002	129 511	40 927	3 845 160 887
Hotell- og restaurantvirksomhet	4 797	4 065	19 927	4 503	101 781 680
Annen forretningsvirksomhet	4 533	3 931	17 674	2 676	53 703 857
Post, telegraf, telefon, jernbane, sporvei	5 807	203	31 118	5 077	221 389 540
Annen landtransport	9 637	8 719	23 481	9 060	94 705 842
Skipsfart	1 875	1 677	34 625	1 788	500 399 562
Fangst	160	145	4 310	126	54 000 607

Bedriftstellingen gir store tall for bedriftene innen de områdene av norsk næringsliv som den har tatt med.

I alt omfatter tellingen ikke mindre enn 101 623 bedrifter på tellingstiden i oktober 1936. Som nevnt i Bedriftstellingens 1. hefte, må en ved dette høye bedriftstall ta i betraktning at det gjelder de såkalte tekniske enheter. Alle bedriftskombinasjoner, både av økonomisk og teknisk art, er søkt delt opp. Stort sett er det lykkes å gjennomføre de prinsipper som her ble lagt til grunn for bearbeidelsen.

Ikke færre enn 27 545 av det samlede antall, 101 623 bedrifter, var ledd i en eller annen bedriftskombinasjon av teknisk eller økonomisk art. Disse 27 545 delbedrifter utgjorde tilsammen 8 977 forretningsmessige eller økonomiske enheter. Om en tar hensyn til dette, blir bedriftstallet ca. 83 000. Den samlede beskjeftigelse i disse bedriftene var på tellingsdagen i oktober 1936 567 898. I dette tallet er også regnet med bedriftsinnehavere og familiemedlemmer som tok del i arbeidet i bedriften.

Det største antall bedrifter ble telt i handelsvirksomheten, i alt 43 472 bedrifter (tekniske enheter) eller 42.8 pst. av hele antallet. I industri og håndverk ble telt i alt 31 342 bedrifter eller 30.8 pst. av alle de bedrifter som var med i tellingen. Tilsammen finner vi i industri og håndverk og i handelsvirksomhet 73.6 pst. av alle de bedrifter som er med. Ved jevnføring av antall bedrifter i handelsvirksomhet og i industri etter bedriftstellingens tall må en ta hensyn til at bedriftstellingen ikke har nyttet den samme grensen for det som er regnet som bedrift i industri og i handelsvirksomhet. Etter tellingsreglene skulle man som nevnt i industrien bare ta med alle de bedrifter hvor det arbeidde to eller flere personer. Det vil med andre ord si at alle selvstendig arbeidende i industri og håndverk ikke ble tatt med. Når man ved denne første tellingen gjorde denne begrensning, var det først og fremst for ikke å få et så stort omfang for tellingen som man ville fått om man skulle ta alle de selvstendig

arbeidende med. Dessuten var det tvilsomt om disse selvstendig arbeidende kunne gitt de økonomiske oppgaver om sin virksomhet som tellingen forutsatte. Det var derfor tvilsomt om det utbyttet man ville få om man tok dem med ville svare til de omkostninger som det ville føre med seg. Men i handelsvirksomheten gjaldt denne begrensningen ikke, og heller ikke i de andre næringene som var med i tellingen. Det var der en selvfølge at man måtte ta alle med.

Tallet på disse selvstendig arbeidende i industri og håndverk er meget stort, ved Folketellingen i 1930 var det 35 158. På sett og vis er disse selvstendig arbeidende hver sin bedrift, selv om de ofte, især på landet, for en stor del arbeider som dagarbeidere hos forskjellige arbeidsgivere. Men når man vil dømme om bedriftstallet i industri og i handelsvirksomhet i Norge etter tallene foran, må en ta hensyn til disse selvstendig arbeidende. Hvor mange det er av dem nå er det ikke mulig å si noe om. Mellom 1920 og 1930 steg tallet på dem ganske svakt, og det er vel mulig at de heller ikke har vist noen særlig forskyvning i de senere år.

Av resten av de bedriftene som ble telt ved bedriftstellingen falt, som tabellen viser, 4 797 eller 4.7 pst. på hotell- og restaurantvirksomhet, 4 533 eller 4.5 pst. på annen forretningsvirksomhet, 5 807 eller 5.7 pst. på post, telegraf, telefon, jernbane, sporvei. Det er å merke at en også her har regnet med de tekniske enheter, dvs. at alle avdelinger av disse etater er regnet som hver sin bedrift. I annen landtransport er telt 9 637 bedrifter eller 9.5 pst. av hele bedriftstallet, i skipsfart 1 875 eller 1.85 pst. og i fangst 160 eller 0.16 pst.

Disse tall gjelder som nevnt de tekniske enheter, og innen alle næringsgrupper er en rekke av de bedrifter som er telt, ledd i en eller annen kombinasjon. Av hele bedriftstallet etter tellingen, 101 623, var 72.89 pst. enebedrifter som ikke gikk inn hverken i noen teknisk eller økonomisk kombinasjon. I gruppen «Post, telegraf, telefon, jernbane, sporvei» var nesten alle bedrifter ledd i kombinasjoner. Enebedriftene utgjorde der bare 3.5 pst. av hele bedriftstallet. Enebedriftene i denne gruppe er de lokale telefonselskap. Også i industri og håndverk og i handelsvirksomhet har oppdelingen i tekniske enheter ført til et meget stort bedriftstall. I industri og håndverk var således bare 22 336 av de 31 342 bedriftene eller 71.3 pst. enebedrifter. For handelsvirksomhet er det tilsvarende prosenttall 75.9, for hotell- og restaurantvirksomhet 84.7 og i «Annen forretningsvirksomhet» 86.7. Foruten i skipsfart, hvor enebedriftene utgjorde 89.4 pst. av hele bedriftstallet, er det også forholdsvis færre bedriftskombinasjoner i gruppen «Annen landtransport» og i fangstgruppen. I «Annen landtransport» er 90.5 pst. av bedriftene enebedrifter, i fangstgruppen 90.6 pst.

For disse bedriftskombinasjoner av ulike slag er det ikke bare en forskjell fra næringsgruppe til næringsgruppe, men også mellom bygder og byer for en og samme næringsgruppe. Det gir uttrykk for en forskjelligartet struktur for næringslivet i byene og på landet. For industri og håndverk finner en således relativt flere enebedrifter i bygdene, nemlig 73.1 pst. av alle bedrifter, enn i byene, hvor tallet er 68.7 pst. Det skyldes først og fremst det store antall hånd-

verksbedrifter kombinert med forretninger som vi har i byene. Hvis tellingen i industri og håndverk også hadde tatt med alle de selvstendig arbeidende håndverkere, som vi især finner på landsbygda og som i stor utstrekning har annet erverv ved siden av sitt håndverksarbeid, er det mulig at dette forhold ville stilt seg annerledes. Også i handelsvirksomheten er det færre enebedrifter i byene enn i bygdene, og det er igjen forholdet med håndverksbutikkene som gjør seg gjeldende. I handelsvirksomhet var i byene 75.7 pst. av alle bedriftene enebedrifter, i bygdene 76.2. I grupper som «Hotell- og restaurantvirksomhet» og «Annen landtransport» er forskjellen den motsatte. I disse gruppene finner vi forholdsvis færre enebedrifter i bygdene enn i byene. Det er jo et gjennomgående trekk ved denne slags næringsvirksomhet i landdistriktene at den for de mindre bedrifters vedkommende i stor utstrekning drives sammen med annen virksomhet. Tallene for enebedrifter i pst. av alle bedrifter for hotell- og restaurantgruppen var for bygdene 83.4 og i byene 86.8, for «Annen landtransport» i bygdene 89.3 pst., i byene 92.7.

Den store andel som bedriftstellingen viser for bedrifter som er ledd i en eller annen kombinasjon, er dels et uttrykk for reelle ervervsmessige forhold, for en samling av dels like, dels ulike bedrifter under en felles ledelse. Men dels er det store bedriftstall også et resultat av de tellingsprinsipper som det har vært nødvendig å nytte ved en telling som denne for de tekniske kombinasjonene og for de lokalt skilte delbedrifter, fordi tellingen med så rene tall som mulig skulle søke å gi opplysninger både om hver enkelt næringsgruppe og om næringene i de forskjellige strøk av landet. Skulle man tilgodese disse hensyn, måtte man, som det er gjort rede for i Bedriftstellingens 1. hefte, gå temmelig langt i oppdelingen av de sammensatte bedrifter på delbedrifter. Begrepet bedrift er jo nemlig høyst ubestemt. En bedrift kan være den forretningsmessige enhet. Dette kan være et stort konsern som består av mange enkeltstående bedrifter, men den forretningsmessige enhet kan også være den samling av forskjellige småbedrifter på en enkelt hånd som man så ofte finner på landsbygda i Norge, f. eks. kombinasjonen hotell- landhandel- transportvirksomhet. Skal nå en bedriftstelling gi utførlige opplysninger om de enkelte næringer, så må alle slike forretningsmessige enheter deles opp, og hver delbedrift bli regnet for seg. Uten en slik oppdeling ville det også vært uråd å gi oppgaver for de enkelte strøk av landet, fordi de delbedrifter som de økonomiske eller forretningsmessige enheter omfatter ofte ligger på ymse steder. Av disse grunner var det derfor f. eks. nødvendig å regne en håndverksbedrift som hadde butikk som to særskilte bedrifter, å dele opp kombinasjonen landhandel-hotell-bilkjøring i tre enkeltbedrifter, å dele de kombinerte detalj- og engrosforretninger, å regne Norsk Hydros anlegg som like mange enkeltstående bedrifter osv. Men i næringslivet er det også en annen form for bedriftskombinasjon som er av teknisk natur. Det er f. eks. kombinasjonen tremasse-cellulose-papirfabrikk, spinneriveveri, sagbruk-høvleri m. v. De samme hensyn som har gjort det nødvendig å dele opp de forretningsmessige enheter, gjør det også ønskelig å dele opp denne

slags bedriftskombinasjoner i delbedrifter. På samme måten har en søkt å regne alle de tekniske og lokale enheter innen jernbanene, post og telegraf som hver sin bedrift.

Disse prinsippene gjør at en får næringslivet delt opp i mange bedriftsenheter, og følgelig også i mindre bedrifter enn om en hadde lagt forretningsenhetene til grunn. Men noen annen vei var det ikke å gå. For å vise strukturen i næringslivet er det så nødvendig etterpå å samle igjen de virksomheter som på denne måten er blitt delt opp (jevnfør avsnittet: «De økonomiske enheter», side 323 flg.).

I alt beskjeftiget som nevnt de vel 100 000 bedrifter som er med i tellingen 567 898 personer på tellingstiden i oktober 1936. En prosentvis fordeling av disse beskjeftigede på hovednæringsgruppene gir følgende tall:

Industri og håndverk	54.10 pst.
Handelsvirksomhet	22.81 »
Hotell- og restaurantvirksomhet	3.51 »
Annen forretningsvirksomhet	3.11 »
Post, telegraf, telefon, jernbane, sporvei	5.48 »
Annen landtransport	4.13 »
Skipsfart	6.10 »
Fangstvirksomhet	0.76 »
	100.00 pst.

For hotell- og restaurantgruppens vedkommende må en være oppmerksom på at tellingstidspunktet, 9. oktober, på grunn av de sterke sesongmessige variasjoner i beskjeftigelsen kan ha gitt en relativt lavere beskjeftigelse enn for de andre næringer. Den vesentlige andel av beskjeftigelsen faller som tallene viser på industri og håndverk og på handelsvirksomhet, med tilsammen 77 pst. av den totale beskjeftigelse innen de områdene av næringslivet som tellingen har tatt med. Prosentandelen av bedriftstallet for disse næringene lå som nevnt før noe lavere; selv om den er liten, er bedriftsstørrelsen først og fremst i industrien noe større enn i de andre næringene. I skipsfart og fangst har tellingen bare tatt med offiserer og mannskap ombord på båtene, ikke folk i land.

I Bedriftstellingens 1. hefte er det gjort rede for hvordan omsetningsbeløpet var søkt bestemt ved denne tellingen, og det er pekt på, at det har voldt til dels store vanskeligheter å få fram omsetningsbeløpet for mange småvirksomheter. Især i de tilfellene hvor småvirksomhetene var delt opp på forskjellige delbedrifter, var det meget vanskelig å få spesifiserte tall for omsetningen. I en rekke tilfelle er derfor omsetningsbeløpene gitt som anslagsvise tall, og for enkelte grupper tør de nok være i laveste laget. Det kommer vi tilbake til under gjennomgåelsen av de enkelte næringene. Den sterke oppdeling som er foretatt i tekniske enheter, har videre ført til at man som særskilte bedriftsenheter har fått f. eks. fabrikkontorer o. l., som ikke kan ha omsetningsbeløp.

Disse forhold har gjort at man har fått en rekke bedrifter med uoppgitt omsetning. Av industriens vel 31 000 bedrifter er omsetningsbeløpet angitt for 90.5 pst. Av de bedriftene hvor oppgave over omsetningen mangler, er imidlertid 1 069 startet i 1935 eller 1936, og har av den grunn ikke kunnet oppgi omsetningsbeløp for 1935 som var det år denne oppgaven skulle referere seg til. Det er videre 1 421 industribedrifter hvis omsetning er ført på hovedbedriften, for en stor del håndverksbedrifter med utsalg som ikke har kunnet gi særskilt omsetningsbeløp for hver av delvirksomhetene. En finner videre i industrien 174 fabrikkontorer, som etter de prinsipper som ble nyttet ved bearbeidelsen ikke kan ha noe omsetningsbeløp, idet omsetningen prinsipielt er regnet med på produksjonsbedriften. Det er bare 322 bedrifter, altså ca. 1 pst. av hele bedriftstallet i industrien, hvis omsetningsbeløp er uoppgitt i egentlig forstand. Av handelsvirksomhetens 43 472 bedrifter er omsetningsbeløp angitt for 94.2 pst. Av bedrifter med egentlig uoppgitt omsetning finner en her bare 310. Det er i handelsvirksomheten 250 bedrifter hvis omsetning er ført på hovedbedriften, og 1 985 bedrifter som har uoppgitt omsetning fordi de er startet i 1935 eller 1936. Også i hotell- og restaurantvirksomheten er besvarelsesprosenten for omsetningsbeløpet meget høy. 93.9 pst. av bedriftene i denne gruppen har gitt oppgave over sin omsetning. Storparten av dem som det ikke har lykkes å få oppgave over omsetningen fra, er nystartede bedrifter fra 1935 eller 1936, i alt 243, og det er bare 49 bedrifter med egentlig uoppgitt omsetning. For to kombinerte bedrifter i denne gruppen har det ikke vært mulig å få skilt ut omsetningen, som da er ført på hovedbedriften. For gruppen «Annen forretningsvirksomhet» er besvarelsesprosenten for omsetningsbeløpet tilsynelatende meget lav, nemlig bare 59 pst. I denne gruppen går imidlertid inn banker, forsikringsselskap m. v., som etter tellingsreglene ikke skulle gi noe tall for sin omsetning. Beregner en besvarelsesprosenten for de bedrifter i gruppen som skulle besvare spørsmålet om omsetningen, får en at 94.7 pst. av bedriftene har gitt oppgave over sin omsetning. Også i denne gruppen er det bedrifter startet i 1935 og 1936 som utgjør hovedparten av dem for hvem omsetningen mangler, og det er bare 51 bedrifter med uoppgitt omsetning i egentlig forstand. I transportgruppen er det samme tilfelle. For post, telegraf, telefon, jernbane og sporvei er omsetningsbeløpet oppgitt for 87 pst. av bedriftene. En finner i denne gruppen mange administrasjonskontorer o. l. som i alminnelighet ikke kan ha noe omsetningsbeløp. For gruppen «Annen landtransport» er omsetningsbeløpet oppgitt for 94 pst. av bedriftene, og i skipsfartgruppen for 95 pst. For hele transportgruppen var det av bedrifter med egentlig uoppgitt omsetning bare 169. For 728 bedrifter var omsetningen ført på hovedbedriften, og det var 497 bedrifter med uoppgitt omsetning startet 1935 eller 1936. For fangstgruppen ligger besvarelsesprosenten for dette spørsmål forholdsvis lavt, idet bedrifter med oppgitt omsetning der bare utgjør 78.8 pst. av hele bedriftstallet. Men det er bare én bedrift med egentlig uoppgitt omsetning. Resten av bedriftene med uoppgitt omsetning er småbedrifter startet i 1935 eller 1936.

Besvarelsesprosenten på spørsmålet om omsetningen, som er et sentralt spørsmål i bedriftstellingene, ligger således meget høyt ved den norske telling. Det er i de forskjellige hovednæringer ikke mer enn ca. 1 pst. av det samlede bedriftstall hvor omsetningsbeløpet egentlig mangler. Men det har vært nødvendig å innhente mange supplerende opplysninger for å nå opp i en så høy besvarelsesprosent. De andre tilfellene hvor omsetningsbeløpet er uoppgitt består som vist av nystartede bedrifter, eller av delbedrifter hvor det ikke har vært mulig å få til den nødvendige oppdeling. Men en annen ting er det at omsetningsbeløpet som nevnt for en rekke bedrifter kanskje er i laveste laget og ofte er anslagsvis angitt.

I tabellen foran side 2 er gitt tallene for totalomsetningen i de enkelte hovednæringsgrupper. Disse omsetningsbeløp representerer fra gruppe til gruppe til dels uensartede verdibeløp, og i noen utstrekning er det også tilfelle innenfor en næringsgruppe som industri og håndverk. Av Hefte 1 og av de tellingsskjema som er trykt som bilag til dette hefte, går det fram hvordan de omsetningsbeløp bedriftene skulle gi opp ble bestemt i de forskjellige næringer. I innledningen til 1. hefte er det også pekt på de vanskeligheter som har reist seg i forbindelse med dette spørsmålet.

En skulle i industrien med omsetningsbeløp forstå verdien av de varer som var produsert i løpet av 1935 med fradrag av rabatt gitt til forhandlere (= salg i årets løp ÷ lager ved årets begynnelse + lager ved årets slutt). Dette omsetningsbeløp svarer til produksjonsstatistikkens tall for verdien av den årlige produksjon. Om mulig skulle industribedriftene dele dette omsetningsbeløp på:

1) salgsverdi for varer av egen produksjon og 2) verdi av hjelpearbeid og reparasjoner. Det ville antakelig vært en fordel om man kunne fått særskilte oppgaver for hver av disse siste postene. Det skulle også gis særskilt oppgave for verdien av varer kjøpt og solgt videre uten noen bearbeidelse. Dette bedriftstellingens omsetningsbeløp skulle altså stort sett svare til produksjonsstatistikkens tall for verdien av produksjonen. Nå er det imidlertid for industribedriftene som regel lettere å gi oppgaver over sin faktiske omsetning i løpet av et år enn for varer produsert i løpet av året. Som vi senere skal vise for enkelte industrigrupper, har vi da også til dels fått oppgaver over den faktiske omsetning istedenfor over omsetningen bestemt som produksjonen i løpet av 1935.

Omsetningstallet for industrien gjelder dels verdien av en bedrifts produksjon inklusive råstoffer og andre omkostninger m. v. i produksjonsprosessen; dels utgjør omsetningsbeløpet den godtgjørelse som bedriften har fått for leie- og reparasjonsarbeid, med eller uten tillegg av materialenes verdi m. v. Etter tabellen foran var den samlede omsetning i den delen av industrien tellingen har tatt med 2 404.5 mill. kr. Av dette beløp var 1 999.8 mill. kr. gitt opp som salgsverdi for varer av egen produksjon og 99.8 mill. kr. som verdi av hjelpearbeid og reparasjoner, og her er da de materialer som er gått med dels medregnet og dels ikke. 129.2 mill. kr. var gitt opp som verdi av varer kjøpt

og solgt videre uten noen bearbeidelse. Som en ser av disse tall, har det ikke i alle tilfelle vært mulig å få delt omsetningsbeløpet i industrien på disse tre undergrupper.

I varehandelen skulle en med omsetning forstå verdien av de varer som var solgt i 1935 for egen og for andres regning. Omsetningsbeløpet skulle der deles på detaljomsetning, engrosomsetning og agentur- og kommisjonsomsetning. Det samlede omsetningsbeløp for alle arter av varehandelen er gitt opp til 3 845.2 mill. kr. Av det er 1 668.6 mill. kr. ført opp som detaljomsetning, 1 291.4 mill. kr. som engrosomsetning og 808.3 mill. kr. som agentur- og kommisjonsomsetning. Heller ikke for varehandelen har det vært mulig å få delt det samlede beløp på disse tre slags omsetning. Tallene for agentur- og kommisjonsomsetningen tør være noe usikre. Agentur- og kommisjonsforretningene har ofte ikke ført sine bøker på en slik måte at omsetningsbeløpet kan gis, og det er forholdsvis mange uoppgitte i denne gruppen. Det foregår også en hel del mindre agentur- og kommisjonsomsetning som drives mere biyrkemessig, og som vi i det hele tatt ikke har fått med, men den spiller forholdsvis liten rolle.

I hotell- og restaurantvirksomhet skulle som omsetning føres hele bruttoomsetningen i løpet av året. I skjemaet var dette definert som virksomhetens samlede bruttoinntekt i 1935, dvs. det samlede beløp den hadde tatt inn i året gjennom utleie av værelser, servering og salg m. v. uten noe fradrag. En har inntrykk av for denne gruppen at de oppgitte beløp til dels er i laveste laget.

For gruppen «Annen forretningsvirksomhet» var det vanskelig å finne fram til et verdibeløp som kunne være brukbart som uttrykk for bedriftenes økonomiske betydning. Enkelte av dem driver omsetningsvirksomhet i tilknytning til tjenester av forskjellig slag som de yter. Andre har ikke omsetning i egentlig forstand. En fant det derfor mest hensiktsmessig for denne gruppen å bruke bruttoinntekten som uttrykk for omsetningen. Den totale omsetning er her gitt opp til 53.7 mill. kr. Bank- og forsikringsvirksomhet, som hører inn under denne gruppen, skulle ikke gi oppgave over omsetningen.

For post, telegraf, telefon, jernbane og sporvei er gitt opp de samlede inntekter som uttrykk for omsetningen. Den er gitt opp til i alt 221.4 mill. kr. Gruppen «Post, telegraf, telefon, jernbane, sporvei» omfatter bare drift, ikke anlegg. Anleggsarbeid og reparasjonsvirksomhet i disse etater er regnet med under industri, og som omsetningsbeløp er som for andre bedrifter av samme slag, hvor egentlig omsetning ikke kan gis, regnet verdien av det utførte arbeid.

I gruppen «Annen landtransport» er gitt opp en totalomsetning på 94.7 mill. kr. Omsetningsbeløpet for denne gruppen var bestemt som totalinntekten. For en del av biltrafikkens vedkommende har en inntrykk av at omsetningsbeløpet er oppgitt for lavt.

Skipsfartsnæringens bedrifter har en totalomsetning på 500.4 mill. kr. Som omsetningsbeløp er der regnet de opptjente bruttofrakter.

For fangstgruppen er gitt opp 54 mill. kr. i omsetning = salgsverdien av produksjonen i 1935.

Som nevnt før mangler omsetningsbeløp for en del virksomheter, enten fordi de er startet i 1935 eller 1936, eller fordi det ikke har vært mulig ved oppdelingen i delbedrifter å få omsetningsbeløp for hver enkelt delenhet, eller det mangler av andre grunner. På grunnlag av oppgavene over bedriftenes størrelsesfordeling lar det seg gjøre for hovednæringsgruppene tilnærmet å beregne de samlede omsetningsbeløp, medregnet omsetningen i de bedrifter som har uoppgitt omsetning. En slik beregning gir følgende resultat:

	1 000 kr.
Industri og håndverk, totalomsetning	2 528 462
Detaljhandel	1 769 716
Engroshandel	1 424 918
Agentur- og kommisjonshandel	815 166
Hotell- og restaurantvirksomhet	105 435
Annen forretningsvirksomhet	56 330
Transport	894 949
Fangst	54 520

I industri og håndverk går omsetningen for de vel 35 000 selvstendig arbeidende ikke inn. Beregninger for dem ville bli helt løse.

Tallet for detaljomsetningen i denne oppstilling er ikke bare korrigert for antall bedrifter med uoppgitt omsetning. Detaljomsetning i andre handelsvirksomheter enn de rene detaljhandelsbedrifter er òg regnet med, slik at det gir den samlede detaljomsetning i landet, medregnet omsetning i detalj i de blandede engros- og detaljforretninger og den minimale detaljomsetning i agentur- og kommisjonsforretninger og i den rene engroshandel. På tilsvarende måte har en gått fram for engrosomsetningen og for agentur- og kommisjonsomsetningen, slik at tallene gir den totale engros- og agentur- og kommisjonsomsetning i landet i 1935. Tallet for engrosomsetningen gjelder dog bare engros-salg i handelsnæringen. De 129 mill. kr. som er gitt opp for industrien som verdi av varer kjøpt og solgt uten noen bearbeidelse er ikke regnet med. Tallet for detaljomsetningen gjelder også bare detaljsalg i handelsnæringen, omsetningen i de håndverksbedrifter med utsalg som det ikke har vært mulig å dele i tekniske enheter, er ikke tatt med. Den var i alt 17.077 mill. kr. Når en vil nytte disse og de andre verdibeløp Bedriftstellingen gir, må en regne med at alle verdibeløp nå, med den prisutvikling som senere har funnet sted, ligger betraktelig høyere enn de gjorde den gang. Dessuten er volumet både i industri og handel steget.

De samlede utbetalte lønnsbeløp i hovednæringsgruppene var:

	1 000 kr.	Pst. fordeling
I industri og håndverk	607 156	55.45
» handelsvirksomhet	193 936	17.71
» hotell- og restaurantvirksomhet	15 330	1.40
» annen forretningsvirksomhet	56 914	5.20
» transport	209 177	19.10
» fangst	12 471	1.14
	1 094 984	100.00

I de delene av næringslivet som tellingen har tatt med, er i 1935 betalt ut et lønnsbeløp på vel 1 milliard kroner. Over halvparten av hele lønnsbeløpet faller på industri og håndverk, 19 pst. på transportnæringen inklusive skipsfart og 18 pst. på handelsnæringen.

3. Tellingens omfang.

I 1. hefte har en søkt å stille resultatene av bedriftstellingen sammen med andre statistiske oppgaver som fins for de områder av norsk næringsliv som tellingen omfatter, for på den måten å vise hvor omfattende og fullstendig tellingen er. Vi skal her ta opp igjen disse undersøkelser, og så senere i tilknytning til gjennomgåelsen av de enkelte næringsgruppene gå nærmere inn på disse spørsmål.

I industri, håndverk, bygge- og anleggsvirksomhet ble som nevnt før telt i alt 31 342 bedrifter med 307 252 beskjeftigede personer på tellingstiden. Dette er mange flere bedrifter og en mye større beskjeftigelse enn den årlige industristatistikk og produksjonsstatistikk gir.

Dette skyldes dels forskjell i omfanget. Den årlige industristatistikks omfang er bestemt gjennom loven om ulykkestrygd for industriarbeidere m. v. Men industristatistikken har ikke med all industriell virksomhet som er ulykkestrygdpliktig. Det viktigste unntak er at hele bygge- og anleggsvirksomheten ikke er tatt med i Byråets årlige statistikk for industrien. Til det kommer at all industriell virksomhet som ikke nytter mekanisk drivkraft av seg selv faller utenfor. Det gjør at en hel del småbedrifter ikke kommer med. I 1936 omfattet industristatistikken 13 651 bedrifter. Det er rimelig at bedriftstellingen, som tar med all industriell virksomhet i videre forstand og bare med unntak av de selvstendig arbeidende, må gi et høyere bedriftstall, fordi den får med alle småvirksomhetene og bygge- og anleggsvirksomheten.

Den årlige produksjonsstatistikk gjør et utvalg blant industristatistikkens bedrifter. Den tar ikke med elektrisitetsverk og meierier som det er særskilt statistikk for, og holder også utenfor torv-, leire-, sand- og grusdrift, pukkverk, skiferbrott, glassliperier, galvanoplastiske anstalter, barkemøller, ben-, horn- og merskumindustri, fargeri, rensing og vasking av tøy, frørenserier, bakerier og konditorier, slakterier og tilberedning av fiskemat. I de gruppene den omfatter, tar den som regel med bare bedrifter hvor det er utført minst ca. 12 000 timeverk om året. Det finner her altså sted en ytterligere sterk utskilling av småbedrifter, bedriftstallet etter produksjonsstatistikken for 1936 var bare 4 079.

Industristatistikken har med 43.6 pst. av bedriftstallet i industrien etter bedriftstellingen, produksjonsstatistikken 13.0 pst. Men den årlige statistikk omfatter en langt større del av den samlede industrielle virksomhet i landet enn disse tall gir inntrykk av. En jevnføring av beskjeftigelsesoppgavene, lønnsoppgavene og verdioppgavene viser det, samtidig som en slik jevnføring viser at alle de bedriftene som ikke er med i den årlige statistikk spiller stor rolle for beskjeftigelsen.

Skal en jevnføre beskjeftigelsesoppgavene etter den årlige statistikk og etter bedriftstellingens oppgaver, må fra det samlede antall beskjeftigede etter bedriftstellingens tall trekkes de selvstendige. Etter den yrkesstatistikk som er utarbeidd ved bedriftstellingen, var tallet på dem nære 22 000; som rimelig kan være ligger det en del over tallet på selvstendig næringsdrivende etter Folketellingen 1930. Antall funksjonærer og arbeidere i industri og håndverk etter bedriftstellingens oppgaver utgjør altså vel 285 000. Dette tall ligger betydelig høyere enn antall funksjonærer og antall arbeidere i gjennomsnitt i året etter produksjonsstatistikkens tall, som tilsammen viser 150 270 for 1936. Det ligger også betydelig over det beregnede antall helårsarbeidere + funksjonærer som en får fra industristatistikkens oppgaver for 1936. Den gir et samlet antall funksjonærer og arbeidere, når timeverk for kroppsarbeidere regnes om til helårsarbeidere, på ca. 170 000. Produksjonsstatistikkens tall for den gjennomsnittlige beskjeftigelse utgjør 52.7 pst. av hele beskjeftigelsen etter bedriftstellingen, det beregnede tall for industristatistikkens bedrifter 59.6 pst. Mer enn veiledende kan disse tall ikke bli, fordi bedriftstellingens oppgaver refererer seg til et bestemt tidspunkt, mens produksjonsstatistikken gir gjennomsnittsbeskjeftigelsen i året og industristatistikken de samlede timeverk for arbeiderne. Men de gir i alle fall et inntrykk av at de områdene av industrien som ikke går inn i den årlige statistikk spiller stor rolle i beskjeftigelsesmessig henseende.

En ser dette også av tallene for de utbetalte lønninger til funksjonærer og arbeidere etter produksjonsstatistikkens, industristatistikkens og bedriftstellingens oppgaver. Disse tall kan sammenlignes, og de viser for produksjonsstatistikken et samlet utbetalt lønnsbeløp på 376 555 mill. kr., for industristatistikken på 449.919 mill. kr. og for bedriftstellingen på 607.156 mill. kr. Det vil si at det i produksjonsstatistikkens bedrifter er betalt ut 62 pst. av hele lønnsbeløpet etter bedriftstellingens tall, i industristatistikkens bedrifter 74 pst.

Den gruppen som særlig trekker bedriftstellingens tall opp jevnført med den årlige statistikk, er hele bygge- og anleggsvirksomheten. Holder en den utenfor, får en det resultat at industristatistikken har med 54 pst. av bedriftene etter bedriftstellingen, 77 pst. av den samlede beskjeftigelse og 93 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp. Under samme forutsetning har produksjonsstatistikken med 16 pst. av bedriftene, 68 pst. av beskjeftigelsen og 78 pst. av det utbetalte lønnsbeløp.

For omsetningsverdiene viser tallene for 1935 at den årlige produksjonsstatistikk hadde med 68 pst. av industriens bruttoverdi etter bedriftstellingen, 78 pst. når bygge- og anleggsvirksomheten holdes utenfor. Den årlige statistikks større bedrifter har altså en betydelig større del av produksjonsverdien og det utbetalte lønnsbeløp enn det som svarer til andelen i beskjeftigelse. At de har en større del av lønnsbeløpet enn av beskjeftigelsen, skyldes bl. a. at innehaverne i de mindre bedriftene gjør en så stor del av arbeidet selv. Men en må her ta i betraktning at en ikke liten del av håndverksbedriftenes omsetning ved bedrifts-

tellingen er ført på forretningsvirksomhet og ikke på industri, fordi det ikke har vært råd å få særskilte tall for håndverksbedriften og for utsalget.

Oppgavene om den anvendte mekaniske drivkraft kunne det òg være av interesse å jevnføre med tallene i den årlige statistikk. En slik jevnføring skulle vise hvordan tyngden av bedriftene i bedriftstellingen er små bedrifter som ikke bruker mekanisk drivkraft. Men en slik jevnføring er vanskelig å gjøre. Riktignok forsøker den årlige statistikk, som bedriftstellingen forsøkte, å holde reserver utenfor. Allikevel har den forskjellige formulering av spørsmålet om drivkraften i den årlige statistikk og i bedriftstellingen ført til noen forskjell i resultatene i de to sett oppgaver. Bedriftstellingen oppgir den samlede anvendte mekaniske drivkraft til 989 742 HK., industristatistikken for 1936 gir 1 052 414 HK.

Den beste rettledning til å dømme om bedriftstellingens omfang og fullstendighet får en ved å jevnføre dens tall med folketellingens oppgaver. Men en må være klar over at folketellingens og bedriftstellingens tall er kommet fram på forskjellig vis så de ikke kan bli helt jevnførbare. Ved folketellingene spør man de enkelte personer, og får opplyst det hovedyrke de har. De som er ledige, blir like fullt regnet med på sitt egentlige yrke. Det gjaldt ved siste folketelling svært mange. Tellingen ga f. eks. for industrien en ledighet på tellingsdagen på vel 46 000, men den var for en stor del av rent kortvarig natur. Ved bedriftstellingen spør man bedriftene, og får oppgavene over den faktiske beskjeftigelse på tellingstiden. Arbeidsledige kommer ikke med, på den annen side får en med mange som kanskje bare har biyrke i bedriften, og som ved folketellingen kan være gruppert på en annen næring. Forskjellen i tellingstidspunktene kan og spille noen rolle, folketellingens tall gjelder pr. 1. desember, bedriftstellingens pr. 9. oktober, og sesongmessige forhold kan ha betydning for jevnføring av tallene.

Likevel skulle det la seg gjøre for de store hovedgrupper, som industri i alt, varehandel i alt osv., å få tall som er noenlunde jevnførbare etter bedriftstellingen og etter folketellingen. Men en må da, i den utstrekning det er mulig, ta hensyn til dem som ved folketellingen hadde oppgitt et yrke i industrien, handelen osv., som biyrke. Hvis de ikke har hovedyrket sitt i en av næringene som tellingen omfatter, vil de nemlig — om dette bierverv var av noen betydning — i bedriftstellingen ofte være tatt med som beskjeftiget i den bedriften der de hadde dette biyrket. Helt å korrigere folketellingens tall når det gjelder biyrke, er ikke mulig. Biyrkeoppgavene er for det første der bare bearbeidd for menn i landdistriktene. Til det kommer at de selv for landdistriktene neppe er fullstendige, og det er heller ikke mulig fra folketellingens tabeller over biyrke å trekke ut alle de voksne menn i landdistriktene som har bierverv i industri, handel osv. og hovederverv i en av de næringene bedriftstellingen ikke omfatter, og som antakelig ved bedriftstellingen er regnet med blant beskjeftigede i bedriftene. Det er bare mulig å få tallet på dem som hadde slikt bierverv som arbeidere, ikke som selvstendig næringsdrivende eller funksjonærer.

Folketellingen i 1930 ga en samlet beskjeftigelse i industrien pr. 1. desember 1930 på 249 240 menn og 60 573 kvinner, i alt 309 813. Men her må en for å få sammenlignbare tall trekke fra de 35 158 selvstendig arbeidende som ikke er med i bedriftstellingen. På den annen side må legges til en del sjåfører og kjørere m. v. som var beskjeftiget i industri, men som ved folketellingen er gruppert på transport. Tallet på dem er angitt til 4 154 ved folketellingen i 1930. Videre må legges til 7 242 som etter folketellingen hadde sitt hovederverv i næring som ikke er med i bedriftstellingen og biyrke i industrien. En stor del av dem skulle være kommet med i bedriftstellingens oppgaver. De sammenlignbare tall for industribefolkningen etter folketellingen og bedriftstellingen skulle da være 286 051 etter folketellingen og noe mer, 307 252, etter bedriftstellingen. En del av denne forskjellen skyldes som nevnt at bedriftstellingen som regel vil gi høyere tall enn en folketelling når det gjelder beskjeftigelse, først og fremst fordi flere av dem som har biyrke i industrien kommer med. Men når en tar hensyn til at en meget stor del av industribefolkningen i 1930 var oppgitt som arbeidsledige men allikevel er regnet med på sine yrker i folketellingens tall, og til at bedriftstellingens tall gjelder den faktiske beskjeftigelse på tellingstiden, er det rimelig ut fra disse tall å trekke den slutning at beskjeftigelsen her er økt ikke så lite siden 1930, og det er også rimelig å anta at bedriftstellingens tall for antall bedrifter og beskjeftigede i industrien er temmelig fullstendige. En gjennomgåelse av de enkelte hovedgrupper under industrien viser at en vesentlig del av nettoøkingen faller på bygge- og anleggsvirksomheten. De tall som ble nevnt foran om det utbetalte lønnsbeløp og anvendelsen av mekanisk drivkraft tyder også på at bedriftstellingens tall skulle være fullstendige. Forholdet mellom industriens omsetning etter bedriftstellingens og produksjonsstatistikkens verdibeløp svarer og nøye til det man før har regnet med.

I handelsvirksomheten omfatter bedriftstellingen 43 472 bedrifter med i alt 129 511 beskjeftigede personer. Det tall bedriftstellingen gir for personer beskjeftiget i varehandel ligger betydelig over det Folketellingen av 1930 viser. Etter folketellingen var det samlede antall personer beskjeftiget i varehandel 109 580. Til det kommer 4 112 sjåfører m. v. ansatt i forretninger men i folketellingen gruppert på transportvirksomhet, og 2 907 som hadde gitt opp et eller annet yrke i handel som biyrke. Tilsammen gir det etter folketellingens tall en samlet befolkning i varehandelen, medregnet biyrke i landdistriktene, på 116 599. I forhold til folketellingen viser altså bedriftstellingen ca. 13 000 flere beskjeftigede i varehandelen. Forskjellen har også her delvis sin forklaring i at bedriftstellingen har fått med flere av dem som har biyrke i næringen. Men som i industrien er den også delvis uttrykk for den reelle vekst som har funnet sted i denne næring i årene 1931—36.

Beskjeftigelsesoppgavene tyder på at også varehandelens antall bedrifter og beskjeftigede skulle være temmelig nøyaktige i bedriftstellingen. De omsetningsoppgaver tellingen gir for forskjellig slags handel i landet, tyder også, så langt en kan dømme om disse tall, på at vi har fått det meste med. Tallene

er nevnt foran. Av disse omsetningsbeløp er som nevnt tallet for agentur- og kommisjonsomsetningen kanskje i laveste laget. Derimot skulle oppgavene for detalj- og engrosomsetning så vidt en kan se være fullstendige. I forhold til den antatte inntekt etter kommuneskatteligningen, som for 1935 var ca. 2 milliarder kr., er en detaljomsetning på 1.8 milliarder kr. meget høy. Riktignok ligger den virkelige inntekt i landet ikke så lite over det beløp kommuneskatteligningen viser. En hel del små inntekter, som er skattefrie, kommer ikke med i dette tallet, og en må også regne med at ligningsoppgavene for mange personer er for lave. En har derfor ofte kalkulert med at den samlede inntekt ligger 20—25 pst. over det kommuneskatteligningen viser. På den andre siden er det en stor del av de enkelte personers inntekter som ikke går inn i detaljomsetningen i løpet av året. Det gjelder store deler av de beløp som spares eller går til betaling av skatter, eller som brukes til husleie, reiser, hotellopphold m. v. Videre er en stor del av kommuneskatteligningens inntektsbeløp naturalinntekter, som heller ikke går inn i omsetningen. I forhold til detaljomsetningen er omsetningsbeløpet for engrosbedriftene rimelig, selv om en tar i betraktning at en del av engrosomsetningen er salg til utlandet, som ikke går inn i den innenlandske detaljomsetning.

I hotell- og restaurantvirksomheten har tellingen med 4 797 bedrifter med 19 927 beskjeftigede på tellingsdagen. Folketellingen ga for denne næringsgruppe 19 460 beskjeftigede på tellingstiden, medregnet biyrke 19 776, altså omtrent det samme tallet som bedriftstellingen gir. Man kan dog av disse tall ikke trekke den konklusjon at det ikke har vært noen utvidelse i denne næring i disse årene. Bedriftstellingens tall vil for denne gruppe ligge forholdsvis lavt fordi den gir den faktiske beskjeftigelse på tellingstiden etter bedriftens oppgaver, og oktober måned er en stille tid i denne næring. Det er nok også desember, og folketellingens tall gjelder 1. desember. Men det er trolig at den sesongmessige nedgang ikke kommer så sterkt til uttrykk i folketellingens tall som i bedriftstellingens, fordi en hel del av dem som i sesongen har arbeid i hotell- og restaurantnæringen men er ledige på tellingstiden, allikevel gir opp slikt arbeid som sitt hovedyrke ved folketellingen.

Som nevnt er det Byråets inntrykk at det omsetningstall som er oppgitt for denne gruppen er i laveste laget. Jevnført med den delen av omsetningen i denne næring som det betales restaurantskatt for, i 1935 ca. 65 mill. kr., ser beløpet imidlertid rimelig ut. Forholdet mellom omsetningen og lønningene tyder også på at oppgavene, selv om de kan være noe lave, stort sett må være riktige. Lønningene utgjorde etter bedriftstellingens tall 15 pst. av totalomsetningen i denne gruppen, det svarer meget nøye til den prosent Oslo Hotell- og Restaurantforening nylig er kommet fram til i en undersøkelse bygd på nøyaktige regnskaper for en del av sine medlemmer.[1]

Gruppen «Annen forretningsvirksomhet» er som tabellene viser en høyst

[1] Se: «Oslo Hotell- og Restaurantblad», nr. 11, 1938.

uensartet gruppe. Da en ikke har hatt nøyaktige registre å bygge på ved innsamlingen av oppgavene, og da det i disse næringsgrupper er mange som driver små virksomheter uten leid hjelp, er det tenkelig at det her har vært vanskelig å få alle med. Bedriftstellingen gir for denne gruppe 4 533 bedrifter med 17 674 beskjeftigede på tellingsdagen, for de samme næringsgruppene var beskjeftigelsen ved Folketellingen 1930 14 370. Som før nevnt er omsetningstallene for denne gruppen også meget uensartede.

For post, telegraf, telefon, jernbane og sporvei er antall bedrifter etter oppstillingen foran meget stort, 5 807 i alt. For Statsbanene, Telegrafverket og Postverket er oppgavene gitt av disse etater og alle de delbedrifter som etter tellingsreglene skulle tas med, skulle være kommet med her. Bedriftstellingen viser et samlet antall beskjeftigede personer på 31 118, folketellingen 1930 gir 28 555. Bedriftstellingens høyere tall skyldes delvis at den har fått med en del som har bierverv i disse næringene.

Gruppen «Annen landtransport» hører også til de næringsgrupper som det har vært vanskelig å få oppgaver for. Det er her mange småbedrifter som det har vært vanskelig å få tak i. Det er også Byråets inntrykk at omsetningstallene for all biltransport gjennomgående har vært oppgitt for lavt. For hele gruppen gir bedriftstellingen 23 481 beskjeftigede, de tilsvarende grupper ved folketellingen vel 25 000; på grunn av grupperingsprinsippene er det her meget vanskelig å få sammenlignbare tall. Men bedriftstellingen har her sannsynligvis ikke fått alt med.

Tallet for beskjeftigede i skipsfarten er det vanskelig å jevnføre med folketellingens oppgave. Forskjellen i grupperingsprinsipper er også her stor. Bedriftstellingen har her som før nevnt med all småskipsfart, men tallene for beskjeftigelsen gjelder bare folk ombord. Bedriftstellingen gir 34 625 beskjeftigede i denne næring på tellingstiden, folketellingen vel 41 000 pr. 1. desember 1930 i de tilsvarende grupper. Men av dem var vel 8 000 oppgitt som arbeidsledige, og mange av disse var permanent arbeidsledige. At folketellingen gir et noe høyere tall kan og henge sammen med at den tar med alle sjøfolk som hører hjemme i Norge, bedriftstellingen bemanning på skip som disponeres av norske redere. Dessuten lå tallet på sjøfolk etter folketellingen i 1930 usedvanlig høyt.

Omsetningsbeløpet i skipsfarten etter bedriftstellingens tall ligger betydelig høyere enn de opptjente bruttofrakter i utenriks fart samme år. De utgjorde 430 mill. kr. Differensen — 70 mill. kr. — skulle altså være fraktinntektene i den innenrikske skipsfart i 1935, medregnet all småbåtfart. Det er imidlertid tenkelig at bedriftstellingens oppgaver for småbåtfarten er ufullstendige, det er jo også en næring hvor det er vanskelig å få alt med. Tallet på mindre fartøy som er kommet med i tellingen tyder på det.

Tallene for beskjeftigelsen i fangstgruppen kan ikke jevnføres med folketellingens tall. Bedriftstellingens tall omfatter bare de norske bedriftene, folketellingens tall alle personer hjemmehørende i landet som har sitt hovedyrke i sel- og hvalfangst. Men en jevnføring av bedriftstellingens tall med produk-

sjonsverdien i fangstvirksomheten viser at bedriftstellingen her har fått alt med. Den årlige statistikk gir nemlig, som bedriftstellingen, en fangstverdi i sel- og hvalfangst på vel 54 mill. kr. Det store bedriftstall i denne gruppen etter bedriftstellingen skyldes småhvalfangsten langs kysten. Fangstverdien for disse mange småbedrifter er meget liten.

En har her bare kunnet gi enkelte hovedpunkter til å dømme om hvor fullstendig oppgavene er. Som nevnt skal en gå nøyere inn på disse spørsmål ved den detaljerte gjennomgåelse av de enkelte næringsgrupper.

4. Næringenes betydning.

Bedriftstellingen omfatter den overveiende del av norsk næringsliv utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Vi skal her kort se på hva dens hovedresultater viser om de forskjellige næringers betydning for vårt land.

Vi kommer senere tilbake til næringenes og de enkelte næringsgruppers fordeling på de forskjellige strøk av landet, og skal her bare peke på enkelte hovedpunkter om bedriftene i riket, bygdene og byene.

Hovedtallene for industrien i alt er gitt i denne tabellen:

Bedrifter, beskjeftigede personer, lønn og omsetning i industrien fordelt på bygder og byer.

	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Utbetalt lønnsbeløp	Omsetning
Industri og håndverk. Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
Industri og håndverk. Bygder	58.28	50.51	44.08	42.76
Industri og håndverk. Byer	41.72	49.49	55.92	57.24

Av de industri- og håndverksbedrifter som er med i bedriftstellingen ligger noe over halvparten, nemlig 58.3 pst. i bygdene. Denne overvekt for bedriftstallet i landdistriktene ville blitt enda mer utpreget om man i industri og håndverk hadde hatt de selvstendig arbeidende med, da den vesentlige del av dem er småhåndverkere på landsbygda. Til tross for at en ikke liten del av den egentlige storindustri i vårt land ligger på landet, er allikevel den største del av bygdenes 18 267 industri- og håndverksbedrifter mindre enn byenes, og det faller en forholdsvis mindre andel av persontall, lønnsbeløp og omsetning enn av bedriftstallet på bygdenes bedrifter, nemlig 50.5 pst. av den samlede beskjeftigelse i industrien, 44.1 pst. av det samlede utbetalte lønnsbeløp og 42.8 pst. av den totale omsetning. Disse tall refererer seg til det administrative skille mellom bygder og byer, uten hensyn til at en hel del av industristrøkene på landsbygda i virkeligheten er utpreget bybebyggelse.

Det beregnede totale omsetningsbeløp for industrien i alt gir i forhold til

den anslåtte befolkning i landet ved utgangen av 1936 en gjennomsnittlig industriomsetning pr. person på kr. 874. Regnet pr. person gir industrien videre et gjennomsnittlig lønnsbeløp på kr. 210 og den beskjeftiger 10.6 pst. av hele befolkningen. Vi har 10.8 industri- og håndverksbedrifter pr. 1 000 innbyggere. I forhold til den beregnede voksne befolkning ved utgangen av 1936 er det gjennomsnittlig utbetalte lønnsbeløp kr. 277 pr. person, og beskjeftigelsen i industrien 14 pst. av den voksne befolkning, alle over 15 år medregnet. Som nevnt før viser bedriftstellingens tall en del øking i beskjeftigelse i industrien jevnført med 1930-oppgavene fra folketellingen, og sett i forhold til den voksne befolkning er dette ikke bare en absolutt, men også en relativ øking. Om vi holder de selvstendig arbeidende i industri og håndverk utenfor, var etter folketellingen i 1930 13.9 pst. av den voksne befolkning beskjeftiget i denne næring, mot etter bedriftstellingen 14.0 pst. Den relative stigning er altså meget liten, selv om den absolutt sett representerer ikke så få personer, og den skyldes som før nevnt nok til dels at bedriftstellingen på grunn av selve tellemåten må gi en større industribefolkning enn den folketellingen gir. Dessuten faller som nevnt en stor del av økingen på bygge- og anleggsvirksomheten. Man kan derfor av denne stigning i industriens andel i den voksne befolkning ikke trekke noen slutning med hensyn til spørsmålet om vi igjen har fått en virkelig relativ øking i landets industribefolkning og om den stans i industribefolkningen som 1920- og 1930-tallene fra folketellingene ga uttrykk for, har slått om i en motsatt bevegelse igjen. At den årlige statistikk i de siste årene har vist høyere beskjeftigelse enn i 1930, skulle da dels henge sammen med at det har vært en øking i tallet på slike bedrifter som fyller kravene til å være med i den årlige statistikk — med en samtidig nedgang for andre industribedrifter — og dels skulle denne øking være et uttrykk for at det har funnet sted en oppsuging av ledig arbeidskraft som alt før hørte industrien til. Men med det materiale disse slutninger bygger på, må de nødvendigvis bli usikre. Full klarhet kan en først få når en ved folketellingen i 1940 får oppgaver som er helt jevnføre med folketellingstallene fra 1930.

Den ulike betydning industrien har for bygdenes og for byenes næringsliv, får en klart fram om en beregner tilsvarende forholdstall for bygdene og for byene som de som foran er nyttet for riket. En er da for folketallet i bygdene og i byene nødt til å holde seg til folketellingen i 1930, da det for årene siden ikke foreligger beregninger for det.

For hele riket gir 1930-tallene 11.1 industri og håndverksbedrifter pr. 1 000 innbyggere. Tallet ligger betydelig lavere for bygdene, nemlig på 9.1 mot i byene, hvor det er 16.3. I forhold til hele befolkningen ga som nevnt det korrigerte omsetningstall for industrien en gjennomsnittsomsetning pr. innbygger i riket på kr. 874. Det ukorrigerte tall gir 854 kr. for folketallet i 1930. De tilsvarende tall for bygder og byer er henholdsvis 511 og 1 719 kr. I langt sterkere grad enn tallene for bedrifter pr. 1 000 innbyggere gir disse gjennomsnittlige omsetningstall uttrykk for den betydelige større rolle industrien spiller for

byenes enn for bygdenes næringsliv. Det samme er tilfelle for tallene for lønnsbeløpet. Regnet i forhold til hele befolkningen 1930 var industriens utbetalte lønnsbeløp i riket 216 kr. pr. innbygger. Det ligger betydelig lavere i bygdene, nemlig på kr. 133 pr. innbygger, enn i byene hvor det er 424 kr. pr. innbygger i gjennomsnitt. Tilsvarende tall for beskjeftigelsen i bygdenes og i byenes tall har forholdsvis mindre interesse. Regnet på grunnlag av den voksne befolkning i 1930 viser de at bygdenes industri ga beskjeftigelse for en befolkningsmasse som svarer til 11.1 pst. av den voksne befolkning i bygdene, i byene til 24.6 pst. Men disse tall sier mindre om industriens betydning i bygder og byer fordi en hel del av dem som arbeider i byenes industri bor i de omliggende herreder.

Fordelingen av bedriftene, omsetningen, beskjeftigelsen og det utbetalte lønnsbeløp i hele varehandelen på bygder og byer går fram av tabellen nedenfor.

Bedrifter, beskjeftigelse, lønn og omsetning i handelsvirksomhet delt på bygder og byer.

	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Utbetalt lønnsbeløp	Omsetning
Handelsvirksomhet. Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
Handelsvirksomhet. Bygder	41.08	28.22	14.85	17.91
Handelsvirksomhet. Byer	58.92	71.78	85.15	82.09

Av handelsnæringens bedrifter ligger i motsetning til industriens en større del i byene enn i bygdene. Byene har 58.9 pst. av alle handelsvirksomheter. Særskilt for de forskjellige hovedgrupper av handelsvirksomhet faller 56.3 pst. av detaljhandelsforretningene på byene, 66.4 pst. av engroshandelsbedriftene, 92.3 av de blandede engros- og detaljforretningene og 74.2 pst. av forretningene i agentur- og kommisjonshandel. Bygdene har således en ikke liten del av engroshandelens bedrifter. Men tallene for bedriftene i de forskjellige strøk viser at bygdenes engroshandelsbedrifter så å si alle ligger i strøk som grenser opp til de større byer. At den alt overveiende del av de blandede engros- og detaljhandelsforretninger ligger i byene, er rimelig nok. En finner i denne gruppen bare en del av de større blandede forretninger som det ikke har vært mulig å dele i tekniske enheter, forretninger som i utpreget grad hører byene til. Også i handelsvirksomheten er bygdenes bedrifter gjennomgående mye mindre enn byenes, og den prosentdel av persontall, omsetningsbeløp og lønnsbeløp som faller på bygdenes forretninger, er mye mindre enn andelen av bedriftstallet. Bygdene hadde således 41.1 pst. av alle bedrifter i hele handelsvirksomheten, men på bygdenes bedrifter faller bare 28.2 pst. av hele det persontall som var beskjeftiget i handelsvirksomheten og ikke mere enn 17.9 pst. av det samlede omsetningsbeløp. Da familiearbeidshjelpen spiller en relativt større rolle i de små forretningene enn i de større, er det rimelig at prosentandelen av det

samlede utbetalte lønnsbeløp for bygdenes forretninger ligger enda lavere, nemlig på 14.9 pst.

Prosenttallene for de forskjellige hovedgrupper av handelsvirksomhet går fram av følgende oversiktstabell.

Hovedgrupper i handelsvirksomheten. Bedrifter, personer, utbetalt lønnsbeløp og omsetning delt på bygder og byer.

Grupper av handel		Prosentvis fordeling av:			
		Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Utbetalt lønnsbeløp	Omsetning
Detaljhandel.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	43.74	34.31	21.41	34.70
—»—	Byer	56.26	65.69	78.59	65.30
Engroshandel.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	33.61	16.41	10.16	7.73
—»—	Byer	66.39	83.59	89.84	92.27
Blandet engros- og detaljhandel.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	7.71	4.00	2.91	3.87
—»—	Byer	92.29	96.00	97.09	96.13
Agentur- og kommisjonshandel.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	25.83	13.33	2.17	2.67
—»—	Byer	74.17	86.67	97.83	97.33

På bygdene faller en relativt større andel av bedriftstallet, persontallet og lønnsbeløpet i detaljhandelen enn tilfelle er for bygdenes andel av den samlede handelsvirksomhet. Det er ellers bare uttrykk for at en meget liten del av bedriftstall, omsetning m. v. i de andre grupper av handelsvirksomheten faller på bygdenes forretninger. Allikevel er bygdenes andel i hele detaljomsetningen meget liten, ikke mer enn 34.7 pst., mens 65.3 pst. faller på byene. Sett i forhold til folkemengden i bygder og byer, vil dette som vi skal se gi en forholdsvis betydelig mindre detaljomsetning i bygdene enn i byene.

For å få et uttrykk for hva handelsnæringen som helhet og de forskjellige grupper av handelsvirksomhet betyr i bygdene og i byene, kan vi nytte de samme forholdstall pr. 1 000 innbyggere som ble brukt foran for å illustrere industriens relative betydning i bygder og byer. Regnet i forhold til hele befolkningen i 1936 gir de vel 43 000 virksomheter som bedriftstellingen har telt i handelsnæringen 15 bedrifter pr. 1 000 innbyggere, altså noe høyere enn for industrien, hvor tallet var 10.8. Det hele utbetalte lønnsbeløp i handelsvirksomheten pr. innbygger var i gjennomsnitt 69 kr., ikke fullt tredjeparten av de 210 kr. industriens utbetalte lønnsbeløp ga pr. innbygger. Den samlede vareomsetning av alle slag beløp seg til 1 392 kr. pr. innbygger i 1936 etter det korrigerte tall for omsetningen, og handelsnæringen ga beskjeftigelse til 4.5 pst. av den samlede befolkning i 1936. Industrien ga beskjeftigelse til 10.6 pst. av den samlede befolkning, og industriomsetningen i gjennomsnitt pr. innbygger var kr. 874.

Særskilt for bygdene og byene får en følgende tall: Pr. 1 000 innbyggere

har byene 32 handelsvirksomheter, bygdene bare 9. I prosent av den hjemmehørende befolkning ga byens handelsvirksomhet arbeid til 11,6, bygdenes bare til 1.8. Pr. hjemmehørende person ble det i bygdene fra handelsnæringen betalt ut et lønnsbeløp på 14 kr., i byene 206 kr., og for all slags handelsvirksomhet under ett var omsetningen pr. person i bygdene 342 kr., i byene 3 943 kr. Særlig av det lønnsbeløp som betales ut, kommer handelsvirksomhetens store betydning i byenes næringsliv klart fram. I absolutte tall var det 165 mill. kr., nære inn på halvparten av det lønnsbeløp byenes industri betalte ut. Det var 340 mill. kr. Det samme forhold kommer klart fram for beskjeftigelsen. Byenes handelsvirksomhet gir arbeid til nære 93 000 mennesker, mot byenes håndverk og industri til 152 000.

I alt ble ved bedriftstellingen telt 35 795 bedrifter i detaljhandelen. Av disse lå 15 658 i bygder og 20 137 i byer. For riket gir den beregnede totale detaljomsetning en gjennomsnittsomsetning pr. innbygger i 1936 på 612 kr. I forhold til folkemengden i riket i 1930 gir det ukorrigerte omsetningsbeløp en detaljomsetning pr. innbygger på kr. 572. Dette er et meget høyt beløp når man tar hensyn til at gjennomsnittsinntekten pr. innbygger i 1935, som omsetningstallene gjelder for, var 738 kr. Som nevnt før har en alltid gått ut fra at inntektstallene etter kommuneskatteligningen har vært for lave, men en har vært tilbøyelig til å mene at 20—25 pst. tillegg skulle gi den samlede inntekt i landet. De resultater bedriftstellingen gir for den samlede detaljomsetning, viser at det tillegg man før har regnet med må være for lavt. Foran side 14 er nevnt at store utgiftsposter ikke passerer detaljomsetningen; vår siste husholdningsundersøkelse (1927—28) gir som resultat at bare 60 pst. av familienes samlede utgifter ble anvendt til innkjøp i detaljforretninger. Om det resultat er representativt, vet vi ikke. Men tallene peker på at man vel må opp i et tillegg på om lag 40 pst. til skatteligningens tall for å få det riktige beløp for hele inntekten i landet.

Pr. 1 000 innbyggere var det i riket — målt etter folkemengden 1936 — i gjennomsnitt 12.4 detaljforretninger, målt etter folkemengden 1930 12.7. 3.2 pst. av landets folkemengde i 1930 hadde sitt erverv i detaljhandelen, dvs. hver 31. person i landet, og hver 22. i varehandel overhodet. Det gir en høyere andel for varehandelen enn folketellingen i 1930 ga. I gjennomsnitt pr. innb. var det utbetalte lønnsbeløp i detaljhandelen i riket 34 kr.

Tilsvarende tall for bygder og byer viser i enda sterkere grad enn de tall som før er nevnt den større rolle detaljhandelen spiller for byenes enn for bygdenes næringsliv. Pr. 1 000 innb. hadde bygdene 7.8 detaljhandelsforretninger, byene 25.2. Pr. innbygger betalte detaljforretningene i bygdene ut kr. 10 i lønninger i gjennomsnitt, byenes detaljhandelsforretninger 95 kr. De ukorrigerte omsetningsbeløp gir for 1930 en detaljomsetning pr. innb. i bygdene på 277 kr. mot i byene 1 314 kr. Detaljhandelen viser således en sterk konsentrasjon i byene. Dels henger det sammen med at pengehusholdningen spiller større rolle i byene enn i landdistriktene, selv om de også for en stor del er industrialisert, dels spiller det forhold inn at byenes forretninger i stor utstrekning

som distribusjonssentra direkte forsyner store deler av de omliggende landdistrikter, og videre ligger inntektsnivået og kjøpeevnen i byene betydelig høyere enn i bygdene.

Engroshandelen, den kombinerte engros- og detaljhandel og agentur- og kommisjonshandelen er bynæringer i enda mer utpreget grad enn detaljhandelen. Det gikk fram av de prosenttall som før er nevnt, og en ser det enda tydeligere av følgende oppgaver.

Hovedgrupper i handelsvirksomheten. Forholdstall.

Grupper av handel		Bedrifter pr. 1000 hj.hørende personer (1930)	Utbetalt lønnsbeløp pr. hj.hørende person (1930)	Omsetning pr. hj.hørende person (1930)
			Kr.	Kr.
Handelsvirksomhet.	Riket	15.45	69	1 366
—»—	Bygder	8.87	14	342
—»—	Byer	32.00	206	3 943
Detaljhandel.	Riket	12.72	34	572
—»—	Bygder	7.78	10	277
—»—	Byer	25.16	95	1 314
Engroshandel.	Riket	1.43	26	479
—»—	Bygder	0.67	4	52
—»—	Byer	3.34	82	1 554
Kombinert engros- og detaljhandel	Riket	0.19	6	63
—»—	Bygder	0.02	–	3
—»—	Byer	0.61	19	214
Agentur- og kommisjonshandel.	Riket	1.11	3	252
—»—	Bygder	0.40	–	9
—»—	Byer	2.88	10	861

Det er før pekt på at varehandelen viser et ikke ubetydelig høyere tall for beskjeftigelsen etter bedriftstellingens oppgaver enn etter folketellingens. Mens etter folketellingens tall i 1920 hver 30. og i 1930 hver 26. person i landet var beskjeftiget i varehandel, gir bedriftstellingen som resultat at hver 22. person er beskjeftiget i varehandel i riket i alt, og hver 31. person i detaljhandelen. Det kan være av interesse å jevnføre disse tall for handelsnæringen i vårt land med de oppgaver som foreligger fra tilsvarende undersøkelser i Sverige og Danmark: den svenske Företagsräkning i 1931 og den danske Erhvervstælling i 1935. Av disse undersøkelser er den danske og den norske best sammenlignbare, mens den svenske telling er bearbeidd på en måte som til dels gjør det vanskelig å få helt jevnførbare tall og den er dessuten øyensynlig ikke helt fullstendig.

Det korrigerte omsetningstall gir som nevnt for Norge en detaljomsetning pr. innb. på 612 kr. Den svenske telling gir 508 kr. En må her også ta i betraktning at prisnivået i 1930, som det svenske tall gjelder for, var noe høyere enn i 1935 som er basis for det norske tall. Dessuten er den svenske tellings oppgaver noe ufullstendige. Nytter man det beregnede detaljomsetningsbeløp som er anført i den svenske undersøkelse, kommer man opp i 649 kr. i detaljomsetning pr. innb., for Sverige i 1930, altså noe mer enn i Norge. Men det har dels sin forklaring i det høyere prisnivå i 1930. Som ventelig kan være, finner en for

Danmark, hvor bl. a. naturalhusholdningen i jordbruket spiller en langt mindre rolle enn i Norge, en høyere detaljhandelsomsetning pr. innbygger, nemlig 800 kr. i 1934. Et uttrykk for den samme næringsmessige forskjell mellom Norge og Danmark får man om man ser på antall bedrifter i handelsnæringen pr. 1 000 innb. og handelsnæringens andel i den samlede beskjeftigelse. Mens Norge har 12.7 detaljhandelsbedrifter pr. 1 000 innb., er tallet for Danmark 20.9, og Danmark har 24.1 handelsvirksomheter i alt pr. 1 000 innb. mot Norge 15.5. De svenske tall kan her vanskelig jevnføres med de danske og norske. I Danmark er hver 17. person beskjeftiget i handel og hver 24. i detaljhandel mot i Norge hver 22. i handel og omtrent hver 31. i detaljhandel. De svenske tall gir uttrykk for at handelen ut fra dette synspunkt spiller mindre rolle der enn hos oss, idet etter de svenske tall fra 1931 hver 27. person skulle være beskjeftiget i handelsvirksomhet og hver 35. i detaljhandelen. Heller ikke disse tall er imidlertid helt jevnførbare med de danske og de norske.

Industri, håndverk og forretningsvirksomhet er de næringer som teller blant de næringer bedriftstellingen har undersøkt. Både antall bedrifter, beskjeftigede, omsetning og lønnsbeløp i de andre næringene ligger betydelig lavere.

Den prosentvise fordeling på bygder og byer av bedriftene, omsetningen, persontallet og lønnsbeløpet i de andre hovedgruppene går fram av tabellen nedenfor.

En stor del av bedriftene i disse næringene ligger i bygdene. Men i alle gruppene faller en forholdsvis liten del av de beskjeftigede, lønnsbeløpet og omsetningen på bygdenes bedrifter.

Hotell- og restaurantvirksomhet, annen forretningsvirksomhet, transport og fangst. Bedrifter, persontall, lønnsbeløp og omsetning delt på bygder og byer.

Næringsgrupper		Prosentvis fordeling av:			
		Antall bedrifter	Antall personer	Utbetalt lønnsbeløp	Omsetning
Hotell- og restaurantvirksomhet.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	59.87	32.52	20.41	22.61
—»—	Byer	40.13	67.48	79.59	77.39
Annen forretningsvirksomhet.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	35.10	15.40	8.90	10.59
—»—	Byer	64.90	84.60	91.10	89.41
Transport.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	74.40	36.34	24.36	16.99
—»—	Byer	25.60	63.66	75.64	83.01
Fangst.	Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
—»—	Bygder	73.13	29.88	11.09	9.74
—»—	Byer	26.87	70.12	88.91	90.26

Følgende tabell som viser bedriftene, lønnsbeløpet og omsetningen i disse næringer pr. 1 000 innb. i bygder og byer, gir et enda tydeligere uttrykk for den sterke konsentrasjon i byene for disse næringer.

Hotell- og restaurantvirksomhet, annen forretningsvirksomhet, transport og fangst. Forholdstall.

Næringsgrupper		Bedrifter pr. 1000 hj.hørende personer (1930)	Utbetalt lønnsbeløp pr. hj.hørende person (1930)	Omsetning pr. hj.hørende person (1930)
			Kr.	Kr.
Hotell- og restaurantvirksomhet.	Riket	1.70	5	36
—»—	Bygder	1.43	2	11
—»—	Byer	2.40	15	98
Annen forretningsvirksomhet.	Riket	1.61	20	19
—»—	Bygder	0.79	3	3
—»—	Byer	3.68	65	60
Transport.	Riket	6.15	74	290
—»—	Bygder	6.40	25	69
—»—	Byer	5.54	198	847
Fangst.	Riket	0.06	4	19
—»—	Bygder	0.06	1	3
—»—	Byer	0.05	14	61

En skal ikke gå nærmere inn på denne tabell, men vil bare peke på transportgruppenes store betydning i beskjeftigelses- og lønnsmessig henseende. Under transport er i dette sammendrag regnet både de store offentlige transportmonopoler, all annen innenlandsk transport og hele skipsfarten. Især for det utbetalte lønnsbeløp spiller transportnæringen en stor rolle og er av like stor betydning som handelsvirksomheten. Det samlede utbetalte lønnsbeløp etter bedriftstellingens oppgaver var for riket 209 mill. kr. i transportnæringen mot 194 mill. kr. for varehandelen.

II. De enkelte næringsgrupper.

1. Grupperingen.

I tabell 1 i Bedriftstellingens 1. hefte er hovedoppgavene trykt for hver enkelt næringsgruppe. Den næringsgruppering som her er nyttet, skiller seg for industrien en del fra den næringsgruppering som norsk industristatistikk til nå har brukt. Den følger i sine hovedtrekk det forslag til gruppering som den Internasjonale Ekspertkomité av statistikere nedsatt av Folkeforbundet, har gjort framlegg om. Stort sett gir dog denne gruppering de samme detaljgrupper som før, slik at en ved omgruppering av detaljgruppene i de fleste tilfelle vil kunne få sammenlignbare tall. For varehandelen er grupperingen også ny, og skiller seg mye fra den gruppering som folketellingenes livsstillingsstatistikk bruker. Det samme er tilfelle for de andre næringsgrupper.

Den sterke oppdeling av bedriftene i tekniske enheter en har søkt å gjennomføre ved bedriftstellingen, har som regel gjort det mulig å få rene grupper, og nomenklaturen har derfor få samlegrupper. For varehandelen har det dog ikke i alle tilfelle vært mulig å få til oppdeling av de kombinerte detalj- og engroshandelsforretninger, og en har måttet samle dem som det ikke har vært mulig å dele i en kombinert detalj- og engroshandelsgruppe. Som den står i tabellverket, omfatter altså denne gruppen ikke alle de bedrifter hvor det fins kombinert engros- og detaljhandel, men bare de bedrifter av denne type som det ikke har vært mulig å få delt opp. I en del tilfelle var det ikke mulig å få delt oppgavene for hoteller og restauranter som ble drevet under ett, og en måtte der også lage en kombinert gruppe for dem som ikke lot seg dele. Det samme er gjort for sagbruk og høvleri som ikke lot seg dele, og i noen få tilfelle til. En har også måttet lage samlegrupper for de håndverksbedrifter med utsalg hvor det ikke var mulig å få delt virksomheten i en håndverksbedrift og et utsalg. For flere håndverksfag finner en derfor i tabellenes næringsspesifikasjon to grupper for samme fag, f. eks. Slakting og kjøttindustri, pølsemakeri (H) og Slakting og kjøttindustri, pølsemakeri med utsalg (H+U). I den første av disse to gruppene finner en: 1. rene håndverksbedrifter som ikke blir drevet sammen med butikk, og 2. selve håndverksbedriften for de kombinasjoner som har kunnet gi særskilte oppgaver for håndverksbedriften og utsalget. Den andre gruppen omfatter de bedriftene hvor det ikke har vært mulig å gjennomføre en slik deling. I de tilfellene det er angitt «delbedrifter» også for slike grupper, fins det en kombinasjon med en bedrift utenfor vedkommende håndverksfag. Selvsagt kan imidlertid ingen oppdeling i tekniske enheter føre til helt likeartede delbedrifter; det vil fremdeles bli igjen mange blandede virksomheter. Disse er da gruppert etter det som har vært den vesentlige virksomhet. For entreprenører har en som regel måttet regne firmaet som bedriftsenhet, uten hensyn til at det arbeid bedriften har drevet kan ha vært gjort på forskjellige steder, det samme gjelder anleggsarbeid ved jernbane, telefon og telegraf m. v.

Industrien er delt i 17 hovedgrupper, og hver av hovedgruppene i en rekke undergrupper. En har søkt i grupperingen å skille mellom ekstraktive næringer og de næringer som driver foredlingsvirksomhet. Således er bryting av malm og metallfremstilling hver sin hovedgruppe. Bryting av mineraler m. v. er søkt skilt fra foredlingsvirksomhet basert på ikke-metalliske mineraler. I handelsvirksomhet er delet mellom detaljhandel, engroshandel og agentur- og kommisjonshandel det naturlige hovedsynspunkt for grupperingen av bedriftene, og for hver av disse hovedgrupper har en søkt å gjennomføre en detaljert bransjeinndeling. Den gir for detaljhandelen 9 hovedgrupper, og for hver av hovedgruppene igjen en rekke undergrupper. Engroshandelen og Kombinert engros- og detaljhandel er delt i 8 hovedgrupper og hovedgruppene i de tilsvarende undergrupper som er brukt i detaljhandelen. Agentur- og kommisjonshandel er delt i 5 undergrupper. Inndeling i undergrupper for varehandelen bygger på de varer som er de vesentlige for forretningene, men kan ikke bli mer enn en bransjeinndeling som retter seg etter forretningenes art. I stor utstrekning er spesialiseringen lite gjennomført for varehandelen i vårt land, og derfor kan en gruppering av forretningene etter den vesentlige bransje ikke gi tall for omsetningen av de forskjellige slags varer, selv om grupperingen i store trekk vil vise hvilke varer som spiller den overveiende rollen i omsetningen.

For hotellene og restaurantene har en søkt å gjennomføre en oppdeling i undergrupper som, så godt materialet har gitt anledning til det, kan vise de forskjellige bedriftstyper man her har. Det ville for hotellene vært ønskelig som grupperingsgrunnlag å ha de bedriftstyper som den nye hotellov gir bestemmelser om. Men på det tidspunkt da tellingen ble holdt var det ikke mulig å holde seg til disse betegnelsene. Gruppen «Annen forretningsvirksomhet» omfatter en rekke forskjelligartede virksomheter som i stor utstrekning kan betegnes som tjenesteytende virksomhet overfor næringslivet ellers. Inndelingen i grupper for denne næring var til dels vanskelig å foreta, da bedriftene her ofte driver forskjelligartet virksomhet. De to siste hovedgrupper vi har i nomenklaturen er transportgruppen, som er delt i en rekke undergrupper for forskjellig slags transportvirksomhet til lands og til vanns, og fangstgruppen som innbefatter hvalfangst og selfangst.

2. Industrien.

I tabell 1 i Bedriftstellingens 1. hefte er hovedtallene for alle de detaljerte næringsgrupper ført opp. I tabellen på side 26 er for industri i riket, bygder og byer gitt en prosentvis fordeling på hovedgrupper for bedriftstallet, beskjeftigede personer, omsetningen og lønnsbeløpet. I tilknytning til denne tabell skal en i det følgende gi en kort oversikt over bedriftenes fordeling på de større næringsgrupper.

Av de enkelte hovedgrupper under industrien viser anleggs- og byggevirksomheten det største antall bedrifter, nemlig i alt 6 064 eller 19.4 pst. av det hele antall tekniske enheter. Deretter følger nærings- og nytelsesmiddelindu-

Industrien. Fordeling på hovedgrupper i riket, bygder og byer av bedrifter, beskjeftigede, omsetning og utbetalt lønnsbeløp.

Industrigrupper	Riket				Bygder				Byer			
	Antall be. drifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Industri og håndverk i alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Bryting av malm, i alt	0.16	1.92	1.35	2.31	0.23	3.76	3.15	5.13	0.06	0.05	–	0.08
2. Bryting av mineraler m. v., i alt	2.48	2.11	1.27	2.05	4.01	3.86	2.50	4.01	0.34	0.32	0.36	0.50
3. Nærings- og nytelsesmiddelindustri, i alt	18.32	11.82	22.23	10.68	19.85	9.11	14.33	5.17	16.17	14.58	28.13	15.02
4. Foredling av fettstoff, i alt	1.34	1.61	6.91	2.75	1.44	1.43	5.89	2.29	1.21	1.79	7.66	3.12
5. Kjemisk- og elektrokjemisk industri, i alt	0.93	2.12	3.74	3.58	0.41	3.03	6.93	6.10	1.66	1.19	1.35	1.59
6. Treindustri, halm-, hår og benindustri, i alt	17.81	8.14	5.27	5.44	25.73	11.40	7.75	7.54	6.75	4.82	3.42	3.79
7. Papirindustri, i alt	0.80	6.03	8.82	7.98	0.62	6.68	12.19	10.72	1.06	5.36	6.30	5.82
8. Grafisk industri, bokbindere, i alt	2.90	3.02	2.77	4.21	0.82	0.33	0.22	0.28	5.80	5.77	4.68	7.30
9. Lær- og gummiindustri, i alt	1.62	1.60	1.61	1.48	0.88	1.59	1.80	1.66	2.65	1.62	1.48	1.33
10. Tekstilindustri, i alt	1.72	5.22	4.61	4.66	1.55	5.81	5.30	5.58	1.96	4.61	4.09	3.93
11. Bekledningsindustri, i alt	9.87	8.55	4.92	5.88	5.95	3.63	1.21	1.52	15.34	13.57	7.70	9.31
12. Rensing og toalettvirksomhet, i alt	5.61	2.21	0.89	1.55	1.66	0.65	0.30	0.46	11.13	3.79	1.33	2.42
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann, i alt	2.75	2.46	6.04	3.99	4.02	2.70	6.98	4.37	0.98	2.22	5.33	3.70
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler, i alt	1.74	2.49	1.36	2.41	2.03	3.14	1.79	3.26	1.35	1.82	1.04	1.74
15. Metallfremstilling, i alt	0.12	2.27	4.56	3.63	0.12	3.70	9.50	6.74	0.11	0.82	0.87	1.19
16. Metallindustri, i alt	12.48	15.76	11.93	17.06	9.84	11.22	9.01	12.01	16.16	20.40	14.12	21.04
17. Anlegg- og byggevirksomhet, i alt	19.35	22.67	11.72	20.34	20.84	27.96	11.15	23.16	17.27	17.27	12.14	18.12

strien med 5 741 eller 18.3 pst. og som nummer tre kommer treindustri, halm-, hår- og benindustri med 5 583 eller 17.8 pst. Nummer fire i bedriftstall er metallindustrien med 3 911 bedrifter eller 12.5 pst. av hele antallet.

For bedriftstallet i anleggs- og byggevirksomheten må en være oppmerksom på at denne nærings karakter gir bedriftsenhetene der et annet innhold enn i de andre industrigrupper. Disse næringer betinger ikke alltid som i industrien ellers en lokalt bestemt arbeidsplass. Således har en måttet regne kommunalt ingeniørvesen som en bedrift, selv om det utføres ulike arbeider på forskjellige steder innenfor et gitt geografisk område. For jernbanens anlegg og for anlegg og vedlikehold av telefon, telegraf m. v. har en som bedriftsenheter måttet regne selve anlegget, som ofte kan ha hatt en betydelig geografisk utstrekning, idet det til dels kan ha foregått i forskjellige herreder. Dette gjelder også fosseutbygging og -oppdemming. For større entreprenørvirksomheter gjør det samme seg gjeldende. De store firma her driver ofte virksomhet på forskjellige steder, men det har i stor utstrekning ikke vært mulig å ta hensyn til det. En har måttet regne virksomheten som helhet som bedriftsenhet, selv om den har utført arbeid på forskjellige steder. I motsatt retning har det virket at en også som egne bedriftsenheter i denne gruppen har fått med en del tilfelle hvor bedriftsenheten har vært et enkelt hus under bygging. Men tallet på slike bedrifter er ikke stort.

Ser en på tallene for beskjeftigelse og utbetalt lønnsbeløp, får en et noe annet bilde av hovedgruppenes relative betydning enn det bedriftstallet gir. Da kommer også anleggs- og byggevirksomhet som nummer en med en totalbeskjeftigelse på tellingstidspunktet på 69 647 eller 22.7 pst. av hele beskjeftigelsen i industrien etter bedriftstellingens oppgaver. Men det forholdsvis mindre antall bedrifter i metallindustri jevnført med nærings- og nytelsesmiddelindustrien og treindustrien er gjennomgående større bedrifter, og gir metallindustrien en andel i beskjeftigelsen på 15.8 pst., i alt 48 428 personer, mens nærings- og nytelsesmiddelindustrien beskjeftiger 36 320 eller 11.8 pst. Treindustrien, hvor det går inn en rekke små sagbruk med sterkt sesongpreget karakter, gir en beskjeftigelse på 25 017 i alt, bare 8.1 pst. av alle dem som var beskjeftiget i industrien. Av omsetningsbeløpet har nærings- og nytelsesmiddelindustrien den største del med en samlet omsetning på 534.4 mill. kr. eller 22.2 pst. av den omsetning industrien hadde. Deretter følger metallindustri med en omsetning på 287 mill. kr. eller 11.9 pst. og anleggs- og byggevirksomhet med 281.8 mill. kr. eller 11.7 pst. av totalomsetningen. Som nummer fire i betydning målt etter omsetning kommer eksportindustrigruppen papir, tremasse og cellulose med 8.8 pst. av hele industriens omsetningsbeløp, men med bare 0.8 pst. av hele bedriftstallet og 6 pst. av beskjeftigelsen.

Som relativtallene i tabellen viser, korresponderer rekkefølgen for lønnsbeløpet stort sett med rekkefølgen for beskjeftigelsen og ikke med rekkefølgen for omsetningen. Det er rimelig, fordi jo fra næringsgruppe til næringsgruppe lønnsbeløpet spiller en meget forskjellig rolle for de ferdige varers pris bl. a. ettersom industrien arbeider med dyrere eller billigere råvarer. Av de enkelte

hovedgrupper ble det i anleggs- og byggevirksomhet betalt ut et samlet lønnsbeløp på 123.5 mill. kr. eller 20.3 pst. av hele det lønnsbeløp industrien betalte ut. Deretter følger metallindustrien med et utbetalt lønnsbeløp på 103.6 mill. kr. eller 17.1 pst. Så følger nærings- og nytelsesmiddelindustri med 64.8 mill. kr. i utbetalte lønninger, 10.7 pst. og deretter papirindustri med et utbetalt lønnsbeløp på 48.5 mill. kr. eller 8 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp i industrien.

De forskjellige tall som her er nevnt, viser at en industrigruppes betydning ikke lar seg uttrykke gjennom et enkelt tall. På grunn av de sterkt varierende størrelsesforhold spiller selve bedriftstallet mindre rolle når det gjelder å vise den betydning de forskjellige hovedgrupper har. Det er først og fremst andelen i beskjeftigelse og omsetning som det er av betydning å se på, og dessuten andelen i det utbetalte lønnsbeløp som i store trekk svarer til andelen i beskjeftigelse.

Bygdene og byene har tall for fordelingen på de forskjellige hovedgrupper som varierer noe fra tallene for riket. I bygdene er treindustri, halm-, hår- og benindustri den gruppe som har det største antall bedrifter, idet ikke mindre enn 4 700 av bygdenes 18 267 industribedrifter eller 25.7 pst. hører til denne gruppen. Det er alle de små sagbrukene på landet som trekker bedriftstallet for bygdene så sterkt opp her. Som nummer to kommer anleggs- og byggevirksomhet med 20.8 pst. av bedriftstallet, 3 806 bedrifter. Omtrent like mange finner vi for nærings- og nytelsesmiddelindustrien i bygdene, nemlig 3 627 bedrifter eller 19.9 pst. Tilsammen har disse tre grupper i bygdene $^2/_3$ av det samlede bedriftstall. Også i bygdene er anleggs- og byggevirksomheten den hovedgruppe som har den største andel av beskjeftigelsen, nemlig 28 pst. av alle dem som arbeider i bygdenes industri. Så følger treindustri med 11.4 pst., metallindustrien med 11.2 pst. og nærings- og nytelsesmiddelindustrien med 9.11 pst. Som i riket er anleggs- og byggevirksomhetens andel i beskjeftigelsen noe større enn andelen i bedriftstallet. Og som i riket har også i bygdene nærings- og nytelsesmiddelindustrien den største andel av omsetningen. Men prosentandelen i omsetning for denne gruppen ligger mye lavere i bygdene enn i riket, nemlig på 14.3 pst. Papirindustrien, som hos oss først og fremst er lokalisert i landdistriktene, spiller omsetningsmessig en meget betydelig rolle for bygdenes industri med 12.2 pst. av hele omsetningsbeløpet, og som nummer tre kommer anleggs- og byggevirksomheten med 11.2 pst. Rekkefølgen for det utbetalte lønnsbeløp er slik: Anleggs- og byggevirksomheten kommer som nummer 1 med 23.2 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp. Deretter følger metallindustrien med 12 pst. Papirindustriens relativt større bedrifter gir denne gruppen en noe høyere prosentdel av lønnsbeløpet enn av beskjeftigelsen, og den kommer målt ut fra lønnsbeløpet som nummer tre i betydning med et utbetalt lønnsbeløp som er 10.7 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp. Som nummer fire kommer treindustrien med 7.5 pst. av hele lønnsbeløpet.

Oppbygningen av industrien i byene skiller seg sterkt fra oppbygningen i bygdene. Av de enkelte hovedgrupper er nok også i byene anleggs- og bygge-

virksomheten den største gruppen målt etter andelen i bedriftstallet med 17.3 pst. Men nærings- og nytelsesmiddelindustrien og metallindustrien har nesten like stort bedriftstall, nemlig 16.2 pst. hver. Deretter følger bekledningsindustrien, som i bygdene spiller liten rolle. I byene falt 15.3 pst. av bedriftstallet på denne gruppen og 11.1 pst. av det samlede bedriftstall er bedrifter i rensing- og toalettvirksomheten. En kan si at hovedforskjellen mellom bygdenes og byenes industri ligger i at byenes bedrifter er sterkere konsumpreget enn bygdenes. Alt disse grove fordelingstall viser det, og det kommer enda klarere fram om man forsøker å gjennomføre en samlet oppdeling av industrien i produksjonsmiddel- og konsumsjonsvareindustri, noe vi senere kommer tilbake til.

Ser en på prosentfordelingen for beskjeftigelsen, omsetningen og lønnsbeløpet, kommer denne forskjellen mellom bygdenes og byenes industri meget klart fram. For beskjeftigelsen er det metallindustrien som spiller den største rollen i byene, med 20 pst. eller femteparten av den samlede beskjeftigelse. Deretter følger anleggs- og byggevirksomheten med 17.3 pst., nærings- og nytelsesmiddelindustrien med 14.6 pst. og bekledningsindustrien med 13.6 pst. Men av omsetningsbeløpet faller den overveiende del på nærings- og nytelsesmiddelindustrien, nemlig 28.1 pst., mens i bygdene ikke mer enn 14.3 pst. av omsetningen falt på denne gruppen. Videre hadde metallindustrien 14.1 pst. av hele omsetningen og anleggs- og byggevirksomhet 12.1 pst. Det utbetalte lønnsbeløp fordeler seg med 21 pst. på metallindustrien, 18.1 pst. på anleggs- og byggevirksomheten og 15 pst. på nærings- og nytelsesmiddelindustrien. Jevnført med beskjeftigelsesoppgavene er altså rekkefølgen her den samme. De industrigrupper som ruver mest både i riket, bygder og byer er anleggs- og byggevirksomheten, metallindustrien, nærings- og nytelsesmiddelindustrien, treindustrien, bekledningsindustrien og papirindustrien, og den alt overveiende del av bedriftstallet, beskjeftigelsen, omsetningen og lønnsbeløpet faller på disse seks hovedgrupper. Dette er vist i følgende tabell:

	Anleggs- og byggevirksomhetens, metallindustriens, nærings- og nytelsesmiddelindustriens, treindustriens, bekledningsindustriens og papirindustriens andel i pst. av:			
	Bedriftstall	Beskjeftigelse	Omsetning	Utbetalte lønninger
I riket	78.63	72.97	64.89	67.38
I bygdene	82.83	70.00	55.64	60.12
I byene	72.75	76.00	71.81	73.10

Den gruppering av industrien som er brukt foran, er en teknisk inndeling. I sterk grad har den sitt utgangspunkt i råstoffenes art, men både for dannelsen av hovedgruppene og enkelte av undergruppene har også andre synspunkter gjort seg gjeldende. Det har ikke vært mulig for hele inndelingen å bygge på

et gjennomgående synspunkt. Enkelte grupper er dannet etter det ferdige produkts art, f. eks. papirindustrien, andre etter produktets anvendelse, f. eks. bekledningsindustrien og nærings- og nytelsesmiddelindustrien, og andre igjen etter produksjonsprosessen, f. eks. kjemisk industri.

En gruppering av denne art er ellers den gjengse ved inndelinger av industrien. Men den er i overveiende grad teknisk og lite økonomisk bestemt, selv om det er så at bedriftens teknikk også i høy grad preger dens økonomi, slik at de tekniske grupper i ikke liten utstrekning blir økonomisk farget i en bestemt retning. Imidlertid er det viktige økonomiske faktorer som går på tvers av de tekniske skillelinjer, og som kan sette et vidt forskjellig økonomisk preg på bedrifter som tilhører en og samme tekniske gruppe. Det gjelder f. eks. forhold som bedriftsstørrelse, kapitalutstyr, forhold mellom egen og fremmed kapital, markedsforhold osv.

Til belysning av industrien særlig fra et økonomisk synspunkt er derfor denne teknisk orienterte inndeling alene ikke tilfredsstillende. For å vise hva industrien er, er det også ønskelig å ha en mer økonomisk preget inndeling. Av særlig interesse er det å kunne stille mot hverandre grupper som konsumsjonsvareindustri — produksjonsmiddelindustri, eksportindustri — hjemmemarkedsindustri, håndverksbedrifter — annen industri osv. Har en muligheter for det, kan det være ønskelig å gå enda videre. En kan kombinere disse inndelingene, og en kan for hjemmeindustrien skille mellom den del av den som arbeider med konkurranse fra utlandet og den del som ikke har utenlandsk konkurranse. Det kan være av interesse i produksjonsmiddelindustrien og konsumsjonsvareindustrien å skille mellom bedrifter som fremstiller kortvarige og langvarige produkter. Videre kan det ha betydning å foreta inndeling etter råstoffenes art: om de er av innenlandsk eller utenlandsk opprinnelse, etter kapitalmengde, etter relasjonen mellom råstoffprosenten og lønnsprosenten og etter konkurransesituasjonen på markedet. Særlig for mere inngående undersøkelser over industriens økonomiske forhold er disse inndelinger av stor betydning.

I sin bok: «Fabrikkindustri i efterkrigstiden. Lønnsomhet, inntekt og formue. II. Den teknisk-økonomiske inndeling av industrien», har Eilif Gjermoe inngående behandlet disse spørsmål. Han foreslår der følgende økonomisk orienterte grupper for inndelingen av industrien:

1. Etter avsetningsland og konkurranseforholdet til den utenlandske industri:
   a. Hjemmeindustri uten utenlandsk konkurranse.
   b. Hjemmeindustri med utenlandsk konkurranse.
   c. Eksportindustri.
2. Etter produksjonens art:
   a. Tilvirking av langvarige produksjonsmidler.
   b. » » kortvarige »
   c. » » langvarige forbruksgoder.
   d. » » kortvarige »

3. Etter råstoffets innkjøpsland:
   a. Forbruk av innenlandske råstoffer.
   b. » » utenlandske »
   c. Ubetydelig råstoff-forbruk.

4. Etter den relative kapitalstyrke:
   a. Stor relativ kapital.
   b. Middels relativ kapital.
   c. Liten relativ kapital.

5. Etter utgiftsforholdet, råstoffprosenten og differensen mellom lønnsprosenten og råstoffprosenten:
   a. Høy råstoffprosent, lav lønnsprosent.
   b. Middels råstoffprosent, høy lønnsprosent.
   c. Middels råstoffprosent, like høy lønnsprosent.
   d. Middels råstoffprosent, lav lønnsprosent.
   e. Lav råstoffprosent, høy lønnsprosent.
   f. Lav råstoffprosent, like høy lønnsprosent.

6. Etter bedriftsstørrelsen:
   a. Monopoler og storbedrifter.
   b. Konkurrerende store bedrifter.
   c. Middelsstore bedrifter.
   d. Små bedrifter.

Et tilfredsstillende økonomisk-teknisk grupperingssystem forutsetter også kombinasjon av disse grupper innbyrdes, og dessuten kombinasjon med de tekniske grupper.

Å gjennomføre en slik økonomisk orientert gruppering av bedriftstellingens materiale har ikke vært mulig. Skulle det kunne lykkes fullt ut, måtte en slik gruppering ha vært gjort for den enkelte bedrift, og man måtte hatt langt flere opplysninger om bedriftenes økonomiske forhold enn man har hatt. På grunnlag av den detaljerte næringsgruppering er det imidlertid mulig å foreta visse hovedinndelinger for industrien som helhet etter økonomiske synspunkter, det vil da i virkeligheten si at en søker å samle de tekniske grupper i visse økonomisk pregede hovedgrupper.

En kan først foreta en grov inndeling av industrigruppene i eksportindustri og hjemmeindustri. Inndelingen kan bare bli meget grov, da den bare kan gjøres ved å føre de enkelte detaljgrupper enten til eksportindustrien eller til hjemmeindustrien. Det avgjørende for denne oppdeling må da bli om den enkelte tekniske gruppe i sin helhet vesentlig arbeider for hjemmemarkedet eller for eksport. En kan ikke ta hensyn til at det innenfor en enkelt gruppe, som i sin helhet er å betrakte som hjemmemarkedsindustri, kan være enkelte bedrifter som vesentlig arbeider for eksport, og en kan heller ikke ta hensyn til

det forhold at mange bedrifter arbeider både for hjemmemarked og for eksport. Oppdelingen kan derfor bare bli riktig i grove trekk.

Av følgende tabell går det fram hvordan hele industrien etter bedriftstellingens tall deler seg opp etter dette inndelingsgrunnlag. En har her som eksportindustrigrupper regnet malmbryting, utvinning av feltspatt, kvarts, apatitt m. v., steinbrott og marmorbrott, mjølkekondensering, hele hermetikkindustrien, trandamperier, sild-, hval- og selolje-, sildemel- og guanoindustri, oljemøller, oljeraffinering og -herding, karbid- og cyanamidfabrikker og annen elektrokjemisk industri, hele papirindustrien, steinhoggerier og -sliperier og metallfremstillingen. Som en ser er dette tekniske grupper som også produserer for hjemmemarkedet, og hvor det også kan være enkelte bedrifter som har sin produksjon overveiende for hjemmemarkedets behov. All annen industri er regnet som hjemmemarkedsindustri. Som helhet er allikevel disse gruppene eksportorienterte. Men også innen de andre tekniske gruppene, som i sin helhet er regnet som hjemmemarkedsindustri, vil det være en ikke liten produksjon for eksport. I noen utstrekning oppveies det av den hjemmemarkedsproduksjon som de gruppene en her har regnet til eksportindustrien har. Men en skulle anta at denne inndeling som helhet gir en noe for lav andel for eksportindustrien.

Som tallene viser var en liten del av bedriftene eksportbedrifter, bare 4.5 pst. av hele bedriftstallet faller på denne gruppen. Til gjengjeld er disse bedriftene

Industrien delt på eksportindustri og hjemmemarkedsindustri. Riket, bygder, byer.

	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Antall bedrifter med oppg. oms.	Omsetning Kr.	Utbetalt lønnsbeløp Kr.	Anvendt mekanisk drivkraft H.K.
Riket.						
Industri, i alt	31 342	307 252	28 356	2 404 530 677	607 156 466	989 741.70
Eksportindustri	1 412	52 689	1 252	567 639 761	123 824 407	492 154.99
Hjemmeindustri	29 930	254 563	27 104	1 836 890 916	483 332 059	497 586.71
Pst.fordeling: Eksportindustri	4.51	17.15	4.42	23.61	20.39	49.73
Hjemmeindustri	95.49	82.85	95.58	76.39	79.61	50.27
Bygder:						
Industri, i alt	18 267	155 178	16 865	1 028 213 934	267 632 989	687 278.77
Eksportindustri	951	36 219	902	370 910 277	85 617 249	387 566.12
Hjemmeindustri	17 316	118 959	15 963	657 303 657	182 015 740	299 712.65
Pst.fordeling: Eksportindustri	5.21	23.34	5.35	36.07	31.99	56.39
Hjemmeindustri	94.79	76.66	94.65	63.93	68.01	43.61
Byer:						
Industri, i alt	13 075	152 074	11 491	1 376 316 743	339 523 477	302 462.93
Eksportindustri	461	16 470	350	196 729 484	38 207 158	104 588.87
Hjemmeindustri	12 614	135 604	11 141	1 179 587 259	301 316 319	197 874.06
Pst.fordeling: Eksportindustri	3.53	10.83	3.05	14.29	11.25	34.58
Hjemmeindustri	96.47	89.17	96.95	85.71	88.75	65.42

store. De har 17.2 pst. av industriens samlede beskjeftigelse. 20.4 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i industrien faller på dem, og ikke mindre enn 23.6 pst. av omsetningen, altså ikke langt fra fjerdeparten. Disse tallene viser den direkte beskjeftigelsesmessige og økonomiske betydning eksportindustriens bedrifter har. Men den indirekte økonomiske betydning er langt større enn disse tallene gir uttrykk for, fordi viktige råstoffproduserende næringer, som store befolkningsgrupper får sitt erverv fra, i høy grad er avhengig av eksportindustriens bedrifter. Det gjelder hele fiskerinæringen og skogbruket. Eksportindustriens samlede økonomiske betydning må derfor sies å være større enn disse tallene direkte gir uttrykk for, og til det kommer at den oppdeling av industrien som er gjort, som nevnt antakelig gir eksportindustrien en noe for lav andel.

Tallene for bygdene og byene gir et vesentlig trekk som det er av interesse å merke seg. En ser av dem at bygdenes industri er betydelig sterkere eksportpreget enn byenes. Av det samlede antall beskjeftigede i industrien i bygdene var 23.3 pst. beskjeftiget i de typiske eksportindustrigrupper, og på disse industrigrupper falt 32 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i industrien på landsbygda og ikke mindre enn 36.1 pst. av hele omsetningen. Byenes industri er sterkere hjemmemarkeds-orientert. Bare 10.8 pst. av dem som hadde sitt arbeid i byenes industri arbeider i den typiske eksportindustri, og på eksportgruppene falt bare 11.3 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i byenes industri og 14.3 pst. av omsetningen. Om de selvstendig arbeidende hadde vært med, ville de dog ha forrykket dette bilde noe, og ført til en noe høyere andel for hjemmemarkedsindustrien i bygdene. De fleste av dem finner en nemlig i bygdene, og de arbeider utelukkende for det hjemlige marked.

Den anvendte mekaniske drivkraft i industrien deler seg omtrent likt på hjemmeindustriens og eksportindustriens bedrifter. I forhold til sin andel av bedriftstall, beskjeftigelse og omsetning har altså eksportindustrien en meget stor del av drivkraften. Det er jo et typisk trekk ved de viktigste av våre eksportindustrigrupper at de arbeider med mye mekanisk drivkraft.

Den årlige produksjonsstatistikk, som ikke har med alle de små bedriftene som er med i bedriftstellingen, viser som rimelig kan være en større andel på eksportindustrien enn bedriftstellingen gir. Gjør en samme inndelingen av industrigruppene som brukt foran for produksjonsstatistikken for 1935, får en som resultat at 21.2 pst. av bedriftene var eksportindustribedrifter. På disse bedriftene falt 30.6 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i industrien og 35.3 pst. av industriens totale bruttoproduksjonsverdi.

Det er nevnt før at bedriftstellingen jevnført med folketellingen av 1930 viser en ikke ubetydelig øking for industribefolkningen, i alt på vel 21 000 mennesker. Det kan være av interesse for folketellingens tall å forsøke å gjennomføre en oppdeling av industribefolkningen i 1920 og 1930 på eksportindustri og hjemmeindustri, og forsøke å binde disse tallene sammen med bedriftstellingens tall for 1936 for å se hvordan beskjeftigelsesforholdene for de to hovedgrupper av industri har vært i etterkrigsårene. Det gir et viktig sosialt moment til for-

ståelse av industriens utvikling i denne tiden. Den økonomiske side av saken kan en på grunnlag av folketellingens tall selvsagt ikke si noe om.

Regner en som eksportgrupper i 1920 og 1930 de samme grupper som foran er regnet med til eksportindustrien, får en for dette ti-året en sterk øking for beskjeftigelse i eksportindustrien, nemlig fra 43 438 beskjeftigede i 1920 til 52 875 i 1930. Da den samlede industribefolkning etter folketellingens tall i samme tidsrom viste en meget svak stigning, på ikke fullt 300, gikk hjemmeindustrien tilbake med omtrent samme tall som eksportindustrien økte med. En har da ikke tatt noe hensyn til arbeidsledigheten. Heller ikke har en tatt hensyn til at enkelte industrigrupper i dette tidsrom kan ha skiftet karakter, fra å være vesentlig eksportorienterte til å bli vesentlig hjemmemarkedsorienterte. Det gjelder i noen grad en industri som treindustrien i disse årene at den skiftet karakter slik.

Tallene for 1936 etter bedriftstellingen viser for eksportgruppene en samlet beskjeftigelse på 52 689, eller omtrent samme tall som folketellingen i 1930 gir for de tilsvarende industrigrupper. Det vil med andre ord si at når en ser bort fra oppsugingen av den ledige arbeidskraft i 1930 som alt hørte industrien til, har den øking i industribefolkningen som bedriftstellingen viser jevnført med folketellingen, i sin helhet falt på hjemmemarkedsindustrien.

Av hjemmemarkedsindustrien er det imidlertid en gruppe som i årene etter 1930 av flere grunner har hatt en særlig sterk vekst, nemlig bygge- og anleggsvirksomheten. Deler man tallene for hjemmemarkedsindustrien opp i to grupper, bygge- og anleggsvirksomheten for seg og resten av hjemmemarkedsindustrien for seg, blir resultatet at den vesentlige del av den øking som hjemmeindustrigruppene viser i 1936 jevnført med 1930, faller på bygge- og anleggsvirksomheten. Av den samlede øking for hjemmemarkedsindustrien på vel 21 400 beskjeftigede, faller nemlig 18 300 på bygge- og anleggsvirksomhet. Denne sterke øking for beskjeftigelsen i bygge- og anleggsvirksomheten etter bedriftstellingen jevnført med folketellingen, kan skyldes flere forhold. Forskjellen i tellemåten ved bedriftstellingen og folketellingen kan spille inn, og en betydelig rolle kan det og spille at tellingstidspunktet etter bedriftstellingen var i begynnelsen av oktober måned, etter folketellingen pr. 1 desember. Den sesongmessige nedgang utover høsten og vinteren, som gjør seg så sterkt gjeldende i bygge- og anleggsvirksomheten, har derfor ikke slått så sterkt igjennom i bedriftstellingens tall som i folketellingens. Men med de bedrede konjunkturer en hadde i 1936 jevnført med 1930 og med de store offentlige bevilgninger vi har hatt til bygge- og anleggsarbeidet i de senere årene, er det rimelig at en ikke liten del av økingen for beskjeftigelsen i denne gruppe er reell.

På tilsvarende måte som ved fordelingen av detaljgruppene på eksportindustri og hjemmeindustri kan en dele dem på konsumsjonsvareindustri og produksjonsmiddelindustri. De resultatene en slik oppdeling gir, er vist i tabellen på side 35.

Akkurat som oppdelingen i hjemmemarkeds- og eksportindustri kan denne delingen også bare bli en grov inndeling. En har måttet bygge på de detaljerte

Industri delt på produksjonsmiddelindustri og konsumsjonsvareindustri. Riket, bygder, byer.

	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Antall bedrifter med oppg. oms.	Omsetning Kr.	Utbetalt lønnsbeløp Kr.	Anvendt mekanisk drivkraft H.K.
Riket.						
Industri, i alt	31 342	307 252	28 356	2 404 530 677	607 156 466	989 741.70
Konsumsjonsvareindustri	19 754	144 320	17 513	1 245 012 968	267 461 238	256 795.87
Produksjonsmiddelindustri	11 588	162 932	10 843	1 159 517 709	339 695 228	732 945.83
Pst.fordeling:						
Konsumsjonsvareindustri	63.03	46.97	61.76	51.78	44.05	25.95
Produksjonsmiddelindustri	36.97	53.03	38.24	48.22	55.95	74.05
Bygder.						
Industri i alt	18 267	155 178	16 865	1 028 213 934	267 632 989	687 278.77
Konsumsjonsvareindustri	9 711	47 583	8 722	349 060 924	62 418 409	142 892.99
Produksjonsmiddelindustri	8 556	107 595	8 143	679 153 010	205 214 580	544 385.78
Pst.fordeling:						
Konsumsjonsvareindustri	53.16	30.66	51.72	33.95	23.32	20.79
Produksjonsmiddelindustri	46.84	69.34	48.28	66.05	76.68	79.21
Byer.						
Industri, i alt	13 075	152 074	11 491	1 376 316 743	339 523 477	302 462.93
Konsumsjonsvareindustri	10 043	96 737	8 791	895 952 044	205 042 829	113 902.88
Produksjonsmiddelindustri	3 032	55 337	2 700	480 364 699	134 480 648	188 560.05
Pst.fordeling:						
Konsumsjonsvareindustri	76.81	63.61	76.50	65.10	60.39	37.66
Produksjonsmiddelindustri	23.19	36.39	23.50	34.90	39.61	62.34

tekniske grupper, og har fordelt dem. Som regel er hele grupper regnet enten som konsumsjonsvareindustri eller som produksjonsmiddelindustri etter det som er den vesentlige produksjon, uten hensyn til at det kan være enkelte bedrifter i en bestemt gruppe som har en annen slags produksjon enn den som er den typiske for gruppen som helhet, og uten hensyn til at enkelte bedrifter kan fremstille både konsumvarer og produksjonsmidler.

Gruppen konsumsjonsvareindustri består av disse detaljgruppene, alle andre grupper er regnet som produksjonsmiddelindustri: Hele nærings- og nytelsesmiddelindustrien, av fettindustrien: såpe- og lystilvirking og margarinfabrikker, av kjemisk og elektrokjemisk industri: fremstilling av farmasøytiske preparater, kjemisk-tekniske fabrikker, av treindustrien: møbelfabrikker, ski- og kjelkefabrikker, trehusflid, treskjærere m. v., treskofabrikker, korkfabrikker, kurvmakere, halm, hår- og benindustri, av papirindustrien: papir- og pappfabrikker, en del av gruppen tresliperier, cellulose- og papirfabrikker kombinert, posefabrikker, eskefabrikker, annen papir- og pappvareindustri, hele den grafiske industri, av tekstilindustrien: veving (husflid), trikotasjeindustri, strikkersker, possementmakere, hele bekledningsindustrien, rensing og toalettvirksomhet, gassverk, vannverk, en del av elektrisitetsverkene, fajanse-, steintøy- og porselensindustrien, glassverkene, av metallindustrien: radioapparatfabrikker, urmakere,

gull- og sølvvareindustri m. v. og de grupper i bygge- og anleggsvirksomheten som vesentlig er beskjeftiget med husbygging.

Oppdelingen på disse to grupper gir følgende karakteristiske trekk:

I riket faller den overveiende del av bedriftstallet på konsumsjonsvareindustrien, nemlig 63 pst. av alle bedrifter; produksjonsmiddelindustrien har 37 pst. av bedriftstallet. Men produksjonsmiddelindustriens bedrifter er gjennomgående større enn bedriftene i konsumsjonsvareindustrien. På produksjonsmiddelindustrien faller 53 pst. av de beskjeftigede personer, 48 pst. av hele industriens omsetning og 56 pst. av det utbetalte lønnsbeløpet i industrien. Produksjonsmiddelindustrien arbeider og med mye mere mekanisk drivkraft enn konsumsjonsvareindustrien, 74 pst. av den anvendte mekaniske drivkraft i industrien faller på produksjonsmiddelindustriens bedrifter.

Gjør en den tilsvarende fordeling for produksjonsstatistikkens bedrifter, viser det seg at en forholdsvis mindre andel der faller på konsumsjonsvareindustrien enn etter bedriftstellingens tall. Det skyldes igjen alle de små virksomhetene bedriftstellingen har med, og som i sterk grad er konsumorientert. Regner en de samme gruppene som foran med til konsumsjonsvareindustrien, faller etter produksjonsstatistikken for 1935 44.2 pst. av industriens bruttoproduksjonsverdi på konsumsjonsvareindustriens bedrifter, og disse bedriftene har 39 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløpet i produksjonsstatistikkens bedrifter.

Også denne inndeling gir etter bedriftstellingen en karakteristisk forskjell mellom bygdenes og byenes industri. I bygdene er produksjonsmiddelindustriens grupper sterkest representert, i byene konsumsjonsvareindustrien. Produksjonsmiddelindustrien har i bygdene 47 pst. av bedriftstallet, 69 pst. av industriens beskjeftigelse, 66 pst. av omsetningen og 77 pst. av det utbetalte lønnsbeløp. I byene har konsumsjonsvareindustrien 77 pst. av bedriftstallet, 64 pst. av beskjeftigelsen, 65 pst. av omsetningen og 60 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i industrien. Den sterke overvekten for produksjonsmiddelindustrien i industrien på landsbygda henger nær sammen med den betydelige rollen den eksportorienterte industri spiller i landdistriktene. Det som veier opp er i begge tilfelle særlig malmbryting, metallfremstilling og den elektrokjemiske storindustri.

Fra gammelt av har en forsøkt innen industrien å trekke et skille mellom småindustri, håndverk og egentlig fabrikkindustri. Med håndverk tenkte en da på de gamle håndverksfag som det er gitt regulerende bestemmelser om i lovgivningen, småindustrien var de mindre industrielle virksomheter som ikke var anerkjent som håndverksfag, fabrikkindustrien de større bedriftene. I våre folketellinger fram til og med 1910 ble denne inndeling nyttet i yrkesstatistikken, men en ga den opp i 1920, fordi folketellingene ettersom utviklingen gikk ikke var skikket som grunnlag for et slikt skille. Mange håndverksvirksomheter utviklet seg til store bedrifter som hadde karakter av fabrikker i egentlig forstand, og den industrielle utviklingen førte med seg at mange håndverkere etter hvert fikk arbeid i industrien, utenom fagbedriften i håndverket.

Bedriftstellingen har heller ikke samlet i en hovedgruppe for seg de bedriftene som hører håndverket til. Men det er mulig, fra den detaljerte næringsgruppering, å trekke ut håndverksnæringen, da de fleste fag som er godkjent som håndverksfag er spesifisert der. De som ikke er spesifisert, er små og spiller tallmessig liten rolle. En skal her gjøre rede for de resultatene en slik sammenstilling av håndverksgruppene gir. Selv om skillet mellom håndverk og annen industriell virksomhet ikke lenger har den reelle betydning det før hadde, er det en inndeling som det knytter seg betydelig interesse til.

Oppdelingen er gjort slik at en til håndverk har regnet alle de næringsgruppene hvor håndverksloven foreskriver håndverksbrev som nødvendig forutsetning for å begynne med bedrift i næringen, på de plassene der loven er gjort gjeldende. Som nevnt er det enkelte mindre håndverksfag som vi ikke har spesifisert i næringsgrupperingen og som da er tatt med på andre næringer. Dem kan vi heller ikke få med i denne oversikten over håndverksbedriftene, men disse fagene er så små at de ikke ville spille noen særlig rolle for totalresultatet. Disse næringsgruppene, hvor det vil kunne forekomme håndverksbedrifter, men hvor de i alle fall er av mindre betydning, er ikke regnet med: Tønnefabrikker, Fremstilling av presenninger, markiser, Linoleumsfabrikker Hattefabrikker, Konfeksjonsfabrikker, Vognindustri, Grunnmur- og planeringsarbeider. Elektrisk installasjonsvirksomhet er heller ikke tatt med. Disse næringsgruppene er i sin helhet regnet med til håndverk, selv om det i gruppene vil kunne finnes bedrifter som ikke er håndverksbedrifter: Systuer, Entreprenører (hvor det er mange byggmestre), Grafisk industri, Fabrikkgarverier, Steinhoggerier (bare delvis håndverk). Båtbyggeriene er også regnet med til håndverk, men er for tiden ikke godkjent som håndverksfag.

Sammendraget gir som resultat at det i håndverksnæringen er 16 246 bedrifter med 83 586 beskjeftigede personer. Omsetning var oppgitt for 14 422 av disse bedriftene. Totalomsetningen var 460.3 mill. kr. og det utbetalte lønnsbeløpet 137.1 mill. kr.

Etter den måten oppdelingen er gjort på, vil altså ikke disse bedriftene være håndverksbedrifter i den forstand at de alle hører inn under håndverksloven. Mange av dem ligger i kommuner hvor håndverksloven ikke gjelder, og hvor en fritt kan drive næringsvirksomhet i håndverksfag. Heller ikke er alle disse bedriftene håndverksbedrifter i den forstand at de er små bedrifter som driver individuell produksjon og vesentlig uten mekanisk drivkraft. Disse bedriftene er nok mindre enn industribedriftene ellers, men oppdelingen har ikke noe med bedriftenes størrelse å gjøre. Den gir ikke grunnlag for å skille ut håndverket; oppdelingen må bygge på fagbetegnelsene. Og en finner også blant disse håndverksbedrifter mange virksomheter av betydelig størrelse, hvor produksjonsforholdene fjerner seg langt fra det en i alminnelighet forbinder med begrepet håndverk, med en sterkt mekanisert og standardisert drift. Det gjelder f. eks. de større bedriftene i de grafiske fag, gull- og sølvvarefabrikker m. v.

Heller ikke gir denne sammenstillingen det samlede antall av dem som har håndverk som fag. Av dem som er beskjeftiget i disse bedriftene er mange hjelpearbeidere og ikke håndverkere i egentlig forstand. På den annen side arbeider mange håndverkere i industribedrifter og er i det hele tatt ikke kommet med her, heller ikke har vi med de ca. 28 000 selvstendig arbeidende håndverkere som bedriftstellingen ikke har telt.

Dessuten må en ved disse tallene ta hensyn til at de butikkene som drives i samband med håndverksbedrift ikke er regnet med i oppstillingen foran. Den omfatter bare håndverksbedrifter gruppert på industrien. De butikkene som drives sammen med håndverk er ført på handel; et grupperingsprinsipp som er riktig fordi disse butikkene er et viktig ledd i distribusjonsvirksomheten. I enkelte bransjer omsetter de også vesentlig varer som ikke er produsert i den håndverksbedrift de er knyttet til. Det gjelder f. eks. urmakerforretningene, gullsmedforretninger, rørleggerforretninger.

Men skal en dømme om håndverksnæringen som helhet, må en også ta hensyn til disse butikkene. De fleste av dem har en i disse åtte bransjene: bakerforretninger, kjøtt- og pølsevareforretninger, pelsverk- og buntmakerforretninger, hanskeforretninger, paraplyforretninger, rørleggerforretninger, gull- og sølvvareforretninger, urmakerforretninger. I disse handelsgruppene gir bedriftstellingen 3 410 bedrifter. Av dem var 943 gitt opp som enebedrifter. Resten, 2 467, kan en gå ut fra var knyttet til håndverksbedrifter. På disse håndverksbedriftenes forretninger kan en regne at det faller 5 800 beskjeftigede og et utbetalt lønnsbeløp på 5.8 millioner kr.

Som det gikk fram av tallene foran, står mange av de håndverksbedriftene som er kombinert med butikker med uoppgitt omsetning. I mange tilfelle er nemlig håndverksbedriftens omsetning ført på butikken. Skal en få et tall for håndverksnæringens samlede omsetningsbeløp, må en videre regne med håndverksbutikkenes omsetning i detalj av andre varer enn dem som er produsert i håndverksbedriften. Ved beregninger er vi kommet til at håndverksnæringens hele omsetning, medregnet omsetning for de håndverksbedrifter hvor omsetningen er ført på butikken, og medregnet detaljomsetning av andre varer enn håndverksbedriftens i håndverkets forretninger, skulle være omlag 520 mill. kr.

Med disse tillegg får en for håndverket en samlet beskjeftigelse på 89 400 personer, og et samlet utbetalt lønnsbeløp på 143 mill. kr. Med de samme tillegg blir for hele industrien, håndverket og håndverkets butikker medregnet, beskjeftigelsen 313 000 personer, det utbetalte lønnsbeløp 613 mill. kr. og omsetningen 2 466 mill. kr. Håndverkets andel i den samlede beskjeftigelse i industrien blir etter disse tall 28.6 pst., andelen i det samlede utbetalte lønnsbeløp 23.3 pst. og andelen i omsetning 21.2 pst.

Ved en slik jevnføring burde en også tatt hensyn til den omsetningen de selvstendig arbeidende har. Da det er nære 28 000 av dem i håndverk mot bare vel 7 000 i industri ellers, ville de ha trukket håndverkets andel ytterligere opp. Beregninger over omsetningen for de selvstendig arbeidende vil imidlertid

med de oppgaver vi har bli helt løse. Noen rolle ved jevnføringen av tallene kan det og spille at en forholdsvis større del av håndverkets enn av industriens omsetningsbeløp består av betaling bedriftene har fått for arbeid som er gjort ved reparasjoner og hjelpearbeid, materialer eksklusive. Men tallmessig å ta hensyn til dette forholdet er heller ikke mulig.

De beregningene som det er gjort rede for foran, er bare gjort for håndverksnæringen i riket. For den videre analysen av håndverksnæringen må en holde seg til de ikke-korrigerte oppgaver.

Følgende tabell viser fordelingen på håndverk og annen industri for riket, bygder og byer av bedriftstallet, de beskjeftigede, omsetningen, det utbetalte lønnsbeløp og den anvendte mekaniske drivkraft.

Industrien delt på håndverksbedrifter og andre industribedrifter. Riket, bygder, byer.

	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Antall bedrifter med oppg. oms.	Omsetning Kr.	Utbetalt lønnsbeløp Kr.	Anvendt mekanisk drivkraft H.K.
Riket.						
Håndverk og industri	31 342	307 252	28 356	2 404 530 677	607 156 466	989 741.70
Håndverk	16 246	83 586	14 422	460 269 122	137 072 953	53 004.30
Industri	15 096	223 666	13 934	1 944 261 555	470 083 513	936 737.40
Pst.fordeling: Håndverk	51.83	27.20	50.86	19.14	22.58	5.36
Industri	48.17	72.80	49.14	80.86	77.42	94.64
Bygder.						
Håndverk og industri	18 267	155 178	16 865	1 028 213 934	267 632 989	687 278.77
Håndverk	7 780	28 591	6 946	114 937 659	29 194 803	21 141.08
Industri	10 487	126 587	9 919	913 276 275	238 438 186	666 137.69
Pst.fordeling: Håndverk	42.59	18.42	41.19	11.18	10.91	3.08
Industri	57.41	81.58	58.81	88.82	89.09	96.92
Byer:						
Håndverk og industri	13 075	152 074	11 491	1 376 316 743	339 523 477	302 462.93
Håndverk	8 466	54 995	7 476	345 331 463	107 878 150	31 863.22
Industri	4 609	97 079	4 015	1 030 985 280	231 645 327	270 599.71
Pst.fordeling: Håndverk	64.75	36.16	65.06	25.09	31.77	10.53
Industri	35.25	63.84	34.94	74.91	68.23	89.47

En skal peke på hovedpunktene i denne tabell.

I riket utgjør håndverksbedriftene noe over halvparten av hele bedriftstallet. Men disse mange små håndverksbedriftene har bare 27.2 pst. av hele industriens beskjeftigelse. 22.6 pst. av det utbetalte lønnsbeløp og 19.1 pst. av omsetningen faller på dem. Bl. a. fordi alle de selvstendig arbeidende håndverkere ikke er med, ligger håndverksnæringens andel av bedrifter, beskjeftigelse, omsetning og utbetalt lønnsbeløp lavere i bygdene enn i riket. I byene ligger håndverkets andel, som tabellen viser, betydelig høyere. Det er i overensstem-

melse med den betydelige rolle konsumindustriene og de viktige konsumorienterte håndverksfag spiller i byene, og en har der også på håndverk fått med en rekke store bedrifter f. eks. i de grafiske fag, i bygge- og anleggsvirksomhet m. v.

Bare 5.4 pst. av den samlede anvendte mekaniske drivkraft faller på håndverkets bedrifter; tallet er 3.1 pst. for håndverksbedriftene i bygdene, 10.5 pst. i byene. I byene gjør de større bedriftene som er tatt med på håndverket, men som nærmest er fabrikkdrift, at tallet kommer høyt opp. En vesentlig del av de mange små håndverksbedriftene har ikke mekanisk drivkraft i det hele tatt eller bare meget liten drivkraft. En fordeling av bedriftene etter drivkraftens størrelse ville gitt et interessant bilde av dette, men er ikke gjort.

Håndverksbedriftenes betydning i de enkelte hovedindustrigrupper er vist i følgende tabell:

Håndverkets prosentandel av bedriftstall, beskjeftigelse, omsetning og lønnsbeløp i hovedgrupper av industri. Riket, bygder, byer.

Industrigrupper	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Riket.				
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	52.67	27.44	20.83	26.73
Kjemisk og elektrokjemisk industri	22.87	4.28	1.03	1.83
Treindustri, halm-, hår- og benindustri	27.08	30.98	20.70	26.12
Grafisk industri, bokbindere, fotografer	100.00	100.00	100.00	100.00
Lær- og gummiindustri	68.24	32.64	41.70	32.82
Tekstilindustri	8.53	4.12	6.07	4.52
Bekledningsindustri	84.93	41.58	27.31	30.33
Rensing og toalettvirksomhet	89.42	84.44	86.32	85.77
Metallindustri	47.20	12.82	7.69	6.58
Anleggs- og byggevirksomhet	70.88	44.76	56.56	44.72
I alt	51.83	27.20	19.14	22.58
Bygder.				
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	48.72	27.65	22.66	30.29
Kjemisk og elektrokjemisk industri	13.16	0.53	0.03	0.04
Treindustri, halm-, hår- og benindustri	21.32	28.33	16.94	21.70
Grafisk industri, bokbindere og fotografer	100.00	100.00	100.00	100.00
Lær- og gummiindustri	81.37	26.77	43.07	26.37
Tekstilindustri	2.47	1.51	1.65	1.97
Bekledningsindustri	85.37	44.05	28.03	22.87
Rensing og toalettvirksomhet	95.71	74.73	66.94	62.40
Metallindustri	59.01	18.29	7.44	6.23
Anleggs- og byggevirksomhet	63.98	27.45	38.80	23.72
I alt	42.59	18.42	11.18	10.91
Byer.				
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	59.46	27.31	20.13	25.77
Kjemisk og elektrokjemisk industri	26.27	14.01	4.87	7.24
Treindustri, halm-, hår- og benindustri	57.76	37.39	27.07	33.04
Grafisk industri, bokbindere og fotografer	100.00	100.00	100.00	100.00
Lær- og gummiindustri	62.14	38.50	40.45	39.17
Tekstilindustri	15.23	7.47	10.36	7.38
Bekledningsindustri	84.70	40.91	27.22	31.29
Rensing og toalettvirksomhet	88.11	86.15	89.59	89.28
Metallindustri	37.15	9.75	7.81	6.73
Anleggs- og byggevirksomhet	82.51	73.36	68.74	65.87
I alt	64.75	36.16	25.09	31.77

De grafiske bedrifter er i sin helhet regnet som håndverk. Rensing og toalettvirksomhet er et overveiende håndverksfag. 85—90 pst. av bedriftene, beskjeftigelsen, omsetningen og lønnsbeløpet i denne næringsgruppen i riket faller på håndverkets bedrifter. Også den overveiende del av bedriftstallet i bekledningsindustrien og i anleggs- og byggevirksomheten er håndverksbedrifter. Men håndverksbedriftene er mindre enn industribedriftene ellers i disse gruppene, og en forholdsvis mindre del av beskjeftigelsen, omsetningen og lønnsbeløpet faller på dem. Det samme er tilfelle i lær- og gummi-industrien. I nærings- og nytelsesmiddelindustrien og i metallindustrien faller omtrent halvparten av bedriftstallet på håndverksbedriftene. Men håndverksbedriftene har i nærings- og nytelsesmiddelindustrien bare 27.4 pst. av beskjeftigelsen, 20.8 pst. av omsetningen og 26.7 pst. av det utbetalte lønnsbeløp. I metallindustrien spiller de relativt mange håndverksbedrifter en forholdsvis enda mindre rolle. I denne næring er 47.2 pst. av bedriftene håndverksbedrifter. Men de har bare 12.8 pst. av den samlede beskjeftigelse i næringen, 7.7 pst. av omsetningsbeløpet og 6.6 pst. av det utbetalte lønnsbeløpet faller på dem.

Relasjonene er med endel mindre avvikelser stort sett de samme i bygder og byer. Når i bygdene en forholdsvis liten andel av omsetning, lønnsbeløp og beskjeftigelse i bygge- og anleggsvirksomheten faller på håndverkets bedrifter, så skyldes det at de store anleggsarbeider her trekker tallene for annen industri sterkt opp. Hadde de selvstendig arbeidende håndverkere vært med, ville bildet nok ha blitt et annet. Svært mange av dem har sitt arbeid i byggevirksomheten. At i bygdene andelen for håndverket av omsetning, beskjeftigelse og lønninger i rensing og toalettvirksomhet ligger lavere enn for riket, skyldes noen få større industribedrifter som ligger i bygdene og som trekker tallene for industrigruppen sterkt opp. Dessuten er barbering og frisering, som er håndverksgruppen i denne næring, lite representert i bygdene.

En skal så kort gå gjennom hovedtallene for de enkelte industrigrupper. Fordelingen for hovedgruppene av bedriftstallet, beskjeftigede, utbetalt lønnsbeløp og omsetning på bygdenes og byenes bedrifter, går fram av tabellen på side 42 og 43.

I hovedgruppen «Bryting av malm» har en fått oppgaver fra i alt 50 bedrifter (tekniske enheter). En meget stor del av disse, nemlig 33, er imidlertid delbedrifter kombinert med annen bedrift. Beskjeftigelsen i alt er 5 898 personer, og omsetningen i 1935 er oppgitt til 32.4 mill. kr. Det stemmer med produksjonsstatistikkens tall, som gir 32 mill. kr. i produksjonsverdi for denne gruppen i 1935. Det utbetalte lønnsbeløp er 14 mill. kr. Beskjeftigelsen er det vanskelig å jevnføre med andre oppgaver. Folketellingen tar sammen med bergverksdrift også hyttedrift, som bedriftstellingen har ført under hovedgruppe 15, «Metallfremstilling», og heller ikke med den årlige produksjonsstatistikk er det som regel mulig for de enkelte industrigrupper å få jevnført tallene for beskjeftigelsen, fordi dens oppgaver gir gjennomsnittsbeskjeftigelsen i året, mens bedriftstellingen gir tallet for beskjeftigelsen på tellingstiden. Den årlige industristatistikk

Hovedgrupper av industri. Bedrifter, personer, utbetalt lønnsbeløp og omsetning delt på bygder og byer.

Industrigrupper	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall personer	Utbetalt lønns-beløp	Omset-ning i alt
Industri og håndverk i alt:				
Bygder	58.28	50.51	44.08	42.76
Byer	41.72	49.49	55.92	57.24
1. Bryting av malm:				
Bygder	84.00	98.81	97.96	100.00
Byer	16.00	1.19	2.04	–
2. Bryting av mineraler:				
Bygder	94.34	92.37	86.34	83.95
Byer	5.66	7.63	13.66	16.05
3. Nærings- og nytelsesmidler:				
Bygder	63.18	38.93	21.35	27.56
Byer	36.82	61.07	78.65	72.44
4. Foredling av fettstoff:				
Bygder	62.47	44.93	36.63	36.50
Byer	37.53	55.07	63.37	63.50
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri:				
Bygder	25.94	72.22	75.12	79.35
Byer	74.06	27.78	24.88	20.65
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri:				
Bygder	84.18	70.70	61.07	62.83
Byer	15.82	29.30	38.93	37.17
7. Papirindustri:				
Bygder	45.02	55.98	59.21	59.10
Byer	54.98	44.02	40.79	40.90
8. Grafisk industri, bokbindere:				
Bygder	16.41	5.53	2.93	3.35
Byer	83.59	94.47	97.07	96.65
9. Lær- og gummiindustri:				
Bygder	31.76	49.97	49.59	47.68
Byer	68.24	50.03	50.41	52.32
10. Tekstilindustri:				
Bygder	52.50	56.23	52.82	49.22
Byer	47.50	43.77	47.18	50.78
11. Bekledningsindustri:				
Bygder	35.14	21.47	11.37	10.49
Byer	64.86	78.53	88.63	89.51
12. Rensing og toalettvirksomhet:				
Bygder	17.24	15.00	13.04	14.46
Byer	82.76	85.00	86.96	85.54

Hovedgrupper av industri. Bedrifter, personer, utbetalt lønnsbeløp og omsetning delt på bygder og byer.

Industrigrupper	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall personer	Utbetalt lønns-beløp	Omset-ning i alt
Industri og håndverk (forts.).				
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann:				
Bygder	85.15	55.39	48.19	49.43
Byer	14.85	44.61	51.81	50.57
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler:				
Bygder	67.64	63.78	59.70	56.20
Byer	32.36	36.22	40.30	43.80
15. Metallfremstilling:				
Bygder	59.46	82.22	81.75	89.10
Byer	40.54	17.78	18.25	10.90
16. Metallindustri:				
Bygder	45 97	35.95	31.03	32.27
Byer	54.03	64.05	68.97	67.73
17. Anleggs- og byggevirksomhet:				
Bygder	62.76	62.29	50.19	40.69
Byer	37.24	37.71	49.81	59.31

på sin side gir antall utførte timeverk. Annet enn for industrien i alt kan en derfor vanskelig foreta jevnføring mellom den årlige statistikks og bedriftstellingens tall for antall beskjeftigede.

Bedriftstellingen gir et betydelig større tall for bedrifter i denne gruppen enn produksjonsstatistikken, som for gruvedrift har 27 bedrifter i 1936. Det skyldes dels at vi som egne bedrifter har telt fabrikkontorene, og dels at vi har med enkelte gruver hvor det ikke har vært drift og forsøksdrift og skjerp. Disse er til dels ikke kommet med i den årlige statistikk. Av de enkelte undergrupper er det svovelkis- og kobbergruvene som har den største beskjeftigelsen og den største omsetningen, med 3 176 av hele beskjeftigelsen på 5 898 personer, og en omsetning på 16.7 mill. kr. eller halvparten av hele gruppens omsetning. Alle de egentlige bedriftene i denne gruppen ligger i landdistriktene. De bedriftsenheter som er telt i byene er alle fabrikkontorer.

I hovedgruppen «Bryting av mineraler m. v.» har en også søkt å samle ekstraktive næringer. De bedrifter som arbeider med videreforedling, er ført til hovedgruppe 14 «Industri basert på ikke metalliske mineraler». Men det har til dels vært vanskelig å få denne oppdeling til, og det skille en har søkt å gjøre mellom ekstraktive bedrifter og foredlingsbedrifter i jord- og steinindustrien, er usikkert. Det har således f. eks. vært vanskelig å skille steinbrott og marmorbrott fra steinhoggerier og steinsliperier, å skille maling og knusing

av mineraler og stein fra utvinning osv. For kalkindustrien har det i det hele ikke vært mulig å skille mellom den ekstraktive og den videreforedlende næring, og en har ført også kalkmøllene sammen med kalkindustrien på hovedgruppe 2.

Tallet på bedrifter i denne gruppe var 777. Av disse var 571 enebedrifter. Næringen beskjeftiget i alt 6 487 personer, og omsetningen var 30.6 mill. kr. Det meste av dette er gitt opp som salgsverdi for varer av egen produksjon. I lønninger ble det betalt ut 12.4 mill. kr.

Målt etter bedriftstallet er de viktigste undergruppene steinbrott og marmorbrott, i alt 196, torvdrift 173 og grusdrift 158. Beskjeftigelsesmessig spiller de to siste liten rolle. Beskjeftigelsen i denne gruppen er som helhet sterkt sesongmessig preget, og særlig for grusdrift, torvdrift og isdrift veksler den sterkt i løpet av året. På tellingstidspunktet beskjeftiget de bedriftene som driver med grusdrift 555 personer, og de som driver med torvdrift 526. Størst beskjeftigelse viser steinbrott og marmorbrott med 2 274 beskjeftigede, og utvinning av feltspatt, kvarts, apatitt m. v. med 1 342. Tilsammen faller på disse to grupper over halvparten av hele gruppens beskjeftigelse. De forholdsvis få bedrifter i kalkindustrien og sementindustrien hadde også en betydelig beskjeftigelse. Kalkindustriens 83 bedrifter ga arbeid til 825 personer, og sementindustriens 6 til 755.

Av omsetningsbeløpet, som for hele gruppen var 30.6 mill. kr., falt 9.7 mill. på sementindustrien, 8 mill. på feltspatt-, kvarts-, apatitt- og annen mineralutvinning, 4.8 mill. på kalkindustrien og 4.3 mill. på steinbrott og marmorbrott. Tar en hensyn til de tall for omsetningen som er gitt for foredlingsbedriftene under hovedgruppe 14, har alle grupper, unntatt sementindustrien, høyere omsetningstall etter bedriftstellingen enn det produksjonsstatistikken gir som produksjonsverdi. Bedriftstellingen har her fått mange fler bedrifter med enn den årlige statistikk. De fleste av bedriftene også i denne gruppen ligger i landdistriktene: 94 pst. av bedriftene med 92 pst. av de beskjeftigede og 84 pst. av gruppens totalomsetning.

Nærings- og nytelsesmiddelindustrien har etter bedriftstellingen et bedriftstall på i alt 5 741. Den beskjeftiget på tellingstiden 36 320 personer, hadde en samlet omsetning på 534.4 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 64.8 mill. I de enkelte undergrupper finner en et stort bedriftstall først og fremst for bakeriene. Det er der telt 1 805 bedrifter på gruppen «Bakerier og konditorvirksomhet, (H)», 239 på «Bakerier og konditorvirksomhet med utsalg, (H+U)», hvor det ikke har vært mulig å skille mellom håndverksbedriften og butikken, og 95 hjemmebakerier. Av bedrifter i slakting og kjøttindustri med pølsemakerier var det 734 rene håndverksbedrifter og 151 i kombinasjon med butikk, som det ikke har vært mulig å få skilt ut. Ellers er det telt 636 møller, 633 bedrifter i meieribransjen og i hermetikkindustrien 276. 257 bedrifter er kommet med i tellingen i gruppen «Maskintresking, treskelag». Det tallet er selvsagt langt fra fullstendig; det er nokså tilfeldig hva tellingen har fått med her.

Av de enkelte detaljgrupper i nærings- og nytelsesmiddelindustrien hadde hermetikkfabrikkene det største antall beskjeftigede, nemlig på tellingstidspunktet 9 677 mennesker. Denne næring har en meget sterk sesongmessig karakter. Bedriftstellingen fant sted på et tidspunkt da beskjeftigelsen lå forholdsvis høyt. Videre var det i de tre grupper av bakerier beskjeftiget 6 968 personer, ved meieriene 3 503 og i slakting og kjøttindustri 3 000.

Av hele omsetningsbeløpet falt 113.7 mill. kr. på meieriene, 60.4 mill. på møllene, 58 mill. på tobakksfabrikkene, 59.8 mill. på bakeriene, 54.9 på hermetikkindustrien og 51.5 mill. på slakting og kjøttindustri. Videre hadde ølbryggeriene en omsetning på 41 mill. kr.

En stor del av bedriftene i denne gruppen ligger i lånddistriktene, nemlig i alt 3 627 eller 63.2 pst. Men bygdene har fortrinsvis de mindre bedriftene i næringen, og en betydelig mindre del både av beskjeftigelse og omsetning faller på bygdenes bedrifter. Byenes 2 114 bedrifter i nærings- og nytelsesmiddelbransjen, 37 pst. av bedriftstallet, har en beskjeftigelse på 22 180 eller 61 pst. og en omsetning på 387.2 mill. kr. eller 72 pst. av tallene for hele gruppen. Bygdenes bedrifter har 14 140 beskjeftigede og en omsetning på 147.3 mill. kr. Meieriene og møllene er rimelig nok særlig sterkt representert i landdistriktene.

Tallet på bedrifter og omsetningen var mye større etter bedriftstellingen enn etter den årlige statistikk. Det skyldes først og fremst meieriene, slakting- og kjøttindustrien og bakeriene, som den årlige produksjonsstatistikk ikke har med. Jevnført med den årlige statistikk viser dog bedriftstellingens tall for enkelte grupper en forskjell som det kan være på sin plass å forklare.

Bl. a. gjelder det hermetikkindustrien. Bedriftstellingens høye tall der, 276 bedrifter mot produksjonsstatistikkens 191, skyldes dels fabrikk-kontorene som er telt som egne enheter i bedriftstellingen, dels en del nye bedrifter startet i 1935 eller 1936 som ikke er kommet med i produksjonsstatistikkens tall, dels de småbedriftene som faller utenfor produksjonsstatistikken. Men dessuten har bedriftstellingen fått med som egne bedriftsenheter en del firma som ikke driver selvstendig virksomhet, men arbeider i tilknytning til andre bedrifter. Disse er for en stor del ikke særskilt telt i produksjonsstatistikken. Jevnført med produksjonsstatistikken for 1935 ligger bedriftstellingens tall for omsetningen i hermetikkindustrien meget høyt. Produksjonsstatistikkens tall for bruttoproduksjonsverdien var 37.9 mill. kr., mens bedriftstellingen har en omsetning i alt på 54.9 mill. kr., hvorav 50.9 mill. kr. er gitt opp som salgsverdi for varer av egen produksjon. Dette høye tall etter bedriftstellingen skyldes dels de mange mindre bedriftene som den årlige statistikk ikke tar med. Til dels har de en ganske stor produksjon. Men dels skyldes det høye tall etter bedriftstellingen det forhold at vi i enkelte tilfelle har fått oppgitt som bedriftenes egenproduksjon også produkter som er kjøpt fra andre fabrikker, pakket og solgt videre. Det regnes ikke som produksjon i den årlige statistikk. En ba også ved bedriftstellingen om å få særskilt oppgave for denne slags omsetning, for å kunne trekke den fra. En ville da kunne få bedre jevnføring med produksjonsstatistikkens tall.

For hermetikkindustrien har en fått oppgitt 4 mill. kr. som slik omsetning, et tall som avgjort er for lavt. Undersøkelser som er gjort, tyder også på at vi for enkelte bedrifter i hermetikkbransjen har fått oppgitt den faktiske årsomsetning i 1935, og ikke omsetningen = produksjonsverdien i året + lager ved årets slutt ÷ lager ved årets begynnelse, som var det beløpet bedriftene etter reglene skulle gi opp. Det har også ført til uoverensstemmelse med produksjonsstatistikkens tall. Men dels har bedriftene og opplyst at det tallet de har gitt til bedriftstellingen er det rette, mens produksjonsstatistikkens er feilaktig.

Av møller har vi fått med nær det tredobbelte antall av det den årlige statistikk har. Det er da også en del av forklaringen på det betydelig høyere omsetningstall bedriftstellingen her viser. Produksjonsstatistikken for 1935 har en bruttoproduksjonsverdi på 37.6 mill. kr. Men bedriftstellingens høye omsetningstall jevnført med bruttoproduksjonsverdien, henger og sammen med at bedriftstellingen i høyere grad enn produksjonsstatistikken har fått gitt opp faktisk verdi og ikke det beløp som er mottatt for leieformaling.

For brennevinsbrenneriene har bedriftstellingen et lavere omsetningstall enn produksjonsstatistikken har for bruttoproduksjonsverdi. Det skyldes at omsetningen ved bedriftstellingen til dels er gitt opp eksklusive produksjonsavgiften. Dessuten har A/S Vinmonopolet ved bedriftstellingen som engrosomsetning i handel regnet noe av den omsetning som det i produksjonsstatistikken har gitt opp som egen produksjon.

For de andre gruppene er det ingen særlig forskjell mellom bedriftstellingens og produksjonsstatistikkens tall. Bedriftstellingens bedriftstall og omsetningstall ligger noe høyere enn produksjonsstatistikkens tall, noe som er rimelig med tellingens større omfang. Margarinfabrikkene, som i den årlige statistikk er gruppert under nærings- og nytelsesindustri, er ved bedriftstellingen gruppert på fettindustri.

I fettindustrien er ved bedriftstellingen telt 421 bedrifter med 4 952 beskjeftigede personer. Omsetningen er 166.1 mill. kr. og det utbetalte lønnsbeløp 16.7 mill. kr.

Etter beskjeftigelsen er den viktigste gruppen her margarinfabrikkene, i alt 76 bedrifter med 1 337 beskjeftigede personer og en omsetning på 52.4 mill. kr. Tallet ligger litt lavere enn etter produksjonsstatistikken, men forskjellen er liten. Også målt etter omsetningen er margarinfabrikkene den viktigste enkeltgruppen i denne næring. Deretter følger de få men store bedriftene i gruppen «Oljemøller, oljeraffinering, -herding», som har en omsetning på 47.3 mill. kr. og en beskjeftigelse på 959 personer. Stort bedriftstall, mange beskjeftigede og høy omsetning har også sild-, hval- og selolje, sildemel og guanoindustri, med 126 bedrifter, 1 260 beskjeftigede og en omsetning på 38 mill. kr. Mens bedriftstellingens og den årlige statistikks tall for oljemøllene og oljeraffineringen viser bra overensstemmelse for omsetningen, er bedriftstellingens omsetningsbeløp for sild-, hval- og selolje, sildemel og guanoindustri betydelig større enn produksjonen etter den årlige statistikk, som her gir en bruttoproduksjons-

verdi på 23 mill. kr. Det skyldes at bedriftstellingen her har fått med mange flere bedrifter. Av trandamperier er ved bedriftstellingen telt 144 med en omsetning i alt på 11.6 mill. kr., også mer enn etter den årlige statistikk, og årsaken er også her at bedriftstellingen har fått så mye mer med.

Fettindustrien er forholdsvis sterkt representert i landdistriktene. På bygdenes bedrifter i gruppen faller en omsetning på 60.6 mill. kr., 37 pst., og 2 225 beskjeftigede personer eller 45 pst. av tallene for hele gruppen. Bygdene er særlig sterkt representert i gruppen «Sild-, hval- og selolje, sildemel og guanoindustri».

Kjemisk og elektrokjemisk industri er en sterkt blandet gruppe, som innbefatter de få elektrokjemiske storbedrifter, og en hel rekke mindre bedrifter. Bedriftstellingen har her med i alt 293 bedrifter, med en beskjeftigelse i alt på 6 501 personer og en omsetning på 90 mill. kr. Det utbetalte lønnsbeløp er 21.7 mill. kr. Av omsetningsbeløpet faller 40 mill., nære halvparten, på elektrokjemisk industri, 16 mill. på sprengstoff- og fyrstikkindustrien, 10.6 mill. på farge- og fernissindustrien og 9 mill. kr. på kjemisk-tekniske fabrikker. Det største bedriftstall finner en i den siste gruppen med i alt 101 bedrifter. Av hele beskjeftigelsen faller 2 850 på elektrokjemisk industri og 1 465 på sprengstoff- og fyrstikkindustrien.

På grunn av forskjell i grupperingsprinsippene for ammunisjonsfabrikkene, har bedriftstellingen fått et betydelig høyere omsetningsbeløp for sprengstoffindustrien enn produksjonsstatistikkens tall. For den elektrokjemiske industri ligger bedriftstellingens tall lavere enn produksjonsstatistikkens. Det skyldes at bedriftstellingen for enkelte av bedriftene i denne bransjen som uttrykk for omsetningen har fått oppgitt verdien ab fabrikk, mens produksjonsstatistikken har nyttet verdien fob. skipningshavn. Gruppen malere, dvs. skilt- og dekorasjonsmalere (men ikke bygningsmalere) som bedriftstellingen har ført på denne hovedgruppen, er neppe fullstendig. Det har vært vanskelig å skille bedriftene her fra bygningsmalerne.

Kjemisk og elektrokjemisk industri er særlig sterkt representert i landdistriktene. Alle de store bedriftene i elektrokjemisk industri har vært kraftorientert, og ligger på landet. Også bedriftene i sprengstoff- og fyrstikkindustrien ligger i bygdene. I kjemisk og elektrokjemisk industri har byene bare mindre, konsumorienterte bedrifter. Det er mange av dem. Men både når det gjelder beskjeftigelse og omsetning veier de relativt lite. På byenes bedrifter faller i denne gruppen 74 pst. av hele bedriftstallet, men bare 28 pst.av de beskjeftigede, 25 pst. av det utbetalte lønnsbeløp og 21 pst. av omsetningen i hele gruppen.

Treindustrigruppen har etter bedriftstellingen 5 583 bedrifter med 25 017 beskjeftigede og en omsetning i alt på 126.9 mill. kr. Det utbetalte lønnsbeløp er 33 mill. kr. Både omsetningsbeløpet og bedriftstallet ligger betydelig høyere enn etter den årlige statistikk.

Av bedriftstallet faller om lag halvparten på de rene sagbruk, nemlig i alt 2 744. Dette er for en stor del meget små bedrifter. Videre har tellingen med

771 møbelfabrikker og 415 bedrifter i snekkerfaget. Under treindustri skulle bare regnes de snekkere som ikke var bygningssnekkere. Men dette skillet er nok noe usikkert. Foruten de rene sagbruk har tellingen videre med 376 sagbruk og høvlerier kombinert, som det ikke har vært mulig å få delt opp, og 48 høvlerier.

De sagbruk og høvlerier som er gruppert som kombinerte er til dels store bedrifter, og i beskjeftigelsesmessig henseende er det denne gruppen som er av størst betydning. Den gir arbeid til 5 034 i alt, mens de mange små sagbruk til sammen ikke beskjeftiger mer enn 4 865 personer. Møbelfabrikkenes beskjeftigelse var 4 793. Av omsetningen falt også en meget stor del på de sagbruk og høvlerier som drives i kombinasjon, nemlig 37 mill. kr., mens de andre sagbrukene hadde en omsetning på 20 mill. kr. og møbelfabrikkene 16.9 mill. kr. Da forskjellen i gruppering er stor, er det her vanskelig å foreta jevnføringer med produksjonsstatistikkens tall for omsetningen. I alle grupper gjør bedriftstellingens mange flere bedrifter at dens omsetningsbeløp blir mye større enn bruttoproduksjonsverdien etter den årlige statistikk.

Også av treindustriens bedrifter ligger en meget stor del i landdistriktene, nemlig 4 700 eller 84 pst. En finner i landdistriktene så å si alle de små sagbrukene, og også storparten av de sagbruk og høvlerier som drives i kombinasjon, en stor del av kassefabrikkene, av møbelfabrikkene og av dør- og vindusfabrikkene. I alt beskjeftiger bedriftene i denne gruppen 17 688 personer i landdistriktene, 71 pst. av hele beskjeftigelsen, og landdistriktenes bedrifter hadde en omsetning på 79.7 mill. kr., 63 pst.

Papirindustrien omfatter etter bedriftstellingen 251 bedrifter i alt med 18 530 beskjeftigede personer og en omsetning på 212 mill. kr. Det utbetalte lønnsbeløp var 48.5 mill. kr. Oppdelingen i tekniske enheter for de kombinerte tresliperier, cellulose- og papirfabrikker har det ikke vært mulig å få til for alle bedriftene. Foruten de rene tresliperier, cellulosefabrikker og papir- og pappfabrikker, har en derfor i spesifikasjonen her måttet ha en gruppe for tresliperier, cellulose- og papirfabrikker i kombinasjon. Det er tresliperiene, cellulose-, papir- og pappfabrikkene som har storparten av omsetningen og beskjeftigelsen i gruppen. Av posefabrikker og eskefabrikker og annen papir- og pappvareindustri er det nok mange bedrifter, i alt 100, men de beskjeftiger ikke mer enn 1 444 personer og har en omsetning på bare 13.7 mill. kr. Bedriftstellingen gir for denne gruppen samme beløp for omsetningen som produksjonsstatistikken viser for produksjonsverdien.

Også denne industrigruppe har mange bedrifter i landdistriktene, 45 pst. av antallet. Bygdenes bedrifter i denne næring beskjeftiger 10 374 personer eller 56 pst., byene 8 156. Bygdenes bedrifter hadde en omsetning på 125.3 mill. kr. eller 59 pst. av totalomsetningen mot byenes 86.7 mill. kr.

Under grafisk industri er tatt foruten avistrykkerier og grafiske anstalter av alle slags også bokbindere og fotografer. Bedriftstallet etter bedriftstellingen er for denne gruppen 908 med 9 290 beskjeftigede personer og en omsetning

på i alt 66.6 mill. kr. Det utbetalte lønnsbeløp er 25.5 mill. kr. Bedriftstellingen gir et stort antall bedrifter for gruppen «Andre trykkerier», i alt 321. En har her fått med mange småtrykkerier, til dels i forbindelse med papirforretninger. Det er videre telt 184 bedrifter i gruppen «Fotografer», 196 avistrykkerier og 137 bokbindere. Gruppen «Andre trykkerier» har den største delen av beskjeftigelsen med i alt 3 689 beskjeftigede. Avistrykkeriene beskjeftiget 2 645 og bokbinderiene 1 420 personer. Av hele omsetningsbeløpet falt 29 mill. på avistrykkeriene og 23 mill. på «Andre trykkerier». For avistrykkeriene har det vært vanskelig å få tall for omsetningen. Bedriftstellingen skulle etter de reglene som var satt opp ikke ha med avisdrift, men bare avisenes trykkerier, og ha et verdibeløp for den produksjon de hadde. Tallet er for en stor del gitt anslagsvis, og det er noe usikkert. Bedriftstallet ligger betydelig høyere ved bedriftstellingen enn etter produksjonsstatistikken på grunn av alle småbedriftene bedriftstellingen har med. Grafisk industri er sterkt konsentrert i byene. På dem faller 759 av de 908 bedriftene eller 84 pst.; 8 776 beskjeftigede eller 95 pst. av hele beskjeftigelsen og en omsetning på 64.4 mill. kr., 97 pst. av hele omsetningen i gruppen.

Lær- og gummiindustrien teller etter bedriftstellingen 507 bedrifter med 4 927 beskjeftigede, en omsetning på 38.8 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 9 mill. kr. Av bedriftene var 240 salmakerverksteder og 106 bedrifter i gummivareindustrien, hvor det især er vulkaniseringsanstaltene som bringer bedriftstallet så høyt opp. Målt etter beskjeftigelse, omsetning og utbetalt lønnsbeløp er gummivareindustrien den betydeligste med 2 307 beskjeftigede personer, en omsetning på 13 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 3.9 mill. kr. De 51 fabrikkgarverier med 740 beskjeftigede i alt har også en betydelig omsetning, nemlig 12.2 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 2 mill. kr. På gruppen «Diverse lærindustri» faller en omsetning på 9.7 mill. kr.

I denne gruppen har bedriftstellingen med en rekke små virksomheter som ikke er med i den årlige statistikk, og dens tall ligger betydelig høyere enn tallene der. På bygdene faller 161 bedrifter eller 32 pst. av bedriftstallet i denne gruppen. Men da de store bedrifter i gummivareindustrien ligger i landdistriktene, faller en betydelig større del både av beskjeftigelse, omsetning, og lønnsbeløp på bygdenes bedrifter, nemlig 50 pst. av beskjeftigelsen og det utbetalte lønnsbeløp og 48 pst. av hele gruppens omsetning.

I tekstilindustrien har bedriftstellingen med 539 bedrifter med 16 024 beskjeftigede personer, en omsetning i alt på 110.8 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 28.3 mill. kr. De største delgrupper når det gjelder bedriftstall er strikkersker 122, ullspinnerier og -veverier 96 og trikotasjeindustri 80 bedrifter. Etter beskjeftigelsen er ullspinneriene den viktigste enkeltgruppen med 6 707 beskjeftigede. Deretter følger trikotasjeindustri med 3 182 og de 20 bedriftene i gruppen «Bomullsspinnerier og -veverier» med 2 841 beskjeftigede. Av omsetningsbeløpet har også ullspinneriene og -veveriene den største del, nemlig 42.6 mill. kr., 19.5 mill. kr. faller på trikotasjeindustrien og 19 mill. kr. på bomulls-

spinnerier og -veverier. Også i denne industri er bygdene sterkt representert. På dem faller 283 bedrifter eller 52.5 pst. av bedriftstallet, 9 010 beskjeftigede eller 56 pst. av hele beskjeftigelsen og en omsetning på 54.5 mill. kr., 49 pst. av hele gruppens omsetning.

Jevnført med tallene i den årlige statistikk ligger bedriftstallet betydelig høyere etter bedriftstellingen, men omsetningsbeløpet er noe lavere enn bruttoproduksjonsverdien etter den årlige statistikk. Den viser en bruttoproduksjonsverdi på 118.7 mill. kr. Av forskjellen faller ca. 7 mill. kr. på bomullsspinneriene og -veveriene. Årsaken til denne uoverensstemmelse er at det ved bedriftstellingen ikke i alle tilfelle har vært mulig å komme så langt i oppdelingen i tekniske enheter som i den årlige statistikk. For de kombinerte bomullsspinnerier og -veverier har en ikke som i produksjonsstatistikken alltid vært i stand til å få særskilte oppgaver for spinneriet og veveriet, og i stedet for å få regnet omsetningen med både for spinneriet og veveriet som i produksjonsstatistikken, har en bare fått den med en gang, for veveriet.

Bekledningsindustrien omfatter etter bedriftstellingen 3 093 bedrifter med 26 268 beskjeftigede, en omsetning på i alt 118.4 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 35.7 mill. kr. De grupper som har det største bedriftstall er: skreddere — 876, systuer — 852, håndskomakere — 756. Av konfeksjonsfabrikker er det telt 258 og av skofabrikker 108. Konfeksjonsfabrikkene har den største del både av beskjeftigelse, omsetning og lønninger. Det faller på dem 7 931 beskjeftigede personer, en omsetning på 38.3 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 11.4 mill. kr. Skofabrikkene hadde 4 937 beskjeftigede, en omsetning på 33.7 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 9.6 mill. kr. og systuene 4 267 beskjeftigede personer, en omsetning på 9.3 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 3.8 mill. kr. I skredderibedriftene var beskjeftiget 3 748 personer. Omsetningen der var 11.3 mill. kr. og det utbetalte lønnsbeløp 4.2 mill. kr.

På bygdene falt av hele bedriftstallet 1 087 eller 35 pst., med 5 639 beskjeftigede eller 21.5 pst. av alle de beskjeftigede i gruppen. Bygdenes bedrifter hadde en omsetning på i alt 12.4 mill. kr. eller 10.5 pst. av hele gruppens omsetning og betalte ut et lønnsbeløp på 4.1 mill kr., 11.4 pst. av hele lønnsbeløpet.

I rensing og toalettvirksomhet er telt 1 758 bedrifter med 6 780 beskjeftigede personer, en omsetning på 21.4 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 9.4 mill. kr. Det er her barber- og frisørvirksomhetene som har den største andelen både av bedriftstall, beskjeftigede og omsetning, nemlig 1 289 bedrifter med 3 769 beskjeftigede og en omsetning på 8.4 mill. kr. På bygdene faller en liten del av denne industrigruppen, nemlig bare 303 bedrifter, 17 pst. av hele antallet, med 1 017 beskjeftigede eller 15 pst. av hele beskjeftigelsen. På bygdenes bedrifter i denne gruppen falt videre en omsetning på 3.1 mill. kr., 14 pst. av hele omsetningen og et utbetalt lønnsbeløp på 1.2 mill. kr., 13 pst. av hele lønnsbeløpet.

I hovedgruppen «Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann» er telt 862 bedrifter med 7 570 beskjeftigede, en omsetning på 145.1 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 24 mill. kr. Her er bare regnet med drift av elektri-

sitetsverk, gassverk og vannverk, mens anleggsarbeidene er tatt med under anleggs- og byggevirksomhet. En har søkt å skille ut i grupper for seg de kraftproduserende elektrisitetsverk og fordelingsverkene, men det har ikke vært mulig å få det til helt ut, og en har derfor også måttet ha en gruppe for de kombinerte verkene som det ikke har vært råd for å få særskilte oppgaver for. Av kraftproduserende verk er telt 492 med 3 062 beskjeftigede personer, og av rene fordelingsverk 260 med 3 205 beskjeftigede. Omsetningen er for de kraftproduserende verk gitt opp til 50.8 mill. kr., for fordelingsverkene til 77.3 mill. kr. og for de kombinerte kraftproduserende verk og fordelingsverk til 4.9 mill. kr. Omsetningsbeløpet stemmer godt med verdien av elektrisitetsproduksjonen etter den årlige statistikk som for 1935 var oppgitt med 132.2 mill. kr. Av bedriftene ligger storparten, nemlig 734 eller 85 pst. i landdistriktene, og landdistriktenes bedrifter i denne gruppen beskjeftiger 4 193 personer, eller 55.4 pst. av hele beskjeftigelsen. 48.2 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i gruppen faller på landdistriktenes bedrifter. Tallene for fordelingen av omsetningsbeløpet på bygder og byer er her lite utsagnskraftige, da en i flere tilfelle ikke har kunnet få særskilte oppgaver for omsetningen ved de kraftproduserende verkene i landdistriktene, men har måttet regne den med på det fordelingsverk i byen som kraftverket er knyttet til. Det tallet bedriftstellingen gir for den anvendte mekaniske drivkraft er altfor høyt for denne gruppen. Den årlige industristatistikk gir et betydelig lavere tall, som en må forutsette er riktigere. Bedriftstellingens høye tall skyldes at en del mindre elektrisitetsverk i sine skjema ofte førte opp sine abonnenters elektromotorer, og dette har det ikke lykkes i alle tilfelle å få korrigert.

Hovedgruppen «Industri basert på ikke metalliske mineraler» teller 547 bedrifter med 7 634 beskjeftigede, en omsetning på 32.7 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 14.6 mill. kr. Av grupper med et stort bedriftstall merker en seg her steinhoggerier og -sliperier, i alt 224 bedrifter, sementvareindustrien 125 bedrifter, teglverksindustri og potterier 84 bedrifter. Av hele beskjeftigelsen faller 2 215 på steinhoggerier og -sliperier, 1 853 på teglverksindustri og potterier. Glassindustrien hadde 25 bedrifter med 1 127 beskjeftigede personer og var den enkeltgruppe som hadde det største omsetningsbeløp, nemlig 7.6 mill. kr. Deretter følger teglverksindustrien med en omsetning på 6.8 mill. kr. og steinhoggerier og -sliperier med 6 mill. kr. i omsetning. Av det utbetalte lønnsbeløp falt 3.7 mill kr. på teglverksindustrien, 3.3 mill. kr. på steinhoggerier og -sliperier og 2.9 mill. kr. på glassindustrien. En meget stor del både av bedriftene, beskjeftigelsen, lønnsbeløpet og omsetningen i denne gruppen faller på bygdenes bedrifter. Bygdene har 370 bedrifter eller 67.6 pst. av hele bedriftstallet, med 4 869 beskjeftigede eller 63.8 pst. av beskjeftigelsen.

Videre har bygdenes bedrifter en omsetning på 18.4 mill. kr. eller 56 pst. av hele omsetningen i gruppen og et utbetalt lønnsbeløp på 8.7 mill. kr. eller 59.7 pst.

For gruppen «Metallfremstilling» har det ikke vært mulig å få til oppdeling på undergrupper. Bedriftstellingen har her med 37 bedrifter med 6 979 beskjef-

tigede, en omsetning på 109.6 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 22.1 mill. kr. Omsetningen ligger lavere enn bruttoproduksjonsverdien i 1935 etter den årlige statistikk. Det skyldes en større bedrift i gruppen som bare driver leieforedlingsvirksomhet, og som til bedriftstellingen har gitt opp den godtgjørelse den har fått for dette arbeid som sin omsetning, mens den i produksjonsstatistikken er tatt med med en beregnet verdi for de foredlede produkter.

Denne gruppen finner vi også representert først og fremst i landdistriktene med 59 pst. av bedriftstallet, 82 pst. av de beskjeftigede og av det utbetalte lønnsbeløp og med 89 pst. av totalomsetningen. Byenes bedrifter i gruppen er mindre virksomheter.

I metallindustrien har bedriftstellingen med en rekke små bedrifter og får et betydelig høyere bedriftstall enn etter den årlige statistikk. I alt er her telt 3 911 bedrifter med 48 428 beskjeftigede og et omsetningsbeløp på 287 mill. kr. Etter produksjonsstatistikken for 1935 var bruttoproduksjonsverdien 245.3 mill. kr. Det utbetalte lønnsbeløp etter bedriftstellingens tall er 103.6 mill. kr. Av grupper med store bedriftstall finner en her smiene — 640, automobilreparasjons- og garasjeverksteder — 534, båtbyggerier — 504, alminnelige mekaniske verksteder — 312. Det største antall beskjeftigede personer viser skipsbyggeriene med 9 749 beskjeftigede, de alminnelige mekaniske verksteder 5 948, elektroteknisk industri 4 592; jern- og stålstøperiene 3 002, automobil- og garasjeverksteder 2 972, jernbanevogn- og jernbaneverksteder 2 886. Av hele gruppens omsetningsbeløp faller 50.2 mill. kr. på skipsbyggeriene. På elektroteknisk industri faller 41.4 mill. kr. og videre faller 36.1 mill. kr. på de alminnelige mekaniske verksteder. Også av det utbetalte lønnsbeløp faller den største del på skipsbyggeriene med 23.1 mill. kr., 13.6 mill. kr. faller på de alminnelige mekaniske verkstedene og 11 mill. kr. på elektroteknisk industri.

Bedriftstellingen har i denne gruppen delt bedriftene på i alt 32 undergrupper, men skillet mellom disse gruppene er til dels noe usikkert. Grupperingen er en annen enn den som brukes i den årlige statistikk, og det er vanskelig å foreta jevnføringer med den. Av bedriftene i denne gruppen hører 46 pst. hjemme i bygdene, og på bygdene falt 36 pst. av de beskjeftigede personer, 31 pst. av det utbetalte lønnsbeløp og 32 pst. av hele omsetningen.

Den siste industrigruppen er bygge- og anleggsvirksomheten. Det er før pekt på at bedriftsbegrepet her til dels har et annet innhold enn i de andre industrigruppene, og det er også nevnt at tallene for bygge- og anleggsvirksomheten særlig i landdistriktene ville fått et ikke ubetydelig tillegg om de selvstendig arbeidende håndverkere var tatt med i tellingen. Byggevirksomheten foregår der ofte på den måten at byggherren selv står for arbeidet og har folk til å arbeide for seg, og ofte gjør han jo også selv en stor del av arbeidet. Når bedriftstellingen da ikke har med de selvstendig arbeidende håndverkere, og heller ikke har kunnet få med slike enkeltbygg som ble ferdige i 1935 og som de telte bedrifter ikke har hatt noe med, er det klart at tallene som uttrykk for den totale byggevirksomhet må bli noe lave. Det er også mulig at oppgavene for anleggsvirksom-

heten er noe ufullstendige av den grunn at det kan ha vært en del anleggsvirksomhet i 1935 som ikke ble drevet av staten eller kommunene eller av bedrifter som har gitt oppgaver til tellingen. Men dette vil da i tilfelle mest være mindre enkelt-anlegg. Det er telt i alt 6 064 bedrifter i denne hovedgruppen med 69 647 beskjeftigede, en omsetning på i alt 281.8 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 123.5 mill. kr. Den største enkeltgruppen er tømmermenn og mindre byggmestre med 1 615 bedrifter. Det er dessuten telt 897 bedrifter i gruppen «Veier og gater, anlegg og vedlikehold», 895 i gruppen «Bygningsmalere», 413 i «Elektrisk installasjonsvirksomhet», 366 blikkenslagere, 292 i gruppen «Murmestre», og 182 bedrifter i gruppen «Entreprenørvirksomhet», hvor det og er kommet med mange murmestre. Av hele beskjeftigelsen i gruppen faller en meget stor del, nemlig 25 973 på anlegg og vedlikehold av veier og gater. Det er hele den offentlige anleggsvirksomhet en får med her. Gruppen «Tømmermenn og mindre byggmestre» hadde en beskjeftigelse på 8 836, entreprenørvirksomheten 8 121.

En hel del av bedriftene i denne næringsgruppen har ikke omsetning i egentlig forstand. For mange av de mindre bedriftene består videre omsetningen i det beløpet bedriftene har fått som godtgjørelse for utført arbeid, materialer eksklusive. For de bedriftsenhetene som ikke har egentlig omsetning, har en forsøkt å få et tall for verdien av det arbeid som er utført. Som uttrykk for dette har en for den offentlige anleggsvirksomhet tatt utgiftsbeløpet. Men ellers er tallene for omsetningen her nok noe usikre. Den enkeltgruppe som har det største omsetningsbeløp er entreprenørvirksomheten med en omsetning på i alt 66.2 mill. kr. Deretter følger anlegg og vedlikehold av veier og gater med 61.2 mill. kr., og tømmermenn og mindre byggmestre med 34.6 mill. kr. Regner en anslagsvis med at de selvstendig arbeidende i denne gruppen, i alt nær 8 000, hver representerer en omsetning på 3 000 kr., får en en totalomsetning i 1935 for bygge- og anleggsvirksomheten på vel 300 mill. kr. eller vel 10 pst. av det korrigerte beløp for nasjonalinntekten for dette år.

Det utbetalte lønnsbeløp i bygge- og anleggsvirksomheten var i alt 123.5 mill. kr. Av det falt 39.9 mill. kr. på anlegg og vedlikehold av veier og gater, 23.3 mill. kr. på entreprenørvirksomhet og bare 9.8 mill. kr. på gruppen tømmermenn og mindre byggmestre, hvor en har mange småbedrifter og hvor bedriftsinnehaverens eget arbeid spiller en betydeligere rolle enn i entreprenørvirksomheten. Lønnsbeløpet i bygge- og anleggsvirksomheten etter bedriftstellingen ligger en del høyere enn etter den årlige statistikk, som viser 84.7 mill. kr. for 1935. Forskjellen skyldes dels den kommunale bygge- og anleggsvirksomheten som ikke er med i de årlige oppgavene, og til dels at bedriftstellingen har fått med en del mindre bedrifter som den årlige statistikk ikke har med.

Av bedriftene i bygge- og anleggsvirksomheten falt 62.8 pst. på bygdene, og bygdenes bedrifter hadde 62.3 pst. av de beskjeftigede og 50.2 pst. av det utbetalte lønnsbeløpet i gruppen. Fordelingen av omsetningsbeløpet på bygder og byer er for denne gruppen noe usikker, da en for de store entreprenørvirksom-

heter som driver arbeid på forskjellige steder i mange tilfelle ikke har kunnet få til oppdeling på tekniske enheter, men har måttet regne hele omsetningen med der hvor firmaene hørte hjemme, i regelen i byene.

3. Handelsvirksomheten.

Fordelingen av bedriftstallet, de beskjeftigede, omsetningen og det utbetalte lønnsbeløp i varehandelen på de forskjellige slags handelsvirksomheter og på bransjer for riket, bygder og byer, går fram av tabellen side 55 og 56.

Det er detaljhandelsbedriftene som både i riket, bygder og byer spiller den alt overveiende rolle i varehandelen når vi ser på bedriftstall og beskjeftigelse. Av alle handelsvirksomhetene i riket faller 82.3 pst. på detaljhandelen, 9.3 pst. på engroshandelen, 1.2 pst. på kombinert engros- og detaljhandel og 7.2 pst. på agentur- og kommisjonshandelen. I bygdene spiller detaljhandelen en relativt større rolle, mens den i byene har en forholdsvis mindre andel av hele bedriftstallet. I riket har 70 pst. av de personer som er beskjeftiget i varehandelen sitt arbeid i detaljhandelsvirksomhet. For bygdene var det tilsvarende tall 85 pst. og i byene 64 pst. Men detaljhandelens gjennomgående mindre bedrifter gir denne gruppen en forholdsvis mindre del av det utbetalte lønnsbeløp enn det som svarer til andelen i beskjeftigelsen. På detaljhandelens bedrifter faller 50 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i riket, i bygder 72 pst. og i byene 46 pst.

Den store rollen som handel med nærings- og nytelsesmidler spiller i engroshandelen og detaljhandelen ses klart av tabellen. I riket faller 60.4 pst. av detaljhandelens bedrifter på handel med nærings- og nytelsesmidler, og denne gruppen har 55.3 pst. av de beskjeftigede, 57.6 pst. av omsetningen og 41.5 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i hele detaljhandelen. På engrosbedriftene i nærings- og nytelsesmiddelbransjen faller 58.6 pst. av alle engroshandelsvirksomhetene, og engrosforretningene i nærings- og nytelsesmiddelbransjen har 46.4 pst. av alle dem som er beskjeftiget i engroshandelen, 46.8 pst. av omsetningsbeløpet og 39.3 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp. I den kombinerte engros- og detaljhandel er handel med nærings- og nytelsesmidler av mindre betydning. En har på denne gruppen først og fremst fått med en del større bedrifter i tekstilbransjen, automobilbransjen, trelast-, tømmer- og bygningsartikkelbransjen og i gruppen handel med møbler, innbo og brensel. I den siste gruppen er det de større brenselsforretningene som driver både engros- og detaljomsetning, og som det ikke har vært råd å få delt i tekniske enheter, som trekker tallet sterkt opp.

I agentur- og kommisjonshandelen er handel med nærings- og nytelsesmidler igjen den dominerende gruppen med 32.9 pst. av bedriftstallet, 36.8 pst. av de beskjeftigede, 43.2 pst. av omsetningen og 36.6 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp i gruppen.

Den fordeling på bransjer som bedriftstellingen viser, stemmer godt med den fordeling man skulle vente seg, og selv om den som nevnt ikke kan gi nøyaktig uttrykk for omsetningen av de forskjellige varegrupper, viser den i grove

Handelsvirksomhet. Prosentvis fordeling på undergrupper av bedrifter, beskjeftigede, omsetning og utbetalt lønnsbeløp. Riket, bygder, byer.

Grupper av handel	Riket				Bygder				Byer			
	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Handelsvirksomhet i alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
A. Detaljhandel	82.34	69.99	41.88	49.99	87.68	85.10	81.12	72.09	78.62	64.06	33.32	46.14
B. Engroshandel	9.28	20.55	35.06	37.56	7.59	11.95	15.13	25.69	10.45	23.92	39.41	39.63
C. Kombinert engros- og detaljhandel	1.22	4.58	4.64	8.07	0.23	0.65	1.00	1.58	1.92	6.12	5.43	9.20
D. Agentur- og kommisjonshandel	7.16	4.88	18.42	4.38	4.50	2.30	2.75	0.64	9.01	5.90	21.84	5.03
Detaljhandel, i alt.....	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Nærings- og nytelsesmidler, i alt	60.35	55.31	57.58	41.53	71.32	77.25	84.33	77.70	51.82	43.84	43.37	31.68
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledn., i alt	10.56	15.94	14.94	21.01	5.40	5.59	4.44	4.75	14.58	21.34	20.52	25.44
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler, i alt	1.66	2.39	2.98	3.99	1.22	1.55	1.44	2.76	2.01	2.83	3.80	4.33
4. Møbler, innbo, brensel, i alt	5.45	5.44	4.32	6.50	2.88	2.27	1.22	2.16	7.45	7.10	5.97	7.68
5. Husgeråd, i alt	2.38	3.53	3.75	5.22	0.83	0.89	0.73	1.05	3.58	4.90	5.35	6.35
6. Andre artikler til personlig bruk, i alt	6.21	7.65	5.72	11.20	3.72	3.89	2.46	6.62	8.15	9.62	7.46	12.45
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk, i alt	5.61	4.93	8.82	8.14	7.45	4.19	4.34	3.74	4.17	5.32	11.19	9.33
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v., i alt	5.94	2.89	0.77	0.65	6.30	3.53	0.75	0.62	5.66	2.56	0.79	0.66
9. Annen varehandel, i alt	1.84	1.92	1.12	1.76	0.88	0.84	0.29	0.60	2.58	2.49	1.55	2.08
Engroshandel, i alt.....	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Nærings- og nytelsesmidler, i alt	58.56	46.44	46.82	39.32	88.57	84.11	83.30	73.83	43.37	39.05	43.76	35.43
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning, i alt	5.56	8.14	7.20	9.55	0.37	0.52	0.42	0.27	8.18	9.63	7.78	10.59
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler, i alt	7.91	10.22	13.78	11.72	2.73	2.82	4.08	3.43	10.53	11.67	14.59	12.65
4. Møbler, innbo, brensel, i alt	4.14	6.07	4.66	6.52	1.11	3.94	6.44	6.16	5.68	6.49	4.51	6.56
5. Husgeråd, i alt	2.46	4.99	2.82	4.68	–	–	–	–	3.70	5.97	3.05	5.21
6. Andre artikler til personlig bruk.....	8.28	9.56	7.73	9.86	0.59	0.25	0.17	0.15	12.18	11.39	8.37	10.96
7. Automobiler og rekv., andre artikler til ervervsmessig bruk, i alt	10.66	12.47	14.52	15.99	6.20	7.40	4.16	15.21	12.92	13.46	15.39	16.08
8. Annen varehandel, i alt	2.43	2.11	2.47	2.36	0.43	0.96	1.43	0.95	3.44	2.34	2.55	2.52

(Forts. neste side).

Handelsvirksomhet (forts.). Prosentvis fordeling på undergrupper av bedrifter, beskjeftigede, omsetning og utbetalt lønnsbeløp. Riket, bygder, byer.

Grupper av handel	Riket				Bygder				Byer			
	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Kombinert engros- og detaljhandel, i alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Nærings- og nytelsesmidler, i alt	26.50	15.19	16.08	10.28	51.22	43.04	41.38	38.23	24.44	14.03	15.06	9.44
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledn., i alt	12.03	21.02	15.80	20.47	9.75	7.59	5.79	4.89	12.22	21.58	16.20	20.94
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler, i alt	12.97	13.45	13.55	13.66	7.32	5.91	6.96	3.55	13.44	13.76	13.81	13.96
4. Møbler, innbo, brensel, i alt	12.41	16.92	21.18	23.07	17.07	32.91	37.49	44.62	12.02	16.26	20.52	22.42
5. Husgeråd, i alt	9.21	8.42	6.99	6.64	2.44	0.42	–	–	9.78	8.75	7.27	6.84
6. Andre artikler til personlig bruk, i alt	10.15	9.36	6.55	7.92	2.44	1.69	0.81	0.61	10.79	9.68	6.78	8.14
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk, i alt	14.66	14.68	18.53	17.03	7.32	6.75	7.49	7.92	15.27	15.01	18.98	17.31
8. Annen varehandel, i alt	2.07	0.96	1.32	0.93	2.44	1.69	0.08	0.18	2.04	0.93	1.38	0.95
Agentur- og komm.handel	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Materialer, maskiner, brensel m. v.	29.10	26.67	24.62	31.32	34.32	31.55	23.35	9.32	27.28	25.92	24.65	31.81
2. Møbler og forskj. bruksgjenstander	7.26	7.07	3.01	4.90	3.36	2.85	1.54	1.37	8.62	7.71	3.05	4.98
3. Tekstilvarer, bekledning	18.44	15.95	11.79	11.00	27.74	23.84	8.11	9.09	15.20	14.74	11.89	11.04
4. Nærings- og nytelsesmidler	32.86	36.80	43.18	36.60	25.75	31.20	49.34	54.24	35.34	37.66	43.01	36.21
5. Blandet og uoppgitt agenturhandel	12.34	13.51	17.40	16.18	8.83	10.56	17.66	25.98	13.56	13.97	17.40	15.96

trekk hvilke varer det er som spiller den overveiende rollen i omsetningen. Til jevnføring kan det nevnes at husholdningsundersøkelsen fra 1927—28 gir som resultat at nære 70 pst. av det utgiftsbeløp som ble nyttet til varekjøp gikk til kjøp av nærings- og nytelsesmidler. Folketellingen i 1930 viste at 49.9 pst. av dem som hadde sin beskjeftigelse i varehandelen, arbeidde i nærings- og nytelsesmiddelbransjen. For varehandelen i alt hører etter bedriftstellingen 50.7 pst. av de beskjeftigede til den samme gruppen.

Fordelingstallene for bransjer i bygder og byer gir uttrykk for en noe forskjellig struktur for varehandelen i bygdene og byene. I detaljhandelen har handel med nærings- og nytelsesmidler høyere tall i bygdene enn i byene. 71.3 pst. av alle bygdenes detaljhandelsbedrifter hører til gruppen nærings- og nytelsesmidler, og disse bedrifter har 77.3 pst. av hele beskjeftigelsen i detaljhandelen, 84.3 pst. av omsetningen og 77.7 pst. av det utbetalte lønnsbeløp. I byene er bare 51.8 pst. av alle detaljhandelsbedriftene forretninger i nærings- og nytelsesmiddelbransjen, og disse hadde 43.8 pst. av beskjeftigelsen og 43.4 pst. av omsetningen. 31.7 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i byenes detaljhandelsforretninger falt på denne gruppen.

Men av disse tall kan en ikke uten videre trekke den slutning at detaljhandelen med nærings- og nytelsesmidler spiller større rolle i bygdene enn i byene. Det er mulig at det er tilfelle, til tross for at bygdenes befolkning skaffer seg en stor del av sine næringsmidler selv og ikke kjøper dem i detaljhandelsforretningene. Byenes større kjøpeevne og det forhold at bygdenes befolkning for en stor del gjør sine innkjøp av andre varer enn nærings- og nytelsesmidler i byenes forretninger, kan tenkes her å virke sterkt i motsatt retning. Men en må dessuten ved disse tallene ta i betraktning at detaljhandelsvirksomheten i bygdene er mindre spesialisert enn i byene. Det marked som spesialiseringen forutsetter fins ikke der. På nærings- og nytelsesmidler i bygdene har en derfor fått med to grupper som driver omsetning av mange forskjellige slags varer, nemlig landhandleriene og samvirkehandelen med en omsetning i alt på 392 mill. kr., 70.2 pst. av hele detaljomsetningen i bygdene. I byene gjør et lignende forhold seg ikke gjeldende, og derfor gir fordelingstallene i tabellen foran uttrykk for en større forskjell i strukturen for bygdenes og byenes detaljhandelsforretninger enn den som faktisk eksisterer for de omsatte varemengder av forskjellig slags.

Motsvarende nærings- og nytelsesmiddelbransjens større andel av bygdenes enn av byenes bedriftstall, beskjeftigelse, omsetning og lønnsbeløp, faller i bygdene en betydelig lavere prosentdel av detaljhandelsvirksomhetene, beskjeftigelsen og omsetningen på de andre grupper.

Om de enkelte næringsgrupper i handelsvirksomheten skal en vise til tabell 1 i Bedriftstellingens første hefte og her nøye seg med å peke på noen av de viktigste resultater den detaljerte tabell viser. Fordelingen av bedriftstallet, persontallet, lønnsbeløpet og omsetningen på bygder og byer for de enkelte grupper går fram av følgende tabell:

Hovedgrupper av handel. Bedrifter, personer, utbetalt lønnsbeløp og omsetning delt på bygder og byer.

Grupper av handel	Prosentvis fordeling av: Antall bedrifter	Antall personer	Utbetalt lønns-beløp	Omset-ning i alt
Handelsvirksomhet i alt:				
Bygder	41.08	28.22	14.85	17.91
Byer	58.92	71.78	85.15	82.09
A. Detaljhandel.				
Bygder	43.74	34.31	21.41	34.70
Byer	56.26	65.69	78.59	65.30
1. Nærings- og nytelsesmidler:				
Bygder	51.69	47.92	40.06	50.82
Byer	48.31	52.08	59.94	49.18
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning:				
Bygder	22.37	12.04	4.84	10.30
Byer	77.63	87.96	95.16	89.70
3. Trelast, tømmer, bygn.artikler:				
Bygder	32.10	22.20	14.80	16.76
Byer	67.90	77.80	85.20	83.24
4. Møbler, innbo, brensel:				
Bygder	23.12	14.33	7.12	9.82
Byer	76.88	85.67	92.88	90.18
5. Husgeråd:				
Bygder	15.28	8.70	4.32	6.78
Byer	84.72	91.30	95.68	93.22
6. Andre artikler til pers. bruk:				
Bygder	26.18	17.41	12.66	14.89
Byer	73.82	82.59	87.34	85.11
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk:				
Bygder	58.15	29.14	9.85	17.08
Byer	41.85	70.86	90.15	82.92
8. Div. småhandlere, torgh. m. v.:				
Bygder	46.38	41.89	20.32	33.47
Byer	53.62	58.11	79.68	66.53
9. Annen varehandel:				
Bygder	20.97	14.97	7.23	9.12
Byer	79.03	85.03	92.77	90.88
B. Engroshandel.				
Bygder	33.61	16.41	10.16	7.73
Byer	66.39	83.59	89.84	92.27
1. Nærings- og nytelsesmidler:				
Bygder	50.83	29.72	19.07	13.75
Byer	49.17	70.28	80.93	86.25

Hovedgrupper av handel. Bedrifter, personer, utbetalt lønnsbeløp og omsetning delt på bygder og byer. (Forts.).

Grupper av handel	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall personer	Utbetalt lønns-beløp	Omset-ning i alt
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning:				
Bygder	2.23	1.06	0.29	0.46
Byer	97.77	98.94	99.71	99.54
3. Trelast, tømmer, bygningsart.:				
Bygder	11.60	4.53	2.98	2.29
Byer	88.40	95.47	97.02	97.71
4. Møbler, innbo, brensel:				
Bygder	8.98	10.64	9.59	10.68
Byer	91.02	89.36	90.41	89.32
5. Husgeråd:				
Bygder	–	–	–	–
Byer	100.00	100.00	100.00	100.00
6. Andre artikler til pers. bruk:				
Bygder	2.40	0.43	0.15	0.17
Byer	97.60	99.57	99.85	99.83
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk:				
Bygder	19.53	9.74	9.66	2.21
Byer	80.47	90.26	90.34	97.79
8. Annen varehandel:				
Bygder	6.12	7.47	4.09	4.48
Byer	93.88	92.53	95.91	95.52
C. Blandet engros- og detaljhandel:				
Bygder	7.71	4.00	2.91	3.87
Byer	92.29	96.00	97.09	96.13
1. Nærings- og nytelsesmidler:				
Bygder	14.89	11.33	10.83	9.96
Byer	85.11	88.67	89.17	90.04
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning:				
Bygder	6.25	1.44	0.70	1.42
Byer	93.75	98.56	99.30	98.58
3. Trelast, tømmer, bygningsart.:				
Bygder	4.35	1.76	0.76	1.99
Byer	95.65	98.24	99.24	98.01
4. Møbler, innbo, brensel:				
Bygder	10.61	7.78	5.63	6.85
Byer	89.39	92.22	94.37	93.15
5. Husgeråd:				
Bygder	2.04	0.20	–	0.01
Byer	97.96	99.80	100.00	99.99

Hovedgrupper av handel. Bedrifter, personer, utbetalt lønnsbeløp og omsetning delt på bygder og byer. (Forts.).

Grupper av handel	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall personer	Utbetalt lønns-beløp	Omset-ning i alt
6. Andre artikler til pers. bruk:				
Bygder	1.85	0.72	0.23	0.48
Byer	98.15	99.28	99.77	99.52
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk:				
Bygder	3.85	1.84	1.35	1.56
Byer	96.15	98.16	98.65	98.44
8. Annen varehandel:				
Bygder	9.09	7.02	0.58	0.23
Byer	90.91	92.98	99.42	99.77
D. Agentur- og kommisjonshandel:				
Bygder	25.83	13.33	2.17	2.67
Byer	74.17	86.67	97.83	97.33
1. Materialer, maskiner, brensel m. v.:				
Bygder	30.46	15.77	0.64	2.54
Byer	69.54	84.23	99.36	97.46
2. Møbler og forskj. bruksgjenst.:				
Bygder	11.95	5.37	0.61	1.36
Byer	88.05	94.63	99.39	98.64
3. Tekstilvarer, bekledning:				
Bygder	38.85	19.92	1.79	1.84
Byer	61.15	80.08	98.21	98.16
4. Nærings- og nytelsesmidler:				
Bygder	20.23	11.30	3.21	3.05
Byer	79.77	88.70	96.79	96.95
5. Blandet og uoppg. agenturhandel:				
Bygder	18.49	10.41	3.48	2.71
Byer	81.51	89.59	96.52	97.29

Nærings- og nytelsesmiddelbransjen teller i detaljhandelen 21 602 bedrifter med 50 133 beskjeftigede, en omsetning på 927.3 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 40.3 mill. kr. Den største enkeltgruppen er landhandleriene hvor det er telt 7 210 bedrifter med 15 234 beskjeftigede og en omsetning på 286.4 mill. kr. Deretter følger kolonialforretningene med 3 962 bedrifter, 11 441 beskjeftigede og 186.8 mill. kr. i omsetning. I gruppen samvirkehandel er telt 1 000 bedrifter med 4 607 beskjeftigede og en omsetning på 151.1 mill. kr. På samvirkehandel er her regnet alminnelige samvirkelag, handelsforeninger m. v. De spesialforretninger som drives på kooperativt grunnlag, er tatt på sine særskilte

grupper. En må derfor se på fordelingen av bedriftene etter eierforholdet for å få beskjed om den kooperative omsetnings andel av hele handelsvirksomheten.

Av mjølk- og delikatesseforretninger er telt mange, nemlig 2 128. Men det er forholdsvis mindre bedrifter. Gruppen beskjeftiger i alt 3 862 personer og har en omsetning på 56.1 mill. kr. Av kjøtt- og pølsevareforretninger er det 1 136 bedrifter med 3 141 beskjeftigede og en omsetning på 64.2 mill. kr. Vinmonopolets utsalg og ølsalg i detalj telte 88 forretninger i alt. Disse er gjennomgående store, og har en omsetning i alt på 61.6 mill. kr. og 553 beskjeftigede personer.

Av alle bedriftene i detaljhandel med nærings- og nytelsesmidler falt 52 pst. på bygdene, og disse bedriftene hadde 48 pst. av de beskjeftigede, 40 pst. av det utbetalte lønnsbeløp og 51 pst. av hele omsetningen i gruppen.

I gruppen detaljhandel med tekstilvarer, ferdige klær, bekledning er det telt 3 782 bedrifter med 14 445 beskjeftigede og en omsetning i alt på 240.6 mill. kr. Det utbetalte lønnsbeløp var 20.4 mill. kr. I denne gruppen er det de alminnelige manufakturforretninger, som driver handel med forskjellige manufakturvarer, som utgjør hovedtyngden. Av dem var det 1 643 med 6 229 beskjeftigede og en omsetning på 104.1 mill. kr. Videre er det telt 536 skotøyforretninger med en omsetning på 32.3 mill. kr. og 430 herreekviperingsforretninger med en omsetning på 39.5 mill. kr. Mange bedrifter finner vi også i gruppen moteforretninger, nemlig 455, og av trikotasjeforretninger, 380. Men disse forretningene er gjennomgående mye mindre. Omsetningen var for moteforretningene 8.3 mill. kr. og for trikotasjeforretningene 14.5 mill. kr.

På herreekviperingsforretninger, damekonfeksjonsforretninger, barnekonfeksjonsforretninger, moteforretninger osv. har det bare vært mulig å ta de rene spesialforretninger. Også av den grunn blir tallene for disse gruppene forholdsvis små. Som egen undergruppe er tatt «Større varehus», som fortrinsvis driver salg av tekstilvarer, konfeksjonsvarer m. v. Men enkelte av disse forretningene har også en stor omsetning av andre slags varer f. eks. møbler og innbo.

Byenes forretninger har den alt overveiende del av detaljhandelen i denne hovedgruppen nemlig 78 pst. av bedriftene, 88 pst. av de beskjeftigede i gruppen og 90 pst. av hele gruppens omsetning.

I hovedgruppen detaljhandel med trelast, tømmer og bygningsartikler er telt 253 forretninger som driver handel med fargevarer m. v., 170 som selger trelast, tremasse, cellulose, mest trelast, og 120 forretninger i bygningsartikkelbransjen. Av rørleggerforretningene er det forholdsvis få på den rene detaljbransjen. Noen rørleggerforretninger er gruppert på kombinert engros- og detaljhandel, og ellers selger mange av de forretninger som driver med bygningsartikler også den slags varer som rørleggerforretningene fører. For hele denne gruppen var omsetningen 48.1 mill. kr. i 595 bedrifter som beskjeftiger 2 167 personer. Storparten av bedriftstallet, omsetningen, persontallet og det utbetalte lønnsbeløp faller på byenes forretninger.

I neste hovedgruppe, handel med møbler, innbo og brensel, er telt 1 951

bedrifter, 4 933 beskjeftigede personer, en omsetning på 69.6 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 6.3 mill. kr. Det største bedriftstall har brenselsforretningene, i alt 785. Dessuten er telt 504 elektriske forretninger, 291 forretninger som handler med møbler, møbelstoffer, tepper m. v. og 230 husflidsforretninger. Dette er bransjer hvor spesialiseringen mange steder gjør seg lite gjeldende. Tallene blir derfor forholdsvis små, og de gir ikke uttrykk for omsetningen av de forskjellige slags varer. For møbelbransjens vedkommende må en og ta i betraktning at en ikke liten del av omsetningen foregår direkte fra fabrikkene. De elektriske forretningene er den enkeltgruppen som har det største omsetningsbeløp, 22.6 mill. kr. Deretter følger møbelforretningene med 19.7 mill. kr. og brenselsforretningene med 16.1 mill. kr. 77 pst. av bedriftene i denne gruppen med 90 pst. av omsetningen og 86 pst. av beskjeftigelsen faller på byenes forretninger.

I hovedgruppen handel med husgeråd er telt 851 bedrifter. Herav falt 335 på isenkram og jernvarehandel, som hadde vel halvparten av omsetningen i hele gruppen, nemlig 35.5 mill. kr. 85 pst. av bedriftene i denne gruppen, 91 pst. av beskjeftigelsen, 93 pst. av omsetningen og 96 pst. av det utbetalte lønnsbeløp faller på byenes forretninger.

I gruppen andre artikler til personlig bruk er telt 2 223 forretninger med en omsetning i alt på 92.1 mill. kr. og 6 938 beskjeftigede personer. En finner i denne gruppen 448 papirvareforretninger. Det er den største gruppen regnet etter antallet. Videre er telt 352 kjosker for aviser, magasiner m. v. og 326 bokhandlere. Det største omsetningstall har bokhandlene med 23.3 mill. kr. Deretter følger apotekene, i alt 265 med en omsetning på 22 mill. kr. Også denne gruppen finner en så å si utelukkende i byene. 74 pst. av bedriftene, 83 pst. av persontallet og 85 pst. av omsetningen faller på byenes forretninger i denne bransjen.

Handel med automobiler og rekvisita og artikler til ervervsmessig bruk teller 2 007 bedrifter med 4 471 beskjeftigede personer og en omsetning på 142 mill. kr. Her er gruppert alle bensinstasjonene, i alt 798, med en omsetning i alt på 27.6 mill. kr. Men detaljomsetningen av bensin er større enn dette tall gir uttrykk for, da en stor del av bensinsalget utover i bygdene finner sted i tilknytning til annen virksomhet, f. eks. sammen med landhandel, hotell eller verksted, uten at det har vært mulig bestandig å få slik handel skilt ut for seg. Detaljhandel med automobiler og motorsykler telte 246 bedrifter med en omsetning på 48.2 mill. kr. Også i denne gruppen har byene den vesentlige del av beskjeftigelsen, omsetningen og det utbetalte lønnsbeløp, nemlig 71 pst. av personene, 83 pst. av omsetningen og 90 pst. av det utbetalte lønnsbeløp. Men byene har bare 42 pst. av bedriftene i gruppen. På bygdene faller en stor del av bedriftstallet i bensinsalg og handel med levende dyr, grupper hvor bedriftene gjennomgående er mindre enn i de andre undergruppene.

Gruppen småhandlere, torghandlere m. v. er neppe fullstendig. En har under torghandel bare regnet med dem som driver torghandel som næring, ikke salg utelukkende av egen produksjon. For omførselshandlere, porthandlere

m. v. som er tatt her, er det selvsagt vanskelig å få alle med. Det er telt i alt 588 bedrifter i gruppen torghandlere med en omsetning på 2.7 mill. kr., 334 sjokolade-, iskremkjosker og automater med en omsetning på 1.9 mill. kr., 328 kramhandlere med en omsetning på 0.6 mill. kr. og 324 marsjandisere, skraphandlere, basarhandlere, klutehandlere m. v. med en omsetning på 4.1 mill. kr. I denne gruppen er bygdene sterkere representert enn i noen annen detaljhandelsgruppe med unntak av handel med nærings- og nytelsesmidler. Bygdene hadde 46 pst. av alle bedriftene i gruppen med 42 pst. av de beskjeftigede og 33 pst. av hele omsetningen.

«Annen varehandel» telte 658 bedrifter med en omsetning på 18 mill. kr. Av disse var 495 blomsterforretninger med en omsetning på 8.5 mill. kr. og det var 69 bedrifter i gruppen skipshandel og handel med fiskeredskaper, med en omsetning på 7.6 mill. kr. Også denne gruppen finner en fortrinsvis i byene.

Om fordelingen av detaljhandelens nære 36 000 bedrifter på de forskjellige grupper har voldt vanskeligheter, så har disse vanskeligheter selvsagt gjort seg enda sterkere gjeldende for engroshandelens ikke mer enn 4 000 bedrifter. Det er nok så at engroshandelsvirksomheten til dels er sterkt spesialisert, men mange av bedriftene driver handelsvirksomhet i forskjellige bransjer og har da måttet føres til den bransje som etter de opplysninger en har hatt til disposisjon har vært den viktigste. Fordelingen på bransjer for engroshandelen er derfor mindre sikker enn for detaljhandelen.

I alt hadde de 4 000 engroshandelsbedrifter en omsetning på 1 348.1 mill. kr. og de beskjeftiget 26 609 personer. Dette omsetningsbeløp gjelder engroshandelsbedriftenes omsetning. Som nevnt er industribedriftenes kjøp og salg av varer utenom produksjonen ikke regnet med til engrosomsetningen. Industribedriftenes salg direkte til detaljister har bedriftstellingen i det hele ikke hatt oppgaver for. Av hele bedriftstallet falt 2 361 på engroshandel med nærings- og nytelsesmidler, og denne gruppen hadde alene en omsetning på 631.1 mill. kr. og en beskjeftigelse på 12 358. Dette gir en noe lavere andel for handel med nærings- og nytelsesmidler i engroshandelen enn i detaljhandelen. 386 av bedriftene i engroshandel med nærings- og nytelsesmidler er ført opp som kolonialforretninger, med en omsetning i alt på 190.1 mill. kr. Det største bedriftstall har tran- og fiskeforretningene, i alt 1 597 med en omsetning på 173.6 mill. kr. Halvparten av beskjeftigelsen i engroshandel med nærings- og nytelsesmidler faller på denne gruppen, i alt 6 205. Dette høye tall har sin forklaring i at det i tran- og fiskeforretningene også foregår en del foredlingsvirksomhet, som krever forholdsvis flere mennesker enn handelsvirksomheten ellers. Tran- og fiskeforretningene, som etter våre tall spiller en betydelig rolle i engroshandelen med nærings- og nytelsesmidler, er for en stor del eksportforretninger, men det har hverken her eller i de andre engroshandelsgruppene hvor det forekommer eksportforretninger vært mulig å skille mellom omsetning for eksport og for hjemmemarkedet. A/S Vinmonopolets egentlige produksjon er ikke regnet som engrosomsetning, men tatt med på industri. Bare en del av de varer

bedriften leverer til detaljutsalgene er tatt som engros-salg av vin og spirituosa. Omsetningsbeløpet for denne gruppen er derfor forholdsvis lite.

I engroshandel med tekstilvarer, ferdige klær og bekledning er manufakturforretningene den dominerende gruppen med 148 bedrifter av et bedriftstall i alt på 224 og med en omsetning på 70.2 mill. kr. av en omsetning på 97.1 mill. kr. I denne hovedgruppen finner en videre 36 engroshandelsbedrifter i skotøy med en omsetning på 11.6 mill. kr.

I trelastgruppen var det 319 engroshandelsbedrifter. Den største enkeltgruppen er handel med trelast, tremasse-, cellulose m. v., i alt 89 bedrifter, og handel med fargevarer, 85 bedrifter. Omsetningen var i alt 185.7 mill. kr. Herav falt 68.3 mill. kr. på handel med jern, stål og metaller og 43.4 mill. kr. på trelastforretningene.

I gruppen møbler, innbo, brensel er det telt 167 engroshandelsbedrifter med en omsetning på 62.8 mill. kr. De mest fremtredende enkeltgrupper her er elektriske forretninger og radioforretninger, i alt 79 med en omsetning på 30.5 mill. kr. og brenselsforretninger, i alt 52 med en omsetning på 24.7 mill. kr. Engroshandel med husgeråd teller 99 bedrifter med en omsetning på 38 mill. kr. Herav falt 51 forretninger med en omsetning på 22.9 mill. kr. på isenkram og jernvarehandel. I gruppen andre artikler til personlig bruk er det 334 engroshandelsforretninger med en omsetning på 104.3 mill. kr. Den største gruppen er papirvareforretninger, i alt 130 med en omsetning på 59.8 mill. kr. og 94 bokforlag med en omsetning på 16.1 mill. kr. Engroshandel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk teller 430 bedrifter med en omsetning på i alt 195.8 mill. kr. Her er handel med bensin og petroleum, 115 bedrifter, den største gruppen. Det høye bedriftstall forklares ved at de store firmas avdelingskontorer m. v. er regnet som egne bedriftsenheter. Engroshandel med bensin og petroleum viser en omsetning på 76.9 mill. kr.

Som tabellen foran viser finner en disse engroshandelsforretninger så å si utelukkende i byene. Fra 90—100 pst. av bedriftstallet, omsetningen og beskjeftigelsen i de forskjellige engroshandelsgrupper faller som regel på byene. Den eneste gruppen hvor bygdenes engroshandel spiller noen rolle er i handel med nærings- og nytelsesmidler, hvor bygdene har en meget stor del av bedriftstallet, nemlig halvparten, 30 pst. av de beskjeftigede og 14 pst. av omsetningen. Bygdenes forretninger i denne bransjen er imidlertid bedrifter som for det meste fins i nærheten av byene.

For den kombinerte engros- og detaljhandel er bedriftstallet enda mindre enn i engroshandelen, nemlig bare 532, og de vanskeligheter som grupperingen som nevnt foran har ført med seg for de forholdsvis fåtallige engroshandelsbedrifter, gjør seg her enda sterkere gjeldende. Hele omsetningen for denne gruppen er gitt opp med 178.2 mill. kr. Av det var gitt opp som detaljomsetning 59.3 mill. kr. og som engrosomsetning 49.7 mill. kr. Stort bedriftstall finner en her for manufakturforretningene, i alt 43, med en omsetning på 24 mill. kr.

og brenselsforretningene i alt 40 med en omsetning på 25.7 mill. kr. Disse forretningene finner en så å si utelukkende i byene.

I agentur- og kommisjonshandel er telt 3 113 bedrifter med et oppgitt omsetningsbeløp på 708.3 mill. kr. Som nevnt før er det antakelig noe lavt. Byenes forretninger har her 74 pst. av bedriftstallet med 97 pst. av omsetningen og 87 pst. av de beskjeftigede. I agentur- og kommisjonshandelen ville det vært av interesse å kunne skille mellom importagentene og den agenturhandel som er ledd i den innenrikske distribusjonsvirksomhet. Men et slikt skille har det ikke vært mulig å få til.

4. De andre næringene.

Storparten av de bedriftene som er telt i bedriftstellingen faller på industrien og varehandelen. Både bedriftstall, beskjeftigelse og omsetningsbeløp i de andre næringsgruppene er små.

I hotell- og restaurantvirksomhet er telt i alt 4 797 bedrifter. En stor del av disse bedrifter, i alt 2 872, faller på bygdene. Omsetningen er gitt opp med i alt 101.8 mill. kr. Av det faller 23 mill. kr. på bygdenes bedrifter. Som nevnt før er dette omsetningsbeløp noe usikkert. Det er også mulig at selve bedriftstallet her kan være noe lavt. En hel del virksomhet i hotell- og restaurantnæringen drives nemlig i forbindelse med annen næring, og det er ikke sikkert at en alltid har fått oppgaver for slik virksomhet. Det gjelder særlig alle småbedriftene. En finner særlig mange av dem i kombinasjon med annen næring, og først og fremst på landsbygda, hvor det jo ofte forekommer at en mann som for eksempel driver forretningsvirksomhet, har en del rom som han driver som pensjonat i sommertiden. Vi har det samme forholdet på landsbygda i de mange tilfellene hvor de større gårdbrukerne driver pensjonatvirksomhet, og vi har det i byene og de bymessig bebygde strøkene i alle de mange tilfellene hvor bakere og konditorer driver kaféer, som nok kan være små, men som allikevel sammenlagt teller. Slike bedrifter har det ofte vært vanskelig å få tak i, og det er selvsagt ikke sikkert at vi har fått tak i dem allesammen. Sannsynligvis er det en del en ikke har fått særskilte oppgaver for. En må være oppmerksom på det i forbindelse med de resultater tellingen viser. Det er nok så at disse småvirksomhetene for næringen som helhet ikke betyr så mye, de tillegg de representerer til tallene vil ikke bli store. Men de har en omsetning, de skaffer levebrød for folk, og det strukturelle bilde en får av næringens oppbygning er påvirket av om man har dem med eller ikke.

Fordelingen av bedriftene, persontallet, omsetningen og lønnsbeløpet på de enkelte undergrupper i riket, bygder og byer går fram av tabellen på side 66.

Gruppen «Hoteller åpne hele året, med restaurant» omfatter bare de bedrifter som det ved bearbeidelsen ikke har vært mulig å få delt opp i tekniske enheter. Gruppe 4, «Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig delvis i forbindelse med kafé» består vesentlig av de mindre bedriftene. De større turist-

Hotell- og restaurantvirksomhet. Prosentvis fordeling på undergrupper av bedrifter, beskjeftigede, omsetning og utbetalt lønnsbeløp. Riket, bygder, byer.

Næringsgrupper	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønn
Riket.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Hoteller åpne hele året	17.53	23.02	19.35	19.61
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	5.00	11.41	13.97	13.67
3. Pensjonater delvis i forbindelse med kafé åpne hele året	9.73	7.56	4.60	4.14
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forbindelse med kafé	10.72	3.71	4.92	4.79
5. Kaféer og restauranter	39.57	45.92	52.32	50.56
6. Restauranter på skip	1.00	2.44	3.24	5.35
7. Marketenterier	0.46	0.11	0.17	0.15
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	1.02	1.47	1.10	1.45
9. Losjihus, små kaféer o. l. med omsetning under 1 000 kr.	14.97	4.36	0.33	0.28
Bygder:				
Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Hoteller åpne hele året	16.96	29.72	29.26	31.77
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	4.25	5.56	5.11	4.37
3. Pensjonater delvis i forbindelse med kafé, åpne hele året	8.43	10.46	6.71	7.11
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forbindelse med kafé	17.79	11.34	21.64	23.30
5. Kaféer og restauranter	27.51	26.87	31.33	25.49
6. Restauranter på skip	0.03	–	0.06	0.06
7. Marketenterier	0.70	0.32	0.67	0.68
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	1.39	3.60	3.89	5.98
9. Losjihus, små kaféer o. l. med omsetning under 1 000 kr.	22.94	12.13	1.33	1.24
Byer.				
Hotell og restaurantvirksomhet i alt	100.00	100.00	100.00	100.00
1. Hoteller åpne hele året	18.39	19.79	16.45	16.49
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	6.13	14.23	16.56	16.06
3. Pensjonater delvis i forbindelse med kafé, åpne hele året	11.69	6.16	3.98	3.38
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forbindelse med kafé	0.16	0.03	0.04	0.04
5. Kaféer og restauranter	57.56	55.10	58.44	56.99
6. Restauranter på skip	2.44	3.62	4.18	6.71
7. Marketenterier	0.10	0.01	0.03	0.01
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	0.47	0.44	0.28	0.29
9. Losjihus, små kaféer o. l. med omsetning under 1 000 kr.	3.06	0.62	0.04	0.03

hotellene er oftest tatt med på gruppe 1, selv om de har driftsstans en kort tid av året.

Det er gruppen «Kaféer og restauranter» som har hovedtyngden av bedriftene, personene, omsetningen og det utbetalte lønnsbeløp i hotell- og restaurantnæringen. På dem faller 40 pst. av bedriftene, 52 pst. av hele gruppens omset-

ning, 45.9 pst. av hele beskjeftigelsen og 50.6 pst. av det utbetalte lønnsbeløp. Gruppen «Hoteller åpne hele året» er den andre viktige gruppen, med 17.5 pst. av bedriftstallet, 23 pst. av de beskjeftigede, 19.4 pst. av omsetningen og 19.6 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp i gruppen.

I bygdene er kaféer og restauranter av forholdsvis mindre betydning enn i riket. 27.5 pst. av bedriftene og 31.3 pst. av omsetningen i hele næringen faller på kaféer og restauranter i bygdene. Videre spiller i bygdene hoteller som er åpne hele året en betydelig rolle, med 17 pst. av bedriftstallet og 29.3 pst. av omsetningsbeløpet. I bygdene er det og mange små losjihus og småkaféer. De er skilt ut i en gruppe for seg. Det ble telt i alt 718 av dem i riket, og bygdene hadde 659 slike småbedrifter. Det er 22.9 pst. av bygdenes bedriftstall i hotell- og restaurantnæringen.

I byene dominerer kaféer og restauranter overordentlig sterkt, med 57.6 pst. av bedriftstallet og 58.4 pst. av omsetningen i hele næringen. Videre faller i byene 6.1 pst. av bedriftstallet og 16.6 pst. av omsetningen på gruppen «Hoteller åpne hele året med restaurant». Her trekker en del av de større byhoteller og restauranter tallene sterkt opp. På «Hoteller åpne hele året» faller i byene 18.4 pst. av bedriftstallet og 16.5 pst. av omsetningsbeløpet i hotell- og restaurantnæringen.

Som før nevnt er hotell- og restaurantnæringen en utpreget bynæring, selv om vi i bygdene har en rekke større hoteller. 77.4 pst. av hele næringens omsetningsbeløp, 79.6 pst. av lønnsbeløpet og 67.5 pst. av de beskjeftigede faller på byenes bedrifter. Av hele bedriftstallet hadde imidlertid bygdene en relativt stor andel, nemlig 59.9 pst., men det er da til gjengjeld en hel del småbedrifter. Det er sannsynlig at bygdenes andel av beskjeftigelsen hadde kommet høyere opp om bedriftstellingen var blitt holdt på et tidspunkt da det var større drift ved bygdenes mere sesongmessig pregede bedrifter i næringen.

Det hele antall beskjeftigede personer i hotell- og restaurantvirksomheten var på tellingstiden 19 927. Sesongmessige forhold gjør som før nevnt at bedriftstellingen antakelig viser en noe for liten beskjeftigelse for denne gruppen.

Fordelingen av bedriftene, de beskjeftigede, omsetning og utbetalt lønnsbeløp på bygder og byer for de enkelte undergrupper er vist i tabellen på side 68.

Bygdenes overvekt når det gjelder andel i bedriftstallet gjør seg gjeldende i alle grupper med unntak av kaféene og restaurantene hvor byene har 58.4 pst. av bedriftstallet og for restauranter på skip, som fortrinsvis fins på skip som hører byenes skipsrederier til. Særlig sterk representasjon for bygdene finner en for de hoteller og pensjonater som er drevet sesongmessig med 99.4 pst. av bedriftene, for marketenteriene med 90.9 pst., for pleiehjem med 81.6 pst. og for losjihus og småkaféer med 91.8 pst. av bedriftstallet. I de samme grupper faller og den vesentlige del av omsetningen, lønnsbeløpet og beskjeftigelsen på bygdenes bedrifter. I de andre gruppene har bygdenes relativt mange bedrifter en gjennomgående mindre del av beskjeftigelsen, omsetningen og det utbetalte lønnsbeløp.

Hotell- og restaurantvirksomhet. Fordeling på bygder og byer av bedriftstall, beskjeftigede, utbetalt lønnsbeløp og omsetning for de enkelte undergrupper.

Næringsgrupper	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Utbetalt lønns-beløp	Samlet omsetning
Hotell- og restaurantvirksomhet i alt:				
Bygder	59.87	32.52	20.41	22.61
Byer	40.13	67.48	79.59	77.39
1. Hoteller åpne hele året:				
Bygder	57.91	41.99	33.07	34.19
Byer	42.09	58.01	66.93	65.81
2. Hoteller åpne hele året med restaurant:				
Bygder	50.83	15.83	6.53	8.27
Byer	49.17	84.17	93.47	91.73
3. Pensjonater, delvis i forb. med kafé, åpne hele året:				
Bygder	51.82	45.02	35.01	33.02
Byer	48.18	54.98	64.99	66.98
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forb. med kafé:				
Bygder	99.42	99.46	99.33	99.41
Byer	0.58	0.54	0.67	0.59
5. Kaféer og restauranter:				
Bygder	41.62	19.03	10.29	13.54
Byer	58.38	80.97	89.71	86.46
6. Restauranter på skip:				
Bygder	2.08	–	0.22	0.41
Byer	97.92	100.00	99.78	99.59
7. Marketenterier:				
Bygder	90.91	91.30	94.44	86.55
Byer	9.09	8.70	5.56	13.45
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.:				
Bygder	81.63	79.79	84.15	80.17
Byer	18.37	20.21	15.85	19.83
9. Losjihus, små kaféer o. l. med omsetning under 1000 kr.:				
Bygder	91.78	90.34	92.20	90.54
Byer	8.22	9.66	7.80	9.46

Det kunne tenkes at den betydelig mindre andel bygdenes bedrifter har av beskjeftigelsen enn av bedriftstallet i hotell- og restaurantnæringen til en viss grad henger sammen med at hotell- og restaurantnæringen i landdistriktene er mer sesongmessig preget enn i byene, slik at disse tall ikke gir et riktig bilde av

forskjellighetene i økonomisk henseende mellom landsbygdas og byenes bedrifter i hotell- og restaurantnæringen. Forskjellen mellom bygdene og byene er nemlig ganske stor. Ser en på de absolutte tallene, så viser de at de 2 872 bedriftene i landdistriktene beskjeftiget 6 480 personer, mens de 1 925 bedriftene i byene beskjeftiget 13 447 personer. Men ser en på de økonomiske oppgavene, tallene for omsetning og utbetalt lønnsbeløp, så viser de tydelig at den forskjellen mellom landdistriktenes og byenes bedrifter i hotell- og restaurantnæringen som beskjeftigelsesoppgavene peker mot, er riktig. På byenes bedrifter faller et omsetningsbeløp på 78,8 mill. kr., altså vel tre fjerdedeler av totalomsetningen i næringen, på landdistriktenes bedrifter bare 23 mill. kr. eller ikke fullt en fjerdedel. Selv om en tar i betraktning at det i landdistriktene vil kunne være forholdsvis mange som driver utleie av rom i liten målestokk, og som for en stor del ikke er med i tellingen, vil det tillegg de representerer i alle tilfelle ikke kunne være av vesentlig betydning. En har den samme forskjellen mellom bygdene og byene om en ser på lønnsbeløpet. Av det ble det betalt ut i byenes bedrifter omkring 12 millioner kroner, i landdistriktene omkring 3 millioner kroner.

I gruppen «Annen forretningsvirksomhet» er tatt med en rekke forskjellige bedrifter: banker, kredittforeninger, forsikringsvirksomhet, meglere, sakførere, advokater, lensmenn, konsulenter, revisjonsbyråer, annonsebyråer, maskinskrivingskontorer, reisekontorer m. v. I alt er her telt 4 533 bedrifter med 17 674 beskjeftigede og en omsetning, dvs. en samlet bruttoinntekt, på 53.7 mill. kr. For banker og forsikringsvirksomhet er oppgaver over omsetning ikke innhentet.

«Annen forretningsvirksomhet» er en næringsgruppe hvor bedriftene ofte beskjeftiger bare bedriftsinnehaveren, og hvor mangel på tilfredsstillende registre kan ha gjort det vanskelig ved bedriftstellingen å få alle med. En hel del av den slags virksomhet som er tatt med her, drives videre ofte biyrkemessig og er i så fall ofte ikke blitt telt. Det gjelder i utpreget grad alle forsikringsagenturer som drives som leilighetsjobb. De er i det hele tatt ikke tatt med i tellingen.

Det største bedriftstall i næringen viser sakførere og advokater med 1 008 bedrifter, og banker med 888 bedrifter. Her er alle avdelingskontorer m. v. regnet som egne bedrifter.

Denne næring er også en utpreget bynæring. Fordelingen på bygder og byer for hele næringen og for enkelte hovedgrupper av bedriftstallet, persontallet, lønnsbeløpet og omsetningen, er vist i tabellen på side 70.

Om detaljene viser en ellers til tabellene.

På hovedgruppen «Transport» er gruppert både landtransport og sjøfart. Der er telt i alt 17 319 bedrifter med 89 224 beskjeftigede, en omsetning, dvs. bruttoinntekt, på 816.5 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 209,2 mill. kr.

For de store offentlige transportbedrifter: post, telegraf, telefon, jernbane og sporvei, er også regnet med de tekniske enheter. Alle stasjoner, avdelinger, kontorer m. v. er regnet som hver sin bedrift. Det forklarer det høye bedriftstall som bedriftstellingen viser for disse gruppene. En meget stor del av trans-

Annen forretningsvirksomhet. Fordeling på bygder og byer av bedriftstall, beskjeftigede, utbetalt lønnsbeløp og omsetning. Hovedgrupper.

Næringsgrupper	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Utbetalt lønns-beløp	Samlet omsetning
Annen forretningsvirksomhet i alt:				
Bygder	35.10	15.40	8.90	10.59
Byer	64.90	84.60	91.10	89.41
1. Banker:				
Bygder	64.64	16.34	13.06	–
Byer	35.36	83.66	86.94	–
2, 4. Kredittforeninger og finansieringsselskap:				
Bygder	8.51	2.65	0.52	–
Byer	91.49	97.35	99.48	–
3, 7—12. Vekselerer, meglere, sakførere, advokater, inkassobyråer m. v.:				
Bygder	30.66	25.07	15.84	16.78
Byer	69.34	74.93	84.16	83.22
5. Forsikringsselskap:				
Bygder	68.29	11.39	2.32	–
Byer	31.71	88.61	97.68	–
6. Forsikringsagenturer og -avdelingskontorer:				
Bygder	17.12	6.40	1.67	–
Byer	82.88	93.60	98.33	–
13, 14. Tekniske konsulenter og andre konsulenter:				
Bygder	5.90	5.02	5.67	3.69
Byer	94.10	94.98	94.33	96.31
15—23. Revisjonsbyråer, translatører, maskinskrivingskontorer, annonsebyråer, reklamebyråer m. v.:				
Bygder	11.98	4.87	0.94	1.43
Byer	88.02	95.13	99.06	98.57

portgruppens beskjeftigelse og omsetning faller på disse etater, nemlig i riket 31 118 beskjeftigede eller 34.88 pst. av hele beskjeftigelsen, og en omsetning på 221.4 mill. kr. eller 27.11 pst. av hele gruppens omsetning.

Den alminnelige landtransport er delt på undergruppene rutebildrift, drosjebileiere, lastebileiere og -sentraler, vognmenn, flyttebyråer og blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring. I riket er i disse gruppene telt 8 309 bedrifter med 15 350 beskjeftigede, en omsetning på 63.1 mill. kr. og et utbetalt lønnsbeløp på 14.3 mill. kr. Det er klart at dette også er en næringsgruppe hvor det er

vanskelig å få alle med, og hvor det er vanskelig å få oppgaver for de rette omsetningsbeløp. Som omsetning skulle her regnes hele bruttoinntekten, men en rekke av de bedrifter en her har fått oppgaver for, har nok gitt for lavt beløp for sin omsetning. Dessuten er det mulig at det er en del bedrifter en ikke har fått med, særlig da den virksomhet i næringen som drives biyrkemessig. I det hele tatt er derfor tallene for landtransporten noe usikre.

En viss adgang til å gjøre seg opp en mening om fullstendigheten av oppgavene i denne gruppen gir Veidirektoratets årlige tall for automobiler og automobilruter. Disse oppgaver viser at det pr. 31. desember 1936 var registrert i alt 27 578 lastevogner. Et så høyt tall skulle bedriftstellingen riktignok ikke gi for transportnæringen. I disse 27 578 er nemlig regnet med også bedriftenes transportmateriell og lastevogner som hører til de områdene av næringslivet som ikke er telt ved bedriftstellingen, dessuten kan gå inn der en del vogner som ikke brukes, selv om de er registrert. I alt har bedriftstellingen for alle næringsgrupper under ett 15 134 lastebiler. Selv om en tar hensyn til at Veidirektoratets tall ligger for høyt for direkte sammenligning, kan det ikke være tvil om at det må være en hel del lastebiler, dels i bedriftene og dels drevet som selvstendig transportnæring, som bedriftstellingen ikke har fått med. Det samme er tilfelle for rute- og drosjebilene. Den årlige statistikk gir pr. 31. desember

Alminnelig landtransport. Prosentvis fordeling på undergrupper av bedrifter, beskjeftigede, omsetning og utbetalt lønnsbeløp. Riket, bygder, byer.

Transportgrupper	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønn
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
Rutebildrift	6.28	14.48	30.17	36.42
Drosjebileiere	32.11	24.86	21.75	17.21
Lastebileiere og -sentraler	45.72	36.86	25.33	14.98
Bl. rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest	8.01	13.50	12.51	16.24
Vognmenn	6.13	4.70	2.49	2.30
Flyttebyråer, viserguttkont., spedisjonskont. o.l.	1.75	5.60	7.75	12.85
Bygder	100.00	100.00	100.00	100.00
Rutebildrift	7.63	14.94	28.95	43.31
Drosjebileiere	29.99	21.84	18.21	11.11
Lastebileiere og -sentraler	50.26	46.57	36.16	24.65
Bl. rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest	8.91	13.87	15.29	19.14
Vognmenn	3.06	2.55	1.17	1.26
Flyttebyråer, viserguttkont., spedisjonskont.	0.15	0.23	0.22	0.53
Byer	100.00	100.00	100.00	100.00
Rutebildrift	3.96	13.97	31.10	33.42
Drosjebileiere	35.76	28.28	24.48	19.87
Lastebileiere og -sentraler	37.92	25.88	16.99	10.78
Bl. rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest	6.48	13.09	10.38	14.98
Vognmenn	11.39	7.12	3.50	2.75
Flyttebyråer, viserguttkont., spedisjonskont.	4.49	11.66	13.55	18.20

1936 opp tallet på drosjebiler til 4 146. Bedriftstellingen har fått oppgaver for 3 937 drosjebiler. Den årlige statistikk angir tallet på rutebiler i persondrift til 1 970, bedriftstellingen har av rutebiler bare med 1 301. Alt i alt gir disse tall uttrykk for at det i alminnelig landtransport er mye som ikke er kommet med i våre oppgaver.

I tabellen på side 71 er for riket, bygder og byer vist hvordan bedriftstallet, antall beskjeftigede, omsetningsbeløpet og det utbetalte lønnsbeløp fordeler seg på de enkelte undergrupper av alminnelig landtransport.

Av de 8 309 bedrifter som er telt i alminnelig landtransport falt 5 255 på bygdenes og 3 054 på byenes bedrifter. Persontallet deler seg med 8 147 på bygdenes og 7 203 på byenes, omsetningsbeløpet med 27.5 mill. kr. på bygdenes og 35.7 mill. kr. på byenes og lønnsbeløpet med 4.3 mill. kr. på bygdenes og 9.9 mill. kr. på byenes bedrifter. For hele gruppen gir det følgende prosentfordeling på bygder og byer:

Alminnelig landtransport.

	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Omsetning	Utbetalt lønnsbeløp
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Riket	100.00	100.00	100.00	100.00
Bygder	63.24	53.07	43.48	30.28
Byer	36.76	46.93	56.52	69.72

Det største bedriftstall har gruppen lastebileiere og -sentraler med 3 799 eller 45.7 pst. av alle bedrifter i den gruppen en kan regne som alminnelig landtransport. Lastebileierne og -sentralene beskjeftiger 5 658 personer eller 36.9 pst. av alle dem som har sitt arbeid i alminnelig landtransport, omsetningen er 16 mill. kr. eller 25.3 pst. av hele gruppens omsetning og det utbetalte lønnsbeløp 2.1 mill. kr. eller 15 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp i denne del av landtransporten. Mange bedrifter er det og i gruppen drosjebileiere, i alt 2 668 eller 32.1 pst., med en omsetning på 13.7 mill. kr. eller 21.8 pst. av omsetningsbeløpet i hele gruppen. I gruppen rutebildrift er telt 522 bedrifter med en omsetning på 19 mill. kr.

Som tabellen foran viser, spiller de forskjellige slags transportvirksomhet en forskjellig rolle i bygdene og i byene. I bygdene er halvparten av bedriftene lastebileiere og -sentraler, og de har 46.6 pst. av beskjeftigelsen og 36.2 pst. av omsetningsbeløpet. I byene spiller drosjebilene en noe større rolle enn i landdistriktene, med 35.8 pst. av bedriftene og 24.5 pst. av omsetningen.

Hvordan bedriftstall, persontall, lønnsbeløp og omsetning i de forskjellige grupper av biltransport m. v. deler seg på bygdenes og byenes bedrifter, går fram av følgende tabell:

Alminnelig landtransport. Fordeling på bygder og byer av bedriftstall, beskjeftigede, omsetning og utbetalt lønnsbeløp for de enkelte undergrupper.

Transportgrupper	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Utbetalt lønns-beløp	Samlet omsetning
Rutebildrift:				
Bygder	76.82	54.75	36.00	41.73
Byer	23.18	45.25	64.00	58.27
Drosjebileiere:				
Bygder	59.07	46.62	19.53	36.40
Byer	40.93	53.38	80.47	63.60
Lastebileiere og -sentraler:				
Bygder	69.52	67.06	49.83	62.03
Byer	30.48	32.94	50.17	37.92
Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest:				
Bygder	70.27	54.51	35.68	53.11
Byer	29.73	45.49	64.32	46.89
Vognmenn:				
Bygder	31.63	28.85	16.61	20.51
Byer	68.37	71.15	83.39	79.49
Flyttebyråer, viserguttkontorer, spedisjonskontorer o. l.:				
Bygder	5.52	2.21	1.26	1.25
Byer	94.48	97.79	98.74	98.75

Fordelingen av bedriftstall, persontall, lønnsbeløp og omsetning på bedrifter i bygder og byer for postverket, telegraf- og telefonverket, jernbanedrift og sporveier går fram av tabellen øverst på side 74.

Bygdene har en stor del av bedriftstallet i alle disse grupper, men bygdenes bedrifter er gjennomgående mindre enn byenes, slik at en forholdsvis mindre del av persontallet, lønnsbeløpet og omsetningen faller på dem.

Som egen gruppe under transportvirksomheten er regnet foreninger av losse- og lastearbeidere m. v. Slik som losse- og lastearbeidet er organisert i en rekke av havnebyene, er en stor del av dette arbeid ikke knyttet til bestemte arbeidsgivere, men utføres som jobber som settes ut av ekspedisjonskontorer opprettet av arbeidernes egne foreninger. En har søkt ved direkte henvendelse til disse foreninger på de forskjellige steder å få tak i hele denne virksomhet, men det har ikke lykkes å få alt med. Omsetningsbeløpet for denne gruppen skulle omfatte all opptjent arbeidslønn for det losse- og lastearbeid disse foreningene har formidlet. I alt har en fått med 44 slike foreninger med 4 205 beskjeftigede personer, en omsetning på 11.3 og et utbetalt lønnsbeløp på 11.2 mill. kr. Ellers går en del losse- og lastearbeid inn under dampskipsekspedisjonene, og de folk

Post, telegraf, jernbane, sporvei. Fordeling på bygder og byer av bedriftstall, beskjeftigede, utbetalt lønnsbeløp og omsetning.

Næringsgrupper	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Utbetalt lønns-beløp	Samlet omsetning
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Postverket:				
Bygder	96.61	57.59	32.64	26.76
Byer	3.39	42.41	67.36	73.24
Telegraf-, telefon-, radiostasjoner:				
Bygder	91.45	42.23	24,78	16.68
Byer	8.55	57.77	75.22	83.32
Jernbanedrift:				
Bygder	76.14	47.86	39.56	18.23
Byer	23.86	52.14	60.44	81.77
Telegraf, post og/eller jernbane i komb.:				
Bygder	99.75	99.53	99.19	99.09
Byer	0.25	0.47	0.81	0.91
Sporveisdrift og forstadsbaner:				
Bygder	45.45	18.83	16.51	27.02
Byer	54.55	81.17	83.49	72.98

som arbeider med losse- og lastevirksomhet og er beskjeftiget hos en bestemt arbeidsgiver er tatt med der eller direkte på de industri- eller handelsbedrifter de er beskjeftiget i.

For transport til vanns har en søkt å skille mellom skipsredervirksomhet, småbåtfart og ferjevirksomhet. I disse gruppene gjelder tallet for beskjeftigelsen bare folk ombord. For ferjevirksomhet og småbåtfart er nok tallene i laveste laget. De tabeller som er utarbeidd om båtenes størrelse viser at det er en rekke små fartøyer som ikke er kommet med. I alt var telt 1 063 bedrifter i gruppen småbåtfart, med en omsetning (= opptjente bruttofrakter) på 4.5 mill. kr., 126 bedrifter i ferjevirksomhet med en omsetning på 2.4 mill. kr. og 686 bedrifter i gruppen skipsredervirksomhet med en omsetning på 493.5 mill. kr.

Fordelingen av bedrifter, persontall, lønnsbeløp og omsetning på bygdenes og byenes bedrifter for de tre skipsfartsgrupper er vist i tabellen på side 75. Om detaljene her viser en ellers til tabellverket.

I fangstvirksomhet er telt 160 bedrifter. Av disse har 126 gitt opp sin omsetning til i alt 54 mill. kr. Det er telt 109 bedrifter i hvalfangst med en omsetning på 51.9 mill. kr. Blant annet er det her kommet med en hel rekke små bedrifter som driver småhvalfangst langs kysten, og hvis omsetning er meget liten. I selfangst er telt 49 bedrifter med en omsetning på 2 mill. kr. og i gruppen kombinert sel- og hvalfangst 2 bedrifter.

Skipsfart. Fordeling på bygder og byer av bedriftstall, beskjeftigede, utbetalt lønnsbeløp og omsetning.

Næringsgrupper	Prosentvis fordeling av:			
	Antall bedrifter	Antall beskj. personer	Utbetalt lønns-beløp	Samlet omsetning
Skipsrederverksomhet:				
Bygder	37.17	14.66	12.04	10.36
Byer	62.83	85.34	87.96	89.64
Småbåtfart:				
Bygder	82.97	81.80	64.30	67.56
Byer	17.03	18.20	35.70	32.44
Ferjevirksomhet:				
Bygder	73.02	69.85	63.83	71.66
Byer	26.98	30.15	36.17	28.34

Storparten av bedriftene i fangstgruppen, 73 pst. av alle, hører hjemme i bygdene, men disse 73 pst. av bedriftene har bare 30 pst. av de beskjeftigede, 11 pst. av det utbetalte lønnsbeløp og 9.7 pst. av gruppens hele omsetning.

III. Bedriftenes størrelse.

1. Mål for bedriftsstørrelsen.

Bedriftstellingen gir forskjellige oppgaver som kan nyttes som mål for bedriftsstørrelsen: tallet på personer beskjeftiget i bedriftene, det utbetalte lønnsbeløpet, som står i nøye overensstemmelse med de beskjeftigede, omsetningsbeløpet og for industrien den mekaniske drivkraft bedriftene nytter.

Av disse målene er tallet på beskjeftigede og omsetningsbeløpet de viktigste. Det er også de som mest blir brukt for å vise bedriftsstørrelsen; mest har tallet på beskjeftigede eller antall arbeidere vært nyttet. Det er først i etterkrigsårenes undersøkelser at omsetningsbeløpet for alvor har vunnet fram til å bli et alminnelig brukt mål for bedriftsstørrelsen, og da især for vareomsetningen.

Selvsagt vil ikke beskjeftigelsen eller arbeidertallet og omsetningen som uttrykk for størrelsesforholdene korrespondere med hverandre. De viser hver sin side av størrelsesforholdene. Beskjeftigelsen eller arbeidertallet gir en sosialt viktig side: hvor mange som arbeider sammen på samme arbeidsplass. Av tekniske grunner varierer dette tallet fra næringsgruppe til næringsgruppe. Dessuten er arbeidskraften bare en av de faktorer som går inn i produksjonen og bestemmer dens resultat. Omsetningsbeløpet, som gir det økonomiske uttrykk for produksjonsresultatet, er bestemt også av verdien av råstoffene, den kapital som er brukt og av forskjell i omkostninger ellers. Det gjelder ikke bare i industrien men også i de andre næringene. Fordi omsetningen gir et uttrykk for virksomhetens hele sluttresultat mens tallet på beskjeftigede bare viser en av de faktorer som er med på å skape dette sluttresultat, korresponderer de to mål vi her får for bedriftsstørrelsen ikke med hverandre. Om av to bedrifter i forskjellige næringer den ene har en større beskjeftigelse enn den andre, vil det omvendte kunne være tilfelle for omsetningen. Da de to mål på denne måten er uavhengige av hverandre og viser størrelsesforholdene fra to forskjellige synspunkter, er det viktig når man vil vise bedriftenes størrelse å nytte dem begge.

Ved beskrivelser av bedriftenes størrelsesforhold legges det ofte vekt på å få fram hva som er store bedrifter. Innenfor en næringsgruppe lar det seg gjøre. Men skal en holde seg til hele beskjeftigelsen eller brutto-omsetningen, lar det seg vanskelig gjøre ved jevnføring fra næringsgruppe til næringsgruppe å sette faste kriterier for det som er å betrakte som store og små bedrifter. Hva en stor bedrift i en bestemt næringsgruppe er, avhenger av bedriftenes størrelsesforhold i denne bestemte gruppen, i en annen næringsgruppe vil en bedrift av samme størrelse kanskje måtte karakteriseres som en liten bedrift. Det gjelder enten en nytter de beskjeftigede eller omsetningen som uttrykk for bedriftsstørrelsen. Men om bedriftene i en gruppe er større eller mindre enn i en annen, gir tallene bedre beskjed.

Bedriftstellingen gir opplysning om den samlede beskjeftigelse som uttrykk for hvor stor arbeidskraft bedriftene nytter. Dette tallet har den store fordel at det er lett å fastslå. Men det er utilfredsstillende fordi beskjeftigelsen i de forskjellige næringsgrupper kan variere mye i årets løp. På et bestemt tellingstidspunkt vil det i enkelte næringer — eller i enkelte bedrifter — kunne være et forbigående lavmål av beskjeftigelse eller en forbigående stans, slik at tallet på de beskjeftigede på tellingstidspunktet ikke gir noe egentlig uttrykk for størrelsen av bedriftene fra et beskjeftigelsesmessig synspunkt. En ville forsåvidt få et mer stabilt uttrykk for størrelsesforholdene om en som mål for størrelsen istedenfor de beskjeftigede på et bestemt tidspunkt brukte gjennomsnittsbeskjeftigelsen i året eller de utførte timeverk. Med unntak for visse grupper er dog bedriftstellingens materiale så stort at dette forhold spiller mindre rolle. En kan også si at det for bedriftstellingen er riktig å nytte den faktiske beskjeftigelse på tellingstiden som uttrykk for størrelsesforholdene, fordi tellingen skal gi et bilde av forholdene som de var nettopp på tellingstidspunktet.

Det andre målet, omsetningsbeløpet, refererer seg ikke til forholdene på tellingstiden men gjelder virksomhetens resultat i 1935. Som uttrykk for de mere varige forhold har det derfor ikke de samme svakhetene som tallet for beskjeftigede på tellingstiden. Men omsetningsbeløpet som det er definert ved bedriftstellingen har et forskjellig innhold i de forskjellige hovednæringsgrupper, og kan i alle tilfelle bare jevnføres fra undergruppe til undergruppe i en og samme hovednæringsgruppe, ofte kan selv det være vanskelig. Det kan ikke brukes til jevnføringer fra hovednæringsgruppe til hovednæringsgruppe.

Selv om man nytter dem begge, gir dog hverken tallene for beskjeftigelsen på tellingstidspunktet eller for omsetningen tilfredsstillende uttrykk for bedriftenes størrelse. Det å finne helt tilfredsstillende tall, som tar hensyn til alle de forskjellige forhold som her kommer i betraktning, er — hvis overhodet mulig — meget vanskelig. Det blir i siste instans spørsmål om hva det er en vil måle. Det kan tenkes kombinasjoner av de forskjellige mål, i industrien mål som viser beskjeftigelse og produksjonsverdi ved full kapasitetsnyttelse osv.[1] Slike videregående beregninger har det her ikke vært høve til å gjøre.

2. Bedriftsstørrelsen uttrykt ved gjennomsnittstall.

Ved hjelp av persontallet, omsetningen og det utbetalte lønnsbeløpet kan en på grunnlag av bedriftstellingens oppgaver beregne gjennomsnittstall som uttrykk for bedriftsstørrelsen. Men det sier seg selv at disse gjennomsnittstall ikke kan gi utførlig beskjed om størrelsesforholdene, da gjennomsnittstallet for en gruppe vil kunne være sterkt påvirket av forholdsvis få bedrifter i

[1] Se Eilif Gjermoe: «Fabrikkindustrien i efterkrigstiden». Bd. 2, side 31 flg.

gruppen. Gjennomsnittstallene må derfor suppleres med oppgaver som viser bedriftenes fordeling på størrelsesgrupper etter persontall, omsetningsbeløp eller lønnsbeløp. Vi kommer senere tilbake til slike fordelingstall.

I følgende tabell er gitt det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift, den gjennomsnittlige omsetning pr. bedrift og det gjennomsnittlig utbetalte lønnsbeløp pr. bedrift i hovednæringsgruppene i riket, bygder og byer. Ved utregningen av det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift har en bare tatt med bedrifter med oppgitt persontall. Ved beregningen av gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift har en for hovedgruppene nyttet den beregnede totale omsetning for gruppene, altså med tillegg for omsetningen i bedrifter med uoppgitt omsetning. Dette gjør at gjennomsnittstallene her skiller seg noe fra de som ellers er nyttet i denne oversikt. Alle de som har sitt arbeid i bedriftene er tatt med ved utregningen av tallene: arbeidere, funksjonærer, bedriftsinnehavere og familiemedlemmer som tar del i arbeidet i bedriften.

Gjennomsnittlig antall personer pr. bedrift, omsetning pr. bedrift og utbetalt lønnsbeløp pr. bedrift for hovednæringsgrupper i riket, bygder og byer.

Næringsgrupper		Personer pr. bedrift	Omsetning pr. bedrift	Lønn pr. bedrift
			Kr.	Kr.
I. Industri og håndverk	Riket	9.80	80 673	19 372
—»—	Bygder	8.49	58 756	14 651
—»—	Byer	11.63	111 293	25 967
II. Handelsvirksomhet	Riket	2.98	92 637	4 461
—»—	Bygder	2.05	40 473	1 612
—»—	Byer	3.63	129 005	6 447
A. Detaljhandel	Riket	2.53	47 645	2 708
—»—	Bygder	1.99	37 210	1 326
—»—	Byer	2.96	55 986	3 784
B. Engroshandel	Riket	6.60	358 245	18 066
—»—	Bygder	3.22	83 697	5 460
—»—	Byer	8.31	493 993	24 447
C. Kombinert engros- og detaljhandel	Riket	11.14	344 079	29 416
—»—	Bygder	5.78	176 839	11 118
—»—	Byer	11.59	357 696	30 944
D. Agentur- og kommisjonshandel	Riket	2.03	249 140	2 729
—»—	Bygder	1.05	25 337	229
—»—	Byer	2.37	328 902	3 600
III. Hotell og restaurantvirksomhet	Riket	4.15	21 979	3 196
—»—	Bygder	2.26	8 448	1 090
—»—	Byer	6.99	42 168	6 338
IV. Annen forretningsvirksomhet	Riket	3.90	19 933[1]	12 556
—»—	Bygder	1.71	8 489[1]	3 183
—»—	Byer	5.08	23 573[1]	17 624
V. Transportvirksomhet	Riket	5.15	51 674	12 078
—»—	Bygder	2.52	14 860	3 954
—»—	Byer	12.81	158 656	35 685
VI. Fangstvirksomhet	Riket	26.94	340 752	77 944
—»—	Bygder	11.01	46 841	11 823
—»—	Byer	70.28	1 140 462	257 856

[1] Banker, forsikringsselskap m. v. holdt utenfor.

For industri og håndverk i riket under ett er det gjennomsnittlige persontall pr. bedrift 9.80. Det ligger noe lavere i bygdene, på 8.49, noe høyere i byene, på 11.63. Karakterisert ved persontallet er bedriftsstørrelsen i handelsvirksomheten betydelig mindre, nemlig i riket 2.98 personer pr. bedrift, i bygdene 2.05 og i byene 3.63. Direkte jevnføre er disse tallene for industrien og handelen ikke, fordi bedriftstellingen i industri ikke har tatt de selvstendig arbeidende med. Men selv om en tar hensyn til dem, er bedriftene i industrien noe større enn i handelen, selv om forskjellen blir mindre. Regner en med samme antall selvstendig arbeidende som i 1930, får en for industrien en gjennomsnittlig bedriftsstørrelse i riket på 5.15 personer pr. bedrift, i bygdene noe lavere — 3.97 og i byene noe høyere — 7.8 personer pr. bedrift.

Bedriftsstørelsen varierer i de forskjellige hovedgrupper av handelsvirksomhet. Den er i detaljhandel i riket 2.53 personer pr. bedrift, i bygdene 1.99, i byene 2.96. Engroshandelen har en betydelig høyere gjennomsnittsstørrelse med 6.6 personer pr. bedrift i gjennomsnitt for riket. Den kombinerte engros- og detaljhandel har som rimelig kan være etter den måten denne gruppen er kommet fram på, en enda større gjennomsnittsstørrelse, med 11.14 personer i gjennomsnitt pr. bedrift, mens agentur- og kommisjonshandelen viser det laveste tall, 2.03 beskjeftigede personer i gjennomsnitt pr. bedrift.

Det kunne ha sin interesse å jevnføre disse resultatene med gjennomsnittsstørrelsen for bedriftene i de samme næringer i andre land. Men det er på det nærmeste uråd å gjøre det, fordi de tellingsprinsipper og bearbeidelsesprinsipper som er nyttet i forskjellige land er høyst ulike. Det er bare med den danske ervervstelling av 1935 det er mulig å foreta jevnføring, selv om også en jevnføring der på grunn av forskjell i bearbeidelsesprinsipper og gruppering ikke er helt sikker. Etter de danske tallene ser det ut til at detaljhandelsvirksomhetene i Danmark gjennomgående er noe mindre enn i Norge målt ut fra beskjeftigelsen, idet den danske telling gir det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift i detaljhandelen til 2.0. Agenturhandelen er og noe mindre, med gjennomsnittlig 1.7 beskjeftigede pr. bedrift. På den annen side har engroshandelen gjennomgående større bedrifter i Danmark enn i Norge, med 8.3 personer i gjennomsnitt pr. bedrift i Danmark mot 6.6 i Norge. Men det er å merke at det i den danske telling for seg er skilt ut en gruppe «Forskjellig handel med engros karakter» som har betydelig mindre bedrifter, gjennomsnittlig 3.2 personer pr. bedrift. De tilsvarende bedrifter er ved den norske telling i alt vesentlig gruppert på engroshandel. Helt jevnføre oppgaver ville derfor gitt Danmark en mindre bedriftsstørrelse enn 8.3 personer pr. bedrift for engroshandelen.

Som nevnt før kan beskjeftigelsesoppgavene for hotell- og restaurantvirksomheten være sterkt påvirket av tellingstidspunktet, slik at det er mulig at det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift der ikke gir noe tilfredsstillende uttrykk for bedriftsstørrelsen. Etter oppgavene som de foreligger, er gjennomsnittsstørrelsen i riket 4.15 personer pr. bedrift, i bygdene 2.26 og i byene 6.99.

For «Annen forretningsvirksomhet» er gjennomsnittsstørrelsen 3.9 personer pr. bedrift. Bedriftsstørrelsen ligger også her betydelig lavere i bygdene enn i byene. Tallet for transportvirksomheten, 5.15 beskjeftigede pr. bedrift, er og mindre utsagnskraftig. Denne gruppen tar med jernbane, post og telegraf, som selv med den oppdeling som der har funnet sted i tekniske enheter har en meget høy gjennomsnittlig bedriftsstørrelse, og den trekker tallene for hele gruppen sterkt opp. Ser en på de enkelte delgrupper i transportnæringen, finner en da også f. eks. for biltransporten en betydelig mindre bedriftsstørrelse. Tallet for fangstvirksomheten er det største, nemlig 26.94 personer i gjennomsnitt pr. bedrift. Men bedriftsbegrepet har her forsåvidt et annet innhold enn i de andre næringene, fordi hvert enkelt firma er regnet som en bedrift selv om det har mange båter som driver virksomhet på helt forskjellige steder. Det samme gjelder skipsfartsnæringen, som er tatt med under transport. I næringslivet ellers er bedriftene sterkt spaltet etter bedriftenes lokale beliggenhet. Tallet for fangstvirksomhet gjelder bare folk ombord, og det er de store hvalfangstselskap som trekker det opp. Men bedriftstellingen har i denne gruppen som før nevnt også med en rekke meget små bedrifter som driver småhvalfangst langs kysten, og de trekker gjennomsnittet ned. Gjennomsnittsstørrelsen pr. bedrift i bygdene i denne gruppen er 11.01 personer, mens tallet for byene er 70.28.

Så ufullstendige de enn er til karakteristikk av størrelsesforholdene fra næring til næring, gir disse tall allikevel i grove trekk uttrykk for at bedriftsstørrelsen er gjennomgående liten i norsk næringsliv. Med så lave gjennomsnittstall for bedriftsstørrelsen karakterisert ved persontall som vi her har fått fram, vil en og forstå at familiearbeidskraften spiller en ganske betydelig rolle i bedriftene. Også dette moment er det av betydning å være oppmerksom på ved vurdering av hva disse gjennomsnittstall betyr. Særlig gjelder det i handelsvirksomheten, og først og fremst i detaljhandelen, men det gjelder også i de andre næringene.

I industrien var av det samlede persontall 21 588 selvstendige og 5 208 familiemedlemmer som hjalp familieoverhodet i bedriften, dvs. at 8.72 pst. av hele beskjeftigelsen i industrien i riket var familiearbeidskraft. Dette tallet er utvilsomt et minimumstall, da oppgavene om de familiemedlemmene som deltar i familieoverhodets næringsvirksomhet nok er i laveste laget. Som familiemedlemmer er bare regnet den nærmeste familie: bedriftsinnehaverens ektefelle, barn, søsken og foreldre. Holder en disse utenfor, får en som resultat at industrien i riket i gjennomsnitt pr. bedrift beskjeftiget 8.95 funksjonærer og arbeidere. Regnet på samme måten, får en i bygdene at familiearbeidskraften er 9.94 pst. av hele beskjeftigelsen i industrien og tallet på funksjonærer og arbeidere i gjennomsnitt pr. bedrift er 7.65. I byene spiller familiearbeidskraften en mindre rolle i forhold til hele beskjeftigelsen. Den utgjør der 7.48 pst., og gjennomsnittstallet for ansatte pr. bedrift er 10.76.

I detaljhandelen var det 24 849 selvstendige i riket og detaljhandelens be-

drifter beskjeftiget dessuten 5 896 familiemedlemmer. I pst. av hele beskjeftigelsen utgjør familiearbeidskraften 33.92 pst., og det gjennomsnittlige antall ansatte pr. detaljhandelsbedrift blir 1.67. I bygdene er familiearbeidskraften i detaljhandelen av mye større betydning enn i byene. 46.12 pst. av hele beskjeftigelsen i detaljhandelen i bygdene er etter oppgavene familiearbeidskraft mot 27.55 pst. i byene. Det gir et gjennomsnittlig antall ansatte funksjonærer og arbeidere pr. bedrift i bygdene på 1.07 og i byene på 2.14.

Karakteristikken ved hjelp av persontallet gir en side av bedriftenes størrelsesforhold, og den siden som i sosial henseende er av størst interesse. En jevnføring av omsetningsbeløpet pr. bedrift fra næringsgruppe til næringsgruppe sier mindre om det gjensidige størrelsesforhold, så forskjelligartede som disse omsetningsbeløp er fra næring til næring. Men slike gjennomsnittstall vil gi et uttrykk for de verdier som bedriftene i de forskjellige næringsgrupper gjennomsnittlig omsetter.

Omsetningsbeløpet pr. bedrift[1] i industri og håndverk i riket er 80 673 kr. Dette tall ligger også betydelig lavere for bygdene, nemlig på 58 756 kr. enn i byene, hvor det er 111 293 kr. Handelsvirksomhet i alt har en gjennomsnittsomsetning pr. bedrift i riket som ligger noe, men ikke så mye, høyere enn tallet for industri og håndverk, nemlig på 92 637 kr. Men dette beløp omfatter omsetning av mange forskjellige slag. Detaljhandelen har en gjennomsnittlig omsetning i riket på 47 645 kr. I bygdene er detaljhandelsforretningene mindre enn i byene. Bygdenes tall er 37 210 kr. i omsetning i gjennomsnitt pr. bedrift mot byenes 55 986 kr. Engroshandelsbedriftene har en mye større gjennomsnittlig omsetning. Avansesatsene ligger da også her betydelig lavere enn i detaljhandelen. For riket er tallet 358 245 kr. i gjennomsnitt pr. bedrift. Bygdenes ikke så ganske få bedrifter i denne næring er gjennomgående meget små, med en omsetning på ikke mer enn 83 697 kr. i gjennomsnitt; byenes bedrifter er til gjengjeld meget store med en gjennomsnittsomsetning på 493 993 kr. Den kombinerte engros- og detaljhandel har en gjennomsnittsomsetning på 344 079 kr., altså også et meget høyt tall. Agentur- og kommisjonsforretningenes gjennomsnittsomsetning er 249 140 kr.

En pekte på foran at målt ved beskjeftigelsen er detaljhandelsbedriftene i Danmark noe mindre enn i Norge, engroshandelsbedriftene noe større. Det samme gjelder om en ser på omsetningen. Omsetningen pr. bedrift i Danmark i detaljhandel var etter den danske telling av 1935 38 200 kr., i engroshandel 597 000 kr.

For hotell- og restaurantvirksomheten er gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift i riket 21 979 kr. I denne gruppen er bygdenes bedrifter også målt etter omsetningen betydelig mindre enn byenes. I bygdene er gjennomsnittsomsetningen 8 448 kr. pr. bedrift, i byene 42 168 kr.

I «Annen forretningsvirksomhet» er omsetningsbeløpet ikke uttrykk for omsatte verdier, men for virksomhetenes bruttoinntekt. Holder en bankene og

[1] Her er nyttet tallene for beregnet omsetning.

forsikringsselskapene som ikke skulle gi oppgaver om omsetningen utenfor, er gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift for resten av gruppen i riket 19 933 kr. Også her er gjennomsnittsomsetningen lavere i bygdene enn i byene. Transportvirksomheten har en gjennomsnittsomsetning på 51 674 kr., et tall som også trekkes opp av jernbanene, postverket m. v. For fangstvirksomheten er den gjennomsnittlige omsetning 340 752 kr. Dette tall er trukket sterkt ned av all småhvalfangsten med en minimal omsetning.

Tallene for utbetalt lønnsbeløp pr. bedrift som er ført opp i tabellen foran viser og størrelsesforholdene. Det bilde disse tall gir, svarer på det nærmeste til det en får fra tallene for den gjennomsnittlige beskjeftigelse pr. bedrift.

For industrien kan også den anvendte mekaniske drivkraft pr. bedrift gi uttrykk for størrelsesrelasjonene, men fra et annet synspunkt enn det persontallet og omsetningen gir. I gjennomsnitt pr. bedrift var den installerte mekaniske drivkraft for hele industrien i riket 31.6 HK. Her ligger bygdene høyere enn byene med 37.6 HK. mens byene har 23.1. En vesentlig del av den industri som bruker mye kraft er jo hos oss kraftorientert, og ligger på landet.

For de grove hovedgrupper av industrien som en får ved oppdeling i eksportindustri — hjemmemarkedsindustri, produksjonsmiddelindustri — konsumsjonsvareindustri og håndverk — annen industri, får vi følgende tall for den gjennomsnittlige bedriftsstørrelsen:

Gjennomsnittlig persontall, omsetning og utbetalt lønnsbeløp pr. bedrift. Hovedgrupper av industri.

	Eksportindustri			Hjemmemarkeds-industri		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Personer pr. bedrift	37.32	38.09	35.73	8.51	6.87	10.75
Omsetning pr. bedrift, kr.	453 386	411 209	562 084	67 772	41 177	105 878
Lønn pr. bedrift, kr.	87 694	90 029	82 879	16 149	10 511	23 887
Anvendt mek. drivkraft pr. bedrift, HK.,	348.55	407.54	226.87	16.63	17.31	15.69
	Produksjonsmiddel-industri			**Konsumsjonsvare-industri**		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Personer pr. bedrift	14.06	12.58	18.25	7.31	4.90	9.63
Omsetning pr. bedrift, kr.	106 937	83 403	177 913	71 091	40 021	101 917
Lønn pr. bedrift, kr.	29 314	23 985	44 354	13 540	6 428	20 416
Anvendt mek. drivkraft pr. bedrift, HK.	63.25	63.63	62.19	13.00	14.71	11.34
	Håndverk			**Annen industri**		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Personer pr. bedrift	5.15	3.67	6.50	14.82	12.07	21.06
Omsetning pr. bedrift, kr.	31 914	16 547	46 192	139 534	92 073	256 783
Lønn pr. bedrift, kr.	8 437	3 753	12 743	31 140	22 737	50 259
Anvendt mek. drivkraft pr. bedrift, HK.	3.26	2.72	3.76	62.05	63.52	58.71

Ved oppdelingen i eksportindustri og hjemmemarkedsindustri kommer det forhold klart fram at eksportindustribedriftene er betydelig større enn hjemmemarkedsbedriftene. Det gjelder enten en måler bedriftsstørrelsen ut fra persontallet eller ut fra omsetningen. Mens det gjennomsnittlige antall beskjeftigede personer pr. bedrift i eksportindustrien i riket er 37.32, er den for hjemmemarkedsindustrien bare 8.51. Gjennomsnittsomsetningen pr. eksportindustribedrift i riket er 453 386 kr., mot hjemmemarkedsbedriftenes 67 772 kr. Om en ser på det utbetalte lønnsbeløpet, kommer også den samme forskjellen klart fram. Eksportindustribedriftene er i særlig grad de industribedrifter i vårt land som bruker mekanisk drivkraft; hele papirindustrien og den elektrokjemiske og elektrometallurgiske industri er eksportnæringer. Den gjennomsnittlige anvendte mekaniske drivkraft pr. bedrift ligger da også i eksportindustrien på 349 HK. mot i hjemmemarkedsindustrien bare på 17 HK.

Oppdelingen på bygder og byer viser for eksportindustrigruppen at målt ut fra antall beskjeftigede personer er bedriftene i bygdene noe større enn i byene, mens den gjennomsnittlige omsetning pr. bedrift i eksportindustrien ligger høyere for byenes bedrifter enn for bygdenes. Dette henger sammen med en forskjellig representasjon av de forskjellige eksportindustrigrupper i bygder og byer. Bygdenes eksportindustribedrifter bruker gjennomsnittlig betydelig mer mekanisk drivkraft enn byenes. Av hjemmemarkedets bedrifter er byenes bedrifter etter gjennomsnittstallene betydelig større enn bygdenes.

Inndelingen i produksjonsmiddelindustri og konsumsjonsvareindustri gir som resultat at produksjonsmiddelindustrien i gjennomsnitt har større bedrifter enn konsumsjonsvareindustrien, men forskjellen er her ikke så stor som ved oppdelingen i eksportindustri og hjemmemarkedsindustri. Uttrykt ved beskjeftigelsen er det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift i produksjonsmiddelindustrien i riket 14.06 mot i konsumsjonsvareindustrien 7.31. Den gjennomsnittlige omsetning i produksjonsmiddelindustrien er 106 937 kr. mot i konsumsjonsvareindustrien 71 091 kr. og det gjennomsnittlig utbetalte lønnsbeløp pr. bedrift i produksjonsmiddelindustrien 29 314 kr., i konsumsjonsvareindustrien 13 540 kr. Produksjonsmiddelindustrien bruker også gjennomsnittlig betydelig mer mekanisk drivkraft enn konsumsjonsvareindustrien. I gjennomsnitt var den anvendte mekaniske drivkraft pr. bedrift i riket 63.3 HK. i produksjonsmiddelindustrien mot bare 13 HK. i konsumsjonsvareindustrien. Bygdenes bedrifter både i produksjonsmiddelindustrien og i konsumsjonsvareindustrien er gjennomsnittlig betydelig mindre enn byenes. Det gjelder enten en tar persontallet, omsetningsbeløpet eller lønnsbeløpet som uttrykk for bedriftsstørrelsen.

Den tredje hovedinndelingen av industrien som er nyttet før er delingen i håndverksbedrifter og annen industri. Ser en på størrelsesforholdene for disse hovedgrupper uttrykt ved gjennomsnittstallene, finner en som rimelig kan være at de bedrifter som er tatt på gruppen håndverk er betydelig mindre enn de som er regnet med på annen industri. Men selv håndverksbedriftene får etter den

måten denne oppdelingen er gjennomført på en meget betydelig gjennomsnittsstørrelse, med 5.15 personer pr. bedrift i gjennomsnitt i riket og en gjennomsnittlig omsetning på 31 914 kr. Som nevnt er det ved oppdelingen i håndverk og annen industri i enkelte håndverksfag ført en rekke større bedrifter til håndverk, selv om de driver virksomhet en i alminnelighet vil karakterisere som fabrikkmessig. For resten av industrien etter denne oppdeling er den gjennomsnittlige beskjeftigelse pr. bedrift 14.82 og gjennomsnittsomsetningen 139 534 kr. De bedrifter som er ført til håndverk nytter lite mekanisk drivkraft, i gjennomsnitt bare 3.26 HK. pr. bedrift mot 62 HK. for annen industri. Ser en på bedriftsstørrelsen særskilt i bygder og i byer, får en også etter dette inndelingsgrunnlag gjennomsnittlig større bedrifter i byene enn i bygdene.

Alle de gjennomsnittstall som her er nevnt som uttrykk for bedriftenes størrelsesforhold, kan bare gi et bilde av størrelsesforholdene i grove trekk. Noe tilfredsstillende uttrykk kan de ikke gi, fordi de grupper som er brukt er for store og uensartede. Skal en få et mer tilfredsstillende bilde av hvordan størrelsesforholdene ligger an, er det nødvendig først og fremst å se på gjennomsnittstallene for de enkelte detaljgrupper, og dernest å se hvordan bedriftene fordeler seg på forskjellige størrelsesgrupper, fordi gjennomsnittene som nevnt alltid vil kunne være sterkt påvirket av forholdsvis få bedrifter innen en gruppe. I tabellen side 86 og flg. har en for de enkelte detaljgrupper regnet ut tallene for det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift, gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift og den anvendte mekaniske drivkraft i HK. pr. bedrift for bedriftene i riket, og det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift og omsetningen pr. bedrift for bedrifter i bygder og byer, også for hver enkelt næringsgruppe. Videre er i tabellen ført opp gjennomsnittstall for HK. pr. beskjeftiget person og omsetning pr. beskjeftiget person for de enkelte detaljgrupper i riket, utbetalt lønn i prosent av omsetningen for de enkelte detaljgrupper i riket og omsetning pr. person for de enkelte detaljgrupper i bygder og byer. Disse forholdstall skal en gjøre nærmere rede for siden. Med hensyn til utregningen av de tall tabellen gir, skal en nevne at en ved beregningen av tallene for riket har holdt bedrifter med uoppgitt omsetning, personer i bedrifter med uoppgitt omsetning og lønn i bedrifter med uoppgitt omsetning utenfor. En har ikke brukt de korrigerte omsetningsbeløp som i tallene for hovednæringsgruppene i tabellen foran side 78. Tallene for gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift stemmer derfor ikke helt med hverandre etter disse to tabeller. Også for bygder og byer gjelder tallene for omsetning pr. bedrift bare bedrifter med oppgitt omsetning. Men ved utregningen av den gjennomsnittlige omsetning pr. person er i bygdene og i byene også personer i bedrifter med uoppgitt omsetning med, da det ville ha komplisert utregningen i høy grad om man skulle ha trukket dem fra. At beregningen er gjort på denne måten spiller imidlertid ingen rolle når en jevnfører tallene for bygder og byer med hverandre.

En skal ganske kort peke på de vesentlige trekk som disse gjennomsnittstall gir til belysning av størrelsesforholdene i norsk næringsliv. Tar en for seg

rekken for det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift, viser den meget store variasjoner. Riksgjennomsnittet for hele industrien og håndverket under ett var 9.8. For hovedgruppen bryting av malm er gjennomsnittet 117.96 personer pr. bedrift, og undergruppen jernmalmgruver kommer opp i 153. I bryting av mineraler er bedriftene gjennomgående mye mindre, med et gjennomsnitt for hele hovedgruppen på 8.35 personer pr. bedrift. Det er her en hel rekke småvirksomheter, og bare i sementindustrien kommer en opp i et høyt gjennomsnittstall med 125.83 beskjeftigede i gjennomsnitt pr. bedrift. Nærings- og nytelsesmiddelindustrien ligger enda lavere, med et gjennomsnitt for hele gruppen på 6.33. Gjennomsnittlig store bedriftsenheter finner en for ølbryggeriene med 61.03, for sjokolade- og dropsfabrikkene med 56.69, for tobakksfabrikkene med 49.72, for mjølkekondensering med 45 og for hermetikkindustrien med 35.06 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt. Gruppen foredling av fettstoff ligger noe høyere med 11.76 personer i gjennomsnitt pr. bedrift for hele gruppen. Her har oljemøllene det høyeste tall med et gjennomsnitt på 50.47. At margarinfabrikkene ikke ligger høyere enn på 17.59 skyldes at en foruten de mange store bedrifter i denne bransjen i de senere årene også har fått en hel rekke små bedrifter. Gruppen kjemisk og elektrokjemisk industri er meget uensartet sammensatt. Gjennomsnittsstørrelsen for hele gruppen er 22.19 personer pr. bedrift. «Annen elektrokjemisk industri» har et gjennomsnitt på 374.5 beskjeftigede, karbid- og cyanamidfabrikkene 201. Tallet på disse store bedriftene er imidlertid lite, og de mange små bedriftene i denne gruppen trekker gjennomsnittet for hele gruppen sterkt ned. I gruppen treindustri, halm-, hår- og benindustri er de små bedriftene sterkt dominerende. Gjennomsnittsstørrelsen for hele gruppen er 4.48 beskjeftigede pr. bedritt. Høvleriene har det høyeste tall med 17.31, deretter følger de kombinerte sagbruk og høvlerier med 13.39. Ellers er det mange småvirksomheter her. I papirindustrien er bedriftsstørrelsen gjennomgående større. Gjennomsnittet for hele gruppen er 73.82 beskjeftigede pr. bedrift. For cellulosefabrikkene og papir- og pappfabrikkene ligger gjennomsnittsstørrelsen betydelig høyere. I den grafiske industri er gjennomsnittsstørrelsen 10.23 beskjeftigede pr. bedrift. Tallet svinger også her en del fra gruppe til gruppe. Lær- og gummivareindustrien har gjennomsnittlig 9.72 beskjeftigede pr. bedrift. Gummivareindustri har her et gjennomsnittstall på 21.76, gruppen «Diverse lærindustri» 18.4, fabrikkgarverier 14.51 og garverne 2.89. Tekstilindustrien er en av de hovedgruppene hvor gjennomsnittsstørrelsen for hele gruppen ligger ganske høyt, med 29.73 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt. Bomullsspinneriene og -veveriene er den gruppen som her har de gjennomgående største bedrifter med en gjennomsnittlig beskjeftigelse pr. bedrift på 142.05. Deretter følger ullspinnerier og -veverier med 69.86. I bekledningsindustrien igjen er bedriftsstørrelsen gjennomgående mindre. For hele gruppen er det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift 8.49. Skofabrikkene er den undergruppen som har de største bedriftsenheter, med en gjennomsnittlig bedriftsstørrelse på 45.71 beskjeftigede pr. bedrift. Deretter følger oljekledefabrik-

(Forts. side 106).

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift[1] kr.	Mek. drivkraft pr. bedrift HK.	Mek. drivkraft pr. beskj. person HK.
I. Industri og håndverk, i alt	9.80	84 798	31.58	3.22
1. Bryting av malm, i alt	117.96	925 702	978.50	8.30
1. Jernmalmgruver	153.00	2 019 808	2 119.93	13.86
2. Svovelkis og kobbergruver	144.36	983 275	952.69	6.60
3. Andre malmgruver	66.22	429 605	375.93	5.68
2. Bryting av mineraler m. v., i alt	8.35	42 802	28.32	3.39
1. Feltspatt, kvarts, apatitt o. l. mineralutvinning	17.89	135 359	59.89	3.35
2. Steinbrott og marmorbrott	11.60	23 713	12.85	1.11
3. Kalkindustri	9.94	62 417	36.14	3.64
4. Sementindustri	125.83	3 238 873	1 447.35	11.50
5. Grusdrift o. l.	3.51	16 775	6.95	1.98
6. Torvdrift	3.04	4 389	9.71	3.19
7. Isdrift	2.44	7 910	6.19	2.54
3. Nærings- og nytelsesmiddelindustri, i alt	6.33	117 875	16.32	2.58
1. Slakting og kjøttindustri, pølsemakerier (H)	3.66	91 988	6.64	1.82
2. Slakting og kjøttindustri, pølsemakerier med utsalg (H+U)	2.07	26 938	1.61	0.78
3. Distribusjon av mjølk, meieridrift m. v.	5.53	187 971	22.02	3.98
4. Mjølkekondensering	45.00	835 706	131.20	2.92
5. Delikatessetilvirking og fiskematkjøkken	3.54	28 731	2.97	0.84
6. Hermetikkindustri	35.06	237 613	25.39	0.72
7. Maskintresking, treskelag	1.48	518	6.96	4.70
8. Møller	3.88	98 292	55.69	14.35
9. Mølle og frørensing i komb.	2.27	16 137	32.55	14.34
10. Kjeks og knekkebrød o. l. fabrikkindustri	11.33	100 848	35.48	3.13
11. Bakerier og konditorvirksomhet (H)	3.45	50 745	2.21	0.64
12. Bakerier og konditorvirksomhet med utsalg (H+U)	2.24	14 428	0.23	0.10
13. Hjemmebakerier	2.23	10 075	0.08	0.04
14. Sjokolade- og dropsfabrikker	56.69	628 858	73.61	1.30
15. Brennevinsbrenning og destillasjon	10.24	1 324 826	82.82	8.09
16. Ølbryggerier	61.03	1 414 323	229.12	3.75
17. Mineralvann- og brusfabrikker	3.32	36 325	3.04	0.92
18. Saft- og syltetøytilvirking	4.45	52 954	6.01	1.35
19. Tobakksfabrikker	49.72	1 416 235	24.53	0.49
20. Annen nærings- og nytelsesmiddelindustri	6.06	65 246	29.71	4.90
4. Foredling av fettstoff, i alt	11.76	432 453	59.31	5.04
1. Trandamperier	3.33	82 979	5.90	1.77
2. Sild-, hval- og selolje, sildemel, guanoindustri	10.00	336 442	81.26	8.13
3. Oljemøller, oljeraffinering, -herding	50.47	3 156 256	316.51	6.27
4. Såpe- og lystilvirking	16.36	326 474	29.54	1.81
5. Margarinfabrikker	17.59	806 664	81.72	4.65

[1] Gjelder bare bedrifter med oppgitt omsetning. [2] Lønn i bedrifter med uoppgitt omsetning drifter med uoppgitt omsetning er ikke holdt utenfor her.

næringsgrupper. Riket, bygder, byer.

Riket		Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift kr.[1]		Omsetn. pr. person kr.[4]	
Lønn i pst. av omsetn.[2]	Omsetn. pr. beskj. person[3] kr.	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
24.19	8 241	8.49	11.63	60 967	119 773	6 626	9 050
42.14	5 739	138.76	8.75	925 702	–	5 559	–
34.86	7 475	209.71	20.67	2 019 808	–	6 879	–
44.61	5 353	158.75	0.50	983 275	–	5 265	–
47.91	4 765	79.00	2.33	429 605	–	4 713	–
38.02	5 008	8.17	11.25	37 181	204 892	4 294	9 934
47.27	6 722	19.13	5.86	135 359	–	6 139	–
59.13	1 947	11.70	2.00	23 713	–	1 901	–
35.10	6 045	10.44	5.25	63 834	45 652	5 788	6 522
23.20	13 628	209.50	84.00	2 676 894	4 362 833	12 778	12 985
26.27	4 903	3.48	4.14	16 321	38 233	4 406	3 955
63.03	1 437	3.04	3.00	4 396	3 200	1 395	1 067
42.59	3 266	2.39	2.67	7 054	12 520	2 904	4 069
11.19	16 427	3.90	10.49	49 147	251 889	10 417	17 455
9.59	22 530	2.82	4.31	59 067	113 900	13 495	19 878
3.43	13 102	1.92	2.83	23 244	49 653	11 717	14 604
5.18	33 836	3.51	19.71	100 611	824 625	27 505	38 663
17.05	17 687	47.00	43.67	1 095 290	576 123	23 304	8 796
15.72	6 958	3.00	3.68	27 667	29 001	5 967	5 047
16.38	6 043	38.77	31.95	176 857	299 968	4 236	7 136
23.27	342	1.49	1.00	519	400	322	400
8.44	26 998	2.65	28.70	46 171	1 279 019	16 923	38 623
15.33	7 094	2.16	3.60	10 027	90 073	4 561	25 020
23.90	8 740	7.06	14.17	66 021	125 076	9 348	8 461
17.30	12 300	2.08	5.52	22 469	98 193	6 855	10 151
10.68	6 403	2.17	2.58	13 754	18 161	6 106	6 486
11.31	4 303	2.13	2.29	6 432	11 862	2 459	4 366
21.76	10 510	6.00	64.49	50 370	725 272	8 395	10 382
2.14	129 360	5.77	24.29	78 767	5 241 010	13 645	215 806
17.59	22 499	14.33	66.22	346 990	1 493 385	16 139	22 551
21.27	10 614	1.92	3.96	11 413	48 108	5 472	10 821
17.52	11 798	2.96	5.77	27 032	73 477	7 553	11 756
10.04	27 957	61.00	49.45	–	1 416 235	–	27 956
16.32	10 053	11.15	4.75	112 115	53 431	8 875	10 141
8.99	36 085	8.46	17.26	239 563	804 982	27 240	38 670
6.55	26 829	2.06	10.04	19 729	462 477	9 508	40 041
7.37	31 316	9.48	12.00	234 905	909 826	23 788	49 574
7.06	53 255	31.90	71.11	1 247 409	6 973 949	39 104	54 484
16.56	18 418	35.33	12.72	866 238	240 602	19 068	17 703
10.04	45 123	17.00	17.85	857 670	783 995	43 871	37 294

holdt utenfor. [3] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor. [4] Personer i be-

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Mek. drivkraft pr. bedrift HK.	Mek. drivkraft pr. beskj. person HK.
Industri og håndverk (forts.).				
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri, i alt	22.19	349 644	257.13	11.59
1. Karbid- og cyanamidfabrikker	201.00	2 434 095	2 517.77	12.53
2. Annen elektrokjemisk industri	374.50	8 197 001	9 396.67	25.09
3. Farge- og fernissindustri	13.00	377 533	40.29	3.10
4. Malere, alle slags, unnt. bygningsmalere	4.15	15 218	0.24	0.06
5. Sprengstoff- og fyrstikkindustri	97.67	1 334 420	376.60	3.86
6. Fremstilling av farmasøytiske preparater	8.60	149 451	11.81	1.37
7. Tjærefabrikker, impregnerings- og destillasjonsverk, isoleringsanstalter	13.56	274 830	83.20	6.14
8. Kjemisk-tekniske fabrikker	6.75	99 094	5.91	0.88
9. Andre kjemiske fabrikker	10.89	219 152	42.47	3.90
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri, i alt	4.48	23 729	20.36	4.54
1. Sagbruk	1.77	7 624	18.31	10.33
2. Høvlerier	17.31	184 385	76.28	4.41
3. Sagbruk og høvleri komb.	13.39	100 190	86.52	6.46
4. Kassefabrikker	5.09	27 935	21.11	4.15
5. Tønnefabrikker	8.66	82 054	27.16	3.14
6. Bøkkere	2.80	10 694	3.81	1.36
7. Møbelfabrikker (med møbelsnekkere)	6.22	23 119	7.18	1.16
8. Ski- og kjelkefabrikker	6.84	30 418	8.33	1.22
9. Dør- og vindusfabrikker	5.22	18 418	10.88	2.09
10. Snekkere (ikke bygningssnekkere)	3.37	10 653	5.86	1.74
11. Annen treindustri	8.76	43 925	20.84	2.38
12. Trehusflid, treskjærere, dreiere, forgyllere	3.51	9 091	4.06	1.16
13. Treskofabrikker	3.19	8 583	11.77	3.69
14. Korkindustri	9.18	83 598	14.30	1.56
15. Kurvmakere	10.78	42 257	2.99	0.28
16. Halm-, hår- og benindustri	6.54	47 991	7.89	1.21
7. Papirindustri, i alt	73.82	946 585	1 178.88	15.97
1. Tresliperier	65.21	540 550	2 652.02	40.67
2. Cellulosefabrikker	197.89	3 361 143	1 769.62	8.94
3. Papir- og pappfabrikker	104.46	1 484 980	990.30	9.48
4. Tresliperier, cellulose- og papirfabr. i komb.	153.00	2 343 179	3 156.22	20.63
5. Posefabrikker og eskefabrikker	17.82	175 289	12.56	0.70
6. Annen papir- og pappvareindustri	10.14	105 629	25.33	2.50
8. Grafisk industri, bokbindere, i alt.	10.23	76 772	9.11	0.89
1. Avistrykkerier	13.49	155 465	15.76	1.17
2. Andre trykkerier	11.49	75 753	12.00	1.04
3. Klisjéanstalter	12.40	72 470	4.78	0.39
4. Andre grafiske anstalter	12.38	74 898	11.47	0.93
5. Bokbindere	10.36	49 938	4.69	0.45
6. Fotografer	3.64	15 711	0.11	0.03

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Riket		Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift kr.		Omsetn. pr. person kr.	
Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
22.32	14 630	61.78	8.32	963 503	101 416	15 186	10 276
24.34	12 110	267.50	68.00	3 332 143	638 000	12 457	9 382
25.28	15 673	982.00	70.75	16 235 211	158 791	16 533	1 122
12.58	26 898	16.62	10.65	464 813	301 890	27 975	21 260
37.93	3 788	2.50	4.44	2 399	17 732	960	3 574
28.96	11 174	119.42	10.67	1 334 420	–	11 174	–
17.45	16 472	14.33	4.78	284 162	48 418	19 825	9 008
14.34	18 098	14.14	13.15	321 409	231 577	21 103	12 327
16.91	13 895	9.92	6.33	173 196	88 905	16 010	12 633
19.21	19 608	23.80	6.29	459 301	119 090	19 298	16 240
25.40	5 297	3.76	8.30	17 622	57 293	4 506	6 434
19.47	4 450	1.68	8.07	6 775	76 855	3 905	7 255
18.75	10 459	12.52	23.48	98 091	296 567	7 545	12 031
24.36	7 429	12.18	28.43	87 183	279 695	7 097	8 784
23.80	5 535	3.30	12.07	14 241	83 792	4 181	6 433
17.33	9 186	6.05	17.50	34 777	229 138	5 278	13 094
17.38	3 821	2.56	3.43	4 452	26 746	1 742	7 801
32.61	3 720	6.20	6.24	18 123	31 072	2 762	4 744
26.00	4 361	5.48	10.13	22 010	52 839	3 876	4 566
31.90	3 490	5.23	5.14	17 311	25 312	3.149	4 928
30.62	3 184	2.86	4.38	5 441	20 882	1 807	4 531
31.19	4 881	8.44	9.28	41 240	48 446	4 529	4 703
32.98	2 567	3.80	2.81	9 919	7 104	2 565	2 433
31.28	2 612	3.09	3.54	7 270	13 400	2 253	3 496
25.77	9 110	9.00	9.25	93 265	79 570	10 363	8 602
30.27	3 779	18.36	3.83	74 195	10 319	4 040	2 468
27.22	7 248	2.00	15.22	6 436	131 100	3 218	8 241
22.14	11 639	91.81	59.10	1 128 888	767 509	12 079	10 634
24.29	7 718	55.82	91.36	483 694	736 961	8 443	6 338
19.15	13 420	158.00	269.70	2 348 919	7 916 152	14 867	11 741
23.54	12 472	102.00	107.12	1 230 346	1 828 736	11 631	13 133
24.15	12 409	188.83	45.50	2 343 179	–	12 409	–
22.88	9 630	9.43	19.02	95 440	187 181	10 122	9 439
22.55	9 803	18.33	8.03	293 339	51 132	16 000	5 641
37.69	7 377	3.45	11.56	15 298	89 203	4 345	7 339
31.44	11 277	4.69	17.47	25 219	215 501	5 203	11 693
43 02	6 442	2.86	12.86	9 087	86 653	3 101	6 396
51.01	5 844	–	12.40	–	72 470	–	5 844
42.29	5 942	9.50	12.50	59 157	75 582	6 227	5 795
45.90	4 791	2.50	10.73	3 642	52 142	1 457	4 676
26.08	4 377	1.89	4.06	5 963	18 235	3 157	4 217

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Mek. drivkraft pr. bedrift HK.	Mek. drivkraft pr. beskj. person HK.
Industri og håndverk (forts.).				
9. Lær- og gummiindustri, i alt	9.72	82 639	25.62	2.64
1. Fabrikkgarverier	14.51	253 255	87.68	6.04
2. Garvere	2.89	21 586	6.34	2.19
3. Salmakere	2.95	12 851	0.22	0.08
4. Diverse lærindustri	18.40	201 350	16.45	0.89
5. Gummivareindustri	21.76	133 807	68.02	3.13
10. Tekstilindustri, i alt	29.73	227 922	54.66	1.84
1. Tilv. av sjoddi, kunstull, krassull, vatt, drev, stry	13.13	140 802	51.08	3.89
2. Bomullspinnerier og -veverier	142.05	1 004 893	298.91	2.10
3. Ullspinnerier og -veverier	69.86	479 109	159.56	2.28
4. Veving (husflid)	3.03	2 301	0.21	0.07
5. Trikotasjeindustri	39.78	270 801	26.31	0.66
6. Strikkersker	2.93	4 343	0.15	0.05
7. Hamp-, jute- og linindustri	5.08	529 199	16.38	3.22
8. Reipslagerier	31.28	363 691	110.66	3.54
9. Fiskenot-, garn- og snøreindustri	15.67	213 025	28.75	1.84
10. Seilmakere	3.35	23 760	0.54	0.16
11. Presennings-, markise- og linoleumsfabrikker	8.79	74 071	1.24	0.14
12. Annen tekstilindustri	19.30	128 139	22.90	1.19
13. Possementmakere	3.64	14 640	0.74	0.20
11. Bekledningsindustri, i alt	8.49	41 975	1.54	0.18
1. Skofabrikker	45.71	330 451	24.50	0.54
2. Håndskomakere (H)	2.39	6 471	0.68	0.29
3. Håndskomakere med utsalg (H+U)	2.42	13 320	0.57	0.23
4. Buntmakere (H)	7.16	47 846	2.29	0.32
5. Buntmakere med utsalg (H+U)	3.85	26 707	–	–
6. Systuer	5.01	12 505	0.22	0.04
7. Skreddere (H)	4.26	13 114	0.08	0.02
8. Skreddere med utsalg (H+U)	4.87	35 397	0.09	0.02
9. Hanskemakere (H)	23.33	187 230	7.80	0.33
10. Hanskemakere med utsalg (H+U)	2.00	10 027	–	–
11. Hattefabrikker	20.26	150 174	3.89	0.19
12. Hattemakere (H)	2.40	6 420	0.15	0.06
13. Hattemakere med utsalg (H+U)	3.00	9 911	0.13	0.04
14. Konfeksjonsfabrikker	30.74	166 649	2.23	0.07
15. Oljekledefabrikker	43.88	333 045	15.38	0.35
16. Annen konfeksjonsindustri	21.54	109 034	1.79	0.08
17. Paraplymakere	4.75	34 687	0.78	0.16
12. Rensing og toalettvirksomhet, i alt	3.86	13 465	1.18	0.31
1. Barbering og frisering	2.92	7 002	0.20	0.07
2. Vaskerier og strykerier	5.67	16 901	3.75	0.66
3. Renserier og fargeindustri	4.33	31 314	4.71	1.09
4. Skorsteinsfeiing og renovasjon m. v.	10.69	61 953	2.90	0.27
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann, i alt	8.78	194 291	74.20	8.45
1. Kraftproduserende elektrisitetsverk	6.22	122 789	83.23	13.37
2. Fordelingsverk	12.33	334 517	61.82	5.02
3. Kraftproduserende verk og fordelingsverk	12.21	347 594	219.45	17.97
4. Gassverk	47.11	533 932	82.22	1.75
5. Vannverk	2.44	29 226	16.80	6.87

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Riket		Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift kr.		Omsetn. pr. person kr.	
Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
22.95	8 161	15.29	7.12	120 243	64 313	7 521	8 245
16.66	16 698	14.93	14.04	272 850	230 098	17 603	15 021
17.61	7 465	2.19	5.15	7 980	65 545	3 643	12 718
23.27	4 349	2.65	3.06	9 245	14 156	3 326	4 234
22.09	9 832	6.00	20.83	20 728	243 032	3 455	9 894
29.88	5 812	83.29	6.56	575 343	33 203	5 921	4 701
25.16	7 047	31.84	27.40	204 985	255 654	6 052	8 019
21.94	9 484	10.44	16.85	127 686	156 105	9 509	8 554
27.73	6 725	175.50	108.60	1 240 770	792 604	6 363	7 298
27.48	6 440	73.26	61.19	440 362	604 576	5 924	7 685
20.68	737	3.35	1.83	2 468	1 424	673	518
26.12	6 314	34.94	42.84	230 265	298 140	6 166	6 108
19.46	1 461	2.44	4.18	2 964	8 632	1 158	1 641
9.22	91 241	2.00	7.29	10 579	874 946	4 232	102 935
18.86	11 021	22.17	35.83	149 415	480 568	6 741	12 294
16.16	12 705	12.55	20.46	112 383	363 988	8 059	16 421
17.90	7 040	3.00	3.38	600	25 304	200	7 029
19.59	8 431	3.00	9.23	18 729	78 328	6 243	8 486
31.73	5 684	21.55	18.76	151 578	120 772	7 035	5.008
27.49	4 026	–	3.64	–	14 640	–	4 026
29.07	4 783	5.19	10.28	12 235	58 699	2 202	5 136
28.33	6 900	24.26	52.86	142 982	394 586	5 676	7 003
26.83	2 691	2.32	2.46	4 070	8 559	1 666	3 166
14.43	5 500	2.09	2.56	10 217	14 584	4 886	5 707
23.46	6 386	3.67	7.65	7 851	53 883	1 903	5 746
10.58	6 585	–	3.85	–	26 707	–	6 243
35.55	2 528	2.91	5.60	2 131	15 471	643	2 400
33.63	3 167	2.85	5.41	3 985	20 646	1 324	3 572
28.38	7 268	2.18	7.33	12 034	56 813	5 515	7 747
26.69	7 117	4.00	33.00	12 524	264 877	2 505	7 224
11.97	5 014	–	2.00	–	10 027	–	5 014
23.70	7 423	4.33	22.25	9 240	168 557	2 132	7 260
20.58	2 675	–	2.40	–	6 420	–	2 675
17.66	3 304	–	3.00	–	9 911	–	3 304
29.66	5 001	20.12	40.12	45 176	279 957	2 060	6 061
24.43	6 482	4.50	57.00	21 729	471 408	4 829	6 203
28.64	4 792	8.75	22.51	22 768	116 077	2 602	4 768
20.57	7 303	5.00	4.74	20 300	35 444	4 060	6 178
43.14	3 332	3.36	3.96	10 883	14 027	3 039	3 172
32.96	2 367	2.20	3.08	3 592	7 742	1 545	2 345
44.66	2 912	19.77	4.61	85 163	11 813	3 976	2 383
30.87	4 817	4.00	4.37	26 813	32 214	5 363	3 983
60.05	5 734	4.19	14.57	21 157	85 185	4 819	5 847
14.89	21 451	5.71	26.38	111 062	726 629	17 111	21 732
13.25	20 707	5.90	10.84	116 822	281 507	17 168	12 169
13.61	25 335	6.20	34.14	126 839	1 105 892	18 336	27 846
14.98	24 701	7.94	35.00	126 125	1 676 405	11 917	31 932
32.74	11 335	5.00	49.44	176 616	553 783	35 323	11 200
14.94	11 932	1.61	4.94	6 908	97 491	4 129	18 622

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Mek. drivkraft pr. bedrift HK.	Mek. drivkraft pr. beskj. person HK.
Industri og håndverk (forts.).				
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler, i alt	13.96	64 293	29.92	2.14
1. Steinhoggerier og -sliperier	9.89	28 346	8.48	0.86
2. Maling og knusing av mineraler og stein	8.46	34 891	62.98	7.45
3. Sementvareindustri	4.96	31 568	8.87	1.79
4. Teglverksindustri og potteri	22.06	87 757	83.05	3.76
5. Fajanse-, steintøy- og porselensindustri	101.64	419 092	60.95	0.60
6. Glassindustri	45.08	316 041	55.16	1.22
7. Mølle- og slipesteinindustri	18.13	164 719	42.88	2.37
8. Annen jord- og steinindustri	5.69	130 312	30.75	5.40
15. Metallfremstilling, i alt	188.62	3 536 185	1 343.79	7.12
16. Metallindustri, i alt	12.38	78 493	26.64	2.15
1. Jernbanevogn- og jernbaneverksteder	93.10	761 675	205.16	2.20
2. Maskinfabrikker	20.09	116 164	34.02	1.69
3. Skipsbyggerier (ikke treskipsbyggerier)	183.94	965 380	666.65	3.62
4. Jern- og stålstøperier	57.73	354 586	118.38	2.05
5. Motorfabrikker (ikke elektriske)	11.21	71 228	19.58	1.75
6. Automobil- og flyfabrikker	20.33	113 281	25.82	1.27
7. Automobilrep. og garasjeverksteder	5.57	26 091	3.16	0.57
8. Andre mekaniske verksteder	19.06	122 008	51.23	2.69
9. Sykkelindustri	4.98	41 908	6.31	1.27
10. Andre reparasjonsverksteder	2.78	7 746	2.92	1.05
11. Elektroteknisk industri	27.83	281 683	59.51	2.14
12. Radioapparatfabrikker og reparasjonsverkst.	9.42	62 404	2.02	0.21
13. Smier	2.69	5 835	2.33	0.87
14. Urmakere (H)	2.01	8 577	0.11	0.06
15. Urmakere med utsalg (H+U)	1.84	13 221	0.03	0.02
16. Vektfabr., musikkinstrument- og andre instrumentfabr.	18.60	190 144	14.54	0.78
17. Våpenindustri	118.75	645 060	395.43	3.33
18. Instrumentmakere (H)	3.65	18 948	1.88	0.51
19. Instrumentmakere med utsalg (H+U)	4.62	32 423	1.90	0.41
20. Bøssemakere (H)	3.00	9 365	2.03	0.68
21. Bøssemakere med utsalg (H+U)	2.00	24 088	1.50	0.75
22. Blikkvareindustri	84.56	770 564	53.70	0.64
23. Jerntråd-, gjerde-, skrue-, spiker- og sømindustri	17.52	177 703	57.65	3.29
24. Gull- og sølvvareindustri	18.70	150 352	27.33	1.46
25. Gullsmeder (H)	3.36	19 021	2.79	0.83
26. Gullsmeder med utsalg (H+U)	2.04	19 100	0.44	0.22
27. Kobber- og messingsmeder	5.31	18 934	1.87	0.35
28. Jern- og stålvarefabrikker ellers	11.46	77 056	19.17	1.67
29. Annen metallvareindustri	19.11	175 339	42.90	2.24
30. Vognindustri	7.73	35 185	13.06	1.69
31. Hjulmakere	1.83	3 210	6.20	3.38
32. Båtbyggerier	4.27	10 326	7.83	1.83
17. Anlegg- og byggevirksomhet, i alt	11.49	49 558	3.86	0.34
1. Kommunalt ingeniørvesen	30.94	212 767	49.27	1.59
2. Veier og gater, anlegg og vedlikehold	28.96	69 907	4.86	0.17
3. Havner, anlegg og vedlikehold	11.86	41 822	29.81	2.51
4. Vann og kloakk, anlegg og vedlikehold	20.12	141 128	56.39	2.80

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Riket		Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift kr.		Omsetn. pr. person kr.	
Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
43.81	4 407	13.16	15.62	52 102	91 878	3 777	5 184
51.93	2 781	11.50	6.68	26 494	32 325	2 226	4 323
40.79	3 620	8.96	6.10	34 271	38 434	3 256	4 410
29.66	6 325	4.29	6.34	22 538	52 071	5 259	7 410
53.28	3 807	20.84	28.14	81 052	132 680	3 722	3 368
52.29	3 769	11.00	153.43	50 282	577 154	3 428	3 762
38.67	6 772	126.50	19.37	630 593	211 191	4 985	10 330
30.34	9 088	18.20	18.00	187 108	127 405	10 281	7 078
21.26	21 719	4.20	6.63	253 108	60 143	48 211	7 943
19.52	15 828	260.82	82.73	4 439 864	1 327 191	17 023	9 625
35.32	6 101	9.68	14.68	53 811	100 446	5 319	6 266
54.37	5 720	80.64	103.35	512 005	1 039 087	4 535	5 323
33.38	5 784	29.44	14.07	155 744	90 720	5 289	6 447
46.07	5 149	187.94	182.06	818 378	1 036 780	4 354	5 537
43.74	5 850	50.25	62.41	271 322	402 932	4 859	6 255
32.42	6 122	9.43	12.65	59 742	79 978	5 793	6 175
37.75	5 157	29.47	12.63	173 589	69 725	4 786	5 229
41.44	4 542	3.83	6.89	15 901	33 891	3 848	4 468
37.34	6 185	21.75	17.92	128 628	119 069	5 786	6 219
18.47	7 779	1.96	7.58	7 852	73 202	3 683	8 308
35.26	2 836	2.10	3.29	4 401	10 383	2 062	2 952
25.78	9 311	78.94	21.57	753 063	215 909	9 539	8 783
17.13	6 380	21.80	7.55	141 329	51 129	5 186	5 749
27.89	2 181	2.35	3.53	3 912	10 762	1 629	2 885
44.99	4 234	1.38	2.13	2 543	9 783	1 666	4 112
13.05	7 079	1.41	2.08	8 311	15 868	5 567	7 495
30.34	9 969	19.63	18.37	146 794	200 653	7 480	10 298
58.47	4 778	19.50	151.83	76 487	872 489	3 922	4 789
41.40	5 211	1.00	3.77	830	19 810	830	5 012
23.62	7 205	–	4.62	–	32 423	–	6 485
36.99	3 512	2.00	3.14	1 600	10 918	800	2 481
2.80	12 044	2.00	2.00	20 897	27 279	10 449	13 640
23.85	8 158	99.00	79.50	1 712 580	456 559	14 828	5 169
23.87	9 820	25.67	14.38	246 793	152 249	8 974	10 313
30.49	7 204	11.50	19.11	148 843	150 402	6 471	6 744
40.43	5 123	1.36	3.50	3 319	20 133	1 992	4 770
6.56	9 412	1.60	2.16	13 490	20 718	8 432	9 053
31.45	3 567	1.00	6.09	1 700	22 067	1 700	3 623
30.91	6 513	8.95	12.96	61 390	87 337	6 857	6 163
26.87	8 900	30.58	15.80	208 967	164 931	6 834	9 743
27.84	4 321	8.61	4.86	38 283	20 935	4 447	3 079
21.83	1 751	1.77	2.00	2 169	5 812	1 227	2 906
37.01	2 423	4.15	5.27	9 333	18 164	2 179	3 387
41.90	4 285	11.40	11.63	32 091	79 093	2 643	6 363
55.96	6 601	8.93	40.27	68 585	262 330	6 035	6 316
65.02	2 385	29.14	26.81	60 761	176 884	2 035	6 502
39.16	3 519	8.84	33.05	25 323	161 241	2 828	4 658
51.85	6 774	14.25	22.88	50 951	178 260	3 129	7 790

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Mek. drivkraft pr. bedrift HK.	Mek. drivkraft pr. beskj. person HK.
Industri og håndverk (forts.).				
5. Jernbaner, forstadsbaner, sporveier, anlegg og vedlikehold	55.55	589 384	26.41	0.48
6. Telefon og telegraf, anlegg og vedlikehold	15.04	108 656	0.03	–
7. Fosseutbygging og oppdemming, elektrisitetsforsyning	19.38	62 163	15.14	0.78
8. Entreprenørvirksomhet	44.62	400 943	21.40	0.48
9. Murmestre	6.59	28 732	0.51	0.08
10. Bygningssnekkere	5.44	24 099	3.08	0.57
11. Tømmermenn og mindre byggmestre	5.47	22 781	0.87	0.16
12. Malere	4.16	12 396	0.06	0.01
13. Elektrisk installasjonsvirksomhet	5.80	33 545	0.27	0.05
14. Blikkenslagere	3.86	14 513	0.49	0.13
15. Rørleggere (H)	9.33	69 112	0.51	0.05
16. Rørleggere med utsalg (H+U)	19.71	190 717	1.61	0.08
17. Andre håndverksbedrifter innen byggevirksomheten	4.69	32 811	0.94	0.20
18. Husbygging (mest enkelte hus på landet)	4.89	10 375	0.33	0.07
19. Grunnmur- og planeringsarbeider	4.69	8 744	0.72	0.15

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.
II. Handelsvirksomhet i alt	2.98	93 952	4.88	31 134
A. Detaljhandel i alt	2.53	47 645	5.97	18 526
1. Nærings- og nytelsesmidler, i alt	2.32	45 445	4.32	19 318
1. Kolonialforretninger	2.89	49 392	4.75	16 920
2. Landhandlerier	2.11	40 899	2.77	19 261
3. Samvirkehandel	4.61	154 816	6.05	33 149
4. Handel med korn og mel	1.86	73 743	3.14	39 708
5. Bakerforretninger	2.08	29 794	6.13	14 129
6. Mjølk- og delikatesseforretninger	1.81	28 478	3.46	15 619
7. Smør-, egg- og osteforretninger	2.65	54 216	4.70	20 370
8. Kaffe- og teforretninger	2.57	35 510	7.94	13 557
9. Kjøtt- og pølsevareforretninger	2.76	61 084	5.31	21 652
10. Fisk- og viltforretninger	2.16	20 578	8.35	9 403
11. Frukt-, konfekt- og grønnsakforretninger	1.82	17 512	5.02	9 443
12. Vin og spirituosa	6.28	700 187	3.47	111 422
13. Tobakk, sigarer, sigaretter	1.61	19 431	4.43	11 934
14. Tobakk, frukt etc. komb.	1.57	15 625	3.27	9 863
15. Salgslag for jordbruksprodukter	0.50	20 034	1.69	40 067
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning, i alt	3.82	67 062	8.46	17 203
1. Manufakturforretninger	3.79	66 489	7.93	17 174
2. Herreekviperingsforretninger	3.65	95 337	7.00	25 713
3. Damekonfeksjonsforretninger	4.99	80 651	10.71	15 800

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Riket		Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift kr.		Omsetn. pr. person kr.	
Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
37.65	6 960	65.36	16.88	467 353	844 541	2 455	32 369
35.99	7 154	9.90	24.39	36 663	233 009	3 518	9 552
25.39	3 177	19.53	16.00	62 310	57 885	2 804	2 412
35.11	8 437	22.27	51.75	344 015	420 382	14 744	7 241
38.36	4 277	3.72	8.92	7 299	46 130	1 874	4 947
36.04	4 443	3.53	9.06	8 054	54 184	2 191	5 799
28.06	4 137	4.62	8.21	16 157	44 166	3 290	5 041
52.42	2 951	3.02	5.16	5 649	18 341	1 816	3 466
33.61	5 718	3.23	7.56	15 328	47 164	4 432	5 351
36.02	3 744	2.53	4.43	5 806	18 355	2 276	3 994
27.17	7 270	4.09	11.37	18 353	88 987	4 291	7 427
23.10	9 678	5.33	22.79	17 833	227 763	3 344	9 996
27.05	6 786	4.00	4.86	17 423	36 818	4 188	6 863
25.99	2 000	5.12	2.79	10 307	11 692	1 538	1 499
54.97	1 887	4.41	6.13	7 675	14 601	1 651	2 143

Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift, kr.		Omsetn. pr. person, kr.	
Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
2.05	3.63	40 404	132 181	18 848	33 952
1.99	2.96	37 210	55 986	17 969	17 661
2.15	2.50	43 873	47 191	19 616	17 468
2.41	3.06	38 617	53 171	15 181	16 647
2.10	3.75	40 352	92 189	18 703	23 937
3.76	8.30	142 000	209 353	36 810	24 813
0.40	5.50	11 789	228 627	29 474	41 569
1.65	2.28	21 769	33 714	12 323	13 434
1.58	1.86	24 247	29 290	14 234	14 565
1.06	3.16	12 411	68 757	11 681	20 405
2.00	2.59	5 593	36 757	2 797	13 366
1.84	3.30	32 708	77 286	16 311	21 770
1.74	2.31	10 496	24 511	5 710	9 712
1.26	1.97	6 524	20 568	4 759	9 097
3.67	6.38	100 631	721 347	27 445	113 126
1.39	1.62	12 416	19 931	8 569	11 399
1.47	1.60	13 588	16 231	8 667	9 014
0.50	–	20 034	–	40 067	–
2.06	4.33	30 868	77 498	14 253	16 987
2.22	4.56	33 306	83 048	14 436	17 247
2.16	3.88	48 730	102 477	21 441	25 460
2.55	5.32	31 768	87 494	11 913	15 314

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.
Handelsvirksomhet (forts.).				
4. Barnekonfeksjonsforretninger	3.28	35 463	10.34	10 737
5. Moteforretninger	3.26	19 517	13.29	5 896
6. Pelsverk, buntmakerforretninger	3.04	54 997	8.01	17 523
7. Trikotasjeforretninger	3.06	41 555	7.51	13 454
8. Skotøyforretninger	2.90	62 676	6.43	21 347
9. Hanskeforretninger	3.72	75 730	8.58	19 978
10. Paraplyforretninger	2.33	25 691	8.83	11 000
11. Større varehus	107.80	2 117 513	14.12	19 643
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler, i alt	3.64	86 122	7.79	23 351
1. Trelast, tremasse, cellulose m. v.	3.54	127 516	5.88	37 022
2. Jern, stål og metaller	7.54	196 978	10.54	24 368
3. Bygningsartikler	3.92	95 477	8.01	23 340
4. Rørleggerforretninger	3.35	54 036	10.41	15 934
5. Fargevarer m. v.	3.21	45 714	9.69	14 044
4. Møbler, innbo, brensel, i alt	2.53	38 067	9.02	14 755
1. Møbler, møbelstoffer, tepper m. v.	2.83	70 967	7.09	24 630
2. Kunst- og antikvitetshandel	2.24	41 290	7.47	17 629
3. Husflidsforretninger	2.69	21 038	13.59	7 678
4. Musikkhandel, musikkinstrum., grammofoner	3.44	51 517	10.61	14 808
5. Elektriske forretninger, radio	2.91	48 359	9.26	16 388
6. Brensel	2.02	22 089	9.38	10 657
5. Husgeråd, i alt	3.76	73 452	8.38	19 265
1. Isenkram, jernvarehandel	4.73	110 700	8.09	22 911
2. Glassmagasiner, kjøkkenutstyr	3.72	54 790	10.44	14 390
3. Gull- og sølvvareforretninger	2.40	43 504	6.38	18 108
6. Andre artikler til personlig bruk, i alt	3.12	43 242	11.43	13 801
1. Sport, våpen og sykkelforretninger	2.49	41 403	7.07	16 308
2. Urmakerforretninger	1.65	29 695	5.11	17 817
3. Fotografiske artikler	2.38	21 090	11.16	8 688
4. Papirvareforretninger	2.51	32 739	8.62	12 881
5. Bokhandel	4.92	75 035	10.03	15 810
6. Kjosker for aviser, magasiner m. v.	1.68	11 967	13.72	7 091
7. Bandagister	3.51	67 275	11.40	18 715
8. Parfymeforretninger	2.37	25 789	9.41	10 609
9. Apotek	5.92	83 225	18.26	14 030
10. Reiseutstyrsforretninger	4.33	66 506	9.41	15 350
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk, i alt	2.23	75 731	5.49	33 608
1. Automobiler og motorsykler med rekvisita	4.39	225 070	4.59	48 701
2. Bensin	1.57	36 846	5.73	23 377
3. Kontor-, skrivemaskinforr., kontor- og butikkutstyr	5.38	85 636	16.50	15 523
4. Symaskinforretninger	4.36	69 364	20.18	13 126
5. Andre maskin- og motorforretninger m. v.	5.37	199 538	8.19	36 087
6. Skinn, huder, lær m. v.	1.54	25 213	5.62	16 478
7. Handel med levende dyr	1.15	14 596	1.00	12 711
8. Fórstoffer, høy, halm	1.78	37 906	5.05	21 063
9. Jordbrukets innkjøpslag for driftsmidler	1.51	154 750	2.29	102 960

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift, kr.		Omsetn. pr. person, kr.	
Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
1.00	3.34	11 817	36 202	11 817	9 901
1.62	3.51	10 907	20 743	5 839	5 580
1.00	3.14	10 513	56 409	7 008	17 168
1.93	3.20	18 598	44 434	9 181	12 736
1.46	3.31	24 780	73 062	15 808	21 458
–	3.72	–	75 730	–	19 543
–	2.33	–	25 691	–	11 010
–	107.80	–	2 117 513	–	19 643
2.52	4.17	44 758	105 819	16 749	23 725
2.30	5.38	32 741	265 370	13 375	47 854
1.50	8.04	42 252	211 044	28 168	24 057
3.29	4.29	88 164	99 995	25 020	21 117
7.00	3.20	53 100	54 079	7 586	14 872
2.15	3.42	27 507	49 264	12 191	13 590
1.57	2.82	16 084	44 725	9 669	14 848
1.31	3.02	17 440	77 685	12 872	24 537
–	2.24	–	41 290	–	17 055
1.67	2.95	9 799	23 864	5 599	7 705
1.17	3.59	10 375	53 777	7 411	14 521
1.56	3.54	17 314	63 003	10 388	16 449
1.60	2.17	16 488	24 134	9 713	10 269
2.14	4.05	33 031	80 633	14 733	19 281
2.46	5.34	41 286	129 011	15 807	23 257
2.03	3.91	30 461	57 493	13 940	13 999
1.47	2.53	16 910	47 474	11 529	18 637
2.08	3.49	24 541	49 892	11 356	13 688
1.61	2.88	23 745	48 914	13 346	16 156
1.35	1.70	11 622	33 218	8 623	18 845
1.52	2.73	4 569	28 337	3 006	9 557
1.69	2.62	15 100	35 062	7 956	12 663
2.36	6.27	34 459	96 929	14 227	14 601
1.21	2.07	8 105	15 066	6 467	7 250
1.33	3.59	6 804	69 662	5 103	18 447
1.54	2.43	7 691	26 932	4 615	10 443
4.00	7.22	52 818	103 948	13 205	14 303
–	4.33	–	66 506	–	15 348
1.12	3.77	21 968	152 714	18 613	37 166
2.51	4.74	118 898	243 738	38 824	45 173
1.09	2.53	17 315	76 224	14 901	28 088
–	5.38	–	85 636	–	15 157
–	4.36	–	69 364	–	11 940
1.92	5.77	25 084	220 933	13 044	36 252
0.97	1.94	3 912	41 251	4 038	20 268
1.13	1.31	12 196	40 375	10 361	29 801
1.07	2.29	16 873	53 680	15 819	22 367
0.82	6.50	46 940	1 035 201	53 489	130 305

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.
Handelsvirksomhet (forts.).				
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v., i alt	1.23	6 308	5.09	5 080
1. Porthandlere, pølsevogner	1.08	4 593	2.37	4 116
2. Sjokolade-, iskremkjosker, automater	1.10	6 062	4.39	5 481
3. Torghandlere, torgkoner	1.17	4 995	2.79	4 208
4. Omførselshandel med fisk, kjøtt og pølsevarer	1.19	7 068	2.18	5 896
5. Kramhandlere, blikk- og skreppehandlere	1.07	1 989	2.04	1 865
6. Marsjandisere, skraph., basarh., kluteh. m. v.	1.77	14 299	9.12	7 977
7. Frihandel uten nærmere betegnelse	1.11	4 203	1.08	3 776
8. Omførselshandel med brensel	1.20	1 649	5.46	1 374
9. Omførselshandel med mjølk	2.14	43 680	3.40	20 160
10. Omførselshandel med brød	1.00	12 053	4.41	12 053
11. Omførselshandel med grønnsaker, frukt	1.40	4 250	11.05	3 036
12. Omførselshandel med landmannsprodukter	1.00	4 563	–	4 563
9. Annen varehandel, i alt	2.65	28 790	9.49	10 679
1. Akvarie- og fuglehandlere	1.60	7 638	5.83	4 583
2. Blomsterforretninger	2.58	18 102	10.53	6 896
3. Begravelsesbyråer, likkisteforretninger	2.56	21 921	18.46	8 438
4. Skipshandlere, fiskeredskaper	3.38	111 909	6.11	33 377
B. Engroshandel, i alt	6.60	358 245	5.04	53 953
1. Nærings- og nytelsesmidler, i alt	5.23	282 008	4.06	55 314
1. Kolonialforretninger	8.21	508 228	4.55	62 608
2. Samvirkehandel	33.50	4 759 485	2.80	132 947
3. Handel med korn og mel	14.06	4 228 234	1.23	280 326
4. Smør, egg, ost, landmannsprodukter	3.79	227 294	2.93	59 673
5. Kaffe- og teforretninger	4.80	219 589	5.78	41 826
6. Kjøtt- og pølsevareforretninger	3.26	326 291	2.06	99 520
7. Tran- og fiskeforretninger	3.89	114 974	5.57	29 134
8. Frukt, konfekt, grønnsaker	5.13	211 556	7.02	40 374
9. Vin og spirituosa	131.00	13 579 183	4.02	112 846
10. Tobakk, sigarer, sigaretter	3.54	198 510	4.16	56 101
11. Salgslag for jordbruksprodukter	3.77	294 906	2.73	73 726
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning, i alt	9.67	455 987	7.16	45 987
1. Manufakturforretninger	10.99	497 987	7.61	43 967
2. Herreekviperingsforretninger	11.60	665 665	7.17	57 057
3. Damekonfeksjonsforretninger	3.80	182 203	3.17	52 058
4. Moteforretninger	18.14	628 226	10.68	34 627
5. Pelsverk	3.33	201 032	3.51	60 309
6. Trikotasjeforretninger	5.17	246 854	5.13	47 778
7. Skotøyforretninger	5.42	341 861	4.26	62 157
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler, i alt	8.52	605 024	4.57	69 566
1. Trelast, tremasse, cellulose, m. v.	6.38	498 593	3.60	79 592
2. Jern, stål og metaller	10.52	1 176 887	3.54	109 041
3. Bygningsartikler	9.69	553 309	5.29	54 976
4. Rørleggerforretninger	11.00	626 595	5.41	54 362
5. Fargevarer m. v.	7.87	344 380	7.34	42 522

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift, kr.		Omsetn. pr. person, kr.	
Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
1.11	1.34	4 391	8 082	3 787	5 429
1.00	1.09	2 220	4 676	1 586	3 532
0.98	1.43	4 756	10 190	4 582	6 369
1.31	1.15	5 791	4 829	4 426	3 850
1.21	1.15	7 309	6 378	5 855	5 437
1 07	1.02	1 896	2 636	1 729	2 452
1.14	1.93	3 330	17 173	2 664	7 913
1.04	1.28	3 145	7 026	2 875	5 270
1.20	–	1 649	–	1 374	–
2.00	2.50	40 135	61 404	20 067	12 281
1.00	1.00	9 869	15 693	6 168	15 693
1.44	1.17	4 578	1 954	3 081	1 396
1.00	–	4 563	–	4 563	–
1.89	2.85	12 249	33 304	6 289	11 026
–	1.60	–	7 638	–	2 864
1.98	2.74	8 444	20 801	4 141	7 116
1.57	2.91	7 681	26 740	4 694	9 053
1.70	3.66	61 103	120 669	35 943	32 402
3.22	8.31	83 697	493 993	23 861	55 925
3.06	7.48	76 340	494 402	23 632	62 675
2.00	8.56	70 950	534 241	35 475	60 329
–	33.50	–	4 759 485	–	118 395
15.57	13.63	2 210 775	4 411 640	40 565	296 808
3.73	3.80	141 598	244 665	37 928	62 648
–	4.80	–	219 589	–	36 598
1.31	5.33	21 353	662 773	16 269	120 128
2.76	6.39	35 527	292 963	12 237	43 012
1.89	5.43	12 660	231 227	6 703	40 778
354.00	86.40	40 554 037	91 756	114 559	425
–	3.54	–	198 510	–	56 101
1.47	5.94	24 763	514 397	14 633	86 635
4.60	9.78	110 575	462 598	19 230	45 137
3.00	11.21	110 575	509 299	36 858	43 230
11.00	11.67	–	665 665	–	57 057
–	3.80	–	182 203	–	38 359
–	18.14	–	628 226	–	34 627
–	3.33	–	201 032	–	60 309
–	5.17	–	246 854	–	47 778
–	5.42	–	341 861	–	59 607
3.32	9.20	125 032	664 803	34 562	69 939
3.59	7.60	130 698	646 937	33 685	85 159
1.00	10.68	122 143	1 195 391	122 143	108 154
3.00	10.63	121 437	608 275	35 419	55 206
–	11.00	–	626 595	–	54 115
1.00	7.95	11.435	348 542	11 435	41 741

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.
Handelsvirksomhet (forts.).				
4. Møbler, innbo, brensel, i alt	9.68	400 074	7.47	39 679
1. Møbler, møbelstoffer, tepper m. v.	6.82	256 929	7.37	37 653
2. Kunst- og antikvitetshandel	2.50	17 280	16.68	6 912
3. Husflidsforretninger	9.83	186 257	16.78	18 941
4. Musikkinstrumenter, grammofoner	5.40	207 949	8.52	38 509
5. Elektriske forretninger, radio	9.77	406 096	7.20	39 970
6. Brensel	11.12	536 460	6.92	44 463
5. Husgeråd, i alt	13.42	403 768	8.96	28 775
1. Isenkram, jernvarehandel	16.08	467 514	9.34	28 005
2. Glass, porselen, steintøy, kjøkkenutstyr	13.56	434 296	8.62	30 229
3. Gull- og sølvvareforretninger	4.69	134 476	6.84	28 816
6. Andre artikler til personlig bruk, i alt	7.62	328 937	6.89	41 527
1. Sport-, våpen- og sykkelforretninger	7.50	261 084	7.47	33 547
2. Ur	5.55	315 638	4.08	56 918
3. Fotografiske artikler	16.22	481 010	11.86	26 910
4. Papirvareforretninger	8.75	481 966	5.36	53 218
5. Bøker	5.96	187 268	11.22	29 335
6. Bandagister	7.00	255 644	7.47	35 454
7. Parfymeforretninger	5.27	135 531	7.91	25 716
8. Apotekervarer	13.78	578 616	7.03	41 996
7. Automobiler og rekv., andre artikler til ervervsmessig bruk, i alt	7.71	567 416	5.06	69 222
1. Automobiler og motorsykler, med rekvisita	8.46	456 581	6.33	48 367
2. Bensin og petroleum	11.23	1 349 982	5.20	81 687
3. Kontor-, skrivemaskinforretninger, kontor- og butikkutstyr	3.05	43 584	9.10	14 528
4. Symaskinforretninger	2.33	64 666	6.19	27 714
5. Andre maskin- og motorforretninger m. v.	7.19	299 096	8.17	40 742
6. Skinn, huder, lær m. v.	6.33	526 440	3.86	78 967
7. Handel med levende dyr	1.12	55 594	0.79	49 843
8. Fórstoffer, høy, halm, kunstgjødning, revefór	7.45	864 950	2.74	135 754
8. Annen varehandel, i alt	5.73	361 702	5.16	60 175
1. Blomster, frø, såvarer	7.40	186 293	10.35	25 175
2. Engroshandel ikke nærmere angitt	4.14	121 221	6.22	25 080
3. Annen engroshandel	5.67	403 767	4.82	67 740
C. Kombinert engros- og detaljhandel, i alt	11.14	344 079	8.77	30 369
1. Nærings- og nytelsesmidler, i alt	6.38	206 210	5.61	32 062
1. Kolonialforretninger	6.93	234 387	4.91	33 817
2. Landhandlerier	6.80	175 559	5.24	25 818
3. Samvirkehandel	13.80	509 752	6.67	36 939
4. Handel med korn og mel	24.00	1 023 000	4.06	42 625
5. Mjølk- og delikatesseforretninger	4.00	70 000	1.43	17 500
6. Smør-, egg- og osteforretninger	6.09	120 390	5.74	19 766
7. Kaffe- og teforretninger	1.00	15 032	6.65	15 032
8. Kjøtt- og pølsevareforretninger	10.53	412 035	6.25	39 117
9. Fisk-, vilt- og tranforretninger	4.71	96 173	8.18	20 061
10. Frukt, konfekt og grønnsaker	3.00	50 841	3.49	16 947

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift, kr.		Omsetn. pr. person, kr.	
Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
11.47	9.50	610 126	384 248	39 020	38 851
–	6.82	–	256 929	–	37 653
–	2.50	–	17 280	–	6 912
6.00	10.60	86 924	206 123	14 487	19 446
–	5.40	–	207 949	–	38 509
31.25	8.63	1 558 307	341 183	49 866	37 440
3.89	12.63	60 862	594 460	8 695	44 886
–	13.42	–	403 768	–	28 558
–	16.08	–	467 514	–	27 937
–	13.56	–	434 296	–	30 020
–	4.69	–	134 476	–	26 895
1.38	7.77	21 925	336 886	15 945	41 097
–	7.50	–	261 084	–	33 361
–	5.55	–	315 638	–	56 918
–	16.22	–	481 010	–	26 357
2.25	8.96	37 145	496 793	16 509	52 803
0.33	6.14	1 819	193 970	5 457	28 801
1.00	7.32	21 360	268 659	21 360	34 790
–	5.27	–	135 531	–	25 716
–	13.78	–	578 616	–	41 996
3.85	8.65	96 278	638 086	13 413	63 937
–	8.46	–	456 581	–	47 363
6.00	14.72	347 397	1 490 343	8 811	73 344
–	3.05	–	43 584	–	12 146
–	2.33	–	64 666	–	27 714
2.00	7.31	54 000	305 002	27 000	38 068
0.88	6.96	7 319	591 330	8 364	77 711
1.05	1.50	16 988	267 929	16 249	178 619
2.17	8.44	226 740	996 994	104 649	107 085
7.00	5.65	248 536	369 597	35 505	61 126
3.00	9.29	138 992	206 564	46 331	22 245
–	4.14	–	121 221	–	25 080
11.00	5.46	358 080	405 645	32 553	69 512
5.78	11.59	176 839	357 696	29 100	30 112
4.86	6.65	135 893	218 725	27 978	32 343
9.50	6.74	393 321	222 614	41 402	33 025
5.25	13.00	146 468	291 924	27 899	22 456
9.00	21.00	282 715	850 309	31 413	40 491
–	24.00	–	1 023 000	–	42 625
–	4.00	–	70 000	–	8 750
–	6.09	–	120 390	–	19 766
–	1.00	–	15 032	–	15 032
2.00	11.85	26 865	471 754	11 932	39 823
2.57	5.25	40 378	110 638	15 703	20 321
2.00	3.11	8 000	55 601	4 000	17 872

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.
Handelsvirksomhet (forts.).				
11. Vin og spirituosa	6.50	184 036	11.86	28 313
12. Tobakk, sigarer, sigaretter	2.27	59 348	1.73	26 113
13. Salgslag for jordbruksprodukter	18.75	1 129 757	4.32	60 254
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning, i alt	19.47	439 885	11.38	22 594
1. Manufakturforretninger	25.49	558 741	12.37	21 921
2. Herreekviperingsforretninger	5.67	118 005	4.32	20 824
3. Damekonfeksjonsforretninger	7.00	93 000	7.53	13 286
4. Moteforretninger	20.00	200 495	5.12	10 025
5. Pelsverk, buntmakerforretninger	12.00	154 286	11.19	12 857
6. Trikotasjeforretninger	7.50	189 198	6.55	25 226
7. Skotøyforretninger	5.82	233 470	5.19	40 128
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler, i alt	11.55	349 940	8.85	30 296
1. Trelast, tremasse, cellulose m. v.	6.71	149 434	7.83	22 256
2. Jern, stål og metaller	6.38	229 112	7.84	35 939
3. Bygningsartikler	16.72	601 297	8.52	35 963
4. Rørleggerforretninger	13.75	436 519	11.74	31 747
5. Fargevarer m. v.	9.04	179 537	9.48	19 860
4. Møbler, innbo, brensel, i alt	15.20	629 178	9.52	38 798
1. Møbler, møbelstoffer, tepper m. v.	7.75	176 261	10.19	22 743
2. Husflidsforretninger	3.00	37 646	13.71	12 549
3. Musikkhandel, -instrumenter, grammofoner	5.00	63 369	19.74	12 674
4. Elektriske forretninger, radio	14.67	620 302	9.87	42 293
5. Brensel	17.35	755 997	9.30	38 711
5. Husgeråd, i alt	10.18	254 258	8.34	24 967
1. Isenkram, jernvarehandel	10.21	272 439	7.37	26 672
2. Glassmagasiner, kjøkkenutstyr	8.68	186 306	8.58	21 453
3. Gull- og sølvvareforretninger	24.00	645 263	13.43	26 886
6. Andre artikler til personlig bruk, i alt	10.28	224 504	10.61	21 264
1. Sport-, våpen- og sykkelforretninger	10.56	295 141	6.06	27 961
2. Urmakerforretninger	4.00	59 773	9.30	14 943
3. Fotografiske artikler	5.67	66 099	14.29	11 665
4. Papirvareforretninger	8.53	155 805	14.23	16 814
5. Bokhandel	13.67	308 939	10.43	22 605
6. Bandagister	15.20	300 397	14.18	19 763
7. Parfymeforretninger	3.00	75 644	3.93	25 215
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk, i alt	11.15	446 296	8.07	38 672
1. Automobiler og motorsykler med rekvisita	9.00	676 098	4.70	69 343
2. Bensin	6.33	196 791	8.19	31 072
3. Kontor-, skrivemaskinforr., kontor- og butikkutstyr	8.89	157 477	17.93	16 151
4. Symaskinforretninger	5.00	–	–	–
5. Andre maskin- og motorforretninger m. v.	15.77	494 374	10.35	31 356
6. Skinn, huder, lær, m. v.	4.00	153 940	5.77	38 485
7. Fôrstoffer, høy, halm	10.09	488 371	5.94	48 397
8. Jordbrukets innkjøpslag for driftsmidler	20.00	1 473 803	5.11	73 690

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift, kr.		Omsetn. pr. person, kr.	
Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
9.00	4.00	286 716	81 356	31 857	20 339
–	2.27	–	59 348	–	26 113
–	18.75	–	1 129 757	–	60 254
4.50	20.47	99 801	462 557	22 178	22 600
4.50	27.64	99 801	605 812	22 178	21 917
–	5.67	–	118 005	–	20 824
–	7.00	–	93 000	–	13 286
–	20.00	–	200 495	–	10 025
–	12.00	–	154 286	–	12 857
–	7.50	–	189 198	–	25 226
–	5.82	–	233 470	–	40 128
4.67	11.86	159 882	358 579	34 261	30 225
5.00	7.00	110 411	155 938	22 082	22 277
–	6.38	–	229 112	–	35 939
6.00	17.17	351 053	611 724	58 509	35 634
–	13.75	–	436 519	–	31 747
3.00	9.29	18 183	186 260	6 061	20 046
11.14	15.68	517 094	639 367	33 147	38 016
–	7.75	–	176 261	–	22 743
2.00	3.50	30 433	41 252	15 217	11 786
–	5.00	–	63 369	–	12 674
2.00	15.41	81 882	651 974	40 941	42 304
14.80	17.71	824 384	749 379	33 421	37 469
1.00	10.38	1 200	259 530	1 200	25 015
1.00	10.56	1 200	282 485	1 200	26 762
–	8.68	–	186 306	–	21 453
–	24.00	–	645 263	–	26 886
4.00	10.40	55 761	227 812	13 940	21 086
–	10.56	–	295 141	–	27 961
–	4.00	–	59 773	–	14 943
–	5.67	–	66 099	–	11 665
4.00	8.81	55 761	162 951	13 940	16 180
–	13.67	–	308 939	–	22 605
–	15.20	–	300 397	–	19 763
–	3.00	–	75 644	–	25 215
5.33	11.39	172 067	457 883	32 263	38 068
1.00	9.62	35 645	734 321	35 645	64 620
–	6.33	–	196 791	–	31 072
–	8.89	–	157 477	–	15 748
–	5.00	–	–	–	–
12.00	15.90	290 557	501 402	24 213	31 542
–	4.00	–	153 940	–	38 485
3.00	10.80	190 000	518 208	63 333	47 982
–	20.00	–	1 473 803	–	73 690

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.
Handelsvirksomhet (forts.).				
8. Annen varehandel, i alt	5.18	214 709	6.18	41 435
1. Blomsterforretninger	4.67	53 106	23.87	11 380
2. Skipshandlere	7.75	517 741	4.69	66 805
3. Handel ikke nærmere angitt og annen handel	3.00	32 879	8.19	10 960
D. Agentur- og kommisjonshandel, i alt	2.03	249 140	1.09	123 960
1. Materialer, maskiner, brensel, m. v.	1.86	208 558	1.49	111 551
2. Møbler og forskjellige bruksgjenstander	1.98	105 610	1.93	52 159
3. Tekstilvarer, bekledning	1.76	154 586	1.10	87 045
4. Nærings- og nytelsesmidler	2.28	327 128	0.83	150 895
5. Blandet og uoppgitt agenturhandel	2.23	373 567	1.03	163 065
III. Hotell og restaurantvirksomhet, i alt	4.15	22 603	15.03	5 328
1. Hoteller åpne hele året	5.45	24 344	15.24	4 423
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	9.48	61 829	14.73	6 346
3. Pensjonater, delvis i forb. med kafé, åpne hele året	3.22	11 270	13.23	3 406
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forb. med kafé	1.44	9 918	14.59	6 870
5. Kaféer og restauranter	4.82	30 655	14.55	6 143
6. Restauranter på skip	10.13	71 783	24.83	6 851
7. Marketenterier	1.05	8 060	12.80	7 709
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	5.96	23 282	19.89	3 880
9. Losjihus, små kaféer o. l. med oms. under 1000 kr.	1.21	488	12.32	399
IV. Annen forretningsvirksomhet, i alt	3.90	20 069[1]	25.77[1]	7 170[1]
1. Banker	6.69	–	–	–
2. Kredittforeninger	4.85	–	–	–
3. Vekselerer	2.85	–	–	–
4. Finansieringsselskap	3.71	–	–	–
5. Forsikringsselskap	6.49	–	–	–
6. Forsikringsagenturer og -avdelingskontorer	3.02	–	–	–
7. Aksjemeglere, skipsmeglere	3.13	32 657	28.84	10 234
8. Eiendomsmeglere	1.88	9 587	21.14	5 091
9. Sakførere, advokater	2.37	16 130	16.67	6 680
10. Inkassobyråer, kredittopplysningsbyråer	5.59	22 046	52.15	4 199
11. Lensmenn	2.52	10 610	27.20	4 209
12. Auksjonsforretninger	2.32	16 465	18.95	7 412
13. Tekniske konsulenter	2.90	25 384	32.07	8 737
14. Andre konsulenter	2.55	10 980	16.36	4 067
15. Revisjonsbyråer	2.07	11 715	35.47	5 525
16. Translatører, tolker	0.79	767	–	1 000
17. Maskinskrivingskontorer	2.20	5 664	31.72	2 467
18. Annonsebyråer	7.05	33 703	58.59	4 776
19. Reklamebyråer	4.52	55 106	17.47	12 533
20. Private arbeidskontorer	2.00	4 505	28.95	2 002
21. Film- og konsertbyråer	5.46	110 859	16.31	21 153
22. Reisekontorer	4.59	29 068	45.04	6 229
23. Andre	4.72	30 759	39.04	6 410

[1] Banker, forsikringsselskap m. v. som ikke ga oppgave over omsetning er holdt utenfor.

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift, kr.		Omsetn. pr. person, kr.	
Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
4.00	5.30	5 500	235 630	1 375	44 458
4.00	5.00	5 500	76 909	1 375	15 382
–	7.75	–	517 741	–	66 805
–	3.00	–	32 879	–	10 960
1.05	2.37	25 337	328 902	22 452	125 730
0.96	2.26	17 195	293 498	16 614	119 588
0.89	2.13	11 196	119 557	12 129	49 745
0.90	2.30	7 174	251 352	7 638	101 412
1.27	2.53	49 147	398 023	35 506	143 597
1.25	2.45	55 724	444 199	37 566	156 572
2.26	6.99	8 494	43 908	3 551	5 858
3.95	7.52	14 358	38 120	3 496	4 871
2.95	16.22	10 138	114 426	3 267	6 815
2.80	3.68	7 217	15 584	2 278	3 783
1.44	1.33	9 918	9 857	6 774	7 393
2.20	6.69	10 126	44 914	4 141	6 214
–	10.34	13 546	73 078	–	6 766
1.05	1.00	7 673	11 927	7 308	11 927
5.83	6.56	22 399	27 694	3 845	3 755
1.19	1.42	481	570	388	380
1.71	5.08	8 556[1]	23 876[1]	4 108[1]	7 418[1]
1.69	15.83	–	–	–	–
–	4.85	–	–	–	–
1.00	3.00	–	–	–	–
1.25	4.03	–	–	–	–
1.08	18.13	–	–	–	–
1.13	3.41	–	–	–	–
0.83	3.24	5 348	33 964	5 883	9 765
1.00	1.92	4 317	9 813	4 317	4 907
1.46	2.57	6 540	18 149	4 094	6 638
1.00	5.86	334	23 324	334	3 868
2.44	3.41	10 129	15 684	4 156	4 606
0.78	2.59	5 298	18 475	6 812	6 998
2.52	2.92	14 670	26 094	5 813	8 313
1.00	2.70	12 500	10 811	12 500	3 604
1.12	2.19	5 502	12 566	4 923	5 392
0.50	0.83	50	898	100	988
2.00	2.20	1 500	5 771	750	2 320
–	7.05	–	33 703	–	4 779
2.00	4.62	2 549	57 359	1 274	11 153
–	2.00	–	4 505	–	1 802
1.00	5.64	850	115 443	850	19 650
–	4.81	4 000	30 321	–	6 004
1.72	5.68	2 725	40 194	1 538	6 573

Gjennomsnittstall for de enkelte detaljerte

Næringsgrupper	Riket			
	Personer pr. bedrift	Omsetn. pr. bedrift kr.	Lønn i pst. av omsetn.	Omsetn. pr. beskj. person kr.
V. Transport, i alt	5.15	51 271	23.13	10 122
1. Postverket	2.24	10 694	49.75	4 763
2. Telegraf-, telefon-, radiostasjoner	4.53	39 146	33.74	7 768
3. Jernbanedrift	17.10	295 892	2 620	14 668
4. Telegraf, post og/eller jernbane i komb.	2.65	21 964	30.48	8 198
5. Sporveisdrift og forstadsbaner	183.45	1 743 528	50.07	9 504
6. Rutebildrift	4.26	37 721	27.27	8 742
7. Drosjebileiere	1.43	5 353	17.86	3 701
8. Lastebileiere og -sentraler	1.49	4 648	13.25	3 081
9. Blandet rute-, drosje-, lastekjøring, hest	3.11	12 348	28.94	3 945
10. Vognmenn	1.42	3 162	20.86	2 220
11. Flyttebyråer, viserguttkontorer, spedisjonskontorer o. l.	5.92	37 370	37.02	5 977
12. Foreninger av losse- og lastearb. o. l.	95.57	263 309	98.83	2 712
13. Dampskipsekspedisjoner	2.46	7 958	50.62	3 298
14. Havnevesen	12.58	207 991	24.33	17 382
15. Fyrvesen	3.45	18 937	64.70	5 492
16. Bergingsselskap, dykking, mudring	5.16	34 356	40.79	6 621
17. Kanalvesen	14.33	80 901	55.97	5 651
18. Skipsredervirksomhet	46.23	752 273	15.83	15 696
19. Småbåtfart	2.37	4 401	32.43	1 849
20. Ferjevirksomhet	3.16	20 732	37.66	6 371
21. Andre	17.50	266 895	22.27	8 088
VI. Fangst, i alt	26.94	428 576	23.09	12 910
1. Hvalfangst	32.15	666 004	22.43	15 234
2. Selfangst	16.45	43 843	39.99	2 609
3. Sel- og hvalfangst i komb.	–	17 750	30.13	–

kene med 43.88 og konfeksjonsfabrikkene med 30.74. I gruppen rensing og toalettvirksomhet er bedriftsstørrelsen og gjennomgående liten, 3.86 beskjeftigede personer i gjennomsnitt pr. bedrift for hele gruppen. I gruppen fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann finner en gassverkene med en gjennomsnittlig størrelse på 47.11 beskjeftigede pr. bedrift. For hele gruppen er gjennomsnittsstørrelsen 8.78 beskjeftigede pr. bedrift. Hovedgruppen industri basert på ikke-metalliske mineraler har en gjennomsnittsstørrelse på 13.96 beskjeftigede pr. bedrift. Fajanse-, steintøy- og porselensfabrikkene er den undergruppen som her har de gjennomsnittlig største bedrifter med et gjennomsnitt på 101.64. Deretter følger glassindustrien med 45.08. I metallindustrien er for hele hovedgruppen gjennomsnittsstørrelsen 12.38 beskjeftigede personer pr. bedrift. Skipsbyggeriene er den gruppen som har de gjennomsnittlig største bedrifter med 183.94 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt. Deretter følger våpenindustri med 118.75, jernbanevogn- og jernbaneverksteder med 93.1 og blikkvareindustri med 84.56. I gruppen anlegg og byggevirksomhet er det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift 11.49 personer. De gjennomgående største bedrifts-

næringsgrupper. Riket, bygder, byer. (Forts.).

Personer pr. bedrift		Omsetn. pr. bedrift, kr.		Omsetn. pr. person, kr.	
Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
2.52	12.81	11 721	165 715	4 279	11 932
1.34	28.09	2 963	231 010	2 213	8 224
2.09	30.58	7 181	360 682	2 848	10 398
10.75	37.37	74 313	882 424	2 954	12 165
2.65	5.00	21 819	79 615	8 139	15 923
76.00	273.00	1 036 542	2 332 683	13 639	8 545
3.03	8.31	20 380	96 528	6 531	11 035
1.13	1.87	3 347	8 149	2 811	4 288
1.44	1.61	4 128	5 855	2 617	3 254
2.41	4.76	9 245	19 923	3 714	3 930
1.29	1.47	2 053	3 675	1 550	2 436
2.38	6.13	8 727	38 987	3 215	5 755
38.00	125.34	84 833	358 921	2 232	2 765
1.42	8.42	1 895	43 729	1 282	4 882
–	12.58	–	207 991	–	15 999
2.02	45.40	7 315	360 622	3 620	7 943
6.13	4.96	29 526	35 228	4 172	6 911
–	14.33	–	80 901	–	5 644
18.23	62.79	209 605	1 073 658	11 003	16 345
2.33	2.53	3 559	8 668	1 465	3 161
3.02	3.53	19 922	23 109	6 306	5 777
–	17.50	–	266 895	–	7 626
11.01	70.28	61 139	1 218 566	4 082	16 129
9.98	115.04	76 327	2 167 001	4 982	18 017
14.83	18.80	33 863	59 367	2 205	2 842
–	–	17 750	–	–	–

enheter har anlegg og vedlikehold av jernbaner, forstadsbaner og sporveier med 55.55 beskjeftigede pr. bedrift. Men som de tekniske enheter er bestemt her, er dette et relativt fiktivt tall.

Som nevnt får en og for industrien et bilde av bedriftenes størrelsesforhold ved tallet for den gjennomsnittlige omsetning pr. bedrift. Tallene i tabellen foran illustrerer meget klart at forskjellen i gjennomsnittsstørrelse fra detaljgruppe til detaljgruppe, som en får den ved å se på persontallet, svært ofte ikke korresponderer med en tilsvarende forskjell i omsetning pr. bedrift. Det henger først og fremst sammen med den varierende betydning råstoffene, arbeidskraften og kapitalen har fra næringsgruppe til næringsgruppe. Tallene for personer pr. bedrift og omsetning pr. bedrift må derfor i høy grad, og særlig i industrien ses på som to sett størrelsesmål, uavhengige av hverandre.

Også tallene for gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift viser betydelige variasjoner fra gruppe til gruppe. For hele industrien under ett var det 84 798 kr. I hovedgruppen bryting av malm ligger det på 925 702 kr., for undergruppen jernmalmgruver på vel 2 mill. kr. I hovedgruppen bryting av mineraler er

gjennomsnittsomsetningen betydelig lavere, nemlig 42 802 kr. pr. bedrift. Også etter dette mål er det her sementindustrien som har det største tall, nemlig 3.2 mill. kr. i omsetning pr. bedrift i gjennomsnitt. I nærings- og nytelsesmiddelindustrien er den gjennomsnittlige omsetning pr. bedrift 117 875 kr., nære tre ganger så stor som gjennomsnittsomsetningen i hovedgruppen bryting av mineraler m. v., til tross for at gjennomsnittsstørrelsen uttrykt ved persontallet ligger noe lavere. Av enkeltgrupper med høy omsetning finner en her tobakksfabrikkene med 1.4 mill. kr. pr. bedrift, ølbryggeriene også med 1.4 mill. kr., brennevinsbrennerier med 1.3 mill. kr. og mjølkekondenseringsfabrikker med 836 000 kr. i omsetning pr. bedrift. For hovedgruppen foredling av fettstoff er den gjennomsnittlige omsetning 432 453 kr. pr. bedrift. Oljemøller og oljeraffinerier er den enkeltgruppen som har det høyeste tall, 3.2 mill. kr. I kjemisk og elektrokjemisk industri er gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 349 644 kr. Annen elektrokjemisk industri har en gjennomsnittlig omsetning pr. bedrift på 8.2 mill. kr., karbid- og cyanamidfabrikkene 2.4 mill. kr., sprengstoff- og fyrstikkindustri 1.3 mill. kr. For alle de andre gruppene ligger tallene betydelig lavere. I treindustri, halm-, hår- og benindustri er gjennomsnittsomsetningen bare 23 729 kr. pr. bedrift. Høvleriene har her det høyeste tall, 184 385 kr. Papirindustrien har for hele gruppen en gjennomsnittsomsetning på 946 585 kr. pr. bedrift. Cellulosefabrikker ligger på 3.4 mill. kr., de kombinerte tresliperier, cellulose- og papirfabrikker på 2.3 mill. kr. og papir- og pappvarefabrikkene på 1.5 mill. kr. pr. bedrift. Grafisk industri har en gjennomsnittsomsetning på 76 772 kr. Avistrykkeriene, som også målt etter beskjeftigelsen er den gjennomgående største enkeltgruppen her, har det høyeste tall med en gjennomsnittsomsetning på 155 465 kr. pr. bedrift, men som før nevnt er omsetningstallet for denne gruppen noe usikkert. I lær- og gummiindustrien er gjennomsnittsomsetningen 82 639 kr. pr. bedrift. Det høyeste tall har fabrikkgarveriene med 253 255 kr. pr. bedrift. Gummivareindustrien, som hadde en betydelig høyere gjennomsnittlig beskjeftigelse, har en gjennomsnittsomsetning på 133 807 kr. Tekstilindustrien har for hele gruppen et totalgjennomsnitt på 227 922 kr. i omsetning pr. bedrift. Bomullsspinneriene ligger på vel 1 mill. kr., ullspinneriene og -veveriene på 479 109 kr. I bekledningsindustrien er gjennomsnittsomsetningen relativt liten, bare 41 975 kr. pr. bedrift. Oljekledefabrikkene har her en gjennomsnittsomsetning på 333 045 kr., skofabrikkene 330 451 kr. I hovedgruppen rensing og toalettvirksomhet ligger gjennomsnittsomsetningen enda lavere, på 13 465 kr., og i gruppen fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann på 194 291 kr. Gassverkene har her en gjennomsnittsomsetning på 533 932 kr. pr. bedrift. I industri basert på ikke metalliske mineraler er gjennomsnittet 64 293 kr. i omsetning pr. bedrift. Høyest er tallet for fajanse-, steintøy- og porselensindustri med 419 092 kr.; deretter følger glassindustri med 316 041 kr. For metallindustrien er det for hele gruppen en gjennomsnittsomsetning på 78 493 kr. Skipsbyggeriene har det høyeste tall, 965 380 kr., blikkvareindustrien 770 564 kr. og jernbanevogn- og jernbaneverkstedene 761 675 kr. i gjennomsnitts-

omsetning pr. bedrift. I anlegg- og byggevirksomhet er gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 49 558 kr. Av de enkelte undergruppene er det anlegg og vedlikehold av jernbaner, forstadsbaner og sporveier som har den høyeste gjennomsnittsomsetningen, nemlig 589 384 kr. pr. bedrift. Gruppen entreprenørvirksomhet, hvor vi har de store private firma i byggebransjen, har en gjennomsnittsomsetning på 400 943 kr.

Som nevnt før er industribedriftene gjennomgående noe større i byene enn i bygdene, målt både etter beskjeftigelsen og omsetningen. Det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift for industrien under ett i byene var 11.63, i bygdene 8.49. Denne forskjell mellom bedriftsstørrelsen i bygdene og byene skyldes dels en forskjellig representasjon i bygder og byer av de forskjellige industrigrupper, men den skyldes også at vi for en og samme industrigruppe har høyst ulike størrelsesforhold for bedriftene i bygdene og i byene. Tallene i tabellen foran for det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift i bygder og byer og omsetningen pr. bedrift i bygder og byer viser dette klart. I de fleste grupper er bedriftsstørrelsen gjennomgående større i byene enn i bygdene. En skal nøye seg med å vise til disse tall uten å gå nærmere inn på dem.

Også i handelen er det store variasjoner i bedriftenes gjennomsnittsstørrelse fra næringsgruppe til næringsgruppe, og mellom bygdenes og byenes bedrifter i en og samme næringsgruppe. For all slags handelsvirksomhet under ett er det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift 2.98, for detaljhandelen 2.53. Den hovedgruppen i detaljhandelsvirksomheten som har det største gjennomsnittstall for beskjeftigede personer er handel med tekstilvarer, ferdige klær og bekledning med 3.82 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt. Deretter følger handel med husgeråd med 3.76, detaljhandel med trelast, tømmer og bygningsartikler med 3.64, og handel med andre artikler til personlig bruk med 3,12 personer i gjennomsnitt pr. bedrift. I den store gruppen handel med nærings- og nytelsesmidler er det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift 2.32. Omsetningsbeløpet varierer også meget betydelig fra gruppe til gruppe i detaljhandelen. I nærings- og nytelsesmiddelbransjen er den gjennomsnittlige omsetning pr. bedrift 45 445 kr., i tekstilvarer, ferdige klær og bekledning 67 062 kr., i handel med husgeråd 73 452 kr. og i detaljhandel med trelast, tømmer og bygningsartikler 86 122 kr. Denne forskjellen i omsetningens størrelse fra gruppe til gruppe henger i høy grad sammen med de forskjellige slags varer som de forskjellige gruppene handler med.

Også innen en og samme hovedgruppe er det betydelige variasjoner i bedriftsstørrelsen fra undergruppe til undergruppe. I gruppen nærings- og nytelsesmidler er det handel med vin og spirituosa som har det største gjennomsnittstall for beskjeftigede pr. bedrift med 6.28. Deretter følger samvirkehandel med 4.61. Jevnført med de andre undergruppene står disse to i en klasse for seg hva den gjennomsnittlige størrelsen angår. I de alminnelige kolonialforretningene er det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift 2.89 og i landhandleriene 2.11. En finner den samme forskjellen for omsetningsbeløpet. I

detaljhandel med vin og spirituosa er gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 700 187 kr., i samvirkehandelen 154 816 kr., i kolonialforretningene 49 392 kr. og i landhandleriene 40 899 kr. For alle de andre undergrupper i denne hovedgruppen av handelsvirksomhet gir tallene uttrykk for at bedriftsstørrelsen er meget liten.

Ser en på tallene for bygdene og byene, viser det seg at målt både etter persontallet og omsetningen er bedriftene gjennomgående større i byene enn i bygdene. Kolonialforretningene har en gjennomsnittsstørrelse i bygdene på 2.41 personer pr. bedrift, i byene på 3.06, og gjennomsnittsomsetningen er 38 617 kr. i bygdene, 53 171 kr. i byene. Landhandleriene beskjeftiget i bygdene i gjennomsnitt 2.10 personer pr. bedrift, og i byene, hvor det riktignok er få av dem, 3.75. Gjennomsnittsomsetningen er 40 352 kr. i bygdene mot 92 189 i byene. Samvirkehandel har en gjennomsnittsstørrelse i bygdene på 3.76 personer pr. bedrift, i byene er disse forretninger gjennomgående meget store med gjennomsnittlig 8.3 beskjeftigede pr. bedrift. Gjennomsnittsomsetningen er 142 000 kr. i bygdene, 209 353 kr. i byene. På samme måte stiller forholdet seg for bygdenes og byenes bedrifter i de andre undergruppene.

Gruppen tekstilvarer, ferdige klær, bekledning var som nevnt den av hovedgruppene i detaljhandelen som uttrykt ved persontallet har den største gjennomsnittsstørrelse. Når gjennomsnittsomsetningen der er relativt liten i forhold til beskjeftigelsen, så kan det bl. a. henge sammen med at det i bedriftene i denne gruppen er beskjeftiget en hel del syersker m. v. som bringer persontallet sterkt opp, men som ikke direkte er beskjeftiget i selve salgsvirksomheten. De store varehus som også går inn i denne gruppen, trekker og tallet for den opp. Holder en dem utenfor, blir for resten av gruppen det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift 3.54 og gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 61 331 kr. For de større varehus er det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift 107.8 og gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 2 117 513 kr. Ellers er i denne gruppen damekonfeksjonsforretningene meget store målt etter persontallet, med 4.99 beskjeftigede pr. bedrift, herreekviperingsforretningene har 3.65 og de alminnelige manufakturforretninger 3.79. Men gjennomsnittsomsetningen er for damekonfeksjonsforretningene bare 80 651 kr. pr. bedrift mot for herreekviperingsforretningene 95 337 kr. Det er her syerskene, som særlig fins i damekonfeksjonsforretningene, som først og fremst fører til at en ikke får den samstemmighet mellom bedriftsstørrelsen uttrykt ved persontallet og omsetningen som en for disse gruppene skulle ventet å få. I de alminnelige manufakturforretningene er gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 66 489 kr. Som det går fram av tabellen, ligger bedriftsstørrelsen for alle undergrupper betydelig høyere i byene enn i bygdene målt både etter persontall og omsetning pr. bedrift.

I gruppen handel med trelast, tømmer og bygningsartikler er det undergruppen jern, stål og metaller som har de største bedrifter. Det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift er 7.54 og gjennomsnittsomsetningen

196 978 kr. I handel med bygningsartikler er gjennomsnittsstørrelsen 3.92 beskjeftigede pr. bedrift, og uttrykt ved omsetningen 95 477 kr. pr. bedrift. Handel med trelast m. v. har en gjennomsnittsstørrelse på 3.54 personer pr. bedrift og gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift for denne gruppen er 127 516 kr. I alle gruppene i detaljhandel med trelast, tømmer og bygningsartikler trengs det relativt mange mennesker for selve omsetningsarbeidet, og varenes art gir forretningene i denne bransjen en gjennomgående høy omsetning. Også i denne gruppen er bedriftsstørrelsen gjennomgående betydelig større i byene enn i bygdene.

Også i handelen med møbler, innbo og brensel gjør varenes art at persontallet og omsetningsbeløpet gjennomgående ligger høyt. Gruppen musikkhandel, handel med musikkinstrumenter m. v. kommer som nummer en i bedriftsstørrelse målt etter persontallet med 3.44 beskjeftigede pr. bedrift. Men omsetningen er bare 51 517 kr. i gjennomsnitt pr. bedrift. Møbelforretningene har en høy gjennomsnittsomsetning, nemlig 70 967 kr. pr. bedrift, mens det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift bare er 2.83. Bygdene er som før nevnt svakt representert i de forskjellige spesialgrupper i detaljhandelen, og bygdenes forretninger i denne gruppen som i de andre er gjennomgående mindre enn byenes.

I hovedgruppen husgeråd merker en seg isenkram- og jernvareforretningene med 110 700 kr. i gjennomsnittsomsetning pr. bedrift og med 4.73 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt. Dette er også en detaljhandelsgruppe hvor selve varenes art gjør det forklarlig at man får store tall for omsetning og beskjeftigelse pr. bedrift.

Gruppen «Andre artikler til personlig bruk» omfatter forskjellige slags forretninger som viser høyst varierende gjennomsnittstall. De største forretninger i denne gruppen er apotekene med 5.92 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt og en gjennomsnittsomsetning på 83 225 kr. Deretter følger bokhandlene med 4.92 personer pr. bedrift i gjennomsnitt og en gjennomsnittsomsetning på 75 035 kr. og reiseutstyrsforretninger med et gjennomsnittlig antall beskjeftigede pr. bedrift på 4.33 og en gjennomsnittsomsetning på 66 506 kr.

Hovedgruppen handel med automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk har tatt under ett ikke særlig store bedrifter. Det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift er 2.23 og gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 75 731 kr. Av de enkelte undergrupper er her maskin- og motorforretningene, kontor- og skrivemaskinforretningene og automobil- og motorsykkelforretningene gjennomgående meget store, jordbrukets innkjøpslag for driftsmidler, handel med levende dyr og bensinstasjonene har gjennomgående små bedrifter regnet etter persontall. I kontor- og skrivemaskinforretningene er det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift 5.38 og gjennomsnittsomsetningen 85 636 kr. Andre maskin- og motorforretninger har i gjennomsnitt 5.37 beskjeftigede pr. bedrift med en gjennomsnittsomsetning på 199 538 kr. og automobil- og motorsykkelforretningene har 4.39 personer pr. bedrift i gjennomsnitt med en gjennomsnittsomsetning på 225 070 kr.

I gruppen småhandlere, torghandlere m. v. er forretningene meget små. For hele gruppen under ett er gjennomsnittsomsetningen 6 308 kr. pr. bedrift og det gjennomsnittlige antall beskjeftigede 1.23. De fleste enkeltgruppene her har en gjennomsnittsomsetning på under 10 000 kr. pr. bedrift, og beskjeftigelsen er i de fleste tilfelle bare vel en person i gjennomsnitt.

I engroshandelen er forretningene gjennomgående større enn i detaljhandelen. I engroshandel med nærings- og nytelsesmidler er det gjennomsnittlige antall beskjeftigede for hele gruppen under ett 5.23 og gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 282 008 kr. De høye gjennomsnittstall for samvirkehandel og handel med korn og med vin og spirituosa skyldes de særegne former for engroshandel som vi har med å gjøre i Norges Kooperative Landsforening og dets avdelinger, i Statens Kornforretning og i A/S Vinmonopolet. I gruppen tekstilvarer ligger både gjennomsnittsbeskjeftigelsen og gjennomsnittsomsetningen i engroshandelen høyere enn i nærings- og nytelsesmiddelbransjen. Det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift er 9.67 og gjennomsnittsomsetningen 455 987 kr. pr. bedrift. Også i handel med trelast, tømmer og bygningsartikler er den gjennomsnittlige bedriftsstørrelsen betydelig, med en gjennomsnittsomsetning pr. bedrift på 605 024 kr. og et gjennomsnittlig persontall pr. bedrift på 8.52. For undergruppen jern, stål og metaller er gjennomsnittsomsetningen 1.2 mill. kr. og den gjennomsnittlige beskjeftigelse 10.52 personer pr. bedrift. Engroshandel med møbler, innbo og brensel har en gjennomsnittsstørrelse på 9.68 personer pr. bedrift og en gjennomsnittsomsetning på 400 074 kr. og gruppen husgeråd en gjennomsnittlig omsetning på 403 768 kr. med gjennomsnittlig 13.42 beskjeftigede pr. bedrift. Også i gruppen «Andre artikler til personlig bruk» ligger gjennomsnittstallene høyt. Særlig merker en seg her engroshandel med fotografiske artikler med en gjennomsnittsomsetning på 481 010 kr. og 16.22 beskjeftigede i gjennomsnitt pr. bedrift og engroshandel med apotekvarer med en gjennomsnittsomsetning på 578 616 kr. og 13.78 beskjeftigede pr. bedrift.

I kombinert engros- og detaljhandel er bedriftenes gjennomsnittlige størrelse som nevnt før enda større enn i den rene engroshandel. For hele gruppen er det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift 11.14 og gjennomsnittsomsetningen 344 079 kr. Av de enkelte detaljgrupper merker en seg manufakturforretningene som har en gjennomsnittsomsetning på 558 741 kr. med 25.49 beskjeftigede pr. bedrift, moteforretningene med en gjennomsnittsomsetning på 200 495 kr. og 20 beskjeftigede pr. bedrift og de store brenselsforretningene med en gjennomsnittsomsetning på 755 997 kr. og 17.35 beskjeftigede pr. bedrift.

Agentur- og kommisjonshandelsbedriftene igjen er gjennomgående mye mindre. Det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift for hele gruppen var 2.03 og gjennomsnittsomsetningen 249 140 kr. Omsetningsbeløpet ligger altså forholdsvis høyt, men avansesatsene er jo også her relativt lave. De største gjennomsnittstall i denne gruppen viser undergruppene nærings- og nytelsesmidler og blandet og uoppgitt agenturhandel, den første med 2.28 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt og en gjennomsnittlig omsetning på 327 128 kr., den

andre med 2.23 beskjeftigede pr. bedrift i gjennomsnitt og en gjennomsnittlig omsetning på 373 567 kr.

I hotell- og restaurantvirksomhet er også bedriftsstørrelsen gjennomgående liten. De største bedriftsenhetene har skipsrestaurantene med 10.13 beskjeftigede pr. bedrift, så følger de hoteller som drives sammen med restaurant med 9.48, pleiehjem med 5.96 og de alminnelige hotellene med 5.45 beskjeftigede pr. bedrift. Marketenteriene har en gjennomsnittlig beskjeftigelse på ikke mer enn 1.05 personer pr. bedrift og losjihus og små kaféer 1.21. Tallene er imidlertid for enkelte grupper sterkt påvirket av at beskjeftigelsen i denne næring på tellingstidspunktet har vært lav. Gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift for hele næringen var 22 603 kr. Den er størst for skipsrestaurantene med 71 783 kr., for hoteller åpne hele året med restaurant med 61 829 kr. og for gruppen kaféer og restauranter med 30 655 kr. Også i denne gruppen er bedriftene i byene betydelig større enn i bygdene. For gruppen under ett var gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift i bygdene 8 494 kr. mot i byene 43 908 kr. Av de enkelte undergrupper kommer i byene hoteller åpne hele året med restaurant opp i en gjennomsnittsomsetning på 114 426 kr., skipsrestaurantene i 73 078 kr.

I hotell- og restaurantvirksomheten er det ved bedriftstellingen kommet med svært mange småbedrifter, og i særlig grad er gjennomsnittstallene for denne gruppen preget av disse små bedriftene som økonomisk og omsetningsmessig ikke betyr så mye, og som en må gå ut fra i mange tilfelle drives som et rent ubetydelig biyrke. Hvis en ser bort fra slike småbedrifter, og f. eks. holder alle bedrifter med en omsetning under 2 000 kr. utenfor ved beregning av gjennomsnittene, slår det straks igjennom for tallene. Gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift for alle grupper under ett stiger da fra 22 603 kr. til 31 505 kr., i byene fra 43 908 kr. til 48 050 kr. og i landdistriktene fra 8 494 til 14 165 kr. Den sterke stigningen en får når den laveste omsetningsgruppen holdes utenfor gjør seg gjeldende for alle enkeltgruppene, og særlig for bedriftene i landdistriktene hvor de små bedriftene trekker totalgjennomsnittet betydelig ned. I bygdene kommer, når en holder de små bedriftene utenfor, hotellgruppen opp i en gjennomsnittsomsetning på 17 000 kr. mot 14 358 kr. når småbedriftene er med. Pensjonater stiger fra 7 217 kr. til 9 092 kr., og i byene når under denne forutsetning hoteller åpne hele året med restaurant opp i en gjennomsnittsomsetning på 119 610 kr. om året. Tallene for de enkelte gruppene er ellers vist i tabellen på side 114.

I hovedgruppen «Annen forretningsvirksomhet» er gjennomsnittsomsetningen, dvs. bruttoinntekten, pr. bedrift 20 069 kr. og det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift 3.9. De fleste næringsgrupper her har gjennomgående små bedrifter. De største gjennomsnittstall for beskjeftigelsen pr. bedrift finner en for annonsebyråene med 7.05, bankene med 6.69, forsikringsselskap med 6.49, inkassobyråer og kredittopplysningsbyråer med 5.59, film- og konsertbyråer med 5.46 og kredittforeninger med 4.85.

Hotell- og restaurantvirksomhet. Omsetning pr. bedrift i riket, bygder og byer når bedrifter med omsetning under 2 000 kr. holdes utenfor.

Næringsgrupper	Riket	Bygder	Byer
Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	31 505	14 165	48 050
1. Hoteller åpne hele året	27 516	17 000	40 293
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	69 884	12 223	119 610
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året	13 189	9 092	16 821
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delv. i forb. med kafé	14 618	14 621	14 186
5. Kaféer og restauranter	35 366	13 230	47 393
6. Restauranter på skip	82 366	13 546	84 130
7. Marketenterier	8 401	8 030	11 927
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	24 760	24 125	27 694

I transportvirksomhet er den gjennomsnittlige bedriftsstørrelsen 5.15 personer pr. bedrift. Omsetningsbeløpet, som også her er regnet = bruttoinntekten, gir en gjennomsnittsstørrelse på 51 271 kr. i omsetning pr. bedrift. Tallene for post, telegraf, jernbaner og sporvei er her av mindre interesse. Den alminnelige landtransport viser for rutebildriften 4.26 personer i gjennomsnitt pr. bedrift og en gjennomsnittsomsetning på 37 721 kr. Målt både etter persontallet og omsetningen er bedriftsstørrelsen også her større i byene enn i landdistriktene. Flyttebyråer, viserguttkontorer og spedisjonskontorer har 5.92 personer i gjennomsnitt pr. bedrift og en gjennomsnittsomsetning pr. bedrift på 37 370 kr. Også her ligger tallene mye høyere i byene enn i bygdene. Drosjebileiere, lastebileiere og -sentraler og vognmenn er næringsgrupper med en gjennomgående liten bedriftsstørrelse; disse gruppene har henholdsvis 1.43, 1.49 og 1.42 personer pr. bedrift i gjennomsnitt.

Også for den alminnelige landtransport er det i særlig grad så at en rekke små virksomheter trekker gjennomsnittstallene meget sterkt ned; det er kommet med i tellingen en del bedrifter med omsetningsbeløp som er så lave at en må gå ut fra at det også her dreier seg om virksomhet som til dels drives biervervsmessig. En får derfor på sett og vis et bedre bilde av de gjennomsnittlige størrelsesforhold også for denne gruppen om en ved beregning av gjennomsnittsomsetningen holder utenfor de bedriftene som har en omsetning under 2 000 kr. En får da en øking i gjennomsnittsomsetningen fra 37 721 kr. til 38 916 kr. for rutebildriften i riket, for drosjebileierne fra 5 353 kr. til 6 670 kr. og for lastebileierne og -sentralene fra 4 648 kr. til 5 445 kr. Disse tallene er rimeligere enn de tall de totale gjennomsnitt viser, selv om de utvilsomt også må være i laveste laget.

Gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift i riket, bygder og byer for de enkelte detaljgrupper av landtransport når bedrifter med omsetning under 2 000 kr. holdes utenfor er vist i tabellen på side 115.

Det er mulig for disse områdene av den alminnelige landtransport i noen grad å jevnføre de norske resultatene med de oppgaver den danske telling av

Alm. landtransport. Omsetning pr. bedrift i riket, bygder og byer når bedrifter med omsetning under 2000 kr. holdes utenfor.

Næringsgrupper	Riket	Bygder	Byer
Rutebildrift	38 916	21 145	97 374
Drosjebileiere	6 670	4 684	8 506
Lastebileiere og -sentraler	5 445	4 949	6 472
Blandet rute-, drosje, lastebilkjøring, hest	13 417	10 291	20 323
Vognmenn	4 946	3 693	5 328
Flyttebyråer, viserguttkontorer, spedisjonskontorer o. l.	40 725	11 737	41 985

1935 gir, selv om selvsagt forholdene i de to land ligger så forskjellig an at tallene ikke kan være helt jevnførbare. For bedrifter som driver utelukkende med personkjøring er det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift etter den danske telling 1.74, gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 7 824 kr. og pr. person 4 496 kr. Dette skulle svare til drosjebilgruppen i den norske bedriftstelling. Gjennemsnittsstørrelsen er der 1.43 personer pr. bedrift, altså betydelig lavere enn i Danmark, gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift 5 353 kr. og pr. person 3 701 kr. Især er her tallene for gjennomsnittsomsetningen pr. person av interesse. Når dette tallet ligger så mye lavere i Norge enn i Danmark, kan det selvsagt være uttrykk for en faktisk forskjell, og er det sikkert også i alle fall til en viss grad. Men det er også trolig at denne forskjellen kan tas som et indisium på at bedriftstellingen har fått noe for lave beløp for omsetningen i denne gruppen.

Enda tydeligere ser dette ut til å være for lastebilkjøringen. De danske og de norske tallene for denne og de andre gruppene er stilt sammen i følgende tabell:

Landtransport. Danmark 1935, Norge 1936.

Næringsgrupper	Personer pr. bedrift		Omsetning pr. bedrift, kr.		Omsetning pr. person, kr.	
	Danmark	Norge	Danmark	Norge	Danmark	Norge
Varekjøring (lastebilkjøring)	1.71	1.49	8 933	4 648	5 225	3 081
Rutebildrift	3.46	4.26	32 491	37 721	9 378	8 742
Personkjøring (drosjebiler)	1.74	1.43	7 824	5 353	4 496	3 701
All alm. landtransport, medregnet vognmannsforretn. m. v.	1.91	1.85	9 862	8 117	5 167	4 322

Selv om oppgavene som nevnt ikke er helt jevnførbare, har denne sammenstilling sin betydelige interesse. Tallene for personer pr. bedrift viser for alle gruppene under ett, for lastebilkjøringen og som nevnt for drosjebilene, at bedriftsstørelsen her er betydelig mindre i Norge enn i Danmark, mens rutebildriften har større bedriftsenheter i Norge. Det samme viser tallene for omsetning pr. bedrift, og også omsetningsbeløpet pr. person ligger for alle grupper mye lavere i Norge enn i Danmark.

Foreningene av losse- og lastearbeidere er store sammenslutninger med gjennomsnittlig 95.57 personer pr. forening og med en gjennomsnittsomsetning, dvs. et gjennomsnittlig innkrevd lønnsbeløp, på 263 309 kr. Ellers har i transportgruppen skipsredervirksomheten 46.23 personer pr. bedrift i gjennomsnitt og en gjennomsnittsomsetning på 752 273 kr. pr. bedrift. Småbåtfarten har mye mindre bedriftsenheter med 2.37 beskjeftigede og en omsetning på 4 401 kr. pr. bedrift, og ferjevirksomhet har 3.16 beskjeftigede pr. bedrift og en gjennomsnittsomsetning på 20 732 kr. I hvalfangstgruppen er det 32.15 personer i gjennomsnitt pr. bedrift og en gjennomsnittsomsetning pr. bedrift på 666 004 kr. Selfangst har 16.45 beskjeftigede pr. bedrift og en gjennomsnittsomsetning på 43 843 kr. pr. bedrift.

3. Bedriftene fordelt efter antall beskjeftigede personer.

I hefte 1, tabell 2, er for de viktigere næringsgruppene gitt tall for bedriftenes fordeling etter størrelsen karakterisert ved det beskjeftigede antall personer, og med oppgave over antall bedrifter, antall beskjeftigede og omsetning i de enkelte størrelsesgrupper. Fordelingsgrunnlaget i denne størrelsesgruppering er alle de personer bedriftene beskjeftiger, bedriftsinnehaverne regnet med. Et unntak er det for skipsfartsgruppene og fangstvirksomheten, hvor bedriftene er fordelt etter antall folk ombord. Tabell 2 er utarbeidd i detalj for alle de enkelte næringsgruppene i bygdene og i byene, men det har bare vært mulig å trykke tallene for bygder og byer for hovednæringsgruppene og tallene for riket for de viktigere enkeltgruppene.

Disse fordelingsoppgaver skulle være bedre egnet enn gjennomsnittstallene til å vise strukturen i næringene, de store og de små bedrifter og deres betydning. Men en må huske at fordelingen gjelder de tekniske enheter. Det gjør at de mindre bedrifter får noe større vekt enn om de økonomiske enheter blir lagt til grunn. I enkelte tilfelle vil delingen på tekniske enheter gi resultater som en vil stusse ved, således kan det hende at en i næringsgrupper hvor en utelukkende skulle vente seg større bedrifter også får bedrifter med svært få beskjeftigede. Som eksempel nevnes papirindustrien. Dette kan ha sin forklaring i at fabrikk-kontorene er telt som egne enheter når de er lokalt skilt fra selve produksjonsbedriften og det samme er gjort for andre ofte mindre deler av hovedbedriften som ligger lokalt skilt fra den. I andre tilfelle kan forklaringen på at det etter tabellene er slike småbedrifter være at bedrifter som tilfelligvis ikke har vært i gang på tellingstidspunktet er blitt gruppert etter det minimum av beskjeftigelse de da hadde. Den svakhet som fordelingstallene på denne måten får, kunne en selvsagt råde bot på ved fra hele massen av tekniske enheter å trekke ut fabrikk- og avdelingskontorer, lagre, som enkelte ganger er kommet med som egne enheter, bedrifter som ikke var i gang, delvirksomheter som en kanskje i enkelte tilfelle ville si ikke er å betrakte som egen

(Forts. side 135).

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket.

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
I. Industri og håndverk.									
Pst. bedrifter	3.11	8.36	10.51	39.37	13.25	11.18	6.30	7.90	100.00 (99.98)
» beskjeftigede	–	0.85	1.07	9.49	5.93	8.55	9.35	64.76	100.00
» omsetning	0.75	0.29	1.48	5.23	4.27	6.54	10.35	71.09	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.[1]	19 890	2 790	13 080	11 346	27 337	49 431	136 446	722 176	84 798
—»— » person, kr.[2]	–	2 790	13 080	4 807	6.226	6 588	9 372	8 834	8 241
1. Bryting av malm.									
Pst. bedrifter	14.00	2.00	8.00	8.00	6.00	8.00	12.00	42.00	100.00
» beskjeftigede	–	0.02	0.07	0.15	0.24	0.56	1.32	97.64	100.00
» omsetning	–	–	0.04	0.01	–	0.16	–	99.79	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	800	5 956	1 711	–	17 267	–	1 796 202	925 702
—»— » person, kr.	–	800	5 956	684	–	2 072	–	5 760	5 739
2. Bryting av mineraler m. v.									
Pst. bedrifter	8.62	18.28	7.72	28.31	11.71	10.30	9.14	5.92	100.00
» beskjeftigede	–	2.19	0.92	8.39	6.12	9.51	15.86	57.01	100.00
» omsetning	1.29	1.24	1.14	3.09	3.32	4.75	11.86	73.31	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	6 359	2 735	6 344	4 663	12 705	20 807	56 816	522 497	42 802
—»— » person, kr.	–	2 735	6 344	1 889	2 912	2 672	3 910	6 239	5 008
3. Nærings- og nytelsesmiddelindustri.									
Pst. bedrifter	2.51	4.83	22.78	43.46	11.04	6.76	3.74	4.86	100.00 (99.98)
» beskjeftigede	–	0.76	3.60	16.13	7.60	7.76	8.65	55.50	100.00
» omsetning	0.72	0.09	3.02	9.85	6.23	7.75	16.70	55.62	100.00 (99.98)
Omsetning pr. bedrift, kr.	30 978	1 917	17 073	27 491	66 869	123 200	439 682	1 152 699	117 875
—»— » person, kr.	–	1 917	17 073	11 698	15 374	16 972	30 073	15 431	16 427
4. Foredling av fettstoff.									
Pst. bedrifter	12.83	2.61	14.96	21.62	9.50	12.11	12.59	13.30	100.00 (99.52)
» beskjeftigede	–	0.22	1.27	4.32	3.53	8.10	14.67	67.89	100.00
» omsetning	1.80	0.02	2.18	2.52	2.59	7.15	10.22	73.52	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	57 557	3 465	59 184	53 007	134 390	242 164	353 618	2 347 945	432 453
—»— » person, kr.	–	3 465	59 184	22 514	30 718	30 821	25 796	38 625	36 085

[1] Bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor. [2] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri.									
Pst. bedrifter	4.10	1.02	9.56	30.03	12.97	17.75	10.24	14.33	100.00
» beskjeftigede	–	0.05	0.43	3.29	2.60	6.18	6.88	80.57	100.00
» omsetning	0.08	0.02	0.55	1.78	1.69	4.88	8.12	82.88	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	8 003	6 680	18 193	21 338	46 131	101 898	270 081	1 861 968	349 644
—»— » person, kr.	–	6 680	18 193	8 793	10 356	13 198	18 140	14 751	14 630
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri.									
Pst. bedrifter	6.14	33.78	5.28	28.57	9.80	8.88	4.41	3.14	100.00
» beskjeftigede	–	7.54	1.18	15.03	9.65	15.07	14.22	37.31	100.00
» omsetning	2.50	4.44	2.26	6.60	6.73	12.37	15.19	49.91	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	9 745	3 065	10.192	5 526	16 328	33 747	83 065	379 116	23 729
—»— » person, kr.	–	3 065	10 192	2 342	3 703	4 440	5 744	6 989	5 297
7. Papirindustri.									
Pst. bedrifter	1.99	0.40	3.98	10.36	9.16	13.95	7.97	52.19	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.05	0.36	0.55	1.48	1.49	96.07	100.00
» omsetning	0.82	–	0.23	0.16	0.42	1.24	1.07	96.06	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	348 246	180	61 470	15 784	55 568	94 019	142 124	1 578 874	946 585
—»— » person, kr.	–	180	61 470	6 138	12 701	11 966	10 290	11 544	11 639
8. Grafisk industri, bokbindere.									
Pst. bedrifter	0.22	–	3.86	38.66	19.71	18.50	9.80	9.25	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.38	9.10	8.42	13.38	13.70	55.02	100.00
» omsetning	0.01	–	0.27	4.48	5.94	11.15	13.71	64.44	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	2 340	–	5 541	8 854	23 013	47 042	107 517	523 691	76 772
—»— » person, kr.	–	–	5 541	3 674	5 264	6 358	7 516	8 500	7 377
9. Lær- og gummiindustri.									
Pst. bedrifter	0.20	0.59	9.07	55.43	15.58	9.66	3.75	5.52	100.00 (99.80)
» beskjeftigede	–	0.06	0.93	13.21	6.84	7.10	5.93	65.93	100.00
» omsetning	–	0.01	0.69	6.29	4.33	8.57	9.13	70.98	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	1 173	6 266	9 220	23 693	77 417	196 999	1 020 998	82 639
—»— » person, kr.	–	1 173	6 266	3 973	5 552	10 843	12 848	8 582	8 161

10. Tekstilindustri.									
Pst. bedrifter	0.93	0.93	7.05	33.02	13.36	11.87	8.53	24.31	100.00
» beskjeftigede	–	0.03	0.24	2.68	1.95	3.03	4.24	87.83	100.00
» omsetning	–	–	0.21	4.56	0.94	2.64	3.85	87.80	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	602	887	7 184	32 556	16 848	50 472	103 981	753 890	227 922
—»— » person, kr.	–	887	7 184	13 492	3 898	6 653	7 035	6 950	7 047
11. Bekledningsindustri.									
Pst. bedrifter	0.16	0.45	6.43	53.22	13.35	13.58	6.05	6.76	100.00
» beskjeftigede	–	0.05	0.76	14.48	6.91	12.02	10.13	55.65	100.00
» omsetning	0.01	0.01	0.62	6.29	4.06	7.89	6.97	74.15	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 476	801	4 388	4 903	12 635	25 436	49 690	438 885	41 975
—»— » person, kr.	–	801	4 388	2 123	2 878	3 387	3 492	6 150	4 783
12. Rensing- og toalettvirksomhet.									
Pst. bedrifter	0.06	0.06	8.76	65.93	15.47	6.82	1.88	1.02	100.00
» beskjeftigede	–	0.01	2.27	39.93	17.46	12.80	7.17	20.36	100.00
» omsetning	–	–	1.41	22.66	14.24	13.07	9.46	39.16	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	54	699	3 306	4 539	11 655	23 873	65 208	464 842	13 465
—»— » person, kr.	–	699	3 306	1 947	2 668	3 286	4 357	6 063	3 332
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann.									
Pst. bedrifter	6.50	10.32	17.75	22.62	11.95	15.31	7.54	8.01	100.00
» beskjeftigede	–	1.18	2.02	6.12	6.14	13.00	12.52	59.02	100.00
» omsetning	0.55	0.10	1.36	2.97	7.39	9.44	11.90	66.29	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	15 104	1 800	14 377	25 324	121 942	125 723	325 802	1 630 808	194 291
—»— » person, kr.	–	1 800	14 377	10 683	27 030	16 877	22 338	23 096	21 451
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler.									
Pst. bedrifter	5.12	2.74	7.49	30.53	12.80	16.64	9.87	14.81	100.00
» beskjeftigede	–	0.20	0.54	5.21	4.03	9.05	10.34	70.63	100.00
» omsetning	0.97	0.09	3.11	3.51	3.10	7.65	14.00	67.57	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	12 734	1 858	29 085	7 232	16 372	30 517	89 856	276 384	64 293
—»— » person, kr.	–	1 858	29 085	3 042	3 718	3 985	6 062	4 140	4 407
15. Metallfremstilling.									
Pst. bedrifter	2.70	–	2.70	8.11	2.70	5.41	–	78.38	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.01	0.11	0.06	0.21	–	99.61	100.00
» omsetning	0.12	–	–	0.05	–	–	–	99.83	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	136 234	–	–	26 715	–	–	–	3 908 288	3 536 185
—»— » person, kr.	–	–	–	10 686	–	–	–	15 812	15 828

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer: 0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
16. Metallindustri.									
Pst. bedrifter	0.74	2.61	12.10	45.64	13.88	10.48	6.01	8.54	100.00
» beskjeftigede	–	0.21	0.98	8.57	4.91	6.34	7.13	71.86	100.00
» omsetning	0.18	0.03	0.84	4.45	3.17	4.28	6.34	80.71	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	21 679	892	5 615	7 627	18 073	32 223	81 987	719 262	78 493
—»— » person, kr.	–	892	5 615	3 288	4 126	4 302	5 578	6 752	6 101
17. Anlegg og byggevirksomhet.									
Pst. bedrifter	3.55	1.17	6.38	33.87	17.18	15.49	9.96	12.40	100.00
» beskjeftigede	–	0.10	0.56	7.24	6.60	10.16	12.74	62.60	100.00
» omsetning	1.44	0.08	1.58	5.86	6.28	9.07	15.18	60.51	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	19 334	3.304	12 073	8 633	18 180	29 248	75 967	238 133	49 558
—»— » person, kr.	–	3 304	12 073	3 524	4 122	3 879	5 172	4 111	4 285
II. Handelsvirksomhet, i alt.									
Pst. bedrifter	2.26	4.41	30.90	42.78	10.78	5,82	2.03	1.02	100.00
» beskjeftigede	–	1.48	10.37	33.49	15.76	14.26	9.61	15.03	100.00
» omsetning	0.47	0.26	7.29	24.34	14.26	17.22	12.77	23.39	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	20 608	5 313	22 611	53 459	120 746	269 339	568 435	2 116 285	93 952
—»— » person, kr.	–	5 313	22 611	22 943	27 758	36 835	40 253	48 536	31 134
Detaljhandel, i alt.									
Pst. bedrifter	1.58	4.10	31.67	45.90	10.54	4.62	1.21	0.38	100.00
» beskjeftigede	–	1.62	12.50	42.12	18.06	13.10	6.60	6.00	100.00
» omsetning	0.26	0.46	9.81	33.79	19.26	17.64	10.01	8.77	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	7 969	5 256	15 089	35 057	84 170	175 118	376 750	1 062 012	47 645
—»— » person, kr.	–	5 256	15 089	15 098	19 374	24 298	27 146	26 328	18 526
1. Nærings- og nytelsesmidler.									
Pst. bedrifter	0.50	2.20	32.66	50.91	9.55	3.28	0.75	0.15	100.00
» beskjeftigede	–	0.95	14.07	50.62	17.67	9.98	4.54	2.17	100.00
» omsetning	0.09	0.28	11.96	41.02	19.39	15.84	8.39	3.03	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	7 754	5 587	16 997	36.554	88 964	210 453	489 181	878 842	45 445
—»— » person, kr.	–	5 587	16 997	15 824	20 702	29 688	34 416	25 896	19 318

2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.									
Pst. bedrifter	0.42	0.58	19.04	49.39	17.49	8.75	2.93	1.40	100.00
» beskjeftigede	–	0.15	4.98	30.91	20.07	16.78	10.38	16.73	100.00
» omsetning	0.07	0.03	4.13	23.70	19.95	17.90	12.26	21.96	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	11 481	3 684	15 069	32 345	74 191	133 775	270 736	996 808	67 062
—»— » person, kr.	–	3 684	15 069	13 532	16 878	18 252	20 034	21 858	17 203
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler.									
Pst. bedrifter	1.51	8.91	18.49	41.17	15.63	8.91	3.87	1.51	100.00
» beskjeftigede	–	2.45	5.08	27.60	18.73	17.25	14.63	14.26	100.00
» omsetning	0.18	1.85	2.74	18.78	25.68	19.14	15.42	16.21	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	9 583	17 437	13 057	40 112	140 182	173 566	322 211	973 845	86 122
—»— » person, kr.	–	17 437	13 057	16 439	31 876	24 596	23 378	27 924	23 351
4. Møbler, innbo, brensel.									
Pst. bedrifter	3.54	3.33	32.65	42.48	10.92	5.54	1.28	0.26	100.00
» beskjeftigede	–	1.32	12.91	39.23	18.93	15.83	6.87	4.91	100.00
» omsetning	0.36	0.68	10.85	33.05	19.80	20.25	10.71	4.30	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	3 948	7 299	13 022	29 558	66 562	134 208	298 075	598 224	38 067
—»— » person, kr.	–	7 299	13 022	12 684	15 108	18 421	21 982	12 360	14 755
5. Husgeråd.									
Pst. bedrifter	0.71	0.47	18.45	45.94	20.21	10.81	2.47	0.94	100.00
» beskjeftigede	–	0.13	4.91	29.59	23.58	20.93	9.13	11.73	100.00
» omsetning	0.01	0.01	4.43	22.56	20.40	20.92	12.86	18.81	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 360	1 757	17 584	36 525	72 449	138 813	369 737	1 419 661	73 452
—»— » person, kr.	–	1 757	17 584	15 087	16 510	19 082	26 591	30 286	19 265
6. Andre artikler til persolig bruk.									
Pst. bedrifter	1.17	2.20	28.93	40.87	13.96	9.86	2.61	0.40	100.00
» beskjeftigede	–	0.71	9.27	30.36	19.67	22.93	11.47	5.59	100.00
» omsetning	0.16	0.15	7.49	23.22	21.08	26.97	15.96	4.97	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	6 276	2 849	11 391	24 693	63 908	114 541	253 637	509 237	43 242
—»— » person, kr.	–	2 849	11 391	10 644	14 520	15 751	18 481	15 126	13 801
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk.									
Pst. bedrifter	10.51	19.83	30.39	25.01	7.13	5.13	1.15	0.85	100.00
» beskjeftigede	–	8.90	13.64	26.13	14.05	16.86	7.29	13.13	100.00
» omsetning	1.73	1.85	8.96	20.86	12.62	20.95	9.46	23.57	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	12 437	6 912	22 077	66 117	134 769	297 529	583 814	1 968 514	75 731
—»— » person, kr.	–	6 912	22 077	28 372	30 904	40 646	41 189	57 010	33 608

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v.									
Pst. bedrifter	5.46	17.50	58.89	16.27	1.22	0.47	0.19	–	100.00
» beskjeftigede	–	14.19	47.77	28.77	4.39	2.59	2.29	–	100.00
» omsetning	1.63	5.08	39.06	34.56	9.27	4.30	6.10	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 910	1 743	4 276	13 054	44 318	66 781	189 550	–	6 308
—»— » person, kr.	–	1 743	4 276	5 990	10 020	9 373	12 637	–	5 080
9. Annen varehandel.									
Pst. bedrifter	0.76	4.56	22.95	52.28	14.13	4.26	0.91	0.15	100.00
» beskjeftigede	–	1.72	8.66	47.82	23.34	11.93	4.64	1.89	100.00
» omsetning	0.37	0.26	6.22	31.69	30.65	16.69	13.53	0.59	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	13 172	1 607	8 289	17 226	61 279	107 269	405 810	106 739	28 790
—»— » person, kr.	–	1 607	8 289	7 118	13 857	14 440	30 060	3 235	10 679
B. Engroshandel, i alt.									
Pst. bedrifter	5.56	3.40	20.76	26.08	14.38	15.08	8.56	6.18	100.00
» beskjeftigede	–	0.51	3.15	9.68	9.67	17.17	18.40	41.42	100.00
» omsetning	0.77	0.08	2.64	7.95	7.57	17.72	18.90	44.37	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	56 286	8 438	45 664	110 129	188 283	410 541	762 670	2 566 870	358 245
—»— » person, kr.	–	8 438	45 664	44 948	42 747	54 664	53 752	58 797	53 953
1. Nærings- og nytelsesmidler.									
Pst. bedrifter	7.54	4.49	26.22	25.96	13.00	11.99	6.65	4.15	100.00
» beskjeftigede	–	0.86	5.01	11.98	11.08	17.07	17.90	36.10	100.00
» omsetning	0.82	0.15	3.69	9.01	7.46	15.31	16.61	46.95	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	34 720	8 811	39 455	96 541	162 258	352 722	694 057	3 330 152	282 008
—»— » person, kr.	–	8 811	39 455	40 072	36 392	47 283	49 249	77 385	55 314
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.									
Pst. bedrifter	0.89	–	12.95	21.43	18.75	20.98	14.73	10.27	100.00
» beskjeftigede	–	–	1.34	5.59	8.59	16.77	21.85	45.86	100.00
» omsetning	0.09	–	3.40	7.10	11.12	15.75	23.77	38.77	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	44 264	–	113 995	156 713	291 843	332 613	721 568	1 636 826	455 987
—»— » person, kr.	–	–	113 995	62 121	65 843	43 099	50 196	37 912	45 987

3. Trelast, tømmer, bygningsartikler.									
Pst. bedrifter	1.25	0.94	12.23	24.76	17.55	22.26	11.29	9.72	100.00
» beskjeftigede	–	0.11	1.43	7.25	9.20	20.31	19.76	41.94	100.00
» omsetning	0.72	0.02	1.02	7.41	8.25	31.66	18.23	32.69	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	444 499	12 067	53 955	176 571	289 205	852 323	967 705	1 958 186	605 024
—»— » person, kr.	–	12 067	53 955	70 992	63 866	109 721	64 884	53 249	69 566
4. Møbler, innbo, brensel.									
Pst. bedrifter	4.19	0.60	7.78	25.15	20.36	20.36	10.78	10.78	100.00
» beskjeftigede	–	0.06	0.80	6.50	9.41	15.97	15.41	51.85	100.00
» omsetning	5.13	0.01	1.93	5.93	10.28	19.91	12.68	44.13	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	537 272	9 003	93 212	106 417	189 881	390 851	442 624	1 539 564	400 074
—»— » person, kr.	–	9 003	93 212	42 325	42 473	51 683	31 997	33 069	39 679
5. Husgeråd.									
Pst. bedrifter	3.03	–	7.07	20.20	16.16	26.27	15.15	12.12	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.53	3.84	5.64	14.30	15.80	59.89	100.00
» omsetning	0.05	–	2.50	3.87	7.04	15.26	17.35	53.93	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	20 316	–	135 566	81 585	178 080	222 727	438 901	1 705 898	403 768
—»— » person, kr.	–	–	135 566	31 925	38 160	30 478	31 350	25 717	28 775
6. Andre artikler til personlig bruk.									
Pst. bedrifter	4.19	3.59	13.77	26.35	14.97	17.37	11.68	8.08	100.00
» beskjeftigede	–	0.47	1.81	8.57	8.41	17.22	22.80	40.72	100.00
» omsetning	0.18	0.05	1.88	5.07	4.83	10.89	31.83	45.27	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	15 516	4 849	46 679	66 099	102 754	195 801	851 140	1 748 304	328 937
—»— » person, kr.	–	4 849	46 679	26 707	24 323	25 928	57 232	45 564	41 527
7. Automobiler og rekvisita, andre artikler til ervervsmessig bruk.									
Pst. bedrifter	3.02	3.49	16.74	30.47	12.56	17.21	8.37	8.14	100.00
» beskjeftigede	–	0.45	2.17	9.92	7.11	16.46	14.77	49.12	100.00
» omsetning	0.14	0.06	1.28	6.66	5.41	16.80	18.00	51.65	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	24 908	7 434	47 281	131 668	240 656	530 460	1 068 048	3 611 034	567 416
—»— » person, kr.	–	7 434	47 281	52 561	55 150	72 282	78 498	71 405	69 222
8. Annen varehandel.									
Pst. bedrifter	3.06	–	12.24	31.64	21.43	15.31	11.22	5.10	100.00
» beskjeftigede	–	–	2.14	13.52	16.19	19.75	25.62	22.78	100.00
» omsetning	0.34	–	1.42	18.36	12.37	16.94	29.98	20.59	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	113 523	–	47 268	203 618	205 865	375 720	907 130	1 370 054	361 702
—»— » person, kr.	–	–	47 268	82 548	47 876	50 773	69 295	53 518	60 175

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
C. Kombinert engros- og detaljhandel, i alt.									
Pst. bedrifter	–	0.38	4.70	20.87	19.17	29.32	15.22	10.34	100.00
» beskjeftigede	–	0.03	0.42	4.71	7.79	20.45	20.23	46.37	100.00
» omsetning	–	–	0.37	3.85	6.61	20.16	21.00	48.01	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	4 473	27 107	65 400	119.033	236 327	462 080	1 555 854	344 079
—»— » person, kr.	–	4 473	27 107	26 011	26 304	30 339	31 216	31 140	30 369
1. Nærings- og nytelsesmidler.									
Pst. bedrifter	–	0.71	7.80	35.46	24.11	17.02	9.93	4.97	100.00
» beskjeftigede	–	0.11	1.22	13.77	16.68	20.44	23.22	24.56	100.00
» omsetning	–	0.01	1.19	9.02	12.86	19.29	23.23	34.40	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	4 000	30 997	52 734	111 727	230 362	475 615	1 408 573	206 210
—»— » person, kr.	–	4 000	30 997	21 180	25 253	30 047	31 859	44 615	32 062
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.									
Pst. bedrifter	–	–	4.69	12.50	18.75	32.81	15.62	15.63	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.24	1.69	4.17	13.24	12.04	68.62	100.00
» omsetning	–	–	0.22	1.70	6.37	14.33	13.98	63.40	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	20 404	59 793	149 538	192 071	393 634	1 784 876	439 885
—»— » person, kr.	–	–	20 404	22 778	34 509	24 445	26 242	20 876	22 594
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler.									
Pst. bedrifter	–	1.45	–	13.04	14.49	37.68	24.64	8.70	100.00
» beskjeftigede	–	0.13	–	2.89	6.02	26.60	28.23	36.13	100.00
» omsetning	–	0.02	–	3.78	5.35	23.41	27.17	40.27	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	4 946	–	101 325	129 177	217 416	385 890	1 620 714	349 940
—»— » person, kr.	–	4 946	–	39 649	26 912	26 664	29 156	33 765	30 296
4. Møbler, innbo, brensel.									
Pst. bedrifter	–	–	1.51	19.70	16.67	28.79	18.18	15.15	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.10	3.09	5.08	14.86	17.85	59.02	100.00
» omsetning	–	–	–	2.67	3.52	11.36	17.05	65.40	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	–	84 068	132 855	268 123	536 237	2 468 850	629 178
—»— » person, kr.	–	–	–	34 787	28 882	34 047	35 949	41 704	38 798

5. Husgeråd.									
Pst. bedrifter	–	–	4.08	6.12	14.28	51.03	10.20	14.29	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.40	1.20	6.21	38.08	15.43	38.68	100.00
» omsetning	–	–	0.25	1.26	5.81	35.58	20.80	36.30	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	15 600	52 508	103 344	177 332	518 187	646 039	254 258
—»— » person, kr.	–	–	15 600	26 254	23 336	23 333	33 649	23 431	24 967
6. Andre artikler til personlig bruk.									
Pst. bedrifter	–	–	3.70	18.52	22.22	25.93	16.67	12.96	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.36	5.05	9.73	19.46	23.96	41.44	100.00
» omsetning	–	–	0.32	3.55	9.61	18.59	26.83	41.10	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	18 414	51 833	93 524	155 024	347 972	685 476	224 504
—»— » person, kr.	–	–	18 414	18 849	20 783	20 096	23 547	20 862	21 264
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk.									
Pst. bedrifter	–	–	5.13	20.51	17.95	29.48	16.67	10.26	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.46	4.71	7.70	20.11	24.60	42.42	100.00
» omsetning	–	–	0.37	3.88	5.14	24.46	23.37	42.78	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	30 712	91 479	130 488	367 167	593 736	1 766 224	446 296
—»— » person, kr.	–	–	30 712	35 575	27 360	47 797	36 068	38 292	38 672
8. Annen varehandel.									
Pst. bedrifter	–	–	18.18	18.18	18.18	36.37	9.09	–	100.00
» beskjeftigede	–	–	3.51	8.77	15.79	50.88	21.05	–	100.00
» omsetning	–	–	2.44	1.31	5.95	73.48	16.82	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	28 757	15 500	70 250	433 875	397 283	–	214 709
—»— » person, kr.	–	–	28 757	6 200	15 611	59 845	33 107	–	41 435
D. Agentur- og kommisjonshandel, i alt.									
Pst. bedrifter	6.14	9.99	39.70	32.22	7.42	3.60	0.77	0.16	100.00
» beskjeftigede	–	4.92	19.54	36.94	15.90	12.93	5.74	4.03	100.00
» omsetning	0.50	0.18	12.15	39.22	17.54	14.56	5.33	10.52	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	20 817	4 178	76 641	305 327	580 491	1 011 155	1 796 132	18 630 214	249 140
—»— » person, kr.	–	4 178	76 641	131 060	134 152	139 375	118 613	396 388	123 960
1. Materialer, maskiner, brensel m. v.									
Pst. bedrifter	6.95	11.15	44.93	26.05	6.84	2.87	1.21	–	100.00
» beskjeftigede	–	5.99	24.13	31.82	16.24	11.03	10.79	–	100.00
» omsetning	0.73	0.19	14.16	46.85	21.02	8.10	8.95	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	23 721	3 490	65 505	378 117	631 709	588 212	1 560 999	–	208 558
—»— » person, kr.	–	3 490	65 505	166 003	143 122	80 211	94 606	–	111 551

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
2. Møbler og forskjellige bruksgjenstander.									
Pst. bedrifter	6.64	3.98	38.94	38.50	7.52	3.98	0.44	–	100.00
» beskjeftigede	–	2.01	19.68	44.30	16.33	13.65	4.03	–	100.00
» omsetning	0.47	0.09	18.30	48.40	16.56	15.98	0.20	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	7 700	2 413	50 707	132 363	220 805	378 845	42 495	–	105 610
—»— » person, kr.	–	2 413	50 707	58 661	51 201	55 895	2 361	–	52 159
3. Tekstilvarer, bekledning.									
Pst. bedrifter	7.49	24.91	30.85	28.22	4.70	3.31	0.35	0.17	100.00
» beskjeftigede	–	14.17	17.54	37.26	11.30	14.87	2.68	2.18	100.00
» omsetning	0.34	0.13	14.95	48.57	16.18	17.65	2.03	0.15	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	6 930	787	77 046	273 999	519 364	775 231	846 705	121 582	154 586
—»— » person, kr.	–	787	77 046	116 864	122 759	98 196	62 719	5 526	87 045
4. Nærings- og nytelsesmidler.									
Pst. bedrifter	4.20	4.01	41.15	36.56	9.29	4.01	0.49	0.29	100.00
» beskjeftigede	–	1.76	18.08	37.89	17.70	12.97	2.92	8.68	100.00
» omsetning	0.33	0.14	12.13	35.68	16.53	13.83	2.60	18.76	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	26 659	10 879	95 645	317 138	588 031	1 208 888	2 655 259	28 687 138	327 128
—»— » person, kr.	–	10 879	95 645	134 354	139 313	169 924	194 287	424 995	150 895
5. Blandet og uoppgitt agenturhandel.									
Pst. bedrifter	7.03	4.43	37.24	37.50	7.81	4.43	1.30	0.26	100.00
» beskjeftigede	–	1.99	16.73	40.22	15.56	13.92	7.95	3.63	100.00
» omsetning	0.70	0.29	6.39	29.36	16.21	23.18	10.06	13.81	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	35 860	25 451	66 184	291 957	713 532	1 904 713	2 481 421	17 025 000	373 567
—»— » person, kr.	–	25 451	66 184	122 306	162 430	272 102	182 457	549 194	163 065
III. Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt.									
Pst. bedrifter	3.09	13.30	16.07	38.00	13.38	9.36	4.61	2.19	100.00
» beskjeftigede	–	3.20	3.87	21.79	14.08	16.52	16.11	24.43	100.00
» omsetning	2.26	1.08	3.58	11.33	9.90	16.21	18.82	36.82	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	16 692	1 796	5 130	6 826	16 661	38 188	90 777	356 872	22 603
—»— » person, kr.	–	1 796	5 130	2 868	3 805	5 193	6 247	7 699	5 328

1. Hoteller åpne hele året.									
Pst. bedrifter	0.71	1.07	7.49	40.43	22.83	15.10	9.04	3.33	100.00
» beskjeftigede	–	0.20	1.37	18.18	18.29	20.73	24.07	17.16	100.00
» omsetning	2.07	0.09	1.33	9.49	12.26	19.74	27.40	27.62	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	81 698	2 096	4 370	5 766	12 911	31 104	74 940	194 312	24 344
—»— » person, kr.	–	2 096	4 370	2 350	2 955	4 136	5 158	6 913	4 423
2. Hoteller åpne hele året med restaurant.									
Pst. bedrifter	0.42	–	10.42	40.41	18.33	13.75	11.67	5.00	100.00
» beskjeftigede	–	–	1.10	10.47	8.53	10.95	17.98	50.97	100.00
» omsetning	0.01	–	0.50	4.37	5.59	9.39	14.67	65.47	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 500	–	3 116	6.676	18 929	43 073	74 525	775 793	61 829
—»— » person, kr.	–	–	3 116	2 723	4 297	5 634	5 102	8 032	6 346
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året.									
Pst. bedrifter	0.43	3.64	11.35	58.03	15.63	8.35	2.14	0.43	100.00
» beskjeftigede	–	1.13	3.52	43.56	20.78	18.13	8.90	3.98	100.00
» omsetning	0.08	0.83	3.28	30.27	21.52	24.64	11.49	7.89	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 833	2 789	3 565	5 924	14 799	30 320	59 712	184 601	11 270
—»— » person, kr.	–	2 789	3 565	2 449	3 458	4 331	4 441	6 153	3 406
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forb. med kafé.									
Pst. bedrifter	9.53	44.36	25.29	15.37	3.31	1.56	0.19	0.39	100.00
» beskjeftigede	–	30.85	17.59	23.41	10.28	7.58	1.49	8.80	100.00
» beskjeftigede	14.89	13.97	34.07	18.99	3.32	9.42	0.28	5.06	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	15 532	3 123	13 336	12 351	9 777	58 994	14 000	126 597	9 918
—»— » person, kr.	–	3 123	13 336	5 627	2 187	8 428	1 273	3 895	6 870
5. Kaféer og restauranter.									
Pst. bedrifter	2.00	3.69	15.44	43.36	15.07	12.12	5.37	2.95	100.00
» beskjeftigede	–	0.77	3.20	21.62	13.69	18.34	16.40	25.98	100.00
» omsetning	1.95	0.33	2.50	11.78	10.02	17.57	20.46	35.39	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	28 855	2 720	5 225	8 387	20 371	42 900	112 281	336 520	30 655
—»— » person, kr.	–	2 720	5 225	3 495	4 649	5 849	7 627	7 928	6 143
6. Restauranter på skip.									
Pst. bedrifter	6.25	–	4.17	47.91	29.17	8.33	–	4.17	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.41	11.93	12.56	5.97	–	69.13	100.00
» omsetning	0.49	–	0.26	5.29	5.64	2.44	–	85.88	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	5 357	–	4 320	8 318	13 311	20 115	–	1 417 919	71 783
—»— » person, kr.	–	–	4 320	3 235	3 055	2 775	–	8 440	6 851

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
7. Marketenterier.									
Pst. bedrifter	40.90	27.27	4.55	22.73	4.55	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	–	26.09	4.35	52.17	17.39	–	–	–	100.00
» omsetning	42.04	22.45	1.41	22.26	11.84	–	–	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	8 282	6 635	2 500	7 896	20 989	–	–	–	8 060
—»— » person, kr.	–	6 635	2 500	3 290	5 247	–	–	–	7 709
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.									
Pst. bedrifter	–	2.04	4.08	38.78	24.49	16.33	8.16	6.12	100.00
» beskjeftigede	–	0.34	0.68	15.75	18.15	18.84	17.81	28.43	100.00
» omsetning	–	0.74	0.47	7.89	13.59	19.43	20.48	37.40	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	8 287	2 605	4 639	13 811	27 141	57 224	139 316	23 282
—»— » person, kr.	–	8 287	2 605	1 916	3 100	3 948	4 402	5 036	3 880
9. Losjihus, små kaféer o. l. med omsetning under 1000 kr.									
Pst. bedrifter	5.57	42.77	28.13	23.12	0.41	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	–	35.29	23.22	40.00	1.49	–	–	–	100.00
» omsetning	4.42	35.28	31.02	28.81	0.47	–	–	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	438	405	531	596	533	–	–	–	488
—»— » person, kr.	–	405	531	284	123	–	–	–	399
IV. Annen forretningsvirksomhet, i alt.									
Pst. bedrifter	3.95	5.74	31.68	36.95	9.75	6.97	2.91	2.05	100.00
» beskjeftigede	–	1.47	8.12	22.04	11.08	13.23	10.86	33.20	100.00
» omsetning	0.49	0.18	8.85	29.49	15.62	19.43	11.87	14.07	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	3 402	1 149	6 026	12 984	29 431	69 567	130 045	359 728	20 069
—»— » person, kr.[1]	–	1 149	6 026	5 611	6 748	9 573	9 208	9 836	7 170
1. Banker.									
Pst. bedrifter	1.91	6.08	34.12	25.68	10.81	11.60	5.97	3.83	100.00
» beskjeftigede	–	0.91	5.10	9.17	7.29	13.31	13.49	50.73	100.00

[1] Her er personer beskjeftiget i banker, forsikringsselskap og vekselerfirma holdt utenfor.

2, 4. Kredittforeninger og finansieringsselskap.									
Pst. bedrifter	36.17	–	17.02	19.15	6.38	10.64	4.26	6.38	100.00
» beskjeftigede	–	–	4.23	9.52	7.94	19.05	16.40	42.86	100.00
3, 7—12. Vekselerer, meglere, sakførere, advokater, inkassobyråer m. v.									
Pst. bedrifter	2.15	2.35	27.95	50.07	10.93	5.37	0.92	0.26	100.00
» beskjeftigede	–	0.93	11.05	45.78	19.01	15.21	4.95	3.07	100.00
» omsetning	0.47	0.22	10.34	37.58	19.42	21.88	6.42	3.67	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	3 902	1 480	6 305	12 308	29 177	68 042	116 277	225 716	16 615
—»— » person, kr.	–	1 480	6 305	5 329	6 631	9 488	8 412	7 425	6 523
5. Forsikringsselskap.									
Pst. bedrifter	15.60	30.43	22.26	12.79	2.81	5.37	3.07	7.67	100.00
» beskjeftigede	–	4.69	3.43	4.49	1.89	5.75	6.94	72.81	100.00
6. Forsikringsagenturer og -avdelingskontorer.									
Pst. bedrifter	–	–	50.54	29.35	7.61	7.61	3.53	1.36	100.00
» beskjeftigede	–	–	16.76	22.52	11.17	19.46	15.23	14.86	100.00
13, 14. Tekniske konsulenter og andre konsulenter.									
Pst. bedrifter	3.75	1.07	34.32	40.75	10.73	5.63	2.95	0.80	100.00
» beskjeftigede	–	0.37	11.90	33.27	15.89	14.50	14.87	9.20	100.00
» omsetning	0.43	0.06	8.78	26.86	12.46	16.33	15.65	19.43	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	2 654	1 276	6 413	16 210	31 838	74 692	123 658	562 716	24 970
—»— » person, kr.	–	1 276	6 413	6 865	7 414	10 065	8 501	17 052	8 612
15—23. Revisjonsbyråer, translatører, maskinskrivingskontorer, annonsebyråer, reklamebyråer m. v.									
Pst. bedrifter	5.50	7.27	34.78	29.08	9.82	6.48	4.52	2.55	100.00
» beskjeftigede	–	1.98	9.47	18.41	12.09	12.84	17.98	27.23	100.00
» omsetning	0.57	0.18	5.68	13.61	9.31	16.02	21.33	33.30	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	3 093	720	4 894	14 237	28 788	71 241	144 536	364 428	29 951
—»— » person, kr.	–	720	4 894	6 127	6 523	9 999	9 984	9 308	8 079

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
Transport, i alt.									
Pst. bedrifter	6.86	11.04	37.44	29.01	5.86	3.79	2.38	3.52	100.00 (99.90)
» beskjeftigede	–	2.14	7.27	12.73	4.93	5.47	6.83	60.63	100.00
» omsetning	3.26	0.21	2.49	4.33	2.12	3.53	4.76	79.27	100.00 (99.97)
Omsetning pr. bedrift, kr.	24 875	943	3 431	7 450	18 591	50 501	118 971	1 307 492	51 271
—»— » person, kr.	–	943	3 431	3 291	4 303	6 797	8 031	13 197	10 122
1. Postverket.									
Pst. bedrifter	19.24	30.08	18.67	24.67	4.06	1.71	0.77	0.80	100.00
» beskjeftigede	–	13.41	8.33	24.94	7.74	5.58	4.90	35.10	100.00
» omsetning	2.27	2.62	5.39	11.39	4.59	9.61	6.27	57.86	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 264	931	3 090	4 930	12 083	60 014	86 858	768 125	10 694
—»— » person, kr.	–	931	3 090	2 174	2 823	8 206	6 091	7 851	4 763
2. Telegraf-, telefon-, radiostasjoner.									
Pst. bedrifter	5.70	23.68	26.47	24.96	6.84	6.27	3.48	2.60	100.00
» beskjeftigede	–	5.23	5.85	12.44	6.48	10.57	11.38	48.05	100.00
» omsetning	0.19	0.64	1.95	4.23	2.75	6.58	10.14	73.52	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 205	1 004	3 333	6 711	14 919	36 825	100 478	946 777	39 146
—»— » person, kr.	–	1 004	3 333	2 931	3 457	4 758	6 794	11 248	7 768
3. Jernbanedrift.									
Pst. bedrifter	16.63	–	13.49	14.10	7.59	15.06	12.65	20.48	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.79	2.06	1.97	6.62	10.63	77.93	100.00
» omsetning	12.27	–	0.42	2.18	1.65	6.04	5.46	71.98	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	232 778	–	7 908	33 807	56 824	123 030	167 165	1 277 803	295 892
—»— » person, kr.	–	–	7 908	13 485	12 541	16 244	11 248	12 824	14 668
4. Telegraf, post og/eller jernbane i komb.									
Pst. bedrifter	11.39	4.70	31.93	32.42	10.15	6.44	1.98	0.99	100.00
» beskjeftigede	–	1.77	12.03	28.74	17.07	17.63	10.91	11.85	100.00
» omsetning	1.76	0.21	10.86	32.55	22.66	22.00	7.04	2.92	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	3 670	951	7 376	21 948	48 438	74 169	77 102	63 883	21 964
—»— » person, kr.	–	951	7 376	9 355	10 852	10 203	5 272	2 012	8 198

5. Sporveisdrift og forstadsbaner.									
Pst. bedrifter	–	–	–	–	–	–	9.09	90.91	100.00
» beskjeftigede	–	–	–	–	–	–	0.99	99.01	100.00
» omsetning	–	–	–	–	–	–	0.65	99.35	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	–	–	–	–	125 109	1 905 370	1 743 528
—»— » person, kr.	–	–	–	–	–	–	6 255	9 536	9 504
6. Rutebildrift.									
Pst. bedrifter	1.34	0.96	28.35	42.91	12.84	7.85	3.26	2.49	100.00
» beskjeftigede	–	0.22	6.66	23.75	13.00	13.99	11.47	30.91	100.00
» omsetning	1.65	0.08	4.46	17.51	12.40	12.91	11.39	39.60	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	44 893	2 939	6 022	15 444	35 243	63 043	127 612	580 426	37 721
—»— » person, kr.	–	2 939	6 022	6 541	8 171	8 420	8 507	10 983	8 742
7. Drosjebileiere.									
Pst. bedrifter	3.15	4.61	62.82	26.01	2.36	1.05	–	–	100.00
» beskjeftigede	–	3.22	43.92	40.23	7.42	5.21	–	–	100.00
» omsetning	1.05	1.59	37.83	44.47	8.69	6.37	–	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 855	1 896	3 258	8 891	18 955	31 251	–	–	5 353
—»— » person, kr.	–	1 896	3 258	4 021	4 220	4 397	–	–	3 701
8. Lastebileiere og -sentraler.									
Pst. bedrifter	0.97	2.66	64.87	27.56	2.76	1.05	0.13	–	100.00
» beskjeftigede	–	1.79	43.55	40.54	7.97	5.00	1.15	–	100.00
» omsetning	0.46	0.88	46.87	34.79	8.09	6.10	2.81	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	2 541	1 548	3 400	5 702	13 470	25 002	89 784	–	4 648
—»— » person, kr.	–	1 548	3 400	2 604	3 101	3 533	6 906	–	3 081
9. Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest.									
Pst. bedrifter	0.90	1.50	28.68	43.85	14.71	7.81	1.80	0.75	100.00
» beskjeftigede	–	0.48	9.21	33.43	20.36	18.19	8.15	10.18	100.00
» omsetning	0.22	0.14	8.95	26.72	19.31	23.33	9.47	11.86	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	2 944	1 257	3 928	7 460	16 062	35 461	74 859	187 418	12 348
—»— » person, kr.	–	1 257	3 928	3 132	3 713	4 891	5 309	4 414	3 945
10. Vognmenn.									
Pst. bedrifter	0.98	4.13	64.63	27.50	2.36	0.20	0.20	–	100.00
» beskjeftigede	–	2.91	45.64	41.89	6.93	0.83	1.80	–	100.00
» omsetning	0.32	1.01	43.52	36.15	13.73	1.45	3.82	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 019	759	2 151	4 087	17 986	22 732	60 000	–	3 162
—»— » person, kr.	–	759	2 151	1 894	4 317	3 789	4 615	–	2 220

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
11. Flyttebyråer, viserguttkontorer, spedisjonskontorer o.l.									
Pst. bedrifter	2.76	0.69	15.86	28.28	18.62	18.62	11.03	4.14	100.00
» beskjeftigede	–	0.12	2.68	11.53	13.74	23.40	26.42	22.11	100.00
» omsetning	0.10	–	1.27	6.62	7.80	31.60	21.72	30.89	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	1 605	175	3 282	8 533	17 358	59 504	66 412	252 064	37 370
—»— » person, kr.	–	175	3 282	3 524	3 978	7 975	4 681	7 960	5 977
12. Foreninger av losse- og lastearbeidere o. l.									
Pst. bedrifter	–	2.27	2.27	4.55	–	6.82	9.09	75.00	100.00
» beskjeftigede	–	0.02	0.02	0.12	–	0.48	1.62	97.74	100.00
» omsetning	–	–	0.13	0.21	–	1.23	1.41	97.02	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	800	15 030	11 993	–	46 287	39 933	343 246	263 309
—»— » person, kr.	–	800	15 030	4 797	–	6 943	2 349	2 692	2 712
13. Dampskipsekspedisjoner.									
Pst. bedrifter	15.69	35.35	14.70	21.16	5.06	4.07	2.48	1.49	100,00
» beskjeftigede	–	14.38	5.98	19.23	9.05	12.61	14.34	24.41	100.00
» omsetning	1.45	1.90	4.39	12.02	9.98	18.57	17.74	33.95	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	730	421	2 326	4 744	15 341	35 689	61 972	186 390	7 958
—»— » person, kr.	–	421	2 326	2 127	3 519	4 758	4 398	4 320	3 298
14, 15. Havnevesen, fyrvesen.									
Pst. bedrifter	–	–	36.61	41.53	10.38	4.92	3.83	2.73	100.00
» beskjeftigede	–	–	7.33	19.80	8.42	8.10	11.82	44.53	100.00
» omsetning	–	–	4.06	7.46	3.08	8.47	18.44	58.49	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	5 524	8 949	14 794	85 780	240 187	1 333 344	50 099
—»— » person, kr.	–	–	5 524	3 758	3 650	10 433	15 568	14 147	10 326

16, 17. Bergingsselskap, dykking, mudring, kanalvesen.									
Pst. bedrifter	3.26	–	11.96	29.35	17.39	15.22	8.70	2.17	100.00 (88.05)
» beskjeftigede	–	–	2.19	13.75	12.95	20.32	22.91	27.88	100.00
» omsetning	0.96	–	0.52	6.65	9.80	20.00	23.85	35.01	100.00 (96.79)
Omsetning pr. bedrift, kr.	10 163	–	1 495	8 090	22 137	48 655	94 313	553 637	35 942
—»— » person, kr.	–	–	1 495	3 140	5 437	6 729	6 561	7 909	6 535
18. Skipsrederverksomhet.									
Pst. bedrifter	2.77	–	0.73	11.52	16.76	10.50	17.20	40.37	100.00 (99.85)
» beskjeftigede	–	–	0.02	0.66	1.61	1.67	5.74	90.30	100.00
» omsetning	2.30	–	0.04	0.27	0.30	0.47	3.26	93.36	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	630 847	–	39 349	17 224	14 417	33 147	146 091	1 681 613	752 273
—»— » person, kr.	–	–	39 349	6 545	3 253	4 488	9 343	16 140	15 696
19. Småbåtfart.									
Pst. bedrifter	1.32	–	15.43	71.68	8.65	1.88	0.38	0.47	100.00 (99.81)
» beskjeftigede	–	–	6.52	68.13	15.21	5.76	2.31	2.07	100.00
» omsetning	2.36	–	4.71	62.45	12.30	8.84	1.04	7.87	100.00 (99.57)
Omsetning pr. bedrift, kr.	8 094	–	1 365	3 828	6 240	19 721	11 628	175 530	4 401
—»— » person, kr.	–	–	1 365	1 701	1 500	2 720	802	6 751	1 849
20. Ferjevirksomhet.									
Pst. bedrifter	2.38	3.17	32.54	38.10	13.49	5.56	2.38	1.59	100.00 (99.21)
» beskjeftigede	–	1.01	10.30	27.64	18.34	13.07	13.57	16.07	100.00
» omsetning	0.09	0.12	1.57	15.47	12.73	14.58	14.56	39.25	100.00 (98.37)
Omsetning pr. bedrift, kr.	750	710	1 073	8 228	19 459	50 954	118 719	480 133	20 732
—»— » person, kr.	–	710	1 073	3 605	4 512	6 859	6 596	15 004	6 371
21. Andre.									
Pst. bedrifter	–	–	–	50.00	–	–	–	50.00	100.00
» beskjeftigede	–	–	–	5.71	–	–	–	94.29	100.00
» omsetning	–	–	–	–	–	–	–	100.00	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	–	–	–	–	–	–	–	266 895	266 895
—»— » person, kr.	–	–	–	–	–	–	–	8 088	8 088
VI. Fangst, i alt.									
Pst. bedrifter	11.25	–	1.88	23.13	26.87	3.13	16.87	16.87	100.00
» beskjeftigede	–	–	0.07	2.39	4.13	1.00	9.97	82.44	100.00
» omsetning	2.13	–	0.01	0.17	0.26	0.24	2.61	94.42	100.00 (99.84)
Omsetning pr. bedrift, kr.	88 677	–	1 700	3 314	5 109	42 519	52 204	2 216 936	428 576
—»— » person, kr.	–	–	1 700	1 193	1 233	4 398	3 278	14 441	12 910

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:								
	0	1 biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	over 20	I alt, inklusive bedrifter med uoppgitt persontall
1. Hvalfangst.									
Pst. bedrifter	9.17	–	2.75	33.04	38.53	1.83	1.83	11.93	100.00 (99.08)
» beskjeftigede	–	–	0.09	2.85	4.94	0.46	1.14	90.52	100.00
» omsetning	1.65	–	–	0.14	0.23	0.01	1.31	96.66	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	142 755	–	1 700	2 732	4 372	6 000	340 000	3 861 641	666 004
—»— » person, kr.	–	–	1 700	1 015	1 083	750	17 000	15 826	15 234
2. Selfangst.									
Pst. bedrifter	12.24	–	–	2.04	2.04	6.12	51.02	22.45	100.00 (95.91)
» beskjeftigede	–	–	–	0.37	0.62	3.35	48.39	47.27	100.00
» omsetning	12.93	–	–	0.92	1.24	6.03	36.17	39.08	100.00 (96.37)
Omsetning pr. bedrift, kr.	52 155	–	–	18 460	24 993	60 778	29 181	78 820	43 843
—»— » person, kr.	–	–	–	6 153	4 999	5 788	1 871	2 227	2 609
3. Sel- og hvalfangst i komb.									
Pst. bedrifter	100.00	–	–	–	–	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	–	–	–	–	–	–	–	–	–
» omsetning	100.00	–	–	–	–	–	–	–	100.00
Omsetning pr. bedrift, kr.	17 750	–	–	–	–	–	–	–	17 750

bedrift osv. Bortsett fra at en slik framgangsmåte ville reise prinsipielle problemer som det med de opplysningene bedriftstellingen ga om bedriftene ville være vanskelig å løse, ville en slik dobbeltbearbeidelse også gitt et betydelig merarbeid som neppe hadde stått i samsvar med de resultatene en hadde fått.

Ved en fordeling av bedriftene etter omsetningens størrelse unngår en enkelte av de svakheter som fordelingen etter beskjeftigelse på et bestemt tidspunkt innebærer, selv om en også ved en slik fordeling bygger på de tekniske enheter. Fordelingsgrunnlaget blir da i realiteten virksomheten i et tidsrom, og slike delbedrifter som har ren aksessorisk karakter og som i selve sakens natur ikke kan ha noen omsetning, faller utenfor av seg selv. En kunne derfor si at fordelingen etter omsetning gir et sikrere resultat. Men en kan ikke derfor la en fordeling etter omsetning erstatte fordelingen etter persontall.

I tabellen side 117 o. flg. har en for de større næringsgruppene regnet ut prosenttall for fordelingen av bedriftene, de beskjeftigede og omsetningsbeløpet etter bedriftsstørrelsen. Dessuten er i tabellen regnet ut omsetning pr. bedrift og pr. person i de enkelte størrelsesgrupper.

I tabellen er prosenttallene bare regnet ut for de større næringsgruppene; i industrien for de 17 hovedgruppene, i handelen bare for hovedgrupper av detaljhandel, engroshandel osv. Men som det gikk fram av den foregående behandling av gjennomsnittsstørrelsen av bedriftene, varierer størrelsesforholdene sterkt fra detaljgruppe til detaljgruppe i en og samme hovedgruppe. Derfor kan disse prosenttall for hovedgruppene ikke gi det hele bilde av hvordan størrelsesforholdene karakterisert på denne måten ligger an. Skal en få det fram, er det nødvendig å se på størrelsesfordelingen for hver enkelt detaljgruppe som den går fram av tabellverket i Hefte 1. Men en forbinder dog alltid noe med disse hovedgruppene, og tallene viser såpass karakteristiske forskjelligheter fra gruppe til gruppe, at de — selv om de ikke kan gi en uttømmende beskrivelse av størrelsesforholdene — allikevel har sin store interesse gjennom de vesentlige trekk de kaster lys over. Når det i tabellen er en del bedrifter i industri og håndverk som har 0 beskjeftigede eller 1 beskjeftiget person, trass i at de selvstendig arbeidende etter tellingsreglene ikke skulle tas med, så skyldes det som før forklart dels at en har fått med i tellingen en del bedrifter som på tellingstidspunktet var ute av drift men som vanlig beskjeftiget flere personer, dels at en ved oppdelingen i tekniske enheter har fått fram delbedrifter i industri og håndverk med 1 beskjeftiget. De er da tatt med, da en der ikke har med selvstendig arbeidende i egentlig forstand å gjøre.

Det kunne ligge nær å betrakte omsetningstallene pr. bedrift og pr. person som de her er beregnet for størrelsesgruppene som en slags normtall for de forskjellige næringene. Men en må advare mot å bruke de tallene som er regnet ut i tabellen på den måten. Tilfredsstillende normtall ville gjøre det nødvendig å beregne disse gjennomsnittstall for hver enkelt detaljnæringsgruppe, og da størrelsesforholdene som før vist er meget forskjellige i bygder og byer, idet

bedriftene gjennomgående er mye mindre i bygdene enn i byene, måtte slike normtall eventuelt også regnes ut særskilt for bygder og byer, helst også for de forskjellige strøkene av landet.

Om måten disse prosenttall og forholdstall er regnet ut på, skal en nevne følgende: I de gruppene hvor det er bedrifter med uoppgitt antall beskjeftigede, vil summen av prosentandelene for bedrifter ikke bli = 100, men differensen er i alle tilfelle liten. Da bedrifter med uoppgitt persontall til dels kan ha gitt opp et omsetningsbeløp, vil også summen av prosenttallene for omsetningsbeløpets fordeling på størrelsesgrupper i enkelte tilfelle ikke bli = 100. Men også her er forskjellen liten, og det er i tabellen alltid gjort merknad om slike tilfelle. Som i tabellene foran gjelder tallene for omsetning pr. bedrift bare omsetning i bedrifter med oppgitt omsetning. Ved utregningen av omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person har en ved beregning søkt å holde personer som arbeider i bedrifter med uoppgitt omsetning utenfor. For gruppen «Annen forretningsvirksomhet» er som før personer beskjeftiget i banker, forsikringsselskap osv. holdt utenfor ved beregning av omsetningstallene pr. bedrift og pr. person. I skipsfart og fangst er omsetningsbeløpet pr. person regnet etter folk ombord.

For industri og håndverk i riket, bygder og byer er størrelsesforholdene vist i tabellen på side 137, hvor en har nyttet full spesifikasjon for størrelsesgruppene.

Den store overvekt av små bedrifter som vi har i industri og håndverk, selv om vi ikke regner med de mange selvstendig arbeidende, går klart fram av denne tabell. Om lag 40 pst. av bedriftene har 2—3 beskjeftigede, det er den typiske størrelsesgruppen for de industribedriftene som er med i tellingen, og 13.3 pst. har 4—5 beskjeftigede. 21.98 pst. av bedriftene beskjeftiget 0 eller 1 person. Det var i riket bare 38 bedrifter, 0.12 pst. av hele bedriftstallet, hvor det var beskjeftiget over 500 personer, 150 bedrifter eller 0.47 pst. av alle hadde 200—500 beskjeftigede og 271 eller 0.86 pst. beskjeftiget 100—200 personer. Tallet på virkelig store bedrifter er altså meget lite, både absolutt og i forhold til hele bedriftstallet. Størrelsesgruppene med over 100 beskjeftigede teller bare 1.45 pst. av alle bedrifter.

Dette er et trekk som gjelder både byenes og bygdenes bedrifter, selv om de større bedrifter i byene er av noe større betydning enn i bygdene. Bare 1.24 pst. av alle bedriftene har 100 eller flere beskjeftigede i bygdene, mot 1.77 pst. i byene. Til gjengjeld har bygdene relativt flere små bedrifter. På de tre laveste størrelsesgruppene faller i bygdene 30.69 pst. av hele bedriftstallet, mens byene bare har 9.83 pst. av bedriftene i disse størrelsesgrupper. Den typiske gruppen, bedrifter med 2—3 beskjeftigede, er sterkere representert i byene enn i bygdene. 41.3 pst. av hele bedriftstallet faller i byene på denne størrelsesgruppen mot 37.98 pst. i bygdene. Også i mellomgruppene har byene en sterkere representasjon enn bygdene. I 10.87 pst. av bygdenes bedrifter er det 4—5 beskjeftigede, byene har 16.56 pst. av de beskjeftigede i denne

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Industrien i riket, bygder og byer. Prosent- og gjennomsnittstall.

	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:													
	0	1, bi-yrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	21—50	51—100	101—200	201—500	Over 500	Uopp-gitt	I alt
Riket:														
Industri og håndverk i alt:														
Pst. bedrifter	3.11	8.36	10.51	39.37	13.25	11.18	6.30	4.64	1.81	0.86	0.47	0.12	0.02	100
» » med oppg. oms.	3.21	8.92	9.57	39.05	13.24	11.23	6.43	4.83	1.94	0.92	0.52	0.13	0.01	100
Pst. beskjeftigede personer	–	0.85	1.07	9.49	5.93	8.55	9.35	15.14	13.27	11.80	14.76	9.79	–	100
Pst. omsetning	0.75	0.29	1.48	5.23	4.27	6.54	10.35	14.27	13.76	13.06	19.31	10.69	–	100
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	19 890	2 790	13 080	11 346	27 337	49 431	136 446	250 729	600 477	1 207 451	3 116 566	6 762 500	70 322	84 798
Omsetning pr. beskjeftiget person, kr.	–	2 790	13 080	4 807	6 226	6 588	9 372	7 833	8 385	8 982	10 276	8 540	–	8 241
Bygder.														
Industri og håndverk i alt:														
Pst. bedrifter	4.70	14.25	11.74	37.98	10.87	8.79	4.80	4.02	1.59	0.74	0.38	0.12	0.02	100
» » med oppg. oms.	4.87	14.90	11.01	37.64	10.88	8.72	4.84	4.16	1.67	0.77	0.40	0.13	0.01	100
Pst. beskjeftigede	–	1.68	1.38	10.45	5.60	7.75	8.24	15.41	13.26	11.56	13.76	10.91	–	100
Pst. omsetning	1.18	0.68	2.22	6.07	4.74	6.22	7.30	12.13	12.36	13.55	19.86	13.68	0.01	100
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	14 784	2 797	12 277	9 828	26 554	43 496	91 880	177 882	450 531	1 072 139	3 003 037	6 393 509	70 322	60 967
Omsetning pr. beskjeftiget person, kr.	–	2 797	12 277	4 200	6 063	5 807	6 298	5 468	6 352	8 037	9 702	8 304	–	6 932
Byer:														
Industri og håndverk i alt:														
Pst. bedrifter	0.89	0.14	8.80	41.30	16.56	14.50	8.39	5.50	2.13	1.03	0.62	0.12	0.02	100
» » med oppg. oms.	0.77	0.15	7.47	41.12	16.71	14.90	8.76	5.81	2.34	1.13	0.70	0.14	–	100
Pst. beskjeftigede	–	0.01	0.76	8.51	6.26	9.36	10.48	14.87	13.27	12.06	15.77	8.65	–	100
Pst. omsetning	0.43	–	0.92	4.60	3.92	6.79	12.62	15.88	14.81	12.68	18.90	8.45	–	100
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	66 989	1 761	14 819	13 387	28 085	54 531	172 639	327 175	757 669	1 342 763	3 211 873	7 269 862	–	119 773
Omsetning pr. beskjeftiget person, kr.	–	1 761	14 819	5 578	6 383	7 261	11 890	10 403	10 489	9 940	10 847	8 845	–	9 594

størrelsesgruppen, på gruppen 6—10 beskjeftigede faller i bygdene 8.79 pst. av bedriftstallet, i byene 14.5 pst. I gruppen 11—100 beskjeftigede har bygdene 10.41 pst. av hele bedriftstallet, byene 16.02 pst.

Denne forskjellen mellom bygdene og byene, og særlig den sterke overvekten i bygdene av bedrifter med 0—1 beskjeftigede, er dels reell. De bedriftene som ikke var i gang men allikevel er tatt med i tellingen, finner en f. eks. mange av i landdistriktene. Men selve bearbeidelsesprinsippet har også bidratt til at de mindre bedriftene etter denne statistikk får noe sterkere overvekt i landdistriktene enn i byene. Det er nemlig først og fremst i bygdene at vi har fått en rekke små håndverksbedrifter med 1 beskjeftiget ved oppdelingen av virksomhetene i tekniske enheter. Selv om en tar hensyn til dette, f. eks. ved å beregne en prosentfordeling bare for bedrifter med 2 eller flere beskjeftigede, går det dog klart fram at småbedriftene dominerer sterkere i bygdene enn i byene i den delen av landets industri som bedriftstellingen omfatter.

På den annen side må en ta i betraktning at alle de egentlig selvstendig arbeidende ikke er med i bedriftstellingen. Disse er sterkere representert i bygdene enn i byene, og en må ta dem med om en skal få det rette bildet av størrelsesforholdene i industrien. Det fins ikke senere oppgaver over de selvstendig arbeidende enn de folketellingen av 1930 gir. Etter den var tallet på dem i bygdene 27 778, i byene 7 380, i alt 35 158, altså 35 158 bedrifter med like mange beskjeftigede. Som nevnt før skulle en tro at særlig store forskyvninger har dette tallet ikke senere vist. Det skulle derfor kunne la seg gjøre å legge dem til bedriftstellingens tall, og på den måten få fram størrelsesfordelingen for alle industribedriftene i landet.

Dette er gjort i følgende tabell. Alle de selvstendig arbeidende er regnet med på størrelsesgruppen 1 beskjeftiget. De bedriftene som ikke beskjeftiget noen på tellingsdagen er holdt utenfor.

Bedrifter og beskjeftigede i hele industrien, medregnet selvstendig arbeidende etter Folketellingen 1930, delt på størrelsesgrupper.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer.	Riket		Bygder		Byer	
	Prosent bedrifter	Prosent personer	Prosent bedrifter	Prosent personer	Prosent bedrifter	Prosent personer
1, biyrke	4.00	0.77	5.76	1.42	0.09	0.01
1	58.69	11.23	66.22	16.36	41.94	5.35
2— 3	18.83	8.52	15.36	8.86	26.55	8.12
4— 5	6.33	5.32	4.39	4.76	10.65	5.97
6— 10	5.34	7.67	3.55	6.57	9.32	8.93
11— 20	3.01	8.38	1.94	6.98	5.39	9.99
21— 50	2.22	13.58	1.63	13.07	3.54	14.18
51—100	0.87	11.91	0.65	11.25	1.37	12.66
101—200	0.41	10.59	0.30	9.80	0.66	11.50
201—500	0.23	13.24	0.15	11.67	0.40	15.04
Over 500	0.06	8.79	0.05	9.26	0.08	8.25
Uoppgitt	0.01	–	–	–	0.01	–
I alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Dette skulle være de mest virkelighetsnære tall for industriens størrelsesoppbygging som det er mulig å gi. På en ganske annen måte enn etter den foregående fordelingstabell kommer 1-mannsbedriftenes dominerende rolle fram her. I riket faller 62.69 pst. av bedriftstallet eller om lag $^2/_3$ av alle bedriftene på dem, i bygdene noe mere, 71.98 pst., i byene en del mindre, 42.03 pst. I de midlere grupper med 2—3 og 4—5 beskjeftigede er det og forholdsvis mange bedrifter, og relativt mange flere i byene enn i bygdene. Etter antallet spiller de større bedriftene en større rolle i byene enn i bygdene.

Den overveiende del av de selvstendig arbeidende hører hjemme i bygdene. Det fører da til, noe som en jevnføring av fordelingstallene her klart viser, at forskjellen i størrelsesoppbyggingen for industrien i bygder og byer blir mye større når en regner dem med. Bygdene får en langt sterkere representasjon for de små bedriftene enn byene, omvendt for de middelstore og store bedrifter.

Disse oppgavene over bedriftenes fordeling på størrelsesgrupper gir dog bare en side av størrelsesforholdene. De gir et riktig trekk til belysning av industriens struktur. Men de kan ikke fortelle noe om den betydning de store og de små bedriftene har for beskjeftigelse og produksjon.

Bedre uttrykk for dette gir omsetningsbeløpets og alle de beskjeftigede personers fordeling på størrelsesgruppene. Tallene for industrien i alt i riket, bygder og byer er ført opp i tabellen foran side 137.

Disse tallene gir uttrykk for det rimelige forholdet at de mange små bedriftene har en liten del av beskjeftigelsen og omsetningen, de få store bedriftene en stor del. Tar en alle bedriftstellingens bedriftsenheter med, hadde som nevnt bedrifter med 0—1 beskjeftigede 21.98 pst. av hele bedriftstallet. Men på disse mange bedrifter falt bare 1.92 pst. av alle de beskjeftigede i industrien. De 0.12 pst. av bedriftene som hadde over 500 beskjeftigede hadde alene 9.79 pst. av hele beskjeftigelsen; de 0.47 pst. av bedriftene med 201—500 beskjeftigede hadde 14.76 pst. og de 0.86 pst. av bedriftene med 101—200 beskjeftigede 11.8 pst. av hele beskjeftigelsen. Tilsammen falt altså på bedrifter med over 100 beskjeftigede bare 1.45 pst. av bedriftstallet, men ikke mindre enn 36.35 pst. av hele beskjeftigelsen. Disse større bedriftene har også en stor del av omsetningen. De bedriftene som beskjeftiget over 500 personer hadde alene 10.69 pst. av hele omsetningsbeløpet, bedrifter med 201—500 beskjeftigede 19.31 pst. og bedrifter med 101—200 beskjeftigede 13.06 pst., i alt på disse størrelsesgrupper 43.06 pst. av hele industriens omsetningsbeløp, mot en meget liten del av bedriftstallet. Bedriftene med 0—1 beskjeftigede hadde bare 2.52 pst. av omsetningsbeløpet.

Småbedriftene med 2—5 beskjeftigede har over halvparten — 52.62 pst. — av bedriftstallet, 15.42 pst. av alle de beskjeftigede og 9.50 pst. av hele omsetningen i industrien, og på bedrifter med 6—10 beskjeftigede faller 11.18 pst. av bedriftstallet, 8.55 pst. av alle de beskjeftigede og 6.54 pst. av hele omsetningen. På bedrifter med 11—20 beskjeftigede faller en mindre del av bedriftstallet — nemlig 6.3 pst. — enn av hele beskjeftigelsen — 9.35 pst. og av om-

setningen — 10.35 pst. I enda høyere grad er det tilfelle med de enda større bedrifter. Størrelsesgruppen 21—50 beskjeftigede har 4.64 pst. av bedriftstallet, 15.14 pst. av de beskjeftigede og 14.27 pst. av omsetningen og størrelsesgruppen 51—100 beskjeftigede 1.81 pst. av alle bedriftene, 13.27 pst. av hele beskjeftigelsen og 13.76 pst. av hele omsetningen i industrien.

Som nevnt før er omsetningsbeløpet for de små bedriftene mere usikkert enn for de store. Til en viss grad er verdibeløpene for de små og de store bedriftene heller ikke kommensurable, fordi de for de små bedriftene i høyere grad enn for de store angir de beløp bedriftene har fått for utført arbeid, eksklusive materialer. Et usikkerhetsmoment ved jevnføringer av denne art får en og av den grunn at omsetningsbeløpet gjelder for året 1935, beskjeftigelsen på tellingsdagen i oktober 1936. For mange bedrifter vil beskjeftigelsen da ha kunnet være en annen enn den bedriften gjennomsnittlig hadde i 1935, og som en egentlig burde jevnført fordelingen av omsetningsbeløpet for dette året med. Men disse forstyrrende momenter er i alle fall for de større næringsgrupper ikke av den størrelsesorden at de har noen avgjørende betydning for det bilde tallene gir.

Når de store bedriftene etter disse tall har en større del av omsetningen enn av bedriftstallet, så skyldes det ikke bare den sammenheng som eksisterer mellom bedriftsstørrelse og omsetning, men også at som nevnt en relativt stor del av omsetningsbeløpet for de små bedriftene ikke gjelder produksjonsverdier, men ofte mottatt godtgjørelse for utført arbeid eksklusive materialer, og dessuten det forholdet at en under storbedriftene har fått med en stor del av de industribedrifter som har en særlig stor omsetning i forhold til sitt arbeidertall, som altså produserer kostbarere varer. Det gjør mye til å trekke opp prosentandelen av omsetningsbeløpet for de større bedriftene. At de større bedriftene har en forholdsvis større del av omsetningen enn av beskjeftigelsen skyldes også — når en som her ser på hele industrien samlet — bl. a. de to sistnevnte forhold. Den stigende gjennomsnittsomsetning pr. person med økende bedriftsstørrelse, kan derfor ikke bare tas som uttrykk for de større bedrifters større effektivitet, selv om det og er en del av forklaringen. En kommer senere tilbake til dette.

For de resultatene en her har kommet til, har det ikke noen betydning at en har jevnført prosentandelene for alle bedrifter med prosentandelen av omsetningsbeløpet. Det er i og for seg ikke relevante oppgaver, fordi det er en del bedrifter som ikke har, til dels bedrifter som etter tellingsprinsippene ikke kan ha, noe omsetningsbeløp. Egentlig burde en derfor jevnføre prosentfordelingene for omsetningsbeløp og for bedrifter med oppgitt omsetning. Men om en gjør det, blir bildet ganske det samme. De større bedriftenes andel av bedriftstallet stiger da noe, men ubetydelig, nemlig fra 1.45 til 1.57 pst., og de små bedriftene med 0—1 beskjeftigede får en noe mindre del av bedriftstallet, deres andel synker fra 21.98 til 21.70 pst. Tallet på bedrifter med ikke oppgitt persontall er så lite at en ikke gjør noen feil ved å jevnføre prosentfordelingen for bedriftene, inklusive dem med uoppgitt persontall, med prosentfordelingen for de beskjeftigede.

Som tabellen viser har også bedrifter med 2—3, 4—5 og 6—10 beskjeftigede en mye mindre andel av beskjeftigelse og omsetning enn av bedriftstallet. Forskjellen i andelene avtar som rimelig kan være med stigende bedriftsstørrelse. Størrelsesgruppene 11—20 beskjeftigede har en større del av beskjeftigelse og omsetning enn av bedriftstall, og dette forholdet markeres så i stadig sterkere grad med stigende bedriftsstørrelse.

Også i bygdene og i byene gjør de samme hovedtrekk som er nevnt for riket seg gjeldende. På bedrifter med over 100 beskjeftigede faller i bygdene 1.24 pst. av bedriftstallet, 36.23 pst. av beskjeftigelsen og 47.09 pst. av omsetningen. På de samme størrelsesgruppene faller i byene 1.77 pst. av bedriftstallet, 36.48 pst. av beskjeftigelsen og 40.03 pst. av omsetningen. I bygdene har størrelsesgruppene 0—1 beskjeftigede 30.69 pst. av bedriftstallet og 4.08 pst. av omsetningen, i byene har disse grupper 9.83 pst. av bedriftstallet men en relativt større del av omsetningen jevnført med bygdene, nemlig 1.35 pst. På disse størrelsesgruppene faller videre i bygdene 3.06 pst. av hele beskjeftigelsen, i byene 0.77 pst.

Småbedriftenes andel i beskjeftigelse og omsetning er i alle tilfelle så liten at det usikkerhetsmoment de betegner ikke kan være årsaken til den større andel av omsetningen storbedriftene har i bygdene jevnført med byene.

Forklaringen ligger først og fremst i den forskjellige representasjon i bygder og byer av de enkelte industrigrupper. Det som her først og fremst spiller inn er den sterke representasjon i bygdene av malmbryting, elektrokjemisk industri, elektrometallurgisk industri og papirindustri, industrigrupper med mange beskjeftigede og en stor omsetning pr. bedrift.

I tabellen for industrien i alt foran er også gitt tall for gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift i de enkelte størrelsesgruppene. En kan der vanskelig regne med tallene for størrelsesgruppene 0—1 beskjeftigede, hvor tilfeldige og spesielle forhold vil spille inn. Ellers viser tallene som rimelig kan være for størrelsesgruppen 2—3 personer av en uavbrutt øking i gjennomsnittsomsetning pr. bedrift med stigende bedriftsstørrelse. Det er et direkte uttrykk for at de store bedriftene har en større del av omsetningen enn av bedriftstallet, og skyldes dels den sammenhengen som gjør seg gjeldende mellom beskjeftigelse og omsetning. En må jo vente at omsetningen til et visst punkt i alle fall øker med tallet på de beskjeftigede. Hvis den øker sterkere, og det er etter tallene foran tilfelle for hele industrien, så skyldes det dels den større effektivitet som de større bedriftene har i forhold til de mindre. Men en slik sterkere øking kan og, når man ser på tallene for industrien samlet, skyldes den forskjellige representasjon av de enkelte industrigrupper blant de store og de små bedriftene. Tallmessig vil begge disse to momentene gi seg utslag i en økende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget person.

For industrien i alt var gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift i bedrifter med 2—3 beskjeftigede 11 346 kr., for bedrifter med over 500 beskjeftigede 6.8 mill. kr. Denne stigning i gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift med bedrifts-

størrelsen gjør seg, om en ser på laveste og høyeste klasser, sterkere gjeldende for bygdenes enn for byenes bedrifter, men i alle størrelsesgrupper er gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift i bygdene lavere enn i byene. Dette har og for en stor del sin forklaring i den forskjellige representasjon i bygder og byer av de enkelte industrigrupper. I gruppen 2—3 beskjeftigede har landdistriktenes bedrifter en gjennomsnittsomsetning på 9 828 kr., bedriftene med over 500 beskjeftigede 6.4 mill. kr. For byenes bedrifter er tallene henholdsvis 13 387 kr. og 7.3 mill. kr. Særlig sterk er økingen i gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift for bygdenes industri fra størrelsesgruppen 21—50 beskjeftigede og oppover.

Etter tabellen foran side 117—134 skal en så peke på de vesentlige trekk om størrelsesforholdene i de enkelte industrigrupper. En må da holde seg til tallene som de står i tabellen, altså regne med bedriftstellingens enheter. En må også i det vesentlige holde seg til hovedindustrigruppene.

Det som foran har vært pekt på som det karakteristiske for hele industrien, går igjen fra industrigruppe til industrigruppe. I de aller fleste industrigrupper er en stor prosentdel av bedriftene småbedrifter, men disse småbedrifter beskjeftiger en relativt liten del av det hele antall beskjeftigede og har en liten del av omsetningen. I alle industrigrupper viser videre omsetningsbeløpet pr. virksomhet en sterk vekst fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe. Dette er de gjennomgående trekk. Men det er til dels en betydelig forskjell fra gruppe til gruppe med hensyn til hvor sterkt disse forhold gjør seg gjeldende.

I hovedgruppen «Bryting av malm» er det en del bedrifter, 14 pst. av hele antallet, som på tellingstidspunktet ikke beskjeftiget noen personer. Dette er alt sammen virksomheter som hadde hel driftsstans. Det er videre et forholdsvis stort antall bedrifter som hadde meget få beskjeftigede, under 20 personer i alt. De utgjorde 44 pst. av hele antallet. Dette er dels gruver som ikke var i gang på tellingstiden og bare hadde folk beskjeftiget med tilsyn, dels gruveselskapskontorer, dels forsøksdrift. 42 pst. av det samlede antall bedrifter hadde over 20 beskjeftigede personer, og det er disse bedrifter som er de egentlige gruver. 3 bedrifter hadde over 500, 6 mellom 200 og 500 og 6 mellom 100 og 200 beskjeftigede. Så å si hele omsetningen, nærmere bestemt 99.79 pst., faller på bedrifter med over 20 beskjeftigede og 97.64 pst. av de beskjeftigede. En får for denne størrelsesgruppen en gjennomsnittsomsetning på 1 796 202 kr. mot 925 702 kr. som er gjennomsnittstallet for hele gruppen, et tall som trekkes sterkt ned av alle de små virksomhetene som ikke er gruver i egentlig forstand. Alle de egentlige bedriftene i denne næringsgruppen er store. Tabellverket viser at 4 av de 10 jernmalmgruvene har 50 eller flere beskjeftigede personer. Av svovelkis- og kobbergruvene er 10 så store, av andre malmgruver 5.

For de bedrifter som driver mineralbryting ligger forholdet noe annerledes an, selv om også her som i de andre industrigruppene de foran nevnte forhold med driftsstans, kontorbedrifter og forsøksdrift spiller inn og gir de mindre størrelsesgruppene forholdsvis høye tall. Men mineralbryting er allikevel

en næring som gjennomgående drives i langt mindre målestokk enn gruvedriften. En forholdsvis meget stor del av bedriftene har også her 0 eller 1 beskjeftiget person. Det gjelder ikke mindre enn 35 pst. av hele antallet. 40 pst. har mellom 2—5 beskjeftigede, 19.44 pst. mellom 6—20 og bare 5.92 pst. beskjeftiger over 20 personer, altså et betydelig lavere tall enn for malmgruvene. Bare 1 bedrift hadde over 500, 3 mellom 200 og 500 og 1 mellom 100 og 200 beskjeftigede. Både den samlede beskjeftigelse og omsetningsbeløpet deler seg da også i denne gruppen mere jevnt på de forskjellige størrelsesgrupper enn tilfellet er for malmbryting. På de bedrifter som beskjeftiger over 20 personer faller 57 pst. av hele beskjeftigelsen og 73.31 pst. av hele omsetningen. De bedrifter som beskjeftiger 6—20 personer har 25.37 pst. av hele beskjeftigelsen, altså en høyere prosentdel enn den som svarer til andel i bedriftstall, og 16.6 pst. av hele omsetningen. Om en jevnfører prosentandelen av omsetningen med prosentandelen for hele bedriftstallet eller bare med prosentandelen for bedrifter med oppgitt omsetning, spiller det her, like så litt som for hele industrien, noen avgjørende rolle. På de mindre bedriftene faller en meget liten del både av hele beskjeftigelsen og av omsetningen. Mens omsetningstallene pr. bedrift etter bedriftsstørrelsen for malmbrytingen er lite utsagnskraftige slik som størrelsesfordelingen der ligger an, skulle de for denne gruppen kunne vise noe. Som det går fram av tabellen, er det bortsett fra de to minste størrelsesgrupper, som en vanskelig kan regne med, en klar øking i gjennomsnittsomsetning pr. virksomhet fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe. De detaljerte tabellene viser at en i denne hovedgruppen har store bedrifter i sementindustrien. I alle de andre undergrupper samler den vesentlige del av bedriftstallet seg om størrelsesgruppene til og med 5 beskjeftigede personer. I grupper som grusdrift og torvdrift er det i det hele få virksomheter som beskjeftiger mer enn 5 personer, men dette er også næringsgrupper hvor tallene for beskjeftigelsen er usikre og også høyst varierende etter årstiden.

I begge disse to hovedgrupper spiller bedrifter med ingen beskjeftigede eller 1 beskjeftiget person i biyrke en overordentlig stor rolle, noe som har sin forklaring i de forhold som er nevnt foran side 116. I nærings- og nytelsesmiddelindustrien er disse forholdene ikke lenger av så stor betydning, og en finner da også der et mer beskjedent antall bedrifter som ikke beskjeftiger noen person overhodet eller bare beskjeftiger 1 person biyrkemessig. Disse størrelsesgruppene omfatter i nærings- og nytelsesmiddelindustrien bare 7.34 pst. av hele bedriftstallet. I nærings- og nytelsesmiddelindustrien faller til gjengjeld en stor del av bedriftstallet på de bedrifter som bare beskjeftiger 1 person, nemlig 22.78 pst. Dette har dels sin forklaring i at en i denne gruppen har mange håndverksbedrifter kombinert med forretningsvirksomhet, f. eks. bakeri—landhandel, bakeri—bakerforretning, slakteri eller pølsemakeri—slakterforretning osv. Især utover landsbygda beskjeftiger disse håndverksbedrifter svært ofte ikke mer enn 1 person, og ved oppdelingen i tekniske enheter har en da fått fram svært mange småbedrifter. Den høye prosentdel for de bedrifter

som beskjeftiger 2—3 personer, 43.46 pst. av hele antallet, skyldes også dels det samme forhold, men ellers drives en stor del av virksomheten i nærings- og nytelsesmiddelindustrien i små bedrifter som gir en sterk samling om størrelsesgruppene 2—3 og 4—5 beskjeftigede. I alt har disse to gruppene 54.5 pst. av bedriftstallet, og er sterkere representert i denne industrigruppe enn i de fleste andre. Bare 4.86 pst. av alle bedrifter i nærings- og nytelsesmiddelbransjen har over 20 beskjeftigede, og av hovedindustrigruppene er det bare treindustri, halm-, hår- og benindustri og rensing og toalettvirksomhet som har en lavere prosentdel for denne størrelsesgruppen.

1 bedrift hadde over 500, 15 mellom 200 og 500 og 36 mellom 100 og 200 beskjeftigede. Men i forhold til hele bedriftstallet er dette små tall.

Den prosentdel av omsetningsbeløpet og beskjeftigelsen som faller på de større bedriftene er da også i nærings- og nytelsesmiddelindustrien relativt mindre enn i de fleste andre industrigruppene. 55.5 pst. av beskjeftigelsen og 55.62 pst. av hele omsetningen faller på bedrifter med mere enn 20 beskjeftigede personer. Omsetningsbeløpet stiger sterkt med bedriftsstørrelsen, og er for bedrifter med over 20 beskjeftigede 1.2 mill. kr. mot 117 875 i gjennomsnitt for hele gruppen.

Av de bedriftene som hører til nærings- og nytelsesmiddelindustrien er det særlig håndverksbedriftene som i høy grad samler seg om de mindre størrelsesgruppene. Det gjelder således de tallmessig sterke gruppene slakting og kjøttindustri og bakeriene. Delikatessetilvirking og fiskematkjøkkener står i samme stilling. Det er i alle disse gruppene et fåtall bedrifter som beskjeftiger mere enn 5 personer, flest i bakerigruppen. En hel del av de meieriene og møllene utover i landdistriktene som er telt ved bedriftstellingen, er også ganske små bedrifter. En del større bedrifter finner en blant ølbryggeriene, tobakksfabrikkene og sjokolade- og dropsfabrikkene. Men heller ikke i disse gruppene kan størrelsesoppbyggingen på noen måte sies å være preget av de store bedriftene. Bare 3 sjokolade- og dropsfabrikker, 4 ølbryggerier og 2 tobakksfabrikker har over 200 beskjeftigede personer hver. Mjølkekondenseringsfabrikkene er store.

Undergruppene i fettindustrien er meget forskjellige i sin sammensetning. Store, men få bedrifter har her gruppen oljemøller, oljeraffinering og -herding. Margarinindustrien er sterkt blandet. Det er der en del større bedrifter, men den store tilveksten av nye bedrifter i denne gruppen i de senere år er små. Trandamperiene samler seg sterkt om de mindre størrelsesgrupper; beskjeftigelsen der er ellers i høy grad sesongmessig preget og tallene derfor mindre å bygge på. Det samme gjelder sild-, hval- og selolje, sildemel- og guanoindustrien. Også de bedriftene som driver med såpe- og lystilvirking er små. 30.4 pst. av bedriftene i fettindustrien har 0—1 beskjeftigede, det er trandamperiene som bringer denne størrelsesgruppen så høyt opp, 13.3 pst. beskjeftiger mere enn 20 personer. På disse 13.3 pst. av bedriftene faller 67.89 pst. av hele beskjeftigelsen og 73.52 pst. av hele gruppens omsetning. Ingen bedrifter i denne

gruppen har over 500 beskjeftigede, bare 1 hadde mellom 200 og 500 og 8 hadde 100—200 beskjeftigede.

Som nevnt under gjennomgåelsen av gjennomsnittstallene er også gruppen kjemisk og elektrokjemisk industri sterkt blandet. Den elektrokjemiske industri har bare store bedriftsenheter, 3 har over 200 og 4 mellom 50 og 200 beskjeftigede. Sprengstoff- og fyrstikkindustrien har og mange store bedrifter, 3 bedrifter i denne gruppen har 51—200 og 2 over 200 beskjeftigede hver. Dette fører til at en stor del av beskjeftigelsen og omsetningen i kjemisk industri faller på de større bedriftsgruppene. Bedrifter med over 20 beskjeftigede teller 14.33 pst. av bedriftstallet, men har 80.57 pst. av hele beskjeftigelsen og 82.88 pst. av omsetningsbeløpet for hele næringsgruppen. I hele gruppen hadde 3 bedrifter over 500, 2 mellom 200 og 500 og 5 mellom 100 og 200 beskjeftigede. Malerne (ikke bygningsmalere), fremstilling av farmasøytiske preparater, tjærefabrikkene, kjemisk-teknisk industri og annen kjemisk industri teller mange små bedrifter, og for hele næringen er størrelsesgruppene 2—3 og 4—5 beskjeftigede meget sterkt representert, med tilsammen 43 pst. av bedriftstallet, et høyere tall enn f. eks. det malmbryting, mineralbryting og foredling av fettstoff har for denne størrelsesgruppen, men lavere enn det f. eks. nærings- og nytelsesmiddelindustrien og rensing- og toalettvirksomheten viser. 14.7 pst. av bedriftene kjemisk industri har 0—1 beskjeftigede.

Størrelsesgrupperingen for treindustrien, halm-, hår- og benindustrien er sterkt preget av alle de små sagbrukene som på tellingstiden enten i det hele ikke var i gang eller bare beskjeftiget eieren. Dette er bedrifter som til tider gir flere mennesker arbeid. Ved bedriftstellingen ble det telt 2 744 sagbruk, og av dem beskjeftiget 2 109 bare 0—1 personer på tellingsdagen. Også for en del av de bedriftene som er gruppert på «Sagbruk og høvleri komb.» gjelder det samme, selv om en her også finner en del store bedrifter, 18 med 51—200 beskjeftigede og 3 med over 200 beskjeftigede. De fleste av detaljgruppene har ellers den største representasjon i størrelsesgruppen 2—5 beskjeftigede, det gjelder bl. a. kassefabrikkene, møbelfabrikkene, ski- og kjelkefabrikkene, dør- og vindusfabrikkene og snekkerne. For hele gruppen har størrelsesgruppen 0—1 beskjeftigede 45.2 pst. av hele bedriftstallet, 38.37 pst. faller på bedrifter med 2—3 og 4—5 beskjeftigede, 8.88 pst. har 6—10 beskjeftigede, 4.41 pst. 11—20 og bare 3.14 pst. over 20 beskjeftigede. Ingen bedrifter i denne gruppen har over 500 beskjeftigede, 4 har mellom 200 og 500 og 17 mellom 100 og 200 beskjeftigede. Småbedriftene dominerer her sterkere enn i noen annen industrigruppe med unntak av rengjørings- og toalettvirksomhet, og med unntak av samme næringsgruppe er det ingen annen industrigruppe hvor beskjeftigelsen og omsetningen fordeler seg så jevnt på størrelsesgruppene.

Den beslektede industrigruppe, papirindustrien, som bruker samme råstoffet som treindustrien, har en ganske annen størrelsesoppbygging. 3 av bedriftene i hele næringen har over 500, 20 har mellom 200 og 500 og 31 mellom 100 og 200 beskjeftigede. For de viktigste av de bedriftene som er gruppert

her forutsetter selve produksjonsprosessen stordrift, det gjelder tremasse-, cellulose- og papirfabrikkene, hvor alle de egentlige bedriftene er større bedrifter med fra 50—100 beskjeftigede og oppover. De bedriftene i papirindustrien som fins på de mindre størrelsesgruppene er kontorer og avdelinger og ikke egentlige produksjonsenheter. For posefabrikkene og eskefabrikkene er forholdet et annet; denne gruppen er sterkt preget av de mindre og mellomstore bedriftene. 52.19 pst. av bedriftstallet i hele papirindustrien faller på bedrifter med over 20 beskjeftigede, og disse bedriftene har 96 pst. av hele gruppens beskjeftigelse og omsetning. Gruppen 0—1 beskjeftigede er her av underordnet betydning.

Grafisk industri, hvor også bokbindere og fotografer er tatt med, har igjen et annet preg. Den er sterkt preget av de mellomstore bedriftene. Gruppen 2—5 beskjeftigede er sterkt fremtredende med 58.37 pst. av hele bedriftstallet; bare 4.08 pst. av bedriftene har 0—1 beskjeftigede, 18.5 pst. beskjeftiger 6—10 9.8 pst. beskjeftiger 11—20 og 9.25 pst. over 20 personer. 1 bedrift har over 500, 2 mellom 200 og 500 og 7 mellom 100 og 200 beskjeftigede. Bedriftene med over 20 beskjeftigede har her 55.02 pst. av hele beskjeftigelsen og 64.44 pst. av hele omsetningen. Av undergruppene har både avistrykkeriene og de andre trykkeriene gjennomgående flere større bedrifter enn bokbinderne og fotografene, hvor småvirksomhetene er sterkt fremtredende.

I lær- og gummiindustrien er størrelsesgruppene 2—5 beskjeftigede enda sterkere representert, med 71.01 pst. av hele bedriftstallet. 9.86 pst. av bedriftene har 0—1 beskjeftigede, 9.66 pst. av bedriftene beskjeftiger 6—10, 3.75 pst. 11—20 og 5,52 pst. over 20 personer. 1 bedrift har over 500, 1 mellom 200 og 500 og 3 mellom 100 og 200 beskjeftigede. For garverne og salmakerne faller hovedtyngden av bedriftene på størrelsesgruppen 2—5 beskjeftigede, det samme gjelder fabrikkgarveriene, men der er det også en del større bedrifter. Storbedrifter i denne industrigruppen finner en bare i gummivareindustrien, men der har bedriftstellingen og med en hel rekke små virksomheter. Storbedriftene i gummivareindustrien gjør imidlertid at en forholdsvis stor del av omsetningen og beskjeftigelsen faller på de større bedrifter, jevnført med andre industrier. Lær- og gummi-industriens 5.52 pst. bedrifter med over 20 beskjeftigede har således 65.93 pst. av hele gruppens beskjeftigelse og 70.98 pst. av omsetningen.

Tekstilindustrien igjen er i sterkere grad preget av de større bedriftene. Den har 4 bedrifter med over 500, 15 med 200—500 og 21 med 100—200 beskjeftigede. De større bedriftene finner en først og fremst blant bomullsspinneriene og -veveriene hvor det er 5 bedrifter med over 200 beskjeftigede, og blant ullspinneriene med 10 bedrifter med over 200 beskjeftigede. De fleste av de andre detaljgruppene her har små og middelsstore bedrifter. 24.31 pst. av bedriftstallet i hele gruppen, 87,83 pst. av de beskjeftigede og 87.80 pst. av omsetningen faller på bedrifter med mere enn 20 beskjeftigede. Størrelsesgruppen 2—5 beskjeftigede teller også her en stor del av bedriftstallet, med ikke mindre

enn 46.38 pst. av alle bedriftene. De mindre bedriftene i gruppen samler seg sterkt om disse størrelseskategorier.

I bekledningsindustrien samler bedriftene seg i sterkere grad om størrelsesgruppene 2—5 beskjeftigede, som der er betydelig sterkere representert enn i hele industrien med 66.57 pst. av hele bedriftstallet. De håndverksfagene med store bedriftstall som vi finner i denne næring bringer disse størrelsesgruppene høyt opp, både håndskomakerne, skredderne og systuene har mange bedrifter med 2—5 beskjeftigede. Av skofabrikkene er en del store, 5 har over 200 beskjeftigede hver, og også blant konfeksjonsfabrikkene og oljekledefabrikkene er det en del storbedrifter. Men i alle de andre detaljgruppene er det mange små bedrifter. Hele bekledningsindustrien under ett har 30 bedrifter med 100—200 og 11 med 200—500 beskjeftigede, ingen med mere enn 500 beskjeftigede. 6.76 pst. av bedriftene har mere enn 20 beskjeftigede, og på dem faller 55.65 pst. av beskjeftigelsen og 74.15 pst. av hele omsetningen. Som i tekstilindustrien er bedrifter med 0—1 beskjeftigede av helt underordnet betydning.

Sterkere enn noen annen industrigruppe er rensing- og toalettvirksomheten preget av småbedriftene. Det er her 2 bedrifter med 100—200 og også 2 med 200—500 beskjeftigede, ingen større. Gruppen 2—3 beskjeftigede har 65.93 pst. av bedriftstallet og gruppen 4—5 beskjeftigede 15.47 pst., tilsammen på disse to grupper 81.4 pst. Det er mere enn i noen annen industrigruppe. Bedrifter med over 20 beskjeftigede teller bare 1.02 pst. av hele bedriftstallet, og de har 20.36 pst. av hele beskjeftigelsen og 39.16 pst. av hele omsetningen i gruppen, lavere tall enn i noen annen gruppe. Størrelsesgruppene 0—1 beskjeftigede er også her av underordnet betydning. Det er barber- og frisørvirksomheten som har storparten av bedriftstallet i denne gruppen, og som er bestemmende for dens størrelsesoppbygging. Av vaskeriene og strykeriene og i rensing- og fargeindustri fins en del større bedrifter, men også mange små. Skorsteinsfeiing og renovasjon har og små bedriftsenheter.

Hovedgruppen «Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann» er heller ikke preget av de store bedriftene. 8.01 pst. av bedriftene med 59.02 pst. av beskjeftigelsen og 66.29 pst. av omsetningen faller på bedrifter med mere enn 20 beskjeftigede. Gruppen har 1 bedrift med over 500 og 4 med 200—500 beskjeftigede personer. 2—5 beskjeftigede har en forholdsvis liten del, 34.57 pst. av bedriftstallet. Det er gassverkene og enkelte av elektrisitetsverkene som her har store bedrifter, men storparten av elektrisitetsverkene og alle vannverkene som er telt beskjeftiger bare få personer.

I foredlingsvirksomhet basert på ikke-metalliske mineraler og i metallfremstillingen dominerer de store bedriftene, især i den sistnevnte. I den første av disse to gruppene har 14.81 pst. av bedriftene med 70.63 pst. av beskjeftigelsen og 67.57 pst. av omsetningen over 20 beskjeftigede, i metallfremstillingen er alle de egentlige virksomhetene større bedrifter; de mindre bedriftsenhetene som er telt i gruppen er kontorer o. l. 78.38 pst. av bedriftstallet i gruppen «Metallfremstilling» har over 20 beskjeftigede, og på disse bedrifter

faller 99.61 pst. av beskjeftigelsen og 99.83 pst. av omsetningen, altså så godt som alt. 4 av bedriftene innen metallfremstilling har over 500 beskjeftigede, 9 har mellom 200 og 500 og 6 mellom 100 og 200 beskjeftigede. I industri basert på ikke-metalliske mineraler har 6 bedrifter mellom 100 og 200 og 5 mellom 200 og 500 beskjeftigede; ingen bedrifter i denne gruppen beskjeftiger mere enn 500 personer. I steinhoggerier og -sliperier, teglverksindustrien, fajanse-, steintøy- og porselensindustrien og glassindustrien er det her en del større bedrifter, i de andre undergruppene er bedriftene gjennomgående små.

Metallindustrien har og mange småbedrifter. På størrelsesgruppene 2—5 beskjeftigede faller her 59.52 pst. av hele bedriftstallet, og en forholdsvis stor del av bedriftene, 15.45 pst. beskjeftiger 0—1 personer. Men enkelte grupper har og mange store bedrifter. Av jernbanevogn- og jernbaneverkstedene har 5 over 200 beskjeftigede, av skipsbyggeriene 14, av jern- og stålstøperiene 5, av andre mekaniske verksteder 5 og av elektroteknisk industri 4. Gruppen som helhet er derfor i ikke liten grad preget av de store bedriftene. 12 av bedriftene har over 500, 33 har mellom 200 og 500 og 38 har mellom 100 og 200 beskjeftigede. Av hele bedriftstallet faller 8.54 pst. på bedrifter med over 20 beskjeftigede, og disse bedriftene har 71.86 pst. av hele beskjeftigelsen og 80.71 pst. av omsetningsbeløpet. Det er betydelig høyere tall enn for hele industrien. Men en rekke av enkeltgruppene er i høy grad preget av de små bedriftene.

I bygge- og anleggsvirksomheten er det 4 bedrifter med over 500 beskjeftigede, 17 med 200—500 og 54 med 100—200 beskjeftigede. Det er anleggsvirksomheten og de større entreprenørbedriftene som her har storbedriftene, i entreprenørvirksomhet er det 8 bedrifter som har over 200 beskjeftigede hver. Den egentlige byggevirksomhet samler seg om de små og middelsstore bedriftsgrupper. Størrelsesfordelingen for hele næringen under ett er sterkt påvirket av anleggene, som gjør at de store bedriftsenhetene kommer til å spille en stor rolle.

En vesentlig del av den egentlige byggevirksomhet finner en i størrelsesgruppene 2—5 beskjeftigede som for hele næringen har 51.05 pst. av bedriftstallet, og i størrelsesgruppen 6—10 beskjeftigede med 15.49 pst. av bedriftene. De bedriftene som beskjeftiger over 20 personer teller 12.40 pst. av alle bedriftene og har 62.6 pst. av hele beskjeftigelsen og 60.51 pst. av hele omsetningen i gruppen.

En har ved denne gjennomgåelsen bare kunnet peke på enkelte karakteristiske trekk for størrelsesfordelingen innen industrien, og må for detaljene vise dels til tabell 2 i Bedriftstellingens 1. hefte, dels til prosent-tallene for hovedindustrigruppene i tabellen foran side 117 flg. En har ved gjennomgåelsen ikke festet seg noe særlig ved tallene for gjennomsnittsomsetningens bevegelse med bedriftsstørrelsen. Som tabellen foran viser, er det som rimelig kan være en tydelig øking i omsetning pr. bedrift med stigende bedriftsstørrelse; en nøyer seg for dette spørsmål med å vise til tabellene.

Går en over til de andre næringene og jevnfører størrelsesforholdene der med størrelsesfordelingen i industrien, vil en se at skilnaden er stor. Om en enn kan si at småbedriftene i tall dominerer i høy grad i industrien hos oss, gjelder det i enda sterkere grad i de andre næringene. Alt de tallene som er nevnt før om gjennomsnittsstørrelsen i de forskjellige næringene viste det klart.

Noen få tall karakteriserer tydelig forskjellen mellom industrien og f. eks. handelsnæringen her. Forskjellen mellom disse to næringene i oppbygging etter størrelse går i to retninger. Dels mangler en i handelsvirksomheten de store bedriftene vi tross alt har en del av i industrien og som der spiller en betydelig rolle i beskjeftigelsesmessig og økonomisk henseende. Virksomheten i handelsnæringen trenger ikke disse store bedriftsenhetene. Dels er det forskjellige bedriftsstørrelser som er de typiske i industri og handel.

Tar en bedriftstellingens tall som de står, er det siste tilsynelatende ikke tilfelle. Størrelsesfordelingen for industri- og håndverksbedriftene viser at størrelsesgruppen 2—3 beskjeftigede er sterkest besatt med 39.37 pst. av bedriftstallet; 9.49 pst. av de beskjeftigede og 5.23 pst. av hele omsetningen i industrien faller på denne gruppen. For hele handelsvirksomheten under ett er også bedriftene med 2—3 beskjeftigede det typiske, 42,78 pst. av hele bedriftstallet faller på denne gruppen. At bedriftene av denne størrelsen i handelsnæringen har en større prosentdel av personene og omsetningen enn industrien, henholdsvis 33.49 og 24.34 pst., skyldes at storbedriftene ikke har en så stor andel der. Som de står, skulle tallene altså tyde på at det både i industri og i handel er bedrifter med 2—3 beskjeftigede som er det typiske, og at forskjellen for bedriftenes fordeling bare består i at de i handelsvirksomhet samler seg mere om den typiske gruppe enn i industrien. Nå kan en imidlertid ikke jevnføre disse tallene, fordi bedriftstellingen jo ikke har med de egentlige 1-mannsbedriftene i industrien mens de er med i handel. En korrekt jevnføring gjør det nødvendig å sammenholde de fordelingstallene en får for industrien når de selvstendig arbeidende er med — og tallene for handelsvirksomheten. Forskjellen mellom industrien og handelen kommer da tydelig fram. I industrien er 1-mannsbedriften den mest typiske bedriftsform om vi ser på all industriell virksomhet, med 62.69 pst. av bedriftstallet; bare 18.83 pst. av bedriftene har 2—3 beskjeftigede. I handelen er bedrifter med 2—3 beskjeftigede det mest typiske med 42.78 pst. av bedriftstallet, på 1-mannsbedriftene faller bare 35.31 pst.

På den annen side har handelen få bedrifter med mange beskjeftigede, og disse bedriftene spiller der mindre rolle enn i industrien. Om norsk industri enn er preget av småbedriftene, har den dog 38 bedrifter med over 500 beskjeftigede, 150 med 200—500 og 271 med 100—200 beskjeftigede. Handelsnæringen har ingen bedrifter med over 500 beskjeftigede, 3 med 200—500 og 24 med 100—200 beskjeftigede. I handelsvirksomhet er det bare 1.02 pst. av bedriftene som har over 20 beskjeftigede, og på disse bedriftene faller 15.03 pst. av hele

beskjeftigelsen i handelen. I industrien er 3.73 pst. av bedriftene med 58.11 pst. av beskjeftigelsen så store. En har da også regnet med de selvstendig arbeidende.

Disse få tallene vil ha gitt de karakteristiske trekk for forskjellen i størrelsesoppbygging mellom handelsnæringens og industriens bedrifter. Forholdet er ganske det samme om en tar for seg den alminnelige landtransport eller hotellnæringen.

En skal så gå noe nøyere inn på størrelsesforholdene for selve handelsnæringens bedrifter. Hovedtallene for de forskjellige slags handel under ett er det alt pekt på. I tabellen på side 151 er fordelingstallene og gjennomsnittstallene beregnet for riket, bygder og byer for den største gruppen, detaljhandelen.

Detaljhandelsvirksomhetens bedrifter samler seg sterkt om de mindre størrelsesgruppene. Ikke mindre enn 45.9 pst. av bedriftene har 2—3 beskjeftigede, 31.67 pst. har 1 beskjeftiget person og 5.68 pst. av bedriftene var enten ikke i gang på tellingstiden eller beskjeftiget bare 1 person i biyrke. Dette er mest sesongbedrifter. Høyden tre beskjeftigede personer har altså 83.25 pst. av alle detaljhandelsbedriftene. Tallet på større bedrifter er lite. Bare 1 652 eller 4.62 pst. av bedriftene beskjeftiger 6—10 personer, 432 eller 1.21 pst. beskjeftiger 11—20, 108 eller 0.3 pst. beskjeftiger 21—50 og 27 eller 0.08 pst. av alle bedriftene beskjeftiger mere enn 50 personer.

I tilknytning til disse tallene kan det være på sin plass å peke på at det især mellom de bedriftene som beskjeftiger 1 og 2—3 personer selvsagt i virkeligheten vil være mindre klare grenser. Det gjelder i alle næringer, men især i detaljhandelen, fordi familiearbeidskraften spiller så stor rolle der. I disse små bedriftene går familiemedlemmene ofte til og fra, og tar mer eller mindre del i arbeidet i bedriften. Det kan ha gitt en del ujevnhet og usikkerhet i besvarelsene, og klassene 1 og 2—3 må ikke tas for mere enn de er: bedrifter hvor det stort sett bare er 1 eller 2—3 personer som har beskjeftigelse. For de bedriftene som er gruppert på 1 beskjeftiget vil det tidvis, f. eks. enkelte dager i måneden, kunne være 2 beskjeftigede, for de bedriftene som er gruppert på 2—3 beskjeftigede personer vil det på tilsvarende måte til tider kunne være bare 1 eller kanskje 4 beskjeftigede. Tellingen har her søkt å få fram forholdet som det var på tellingstidspunktet, og i det store og hele må en gå ut fra at den gir det rette bildet av forholdene som de da var.

Bedriftenes størrelsesfordeling i bygder og byer skiller seg noe fra hverandre, men ikke så mye. Byene har relativt flere detaljhandelsbedrifter med 4—5 beskjeftigede enn bygdene, og også flere i de høyere størrelsesgruppene. Alle de 27 bedriftene med mere enn 50 beskjeftigede ligger i byene. Også størrelsesgruppen 2—3 beskjeftigede er sterkere representert i byene enn i bygdene. I bygdene faller en relativt større del av bedriftene på de mindre størrelsesgruppene; og særlig sterkt representert i bygdene jevnført med i byene er de bedriftene som bare beskjeftiger 1 person biyrkemessig.

Fordi de dominerende storbedriftene mangler, skiller fordelingen av omsetningsbeløpet og beskjeftigelsen på størrelsesgrupper i handelen seg meget fra

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Detaljhandel i riket, bygder og byer. Prosent- og gjennomsnittstall.

	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:													
	0	1, biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	21—50	51—100	101—200	201—500	Over 500	Uoppgitt	I alt
Riket:														
Detaljhandel i alt.														
Pst. bedrifter	1.58	4.10	31.67	45.90	10.54	4.62	1.21	0.30	0.06	0.02	–	–	–	100
» » med oppg. oms.	1.55	4.20	30.97	45.91	10.90	4.80	1.27	0.32	0.06	0.02	–	–	–	100
Pst. personer	–	1.62	12.50	42.12	18.06	13.10	6.60	3.52	1.55	0.93	–	–	–	100
Pst. omsetning	0.26	0.46	9.81	33.79	19.26	17.64	10.01	5.26	2.38	1.13	–	–	–	100
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	7 969	5 256	15 089	35 057	84 170	175 118	376 750	792 224	1 917 923	3 020 190	–	–	62 670	47 645
Omsetning pr. person, kr.	–	5 256	15 089	15 098	19 374	24 298	27 146	26 851	28 690	21 394	–	–	–	18 526
Bygder:														
Detaljhandel i alt.														
Pst. bedrifter	2.61	7.47	35.08	45.08	7.14	2.24	0.34	0.04	–	–	–	–	–	100
» » med oppg. oms.	2.57	7.55	34.76	45.15	7.27	2.31	0.35	0.04	–	–	–	–	–	100
Pst. personer	–	3.76	17.66	52.13	15.45	7.91	2.40	0.69	–	–	–	–	–	100
Pst. omsetning	0.59	1.15	15.10	47.45	19.02	12.25	3.82	0.62	–	–	–	–	–	100
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	8 594	5 680	16 161	39 108	97 342	197 211	402 974	574 616	–	–	–	–	–	37 210
Omsetning pr. person, kr.	–	5 680	16 161	17 011	22 636	28 138	28 591	18 737	–	–	–	–	–	18 627
Byer:														
Detaljhandel i alt.														
Pst. bedrifter	0.79	1.49	29.02	46.54	13.19	6.46	1.88	0.50	0.10	0.03	–	–	–	100
» » med oppg. oms.	0.74	1.52	27.94	46.52	13.81	6.79	2.00	0.54	0.11	0.03	–	–	–	100
Pst. personer	–	0.50	9.81	36.90	19.42	15.80	8.80	4.99	2.36	1.42	–	–	–	100
Pst. omsetning	0.08	0.10	7.00	26.52	19.39	20.50	13.30	7.73	3.65	1.72	–	–	0.01	100
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	6 232	3 569	14 024	31 915	78 624	169 105	373 044	805 151	1 917 923	3 020 190	–	–	62 670	55 986
Omsetning pr. person, kr.	–	3 569	14 024	13 612	18 011	23 339	26 954	27 371	28 690	21 394	–	–	–	18 473

den tilsvarende fordeling for industrien. Bedrifter med 1, 2—3 og 4—5 beskjeftigede får en betydelig større andel; og forskjellen i prosentandel av bedriftstall, beskjeftigelse og omsetning blir ikke så stor som i industrien. Men også her vil selvsagt de større bedriftene få en forholdsvis større del av omsetning og beskjeftigelse enn det som svarer til deres andel av bedriftstall, omvendt for de mindre bedrifter. Her som i industrien skyldes dette dels den økte omsetning et økt antall beskjeftigede i og for seg skulle medføre. Men dessuten spiller også her den større effektivitet i de større bedrifter inn og betydning har også en forskjellig representasjon av enkeltbransjene blant de små og store bedrifter.

Tabellen foran viser at bedriftene med 2—3 bekjeftigede, som har 45.9 pst. av bedriftstallet, har en nesten like stor del av beskjeftigelsen, nemlig 42.12 pst. og 33.79 pst. av omsetningen. De 31.67 pst. av bedriftene med 1 beskjeftiget har 12.5 pst. av beskjeftigelsen og 9.81 pst. av omsetningen. Alt størrelsesgruppen 4—5 beskjeftigede har en større del av omsetning og beskjeftigelse enn av bedriftstall. På denne gruppen faller 10.54 pst. av bedriftene, 18.06 pst. av beskjeftigelsen og 19.26 pst. av omsetningen. Det er et uttrykk for at vi i detaljhandelsnæringen alt med denne størrelsesgruppen har med større bedrifter å gjøre. På de forholdsvis få bedriftene med 6 eller flere beskjeftigede, 6.21 pst. av bedriftstallet, faller 25.7 pst. av hele beskjeftigelsen og 36.42 pst. av omsetningen. Som det er pekt på før ville det være riktigere å jevnføre prosentandelen av omsetningsbeløpet med prosentandelen av bedrifter med oppgitt omsetning, og ikke som det her er gjort med prosentandelene av alle bedrifter inklusive dem med uoppgitt omsetning. Men som tabellen viser deler bedriftene med uoppgitt omsetning seg temmelig jevnt på størrelsesgruppene, og det bildet tallene gir blir det samme om en gjør en slik korreksjon eller ikke.

Prosentfordelingene for de beskjeftigede og omsetningsbeløpet for bygdene og byene hver for seg understreker i høy grad forskjellen i størrelsesoppbyggingen for bygdenes og byenes bedrifter, og viser klart den større betydning de større bedriftene har i byene. Bygdenes 90.24 pst. av detaljhandelsbedriftene med høyden 3 beskjeftigede har 73.55 pst. av hele beskjeftigelsen og 64.29 pst. av omsetningsbeløpet i detaljhandelen der. Byenes 77.84 pst. bedrifter i samme størrelsesgrupper har bare 47.21 pst. av de beskjeftigede og 33.70 pst. av omsetningen. At en større del av beskjeftigelsen enn av omsetningen faller på de mindre bedriftene, det er tilfelle både i riket, bygder og byer, skyldes dels at effektiviteten for de beskjeftigede stiger med bedriftsstørrelsen. Men av betydning er det og her at de forskjellige bransjer ikke er likt representert i de enkelte størrelsesgrupper. Økingen i tallene for omsetning pr. beskjeftiget person fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe gir et direkte uttrykk for det forhold at en større del av omsetningen enn av beskjeftigelsen faller på de store bedrifter. Disse tall kommer en senere tilbake til.

Når en ser bort fra bedrifter med 0 beskjeftigede, hvor spesielle forhold spiller inn, stiger omsetningsbeløpet pr. bedrift fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe. Det er et direkte uttrykk for det forhold at en større del av omsetningen enn av bedriftstallet faller på de store bedriftene. Som i industrien skyldes dette dels den sammenheng som en stort sett må gå ut fra eksisterer i bedriftene mellom omsetningsbeløp og antall beskjeftigede, dels — fordi gjennomsnittsomsetningen øker sterkere enn bedriftsstørrelsen — er det et uttrykk for de større bedrifters høyere effektivitet med en større omsetning pr. beskjeftiget person, men dels også et utslag av at de forskjellige bransjer er ulike representert i de små og i de store forretninger. Målt fra bedrifter med 1 beskjeftiget, som gir det sikreste utgangspunkt, viser de store bedriftene en sterkere øking i gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift i byene enn i bygdene. Videre er i alle det sikreste utgangspunkt, viser de store bedriftene en øking i gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift sterkere i byene enn i bygdene. Videre er i alle detaljhandelsforretninger av vanlig størrelse og til og med størrelsesgruppen 11—20 beskjeftigede gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift større for bygdenes enn for byenes forretninger. Det er byenes detaljhandelsbedrifter med mere enn 20 beskjeftigede som for hele detaljhandelen under ett gir en større gjennomsnittsomsetning pr. bedrift med 21—50 beskjeftigede 805 151 kr. For bygdene er tallene henholdsvis 16 161 kr. og 574 616 kr. Denne forskjellen, som er helt analog med den som før er påvist for industrien, kan som der i noen grad tilskrives en forskjellig representasjon i bygder og byer av de forskjellige bransjer. En rekke av de detaljhandelsbransjene som gir en høy omsetning pr. beskjeftiget person er særlig sterkt representert i byene, f. eks. handel med vin og spirituosa, møbelforretninger, herre-ekviperingsforretninger, skotøyforretninger, handel med trevarer, bygningsartikler og husgeråd, og detaljhandel med automobiler og motorsykler m. v., samtidig finner en disse bedriftene representert særlig i de høyere størrelsesgrupper. Dette vil da måtte gi en sterkere vekst for gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift med stigende bedriftsstørrelse i hele detaljhandelen i byene enn i bygdene, hvor disse bransjer ikke er så sterkt representert. Men denne sterkere øking i gjennomsnittsomsetning med stigende bedriftsstørrelse i byene kan og være et uttrykk for det forhold at omsetningen pr. beskjeftiget person i samme detaljgruppe stiger sterkere med bedriftsstørrelsen i byenes enn i bygdenes bedrifter. En nærmere undersøkelse av dette spørsmål volder selv for bedriftstellingens materiale vanskeligheter, fordi det i en rekke detaljhandelsgrupper er en svak representasjon, særlig i bygdene, i de større bedriftsgrupper. Men oppgavene tyder på at den sterkere øking i gjennomsnittsomsetningen for byenes bedrifter i noen grad skyldes dette forhold, og ikke bare en ulik representasjon i bygder og byer av de forskjellige detaljhandelsgrupper. Også dette spørsmål vil bli nærmere behandlet siden.

For hovedgruppene av detaljhandelen går størrelsesfordelingen fram av oversiktstabellen side 120 flg. For de enkelte detaljgruppene må en vise til tal-

lene i tabellverket i Hefte 1. Detaljhandelsforretningenes størrelse varierer noe fra hovedgruppe til hovedgruppe. Men forskjellighetene er ikke store. I alle hovedgrupper, med unntak av detaljhandel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk og småhandlere og torghandlere, er det bedrifter med 2—3 beskjeftigede som er det typiske, med fra 40—50 pst. av hele bedriftstallet, og i alle detaljhandelsgruppene dekker størrelsesgruppene til og med 3 beskjeftigede storparten av bedriftstallet. Med høyden 3 beskjeftigede finner en 86.27 pst. av forretningene i handel med nærings- og nytelsesmidler, 69.43 pst. i handel med tekstilvarer, ferdige klær, bekledning, 70.08 pst. i handel med trelast, tømmer, bygningsartikler, 82 pst. i handel med møbler, innbo og brensel, 65.57 pst. i handel med husgeråd, 73.16 pst. i handel med andre artikler til personlig bruk, 85.74 pst. i handel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk, 98.12 pst. av småhandlere, torghandlere m. v. og 80.55 pst. av gruppen «Annen varehandel». Disse tallene viser at småbedriftene i antall er av større betydning innen handel med nærings- og nytelsesmidler, møbler, innbo og brensel, automobiler og rekvisita og artikler til ervervsmessig bruk, blant småhandlerne og i «Annen varehandel» enn i handel med tekstilvarer og ferdige klær, trelast, tømmer og bygningsartikler, husgeråd og «Andre artikler til personlig bruk». Av relativt store bedrifter, med over 10 beskjeftigede, finner en da også i handel med nærings- og nytelsesmidler bare 0.9 pst., i handel med møbler, innbo og brensel 1.54 pst., i handel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk 2.0 pst. og blant småhandlere 0.19 pst. av bedriftstallet, mot i tekstilbransjen 4.33 pst. av bedriftene, i handel med trelast, tømmer og bygningsartikler 5.38 pst., i handel med husgeråd 3.41 pst. og i handel med andre artikler til personlig bruk 3.01 pst. av bedriftstallet.

Forskjellen i størrelsesoppbyggingen for de enkelte gruppene kommer enda tydeligere fram om en ser på de større og de mindre bedriftenes andel i omsetning og beskjeftigelse. I tabellen på side 155 er vist hvordan bedriftstallet, omsetningen og beskjeftigelsen i hovedgrupper av detaljhandel fordeler seg på bedrifter med 0—3, 4—5 og 6 og flere beskjeftigede.

For handel med nærings- og nytelsesmidler, møbler, innbo og brensel, småhandlere og «Annen varehandel», som hadde relativt mange bedrifter i størrelsesgruppene 0—3 beskjeftigede, faller en relativt liten del av beskjeftigelsen og omsetningen på bedrifter med 6 eller flere beskjeftigede. Omvendt for handel med tekstilvarer og klær, trelast, tømmer og bygningsartikler, husgeråd og andre artikler til personlig bruk. Disse gruppene har alle en relativt mindre andel bedrifter med 0—3 beskjeftigede, og om lag halvparten av hele omsetningen og en noe mindre andel av beskjeftigelsen faller på bedrifter med 6 eller flere beskjeftigede i disse gruppene. Detaljhandelen med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk står i en særstilling. Den viser en stor andel av bedriftstallet og en forholdsvis stor andel av beskjeftigelse og omsetning

Hovedgrupper av detaljhandel. Fordeling av bedrifter, beskjeftigede og omsetning etter bedriftsstørrelsen. Prosent-tall.

Detaljhandelsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer: 0—3			4—5			6 og flere		
	Pst. bedrifter	Pst. beskj.	Pst. omsetn.	Pst. bedrifter	Pst. beskj.	Pst. omsetn.	Pst. bedrifter	Pst. beskj.	Pst. omsetn.
Detaljhandel i alt	83.25	56.24	44.32	10.54	18.06	19.26	6.21	25.70	36.42
Nærings- og nytelsesmidler	86.27	65.64	53.35	9.55	17.67	19.39	4.18	16.69	27.26
Tekstilvarer, ferdige klær	69.43	36.04	27.93	17.49	20.07	19.95	13.08	43.89	52.12
Trelast, tømmer, bygn.art.	70.08	35.13	23.55	15.63	18.73	25.68	14.29	46.14	50.77
Møbler, innbo, brensel	82.00	53.46	44.94	10.92	18.93	19.80	7.08	27.61	35.26
Husgeråd	65.57	34.63	27.01	20.21	23.58	20.40	14.22	41.79	52.59
Andre art. til personlig bruk	73.17	40.34	31.02	13.96	19.67	21.08	12.87	39.99	47.90
Automobiler og rekvisita, art. til ervervsmessig bruk	85.74	48.67	33.40	7.13	14.05	12.62	7.13	37.28	53.98
Diverse småhandlere, torghandlere m. v.	98.12	90.73	80.33	1.22	4.39	9.27	0.66	4.88	10.40
Annen varehandel	80.55	58.20	38.54	14.13	23.34	30.65	5.32	18.46	30.81

for minste størrelsesgruppe, en svak representasjon i mellomgruppene og har en betydelig del av omsetningen og beskjeftigelsen på bedrifter med 6 eller flere beskjeftigede. Det har sin forklaring i den spesielle sammensetning denne gruppen har og som en gjør rede for nedenfor.

De enkelte detaljgruppene kan en som sagt ikke gå noe inn på. En har ellers under gjennomgåelsen av gjennomsnittsstørrelsen for varehandelens bedrifter pekt på hvilke grupper som har de største bedriftene. Undersøker en de detaljerte fordelingstabeller, vil en stort sett få bekreftet at forskjellen i gjennomsnittsstørrelsen gir et godt uttrykk for de ulike størrelsesforhold i de enkelte detaljgrupper.

Som nevnt var det bare for to hovedgrupper av detaljhandel, nemlig småhandlerne og torghandlerne og handel med automobiler og rekvisita og artikler til ervervsmessig bruk, hvor ikke størrelsesgruppen 2—3 beskjeftigede var den typiske bedriftsstørrelse. Småhandelen og torghandelen drives i sin helhet som typisk 1-mannsbedrift, 76.39 pst. av bedriftene har 1 beskjeftiget medregnet de bedriftene som bare beskjeftiger 1 person i biyrke. Handelen med automobiler og rekvisita og artikler til ervervsmessig bruk har 50.22 pst. av bedriftene i disse størrelsesgruppene. Dette er en detaljhandelsgruppe som sett ut fra størrelsesforholdene er sterkt blandet. De utpregede 1-mannsbedriftene her er handel med bensin, levende dyr og jordbrukets innkjøpslag, og det er disse meget tallrike enkeltgruppene som i høy grad bestemmer hele hovedgruppens størrelsesoppbygging. De andre enkeltgruppene består av forholdsvis større bedrifter, men det er mindre tallrike grupper, som handel med automobiler og maskiner. Sin store omsetning jevnført med de mindre bedrifter får

disse bedriftene både på grunn av de større bedriftsenheter med flere beskjeftigede — og fordi de omsetter relativt kostbarere varer. Omsetningen pr. person øker også av denne grunn, og ikke bare som et resultat av de større bedrifters økte effektivitet. Denne forskjellen i de varene som selges i de små og de store bedriftene i gruppen kan og for de andre hovedgrupper av detaljhandelen være en del av forklaringen på den betydelig større andel av omsetningsbeløpet som faller på de store bedriftene jevnført med andelen av bedriftstallet. Men forholdet er ikke så utpreget for de andre gruppene som for handel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk. I de andre hovedgrupper av detaljhandel er undergruppene mere homogene.

Betydningen av det forholdet som her er pekt på, ser en klart av tallene for gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift og økingen i den fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe i de forskjellige detaljhandelsgrupper. Gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift stiger i alle grupper med bedriftens størrelse, men i forskjellig grad. For hovedgruppene har en følgende gjennomsnittstall for omsetning pr. bedrift i størrelsesgruppene 1 og 11—20 beskjeftigede.

Detaljhandelsgrupper	Gjennomsnittsomsetning i kr. pr. bedrift i bedrifter med	
	1 beskjeftiget	11—20 beskjeftigede
1. Handel med nærings- og nytelsesmidler	16 997	489 181
2. Handel med tekstilvarer, klær	15 069	270 736
3. Handel med trelast, tømmer, bygningsartikler	13 057	322 211
4. Handel med møbler, innbo, brensel	13 022	298 075
5. Handel med husgeråd	17 584	369 737
6. Handel med andre artikler til personlig bruk	11 391	253 637
7. Handel med automobiler, artikler til ervervsmessig bruk	22 077	583 814
8. Småhandlere, torghandlere	4 276	189 550
9. Annen varehandel	8 289	405 810

Forskjellen fra hovedgruppe til hovedgruppe for økingen i gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget skyldes som nevnt før at de større bedriftene i enkelte av disse hovedgruppene selger andre varer enn de mindre; noe som typisk er tilfelle for gruppen handel med automobiler og artikler til ervervsmessig bruk. En slik forskjell i vareomsetningens art for de små og store bedriftene må ha en tendens til for hele gruppen å gi en større øking i gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift enn den vi får for eksempel for detaljhandelen med tekstilvarer og klær, hvor alle størrelsesgrupper mere omsetter samme slags varer. Derfor kan en heller ikke legge for mye i den forskjellen tallene her viser. Skal en komme til klarhet over om det på enkelte områder av detaljhandelen er en sterkere øking i gjennomsnittsomsetningen med bedriftsstørrelsen enn på andre, kan en her, like litt som på andre områder, jevnføre

såpass sammensatte samlegrupper som dem vi her har med å gjøre, men må se på de enkelte detaljgrupper.

Som det alt gikk fram av gjennomsnittstallene har engroshandelen større bedrifter enn detaljhandelen. Fordelingen på størrelsesgruppene er her mindre utpreget enn i detaljhandelen, og engroshandelen har flere større bedrifter. På den mest typiske størrelsesgruppen, bedrifter med 2—3 beskjeftigede, falt i detaljhandelen 45.9 pst. av alle bedriftene. Også i engroshandelen er dette den størrelsesgruppen som har de fleste bedriftene, men den har her ikke mere enn 26.08 pst. av bedriftstallet. De mindre størrelsesgruppene er også svakere representert i engroshandelen enn i detaljhandelen. 0—1 beskjeftigede har 29.72 pst. av engroshandelens bedrifter mot 37.35 pst. av bedriftene i detaljhandel. Til gjengjeld har 14.38 pst. av engroshandelens bedrifter 4—5 beskjeftigede, i detaljhandelen 10.54 pst., 15.08 pst. har 6—10, 8.56 pst. har 11—20 og 6.18 pst. har over 20 beskjeftigede. I detaljhandelen er de tilsvarende størrelsesgruppene representert med 4.62, 1.21 og 0.38 pst. av bedriftstallet. Et slående uttrykk for forskjellen i størrelsesfordelingen for detaljhandelen og engroshandelen gir den prosentandel av omsetning og beskjeftigelse som faller på bedrifter med over 20 beskjeftigede. Disse 6.18 pst. av bedriftene hadde i engroshandelen 44.37 pst. av hele omsetningen og 41.42 pst. av hele beskjeftigelsen. I detaljhandelen var som nevnt 0.38 pst. av bedriftene så store, og de hadde bare 8.77 pst. av omsetningen og 6.00 pst. av beskjeftigelsen i hele detaljhandelen. Først størrelsesgruppen 6—10 beskjeftigede har i engroshandelen en større andel av beskjeftigelse og omsetning enn av bedriftstall, mens det er tilfelle alt for størrelsesgruppen 4—5 beskjeftigede i detaljhandelen.

Fordelingen på størrelsesgruppene er i engroshandelen ikke så forskjellig fra næring til næring som i detaljhandelen. I alle bransjer faller en vesentlig del av omsetningen og beskjeftigelsen på bedrifter med mere enn 20 beskjeftigede. Nærings- og nytelsesmiddelbransjen har 4.15 pst. av bedriftene i denne størrelsesgruppen med en i forhold til bedriftstallet meget stor del av omsetningsbeløp og beskjeftigelse , nemlig henholdsvis 46.95 og 36.10 pst. I samme størrelsesgruppe har tekstilbransjen 10.27 pst. av bedriftene, 38.77 pst. av omsetningen og 45.86 pst. av beskjeftigelsen, trelastbransjen og bygningsartikler 9.72 pst. av bedriftstallet, 32.69 pst. av omsetningen og 41.94 pst. av beskjeftigelsen, møbelbransjen 10.78 pst. av bedriftstallet, 44.13 pst. av omsetningen og 51.85 pst. av beskjeftigelsen, engroshandel med husgeråd 12.12 pst. av bedriftstallet, 53.93 pst. av omsetningen og 59.89 pst. av beskjeftigelsen, engroshandel med andre artikler til personlig bruk 8.08 pst. av bedriftstallet, 45.27 pst. av omsetningen og 40.72 pst. av beskjeftigelsen, automobilbransjen og artikler til ervervsmessig bruk 8.14 pst. av bedriftstallet, 51.65 pst. av omsetningen og 49.12 pst. av beskjeftigelsen og «Annen varehandel» 5.10 pst. av bedriftene, 20.59 pst. av omsetningen og 22.78 pst. av beskjeftigelsen.

Som pekt på under gjennomgåelsen av størrelsesforholdene for detaljhandelen har i alle hovedgrupper av detaljhandel de større bedrifter en bety-

delig større del av omsetningen enn av beskjeftigelsen. I engroshandelen er det bare tilfelle for nærings- og nytelsesmiddelbransjen, for gruppen «Andre artikler til personlig bruk» og i engroshandel med automobiler og artikler til ervervsmessig bruk. I tekstilbransjen, trelastbransjen og møbelbransjen, i engroshandel med husgeråd og i gruppen Annen varehandel har bedrifter med over 20 beskjeftigede en mindre del av omsetningen enn av beskjeftigelsen. Det kan være et utslag av at dette er sterkt arbeidskrevende bransjer, hvor de store bedriftene har mange lagerarbeidere, transportarbeidere m. v. som ikke direkte er beskjeftiget i salgsvirksomheten. En del av forklaringen kan også ligge i fordelingen på de små og de store bedriftene av de mindre verksteder som ofte fins i tilknytning til forretningene i disse bransjene, og som det ikke bestandig har vært mulig å få skilt ut som egne enheter. Hvis de fortrinsvis fins i samband med de større bedriftene, vil de i høy grad virke til å trekke de større bedrifters andel av beskjeftigelsen opp, mens de er av mindre betydning for andelen i omsetningsbeløpet. Men forklaringen kan og ligge i selve materialet. Engrosomsetning og agentur- og kommisjonsomsetning drives svært ofte sammen, og tallene foran for den prosentvise fordeling av omsetningsbeløpet gjelder hele omsetningen i engrosforretningene, uten hensyn til at en del av denne totalomsetning kan være agentur- og kommisjonsomsetning.

For å eliminere dette usikkerhetsmoment, kan en jevnføre fordelingen av den oppgitte engrosomsetning og alle de beskjeftigede i engroshandelen. En slik jevnføring blir imidlertid heller ikke helt riktig, fordi disse beskjeftigede jo og utfører den agentur- og kommisjonsomsetning som engroshandelsbedriftene har. Men nærmere er det ikke mulig å komme det.

Engrosomsetning i hovedgrupper av engroshandel fordelt etter bedriftenes størrelse, pst. Riket.

	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer		
	0—3	4—20	Over 20
Engroshandel i alt:			
Engrosomsetning pst.	11.08	41.95	46.97
1. Nærings- og nytelsesmidler:			
Engrosomsetning pst.	13.50	37.72	48.78
2. Tekstilvarer, ferdige klær:			
Engrosomsetning pst.	8.99	47.68	43.33
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler:			
Engrosomsetning pst.	9.31	52.25	38.44
4. Møbler, innbo, brensel:			
Engrosomsetning pst.	12.11	41.15	46.74
5. Husgeråd:			
Engrosomsetning pst.	6.05	36.58	57.37
6. Andre artikler til personlig bruk:			
Engrosomsetning pst.	7.70	52.28	40.02
7. Automobiler og rekvisita, andre artikler til ervervsmessig bruk:			
Engrosomsetning pst.	7.04	38.66	54.30
8. Annen varehandel:			
Engrosomsetning pst.	16.77	56.96	26.27

Av de bransjene som er nevnt foran har etter dette i tekstilbransjen, trelastbransjen og engroshandel med møbler og med husgeråd de større bedriftene, med over 20 beskjeftigede, en større andel av selve engros-omsetningen enn av hele omsetningen. Årsaken til det er som antydet den agentur- og kommisjonsomsetning som en del engrosbedrifter har, og som spiller den største tallmessige rollen for de mindre bedriftene. Mellom andelen av ren engrosomsetning og andelen i beskjeftigelse er det dog fremdeles den samme forskjellen for de store bedriftene i de fire nevnte gruppene: De har alle en større andel av beskjeftigelsen enn av omsetningen. Forklaringen på det kan ligge i de forholdene som er nevnt foran.

At den kombinerte detalj- og engroshandel har fått store bedriftsenheter på grunn av den måten denne gruppen er kommet fram på, er nevnt før. Flest bedrifter finner en her med 6—10 beskjeftigede, 29.32 pst. av alle. 10.34 pst. av bedriftene har mere enn 20 beskjeftigede, og på disse bedriftene faller 46,37 pst. av hele gruppens beskjeftigelse og 48.01 pst. av hele omsetningsbeløpet. Storbedriftene er især av betydning i tekstilbransjen og i handel med møbler, innbo og brensel. I den første faller 63.4 pst. av omsetningen på bedrifter med mere enn 20 beskjeftigede, i den andre 65.4 pst.

I agentur- og kommisjonsforretningene er det typiske bedrifter med 1 beskjeftiget; de teller 49.69 pst. av hele antallet når en regner med også de forretningene som ble drevet av 1 person biyrkemessig. 32.22 pst. av bedriftene har 2—3 beskjeftigede og 6.14 pst. beskjeftiget ingen på tellingstiden. 88.05 pst. av alle bedriftene i agentur- og kommisjonsforretningene hadde høyden 2—3 beskjeftigede; det er en større andel for disse størrelsesgruppene enn den detaljhandelsvirksomhetene har. Over 20 beskjeftigede har 0.16 pst. av bedriftene med 10.52 pst. av omsetningen og 4.03 pst. av de beskjeftigede. Også her veksler størrelsesoppbyggingen noe fra undergruppe til undergruppe, men i alle sammen dominerer småbedriftene i antall. I agenturhandel med materialer, maskiner og brensel har 89.08 pst. av bedriftene høyden 3 beskjeftigede, i handel med møbler og forskjellige bruksgjenstander 88.06 pst. og i handel med tekstilvarer 91.47 pst. I den siste gruppen er det kommet med ved tellingen forholdsvis mye agenturvirksomhet som drives biyrkemessig. Det er bare i agenturhandel med nærings- og nytelsesmidler og i gruppen «Blandet og uoppgitt agenturhandel» at de større bedriftene spiller noen særlig rolle, men også i disse to bransjene dominerer småbedriftene i antall. I agenturhandel med nærings- og nytelsesmidler har 85.92 pst. av bedriftene og i blandet og uoppgitt agenturhandel 86.2 pst. høyden 3 beskjeftigede. Men i agenturhandel med nærings- og nytelsesmidler faller 21.36 pst. av hele omsetningen på de bedriftene som har mere enn 10 beskjeftigede, i blandet og uoppgitt agenturhandel 23.87 pst., mens den del av omsetningen som faller på disse størrelsesgrupper i agenturhandelen ellers er minimal.

Gjennomsnittstallene ga uttrykk for at bedriftene i hotell- og restaurantnæringen gjennomgående er noe større enn i varehandelen, til tross for at tallene

for beskjeftigelsen for store deler av hotell- og restaurantvirksomheten er preget av den sesongmessige nedgang på tellingstiden. Fordelingen av bedriftene etter antall beskjeftigede gir uttrykk for den samme forskjell. Fordelingen på størrelsesgrupper for de enkelte undergruppene av hotell- og restaurantnæringen går fram av tabellen foran side 126 flg. Hovedtallene for hele næringen er gitt i tabellen på side 161 for riket, bygder og byer.

Som i varehandelen er i hotell- og restaurantnæringen bedrifter med 2—3 beskjeftigede den mest typiske størrelsesgruppe. Men den teller relativt færre bedrifter enn den samme størrelsesgruppen i handelsvirksomhet, 38 pst. av alle bedriftene mot i varehandel 42.78 pst. av alle. Tallet på meget store bedrifter er lite. 2 bedrifter hadde på tellingstiden 101—200 beskjeftigede og 3 beskjeftiget mellom 200 og 500 personer. 32.46 pst. av bedriftene beskjeftiget i høyden 1 person. Dette store tallet for små bedrifter er i noen grad influert av tellingstidspunktet. Mange av bedriftene i denne næringen var ikke i gang på tellingstiden og beskjeftiget bare en enkelt person, enten helt eller som biyrke. 70.46 pst. av bedriftene, vel to tredjeparter, beskjeftiget høyden 3 personer. 4—10 beskjeftigede personer hadde 22.74 pst. av alle virksomhetene. Ikke mere enn 326 bedrifter, 6.80 pst., beskjeftiget over 10 personer. Men også her spiller selvsagt de mange små bedriftene en relativt liten rolle i forhold til de fåtallige store. De 70.46 pst. av bedriftene som hadde høyden 3 beskjeftigede, hadde bare 18.25 pst. av omsetningen men 28.86 pst. av hele beskjeftigelsen. De 22.74 pst. av bedriftene som beskjeftiget 4—10 personer hadde 30.60 pst. av alle de beskjeftigede og 26.11 pst. av hele omsetningen, og de 6.80 pst. av bedriftene som hadde over 10 beskjeftigede personer hadde alene 40.54 pst. av hele beskjeftigelsen og 55.64 pst. av omsetningen i hele næringen.

I to retninger er disse tallene sterkt påvirket av tellingstidspunktet. Den sesongmessige stans har som nevnt gitt mange bedrifter med 0—1 beskjeftigede, altså en sterkere samling om de meget små bedriftene enn en ville fått på et annet tidspunkt hvor virksomhetene var i gang. Men at det virkelig er mange småbedrifter i denne næring viser og det annet fordelingsgrunnlag, omsetningsbeløpet. Forholdet er bare ikke så utpreget som fordelingen etter persontallet antyder. Videre har de små bedriftene med denne fordeling fått en noe større andel av omsetningsbeløpet enn den som egentlig hører med til disse størrelsesgrupper. En rekke bedrifter som i sesongen driver med større personale er jo nemlig, med den omsetning de hadde med dette større personale, tatt med og gruppert etter den minimale beskjeftigelse de hadde på tellingstidspunktet.

Om en ser særskilt på tallene for bygdene og byene kommer dette tydelig fram. En jevnføring av tallene for bygdenes og byenes bedrifter i næringen gir det resultat at de mindre størrelsesgrupper i bygdene spiller en relativt større rolle enn i byene, de større bedriftene en mindre rolle. Det er den samme forskjell i størrelsesoppbyggingen her som den som før er påpekt for industrien og varehandelen. Etter tabellen hadde av bygdenes bedrifter 48.68 pst. med 19.60 pst. av alle de beskjeftigede og 26.33 pst. av omsetningen 0—1 beskjef-

Bedriftene fordelt etter tallet på beskjeftigede. Hotell- og restaurantvirksomhet i riket, bygder og byer. Prosent- og gjennomsnittstall.

	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:													
	0	1, biyrke	1	2—3	4—5	6—10	11—20	21—50	51—100	101—200	201—500	Over 500	Uoppgitt	I alt
Riket:														
Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt.														
Pst. bedrifter	3.09	13.30	16.07	38.00	13.38	9.36	4.61	1.79	0.29	0.04	0.07	–	–	100.00
» » med oppg. oms.	3.06	13.59	15.79	37.51	13.44	9.59	4.69	1.91	0.31	0.04	0.07	–	–	100.00
Pst. personer	–	3.20	3.87	21.79	14.08	16.52	16.11	12.89	5.22	1.55	4.77	–	–	100.00
Pst. omsetning	2.26	1.08	3.58	11.33	9.90	16.21	18.82	19.25	7.85	1.66	8.06	–	–	100.00
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	16 692	1 796	5 130	6 826	16 661	38 188	90 777	227 763	570 476	846 687	2 734 651	–	–	22 603
Omsetning pr. person, kr.	–	1 796	5 130	2 868	3 805	5 193	6 247	7 628	7 679	5 498	8 627	–	–	5 328
Bygder:														
Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt.														
Pst. bedrifter	4.46	21.55	22.67	37.36	8.29	4.07	1.22	0.35	0.03	–	–	–	–	100.00
» » med oppg. oms.	4.43	21.93	22.26	37.02	8.56	4.25	1.14	0.37	0.04	–	–	–	–	100.00
Pst. personer	–	9.55	10.05	38.49	15.96	13.07	7.54	4.49	0.85	–	–	–	–	100.00
Pst. omsetning	8.02	4.71	13.60	25.43	12.67	16.34	9.55	7.52	2.16	–	–	–	–	100.00
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	15 376	1 827	5 192	5 834	12 565	32 703	70 877	172 947	496 773	–	–	–	–	8 494
Omsetning pr. person, kr.	–	1 827	5 192	2 506	2 895	4 515	5 074	5 943	9 032	–	–	–	–	3 741
Byer:														
Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt.														
Pst. bedrifter	1.04	0.99	6.23	38.96	20.99	17.25	9.66	3.95	0.67	0.10	0.16	–	–	100.00
» » med oppg. oms.	1.00	1.00	6.02	38.24	20.79	17.67	10.03	4.24	0.73	0.11	0.17	–	–	100.00
Pst. personer	–	0.14	0.89	13.75	13.18	18.18	20.24	16.93	7.33	2.29	7.07	–	–	100.00
Pst. omsetning	0.58	0.02	0.66	7.21	9.09	16.17	21.53	22.67	9.51	2.15	10.41	–	–	100.00
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	25 465	779	4 787	8 276	19 209	40 178	94 205	234 975	576 145	846 687	2 734 651	–	–	43 908
Omsetning pr. person, kr.	–	779	4 787	3 352	4 377	5 459	6 423	7 843	7 604	5 498	8 627	–	–	6 082

tigede personer på tellingsdagen. I byene falt på de samme gruppene bare 8.26 pst. av bedriftene med 1.03 pst. av alle de beskjeftigede og 1.26 pst. av hele omsetningen. Av større bedrifter hadde landdistriktene bare 0.03 pst. med over 50 beskjeftigede og på denne størrelsesgruppen falt 0.85 pst. av hele beskjeftigelsen og 2.16 pst. av omsetningen. I byene var 0.93 pst. av bedriftene med 16.69 pst. av de beskjeftigede og 22.07 pst. av omsetningen så store.

Denne store forskjellen for bygdenes og byenes bedrifter, med for bygdene svært store tall for størrelsesgruppene 0—1 beskjeftigede og så å si ingen bedrifter med over 50 beskjeftigede, er bare til en viss grad reell. Da bygdenes bedrifter er meget sterkere sesongmessig preget enn byenes, gir tallene et noe fortegnet bilde av virkeligheten. At i bygdene de 48.68 pst. av bedriftene med 0—1 beskjeftigede hadde så mye som 26.33 pst. av omsetningen er et uttrykk for det. I byene hadde de 8.26 pst. av bedriftene i samme størrelsesgrupper bare 1.26 pst. av omsetningen, og selv der spiller tellingstidspunktet noe inn for resultatet av fordelingen. Især for bygdene er her for de minste størrelsesgruppene kommet med et betydelig omsetningsbeløp som i virkeligheten større bedrifter har hatt. Fordelingstallene etter omsetningsbeløpet, som vi kommer til i neste avsnitt, er derfor bedre egnet for en jevnføring av størrelsesforholdene for bygdenes og byenes bedrifter i denne næring. Også tallene for omsetning pr. bedrift og person etter bedriftsstørrelsen karakterisert ved de beskjeftigede er mindre utsagnskraftige for denne næring under ett, fordi størrelsesgrupperingen er så sterkt influert av tellingstidspunktet. Gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift viser en betydelig øking fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe, men den er ikke helt ut uttrykk for de virkelige forholdene fordi tallene for de minste størrelsesgruppene er for høye. De bedriftene som slett ikke var i gang på tellingstiden, størrelsesgruppe 0, har som det ses av tabellen en meget høy gjennomsnittsomsetning.

For de enkeltgruppene hvor de sesongmessige forhold er av mindre betydning, først og fremst da byenes bedrifter, er dog tallene brukbare.

For de enkelte grupper av hotell- og restaurantnæringen er tallene for størrelsesfordelingen gitt i oversiktstabellen side 126 o. flg. foran. Som det går fram av det som er sagt, er disse tallene mindre tilfredsstillende for enkelte av gruppene. Men en skal likevel peke på hovedtrekkene i dem.

Det forhold at det er mange småbedrifter med en liten del av omsetningen og få store bedrifter som har en stor del av omsetningen, går igjen fra gruppe til gruppe. For de hotellene som er åpne hele året, skulle de sesongmessige forhold spille mindre rolle, og tallene for de beskjeftigede derfor gi et forholdsvis godt bilde av størrelsesforholdene. 49.7 pst. av bedriftene i denne gruppen har maksimum 3 beskjeftigede, men på denne halvpart av bedriftene faller ikke mere enn 12.98 pst. av hele omsetningen og 19.75 pst. av beskjeftigelsen. 4—10 beskjeftigede personer har vel tredjeparten, nemlig 37.93 pst. av bedriftene. Økonomisk spiller de en relativt mindre rolle, med 32 pst. av omsetningen. 12.37 pst. av bedriftene hadde mere enn 10 beskjeftigede. Men

økonomisk er det de som teller. De har alene 55.02 pst. av totalomsetningen og 41.23 pst. av alle de beskjeftigede i gruppen.

For gruppen «Hoteller åpne hele året, med restaurant» er forholdet like klart. Der har 51.25 pst. av bedriftene høyden 3 beskjeftigede personer, 32.08 pst. beskjeftiger 4—10 og 16.67 pst. over 10 personer. Av omsetningen faller ikke mer enn 4.88 pst. på den halvparten av bedriftene som hadde høyden 3 beskjeftigede personer og 14.98 pst. på den tredjeparten av bedriftene som hadde 4—10 beskjeftigede. I forhold til sitt antall bidrar de bare med en liten del av totalomsetningen. Storbedriftene dominerer økonomisk ganske sterkt, idet de 17 pst. av bedriftene som hadde over 10 beskjeftigede personer har 80.14 pst. av hele omsetningen. Om en tar ut de bedriftene som har over 20 beskjeftigede personer, så finner en der ikke mere enn 5 pst. av bedriftene. Til sammen har imidlertid dette relative fåtall av bedrifter 65.47 pst. av hele gruppens omsetningsbeløp og 50.97 pst. av hele beskjeftigelsen.

Gruppen «Pensjonater, åpne hele året», er mye mer enn hotellgruppen preget av de små bedriftene. 73.45 pst. av alle bedriftene, dvs. ikke langt fra tre fjerdeparter, har her høyden 3 beskjeftigede personer. På dem faller 34.46 pst. av hele omsetningen og 48.21 pst. av beskjeftigelsen i gruppen. 23.98 pst. hadde 4—10 beskjeftigede, og på dem falt 46.16 pst. av omsetningen og 38.91 pst. av beskjeftigelsen i hele gruppen. Det økonomiske tyngdepunkt ligger altså for pensjonatene i mellomgruppen, bedrifter med 4—10 beskjeftigede personer. De bedriftene som hadde over 10 beskjeftigede utgjorde ikke mere enn 2.57 pst. av hele antallet. Men selvsagt har disse få bedrifter en relativt stor del av omsetningen, 19.38 pst.

For den gruppen som ved bedriftstellingen er kalt «Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig» er fordelingstallene på grunnlag av de beskjeftigede personer lite brukbare. Her spiller jo nemlig de sesongmessige forhold meget sterkt inn. Det var her mange bedrifter som ikke var i gang på tellingstiden, og en får en sterk samling om bedrifter med 1 beskjeftiget person på tellingstiden — nemlig eieren. For denne gruppen gir derfor tallene neppe et bilde som står i rimelig forhold til forholdene som de faktisk er.

For kaféer og restauranter er derimot tallene mere brukbare. Også der finner vi en sterk overvekt av småbedrifter. Ikke mindre enn 64.49 pst. eller nære to tredjeparter av alle bedriftene har høyden 3 beskjeftigede personer. Men som i de andre gruppene faller bare en liten del av omsetningen på småbedriftene, nemlig 16.56 pst. De mellomstore bedriftene med 4—10 beskjeftigede utgjør 27.19 pst. av bedriftstallet, og har en omtrent tilsvarende andel av hele omsetningen, 27.59 pst. Storbedriftene trekker også her sterkt opp. Bare 8.32 pst. av bedriftene har over 10 beskjeftigede, men på dem faller 55.85 pst. av hele omsetningen.

De andre gruppene skal en ikke gå noe nøyere inn på. Det kan nevnes at av restaurantvirksomhetene på skip har storparten av bedriftene 2—3 og 4—5 beskjeftigede personer. Over 20 beskjeftigede har bare 4.17 pst. av bedriftene,

men på dem alene faller 85.88 pst. av totalomsetningen og 69.13 pst. av beskjeftigelsen i hele gruppen. Det er et par av de større dampskipsselskaps restaurasjonsvirksomhet som trekker tallene her så sterkt opp ved at hele virksomheten er regnet som en bedrift, selv om den foregår på forskjellige båter. Marketenteriene var for en stor del ikke i gang på tellingstiden, de er ellers små. Losjihusene og småkaféene har for det meste 1 beskjeftiget person, og de ervervsmessig drevne pleiehjem 2—3 og 4—5 personer.

I «Annen forretningsvirksomhet» er også bedrifter med 2—3 beskjeftigede det typiske, med i alt 36.95 pst. av bedriftstallet for hele gruppen. Det er få store bedrifter, bare 4.96 pst. hadde over 10 beskjeftigede. For hele gruppen samlet var det 7 bedrifter med 100—200 og 5 med over 200 beskjeftigede, ingen større. På de store bedriftene faller også her en meget stor del av beskjeftigelsen og omsetningen. Men prosentfordelingen for omsetningen for hele gruppen under ett kan vanskelig jevnføres med de andre tallene, da oppgaver over omsetning ikke er innhentet for alle bedrifter i denne næringen.

De små bedriftsenhetene spiller den overveiende rollen også i bankvirksomheten, 67.79 pst. av bedriftene har høyden 3 beskjeftigede. Alle småbankene rundt om i landet har jo en minimal beskjeftigelse, dessuten er alle avdelingskontorer regnet som egne bedrifter. De 3.83 pst. av bedriftene som beskjeftiget over 20 personer hadde 50.73 pst. av hele gruppens beskjeftigelse. Av forsikringsselskapene hadde 7.67 pst. over 20 beskjeftigede med 72.81 pst. av hele beskjeftigelsen. De 52.69 pst. av forsikringsselskapene som hadde bare 1 beskjeftiget person, er alle de små gjensidige selskap rundt om i landet.

Også alle de andre undergruppene under «Annen forretningsvirksomhet» samler seg sterkt om størrelsesgruppene 1, 2 og 3 beskjeftigede personer.

Det samme er tilfelle for transportgruppen når en ser den samlet. Ikke mindre enn 84.35 pst. av bedriftsenhetene har høyden 3 beskjeftigede personer med 1-mannsbedriften som det mest typiske. 48.48 pst. av bedriftstallet faller på denne størrelsesgruppen alene. 3.52 pst. av bedriftene hadde over 20 beskjeftigede. At en så stor del av omsetningen og hele beskjeftigelsen faller på denne størrelsesgruppen — 60.63 pst. av hele persontallet og 79.27 pst. av omsetningen — skyldes Postverket, jernbanene og Telegrafverket som også går inn i disse sumtall, og som i høy grad påvirker fordelingstallene for hele gruppen. Da de brukte tekniske enheter for disse etater som før nevnt er svært fiktive, får også sumtallene for hele gruppen mindre interesse.

Større interesse har tallene for den alminnelige landtransport.

Som typiske enmannsbedrifter finner en her drosjebileierne, hvor 67.43 pst. beskjeftiger 1 person, lastebileierne og -sentralene med 67.53 pst. og vognmennene med 68.76 pst. av bedriftene i samme størrelsesgruppe. Rutebildriften og gruppen «Blandet rute-, drosje- og lastebilkjøring» er noe sterkere preget av de større bedriftene. Den typiske størrelsen for begge disse gruppene er bedrifter med 2—3 beskjeftigede. I denne størrelsesgruppen finner en for rutebildriften 42.91 pst. av alle bedriftene, og for blandet rute-, drosje- og lastebil-

kjøring 43.85 pst. I alle disse gruppene spiller de større bedrifter en relativt beskjeden rolle både i økonomisk og beskjeftigelsesmessig henseende.

Foreninger av losse- og lastearbeidere som er telt som egne bedrifter ved bedriftstellingen er for det meste store enheter. 75 pst. av dem hadde over 20 beskjeftigede og på dem falt 97.74 pst. av de beskjeftigede og 97.02 pst. av omsetningen i hele gruppen. Skipsredervirksomheten har en betydelig andel større bedrifter. Fordelingsgrunnlaget er her folkene ombord på båtene, og det er å merke at oppgavene gjelder rederibedriftene og ikke de enkelte skip eller selvstendige skipsaksjeselskap. 15.02 pst. av bedriftene hadde høyden 3 beskjeftigede, 27.26 pst. 4—10 og 17.20 pst. 11—20 beskjeftigede. 40.37 pst. av bedriftene hadde mere enn 20 beskjeftigede. Dette er en større andel av bedriftstallet for denne størrelsesgruppe enn det en i alminnelighet finner, og det er denne størrelsesgruppen som er dominerende. 90.30 pst. av beskjeftigelsen og 93.36 pst. av omsetningen faller på den. Småbåtfarten har mange småvirksomheter, 71.68 pst. av bedriftene har 2—3 beskjeftigede. Også i ferjevirksomheten er oppbyggingen sterkt preget av de små virksomheter. 76.19 pst. av alle bedriftene hadde høyden 2—3 beskjeftigede.

Fordelingen av bedriftstallet er også for hvalfangsten sterkt preget av de mange små virksomhetene med 2—5 beskjeftigede som bedriftstellingen har fått med i denne næring, og som driver småhvalfangst langs kysten. De teller 71.57 pst. av bedriftene, men har en liten del av beskjeftigelsen og omsetningen. Bedrifter med over 20 beskjeftigede har 11.93 pst. av hele bedriftstallet, og på dem faller 90.52 pst. av hele beskjeftigelsen og 96.66 pst. av omsetningen. Det er i denne gruppen telt 6 bedrifter med mellom 200—500 og en bedrift med over 500 beskjeftigede. Oppgavene gjelder også her rederiene og ikke de enkelte båter. I selfangsten er det størrelsesgruppen 11—20 beskjeftigede som er den typiske med 51.02 pst. av alle bedrifter, 48.39 pst. av de beskjeftigede og 36.17 pst. av omsetningen. Men de 22.45 pst. av bedriftene som har mere enn 20 beskjeftigede spiller en like stor rolle, idet 47.27 pst. av beskjeftigelsen og 39.08 pst. av hele gruppens omsetning faller på denne størrelsesgruppe.

4. Bedriftene fordelt etter omsetningsbeløpets størrelse.

Som nevnt vil en fordeling av bedriftene etter omsetningsbeløpets størrelse på sett og vis være sikrere enn en fordeling etter persontallet på tellingstiden, fordi en da som fordelingsgrunnlag får bedriftens virksomhet i løpet av et år. Til gjengjeld lider fordelingen etter omsetningsbeløpet av den svakhet at det fra næring til næring ikke er så godt egnet til jevnføring av størrelsesforholdene som beskjeftigelsesoppgavene er, fordi et og samme omsetningsbeløp i forskjellige næringer kan gi uttrykk for meget forskjellige størrelsesforhold. Tenker en på industrien, vil en bedrift som driver reparasjonsvirksomhet i jern- og metallbransjen bli betraktet som en stor bedrift med en omsetning på f. eks.

50 000 kr. I papirindustrien vil en bedrift med samme omsetning bli ansett som en liten bedrift. Dette viser at de begrep om bedriftsstørrelsen som omsetningen gir, er avhengig av virksomhetens art. Det samme er tilfelle i andre næringer. Således vil f. eks. i detaljhandelen en omsetning på 50 000 kr. være en stor omsetning for en tobakksforretning, men en agenturforretning i nærings- og nytelsesmiddelbransjen med den samme omsetning, vil måtte betegnes som en liten bedrift.

Tallene for bedriftenes fordeling etter omsetningsbeløpets størrelse er trykt i 1. hefte, tabell 3. Som for tabell 2 har det heller ikke for tabell 3 vært mulig å trykke alle de oppgavene som er blitt utarbeidd. En har måttet nøye seg med å publisere hele spesifikasjonen for hovednæringsgrupper i bygdene og byene. For de større næringsgruppene er bare en del av oppgavene trykt, og bare for riket, og av detaljgruppene har en bare kunnet gi tall for de viktigste for riket, og en har der også måttet trekke sammen størrelsesgruppene i tabellhodet noe. Det foreligger derfor også for dette fordelingsgrunnlag en hel del utrykt materiale som det er anledning til å se i Byrået.

For de større næringsgrupper har en i tabellen side 167 og følgende regnet ut det viktigste fordelings- og forholdstall. For hver av de viktigere næringsgruppene gis tall for fordeling av bedriftene, de beskjeftigede og omsetningsbeløpet på størrelsesgrupper, det gjennomsnittlige antall personer pr. bedrift, den gjennomsnittlige omsetning pr. bedrift og pr. person og lønn i pst. av omsetning for hver størrelsesgruppe. For sumtallene er ved beregning av omsetning pr. bedrift og pr. person og lønn i pst. av omsetning bare regnet med bedrifter med oppgitt omsetning.

En skal her kort peke på de vesentlige trekk som disse oppgaver gir til belysning av bedriftenes størrelsesforhold. Lønnsbeløpet i pst. av omsetningen og omsetning pr. person blir behandlet i avsnitt V.

Hovedtallene for industrien i riket, bygder og byer er vist i tabellen side 180.

Også etter denne fordeling vil en umiddelbart karakterisere bedriftsstørrelsen i industri og håndverk som gjennomgående liten. 34.2 pst. av alle bedriftene, 37.8 pst. av de bedriftene som har gitt opp omsetning, hadde en omsetning på under 5 000 kr. Mellom 5 og 10 000 kr. i omsetning hadde 14.02 pst. av alle bedriftene og mellom 10 og 50 000 kr. 25.97 pst. Tallet på bedrifter med større omsetning enn 50 000 kr. er forholdsvis lite. 433 bedrifter eller 1.38 pst. av hele antallet hadde en årlig omsetning på over 1 mill. kr. hver, 421 eller 1.34 pst. hadde en årsomsetning på mellom 500 000 og 1 mill. kr., og 7.02 pst. hadde en omsetning på 100 000—500 000 kr. Også etter dette fordelingsgrunnlag kommer de gjennomgående mindre bedriftsenhetene i bygdene klart fram. 45.47 pst. av alle bedriftene i bygdene hadde en omsetning på høyden 5 000 kr. mot 18.47 pst. i byene. Med over 200 000 kr. i årlig omsetning finner en 3.72 pst. av bedriftene i bygdene, mot 8.4 pst. i byene. Denne forskjellen mellom bygdenes og byenes bedrifter kan dels henge sammen med en forskjellig repre-

(Forts. side 179)

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket.

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
I. Industri og håndverk, i alt.									
st. bedrifter	34.20	14.02	13.04	12.92	6.54	7.03	2.72	9.53	100.00
» beskjeftigede	7.08	4.38	5.52	9.40	8.75	19.88	39.96	5.03	100.00
» omsetning	0.89	1.28	2.39	5.26	5.99	19.32	64.87	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.03	3.06	4.15	7.13	13.12	27.72	143.75	5.18	9.80
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 997	7 026	14 057	31 221	70 294	210 829	1 826 446	–	84 798
—»— omsetn. » beskjeft., kr.	985	2 295	3 385	4 378	5 357	7 604	12 705	–	8 241
ønn i pst. av omsetn.	27.17	29.08	30.41	31.66	31.75	27.98	21.38	–	24.19
Bryting av malm, i alt.									
st. bedrifter	30.00	–	2.00	4.00	2.00	8.00	24.00	30.00	100.00
» beskjeftigede	1.07	–	0.02	1.20	1.20	7.04	85.20	4.27	100.00
» omsetning	0.04	–	0.04	0.26	0.30	4.79	94.57	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	4.20	–	1.00	35.50	71.00	103.75	418.75	16.80	117.96
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	868	–	11 911	42 505	97 306	387 746	2 553 445	–	925 702
—»— » » beskjeft., kr.	207	–	11 911	1 197	1 371	3 737	6 098	–	5 739
ønn i pst. av omsetn.	603.96	–	137.92	134.31	105.25	51.08	40.96	–	42.14
Bryting av mineraler m. v., i alt.									
st. bedrifter	53.02	12.36	8.62	8.88	3.99	4.38	0.90	7.85	100.00
» beskjeftigede	12.89	5.44	7.75	9.53	8.20	17.36	33.17	5.66	100.00
» omsetning	2.56	2.12	3.13	6.76	7.03	21.92	56.48	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.03	3.68	7.51	8.96	17.16	33.12	307.43	6.02	8.35
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 908	6 767	14 310	30 019	69 531	197 555	2 472 631	–	42 802
—»— » » beskjeft., kr.	940	1 840	1 906	3 352	4 052	5 965	8 043	–	5 008
ønn i pst. av omsetn.	57.49	51.44	55.71	49.31	44.48	34.53	34.84	–	38.02
NæringS- og nytelsesniddelindustri, i alt.									
st. bedrifter	19.75	9.70	13.62	14.81	8.06	9.98	3.05	21.03	100.00
» beskjeftigede	4.80	2.93	5.31	8.21	7.50	24.32	36.51	10.42	100.00
» omsetning	0.39	0.73	2.05	5.00	6.01	22.39	63.43	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.54	1.91	2.47	3.51	5.89	15.41	75.77	3.14	6.33
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 845	7 036	13 977	31 428	69 415	208 861	1 936 999	–	117 875
—»— » » beskjeft., kr.	1 200	3 687	5 666	8 961	11 786	13 550	25 564	–	16 427
ønn i pst av omsetn.	17.81	13.49	13.15	13.14	12.78	12.88	10.16	–	11.19
Foredling av fettstoff, i alt.									
st. bedrifter	15.91	8.31	9.03	9.98	8.79	24.46	14.73	8.79	100.00
» beskjeftigede	1.84	0.91	1.84	2.54	3.17	23.24	59.39	7.07	100.00
» omsetning	0.09	0.15	0.31	0.75	1.59	14.87	82.24	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.36	1.29	2.39	3.00	4.24	11.17	47.44	9.46	11.76
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 276	7 137	13 368	29 746	71 516	239 743	2 202 629	–	432 453
—»— » » beskjeft., kr.	1 675	5 551	5 582	9 915	16 854	21 454	46 434	–	36 085
ønn i pst. av omsetn.	41.77	11.80	15.34	10.59	15.10	11.65	8.31	–	8.99
. Kjemisk og elektrokjemisk industri, i alt.									
'st. bedrifter	12.97	11.60	11.26	13.99	10.58	15.02	12.29	12.29	100.00
» beskjeftigede	1.26	1.11	1.46	2.96	2.72	12.09	72.88	5.52	100.00
» omsetning	0.11	0.28	0.50	1.43	2.63	10.96	84.09	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.16	2.12	2.88	4.68	5.71	17.86	131.61	9.97	22.19
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 587	7 482	13 515	31 436	76 144	223 842	2 098 926	–	349 644
—»— » » beskjeft., kr.	1 199	3 533	4 695	6 713	13 336	12 531	15 948	–	14 630
ønn i pst. av omsetn.	50.88	26.71	32.52	25.31	17.46	21.39	22.43	–	22.32

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.)

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri, i alt.									
Pst. bedrifter	56.49	10.96	9.83	9.89	4.50	3.40	0.68	4.25	100.0
» beskjeftigede	18.86	6.71	8.63	13.35	11.06	20.86	16.25	4.28	100.0
» omsetning	3.31	3.37	6.04	13.57	13.34	30.71	29.66	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.50	2.74	3.93	6.05	11.02	27.46	106.97	4.51	4.4
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 332	6 984	13 948	31 179	67 436	205 070	990 143	–	23 72
—»— » » beskjeft., kr.	890	2 546	3 545	5 153	6 117	7 467	9 256	–	5 29
Lønn i pst. av omsetn.	20.55	24.96	25.57	27.06	28.72	26.89	22.16	–	25.4
7. Papirindustri, i alt.									
Pst. bedrifter	3.99	4.38	3.98	11.16	6.37	25.10	34.26	10.76	100.0
» beskjeftigede	0.11	0.15	0.22	0.95	0.92	14.58	81.39	1.68	100.0
» omsetning	0.01	0.04	0.08	0.45	0.55	7.10	91.77	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.00	2.45	4.10	6.29	10.63	42.90	175.36	11.56	73.8
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 952	6 870	15 856	34 288	73 431	238 977	2 262 685	–	946 58
—»— » » beskjeft., kr.	976	2 799	3 867	5 455	6 911	5 570	12 903	–	11 63
Lønn i pst. av omsetn.	58.95	19.30	19.39	26.66	29.84	30.95	21.39	–	22.1
8. Grafisk industri, bokbindere, i alt.									
Pst. bedrifter	13.33	17.29	19.82	20.27	11.01	11.45	2.42	4.41	100.0
» beskjeftigede	2.76	4.49	6.60	11.53	11.85	33.48	26.53	2.76	100.0
» omsetning	0.52	1.72	3.75	8.50	10.62	33.53	41.36	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.12	2.66	3.41	5.82	11.01	29.90	112.05	6.43	10.2
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 878	7 283	13 890	30 786	70 742	214 868	1 252 778	–	76 77
—»— » » beskjeft., kr.	1 360	2 742	4 079	5 289	6 425	7 185	11 181	–	7 37
Lønn i pst. av omsetn.	21.33	27.31	31.54	38.90	44.36	43.71	32.05	–	37.6
9. Lær- og gummiindustri, i alt.									
Pst. bedrifter	25.84	19.53	20.12	13.02	4.93	6.11	3.15	7.30	100.0
» beskjeftigede	5.22	4.87	6.33	6.21	4.02	16.42	53.52	3.41	100.0
» omsetning	0.88	1.84	3.66	5.21	4.38	18.25	65.78	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.96	2.42	3.06	4.64	7.92	26.10	164.81	4.54	9.7
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	26.05	7 225	13 941	30 657	68 093	228 658	1 596 732	–	82 63
—»— » » beskjeft., kr.	1 328	2 980	4 558	6 612	8 598	8 762	9 688	–	8 16
Lønn i pst. av omsetn.	21.60	17.61	21.58	22.22	22.26	21.45	23.71	–	22.9
10. Tekstilindustri, i alt.									
Pst. bedrifter	26.16	9.83	9.83	11.32	6.86	15.96	10.21	9.83	100.0
» beskjeftigede	2.10	1.19	1.55	2.82	4.07	19.41	66.95	1.91	100.0
» omsetning	0.24	0.37	0.66	1.79	2.97	17.46	76.51	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.39	3.60	4.68	7.39	17.62	36.17	195.05	5.77	29.7
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 824	7 829	13 756	32 460	89 112	224 942	1 540 846	–	227 92
—»— » » beskjeft., kr.	763	2 173	2 940	4 390	5 057	6 218	7 900	–	7 04
Lønn i pst. av omsetn.	20.17	18.64	27.25	24.19	26.79	25.52	25.07	–	25.1
11. Bekledningsindustri, i alt.									
Pst. bedrifter	42.84	17.10	12.06	10.41	3.33	3.43	2.00	8.83	100.0
» beskjeftigede	12.42	7.02	7.42	11.45	7.56	15.23	33.12	5.78	100.0
» omsetning	2.51	3.13	4.43	8.55	6.32	20.91	54.15	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.46	3.49	5.23	9.34	19.29	37.75	140.31	5.56	8.4
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 243	7 007	14 038	31 418	72 668	233 526	1 033 865	–	41 97
—»— » » beskjeft., kr.	911	2 010	2 687	3 364	3 767	6 187	7 369	–	4 78
Lønn i pst. av omsetn.	24.24	32.68	35.95	36.98	36.04	28.84	26.55	–	29.0

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
tørre næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.)

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
12. Rensing og toalettvirksomhet, i alt.									
Pst. bedrifter	44.65	26.28	11.89	4.84	1.65	0.68	0.28	9.73	100.00
» beskjeftigede	25.00	20.04	14.20	9.40	6.24	5.05	14.66	5.41	100.00
» omsetning	10.92	14.75	13.63	11.89	9.07	10.74	29.00	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.16	2.94	4.61	7.49	14.59	28.50	198.80	2.15	3.86
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 973	6 821	13 929	29 895	66 820	191 316	1 239 507	–	13 465
—»— » » beskjeft., kr.	1 377	2 319	3 023	3 989	4 581	6 713	6 235	–	3 332
Lønn i pst. av omsetn.	21.39	29.87	41.81	45.16	49.65	37.75	57.85	–	43.14
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann, i alt.									
Pst. bedrifter	26.57	6.61	8.24	13.81	9.63	15.31	6.49	13.34	100.00
» beskjeftigede	3.54	1.24	2.52	6.69	5.90	17.84	51.65	10.62	100.00
» omsetning	0.29	0.27	0.69	2.67	4.04	19.39	72.65	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.17	1.65	2.69	4.25	5.39	10.23	69.82	6.99	8.78
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 853	6 856	14 075	32 519	70 693	213 202	1 882 874	–	194 291
—»— » » beskjeft., kr.	1 584	4 158	5 232	7 648	13 126	20 846	26 967	–	21 451
Lønn i pst. av omsetn.	21.02	24.47	29.55	21.89	18.98	15.10	14.15	–	14.89
14. Industri basert på ikke-metalliske mineraler, i alt.									
Pst. bedrifter	25.96	17.91	14.63	12.25	8.96	11.52	1.83	6.94	100.00
» beskjeftigede	5.28	5.15	5.10	9.21	14.16	29.64	28.74	2.72	100.00
» omsetning	1.03	2.22	3.28	6.74	11.24	38.29	37.20	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.84	4.01	4.86	10.49	22.06	35.92	219.40	5.47	13.96
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 370	7 424	13 406	32 922	75 099	198 888	1 217 281	–	64 293
—»— » » beskjeft., kr.	835	1 851	2 757	3 138	3 404	5 537	5 548	–	4 407
Lønn i pst. av omsetn.	53.64	42.72	44.60	50.33	49.91	41.19	43.20	–	43.81
15. Metallfremstilling, i alt.									
Pst. bedrifter	–	2.70	–	2.70	–	13.51	64.87	16.22	100.00
» beskjeftigede	–	0.03	–	0.04	–	1.75	97.42	0.76	100.00
» omsetning	–	0.01	–	0.04	–	1.28	98.67	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	–	2.00	–	3.00	–	24.40	283.29	8.83	188.62
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	–	5 863	–	47 566	–	281 113	4 506 781	–	3536185
—»— » » beskjeft., kr.	–	2 932	–	15 855	–	11 521	15 909	–	15 828
Lønn i pst. av omsetn.	–	26.71	–	7.39	–	30.57	19.38	–	19.52
16. Metallindustri, i alt.									
Pst. bedrifter	33.55	17.46	15.39	12.76	5.37	6.06	2.89	6.52	100.00
» beskjeftigede	5.31	3.93	4.68	6.88	5.87	17.14	53.32	2.87	100.00
» omsetning	1.04	1.66	2.97	5.29	5.27	18.74	65.03	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.96	2.79	3.76	6.68	13.52	35.02	228.51	5.46	12.38
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 284	6 985	14 175	30 428	71 987	226 863	1 651 365	–	78 493
—»— » » beskjeft., kr.	1 165	2 504	3 767	4 558	5 323	6 478	7 227	–	6 101
Lønn i pst. av omsetn.	24.16	28.50	30.61	35.38	35.34	36.56	35.52	–	35.32

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.)

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
17. Anlegg og byggevirksomhet, i alt.									
Pst. bedrifter	28.08	14.99	15.44	17.53	9.63	6.86	1.24	6.23	100.00
» beskjeftigede	7.38	5.40	7.49	16.33	16.61	25.04	16.16	5.59	100.00
» omsetning	1.43	2.28	4.74	11.81	14.35	27.07	38.32	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	3.02	4.14	5.57	10.70	19.81	41.92	150.07	10.30	11.49
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 372	7 057	14 276	31 293	69 251	183 356	1 439 820	–	49 558
—»— » » beskjeft., kr.	786	1 705	2 561	2 926	3 496	4 374	9 595	–	4 285
Lønn i pst. av omsetn.	37.44	38.95	41.05	44.10	45.03	49.29	35.29	–	41.90
II. Handelsvirksomhet, i alt.									
Pst. bedrifter	12.69	10.16	17.28	26.14	13.59	11.59	2.69	5.86	100.00
» beskjeftigede	4.71	4.92	9.91	19.57	14.93	23.33	17.99	4.64	100.00
» omsetning	0.35	0.88	3.01	9.68	10.84	27.33	47.91	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.11	1.44	1.71	2.23	3.27	6.00	19.89	2.36	2.98
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 416	7 696	15 383	32 738	70 545	208 609	1 573 542	–	93 952
—»— » » beskjeft., kr.	2 184	5 333	9 008	14 676	21 556	34 780	79 092	–	31 134
Lønn i pst. av omsetn.	4.41	4.99	4.61	4.52	5.41	5.96	4.23	–	4.88
A. Detaljhandel, i alt.									
Pst. bedrifter	13.18	10.97	18.91	28.44	13.73	8.55	0.65	5.57	100.00
» beskjeftigede	5.84	6.28	12.68	25.03	18.06	21.69	6.32	4.10	100.00
» omsetning	0.68	1.79	6.11	20.16	21.00	34.27	15.99	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.12	1.45	1.70	2.23	3.33	6.43	24.49	1.87	2.53
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 317	7 329	14 548	31 894	68 794	180 393	1 100 420	–	47 645
—»— » » beskjeft., kr.	2 067	5 058	8 568	14 308	20 654	28 069	44 939	–	18 526
Lønn i pst. av omsetn.	4.08	4.75	4.56	4.40	5.45	7.07	7.03	–	5.97
1. Nærings- og nytelsesmidler.									
Pst. bedrifter	7.97	10.07	20.44	33.01	14.63	7.88	0.46	5.54	100.00
» beskjeftigede	4.12	6.21	13.99	29.82	19.06	19.06	3.49	4.25	100.00
» omsetning	0.49	1.74	6.93	24.49	23.32	31.91	11.12	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.20	1.43	1.59	2.10	3.02	5.61	17.51	1.78	2.32
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 641	7 441	14 551	31 851	68 389	173 769	1 031 410	–	45 445
—»— » » beskjeft., kr.	2 200	5 195	9 160	15 192	22 624	30 974	58 904	–	19 318
Lønn i pst. av omsetn.	3.49	3.34	3.26	3.20	3.87	5.44	5.38	–	4.32
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.									
Pst. bedrifter	6.24	9.18	18.98	28.93	16.58	13.72	1.24	5.13	100.00
» beskjeftigede	2.26	4.28	10.50	20.44	16.52	28.01	14.82	3.17	100.00
» omsetning	0.29	1.08	4.44	14.80	18.19	39.21	21.99	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.38	1.78	2.11	2.70	3.81	7.80	45.55	2.36	3.82
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 959	7 491	14 888	32 556	69 785	181 798	1 125 679	–	67 062
—»— » » beskjeft., kr.	2 149	4 206	7 046	12 061	18 331	23 320	24 711	–	17 203
Lønn i pst. av omsetn.	5.99	7.28	6.73	6.49	6.62	8.38	11.90	–	8.46
3. Trelast, tømmer, byggningsartikler.									
Pst. bedrifter	10.75	7.73	14.79	27.73	16.47	14.29	2.02	6.22	100.00
» beskjeftigede	3.46	4.02	7.43	19.15	17.90	30.23	12.78	5.03	100.00
» omsetning	0.33	0.69	2.68	11.33	14.48	38.04	32.45	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.17	1.89	1.83	2.52	3.96	7.71	23.08	2.95	3.64
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 489	7 230	14 655	33 012	70 978	215 052	1 299 355	–	86 122
—»— » » beskjeft., kr.	2 124	3 823	8 010	13 125	17 927	27 908	56 290	–	23 351
Lønn i pst. av omsetn.	6.68	7.77	7.84	8.35	7.96	9.32	5.73	–	7.79

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
4. Møbler, innbo, brensel.									
Pst. bedrifter	19.53	13.69	19.27	21.12	11.94	7.94	0.21	6.30	100.00
» beskjeftigede	8.57	7.99	14.78	21.26	17.66	22.56	2.78	4.40	100.00
» omsetning	1.38	2.74	7.88	18.31	22.93	42.21	4.55	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.11	1.48	1.94	2.55	3.74	7.18	34.25	1.76	2.53
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 519	7 152	14 573	30 926	68 483	189 503	791 475	–	38 067
—»— » » beskjeft., kr.	2 269	4 846	7 516	12 146	18 320	26 391	23 109	–	14 755
Lønn i pst. av omsetn.	4.94	7.29	8.04	8.37	8.42	9.54	13.78	–	9.02
5. Husgeråd.									
Pst. bedrifter	3.76	6.58	13.98	34.08	23.74	13.04	1.41	3.41	100.00
» beskjeftigede	1.22	2.64	6.60	22.58	25.99	25.46	13.54	1.97	100.00
» omsetning	0.16	0.70	2.88	15.98	23.15	33.54	23.59	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.22	1.50	1.77	2.49	4.11	7.33	36.08	2.17	3.76
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 984	7 561	14 617	33 264	69 205	182 417	1 187 107	–	73 452
—»— » » beskjeft., kr.	2 448	5 041	8 244	13 361	16 822	24 875	32 899	–	19 265
Lønn i pst. av omsetn.	5 78	5.25	6.50	6.42	8.13	8.71	9.84	–	8.38
6. Andre artikler til personlig bruk.									
Pst. bedrifter	12.55	14.39	20.20	24.11	14.76	9.49	0.36	4.14	100.00
» beskjeftigede	4.81	6.73	12.19	20.25	21.88	27.99	2.39	3.76	100.00
» omsetning	0.84	2.53	7.04	18.69	24.69	39.42	6.79	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.20	1.46	1.88	2.62	4.63	9.20	20.75	2.84	3.12
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 785	7 284	14 458	32 138	69 353	172 139	781 753	–	43 242
—»— » » beskjeft., kr.	2 326	5 002	7 673	12 261	14 985	18 703	37 675	–	13 801
Lønn i pst. av omsetn.	11.72	10.65	8.35	8.42	12.21	13.32	9.40	–	11.43
7. Automobiler, rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk.									
Pst. bedrifter	25.11	13.30	13.80	17.04	10.27	11.41	2.49	6.58	100.00
» beskjeftigede	9.55	5.99	8.05	13.51	12.38	26.84	18.18	5.50	100.00
» omsetning	0.77	1.34	2.79	7.63	10.16	34.57	42.74	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.85	1.00	1.30	1.77	2.68	5.24	16.26	1.86	2.23
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 160	7 144	14 312	31 676	70 005	214 359	1 213 857	–	75 731
—»— » » beskjeft., kr.	2 549	7 117	11 013	17 936	26 078	40 907	74 653	–	33 608
Lønn i pst. av omsetn.	1.53	3.52	4.01	5.71	6.27	6.46	4.71	–	5.49
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v.									
Pst. bedrifter	62.42	15.66	8.28	4.89	1.08	0.33	–	7.34	100.00
» beskjeftigede	51.16	16.63	10.57	8.78	3.78	2.40	–	6.68	100.00
» omsetning	17.83	18.24	18.74	23.45	11.97	9.77	–	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.01	1.31	1.57	2.21	4.30	9.00	–	1.12	1.23
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 670	6 806	13 235	28 019	64 646	173 394	–	–	6 308
—»— » » beskjeft., kr.	1 653	5 198	8 409	12 669	15 019	19 266	–	–	5 080
Lønn i pst. av omsetn.	1.95	2.95	3.88	5.05	10.68	10.39	–	–	5.09
9. Annen varehandel.									
Pst. bedrifter	26.43	17.63	22.80	16.11	5.78	6.08	0.15	5.02	100.00
» beskjeftigede	14.79	12.74	21.67	20.87	9.86	16.00	0.69	3.38	100.00
» omsetning	2.17	4.59	12.44	17.39	15.07	40.00	8.34	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.48	1.91	2.52	3.43	4.53	6.98	12.00	1.79	2.65
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 245	7 124	14 924	29 519	71 346	179 944	1 500 000	–	28 790
—»— » » beskjeft., kr.	1 514	3 723	5 922	8 596	15 762	25 798	125 000	–	10 679
Lønn i pst. av omsetn.	8.04	8.22	10.24	11.43	11.30	8.82	5.40	–	9.49

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.)

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
B. Engroshandel, i alt.[1]									
Pst. bedrifter	7.34	7.66	10.94	16.57	13.14	23.77	13.91	6.67	100.00
» beskjeftigede	1.42	1.78	3.53	6.73	7.18	24.07	49.19	6.10	100.00
» omsetning	0.12	0.29	0.96	2.30	3.40	20.01	72.92	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.27	1.53	2.13	2.68	3.61	6.69	23.33	6.03	6.60
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	5 576	12 810	29 213	46 443	86 573	281 643	1 751 986	–	358 245
—»— » » beskjeft., kr.	4 378	8 368	13 705	17 312	24 010	42 125	75 097	–	53 953
Lønn i pst. av omsetn.	7.44	7.41	5.35	6.40	6.71	6.01	4.64	–	5.04
Herav:									
1. Næringsmidler.									
Pst. bedrifter	9.66	10.72	13.89	18.93	13.00	17.92	10.63	5.25	100.00
» beskjeftigede	2.41	3.26	5.95	9.86	8.57	20.87	41.41	7.67	100.00
» omsetning	0.13	0.32	1.11	2.61	3.96	17.16	74.71	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.31	1.59	2.24	2.73	3.45	6.10	20.39	7.65	5.23
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	3 685	8 088	21 414	36 890	81 446	256 013	1 878 236	–	282 008
—»— » » beskjeft., kr.	2 819	5 078	9 556	13 528	23 611	41 990	92 132	–	55 314
Lønn i pst. av omsetn.	12.31	11.83	6.83	7.17	6.82	4.98	3.51	–	4.06
C. Kombinert engros- og detaljhandel, i alt.									
Pst. bedrifter	0.75	0.75	3.76	12.97	16.17	46.62	16.35	2.63	100.00
» beskjeftigede	0.07	0.19	0.67	3.10	6.19	36.38	52.42	0.98	100.00
» omsetning	0.01	0.01	0.16	1.28	3.56	31.52	63.46	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.00	2.75	2.00	2.67	4.27	8.69	35.71	4.14	11.14
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	3 487	6 265	14 448	33 047	73 822	226 526	1 299 974	–	344 079
—»— » » beskjeft., kr.	3 487	2 278	7 224	12 393	17 299	26 057	36 401	–	30 369
Lønn i pst. av omsetn.	–	7.10	5.98	7.02	7.63	8.03	9.25	–	8.77
D. Agentur- og kommisjonshandel, i alt.									
Pst. bedrifter	15.93	5.75	9.12	14.36	12.11	24.78	9.28	8.67	100.00
» beskjeftigede	6.80	3.21	5.66	10.75	10.84	31.38	21.69	9.67	100.00
» omsetning	0.10	0.18	0.56	1.98	3.73	24.39	69.06	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.87	1.13	1.26	1.52	1.82	2.57	4.75	2.27	2.03
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 466	6 955	13 864	31 417	70 104	224 080	1 692 587	–	249 140
—»— » » beskjeft., kr.	1 691	6 133	10 999	20 652	38 526	87 036	356 529	–	123 960
Lønn i pst. av omsetn.	2.46	2.66	3.29	2.82	2.04	1.62	0.78	–	1.09
1. Materialer, maskiner, brensel m. v.									
Pst. bedrifter	18.99	9.05	12.58	14.79	9.82	17.99	9.05	7.73	100.00
» beskjeftigede	9.78	5.28	7.76	12.39	11.20	26.38	19.86	7.35	100.00
» omsetning	0.18	0.33	0.88	2.29	3.60	20.96	71.76	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.96	1.09	1.15	1.56	2.12	2.73	4.09	1.77	1.86
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 808	6 988	13 420	29 832	70 455	224 159	1 526 030	–	208 558
—»— » » beskjeft., kr.	1 885	6 438	11 679	19 127	33 177	82 108	373 536	–	111 551
Lønn i pst. av omsetn.	2.75	2.41	2.54	4.50	4.21	2.54	0.93	–	1.49

[1] For engroshandel i alt og for de enkelte engroshandelsgrupper er fordelingsgrunnlaget bedriftenes engrosomsetning, den agentur- og kommisjonsomsetning enkelte av engroshandelsbedriftene har er ikke regnet med. Men tallene for omsetning pr. bedrift og pr. person gjelder all omsetning. Dette er grunnen til at disse tall i de lavere omsetningsgrupper til dels har høyere verdier enn klassens overgrense. Forholdet er av betydning først og fremst for de mindre bedriftene (se side 187).

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
2. Møbler og forskjellige bruksgjenstander.									
Pst. bedrifter	11.50	4.42	11.95	19.93	11.95	26.98	2.65	10.62	100.00
» beskjeftigede	4.25	3.13	9.17	21.03	11.42	38.03	4.47	8.50	100.00
» omsetning	0.27	0.33	1.71	6.55	8.40	59.89	22.85	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.73	1.40	1.52	2.09	1.89	2.79	3.33	1.58	1.98
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 198	7 138	13 480	31 048	66 404	209 454	812 316	–	105 610
—»— » » beskjeft., kr.	3 008	5 099	8 877	14 863	35 155	75 157	243 695	–	52 159
Lønn i pst. av omsetn.	3.06	3.31	3.92	4.54	1.98	1.72	1.53	–	1.93
3. Tekstilvarer, bekledning.									
Pst. bedrifter	35.89	3.83	5.92	7.32	7.49	24.92	8.71	5.92	100.00
» beskjeftigede	17.15	2.68	4.15	5.75	8.33	34.38	22.60	4.96	100.00
» omsetning	0.19	0.18	0.58	1.60	3.63	38.11	55.71	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.84	1.23	1.24	1.38	1.95	2.43	4.56	1.47	1.76
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	783	6 882	14 143	31 758	70 504	222 472	930 072	–	154 586
—»— » » beskjeft., kr.	933	5 608	11 449	22 997	36 091	91 681	203 963	–	87 045
Lønn i pst. av omsetn.	2.41	1.37	3.98	2.05	1.76	1.21	0.92	–	1.10
4. Nærings- og nytelsesmidler.									
Pst. bedrifter	6.26	4.59	7.82	17.20	15.93	28.85	10.75	8.60	100.00
» beskjeftigede	2.32	2.23	4.60	10.78	11.43	31.70	24.01	12.93	100.00
» omsetning	0.05	0.11	0.37	1.87	3.70	22.06	71.84	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.84	1.11	1.34	1.43	1.63	2.50	5.08	3.42	2.28
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 290	6 877	14 255	32 491	69 419	228 675	1 997 835	–	327 128
—»— » » beskjeft., kr.	2 714	6 216	10 658	22 783	42 539	91 408	393 134	–	150 895
Lønn i pst. av omsetn.	2.20	2.98	3.49	1.82	1.22	1.31	0.62	–	0.83
5. Blandet og uoppgitt agenturhandel.									
Pst. bedrifter	7.29	4.69	7.55	13.02	14.32	28.39	10.68	14.06	100.00
» beskjeftigede	2.22	2.46	4.33	7.95	11.23	33.33	26.90	11.58	100.00
» omsetning	0.04	0.10	0.34	1.30	3.26	19.61	75.35	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.68	1.17	1.28	1.36	1.75	2.61	5.61	1.83	2.23
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 820	6 998	14 563	31 932	73 068	221 824	2 265 458	–	373 567
—»— » » beskjeft., kr.	2 683	5 999	11 414	23 480	41 862	84 838	403 843	–	163 065
Lønn i pst. av omsetn.	0.98	4.17	4.17	1.32	1.18	1.58	0.85	–	1.03
III. Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt:									
Pst. bedrifter	45.53	14.84	13.24	11.38	4.82	3.75	0.31	6.13	100.00
» beskjeftigede	17.94	9.24	11.06	15.35	12.39	19.69	10.19	4.14	100.00
» omsetning	3.76	5.01	8.97	16.64	15.77	32.45	17.40	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.64	2.59	3.47	5.60	10.69	21.80	135.40	2.81	4.15
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 752	7 159	14 377	31 027	69 480	183 475	1 180 868	–	22 603
—»— » » beskjeft., kr.	1 070	2 767	4 142	5 542	6 501	8 416	8 721	–	5 328
Lønn i pst. av omsetning	14.16	12.11	11.67	12.37	13.68	16.28	19.24	–	15.03

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.)

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
1. Hoteller åpne hele året.									
Pst. bedrifter	36.39	17.36	15.34	14.51	7.37	5.11	0.12	3.80	100.00
» beskjeftigede	16.11	10.92	13.12	18.41	16.22	21.43	0.87	2.92	100.00
» omsetning	3.99	5.41	9.46	19.26	22.18	33.10	6.60	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.42	3.43	4.67	6.92	12.00	22.86	40.00	4.19	5.45
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 569	7 301	14 439	31 092	70 460	151 582	1 300 000	–	24 344
—»— » » beskjeft., kr.	1 064	2 128	3 094	4 494	5 872	6 631	32 500	–	4 423
Lønn i pst. av omsetn.	17.45	14.28	13.77	13.74	14.09	18.25	9.95	–	15.24
2. Hoteller åpne hele året med restaurant.									
Pst. bedrifter	32.92	13.33	13.33	16.67	11.66	6.25	1.67	4.17	100.00
» beskjeftigede	7.34	4.05	5.63	11.08	15.13	17.72	37.60	1.45	100.00
» omsetning	1.39	1.61	3.17	9.51	13.55	21.05	49.72	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.11	2.88	4.00	6.30	12.29	26.87	213.75	3.30	9.48
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 507	7 145	14 083	33 821	68 836	199 583	1 767 317	–	61 829
—»— » » beskjeft., kr.	1 186	2 485	3 521	5 368	5 603	7 429	8 268	–	6 346
Lønn i pst. av omsetn.	15.74	10.12	11.64	11.29	14.22	13.44	16.39	–	14.73
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året.									
Pst. bedrifter	39.61	21.21	15.63	9.42	2.36	0.64	–	11.13	100.00
» beskjeftigede	26.63	16.80	17.20	17.93	7.30	5.31	–	8.83	100.00
» omsetning	9.83	14.90	21.88	28.81	14.36	10.22	–	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.17	2.56	3.55	6.14	10.00	26.67	–	2.56	3.22
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 486	7 034	14 019	30 623	61 056	159 392	–	–	11 270
—»— » » beskjeft., kr.	1 147	2 752	3 951	4 990	6 106	5 977	–	–	3 406
Lønn i pst. av omsetn.	13.89	11.54	9.22	12.75	19.28	16.50	–	–	13.23
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig delv. i forb. med kafé.									
Pst. bedrifter	62.45	13.23	11.09	7.98	1.75	1.75	–	1.75	100.00
» beskjeftigede	52.37	11.50	10.01	12.45	1.22	11.10	–	1.35	100.00
» omsetning	12.21	9.44	15.58	25.45	11.11	26.21	–	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.21	1.25	1.30	2.24	1.00	9.11	–	1.11	1.44
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 904	6 951	13 695	31 089	61 817	145 872	–	–	9 918
—»— » » beskjeft., kr.	1 580	5 561	10 549	13 855	61 817	16 010	–	–	6 870
Lønn i pst. av omsetn.	17.09	14.98	15.13	14.02	15.16	13.27	–	–	14.59
5. Kaféer og restauranter.									
Pst. bedrifter	30.19	17.49	16.54	15.02	6.22	5.64	0.42	8.48	100.00
» beskjeftigede	10.80	8.97	11.30	16.49	13.36	25.06	8.74	5.28	100.00
» omsetning	2.55	4.46	8.58	16.51	15.67	40.01	12.22	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.72	2.47	3.29	5.29	10.36	21.43	100.00	3.00	4.82
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 371	7 155	14 543	30 838	70 721	199 109	813 490	–	30 655
—»— » » beskjeft., kr.	1 375	2 893	4 416	5 824	6 829	9 291	8 135	–	6 143
Lønn i pst. av omsetn.	10.98	10.63	10.44	11.36	12.70	16.09	21.28	–	14.55

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
tørre næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
6. Restauranter på skip.									
Pst. bedrifter	18.75	31.25	31.25	10.41	–	–	4.17	4.17	100.00
» beskjeftigede	2.67	9.68	12.55	5.14	–	–	69.14	0.82	100.00
» omsetning	0.52	3.50	6.55	3.55	–	–	85.88	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.44	3.13	4.07	5.00	–	–	168.00	2.00	10.13
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 912	7 707	14 412	23 441	–	–	1 417 919	–	71 783
—»— » » beskjeft., kr.	1 324	2 460	3 544	4 688	–	–	8 440	–	6 851
Lønn i pst. av omsetn.	24.40	15.58	18.85	18.89	–	–	25.91	–	24.83
7. Marketenterier.									
Pst. bedrifter	31.82	36.36	27.27	4.55	–	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	17.39	52.18	13.04	17.39	–	–	–	–	100.00
» omsetning	10.25	32.59	45.32	11.84	–	–	–	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	0.57	1.50	0.50	4.00	–	–	–	–	1.05
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 597	7 224	13 393	20 989	–	–	–	–	8 060
—»— » » beskjeft., kr.	4 544	4 816	26 787	5 247	–	–	–	–	7 709
Lønn i pst. av omsetn.	11.56	7.72	10.82	35.44	–	–	–	–	12.80
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.									
Pst. bedrifter	26.53	24.49	18.37	16.33	6.12	6.12	–	2.04	100.00
» beskjeftigede	10.27	10.62	14.73	20.89	13.70	28.42	–	1.37	100.00
» omsetning	3.53	7.58	13.33	21.97	16.19	37.40	–	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.31	2.58	4.78	7.63	13.33	27.67	–	4.00	5.96
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	3 036	7 049	16 557	30 691	60 326	139 316	–	–	23 282
—»— » » beskjeft., kr.	1 316	2 729	3 465	4 025	4 524	5 036	–	–	3 880
Lønn i pst. av omsetn.	19.43	18.86	12.15	17.63	18.40	24.87	–	–	19.89
9. Losjihus, små kaféer o. l. med omsetn. under 1 000 kr.									
Pst. bedrifter	96.24	–	–	–	–	–	–	3.76	100.00
» beskjeftigede	97.24	–	–	–	–	–	–	2.76	100.00
» omsetning	100.00	–	–	–	–	–	–	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.22	–	–	–	–	–	–	0.89	1.21
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	488	–	–	–	–	–	–	–	488
—»— » » beskjeft., kr.	399	–	–	–	–	–	–	–	399
Lønn i pst. av omsetn.	12.32	–	–	–	–	–	–	–	12.32
V. Annen forretningsvirksomhet.									
Herav:									
8. 7—12. Vekselerer, megere, sakførere, advokater, inkassobyråer m. v.[1]									
Pst. bedrifter	25.60	27.59	21.82	14.67	3.27	1.69	0.05	4.65	99.34
» beskjeftigede	12.48	20.81	22.87	23.11	7.94	7.94	0.20	3.90	99.25
» omsetning	4.12	12.58	19.30	28.33	14.48	19.34	1.85	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.23	1.91	2.65	3.99	6.14	11.91	10.00	2.12	2.53
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 533	7 172	13 915	30 385	69 676	180 418	570 630	–	16 615
—»— » » beskjeft., kr.	2 053	3 760	5 249	7 623	11 347	15 150	57 063	–	6 523
Lønn i pst. av omsetn.	8.91	17.19	22.62	24.36	26.51	25.02	2.53	–	22.52

[1] Opplysning om omsetning ikke innhentet for vekselerer.

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
13, 14. Tekniske konsulenter og andre konsulenter.									
Pst. bedrifter	26.26	23.32	20.11	14.75	4.83	3.49	0.54	6.70	100.0
» beskjeftigede	9.75	15.15	16.36	19.80	14.12	11.62	6.97	6.23	100.0
» omsetning	3.29	7.14	11.75	19.16	14.05	26.11	18.50	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.07	1.87	2.35	3.87	8.44	9.62	37.50	2.68	2.8
—»— omsetn. pr. bedrift kr.	2 919	7 128	13 619	30 275	67 804	174 522	803 862	–	24 97
—»— » » beskjeft., kr.	2 724	3 804	5 803	7 817	8 029	18 150	21 436	–	8 61
Lønn i pst. av omsetn.	23.27	15.07	18.72	28.47	36.18	28.50	53.26	–	31.8
15–23. Revisjonsbyråer, translatører, maskinskr. kontorer, annonse-, reklamebyråer m. v.									
Pst. bedrifter	42.82	17.09	14.93	8.06	4.13	5.70	0.59	6.68	100.0
» beskjeftigede	14.23	9.20	13.27	11.77	8.61	31.08	6.05	5.79	100.0
» omsetning	3.10	4.43	7.54	9.06	10.14	44.42	21.31	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.22	1.98	3.26	5.37	7.67	20.03	37.67	3.18	3.6
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 021	7 249	14 122	31 433	68 685	217 921	1 010 536	–	29 95
—»— » » beskjeft., kr.	1 656	3 667	4 328	5 858	8 959	10 877	26 828	–	8 07
Lønn i pst. av omsetn.	16.67	20.41	36.86	37.33	32.02	33.05	16.73	–	29.0
V. Transport, i alt.									
Pst. bedrifter	58.87	14.39	8.04	4.71	1.87	2.56	1.51	8.05	100.0
Pst. beskjeftigede	14.21	5.49	4.84	5.37	3.84	12.26	44.40	9.59	100.0
» omsetning	2.56	2.06	2.31	3.09	2.79	11.98	75.21	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.24	1.97	3.10	5.88	10.57	24.63	151.76	6.14	5.1
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 050	6 742	13 511	30 925	70 372	220 266	2 353 048	–	51 27
—»— » » beskjeft., kr.	1 648	3 429	4 355	5 263	6 655	8 944	15 505	–	10 12
Lønn i pst. av omsetn.	26.32	24.82	33.94	38.91	39.39	32.32	19.93	–	23.1
Herav:									
6. Rutebildrift.									
Pst. bedrifter	19.16	19.54	24.14	19.92	8.43	5.17	0.38	3.26	100.0
» beskjeftigede	5.80	7.11	12.60	18.04	14.97	22.00	17.50	1.98	100.0
» omsetning	1.65	3.78	9.68	16.19	15.71	25.44	27.55	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.29	1.55	2.22	3.86	7.57	18.11	194.50	2.59	4.2
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	3 138	7 061	14 633	29 655	68 033	179 500	2 623 531	–	37 72
—»— » » beskjeft., kr.	2 432	4 559	6 585	7 691	8 989	9 911	13 489	–	8 74
Lønn i pst. av omsetn.	7.79	11.93	17.89	22.47	28.15	29.05	34.50	–	27.2
7. Drosjebileiere.									
Pst. bedrifter	61.58	18.63	13.68	2.21	0.04	0.04	–	3.82	100.0
» beskjeftigede	44.63	20.28	23.78	8.33	0.20	0.03	–	2.75	100.0
» omsetning	29.53	24.30	32.69	12.20	0.47	0.81	–	–	100.0
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.04	1.56	2.48	5.39	8.00	1.00	–	1.03	1.4
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 468	6 717	12 303	28 410	64 260	111 027	–	–	5 35
—»— » » beskjeft., kr.	2 381	4 313	4 951	5 271	8 033	111 027	–	–	3 70
Lønn i pst. av omsetn.	3.78	13.70	26.87	35.71	23.55	20.67	–	–	17.8

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
tørre næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
. Lastebileiere og -sentraler.									
'st. bedrifter	63.55	20.90	4.79	1.18	0.11	0.05	–	9.42	100.00
» beskjeftigede	52.36	24.00	10.16	4.10	0.72	0.41	–	8.25	100.00
» omsetning	41.01	32.40	15.02	7.78	1.84	1.95	–	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.22	1.71	3.16	5.16	10.25	11.50	–	1.30	1.49
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 717	6 526	13 198	27 649	73 656	155 798	–	–	4 648
—»— » » beskjeft., kr.	2 214	3 816	4 178	5 363	7 186	13 548	–	–	3 081
ønn i pst. av omsetn.	6.51	11.16	22.74	32.44	31.35	23.10	–	–	13.25
). Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest.									
'st. bedrifter	37.09	28.08	17.72	9.76	1.95	1.50	–	3.90	100.00
» beskjeftigede	18.86	20.02	20.02	18.19	6.75	12.78	–	3.38	100.00
» omsetning	8.89	16.42	20.14	24.17	10.02	20.36	–	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.58	2.22	3.52	5.80	10.77	26.50	–	2.69	3.11
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 844	6 940	13 488	29 383	60 934	160 897	–	–	12 348
—»— » » beskjeft., kr.	1 797	3 127	3 835	5 066	5 658	6 072	–	–	3 945
ønn i pst. av omsetn.	11.78	18.81	25.48	32.00	33.96	41.94	–	–	28.94
10. Vognmenn.									
'st. bedrifter	84.67	9.43	2.36	0.79	0.39	–	–	2.36	100.00
» beskjeftigede	75.18	13.31	5.41	1.80	2.50	–	–	1.80	100.00
» omsetning	54.08	19.11	10.80	7.15	8.86	–	–	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.26	2.00	3.25	3.25	9.00	–	–	1.08	1.42
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 972	6 258	14 144	28 108	69 629	–	–	–	3 162
—»— » » beskjeft., kr.	1 568	3 129	4 352	8 648	7 737	–	–	–	2 220
ønn i pst. av omsetn.	11.77	25.55	40.18	19.19	43.99	–	–	–	20.86
1. Flyttebyråer, viser-uttkontorer, spedisjonskontorer o. l.									
'st. bedrifter	26.90	14.48	14.48	18.62	10.34	4.14	1.38	9.66	100.00
» beskjeftigede	8.03	7.68	10.36	22.93	23.52	19.56	3.26	4.66	100.00
» omsetning	2.03	3.06	6.11	18.88	22.63	16.12	31.17	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.77	3.14	4.24	7.30	13.47	28.00	14.00	2.86	5.92
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 553	7 135	14 235	34 228	73 849	131 567	762 968	–	37 370
—»— » » beskjeft., kr.	1 443	2 270	3 359	4 691	5 484	4 699	54 498	–	5 977
ønn i pst. av omsetn.	45.75	42.41	40.67	49.35	54.44	55.45	5.57	–	37.02
2. Foreninger av losse- og lastearbeidere o. l.									
st. bedrifter	2.27	2.27	11.36	29.56	18.18	18.18	15.91	2.27	100.00
» beskjeftigede	0.02	0.05	2.45	8.18	6.78	14.46	67.35	0.71	100.00
» omsetning	0.01	0.04	0.72	3.83	5.54	14.76	75.10	–	100.00
j.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.00	2.00	20.60	26.46	35.63	76.00	404.57	30.00	95.57
j.sntl. omsetn. pr. bedrift, kr.	800	5 044	16 228	33 392	78 395	208 932	1 214 657	–	263 309
—»— » » beskjeft., kr.	800	2 522	788	1 262	2 201	2 749	3 002	–	2 712
ønn i pst. av omsetn.	12.50	48.57	84.17	97.65	87.80	100.00	99.65	–	98.83

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning: Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
13. Dampskipsekspedisjoner.									
Pst. bedrifter	77.26	5.07	4.07	6.26	2.18	1.09	–	4.07	100.
» beskjeftigede	33.09	4.93	6.59	22.46	11.84	15.27	–	5.82	100.
» omsetning	8.92	4.26	7.67	26.10	19.39	33.66	–	–	100.
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.05	2.39	3.98	8.83	13.32	34.36	–	3.51	2.
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	882	6 428	14 391	31 844	67 760	235 183	–	–	7 9
—»— » » beskjeft., kr.	838	2 687	3 620	3 608	5 088	6 844	–	–	3 2
Lønn i pst. av omsetn.	23.36	33.44	45.21	50.92	55.76	58.07	–	–	50.
16, 17. Bergingsselskap, dykking, mudring, kanalvesen.									
Pst. bedrifter	28.25	20.65	11.96	18.48	10.87	4.35	1.09	4.35	100.
» beskjeftigede	7.17	8.17	7.17	16.93	20.52	14.14	22.31	3.59	100.
» omsetning	1.89	4.42	5.08	17.72	22.30	19.50	29.09	–	100.
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.38	2.16	3.27	5.00	10.30	17.75	112.00	4.50	5.
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 296	7 358	14 600	32 966	70 543	154 251	920 000	–	35 9
—»— » » beskjeft., kr.	1 658	3 410	4 461	6 593	6 849	8 690	8 214	–	6 5
Lønn i pst. av omsetn.	33.34	28.58	36.15	46.48	42.40	44.98	40.38	–	41.
18. Skipsrederivirksomhet.									
Pst. bedrifter	7.58	11.23	10.06	10.20	6.41	24.49	25.66	4.37	100.
» beskjeftigede	0.74	0.82	1.12	1.84	1.83	14.47	78.33	0.85	100.
» omsetning	0.02	0.11	0.20	0.48	0.65	8.42	90.12	–	100.
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	4.52	3.38	5.16	8.34	13.21	27.32	141.11	9.00	46.
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 186	6 986	14 522	33 569	73 348	247 463	2 526 627	–	752 2
—»— » » beskjeft., kr.	484	2 069	2 815	4 024	5 555	9 059	17 905	–	15 6
Lønn i pst. av omsetn.	28.58	30.93	34.28	35.35	33.83	25.96	14.59	–	15.
19. Småbåtfart.									
Pst. bedrifter	70.36	17.22	5.93	1.60	0.19	0.09	–	4.61	100.
» beskjeftigede	62.64	19.44	8.86	3.46	0.32	1.19	–	4.09	100.
» omsetning	33.36	26.61	19.04	10.60	2.60	7.79	–	–	100.
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	2.11	2.67	3.54	5.12	4.00	30.00	–	2.10	2
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 990	6 490	13 483	27 814	57 951	347 559	–	–	4 4
—»— » » beskjeft., kr.	945	2 429	3 809	5 435	14 488	11 585	–	–	1 8
Lønn i pst. av omsetn.	25.86	31.68	37.75	39.06	40.74	38.31	–	–	32
20. Ferjevirksomhet.									
Pst. bedrifter	54.77	13.49	10.32	7.14	4.76	2.38	0.79	6.35	100
» beskjeftigede	25.63	12.56	10.05	12.06	14.07	14.32	7.79	3.52	100
» omsetning	4.42	4.77	7.47	12.47	18.94	22.53	29.40	–	100
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	1.48	2.94	3.08	5.33	9.33	19.00	31.00	1.75	3
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	1 567	6 864	14 060	33 883	77 230	183 753	719 226	–	20
—»— » » beskjeft., kr.	1 060	2 334	4 569	6 353	8 275	9 671	23 201	–	6
Lønn i pst. av omsetn.	25.83	42.78	41.44	48.35	43.27	49.68	20.28	–	37
VI. Fangstvirksomhet, i alt.									
Pst. bedrifter	28.75	11.25	7.50	13.75	5.00	5.00	7.50	21.25	100
» beskjeftigede	3.62	2.16	2.85	7.54	4.25	4.85	71.78	2.95	100
» omsetning	0.18	0.24	0.34	1.44	1.02	2.90	93.88	–	100
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	3.39	5.17	10.25	14.77	22.88	26.13	257.83	3.74	26
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 162	7 253	15 180	35 405	69 148	195 653	4 224 261	–	428
—»— » » beskjeft., kr.	637	1 404	1 481	2 397	3 023	7 489	16 384	–	12
Lønn i pst. av omsetn.	47.75	22.29	34.17	38.36	44.82	31.62	22.27	–	23

Bedriftene fordelt etter omsetningens størrelse.
Større næringsgrupper. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med omsetning:								
	Under 5 000 kr.	5 000–10 000 kr.	10 000–20 000 kr.	20 000–50 000 kr.	50 000–100 000 kr.	100 000–500 000 kr.	Over 500 000 kr.	Uoppgitt	I alt
1. Hvalfangst.									
Pst. bedrifter	40.36	14.68	0.92	0.92	–	3.67	11.01	28.44	100.00
» beskjeftigede	3.85	1.80	-	0.57	–	2.80	88.30	2.68	100.00
» omsetning	0.18	0.22	0.02	0.08	–	1.92	97.58	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	3.07	3.94	–	20.00	–	24.50	257.83	3.03	32.15
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	2 117	7 106	12 000	40 000	–	249 592	4 224 261	–	666 004
—»— » » beskjeft., kr.	690	1 805	–	2 000	–	10 187	16 384	–	15 234
Lønn i pst. av omsetn.	48.83	24.76	–	30.00	–	27.81	22.27	–	22.43
2. Selfangst.									
Pst. bedrifter	4.08	4.08	20.41	40.82	16.33	8.16	–	6.12	100.00
» beskjeftigede	2.61	3.72	15.26	37.84	22.70	13.77	–	4.10	100.00
» omsetning	0.31	0.84	7.72	35.60	27.43	28.10	–	–	100.00
Gj.sntl. ant. pers. pr. bedrift	10.50	15.00	12.30	15.25	22.88	27.75	–	11.00	16.45
—»— omsetn. pr. bedrift, kr.	3 150	8 429	15 566	35 896	69 148	141 714	–	–	43 843
—»— » » beskjeft., kr.	300	562	1 265	2 354	3 023	5 107	–	–	2 609
Lønn i pst. av omsetn.	31.75	5.64	37.03	39.10	44.82	38.32	–	–	39.99

sentasjon i bygder og byer av de forskjellige industrier, men kan og dels skyldes at bygdenes bedrifter i samme industrigrupper er gjennomgående mindre enn byenes. Undersøker en dette nærmere ved hjelp av de detaljerte oppgavene, viser det seg at begge disse to momenter virker til å gi denne forskjell i størrelsesoppbyggingen i bygder og byer.

Som tallene viser, er det en sterk øking i det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift med øking i omsetningsbeløpet.

Som ved fordelingen etter persontall, gir imidlertid denne fordeling av bedriftene på størrelsesgrupper bare den ene siden av størrelsesforholdene. Den andre siden er at de relativt mange små bedrifter har en liten del av hele beskjeftigelsen og hele omsetningen. Den tredjepart av bedriftene, eller vel det, som har høyden 5 000 kr. i omsetning, har bare 7.08 pst. av hele beskjeftigelsen og ikke mere enn 0.89 pst. av hele industriens omsetningsbeløp. De 433 bedriftene som hadde en omsetning på 1 mill. kr. hver, har alene 30.64 pst. av hele beskjeftigelsen og over halvparten, 52.64 pst. av hele omsetningsbeløpet i industrien. Om en her som ved fordeling etter bedriftstallet som kriterium på «større» bedrifter nytter det forhold at gruppen skal ha en større prosentdel av beskjeftigelsen og omsetningen enn av bedriftstallet, betegner i riket og i bygdene størrelsesgruppen 50—100 000 kr. overgangen fra de mindre til de større bedrifter mens størrelsesgruppen 100—200 000 kr. markerer dette skillet for byenes bedrifter. Med stigende bedriftsstørrelse faller fra da av på hver enkelt størrelsesgruppe en stadig større del av hele beskjeftigelsen og hele omsetningen enn av bedriftstallet.

For forholdet mellom andel av beskjeftigelse og av omsetning skal en peke på at de større bedriftene har en mindre del av beskjeftigelsen enn av omset-

Industribedriftene fordelt etter omsetningens størrelse. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket, bygder, byer.

	Bedrifter med omsetning kr.														
	0–1 999	2 000–4 999	5 000–9 999	10 000–19 999	20 000–49 999	50 000–99 999	100 000–199 999	200 000–499 999	500 000–999 999	Over 1 000 000	Bedrifter med uoppg. omsetn. startet 1935 ell. 1936	Bedrifter med omsetn. ført på hovedbedr.	Fabrikkkontorer	Andre bedrifter med uoppgitt omsetn.	I alt
Industri og håndverk, i alt.															
Riket.															
Pst. bedrifter	17.99	16.21	14.02	13.04	12.93	6.54	4.08	2.94	1.34	1.38	3.41	4.53	0.56	1.03	100.00
» bedrifter med oppg. omsetn.	19.88	17.92	15.49	14.41	14.29	7.23	4.51	3.26	1.48	1.53	–	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	3.10	3.98	4.38	5.52	9.40	8.75	8.48	11.40	9.32	30.64	1.73	2.30	0.60	0.40	100.00
» omsetning	0.20	0.69	1.28	2.39	5.26	5.99	7.31	12.01	12.23	52.64	–	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	1.69	2.41	3.06	4.15	7.13	13.12	20.35	37.95	67.99	217.42	4.97	4.98	10.59	3.82	9.80
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr.	855	3 266	7 026	14 057	31 221	70 294	137 283	312 821	698 460	2 923 172	–	–	–	–	84 798
Omsetn. pr. person, kr.	506	1 358	2 295	3 385	4 378	5 357	6 745	8 244	10 273	13 445	–	–	–	–	8 241
Lønn i pst. av omsetning	29.97	26.36	29.08	30.41	31.66	31.75	29.57	27.02	23.26	20.95	–	–	–	–	24.19
Bygder.															
Pst. bedrifter	27.62	17.85	12.51	11.03	10.77	5.45	3.38	1.94	0.79	0.99	2.95	3.67	0.05	1.00	100.00
» bedrifter med oppg. omsetn.	29.92	19.33	13.55	11.94	11.67	5.91	3.66	2.10	0.85	1.07	–	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	5.35	5.14	4.77	5.79	10.25	10.08	9.17	9.21	6.93	28.90	1.62	2.36	0.02	0.41	100.00
» omsetning	0.40	1.01	1.54	2.74	5.96	6.75	8.17	10.66	9.88	52.89	–	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	1.64	2.45	3.24	4.46	8.08	15.70	23.02	40.27	74.65	249.16	4.69	5.45	3.70	3.44	8.49
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr.	810	3 172	6 934	13 974	31 152	69 701	135 915	308 809	705 580	3 021 357	–	–	–	–	60 967
Omsetn. pr. person, kr.	493	1 295	2 139	3 133	3 856	4 439	5 904	7 668	9 452	12 126	–	–	–	–	6 932
Lønn i pst. av omsetning, kr.	31.05	27.27	28.79	28.21	30.53	31.58	29.80	25.96	21.92	23.27	–	–	–	–	25.24
Byer.															
Pst. bedrifter	4.54	13.93	16.12	15.85	15.93	8.06	5.06	4.35	2.12	1.93	4.06	5.74	1.25	1.06	100.00
» bedrifter med oppg. omsetn.	5.16	15.85	18.35	18.03	18.13	9.17	5.76	4.94	2.41	2.20	–	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	0.81	2.79	3.97	5.25	8.54	7.40	7.78	13.63	11.75	32.41	1.84	2.24	1.19	0.40	100.00
» omsetning	0.05	0.45	1.09	2.13	4.74	5.43	6.67	13.01	13.98	52.45	–	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	2.08	2.33	2.86	3.85	6.24	10.68	17.86	36.49	64.53	194.84	5.26	4.55	11.01	4.32	11.63
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr.	1 234	3 434	7 125	14 137	31 286	70 855	138 560	315 329	694 759	2 853 316	–	–	–	–	119773
Omsetn. pr. person, kr.	595	1 476	2 487	3 668	5 017	6 633	7 756	8 641	10 767	14 645	–	–	–	–	9 594
Lønn i pst. av omsetn.	23.92	24.84	29.39	32.51	32.73	31.92	29.37	27.66	23.97	19.20	–	–	–	–	23.40

ningen, mens det er omvendt for de mindre bedriftene. Dette gjør seg gjeldende både i riket, bygder og byer og er et uttrykk for at omsetningen pr. beskjeftiget person i bedrifter med stor omsetning er større enn i bedrifter med liten omsetning. Omsetningstallene pr. beskjeftiget person viser dette direkte.

At en her jevnfører fordelingen av de beskjeftigede i oktober 1936 med fordelingen av omsetningsbeløpet i 1935, spiller ingen rolle for resultatet når en holder seg til store grupper. Tallet på de bedrifter hvor det er en avgjørende forskjell mellom beskjeftigelsen på tellingstiden og den beskjeftigelsen de hadde i 1935, og som formidlet den omsetning som da fant sted, er ikke så stort at det fører til særlige feilkilder.

De trekk i industriens størrelsesoppbygging som her er vist for hele industrien under ett, går igjen fra gruppe til gruppe. Men alt etter de forskjellige produksjonsbetingelser m. v. spiller bedrifter med liten og stor omsetning en forskjellig rolle i de forskjellige gruppene. Av de bedriftene som driver malmbryting, har ikke mindre enn 30 pst. en omsetning på under 5 000 kr. Dette er vesentlig bedrifter som driver forsøksdrift. Som før påpekt er de egentlige produksjonsenhetene store bedrifter. Det gir seg da også utslag i at ikke mindre enn 24 pst. av bedriftene har en omsetning på over 500 000 kr. Dette er en høyere andel for denne størrelsesgruppe enn vi finner i noen annen gruppe bortsett fra metallfremstillingen og papirindustrien. Disse 24 pst. av bedriftene i malmbrytingen har ikke mindre enn 85.2 pst. av hele beskjeftigelsen og 94.57 pst. av hele omsetningen i gruppen. Videre er det i malmbryting relativt mange bedrifter med uoppgitt omsetning, 30 pst. av hele tallet. Dette er dels bedrifter som ikke er i gang, men også gruvekontorer m. v. som her utgjør en betydelig del av bedriftstallet. Holder en disse utenfor, faller på bedrifter med omsetning under 5 000 kr. 43 pst. av bedriftstallet, og for bedrifter med over 500 000 kr. 34 pst.

Som det går fram av behandlingen før er de bedriftene som driver med bryting av mineraler betydelig mindre enn malmgruvene, og det vises også tydelig om en fordeler bedriftene etter omsetningsbeløpet. 53.02 pst. av bedriftene i denne gruppen har en omsetning på under 5 000 kr., med bare 12.89 pst. av hele beskjeftigelsen og 2.56 pst. av hele omsetningsbeløpet. Storbedriftene med over 500 000 kr. i omsetning teller her bare 0.9 pst. av alle bedrifter, men de har alene ikke mindre enn 33.17 pst. av beskjeftigelsen og 56.48 pst. av hele omsetningen i næringen.

Nærings- og nytelsesmiddelbransjen har i forhold til de andre industrigruppene en relativt stor representasjon av bedrifter med en omsetning på 10—50 000 kr. 28.43 pst. av hele bedriftstallet faller på denne størrelsesgruppen. Bedriftene med under 5 000 kr. i omsetning har 19.75 pst. av hele bedriftstallet, og storbedriftene med over 500 000 kr. i omsetning teller 3.05 pst. Også her er tallet på bedrifter med uoppgitt omsetning relativt stort, nemlig 21.03

pst. Det henger sammen med det store antall håndverksbedrifter en har i denne industrigruppen, og hvis omsetning ofte er ført på butikken fordi oppdelingen i tekniske enheter ikke har latt seg gjennomføre. De store bedriftene har også her en meget stor del av hele omsetningen. Holder en bedrifter med uoppgitt omsetning utenfor, øker prosentandelen av bedriftstallet for bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning fra 3,05 til 3.86 pst., og disse bedriftene har 36.51 pst. av persontallet og 63.43 pst. av hele omsetningen i gruppen.

Fettindustrien er, som også fordelingen etter beskjeftigelsen gir uttrykk for, i sterkere grad enn nærings- og nytelsesmiddelbransjen preget av de større bedriftene. 14.73 pst. av bedriftene hadde en omsetning på over 500 000 kr. hver, og 15.91 pst. hadde en omsetning på under 5 000 kr. 82.24 pst. av hele omsetningen og 59.39 pst. av beskjeftigelsen faller på bedrifter med omsetning over 500 000 kr. Den kjemiske og elektrokjemiske industri er og i meget høy grad preget av de store bedriftene.

Treindustrien viser også etter denne fordeling en egenartet oppbygging. Storparten av bedriftene er meget små. 56.49 pst. av dem har en omsetning på under 5 000 kr., og de store bedriftene spiller relativt mindre rolle enn i de fleste andre næringer. I papirindustrien er forholdet det motsatte. I tremasse-, cellulose- og papirindustrien er jo de egentlige produksjonsenheter meget store bedrifter, og 34.26 pst. av bedriftstallet i hele gruppen har en omsetning på over 500 000 kr. Det er bare metallfremstillingen som har en større andel bedrifter i denne størrelsesgruppen. De store bedriftenes overveiende rolle i papirindustrien går klart fram av persontallets og omsetningsbeløpets fordeling på størrelsesgruppene. Bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning har 81.39 pst. av hele beskjeftigelsen og 91.77 pst. av gruppens hele omsetning.

Grafisk industri er mere preget av den midlere bedriftsstørrelse; en overveiende del av bedriftene har 10—50 000 kr. i omsetning. De store bedriftene med over 500 000 kr. i omsetning spiller her en relativt mindre rolle. I lær- og gummiindustrien er den vesentlige del av bedriftene små. 65.49 pst. har en omsetning på høyden 20 000 kr., og bare 3.15 pst. en omsetning på over 500 000. Men på disse få større bedrifter faller en meget betydelig del av gruppens omsetning og beskjeftigelse, henholdsvis 65.78 og 53.52 pst.

Tekstilindustrien er også sterkt preget av de større bedriftene. 10.21 pst. av bedriftene har en omsetning på over 500 000 kr., med 66.95 pst. av beskjeftigelsen og 76.51 pst. av omsetningsbeløpet i hele gruppen. De mindre bedriftene utgjør et betydelig antall, men spiller liten rolle. Den forskjell mellom tekstilindustrien og bekledningsindustrien som beskjeftigelsesoppgavene gir uttrykk for, går tydelig fram også her. I bekledningsindustrien har ikke mindre enn 42.84 pst. av bedriftene en omsetning på under 5 000 kr., og på storbedriftene med en omsetning på over 500 000 kr. faller bare 33.12 pst. av hele beskjeftigelsen og 54.15 pst. av omsetningsbeløpet. Rensing- og toalettvirksomhet har som før påpekt en egenartet størrelsesoppbygging med storparten av bedriftene i

de små størrelsesgruppene. Det vises også tydelig ved en fordeling etter omsetningsbeløpet, idet 70.93 pst. av hele bedriftstallet har høyden 10 000 kr. i årlig omsetning.

I gruppen «Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann» spiller også bedriftene med over 500 000 kr. i omsetning en stor rolle. Metallfremstilling og industri basert på ikke-metalliske mineraler skiller seg som før påpekt sterkt fra hverandre i størrelsesoppbygging. I metallfremstillingen er de egentlige produksjonsenheter store virksomheter. 64.87 pst. av bedriftstallet har en omsetning på over 500 000 kr., og på disse bedriftene faller 97.42 pst. av hele beskjeftigelsen og 98.67 pst. av omsetningen, altså så å si det hele. I industri basert på ikke-metalliske mineraler spiller bedrifter av denne størrelsesorden en betydelig mindre rolle, med bare 1.83 pst. av bedriftstallet, 28.74 pst. av beskjeftigelsen og 37.20 pst. av hele omsetningsbeløpet. 25.96 pst. av bedriftene i denne gruppe har en omsetning på under 5 000 kr. I metallindustrien faller 33.55 pst. av bedriftstallet på denne gruppen. De store bedriftene spiller her i antall en liten rolle med bare 2.89 pst. av alle bedriftene, men økonomisk og beskjeftigelsesmessig er de av stor betydning med 53.32 pst. av alle de beskjeftigede og 65.03 pst. av hele omsetningsbeløpet i gruppen.

Sumtallet for gruppen bygge- og anleggsvirksomhet er mindre utsagnskraftig, da det her går inn meget heterogene undergrupper. Som helhet er denne gruppen i størrelsesmessig henseende preget av de små og de middelsstore bedriftene.

En har her bare pekt på enkelte hovedtrekk for industribedriftenes fordeling etter størrelsen karakterisert ved omsetningsbeløpet. Om de nærmere detaljer viser en til tabellene. Som denne summariske oversikt har vist, blir det bilde en får av størrelsesforholdene fra hovedgruppe til hovedgruppe av industrien i det store og hele det samme som det en får ved fordeling etter beskjeftigelsen.

For benyttelsen av tallene vil en ellers presisere at disse hovedgrupper av industri, som før påpekt, alle omfatter detaljgrupper som i størrelsesmessig henseende skiller seg sterkt fra hverandre. En inngående oversikt forutsetter derfor at en går til de enkelte detaljgrupper. Det er bl. a. nødvendig om en skal foreta jevnføringer mellom størrelsesforholdene i bygder og byer, fordi de enkelte detaljgrupper i en hovedgruppe ofte er ulikt representert i bygder og byer. Ellers må en ved undersøkelser av størrelsesforholdene for de enkelte detaljgrupper være oppmerksom på det forhold som er nevnt før: At en bestemt størrelsesoppbygging i gruppen kan henge sammen med at den dels omfatter bedrifter som driver produksjon og dels bedrifter som i vesentlig grad driver reparasjon og leiearbeid. Da slike bedrifter ofte ikke holder materialer, vil omsetningen for dem i mange tilfelle bare representere det beløp bedriftene har fått for utført arbeid, noe som selvsagt da vil prege det bildet av størrelsesoppbyggingen tallene gir.

For handelsvirksomheten i alt og de forskjellige grupper av handelsvirksomhet er også prosent- og fordelingstallene gitt i tabellen side 170 flg.

For detaljhandel i alt i riket, bygder og byer gir en følgende sumtall, se tabellen side 185.

Både i riket, bygder og byer er det bedrifter med 20—50 000 kr. i omsetning som har den største delen av bedriftstallet, nemlig 28.44 pst. av detaljhandelsbedriftene i riket, 28.92 pst. i bygdene og 28.06 pst. i byene. Holder en bedrifter med uoppgitt omsetning utenfor, faller på den samme størrelsesgruppen 30.11 pst. av bedriftene i riket, 30.15 pst. i bygdene og 30.08 pst. i byene. En kan si at dette er den mest typiske størrelsen for detaljhandelsbedriftene. Men dette resultat kommer fram i og med de klasseintervaller som er brukt ved fordelingen; om det var nyttet like store intervaller, ville resultatet blitt et annet. Som tabellen viser, har nemlig i riket ikke mindre enn 43.07 pst. av bedriftene en omsetning på under 20 000 kr., i bygdene 46.11 pst. og i byene 40.67 pst.

Av bedrifter med meget stor omsetning finner en 85 eller 0.24 pst. med en omsetning på over 1 mill. kr. hver, 149 eller 0.42 pst. med en omsetning på mellom 500 000 og 1 mill. kr. og 908 eller 2.53 pst. med en omsetning på 200—500 000 kr. Disse storbedriftene har en relativt meget stor del av hele detaljomsetningen. De 3.19 pst. som har en omsetning på over 200 000 kr. har alene 32.22 pst. av hele omsetningen, men bare 15.74 pst. av beskjeftigelsen, noe som er uttrykk for den stigende omsetning pr. beskjeftiget med stigende bedriftsstørrelse. De små bedriftene har en relativt liten del både av beskjeftigelse og omsetning, men en større del av beskjeftigelsen enn av omsetningen. Bedrifter med en omsetning på 50—100 000 kr. har en større del av omsetningsbeløpet og beskjeftigelsen enn av bedriftstallet, noe som kan tas som uttrykk for at en her har med «større» bedriftsenheter å gjøre.

Også dette fordelingsgrunnlag gir en sterkere samling om de små bedriftene i bygdene enn i byene.

Fordelingen på størrelsesgrupper i de enkelte bransjene veksler noe. Dels er dette et resultat av den forskjell som eksisterer fra bransje til bransje med hensyn til det gjennomsnittlige antall personer bedriftene beskjeftiger, dels er denne ulikhet bestemt av forskjell i de varene som de forskjellige bransjer omsetter. I nærings- og nytelsesmiddelbransjen er fordelingen relativt jevn, og de store bedriftene med over 500 000 kr. i omsetning spiller en relativt mindre rolle enn i de andre bransjene. Bare 0.46 pst. av bedriftene med 3.49 pst. av de beskjeftigede og 11.12 pst. av hele omsetningen faller på denne størrelsesgruppen i nærings- og nytelsesmiddelbransjen. I handelen med tekstilvarer og klær viser størrelsesoppbyggingen ganske andre trekk, og enda mere er det tilfelle i handel med trelast, tømmer og bygningsartikler, hvor en meget betydelig del av omsetningen, 32.45 pst., faller på bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning. Denne størrelsesgruppen har i trelast- og bygningsartikkelbransjen 12.78 pst. av hele beskjeftigelsen. I handelen med tekstilvarer og klær faller 21.99 pst.

Detaljhandelsbedrifter fordelt etter omsetningens størrelse. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket, bygder, byer.

	Bedrifter med omsetning kr.:													
	0–1 999	2 000–4 999	5 000–9 999	10 000–19 999	20 000–49 999	50 000–99 999	100 000–199 999	200 000–499 999	500 000–999 999	Over 1 000 000	Bedrifter med uoppg. omsetn. startet 1935 ell. 1936	Bedrifter med omsetn. ført på hovedbedr.	Andre bedrifter med uoppgitt omsetn.	I alt
Detaljhandel, i alt.														
Riket.														
Pst. bedrifter	5.77	7.42	10.97	18.91	28.44	13.73	6.01	2.53	0.42	0.24	4.84	0.26	0.46	100.00
» bedrifter med oppgitt omsetn.	6.12	7.85	11.61	20.02	30.11	14.54	6.37	2.69	0.44	0.25	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	2.29	3.54	6.28	12.68	25.03	18.06	12.28	9.42	2.84	3.48	3.48	0.36	0.26	100.00
» omsetning	0.12	0.56	1.79	6.11	20.16	21.00	18.04	16.23	6.17	9.82	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	1.01	1.21	1.45	1.70	2.23	3.33	5.18	9.39	17.28	37.13	1.82	3.52	1.45	2.53
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr.	962	3 370	7 329	14 548	31 894	68 794	135 005	287 964	667 092	1 860 018				47 645
Omsetn. pr. person, kr.	955	2 788	5 058	8 568	14 308	20 654	26 085	30 660	38 616	50 096	–	–	–	18 526
Lønn i pst. av omsetning	3.22	4.28	4.75	4.56	4.40	5.45	6.68	7.51	7.42	6.78	–	–	–	5.97
Bygder.														
Pst. bedrifter	8.08	8.27	11.43	18.33	28.92	13.50	5.41	1.74	0.18	0.06	3.46	0.19	0.43	100.00
» bedrifter med oppgitt omsetn.	8.43	8.62	11.91	19.11	30.15	14.08	5.64	1.81	0.19	0.06	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	3.87	4.73	7.71	14.08	28.69	18.79	11.08	6.03	1.45	0.03	2.91	0.39	0.24	100.00
» omsetning	0.20	0.76	2.33	7.43	25.92	25.75	20.26	13.96	3.21	0.18	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	0.95	1.14	1.34	1.52	1.97	2.76	4.06	6.87	15.51	10.00	1.67	3.90	1.09	1.99
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr.	886	3 287	7 264	14 456	31 977	68 044	133 531	285 646	617 832	1 035 807	–	–	–	37 210
Omsetn. pr. person, kr.	931	2 894	5 420	9 480	16 232	24 630	32 860	41 568	39 816	103 581	–	–	–	18 627
Lønn i pst. av omsetning	2.62	3.30	3.48	2.87	2.74	3.60	4.38	4.56	5.76	1.16	–	–	–	3.67
Byer.														
Pst. bedrifter	3.96	6.75	10.61	19.35	28.06	13.91	6.48	3.15	0.60	0.42	5.92	0.30	0.49	100.00
» bedrifter med oppgitt omsetn.	4.24	7.24	11.37	20.74	30.08	14.91	6.94	3.38	0.63	0.47	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	1.47	2.92	5.53	11.95	23.12	17.68	12.92	11.17	3.57	5.28	3.77	0.34	0.28	100.00
» omsetning	0.08	0.45	1.50	5.42	17.10	18.47	16.86	17.44	7.75	14.93	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	1.10	1.28	1.54	1.83	2.44	3.76	5.90	10.48	17.70	37.45	1.89	3.33	1.69	2.96
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr.	1 083	3 450	7 383	14 617	31 828	69 360	135 964	288 961	678 997	1 869 830	–	–	–	55 986
Omsetn. pr. person, kr.	987	2 698	4 794	8 007	13 061	18 448	23 050	27 584	38 361	49 926	–	–	–	18 473
Lønn i pst. av omsetn.	3.99	5.16	5.80	5.79	5.73	6.83	8.15	8.76	7.79	6.82	–	–	–	7.19

av omsetningen og 14.82 pst. av beskjeftigelsen på den tilsvarende størrelsesgruppe. I begge disse gruppene spiller bedrifter med under 50 000 kr. i omsetning en relativt mindre rolle enn i nærings- og nytelsesmiddelbransjen.

Detaljhandel med møbler, innbo og brensel omfatter undergrupper av meget ulik størrelsesoppbygging. De mange små brenselsforretningene gjør at bedrifter med under 5 000 kr. i omsetning her spiller en stor rolle med 19.53 pst. av hele bedriftstallet. De store bedrifter med en omsetning på over 500 000 kr. er av mindre betydning enn i noen annen gruppe bortsett fra «Annen varehandel». Detaljhandel med husgeråd har en vesentlig del av bedriftene i størrelsesgruppen 20—100 000 kr. i omsetning, 57.82 pst. av hele bedriftstallet faller på disse størrelsesgruppene. Men de relativt få storbedriftene i isenkram, jernvarehandel og glassmagasiner, fører allikevel til at ikke mindre enn 23.59 pst. av hele omsetningen i bransjen faller på bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning. I detaljhandel med forskjellige artikler til personlig bruk spiller de større bedrifter en betydelig mindre rolle. Storparten av bedriftstallet og omsetningsbeløpet faller her på bedrifter med 10—20 000, 20—50 000 og 50—100 000 kr. i omsetning.

Detaljhandel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk er som før nevnt også sammensatt av undergrupper med en betydelig forskjell i størrelsesoppbyggingen, noe som klart setter sitt preg også på disse fordelingstall. Ikke mindre enn 25.11 pst. av alle bedriftene har en omsetning på under 5 000 kr. og 13.3 pst. har en omsetning på 5—10 000 kr., tilsammen 38.41 pst. av hele bedriftstallet på disse to grupper. På disse bedriftene faller 15.54 pst. av hele gruppens beskjeftigelse, men bare 2.11 pst. av omsetningen. Det er de mange små bensinstasjonene, handelen med levende dyr og jordbrukets innkjøpslag for driftsmidler som bringer tallet for disse små størrelsesgruppene så høyt opp. På de 2.49 pst. av bedriftene som har en årlig omsetning på over 500 000 kr., hvor en finner automobilforretningene, maskinforretningene osv., faller ikke mindre enn 42.74 pst. av hele omsetningsbeløpet.

At gruppen «Småhandlere, torghandlere m. v.» i sin størrelsesoppbygging er preget av bedrifter med liten omsetning er naturlig nok. 78.08 pst. av bedriftene med 67.79 pst. av hele beskjeftigelsen, men bare 36.07 pst. av omsetningen i gruppen faller på bedrifter med under 10 000 kr. i omsetning. Gruppen «Annen varehandel» er også preget av de mange små bedriftene.

Av engroshandelsbedriftene var det ikke færre enn 269 som hadde en omsetning på over 1 mill. kr. hver. Det var 6.67 pst. av alle bedriftene, og 292 hadde en omsetning på mellom 500 000 og 1 mill. kr. hver. Bedrifter med omsetning 100—500 000 kr. utgjør 23.77 pst. av hele bedriftstallet, og denne størrelsesgruppen er den mest typiske. Bedriftene med over 500 000 kr. i omsetning hadde alene 72.92 pst. av omsetningsbeløpet, og bedriftene med 100—500 000 kr. i omsetning 20.01 pst., tilsammen på disse to grupper 92.93 pst. av hele omsetningen. Videre falt på disse størrelsesgruppene 73.26 pst. av hele beskjeftigelsen i engroshandelen.

Som nevnt før, har en del av de bedriftene som er gruppert på engroshandel også en del agentur- og kommisjonsomsetning, og særlig gjelder det de mindre bedriftene. Men ved beregningen av omsetningsbeløpet pr. bedrift i tabellen foran er all omsetning regnet med. Dette har ført til det øyensynlig meningsløse resultat for de mindre størrelsesgruppene at gjennomsnittsomsetningen pr. bedrift er større enn klassens overgrense. Forklaringen ligger altså i at gjennomsnittstallene her er regnet ut for hele omsetningen, også agentur- og kommisjonsomsetning. At i de tallene som er nevnt foran bedrifter med uoppgitt omsetning ikke er holdt utenfor, forstyrrer også jevnføringen noe.

I tabellen på side 188 er det tatt hensyn til disse forhold. Fordelingen av bedriftstallet gjelder bare bedrifter med oppgitt omsetning, og fordelingen av omsetningsbeløpet bare den del av omsetningen som er gitt opp som engrosomsetning.

Noe vesentlig annet bilde får en altså ikke om en holder seg til den rene engrosomsetning og engroshandelsbedrifter med oppgitt omsetning. De større engroshandelsbedriftenes dominerende rolle kommer enda noe tydeligere fram. Særlig stor betydning har storbedriftene i engroshandel med nærings- og nytelsesmidler og i engroshandel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk.

For de bedriftene som er gruppert på «Kombinert engros- og detaljhandel» er størrelsesgruppen 100—500 000 kr. i omsetning den mest typiske. På den faller 46.62 pst. av bedriftstallet, 36.38 pst. av de beskjeftigede og 31.52 pst. av hele omsetningen i gruppen. De store bedriftene med over 500 000 kr. i omsetning spiller også her en betydelig rolle. Av de enkelte undergruppene er det særlig tilfelle for handel med møbler, innbo og brensel, hvor 28.79 pst. av bedriftstallet med 71.68 pst. av beskjeftigelsen og 81.79 pst. av omsetningen faller på bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning. Det er de store brenselsforretningene som det ikke har vært mulig å dele, som trekker tallene her så sterkt opp.

Størrelsesoppbyggingen i agentur- og kommisjonsforretningene er også sterkt preget av de store bedriftene. 9.28 pst. av bedriftene med 21.69 pst. av beskjeftigelsen og 69.06 pst. av omsetningen faller på bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning. 24.78 pst. av bedriftene har en omsetning på 100—500 000 kr., og dette er den mest typiske størrelsesgruppen. Det er også en stor del bedrifter med meget liten omsetning, på under 5 000 kr. En finner i denne størrelsesgruppen 15.93 pst. av hele bedriftstallet. Særlig sterkt er disse små bedriftene representert i agenturhandel i tekstil- og bekledningsbransjen. Ikke mindre enn 35.89 pst. av den agentur- og kommisjonshandel bedriftstellingen har med i tekstil- og bekledningsbransjen, har en omsetning på høyden 5 000 kr. Småbedriftene her er særlig alle de lokale agenturene i denne bransjen som en finner utover i landdistriktene. De større bedriftene spiller særlig stor rolle i agenturhandel med materialer, maskiner og brensel, i nærings- og nytelsesmiddelbransjen og i gruppen «Blandet og uoppgitt agenturhandel».

Engroshandel, riket. Fordeling av bedrifter med oppgitt omsetning og fordeling av oppgitt engrosomsetning etter engrosomsetningens størrelse.

	Bedrifter med omsetning kr.:										
	0–1 999	2 000–4 999	5 000–9 999	10 000–19 999	20 000–49 999	50 000–99 999	100 000–199 999	200 000–499 999	500 000–999 999	Over 1 000 000	I alt
Engroshandel, i alt.											
Pst. bedrifter	2.42	5.45	8.21	11.72	17.75	14.08	11.72	13.74	7.76	7.15	100.00
» engrosomsetning	0.01	0.05	0.17	0.51	1.71	3.05	4.92	13.13	16.36	60.09	100.00
1. Nærings- og nytelsesmidler.											
Pst. bedrifter	3.04	7.15	11.31	14.66	19.99	13.72	8.90	10.01	5.77	5.45	100.00
» engrosomsetning	0.03	0.10	0.32	1.11	2.61	3.96	5.15	12.03	14.60	60.09	100.00
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.											
Pst. bedrifter	0.47	1.41	4.69	6.10	11.27	10.80	15.96	23.95	15.96	9.39	100.00
» engrosomsetning	0.06	0.07	0.95	1.82	1.06	2.54	7.47	18.94	26.60	40.49	100.00
3. Trelast, tømmer, bygningsart.											
Pst. bedrifter	0.33	1.95	1.63	5.21	14.01	15.30	17.59	20.20	10.42	13.36	100.00
» engrosomsetning	0.01	0.08	0.03	0.61	2.63	2.39	5.71	14.19	15.69	58.66	100.00
4. Møbler, innbo, brensel.											
Pst. bedrifter	0.64	3.18	1.91	8.28	10.19	15.29	18.47	21.02	13.38	7.64	100.00
» engrosomsetning	–	0.08	0.04	0.79	1.19	3.99	8.20	16.56	23.64	45.51	100.00
5. Husgeråd.											
Pst. bedrifter	–	3.19	3.19	4.26	7.45	19.15	18.09	25.52	11.70	7.45	100.00
» engrosomsetning	–	0.55	0.24	0.16	1.51	5.09	6.69	20.63	21.91	43.22	100.00
6. Andre artikler til personlig bruk.											
Pst. bedrifter	3.15	4.10	5.05	9.46	17.35	17.99	16.09	13.56	7.57	5.68	100.00
» engrosomsetning	0.01	0.04	0.14	0.76	2.08	4.18	17.59	13.87	18.07	43.26	100.00
7. Automobiler og rekvisita andre artikler til ervervsmessig bruk.											
Pst. bedrifter	2.32	3.77	4.64	7.25	17.97	12.46	12.17	17.68	8.99	12.75	100.00
» engrosomsetning	0.02	0.02	0.08	0.31	1.98	2.02	4.04	12.19	11.65	67.69	100.00
8. Annen varehandel.											
Pst. bedrifter	2.15	2.15	3.23	12.90	15.05	11.83	16.13	20.43	10.75	5.38	100.00
» engrosomsetning	–	0.41	1.56	3.01	3.59	3.83	9.46	15.86	21.80	40.48	100.00

Som nevnt i forrige avsnitt er for hotell- og restaurantvirksomheten fordelingen etter omsetningsbeløpet bedre egnet til å vise størrelsesforholdene enn fordelingen etter persontallet. Hovedtallene for riket, bygder og byer er vist i tabellen på side 190.

Denne fordeling viser klart at den forskjell i størrelsesoppbygging i bygder og byer for hotell- og restaurantnæringens bedrifter, som fordelingen etter persontall ga uttrykk for, er riktig nok, selv om fordelingen etter persontall på grunn av tellingstidspunktets forskjellige betydning for bygdenes og byenes bedrifter kan ha gjort forskjellen mellom bedriftsstørrelsen i bygdene og byene større enn den i virkeligheten er. Bygdenes betydelige overvekt av små bedrifter jevnført med byene kommer også her klart fram. I riket hadde 27.23 pst. av bedriftene en omsetning på under 2 000 kr. og 18.3 pst. hadde en omsetning på 2—5 000 kr., i alt falt 45.53 pst. av hele bedriftstallet på disse størrelsesgrupper. I bygdene er det tilsvarende tall 62.1 pst., altså nære 2-tredjeparter, i byene bare 20.78 pst. Av storbedrifter finner en i riket 6 med over 1 mill. kr. i omsetning hver og 9 med en omsetning på mellom 500 000 og 1 mill. kr., til sammen har disse størrelsesgruppene 0.31 pst. av bedriftstallet i riket, og alle disse bedriftene ligger i byer. I alle størrelsesgrupper fra 5—10 000 kr. i omsetning og oppover har byene en relativt større del av sitt bedriftstall enn bygdene.

I økonomisk og beskjeftigelsesmessig henseende spiller også her de mange små bedriftene en relativt liten rolle. I riket har de 0.31 pst. av bedriftene med omsetning over 500 000 kr. hele 10,19 pst. av beskjeftigelsen og 17.41 pst. av omsetningen i hele næringen. De 45.53 pst. av bedriftene som har mindre enn 5 000 kr. i omsetning har bare 17.94 pst. av beskjeftigelsen og 3.76 pst. av omsetningsbeløpet. Den gjennomgående regel er her som i de andre næringene at de mindre bedriftene har en større del av beskjeftigelsen enn av omsetningen, mens det er omvendt for de større. For dette resultat kan selvsagt en del usikkerhet i oppgavene for de mindre bedriftene spille noen rolle.

Fra og med størrelsesgruppen 20—50 000 kr. av faller i riket på hver størrelsesgruppe en større del av omsetningen og beskjeftigelsen enn av bedriftstallet. I bygdene setter størrelsesgruppen 10—20 000 kr. et slikt skille, mens det i byene først er tydelig fra størrelsesgruppen 50—100 000 kr. Med de små omsetningsbeløp en har for en stor del av bedriftene i denne næring, må en gå ut fra at en betydelig del av dem drives biyrkemessig eller rent leilighetsvis.

For de fleste enkeltgruppene gir fordelingen etter omsetningsbeløp stort sett det samme bilde som fordelingen etter persontall ga. Av de hotellene som har oppe hele året hadde ikke mindre enn 36.39 pst. en omsetning på under 5 000 kr., 17.36 pst. 5—10 000 kr. og 15.34 pst. 10—20 000 kr. I alt hadde 69.09 pst. av bedriftene en omsetning på under 20 000 kr. Det er vel $^2/_3$ av alle bedrifter i gruppen, og ikke mindre enn vel $^1/_3$ har en omsetning

Bedrifter i hotell- og restaurantnæringen fordelt etter omsetningens størrelse. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket, bygder, byer.

	Bedrifter med omsetning kr.:													
	0–1 999	2 000–4 999	5 000–9 999	10 000–19 999	20 000–49 999	50 000–99 999	100 000–199 999	200 000–499 999	500 000–999 999	Over 1 000 000	Bedrifter med uoppg. omsetn. startet 1935 ell. 1936	Bedrifter med omsetn. fort på hovedbedr.	Andre bedrifter med uoppgitt omsetn.	I alt
Hotell- og restaurantvirksomhet.														
Riket.														
Pst. bedrifter	27.23	18.30	14.84	13.23	11.38	4.82	2.50	1.25	0.19	0.12	5.07	0.05	1.02	100.00
» bedrifter med oppgitt omsetn.	29.00	19.50	15.81	14.10	12.13	5.13	2.67	1.33	0.13	0.20	–	–	–	100.00
» personer	9.03	8.91	9.25	11.06	15.34	12.39	10.59	9.10	4.20	5.99	3.50	0.03	0.61	100.00
» omsetning	1.04	2.72	5.01	8.97	16.64	15.77	15.72	16.72	5.82	11.59	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	1.38	2.02	2.59	3.47	5.60	10.69	17.58	30.23	93.00	199.00	2.87	2.50	2.49	4.15
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	812	3 149	7 159	14 377	31 027	69 480	133 351	283 722	657 864	1 965 375	–	–	–	22 603
Omsetn. pr. beskjeftiget person, kr.	590	1 557	2 767	4 142	5 542	6 501	7 584	9 384	7 074	9 876	–	–	–	5 328
Lønn i pst. av omsetning	14.86	13.88	12.11	11.67	12.37	13.68	16.08	16.47	21.71	18.00	–	–	–	15.03
Bygder.														
Pst. bedrifter	39.97	22.14	14.17	9.51	5.74	1.81	0.70	0.28	–	–	4.39	0.07	1.22	100.00
» bedrifter med oppgitt omsetn.	42.38	23.48	15.02	10.08	6.09	1.92	0.74	0.29	–	–	–	–	–	100.00
» personer	23.61	18.97	14.95	12.82	11.64	5.83	4.48	2.62	–	–	3.73	0.08	1.27	100.00
» omsetning	3.91	8.56	12.49	16.49	21.22	15.52	11.15	10.66	–	–	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	1.33	1.93	2.38	3.04	4.57	7.27	14.50	21.25	–	–	1.92	2.50	2.34	2.26
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	784	3 095	7 063	13 898	29 595	68 697	128 300	306 539	–	–	–	–	–	8 494
Omsetn. pr. beskjeftiget person, kr.	588	1 602	2 967	4 566	6 476	9 450	8 848	14 425	–	–	–	–	–	3 741
Lønn i pst. av omsetning	15.18	14.36	12.04	12.29	12.59	12.70	16.42	15.79	–	–	–	–	–	13.51
Byer.														
Pst. bedrifter	8.21	12.57	15.84	18.81	19.79	9.30	5.19	2.70	0.47	0.31	6.08	–	0.73	100.00
» bedrifter med oppgitt omsetn.	8.81	13.49	17.00	20.18	21.24	9.98	5.57	2.90	0.50	0.33	–	–	–	100.00
» personer	2.00	4.07	6.49	10.21	17.13	15.55	13.53	12.23	6.22	8.88	3.39	–	0.30	100.00
» omsetning	0.20	1.01	2.82	6.77	15.31	15.84	17.06	18.50	7.52	14.97	–	–	–	100.00
Personer pr. bedrift	1.70	2.26	2.86	3.79	6.04	11.68	18.20	31.62	93.00	199.00	3.90	–	2.86	6.99
Omsetn. pr. bedrift med oppgitt omsetning, kr.	1 017	3 292	7 287	14 738	31 647	69 708	134 361	280 211	657 864	1 965 375	–	–	–	43 908
Omsetn. pr. beskjeftiget person, kr.	597	1 456	2 546	3 886	5 236	5 967	7 382	8 863	7 074	9 876	–	–	–	6 082
Lønn i pst. av omsetning	13.06	12.69	12.21	11.23	12.28	13.97	16.01	16.58	21.71	18.00	–	–	–	15.48

på høyden 5 000 kr. På de $^2/_3$ av bedriftene som har en omsetning på under 20 000 kr. faller ikke mere enn 18.86 pst. av hele omsetningen og 40.15 pst. av hele beskjeftigelsen. Regner en som en mellomgruppe bedriftene med 20—100 000 kr. i omsetning, finner en der 21.88 pst. av hele bedriftstallet, med 41.44 pst. av hele omsetningen og 34.63 pst. av hele beskjeftigelsen. Bare 5.23 pst. av bedriftene har en omsetning på over 100 000 kr., men dette fåtall av bedriftene har alene 39.7 pst. av hele gruppens omsetning og 22.3 pst. av hele beskjeftigelsen.

Enda mere utpreget er forholdet for de hoteller hvor restaurantene ikke er skilt ut. 59.58 pst. av bedriftene her har en omsetning på under 20 000 kr., men disse bedriftene har bare 6.17 pst. av hele omsetningen og 17.02 pst. av beskjeftigelsen. 28.33 pst. av bedriftene har en omsetning på 20—100 000 kr., og på dem faller 23.06 pst. av hele omsetningsbeløpet og 26,21 pst. av beskjeftigelsen. Ikke mere enn 7.92 pst. av bedriftene har en omsetning på over 100 000 kr., men disse bedriftene har alene 70.77 pst. av hele omsetningen i gruppen og 55.32 pst. av beskjeftigelsen.

Også etter dette fordelingsgrunnlag blir det en stor representasjon av de mindre bedriftene i pensjonatgruppen. 76.45 pst. av alle bedriftene har en omsetning på under 20 000 kr., og på disse bedrifter faller 46.61 pst. av hele omsetningen og 60.63 pst. av alle de beskjeftigede. Mellom 20—100 000 kr. i omsetning har 11.78 pst. av bedriftene, med 25.23 pst. av de beskjeftigede og 43.17 pst. av hele omsetningen. Bare 0.64 pst. av bedriftene med 5.31 pst. av de beskjeftigede og 10.22 pst. av omsetningen faller på bedrifter med en årlig omsetning på over 100 000 kr.

At de bedriftene som ved bedriftstellingen er kommet med på gruppen «Hoteller og pensjonater som drives sesongmessig» ikke hører til storbedriftene i bransjen, ser en tydelig av denne fordeling etter omsetningsbeløpets størrelse. Det er først og fremst alle småbedriftene rundt omkring i landdistriktene som er tatt med her. Det bilde av størrelsesoppbyggingen som fordelingen etter persontall gir, er derfor riktig nok, selv om den sesongmessige stans der gir de ganske små bedriftene en noe større overvekt enn de faktisk har. Fordelt etter omsetningsbeløpet får en for denne gruppen at 86.77 pst. av alle bedriftene har en omsetning på under 20 000 kr.; 37.23 pst. av hele omsetningen faller på disse bedriftene, og 73.88 pst. av dem som på tellingsdagen hadde sin beskjeftigelse i denne næringsgruppen. Dette tall er ikke direkte jevnførbart med andelen av omsetningsbeløpet. En omsetning på 20—100 000 kr. har i denne gruppen 9.73 pst. av bedriftene, med 36.56 pst. av hele omsetningen og 13.67 pst. av dem som var beskjeftiget der på tellingstiden. En omsetning på over 100 000 kr. hadde 1.75 pst. av bedriftene med 26.21 pst. av hele omsetningsbeløpet.

Kaféene og restaurantene er også preget av småvirksomhetene. 30.19 pst. av alle bedriftene har en omsetning på under 5 000 kr., 17.49 pst. på 5—10 000

kr. og 16.54 pst. mellom 10—20 000 kr., i alt 64.22 pst. på disse størrelsesgrupper, vel to tredjeparter. Men de få storbedriftene spiller i økonomisk henseende også her en dominerende rolle. Bare 6.06 pst. av bedriftene har en omsetning på vel 100 000 kr., men de har alene 52.23 pst. av hele omsetningen og 33.80 pst. av alle de beskjeftigede. Av restauranter på skip har en enda større del en omsetning på under 20 000 kr., nemlig 81.25 pst. av hele bedriftstallet, og det er få storbedrifter; bare 4.17 pst. har en omsetning på over 500 000 kr. hver. Men de få storbedriftene dominerer sterkt i økonomisk henseende. Marketenteriene er i sterk grad preget av de mindre bedriftene. For pleiehjem m. v. er fordelingen mere jevn, og de store virksomhetene spiller der ikke den rolle som i mange av de andre gruppene i hotell- og restaurantnæringen. I gruppen «Losjihus, smårestauranter m. v.», har en som før nevnt bare tatt med slike bedrifter som har en omsetning på under 1 000 kr. i året.

I «Annen forretningsvirksomhet» er det som nevnt ikke innhentet oppgaver over omsetningen fra banker, kredittforeninger, forsikringsselskap m. v. I tabellen foran har en derfor ikke regnet ut fordelings- og prosenttallene for hele gruppen, men bare for enkelte av undergruppene. En skal minne om at omsetningsbeløpet i disse grupper gjelder bruttoinntektene og ikke formidlede verdier. Dette setter sitt preg på fordelingstallene for alle gruppene, som viser en sterk opphoping om de tre laveste størrelsesgrupper. Av bedrifter i disse næringer med omsetningsbeløp på 100 000 kr. og mer, er det relativt få. Flest store bedrifter finner en for revisjonsbyråer, translatører, maskinskrivingskontorer og annonsebyråer, hvor 6.29 pst. av bedriftene med 65.73 pst. av omsetningen og 37.13 pst. av de beskjeftigede faller på bedrifter med en omsetning på over 100 000 kr. Konsulentgruppen har 4.03 pst. av bedriftene med 18.59 pst. av beskjeftigelsen og 44.61 pst. av omsetningen i de samme størrelsesgrupper. Men omsetningsoppgavene i disse næringsgrupper er forholdsvis usikre, og en kan derfor ikke legge for mye i tallene.

Transportgruppen i alt viser etter denne fordeling de samme karakteristiske trekk som ved fordeling etter persontall. Det er mange små bedrifter, og noen få store, og de få store bedriftene har en betydelig del av omsetningen og av persontallet. 58.87 pst. av alle bedrifter har en omsetning på under 5 000 kr., men til sammen har de bare 14.21 pst. av hele beskjeftigelsen og 2.56 pst. av hele omsetningen. 4.07 pst. av bedriftene har en omsetning på over 100 000 kr. hver, og disse bedriftene har alene 56.66 pst. av hele omsetningen og ikke mindre enn 87.19 pst. av totalomsetningen. Det er Postverket, telegraf og telefon, jernbane- og sporveisdrift og skipsfartsgruppen som gjør at de store bedriftene får en så stor del av omsetningen, mens hele den alminnelige landtransport virker til å gi et høyt tall for bedrifter med liten omsetning. Også Postverket har en stor prosentdel av bedrifter med liten omsetning, og virker til å trekke tallene for hele transportgruppen sterkt opp for størrelsesgruppene under 5 000 kr.

For de offentlige transportmonopoler er også disse fordelingstall av mindre interesse fordi fordelingen i tekniske enheter her er mere fiktiv. Som tabellen viser skiller de forskjellige grupper av alminnelig landtransport seg noe fra hverandre i størrelsesmessig henseende også etter dette fordelingsgrunnlag, og forskjellen går i samme retning som ved fordeling etter persontall. Drosjebileierne, lastebileierne og -sentralene og vognmennene er sterkere preget av småbedriftene enn rutebildriften og den blandede rute-, drosje- og lastebilkjøring. 80.21 pst. av de bedriftene som er gruppert på drosjebileiere hadde en omsetning på under 10 000 kr. Av lastebileierne og -sentralene faller 84.45 pst. på samme gruppe og av vognmennene 94.10 pst. Omvendt har rutebildriften bare 38.70 pst. av bedriftene i de samme størrelsesgrupper, og den blandede rute-, drosje- og lastebilkjøring 65.17 pst. Bedrifter med en omsetning på over 100 000 kr. finner en overhodet ikke for vognmannsgruppen, og de spiller blant drosjebileierne og lastebileierne en forsvinnende rolle. Men i rutebildrift faller 5 55 pst. av bedriftene med 39.5 pst. av alle de beskjeftigede og ikke mindre enn 52.99 pst. av omsetningen på disse størrelsesgrupper. I den blandede rute-, drosje- og lastebilkjøring faller 1.50 pst. av bedriftstallet med 12.78 pst. av de beskjeftigede og 20.36 pst. av hele omsetningen på bedrifter med over 100 000 kr. i omsetning. Også i gruppen «Flyttebyråer, visergutt- og spedisjonskontorer o. l.» spiller disse større bedrifter en stor rolle. Over 100 000 kr. i omsetning har der 5.52 pst. av bedriftene med 47.29 pst. av hele omsetningen og 22.82 pst. av beskjeftigelsen. 41.38 pst. av bedriftene har en omsetning på under 10 000 kr. I «Foreninger av losse- og lastearbeidere o. l.» faller 89.86 pst. av omsetningen på foreninger med en omsetning på over 100 000 kr. Av dampskipsekspedisjoner er en hel del små. 77.82 pst. er gitt opp å ha en omsetning på under 5 000 kr. og bare 1.09 pst. over 100 000 kr. For denne gruppen er imidlertid omsetningsbeløpet usikkert.

I skipsredervirksomhet er det størrelsesgruppen over 500 000 kr. i omsetning som har flest bedrifter, 25.66 pst. av hele antallet. 24.49 pst. av bedriftene har en omsetning på 100—500 000 kr. På disse to størrelsesgruppene faller 50.15 pst. av hele bedriftstallet. Denne halvpart av alle bedriftene har til sammen 92.8 pst. av hele beskjeftigelsen og 98.54 pst. av hele omsetningsbeløpet (bruttofraktene), altså så å si det hele. I småbåtfarten er størrelsesoppbyggingen den motsatte. Med en omsetning på under 5 000 kr. finner en der 70.36 pst. av bedriftene med 62.64 pst. av hele beskjeftigelsen og 33.36 pst. av hele omsetningsbeløpet. 17.22 pst. av bedriftene, med 19.44 pst. av beskjeftigelsen og 26.61 pst. av omsetningen har 5—10 000 kr. i omsetning. Ikke mindre enn 87.58 pst. av alle bedriftene med 82.08 pst. av de beskjeftigede i gruppen og 59.97 pst. av hele omsetningsbeløpet faller altså på bedrifter med en omsetning på under 10 000 kr. Ferjevirksomheten igjen er noe sterkere preget av de større bedriftene, noe som også fordelingen etter persontall ga uttrykk for.

I hvalfangst er det som nevnt med i tellingen en rekke småbedrifter som driver fangst langs kysten. De gjør at en ved fordeling etter omsetningsbeløpet får en stor del av bedriftene i de lave omsetningsgruppene. 55.04 pst. av alle bedriftene har en omsetning på under 10 000 kr. og 28.44 pst. hadde uoppgitt omsetning. Dette var også små bedrifter. De større bedriftene, med en omsetning på 100 000 kr. og mere, teller bare 14.68 pst. av bedriftstallet, men de har 91.10 pst. av hele beskjeftigelsen og 99.5 pst. av omsetningen i næringen. Selfangsten er mere preget av de mindre bedriftene. Det typiske her er bedrifter med en omsetning på mellom 20—50 000 kr. På denne gruppe faller 40.82 pst. av hele bedriftstallet med 37.84 pst. av alle de beskjeftigede og 35.6 pst. av hele omsetningsbeløpet i næringen.

IV. Drivkraften.

Etter oppgavene var størrelsen av den anvendte mekaniske drivkraft i de bedriftene som er med i bedriftstellingen:

I industri og håndverk	989 741.70	HK
I handelsvirksomhet	21 705.56	»
I hotell- og restaurantvirksomhet	1 711.02	»
I annen forretningsvirksomhet	3 036.43	»
I transport	12 437.67	»
Tilsammen	1 028 632.38	HK

Disse oppgaver gjelder bare stasjonære installasjoner, reserver er ikke tatt med. Det ble i skjemaene gitt opplysning om hvor stor del av den anvendte mekaniske drivkraft var direkte mekanisk drivkraft og hvor mye som kom fra elektromotorer. I industrien var 785 040 HK gitt opp å være drivkraft fra elektromotorer, 204 702 HK var direkte mekanisk drivkraft. Dessuten har industribedriftene gitt opp at de bruker 503 596 kW til elektrolyse og 134 980 kW til dampkjeler.

Av den mekaniske drivkraft handelsbedriftene nytter er 576 HK oppgitt som direkte mekanisk drivkraft og 21 130 HK som kraft fra elektromotorer. Handelsbedriftenes forbruk av mekanisk drivkraft går til mindre motorer og maskineri i bedriftene, til heisemotorer m. v. Av hotell- og restaurantnæringens drivkraft er også mesteparten, 1 647.5 HK, oppgitt å være drivkraft fra elektromotorer, bare 63.5 HK er gitt opp som direkte mekanisk drivkraft. Utenom dette har bedriftene i hotell- og restaurantvirksomheten også gitt opp å bruke 527 kW til dampkjeler. I «Annen forretningsvirksomhet» er hele den anvendte kraft drivkraft fra elektromotorer. Av de 12 438 HK som transportnæringen har gitt opp å bruke, var 4 161 HK gitt opp som direkte mekanisk drivkraft og 8 276 som drivkraft fra elektromotorer.

I skjemaet ble det også innhentet detaljerte opplysninger om primærkraftmaskinene, men disse oppgaver er ikke blitt bearbeidd.

Industri og håndverk er hovedkonsumentene av mekanisk drivkraft. I tabellen på side 196 er vist hvordan den drivkraft industrien bruker deler seg på hovedindustrigruppene. Da oppgavene for elektrisitetsverkene som før nevnt ikke er sikre, er de holdt utenfor.

Av de enkelte industrigruppene er papirindustrien den fremste konsument av drivkraft. På den faller 31.87 pst., nære $^1/_3$, av all den mekaniske drivkraft industrien i riket bruker, i bygdene 33.99 pst. og i byene 27.31 pst. Andre større konsumenter er treindustrien, halm-, hår- og benindustrien med i riket 12.24 pst., i bygdene 15.15 pst. og i byene 6 pst. av den anvendte mekaniske drivkraft, metallindustrien med i riket 11.22, i bygdene 5.98 og i byene 22.47 pst. av all anvendt drivkraft, og nærings- og nytelsesmiddelindustrien med i riket 10.09, i

Den anvendte mekaniske drivkraft fordelt prosentvis på hovedindustrigruppene. Riket, bygder, byer.

Industrigrupper[1]	Riket	Bygder	Byer
Industri og håndverk i alt	100.00	100.00	100.00
1. Bryting av malm	5.27	7.73	–
2. Bryting av mineraler	2.37	2.33	2.45
3. Nærings- og nytelsesmiddelindustri	10.09	7.75	15.10
4. Foredling av fettstoff	2.69	1.95	4.27
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri	8.11	10.51	2.97
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri	12.24	15.15	6.00
7. Papirindustri	31.87	33.99	27.31
8. Grafisk industri, bokbindere	0.89	0.06	2.67
9. Lær- og gummiindustri	1.40	1.22	1.78
10. Tekstilindustri	3.17	2.83	3.90
11. Bekledningsindustri	0.51	0.11	1.37
12. Rensing- og toalettvirksomhet	0.22	0.09	0.52
13. Vannverk, gassverk	0.30	0.13	0.66
14. Industri basert på ikke-metalliske mineraler	1.76	1.80	1.68
15. Metallfremstilling	5.36	6.86	2.14
16. Metallindustri	11.22	5.98	22.47
17. Anlegg og byggevirksomhet	2.53	1.51	4.71

[1] Elektrisitetsverkene ikke medregnet.

bygdene 7.75 og i byene 15.10 pst. av hele den anvendte mekaniske drivkraft. Metallindustrien og nærings- og nytelsesmiddelindustrien tar altså i byene en betydelig større del av drivkraften enn i bygdene, mens det er omvendt for treindustrien og papirindustrien. Det skyldes den forskjellige representasjon av disse næringsgrupper i bygder og byer.

Som nevnt før er det ikke foretatt noen fordeling av bedriftene etter drivkraftens størrelse. I tabellen på side 197 er det vist hvordan den anvendte drivkraft deler seg etter bedriftsstørrelsen karakterisert ved persontall for industri og håndverk i alt i riket, bygder og byer. Elektrisitetsverk er også holdt utenfor her.

På de store bedriftene faller en vesentlig del av den mekaniske drivkraft, og de store bedriftene har også en større prosentdel av drivkraften enn av beskjeftigelsen. Det var bare 0.12 pst. av bedriftene som hadde over 500 beskjeftigede, men på dem faller 16.59 pst. av den anvendte mekaniske drivkraft og 9.79 pst. av hele beskjeftigelsen. Tar en med også størrelsesgruppen 200—500 personer, finner en i bedrifter med over 200 beskjeftigede 0.59 pst. av bedriftstallet med 37.83 pst. av hele den mekaniske drivkraft og 24.55 pst. av beskjeftigelsen. Gjennomsnittsdrivkraften pr. bedrift øker derfor sterkt med bedriftsstørrelsen, og det samme gjelder for gjennomsnittsdrivkraften pr. person fra og med bedrifter med 4—5 beskjeftigede og oppover.

Dette er dels et uttrykk for at de større bedriftene i høyere grad enn de små bruker maskiner istedenfor menneskelig arbeidskraft, men skyldes til dels også at de bedriftene som i særlig grad nytter mekanisk drivkraft fortrinsvis er representert i de høyere størrelsesgrupper.

Anvendt mek. drivkraft fordelt prosentvis etter bedriftsstørrelsen. Gjennomsnittlig antall HK pr. bedrift og pr. person. Riket, bygder, byer.

	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:													
	0	1, biyrke	1	2–3	4–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101–200	201–500	Over 500	Uoppgitt	I alt
Industri og håndverk, i alt[1].														
Riket.														
Pst. bedrifter	3.07	8.31	10.35	39.75	13.26	11.05	6.26	4.62	1.82	0.89	0.48	0.12	0.02	100.00
Anvendt mek. drivkraft, pst.	1.83	3.50	1.96	4.85	2.44	3.67	4.84	11.40	12.21	15.46	21.24	16.59	0.01	100.00
» » » pr. bedrift	18.07	12.80	5.74	3.71	5.59	10.10	23.48	75.03	204.30	529.51	1 332.75	4 162.87	9.42	30.37
» » » » person	–	12.80	5.74	1.57	1.27	1.35	1.61	2.34	2.86	3.96	4.39	5.27	–	3.09
Pst. beskjeftigede	–	0.85	1.05	9.56	5.91	8.44	9.27	15.06	13.20	12.07	14.87	9.72	–	100.00
Bygder.														
Pst. bedrifter	4.69	14.34	11.50	38.50	10.78	8.51	4.75	4.02	1.60	0.77	0.39	0.13	0.02	100.00
Anvendt mek. drivkraft, pst.	1.93	5.13	2.46	5.66	2.53	3.45	4.22	11.51	11.80	14.03	19.02	18.25	0.01	100.00
» » » pr. bedrift	14.83	12.87	7.70	5.29	8.44	14.61	32.04	102.93	265.85	653.52	1 770.97	5 254.83	14.13	36.01
» » » » person	–	12.87	7.70	2.27	1.93	1.95	2.19	3.15	3.76	4.96	5.70	6.82	–	4.19
Pst. beskjeftigede	–	1.67	1.34	10.47	5.49	7.43	8.08	15.31	13.13	11.87	14.00	11.21	–	100.00
Byer.														
Pst. bedrifter	0.89	0.14	8.80	41.44	16.61	14.50	8.31	5.41	2.11	1.04	0.61	0.12	0.02	100.00
Anvendt mek. drivkraft, pst.	1.61	0.02	0.88	3.13	2.25	4.15	6.16	11.17	13.10	18.50	26.02	13.01	–	100.00
» » » pr. bedrift	41.03	2.86	2.28	1.72	3.08	6.51	16.86	46.94	141.18	404.58	960.26	2 561.34	–	22.74
» » » » person	–	2.86	2.28	0.72	0.70	0.87	1.16	1.49	1.95	2.98	3.23	3.13	–	1.97
Pst. beskjeftigede	–	0.01	0.77	8.63	6.34	9.45	10.48	14.82	13.27	12.27	15.75	8.21	–	100.00

[1] Elektrisitetsverk ikke medregnet.

En jevnføring mellom tallene for bygder og byer viser at den anvendte mekaniske drivkraft både pr. bedrift og pr. person ligger høyere i bygdene enn i byene. Denne forskjell mellom bygder og byer skyldes dels en ulik representasjon av de forskjellige industrigruppene i bygder og byer.

Den mekaniske drivkraft industrien nytter deler seg slik på de forskjellige strøk av landet.

Industrien. Den anvendte mek. drivkraft delt på fylkene. Riket, bygder, byer.

Landsdeler	Riket	Bygder	Byer
1. Østfold	12.00	5.64	6.36
2. Akershus	7.20	7.17	0.03
3. Oslo	6.91	–	6.91
4. Hedmark	3.08	2.81	0.27
5. Opland	4.23	3.22	1.01
6. Buskerud	11.85	9.49	2.36
7. Vestfold	6.56	4.02	2.54
8. Telemark	11.16	8.39	2.77
9. Aust-Agder	3.77	2.76	1.01
10. Vest-Agder	3.72	2.94	0.78
11. Rogaland	5.07	2.95	2.12
12. Hordaland (Bergen)	6.72	4.78	1.94
13. Sogn og Fjordane	1.32	1.31	0.01
14. Møre og Romsdal	1.93	1.53	0.40
15. Sør-Trøndelag	3.97	2.82	1.15
16. Nord-Trøndelag	4.47	4.26	0.21
17. Nordland	3.67	3.20	0.47
18. Troms	0.64	0.43	0.21
19. Finnmark	1.48	1.45	0.03
Svalbard	0.25	–	–
I alt	100.00	69.17	30.58

Av all den drivkraft som industrien i riket brukte, falt 69.17 pst. på bygdenes og 30.58 pst. på byenes bedrifter. Om en sammenholder det med fordelingen av bedriftene, de beskjeftigede og omsetningen, gir det uttrykk for at bygdenes bedrifter gjennomgående bruker mye mer drivkraft enn byenes, noe som gjennomsnittstallene i foregående tabell også viste. Av den drivkraft bygdenes bedrifter bruker, faller en stor del på bedriftene i Buskerud og Telemark fylke, som har henholdsvis 9.49 og 8.39 pst. av all drivkraften i industrien. Det er de mange bedrifter i papirindustrien som bringer tallene for disse fylkene så høyt opp. Østfold fylkes landdistrikter hadde 5.64 pst. og byene 6.36 pst. av den anvendte mekaniske drivkraft i riket, til sammen 12 pst. En skal ikke gå nøyere inn på disse tall. Det skulle være tilstrekkelig å peke på at industriens vekslende betydning i de forskjellige strøk og den forskjellige representasjon i de forskjellige strøk av de enkelte industrigrupper vil bestemme fordelingen på distriktene av den mekaniske drivkraft industrien nytter.

Som nevnt før gir tallet for mekanisk drivkraft pr. bedrift også et uttrykk for størrelsesforholdene i industrien. I tabellen foran side 86 flg. har en for

hver enkelt industrigruppe regnet ut den gjennomsnittlige drivkraft pr. bedrift. Noen hovedtall er ført opp i følgende tabell.

Mek. drivkraft pr. bedrift og pr. beskjeftiget person. Hovedgrupper av industri. Riket, bygder, byer.

	HK pr. bedrift			HK pr. beskjeftiget		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Industri i alt	31.58	37.62	23.13	3.22	4.43	1.99
Håndverk i alt	3.26	2.72	3.76	0.63	0.74	0.58
Annen industri i alt	62.05	63.52	58.71	4.19	5.26	2.79
Konsumsjonsvareindustri i alt	13.00	14.71	11.34	1.78	3.00	1.18
Prod. middelindustri i alt	63 25	63.63	62.19	4.50	5.06	3.41
Hjemmemarkedsindustri i alt	16.63	17.31	15.69	1.95	2.52	1.46
Eksportindustri i alt	348.55	407.54	226.87	9.34	10.70	6.35

I denne tabellen og i oversiktstabellen side 86 flg. er også ført opp tallet for hestekrefter pr. beskjeftiget person. Som det går fram av tabellene, varierer dette tallet i det store og hele som den gjennomsnittlige drivkraft pr. bedrift.

Bygdenes industribedrifter bruker gjennomsnittlig mer mekanisk drivkraft enn byenes bedrifter, produksjonsmiddelindustrien mer enn konsumsjonsvareindustrien og eksportindustrien mer enn hjemmemarkedsbedriftene. I riket faller for industrien under ett 3.22 HK på hver beskjeftiget person, i bygdene 4.43 og i byene 1.99 HK. Som det går fram av tabellen side 86 flg. veksler drivkraften pr. beskjeftiget person sterkt i de forskjellige hovedgrupper av industri. Forskjellen i tallene for bygder og byer i én og samme hovedgruppe av industri, er og i høy grad bestemt av en forskjellig representasjon i bygder og byer av de enkelte industrier.

Om detaljene her skal en ellers vise til tallene i tabellen side 86 flg. Som de viser, bruker de bedriftene som driver malmbryting gjennomgående mye mekanisk drivkraft. I gruppen «Bryting av mineraler m. v.» finner en et høyt tall for HK pr. bedrift for sementindustrien. I nærings- og nytelsesmiddelindustrien er det ølbryggeriene og mjølkekondenseringsfabrikkene som har de høyeste tall for mekanisk drivkraft pr. bedrift. For fettindustrien er det samme tilfelle for oljemøllene og oljeraffineriene. I kjemisk og elektrokjemisk industri er det den elektrokjemiske industri som også ut fra dette synspunkt har de store bedriftene, og en finner her i det hele de bedrifter som gjennomgående bruker mest mekanisk drivkraft pr. bedrift, nemlig bedriftene i «Annen elektrokjemisk industri» med 9 397 HK pr. bedrift og karbid- og cyanamidfabrikkene med 2 518 HK. I treindustrien, halm-, hår- og benindustrien bruker bedriftene lite mekanisk drivkraft, mest drivkraft har de kombinerte sagbruk og høvlerier. I papirindustrien er kraftforbruket stort, for hele gruppen under ett i gjennom-

snitt 1 179 HK pr. bedrift. I grafisk industri brukes lite mekanisk drivkraft pr. bedrift og i lær- og gummiindustrien er det fabrikkgarveriene som har det høyeste gjennomsnittstall. I tekstilindustrien har bomullsspinneriene og -veveriene og ullspinneriene og -veveriene relativt høye tall for drivkraft pr. bedrift; i bekledningsindustrien og i rensing og toalettvirksomhet ligger disse gjennomsnittstall lavt. Det samme er tilfelle for de industrigrupper som er basert på ikke metalliske mineraler og for de fleste grupper i metallindustrien. Unntak er her skipsbyggeriene med 667, våpenindustrien med 395, jernbanevogn- og jernbaneverkstedene med 265 og jern- og stålstøperiene med 118 HK pr. bedrift i gjennomsnitt. I bygge- og anleggsvirksomhet ligger det i sakens natur at bedriftene bruker lite mekanisk drivkraft.

V. Gjennomsnittsomsetningen pr. person. Lønn i prosent av omsetningsbeløp.

Under analysen av bedriftsstørrelsen i kapitel III, har en flere ganger kommet inn på gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget person og variasjonene i dette tallet fra næringsgruppe til næringsgruppe og med bedriftsstørrelsen i en og samme næringsgruppe. Men en har skutt ut den nærmere behandling av det for å kunne gå nøyere inn på det i samband med en behandling av de lønnsutgifter bedriftene har.

Av praktiske hensyn har en trykt gjennomsnittstallene for omsetning pr. person i forskjellige av de oversiktstabellene som fins før i dette heftet. For de enkelte næringsgrupper i riket, bygder og byer er tallene gitt i oversiktstabellen side 86 o. flg., for de viktigere næringsgrupper i riket med fordeling etter antall beskjeftigede i tabellen side 117 og flg., og med fordeling etter omsetningsbeløpet i tabellen side 167 o. flg. Videre finner en i tabellen side 137 gjennomsnittstall for omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen karakterisert ved beskjeftigede personer for industrien i riket, bygder og byer, det samme for detaljhandelen side 151 og for hotell- og restaurantvirksomheten side 161. De tilsvarende tall med fordeling etter omsetningsbeløp er trykt for industri og håndverk i riket, bygder og byer i tabellen side 180, for detaljhandelen side 185 og for hotell- og restaurantvirksomheten side 190.

For de enkelte næringsgrupper og størrelsesgrupper vil det omsetningsbeløp pr. person som tellingen gir, også kunne være influert av at omsetningsbeløpet gjelder året 1935 mens tallet på beskjeftigede gjelder for tellingstidspunktet i oktober 1936. En skal videre nevne at tallene vil kunne være noe usikre for de næringsgrupper hvor småbedriftene er dominerende og i de mindre størrelsesgruppene som kommer fram i fordelingstabellene på grunn av at den familiearbeidskraft som går til og fra og som leilighetsvis deltar i arbeidet i bedriften i enkelte tilfelle kan være tatt med, i andre tilfelle ikke. Disse tallene kan også være noe usikre av den grunn at bedriftsinnehaverens direkte arbeid for slike grupper spiller en relativt mye større økonomisk rolle enn i næringer med gjennomgående større bedrifter og for bedriftene i de høyere størrelsesgruppene. Om bedriftsinnehaveren i de små bedriftene, hva oftest er tilfelle, legger mer arbeid i virksomheten enn de ansatte folk, vil det jo virke inn for jevnførheten mellom gjennomsnittsomsetningen pr. person i disse små bedriftene og i de større. Det er jo nemlig svært alminnelig at bedriftsinnehaveren har en betydelig lenger arbeidstid enn de andre som tar del i arbeidet i bedriften, og for det samlede resultat som kommer fram i form av gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget person, vil dette spille en større rolle i de små bedriftene enn i de store. Også for de gjennomsnittstall og fordelingstall som er gjennomgått før, spiller dette en rolle, men ikke så stor som her. På den annen side kan nevnes at det virker i motsatt retning at det er mange små bedrifter, især i handelen, hvor bedriftsinnehaverens tid ikke nyttes fullt ut. En gjør oppmerksom på disse forhold fordi en bør ha dem i erindring i forbindelse med de

tallene bedriftstellingen gir om omsetningen pr. person, men det er lite trolig at de spiller noen avgjørende rolle for det bilde tallene gir av forholdene i sin alminnelighet.

Det har ved bedriftstellingen ikke vært mulig å gjennomføre noen omkostningsanalyse. Som nevnt var det for mange av de bedriftene som var med i tellingen vanskelig overhodet å gi beskjed om størrelsen av omsetningen, og å gå nærmere inn på omkostningsforholdene ville iallfall for den vesentlige del av de industribedriftene som er med i tellingen ikke hatt muligheter for å føre fram. Større muligheter ville det vært for å gjøre en omkostningsanalyse for varehandelen. Men ved denne første tellingen var det i alle fall ikke tale om å kunne gå så langt.

En måtte nøye seg med å spørre etter et av bedriftenes omkostningselementer: det lønnsbeløp som var betalt ut til funksjonærer og arbeidere i 1935. Her skulle regnes med både vanlig lønn, akkord, overtidsbetaling, tantièmer og gratialer. Videre skulle naturalytelser tas med etter sin verdi.

Ved bearbeidelsen slo en disse lønnsbeløpene sammen til en samlet post, utbetalt lønnsbeløp i alt. Det viste seg nemlig at det for bedriftene øyensynlig i mange tilfelle hadde vært vanskelig å skille mellom funksjonærer og arbeidere, til tross for den veiledning som tellingsskjemaene her ga. Skillet mellom de to grupper var ikke trukket på samme måte i de forskjellige bedrifter, og primæroppgavene ga ikke grunnlag for å bestemme hvor stor del av hele det utbetalte lønnsbeløp var gått til funksjonærer og til arbeidere. Videre er lønnsbeløpet bare bearbeidd i relasjon til bedriftene, med oppsummering av utbetalt lønnsbeløp i alt i de enkelte næringsgrupper, fordelt etter omsetningen. Tallene er trykt for de viktigere næringsgrupper i tabell 3 i Bedriftstellingens 1. hefte med fordeling etter omsetningsbeløpets størrelse, og for alle næringsgrupper, men uten noen fordeling i tabell 1. Da lønnsbeløpet gjelder utbetalt lønn til arbeidere og funksjonærer i 1935 mens beskjeftigelsesoppgavene gjelder for tellingstiden, kunne disse oppgavene i det hele ikke nyttes til å regne ut gjennomsnittslønnen for funksjonærer og arbeidere. En slik bearbeidelse ville og ha mindre interesse fordi gjennomsnittstallene med den store spredning som her fins alltid vil bli mindre utsagnskraftige. Lønnsbeløpet etter bedriftstellingens oppgaver kan ikke gi, og var ikke tenkt som grunnlag for noen lønnsstatistikk. Det gir bare et av bedriftenes omkostningselementer, og da både lønnsbeløp og omsetningsbeløp gjelder samme tidsrom, året 1935, får en med den begrensning for småbedriftene som er nevnt foran, utsagnskraftige relasjonstall ved å sette disse tall i forhold til hverandre.

Disse forholdstall er og av praktiske grunner tatt inn i de forskjellige oversiktstabellene foran i heftet. For hver enkelt næringsgruppe er de trykt i tabellen side 86 o. flg., for større næringsgrupper med fordeling etter omsetningens størrelse i tabellen side 167 og flg., for industri og håndverk, detaljhandel og hotell- og kafédrift i riket, bygder og byer med fordeling etter omsetningsbeløpets størrelse i tabellene side 180, 185 og 190.

Sumtallene for hele det utbetalte lønnsbeløp og fordelingen av det på næringer har en gjennomgått før (se side 9 og avsnitt II, side 24 o. flg.). Hele det utbetalte lønnsbeløp i de deler av næringslivet som bedriftstellingen har tatt med var 1 095 mill. kr. De naturalytelser som er verdsatt i kontanter og regnet med her, må en anta ofte er blitt lavt ansatt. I enkelte tilfelle hadde bedriftene ikke gitt noen kontantverdi for naturalytelser. En valgte da ikke å beregne noen slik verdi, men foretok ved bearbeidelsen en opptelling av antall bedrifter hvor det var gitt opplysning om ikke verdsatte naturalytelser i tillegg til kontantlønnen. Men som tabell 3 i Bedriftstellingens 1. hefte viser, er tallet på slike bedrifter lite. Bare 259 bedrifter i industrien, 755 i handelsvirksomheten, 415 i hotell- og restaurantvirksomheten, 26 i annen forretningsvirksomhet og 63 i transportnæringen har gitt opp ikke verdsatte naturallønninger som tillegg til kontantlønn. Det kontantbeløp som disse naturalytelser kan tenkes å representere, utgjør neppe mer enn 5—6 mill. kr., altså et ubetydelig tillegg til de kontantlønningene som er betalt ut.

For industrien i alt og for de hovedinndelinger av industrien som er nyttet i oversikten før, får en følgende sammendragstall:

Omsetning pr. person og lønn i pst. av omsetning for hovedgrupper av industri. Riket, bygder, byer. (Beregnet omsetning).

	Omsetning pr. person, kr.			Lønn i pst. av omsetning		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Industri, i alt	8 229	6 917	9 569	24.01	24.94	23.33
Eksportindustri	10 773	10 241	11 945	21.81	23.08	19.42
Hjemmemarkedsindustri	7 216	5 525	8 699	26.31	27.69	25.54
Produksjonsmiddelindustri	7 117	6 312	8 681	29.30	30.22	28.00
Konsumsjonsvareindustri	8 627	7 336	9 262	21.48	17.88	22.89
Håndverk	5 507	4 020	6 279	29.78	25.40	31.24
Annen industri	8 693	7 215	10 620	24.18	26.11	22.47

For hele industrien i riket er omsetningen pr. person 8 229 kr. Den ligger noe lavere i bygdene, på 6 917 kr., enn i byene, som har en gjennomsnittsomsetning pr. person på 9 569 kr. Dette er den samme forskjellen mellom bygder og byer som den som før er pekt på for omsetningen pr. bedrift og for beskjeftigelsen pr. bedrift. Men forskjellen mellom bygdene og byene er ikke så stor for omsetningsbeløpet pr. person som for omsetningsbeløpet pr. bedrift, bygdenes gjennomsnittsomsetning pr. bedrift var 58 756 kr., byenes 111 293 kr. (beregnet omsetning). Det er i og for seg også rimelig. Selv om bedriftene i byene gjennomgående er større enn i bygdene, skulle en for det økonomiske resultat, målt i forhold til arbeidskraften, ikke vente noen særlig avgjørende forskjell for hele industrien under ett. At byenes gjennomsnittstall ligger noe høyere enn bygdenes kan ha sin forklaring i disse tre forhold: At de større bedriftene spiller en

relativt større rolle i byene enn i bygdene, slik at den høyere effektivitet som arbeidskraften har i de større bedriftene trekker byenes gjennomsnitt sterkere opp enn bygdenes, at det er en ulik representasjon i bygder og byer av de forskjellige industrigrupper, som har høyst varierende omsetningsbeløp pr. beskjeftiget person, eller at en i samme slags bedrifter har en høyere effektivitet for arbeidskraften i byene enn i bygdene. Det er nevnt før at en for å kunne gi svar på disse spørsmål, må gå til nøye detaljundersøkelse av de enkelte næringene, og det er vanskelig å gjøre det her, bl. a. fordi bedriftstellingens materiale ikke strekker til. Men en skal i den følgende gjennomgåelse søke å kaste noe lys over disse spørsmål.

Da lønnsutgiftene bare er et av bedriftens omkostningselementer, og arbeidskraften bare en av de faktorer som bidrar til det omsetningsbeløp som framkommer, vil det stort sett til et høyere omsetningsbeløp pr. person svare en lavere lønnsprosent enn til et lavere omsetningsbeløp pr. person. Det høyere omsetningsbeløp pr. person er jo ensbetydende med at en relativt større del av omsetningsbeløpet skal dekke betaling for råstoffer, maskiner osv. Tallene i tabellen foran for hele industrien i riket, bygder og byer gir uttrykk for en slik sammenheng. For hele riket er således det utbetalte lønnsbeløpet 24.01 pst. av omsetningen, i bygdene 24.94 pst., i byene noe lavere, 23.33 pst. Men om en ser på de detaljerte oppgavene i tabellen side 86 o. flg., vil en finne at det fra næringsgruppe til næringsgruppe bare i mindre grad er spor av en slik regelmessig sammenheng. En kan finne den for enkelte typiske grupper, f. eks. i nærings- og nytelsesmiddelindustrien for brennevinsbrenneriene, som har et høyt omsetningsbeløp pr. person, 129 360 kr., og en lav lønnsprosent i forhold til omsetningen, nemlig 2.14. Omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person i denne gruppen er muligens noe høyt på grunn av sesongmessige variasjoner i beskjeftigelsen, dessuten spiller i denne industri produksjonsavgiftene en stor rolle for omsetningsbeløpets størrelse. Men også for en gruppe som meieriene finner en det samme forhold, en høy omsetning pr. beskjeftiget person — 33 836 kr., og en lav lønnsprosent — 5.18. Omvendt finner en for enkelte grupper med lavt omsetningsbeløp pr. person en høy prosentdel for lønningene. Men det er også som tabellen viser mange grupper hvor en ikke finner noen slik regelmessig sammenheng.

Først og fremst har det sin årsak i den varierende bedriftsstørrelse fra næringsgruppe til næringsgruppe. Selv om nemlig omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person ligger lavt, vil allikevel lønnsbeløpet i prosent av omsetningen bli lite hvis bedriftsstørrelsen gjennomgående er liten, slik at den vesentlige del av arbeidet utføres av bedriftsinnehaveren med familiens hjelp. Familiearbeidshjelpen er ofte ikke lønnet, og bedriftsinnehaverens fortjeneste er ikke regnet som lønn her. Med de overordentlig store variasjoner i bedriftsstørrelsen fra detaljgruppe til detaljgruppe, og med de mange små bedriftene bedriftstellingen har med, kan en derfor ikke vente at den regelmessighet som sumtallene for industrien gir inntrykk av, skal slå igjennom i de enkelte gruppene.

Samtidig med at omsetningsbeløpet pr. person i bygdene er lavere enn i byene og lønnen i prosent av omsetning noe høyere, er riktignok i bygdene bedriftsstørrelsen karakterisert ved personer pr. bedrift mindre enn i byene. I bygdene under ett har industribedriftene 8.49 personer pr. bedrift mot i byene 11.63. Dette kan synes å stå i strid med det som er pekt på foran, idet en skulle vente at den gjennomgående mindre bedriftsstørrelse i bygdene, med den større rolle bedriftsinnehaverens og familiemedlemmenes arbeidskraft der spiller, også skulle få en tendens til lavere lønnsprosent i forhold til omsetningen enn i byene. I samme retning skulle også det jevnt over lavere lønnsnivå i bygdene virke. Det er sikkert også tendenser som trekker i den retning. Men som nevnt er det her mange momenter som virker sammen, og sterkest virker byenes høyere omsetningsbeløp pr. beskjeftiget person, som til tross for at den lønte arbeidskraft i byenes bedrifter spiller større rolle enn i bygdene, og til tross for det høyere lønnsnivå i byene, gir byenes industri en lavere lønnsprosent i forhold til omsetningen enn i bygdene. Fordi en med hele industrien under ett har å gjøre med så mange forskjellige slags bedrifter både etter art og størrelse i bygder og byer, kan disse samvirkende momenter gi seg et slikt utslag.

Deler en opp industrien, skulle det være mulig å få klarere fram de hoveddtendenser som her gjør seg gjeldende. En skal først se på skillet mellom eksportindustri og hjemmemarkedsindustri. I eksportindustrien ligger omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person høyere enn for industrien i alt, nemlig på 10 773 kr. Også her er tallet for bygdene noe lavere enn for byene nemlig 10 241 kr. mot byenes 11 945 kr., til tross for den sterke representasjon av viktige eksportindustrigrupper som vi har i landdistriktene. Denne forskjellen mellom bygdene og byene skyldes igjen ulikhet i fordelingen på bygder og byer av de forskjellige slags bedrifter. Den viser seg også i at omsetningen pr. bedrift i eksportindusstrien i byene, som nevnt før, var høyere enn i bygdene, til tross for at persontallet pr. bedrift i bygdene ligger noe over byenes, nemlig på 38.09 mot byenes 35.73. Både den lave omsetning pr. bedrift og den høyere bedriftsstørrelse karakterisert ved persontall virker i bygdene sammen til å gi en høyere prosentandel for lønnen enn i byene — lønningenes andel av omsetningen for eksportindustrien i bygdene er 23.08 pst., i byene 19.42 pst. I hjemmemarkedsindustrien er omsetningen pr. beskjeftiget person betydelig mindre enn i eksportindustrien, nemlig for hele riket 7 216 kr., i bygdene 5 525 kr. og i byene 8 699 kr. Både karakterisert ved persontall pr. bedrift og omsetning pr. bedrift er bedriftsstørrelsen her betydelig høyere i byene enn i bygdene. Som for industrien i hele riket, ligger lønnen i prosent av omsetningen noe høyere i bygdene, på 27.69 pst., enn i byene hvor den utgjør 25.54 pst. Også her er det for byene den betydelig større omsetning pr. person som mer enn oppveier den betydning de større bedriftsenheter og den relativt mindre rollen bedriftsinnehaverens arbeidskraft har for lønnsprosentens størrelse.

Inndelingen i produksjonsmiddelindustri og konsumsjonsvareindustri gir stort sett de samme resultater. For produksjonsmiddelindustrien under ett

var, som før påpekt, bedriftsstørrelsen betydelig høyere enn for industrien i alt, men omsetningsbeløpet pr. person ligger noe lavere, på 7 117 kr. i riket. Det kan ved første øyekast ta seg noe merkelig ut, men det har dels sin forklaring i at store områder av produksjonsmiddelindustrien, f. eks. hele anleggsvirksomheten, er en sterkt arbeidskrevende næring med en lav omsetning pr. beskjeftiget person. Også i produksjonsmiddelindustrien er omsetningen pr. person lavere i bygdene, nemlig 6 312 kr., enn i byene, hvor den er 8 681 kr. Samtidig er det her færre beskjeftigede pr. bedrift i bygdene enn i byene, mens lønnen i prosent av omsetningen ligger høyere i bygdene, nemlig på 30.22 pst., enn i byene hvor den er 28. Det er for så vidt i overensstemmelse med regelen om at et lavere omsetningsbeløp pr. person vil gi en høyere lønnsprosent enn et høyere omsetningsbeløp pr. person, og henger umiddelbart sammen med den sterke representasjon av anleggsvirksomheten i produksjonsmiddelindustrien i landdistriktene. Forskjellen i bedriftsstørrelsen i bygder og byer skulle gi en tendens i motsatt retning, men gir altså ikke en sterk nok tendens til å oppveie dette. I konsumsjonsvareindustrien er omsetningen pr. person større enn i produksjonsmiddelindustrien, nemlig 8 627 kr. i riket, og også her er tallet lavere i bygdene enn i byene, nemlig 7 336 kr. i bygdene og 9 262 kr. i byene. Lønnen i prosent av omsetningen er for hele konsumsjonsvareindustrien 21.48, lavere for bygdene med 17.88 pst. enn for byene hvor den er 22.89 pst. Her er det det høyere lønnsnivå i byene, som er meget utpreget for mange grupper av konsumsjonsvareindustri, og den betydelig mindre størrelsen for bygdenes bedrifter, som slår igjennom.

Den tredje hovedinndelingen av industrien en har nyttet, er delet i håndverk og annen industri. Etter denne inndeling får en for håndverksgruppene i riket en omsetning pr. person på 5 507 kr., altså et betydelig lavere tall enn gjennomsnittet for hele industrien. Også her har bygdene et lavere tall enn byene, idet gjennomsnittsomsetningen pr. person for bygdenes håndverk er 4 020 kr., i byene 6 279 kr. Lønnsprosenten er 29.78 i riket, altså betydelig høyere enn for hele industrien, ligger i bygdene på 25.4 og for byene på 31.24. De gjennomgående større bedriftene i byene og det høyere lønnsnivå der, er forklaringen på dette forhold. For resten av industrien er den gjennomsnittlige omsetning pr. person i riket 8 693, i bygdene 7 215 og i byene 10 620 kr. Lønnsprosentene er i riket 24.18, i bygdene 26.11 og i byene 22.47. Også her er bedriftsstørrelsen i bygdene betydelig mindre enn i byene, slik at den ikke lønte arbeidskraft spiller en relativt større rolle der. Når allikevel lønnsprosenten ligger høyere, har det sin forklaring i at selve arbeidskraften i bygdenes bedrifter spiller en relativt større rolle enn i byenes.

De tallene som her er nevnt, viser at de forholdene som virker inn her gjør seg gjeldende med forskjellig styrke på de ulike felter av industrien, slik at en for omsetningen pr. person og for lønningenes andel i omsetningsbeløpet for disse store samlegrupper ikke kan påvise en ensartet sammenheng. Om en nå går

videre og ser på de enkelte detaljgrupper, vil en heller ikke der kunne påvise noen bestemt regelmessighet for disse relasjonstalls forhold til hverandre. Tallene fins i tabellen foran side 86 og følgende.

Denne tabell viser at det er stor forskjell fra næringsgruppe til næringsgruppe for lønnsprosenten og for omsetningen pr. beskjeftiget person, og den viser også som et gjennomgående trekk at omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person ligger lavere i bygdene enn i byene for de enkelte gruppene.

For forskjellen i gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget fra næringsgruppe til næringsgruppe spiller både produksjonsprosessens art og bedriftsstørrelsen inn, og det samme gjelder for lønnsprosenten. En høy gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget vil dels kunne være et resultat av at vedkommende næringsgruppe foredler kostbare råstoffer, det gjelder selv om en betrakter forholdsvis detaljerte næringsgrupper, eller bruker mye mekanisk drivkraft som gir arbeidskraften en høy effektivitet, men kan og skyldes at vedkommende næringsgruppe er sterkt preget av storbedriftene, som tenderer i retning av å gi en høyere produktivitet enn i de små. Variasjonene i lønnsprosenten har sin forklaring i ganske de samme forhold, og der vil også bedriftsstørrelsen spille en avgjørende rolle fordi de næringsgrupper som har mange små bedrifter, og hvor arbeidet i vesentlig grad utføres av bedriftsinnehaveren og familien, vil få en lav lønnsprosent. Det er også tenkelig at de små bedriftene, hvor den tilfeldige familiearbeidskraft og innehaverens eget arbeid spiller en så stor rolle, vil kunne få en relativt høy omsetning i forhold til større bedrifter i den samme gruppen, hvor innehaverens arbeid og familiearbeidskraften er av mindre betydning. Dette vil da også spille en rolle for lønnsprosentene. Til dels kan også tilfeldigheter spille inn, både fordi tallene er små og av andre grunner. Det gjelder f. eks. en detaljgruppe som hamp-, jute- og linindustrien, hvor resultatene er sterkt påvirket av at en enkelt større bedrift ikke var i gang på tellingstiden, men har gitt økonomiske oppgaver for sin virksomhet i 1935. Denne gruppen får derfor en usedvanlig høy omsetning pr. beskjeftiget person.

Skal en komme til nærmere klarhet over disse forhold, må en undersøke hvordan omsetningen pr. beskjeftiget person og lønnsprosenten varierer med bedriftsstørrelsen. For industribedriftene fordelt etter persontallet, er omsetningen pr. beskjeftiget person i riket, bygder og byer vist i tabellen på side 208.

En kan her vanskelig legge noen vekt på de bedriftene som bare beskjeftiger en person. At gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget der er så høy, 13 080 kr., høyere enn i noen annen størrelsesgruppe er nok til dels utslag av reelle forhold. Men som nevnt skulle bedriftstellingen ikke ha med de egentlig selvstendige arbeidende, og for de industribedrifter med 1 beskjeftiget som oppdelingen i tekniske enheter har gitt, vil tilfeldige forhold kunne spille en så stor rolle at en vanskelig vil kunne legge for mye i tallet. Videre er det på bedrifter med 1 beskjeftiget kommet med bedrifter som vanligvis beskjeftiger flere personer, men

Omsetning pr. beskjeftiget person etter bedriftsstørrelse karakterisert ved persontall. Industri i alt. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:	Gjennomsnittlig omsetning pr. person			Gj.snittl. omsetn. i bygder i pst. av byer	Gj.snittl. omsetn. når størrelsesgruppen 2—3 settes = 100	
	Riket	Bygder	Byer		Bygder	Byer
1, biyrke	2 790	2 797	1 761	158.83	66.60	31.57
1	13 080	12 277	14 819	82.85	292.31	265.67
2— 3	4 807	4 200	5 578	75.30	100.00	100.00
4— 5	6 226	6 063	6 383	94.99	144.36	114.43
6— 10	6 588	5 807	7 261	79.98	138.26	130.17
11— 20	9 372	6 298	11 890	52.97	149.95	213.16
21— 50	7 833	5 468	10 403	52.56	130.19	186.50
51—100	8 385	6 352	10 489	60.56	151.24	188.04
101—200	8 982	8 037	9 940	80.86	191.36	178.20
201—500	10 276	9 702	10 847	89.44	231.00	194.46
Over 500	8 540	8 304	8 845	93.88	197.71	158.57
I alt	8 241	6 932	9 594	72.16	165.05	172.23

som har stått stille på tellingstiden. Det vil også virke til i høy grad å heve gjennomsnittsomsetningen pr. person for denne gruppen.

Ellers er det i riket med stigende bedriftsstørrelse en sterk øking i gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget, til og med bedrifter med 200—500 beskjeftigede. For bedrifter som har mere enn 500 beskjeftigede, ligger gjennomsnittsomsetningen noe lavere. Likedan er det i bygdene og i byene — mest utpreget i bygdene. Mens i riket gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget øker fra 4 807 kr. i bedrifter med 2—3 beskjeftigede til 10 276 kr. for bedrifter med over 500 beskjeftigede, er det i bygdene en øking i gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget i de tilsvarende grupper fra 4 200 kr. til 9 702 kr. Deretter faller gjennomsnittsomsetningen pr. person for bedrifter med over 500 beskjeftigede til 8 304 kr. I byene er utviklingen mere ujevn. Det er der øking fra 5 578 kr. i gjennomsnittsomsetning pr. person for bedrifter med 2—3 beskjeftigede til et maksimum i gruppen 11—20 beskjeftigede, med en gjennomsnittsomsetning pr. person på 11 890 kr. Så følger stort sett et svakt fall fram til størrelsesgruppen 100—200 beskjeftigede, hvor gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget er 9 940 kr., og så stiger tallet igjen, til 10 847 kr. for bedrifter med 200—500 beskjeftigede, for så å falle til 8 845 kr. for bedrifter med over 500 beskjeftigede.

Ved vurderingen av disse tall må en ha i erindring at en for samlegrupper som hele industrien har med høyst forskjelligartede delgrupper å gjøre, som har meget varierende omsetningsbeløp pr. person. Hvis industrier med en høy omsetning pr. person fortrinsvis er representert i de høyere størrelsesgruppene vil det for hele industrien gi et bilde av en økende omsetning pr. beskjeftiget med bedriftsstørrelsen som ikke er reell. Som nevnt før, er det nødvendig for å få klarhet over dette forhold å undersøke hver enkelt gruppe i detalj. Men

å isolere de forskjellige faktorene, å gå til en mer inngående behandling av dem, lar seg vanskelig gjøre med det materiale en her har.

I tabellen foran har en for de enkelte størrelsesgruppene også beregnet gjennomsnittsomsetningen pr. person i bygdene i prosent av tallene for byene, og gjennomsnittsomsetningen i de enkelte størrelsesgrupper i forhold til omsetningen i størrelsesgruppen 2—3 beskjeftiget = 100, særskilt for bygder og byer.

En må også ved disse tallene ha in mente hva de viser — forholdene for hele industrien samlet. De er derfor også bare et uttrykk for hvilket resultat forskjellige samvirkende faktorer har, og en kan av dem ikke trekke noen konklusjon hverken om at det i byenes bedrifter er en høyere produktivitet for arbeidskraften enn i bygdene, eller om at dette jevnes ut for de største bedriftene, fordi det helhetsbilde disse tallene gir også er bestemt av den forskjellige oppbygging og sammensetning av industrien i bygder og i byer.

I de enkelte industrigruppene stiger også omsetningsbeløpet pr. person stort sett med bedriftsstørrelsen. For bedriftene fordelt etter beskjeftigelsen er tallene gitt i tabellen side 117 o. flg. En har der bare kunnet trykke tallene for hovedindustrigruppene, og ikke med full spesifikasjon for størrelsesfordelingen; bedrifter med over 20 beskjeftigede er slått sammen. Det gjør at en av disse tabeller ikke nærmere kan lokalisere nedgangen i gjennomsnittsomsetning pr. person for storbedrifter med over 500 beskjeftigede. Som nevnt må en imidlertid i det hele ikke legge for mye i den nedgangen, fordi tallet på bedrifter i denne størrelsesgruppen er lite, slik at tilfeldige forhold her kan spille en avgjørende rolle. Tallene for de hovedgrupper av industri som er tatt med i tabellene, viser for de fleste grupper jevn vekst i gjennomsnittsomsetning pr. person med bedriftsstørrelsen.

Etter det annet fordelingsgrunnlag, omsetningsbeløpet, får en for hele industrien i riket, bygder og byer følgende tall:

Omsetning pr. beskjeftiget person etter bedriftsstørrelse karakterisert ved omsetningsbeløp. Lønn i pst. av omsetningen. Industri i alt. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med omsetning kr.	Omsetn. pr. beskj. person, kr.			Lønn i pst. av omsetning		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
0— 1 999	506	493	595	29.97	31.05	23.92
2— 4 999	1 358	1 295	1 476	26.36	27.27	24.84
5— 9 999	2 295	2 139	2 487	29.08	28.79	29.39
10— 19 999	3 385	3 133	3 668	30.41	28.21	32.51
20— 49 999	4 378	3 856	5 017	31.66	30.53	32.73
50— 99 999	5 357	4 439	6 633	31.75	31.58	31.92
100—199 999	6 745	5 904	7 756	29.57	29.80	29.37
200—499 999	8 244	7 668	8 641	27.02	25.96	27.66
500—999 999	10 273	9 452	10 767	23.26	21.92	23.97
Over 1 000 000	13 445	12 126	14 645	20.95	23.27	19.20
I alt	8 241	6 932	9 594	24.19	25.24	23.40

Også etter denne oppdeling får en en betydelig øking i gjennomsnittsomsetningen pr. person med stigende bedriftsstørrelse. Tabellen foran side 167 flg. viser en slik vekst for alle hovedindustrigruppene.

En har i tabellene bare kunnet holde seg til hovedindustrigruppene. Men for en undersøkelse av den stigende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget som sammendragstallene for hele industrien ga uttrykk for, er en behandling av hovedindustrigruppene ikke tilfredsstillende. Når den gir det resultat at den stigende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget med økende bedriftsstørrelse ikke er et gjennomgående trekk for alle enkeltgruppene, men at det for noen er en slik uavbrutt stigning, for andre fall etterat en viss bedriftsstørrelse er passert, så kan det henge sammen med at disse hovedgrupper er satt sammen av enkeltgrupper som er høyst forskjellige. Som for industrien samlet vil det derfor også for hovedindustrigruppene være slik at en sterkere representasjon blant de større bedriftene i slike industrier som har en høy omsetning pr. beskjeftiget — for gruppen i alt vil gi som resultat en sterkere øking i gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget enn det som svarer til en faktisk øking i effektivitet med stigende bedriftsstørrelse. Derfor forutsetter en tilfredsstillende undersøkelse av dette spørsmålet at en tar for seg de enkelte detaljerte gruppene som det er gitt tall for i Bedriftstellingens første hefte. Det er ikke plass til her å gå inn på dette i detalj, heller ikke strekker materialet alltid til for en slik detaljert undersøkelse. En må nøye seg med å peke på at forholdene for de enkelte industrigrupper i denne henseende er høyst forskjellige. Som en gjennomgående regel kan en imidlertid si at det er en tendens til stigende omsetning pr. beskjeftiget med stigende bedriftsstørrelse også for de enkelte detaljerte gruppene. Men denne tendensen varierer i styrke fra næring til næring, og for mange grupper er det ikke noen jevn tendens, men mange brudd i tallene.

Bedriftstellingens opplysninger om gjennomsnittsomsetningen pr. person i de enkelte næringsgruppene og lønnsprosentens variasjoner fra næring til næring, må bli ufullstendige av den grunn at bedriftstellingen ikke har opplysninger om de andre omkostningselementene, slik at en ikke av tallene direkte kan se hva årsakene til variasjonene er. For de større industribedriftene gir den årlige produksjonsstatistikk detaljerte oppgaver over fordelingen av produksjonsverdien på råstoffer, arbeidslønn, funksjonærlønn m. v., og for de større bedriftene er det der mulig i detalj å undersøke disse forhold. Selv om ikke alle småbedriftene og den betydning bedriftsinnehaverens arbeid og familiearbeidskraften har for vekslingene i lønnsprosenten kommer med der, svarer forskjellen i lønnsprosent fra gruppe til gruppe etter produksjonsstatistikkens tall temmelig nøye til bedriftstellingens resultater.

Lønnsprosentens variasjoner med omsetningsbeløpets størrelse er for hele industrien i riket, bygder og byer vist i tabellen foran, side 180. Som en ser, er det etter noen øking opp til bedrifter med 50—100 000 kr. i omsetning, et fall i lønningenes andel av omsetningsbeløpet både i riket, bygder og byer.

Den lave lønnsprosent i de laveste omsetningsgrupper har sin forklaring i at en her har et stort antall små bedrifter hvor bedriftsinnehaverens arbeid og familiearbeidskraften spiller en vesentlig rolle, og fallet igjen i de høyeste omsetningsgrupper henger i første rekke sammen med det høye omsetningsbeløp pr. person som en der har.

Men også her må en se på de enkelte grupper om en skal få en tilfredsstillende oversikt. En må da nøye seg med å peke på tallene for hovedindustrigruppene i tabellen side 167 o. flg. Det går fram av den at det fra hovedindustrigruppe til hovedindustrigruppe er betydelig forskjell i lønnsprosentens bevegelse med omsetningens størrelse.

For de forskjellige hovedgrupper av handelsvirksomheten er omsetningen pr. person og lønnen i prosent av omsetning gitt i følgende tabell:

Hovedgrupper av handelsvirksomhet. Omsetning pr. person og lønn i prosent av omsetningsbeløp. Riket, bygder, byer.

	Omsetning pr. person, kr.			Lønn i pst. av omsetning		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Detaljhandel	18 526	18 627	18 473	5.97	3.67	7.19
Engroshandel	53 953	27 328	58 748	5.04	5.52	5.00
Komb. engros- og detaljhandel	30 369	30 927	30 346	8.77	6.46	8.86
Agentur- og kommisjonshandel	123 960	24 234	139 748	1.09	0.92	1.10

Jevnført med de tilsvarende tall for industrien, er forskjellen mellom handelsnæringens og industriens bedrifter den at handelsbedriftene alt i alt har et betydelig høyere omsetningsbeløp pr. beskjeftiget enn industrien og en lavere lønnsprosent, noe som er selvfølgelig.

For detaljhandelen er gjennomsnittsomsetningen pr. person 18 526 kr., litt høyere for bygdene, nemlig 18 627 kr., enn i byene, hvor tallet er 18 473 kr. Gjennomsnittsomsetningen pr. person er altså nesten like stor i bygdene og i byene, til tross for byenes betydelig større forretninger. I engroshandelen ligger omsetningen pr. person betydelig høyere enn i detaljhandelen, og der er bygdenes tall mye lavere enn byenes. Men som før nevnt, er den egentlige engroshandel en typisk bynæring; det som bygdene har av bedrifter i engroshandelen er lite, og de er små. I den blandede engros- og detaljhandel er omsetningen pr. person like stor i bygder og i byer, men i agentur- og kommisjonshandelen ligger den mye høyere i byenes forretninger enn i bygdenes, nemlig på 139 748 kr. i byene mot i bygdene 24 234 kr. Dette er også en typisk bynæring; det bygdene har av agentur- og kommisjonshandel er småbedrifter. Lønnsprosenten i forhold til omsetningen ligger høyest i de kombinerte engros- og detaljhandelsbedriftene med 8.77 i riket, noe lavere i bygdene enn i byene. Deretter følger detaljhandelen med en lønnsprosent på 5.97. Bygdenes gjennom-

gående mindre og mere utpregede familiebedrifter, og det lavere lønnsnivå i bygdene, gir detaljhandelsvirksomhetene der en lavere lønnsprosent enn i byene, henholdsvis 3.67 og 7.19. For detaljhandelen under ett er altså de direkte lønninger en betydelig sterkere belastning i byene enn i bygdene. Men en må ta i betraktning at den mere utstrakte anvendelsen av familiearbeidskraft, som ofte ikke er regelmessig lønnet, i bygdenes detaljhandelsbedrifter i realiteten betyr en belastning for den næringsdrivende, selv om det ikke kommer til uttrykk i disse tall. I ren engroshandel utgjør lønningene i prosent av omsetningen 5.04 i riket, og i agentur- og kommisjonshandelen 1.09. Dette blir en rekkefølge mellom detaljhandelen, engroshandelen og agentur- og kommisjonshandelen som har sin naturlige forklaring i den forskjellige karakter omsetningen har på disse tre områdene av handelsnæringen.

Også i handelsnæringen veksler omsetningen pr. person og lønnsprosenten fra gruppe til gruppe, og disse vekslingene har sin forklaring i de samme forhold som er påpekt for industrien, nemlig i bransjenes art, dvs. arten av de varer som omsettes, og bedriftsstørrelsen. Omsetningen pr. beskjeftiget person i de enkelte gruppene i riket, bygder og byer og lønnsprosenten for riket i hver gruppe er gitt i tabellen foran side 94 flg.

En skal ikke gå gjennom disse oppgavene i detalj, men viser til tabellen. Her skal en bare feste seg ved enkelte viktigere trekk.

Samvirkehandelen har en meget høy omsetning pr. person, nemlig 33 149 kr., mot 19 261 kr. i landhandleriene og 16 920 kr. i kolonialforretningene, som driver vareomsetning av noenlunde samme art som den samvirkehandelen driver. Da samvirkehandelen ikke har selvstendige folk, og også har gjennomgående større bedrifter, blir lønnsprosenten der relativt høy, nemlig 6.05, mot 2.77 i landhandleriene, som har mange små bedriftsenheter, og 4.75 i kolonialforretningene som er noe større enn landhandleriene. For den høyere lønnsprosent i samvirkehandelen kan det og spille en rolle at lønnsnivået der ligger relativt høyt. For detaljhandelen med vin, spirituosa og øl er omsetningen pr. beskjeftiget person meget høy, nemlig 111 422 kr. Denne bransje står i en særklasse, og noe lignende gjelder detaljhandel med korn og salgslagene for jordbruksprodukter, med en omsetning pr. beskjeftiget person på henholdsvis 39 708 og 40 067 kr. Det er her den spesifike art av vareomsetning en har med å gjøre som fører til disse høye tall. Med hensyn til omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person i bygdene og byene, som ikke viser stor skilnad for hele gruppen, er det og av særlig interesse å trekke fram samvirkehandelen, som i bygdene har en gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget person på 36 810 kr. mot i byene 24 813 kr. Denne forskjell henger til en viss grad sammen med den forskjelligartede vareomsetning samvirkelagene i bygdene og byene har, idet de i bygdene i større utstrekning enn i byene omsetter varer som ikke er direkte konsumsjonsvarer for husholdningene, men varige bruksgjenstander og produksjonsmidler, ofte kostbarere varer. Men den lavere gjennomsnittsomsetning pr. per-

son i byene er også et resultat av at byenes forretninger har relativt flere av sitt personale beskjeftiget med transport- og budarbeid og ikke i salgsvirksomhet. Det er den høye omsetning pr. person i samvirkehandelen i bygdene som gjør at en for nærings- og nytelsesmiddelbransjen under ett får en høyere omsetning pr. beskjeftiget person i bygdene enn i byene. I alle de andre bransjene er nemlig omsetningen pr. beskjeftiget person i bygdene lavere enn i byene.

For å kunne jevnføre den høye omsetning pr. person i samvirkehandelen med annen handelsvirksomhet, er det nødvendig å se på tallene for de enkelte størrelsesgrupper. I følgende tabell er disse tall vist for samvirkehandelen, kolonialforretningene og landhandleriene.

Omsetningen pr. beskjeftiget i kolonialforretninger, landhandlerier og samvirkehandel. Riket.

Bedrifter med følgende antall beskj. personer	Kolonialforretninger		Landhandlerier		Samvirkehandel
	Omsetn. pr. beskj. person[1]	Omsetn. pr. beskj. person i pst. av samvirkehandel	Omsetn. pr. beskj. person[1]	Omsetn. pr. beskj. person i pst. av samvirkehandel	Omsetn. pr. beskj. person[1]
1, biyrke	6 943	101.73	7 405	108.50	6 825
1.....	16 150	46.04	19 970	56.93	35 080
2— 3.....	14 224	37.78	17 726	47.08	37 652
4— 5.....	17 441	46.55	21 806	58.20	37 466
6— 10.....	21 262	59.10	26 547	73.79	35 975
11— 20.....	24 813	98.50	22 687	90.06	25 190
21— 50.....	22 349	104.30	35 281	164.66	21 427
51—100.....	36 731	97.27	–	–	37 762
I alt	16 920	51.04	19.261	58.10	33 149

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Det som her faller i øynene er at samvirkelagene ikke har den øking i gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget med stigende bedriftsstørrelse som kolonialforretningene og landhandleriene har, slik at det især er i bedrifter med 2—10 beskjeftigede at samvirkehandelen har en så mye større gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget enn forretningene i kolonialbransjen og landhandleriene. Da både i kolonialforretningene, landhandleriene og samvirkehandelen den overveiende del av omsetningen faller på disse størrelsesgrupper, i kolonialforretningene 82.58 pst., i landhandleriene 82.28 pst. og i samvirkehandelen 75.01 pst., må det nødvendigvis føre til at samvirkehandelen som helhet får en betydelig høyere gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget person enn disse andre to grupper.

Den forskjell i omsetning pr. beskjeftiget person i disse bransjer som tallene gir uttrykk for, skulle derfor være reell. Noen forskjell i de vareslag som selges

i disse tre slags forretningene er det riktignok, men neppe så betydelig at den skulle gi seg et så sterkt utslag som tallene her viser; bl. a. virker det til å minske forskjellen i de vareslag som selges at alle de spesialforretninger som drives på kooperativ basis er ført på sine spesialgrupper og ikke på gruppen «Samvirkehandel». Ser en imidlertid på oppgavene særskilt for bygder og byer, skulle en få fram grupper som omsetter temmelig nær samme slags varer. Tallene er ført opp i tabellene nedenfor. Samvirkehandelen i bygdene og landhandleriene der og samvirkehandelen og kolonialforretningene i byene skulle være temmelig likeartede forretninger.

Samvirkehandel i bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall
1, biyrke	6 825	–	–	–
1	35 289	100	24 500	100
2— 3	38 790	110	27 687	113
4— 5	39 370	112	29 647	121
6— 10	38 922	110	29 913	122
11— 20	33 475	95	19 458	79
21— 50	21 643	61	21 305	87
51—100	–	–	37 762	154
I alt	37 297	–	24 975	–

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Kolonialforretninger i bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall
1, biyrke	6 661	–	8 074	–
1	14 957	100	16 872	100
2— 3	14 004	94	14 306	85
4— 5	17 894	120	17 385	103
6— 10	20 757	139	21 259	126
11— 20	22 392	150	25 408	151
21— 50	–	–	22 349	132
51—100	–	–	36 731	218
I alt	15 873	–	17 209	–

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Landhandlerier i bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall
1, biyrke	7 405	–	–	–
1	19 980	100	17 367	100
2— 3	17 768	89	17 948	103
4— 5	21 547	108	23 491	135
6—10	26 245	131	34 575	199
11—20	22 408	112	26 663	154
21—50	–	–	35 281	203
I alt	19 158	–	24 717	–

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Som det går fram av disse tabellene har samvirkelagene i byene en betydelig høyere gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget enn kolonialforretningene både i bygder og byer i alle de viktigere størrelsesgrupper, selv om gjennomsnittstallene for samvirkelagene i byene ligger lavere enn for riket. Likeså har samvirkelagene i bygdene en høyere gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget enn landhandleriene i de enkelte størrelsesgrupper.

Om en beregner omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person i de forskjellige omsetningsgruppene for disse områdene av detaljhandelsvirksomheten, får en fram tall som kan tjene til ytterligere å belyse disse forholdene. Beregningene er gjort i tabellene side 216.

Samvirkelagene i landdistriktene har i alle omsetningsgrupper, med unntak av omsetningsgruppen 500—999 999 kr., en høyere omsetning pr. beskjeftiget enn landhandleriene.

En jevnføring mellom samvirkelagene og kolonialforretningene i byene klarlegger eiendommelige trekk. Det er i bedrifter med omsetning 50—100 000, 100—200 000 og over 1 mill. kr. at samvirkehandelen har en høyere omsetning pr. beskjeftiget enn kolonialforretningene. I forretninger med en omsetning på 10—20 000, 20—50 000 og 200 000—1 mill. kr. er derimot gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget større i kolonialforretningene enn i samvirkehandelen. I de omsetningsgruppene hvor samvirkehandelen har det høyeste omsetningsbeløp pr. person, har samvirkelagene 40.84 pst. av hele sin omsetning og kolonialforretningene 53.24 pst. På den annen side har kolonialforretningene 45.84 pst. av hele sin omsetning i de størrelsesgrupper hvor de har en høyere gjennomsnittsomsetning enn samvirkehandelen, og der har samvirkelagene 59.16 pst. av hele sin omsetning.

Kolonialforretninger i bygder og byer. Omsetning pr. person og lønn i prosent av omsetningen etter omsetningsbeløpets størrelse.

Bedrifter med omsetning kr.:	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person, kr.	Lønn i pst. av omsetningen[1]	Omsetning pr. person, kr.	Lønn i pst. av omsetningen[1]
0— 1 999	1 006	3.04	993	2.16
2 000— 4 999	2 953	1.69	2 702	2.49
5 000— 9 999	5 241	2.28	4 593	2.56
10 000— 19 999	9 678	2.17	8 797	2.84
20 000— 49 999	13 953	2.65	13 225	3.57
50 000— 99 999	20 253	3.57	18 951	4.43
100 000—199 999	24 538	4.35	23 467	5.76
200 000—499 999	27 537	6.68	27 400	7.34
500 000—999 999	–	–	33 503	6.24
Over 1 000 000	–	–	31 187	12.02
I alt	15 873	3.58	17 209	5.04

Samvirkehandel i bygder og byer. Omsetning pr. person og lønn i prosent av omsetningen etter omsetningsbeløpets størrelse.

Bedrifter med omsetning kr.:	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person, kr.	Lønn i pst. av omsetningen[1]	Omsetning pr. person, kr.	Lønn i pst. av omsetningen[1]
0— 1 999	1 443	14.67	–	–
2 000— 4 999	3 003	5.64	–	–
5 000— 9 999	5 931	7.59	–	–
10 000— 19 999	12 376	5.84	7 406	8.16
20 000— 49 999	24 896	5.26	8 508	22.26
50 000— 99 999	31 667	5.15	23 245	7.01
100 000—199 999	38 018	5.03	25 257	7.51
200 000—499 999	43 586	4.57	23 716	10.17
500 000—999 999	35 461	6.24	24 911	10.50
Over 1 000 000	103 581	1.16	48 083	7.22
I alt	37 297	5.00	24 975	9.14

Landhandlerier i bygder og byer. Omsetning pr. person og lønn i prosent av omsetningen etter omsetningsbeløpets størrelse.

Bedrifter med omsetning kr.:	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person, kr.	Lønn i pst. av omsetningen[1]	Omsetning pr. person, kr.	Lønn i pst. av omsetningen[1]
0— 1 999	1 072	3.94	3 800	–
2 000— 4 999	2 828	2.36	5 665	3.53
5 000— 9 999	5 429	2.03	9 508	2.90
10 000— 19 000	9 456	1.93	11 884	3.45
20 000— 49 999	16 739	2.00	20 898	3.70
50 000— 99 999	24 740	2.66	27 752	4.53
100 000—199 999	31 387	3,67	38 421	6.19
200 000—499 999	37 571	4.25	41 480	8.22
500 000—999 999	56 954	2.83	–	–
I alt	19 158	2.70	24 717	5.59

[1] Lønn i bedrifter med uoppgitt omsetning er holdt utenfor.

Det at samvirkebedriftene i byene har en relativt mindre del av sitt personale beskjeftiget med transport- og budarbeid enn kolonialforretningene, spiller antakelig en rolle for forskjellen mellom disse to grupper. Nå er det imidlertid en gruppe av beskjeftigede som ved jevnføringer mellom disse bransjene spiller en ikke ubetydelig rolle, nemlig familiearbeidskraften i landhandleriene og kolonialforretningene. Begge disse gruppene beskjeftiger mange familiemedlemmer. Mange av dem går til og fra, oppgavene over dem er i det hele usikre. Det er mulig det er kommet med i tellingen en del familiemedlemmer som bare til tider har arbeid i virksomheten, og at mange av de familiemedlemmer bedriftene stadig har, ikke har fullt arbeid i dem. Som et forsøk kan det derfor være berettiget, på grunn av familiemedlemmene, å redusere persontallet i kolonialforretningene og landhandleriene noe. Gjør en det ved f. eks. å sette familiemedlemmene = ½ person, øker allikevel ikke gjennomsnittsomsetningen pr. person i kolonialforretningene i byene mere enn fra 17 209 kr. og til 17 845 kr., for landhandleriene i bygdene fra 19 158 kr. til 20 662 kr. Den betydelig høyere gjennomsnittomsetning for samvirkehandelen blir fortsatt stående. Det gjelder også for de enkelte størrelsesgruppene.

For de relativt lave omsetningstall pr. beskjeftiget i detaljhandelen med tekstilvarer og klær spiller det en stor rolle at mange av forretningene i denne bransjen har folk beskjeftiget på systuer og verksteder som ikke alltid er skilt ut som egne enheter ved tellingen. De får på den måten et stort personale som ikke deltar i selve salgsarbeidet. Byenes forretninger i bransjen har også relativt mange personer beskjeftiget med budarbeid. Disse forhold, sammen med den gjennomgående høyere bedriftsstørrelse, gjør også at lønnen i prosent av omsetningen ligger relativt høyt, på 8.46 for hele gruppen under ett. Noe lignende gjelder salg av fotografiske artikler. I tilknytning til salgsvirksomheten i denne bransjen skjer ofte fotografisk arbeid, som det ved tellingen ikke bestandig har vært mulig å skille fra forretningene. I en særstilling står også jordbrukets innkjøpslag for driftsmidler, som på grunn av omsetningens art nødvendigvis må få en høy omsetning pr. beskjeftiget person, i alt 102 960 kr., og en lav lønnsprosent, 2.29.

Om detaljene ellers viser en til tabellene. Det går fram av dem at det alt etter vareomsetningens art er stor forskjell i omsetning pr. person og lønnsprosent fra gruppe til gruppe. I de aller fleste grupper er også omsetningen pr. beskjeftiget person høyere i byene enn i bygdene. At en for hele detaljhandelen under ett får en noe høyere omsetning pr. beskjeftiget person i bygdene enn i byene, skyldes utelukkende samvirkehandelen i bygdene med sitt høye omsetningsbeløp pr.person og sin store omsetning. Om en holder dem utenfor både i bygdene og byene, synker i bygdene gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget person fra 17 969 kr. til 15 910 kr., i byene bare fra 17 661 kr. til 17 471 kr.

I følgende tabell er det vist hvordan omsetningen pr. beskjeftiget person varierer med bedriftsstørrelsen i riket, bygder og byer.

Detaljhandelen i riket, bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Omsetning pr. person i detaljhandel i alt i		
	Riket Kr.	Bygder Kr.	Byer Kr.
1 biyrke	5 256	5 680	3 569
1	15 089	16 161	14 024
2— 3	15 098	17 011	13 612
4— 5	19 374	22 636	18 011
6— 10	24 298	28 138	23 339
11— 20	27 146	28 591	26 954
21— 50	26 851	18 737	27 371
51—100	28 690	–	28 690
101—200	21 394	–	21 394
I alt	18 526	18 627	18 473

Tallene for riket viser en stigende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget person for bedrifter med til og med 11—20 beskjeftigede, en svak nedgang for bedrifter med 21—50, men så øking igjen for bedrifter med 51—100 beskjeftigede. I de største bedriftene, med over 100 beskjeftigede, er det en sterk nedgang i gjennomsnittsomsetningen pr. person. Særskilt i bygdene og byene stiger også gjennomsnittsomsetningen pr. person fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe inntil de største bedriftene, men der er det nedgang.

I de enkelte bransjer er det også stort sett en økende gjennomsnittsomsetning pr. person med stigende bedriftsstørrelse, etter et fall i mange av gruppene for bedrifter med 2—3 beskjeftigede. Men det er betydelig forskjell fra gruppe til gruppe. Holder en seg til hovedgruppene, viser nærings- og nytelsesmiddelbransjen en stigende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget opp til bedrifter med 11—20 beskjeftigede. For bedrifter med over 20 beskjeftigede er det et fall. I tekstilbransjen viser også bedrifter med over 20 beskjeftigede øking i den gjennomsnittlige omsetning pr. person. I handel med trelast, tømmer og bygningsartikler nåes et maksimum i gjennomsnittsomsetning pr. person i bedrifter med 4—5 beskjeftigede. Det er så et betydelig fall for bedrifter med 6—10 og 11—20 beskjeftigede, men et høyere tall igjen for de større bedriftene. For handel med møbler, innbo og brensel er det øking i gjennomsnittsomsetningen pr. person til og med bedrifter med 11—20 beskjeftigede og deretter fall, mens detaljhandel med husgeråd ikke har noe slikt fall for bedrifter med over 20 beskjeftigede. Detaljhandel med andre artikler til personlig bruk har den samme typiske bevegelse som hele detaljhandelen med øking i gjennomsnittsomsetningen pr. person fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe til og med bedrifter med 11—20 beskjeftigede og deretter fall, mens i detaljhandel med automobiler og rekvisita m. v. også bedrifter med over 20 beskjeftigede viser

en relativ øking i gjennomsnittsomsetningen pr. person. Som påpekt før har imidlertid denne gruppen en ganske egenartet sammensetning som er bestemmende for disse tall. Småhandlere har øking i gjennomsnittsomsetningen pr. person i størrelsesgruppene til og med 4—5 beskjeftigede, deretter fall i gruppen 6—10 og øking igjen for bedrifter med 11—20 beskjeftigede. Men tallet på de større bedriftene her er meget lite.

Som for detaljhandelen under ett viser også disse tallene for hovedgruppene en resultantbevegelse, og en må også her gå til de enkelte detaljerte grupper om en skal få det rette bildet for variasjonene i gjennomsnittsomsetningen pr. person med bedriftsstørrelsen. De enkelte detaljgruppene viser en noe forskjellig bevegelse i tallene, forskjellig også i bygder og byer, selv om det stort sett er en tendens til øking i gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget med stigende bedriftsstørrelse.

En skal ta fram noen spredte eksempler.

Tallene for samvirkehandelen, kolonialforretningene og landhandleriene er gitt i tabellene foran side 214 og 215. I samvirkehandelen er det både i bygder og byer en svak stigning i gjennomsnittsomsetningen pr. person opp til bedrifter med 4—10 beskjeftigede, deretter fall. Kolonialforretningene har både i bygder og byer en nedgang i gjennomsnittsomsetning pr. person fra bedrifter med 1 til bedrifter med 2—3 beskjeftigede, deretter øking i tallet fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe opp til bedrifter med 11—20 beskjeftigede. I landhandleriene i bygdene er det også en nedgang i gjennomsnittsomsetningen pr. person i bedrifter med 2—3 beskjeftigede, så øking til og med bedrifter med 6—10 beskjeftigede, deretter fall. I tabellene nedenfor har en beregnet disse tall for en del andre enkeltgrupper.

Bokhandelen er svakt representert i bygdene og en kan ikke legge for mye i nedgangen i tallene der. Om en på denne måten tar for seg også de andre enkelt-

Isenkram, jernvarehandel i bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall
1, biyrke	–	–	–	–
1	12 959	100	12 458	100
2— 3	16 772	129	17 340	139
4— 5	15 013	116	19 117	153
6— 10	24 756	191	22 673	182
11— 20	–	–	30 139	242
21— 50	–	–	24 246	195
51—100	–	–	46 332	372
I alt	16 564	–	23 677	–

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Manufakturforretninger i bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall
1, biyrke	2 390	–	2 321	–
1	14 743	100	13 198	100
2— 3	13 257	90	12 723	96
4— 5	17 542	119	17 407	132
6— 10	19 767	134	18 327	139
11— 20	46 350	314	18 338	139
21— 50	–	–	23 452	178
51—100	–	–	24 393	185
I alt	15 011	–	17 684	–

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Skotøyforretninger i bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall
1, biyrke	1 855	–	7 292	–
1	18 293	100	20 444	100
2— 3	16 057	88	18 859	92
4— 5	19 159	105	22 718	111
6—10	–	–	22 502	110
11—20	–	–	24 895	122
21—50	–	–	28 175	138
I alt	16 772	–	21 902	–

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Bokhandel i bygder og byer. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Bygder		Byer	
	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall	Omsetning pr. person[1] kr.	Relative tall
1, biyrke	3 287	–	–	–
1	17 861	100	15 292	100
2— 3	13 453	75	12 327	81
4— 5	15 931	89	17 536	115
6—10	13 933	78	17 346	113
11—20	–	–	17 454	114
21—50	–	–	11 985	78
I alt	14 446	–	16 102	–

[1] Personer i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

gruppene, vil en få fram stort sett samme tendens, men utslagene vil ha høyst forskjellig styrke.

Fordelt etter omsetningsbeløpets størrelse får en følgende tall for variasjonene i gjennomsnittsomsetningen pr. person og lønnsprosenten i riket, bygder og byer.

Omsetning pr. beskjeftiget person og lønn i prosent av omsetningsbeløp. Detaljhandel i alt. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med omsetning kr.	Omsetn. pr. beskj. person, kr.			Lønn i pst. av omsetning[1]		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
0— 1 999	955	931	987	3.22	2.62	3.99
2— 4 999	2 788	2 894	2 698	4.28	3.30	5.16
5— 9 999	5 058	5 420	4 794	4.75	3.48	5.80
10— 19 999	8 568	9 480	8 007	4.56	2.87	5.79
20— 49 999	14 308	16 232	13 061	4.40	2.74	5.73
50— 99 999	20 654	24 630	18 448	5.45	3.60	6.83
100—199 999	26 085	32 860	23 050	6.68	4.38	8.15
200—499 999	30 660	41 568	27 584	7.51	4.56	8.76
500—999 999	38 616	39 816	38 361	7.42	5.76	7.79
Over 1 000 000	50 096	103 581	49 926	6.78	1.16	6.82
I alt	18 526	18 627	18 473	5.97	3.67	7.19

[1] Lønn i bedrifter med uoppgitt omsetning holdt utenfor.

Både i riket, bygder og byer er det øking i gjennomsnittsomsetningen pr. person med stigende omsetning, og en stigende tendens, særlig tydelig for de høyere omsetningsgrupper, er det også for lønnsprosenten. Det er den store betydningen den lønte arbeidshjelp har i de store forretningene som fører til dette resultat. I industrien var det omvendt.

Også i de enkelte undergrupper i detaljhandelen er det som regel en jevn øking i omsetning pr. beskjeftiget person med stigende omsetningsbeløp. I bransjer som detaljhandel med nærings- og nytelsesmidler, trelast, tømmer og bygningsartikler, andre artikler til personlig bruk, automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk og annen varehandel, hvor omsetningen pr. person i bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning er betydelig høyere enn i de andre omsetningsgruppene, er det også et fall i lønnsprosenten i denne gruppe. I detaljhandel med tekstilvarer og klær er gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget i bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning også større enn i noen annen omsetningsgruppe, men lønnsprosenten ligger samtidig relativt høyere enn i de andre størrelsesgruppene. Dette kan ha sin forklaring i de verkstedene og systuene som er tatt sammen med handelsvirksomhetene i denne bransjen. For detaljhandel med møbler, innbo og brensel er det et fall i gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget i bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning og en tilsvarende øking i lønnsprosenten, mens detaljhandel med hus-

geråd samtidig med en økt gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget i høyeste omsetningsgruppe også har en stigende lønnsprosent der.

Omsetningstallene pr. person i engroshandelen er noe usikre, fordi en også har tatt agentur- og kommisjonsomsetning i engroshandelen med der. Særlig gjelder det de mindre bedriftene. For hele engroshandelen under ett var gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget person 53 953 kr. og lønnsprosenten 5.04. I engroshandel med nærings- og nytelsesmidler er gjennomsnittsomsetningen noe høyere, 55 314 kr., og lønnsprosenten lavere, 4.06. De meget høye omsetningsbeløp pr. beskjeftiget som tallene viser for samvirkehandel, engroshandel med korn og mel og med vin, spirituosa og øl, skyldes de spesielle former for engroshandel en her har med å gjøre. For tekstilvarer og klær er omsetningen pr. beskjeftiget person noe lavere enn i nærings- og nytelsesmiddelbransjen, nemlig 45 987 kr. og lønnsprosenten høyere, 7.16. Her som i detaljhandelen kan det være verksteder i forbindelse med forretningene som spiller inn.

I engroshandel med trelast, tømmer og bygningsartikler gjør vareomsetningens art at omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person blir høyt. Det er 69 566 kr., og lønnsprosenten relativt lav, 4.57. Det høyeste tall har undergruppen «Jern, stål og metaller» med en omsetning pr. beskjeftiget person på 109 041 kr. For møbelbransjen under ett er gjennomsnittsomsetningen pr. person 39 679 kr., den ligger høyest for brenselsforretningene med 44 463 kr. For engroshandel med husgeråd er den 28 775 kr. og for engroshandel med andre artikler til personlig bruk 41 527 kr. Engroshandelen med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk har en høy omsetning pr. beskjeftiget person, 69 222 kr., og en lønnsprosent på 5.06. Det høyeste omsetningsbeløp pr. beskjeftiget person har her engrossalg av fórstoffer, høy og halm, nemlig 135 754 kr. Deretter følger bensin og petroleum med 81 687 kr. og handel med skinn, huder og lær med 78 967 kr. I engrosgruppen «Annen varehandel» er gjennomsnittsomsetningen pr. person 60 175 kr.

For hele engroshandelen er det fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe en noe ujevn bevegelse, men tatt under ett en tendens til stigende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget person med bedriftsstørrelsen. Men også her er det for enkelte bransjer som f. eks. tekstilbransjen, trelastbransjen, engroshandel med husgeråd, andre artikler til personlig bruk og automobiler og rekvisita en nedgang i gjennomsnittsomsetningen pr. person i de bedrifter som har over 20 beskjeftigede personer.

Delt etter omsetningsbeløpets størrelse er det for hele engroshandelen og for alle hovedgrupper med unntak av engroshandel med husgeråd en tendens til øking i gjennomsnittsomsetning pr. person med økende omsetningsbeløp. For engroshandelen under ett er lønnsprosenten i de laveste omsetningsgrupper relativt høyest, og det er en synkende tendens med stigende omsetningsbeløp. For de enkelte undergrupper er bevegelsen for lønnsprosentene noe mer ujevn,

men gruppene er jo også i mange tilfelle her små. I engroshandel med nærings- og nytelsesmidler stiger gjennomsnittsomsetningen pr. person sterkt med økende omsetning, og lønnsprosenten faller. I engroshandel med tekstilvarer og klær er omsetningen pr. person i de laveste omsetningsgrupper meget høy, men det skyldes den agenturomsetning som er med der. At lønnsprosenten i denne gruppen stiger med stigende omsetning, kan og ha sin forklaring i at en del agenturomsetning er med, særlig i de mindre bedriftene, dessuten kan også her de verkstedene og systuene som ikke er skilt ut spille inn. I engroshandel med trelast, tømmer og bygningsartikler er det tendens til stigende gjennomsnittsomsetning pr. person med økende omsetning, og en fallende lønnsprosent i de høyere omsetningsgrupper. I engroshandel med møbler, innbo og brensel stiger også gjennomsnittsomsetningen pr. person med omsetningsbeløpet. Lønnsprosenten ligger lavere for bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning enn for bedrifter med en omsetning på 100—500 000 kr., men viser ellers ujevne tall. I engroshandel med husgeråd stiger lønnsprosenten med stigende omsetning, og en har der ikke den tydelige tendens til økende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget med stigende omsetningsbeløp som i de andre gruppene. I bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning er gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget noe lavere enn i de bedrifter som har en omsetning på 100—500 000 kr. I engroshandel med andre artikler til personlig bruk og med automobiler og rekvisita stiger omsetningen pr. beskjeftiget med omsetningens størrelse og lønnsprosenten viser fallende tendens i de høyere omsetningsgrupper som i engroshandelen ellers.

Den kombinerte engros- og detaljhandel har som nevnt en høyere omsetning pr. beskjeftiget person enn den rene detaljhandel, nemlig 30 369 kr., og også en høyere lønnsprosent — 8.77. Tallene her veksler også en del fra gruppe til gruppe, og forklaringen på disse vekslingene ligger i det store og hele i de forhold som er pekt på før. Ellers er variasjonene i tallene her ikke så utpreget som i den rene detaljhandel. Også i den kombinerte engros- og detaljhandel er det en økende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget med stigende omsetningsbeløp, og for hele gruppen under ett viser lønnsprosenten stigning med omsetningens størrelse. I alle hovedgruppene stiger gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget med økende omsetning. For nærings- og nytelsesmiddelbransjen, tekstilbransjen, trelastbransjen og handel med andre artikler til personlig bruk er det en stigende lønnsprosent med økende omsetning, i de andre bransjene en tendens til fallende lønnsprosent i de høyere omsetningsgrupper. Men tallene er til dels svært ujevne.

I agentur- og kommisjonshandelen veksler også gjennomsnittsomsetningen pr. person fra gruppe til gruppe. Den er høyest i «Blandet og uoppgitt agenturhandel» med 163 065 kr. Deretter følger agentur- og kommisjonshandel med nærings- og nytelsesmidler med 150 895 kr. Lavest er omsetningen pr. beskjeftiget person i agentur- og kommisjonshandel med møbler og bruksgjenstander med 52 159 kr., tekstilvarer og bekledning med 87 045 kr., og materialer, maskiner, brensel m. v. med 111 551 kr. Omsetningstallene her er til dels noe usikre. Som

de står, viser de for hele gruppen under ett øking i gjennomsnittsomsetning pr. person opp til bedrifter med 6—10 beskjeftigede, deretter fall for bedrifter med 11—20 beskjeftigede. Men tallet på bedrifter i denne størrelsesgruppen er meget lite, så en kan ikke legge for mye i denne nedgang. I de enkelte grupper av agentur- og kommisjonshandel er bevegelsen i tallene ujevn, noe som til dels kan ligge i materialet.

Med stigende omsetningsbeløp er det også her øking i omsetningen pr. person.

Lønnsprosenten viser for agentur- og kommisjonshandelen under ett stigning til bedrifter med omsetning 10—20 000 kr., hvor den når et maksimum med 3.29. Deretter faller den fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe. Den stigende lønnsprosent i de lavere størrelsesgruppene opp til bedrifter med 10—20 000 kr. i omsetning har sin forklaring i at de minste bedriftene bruker lite lønnet arbeidshjelp.

De enkelte undergruppene viser en sterk øking i gjennomsnittsomsetning pr. person med stigende bedriftsstørrelse og også stort sett den samme tendens for lønnsprosenten som agentur- og kommisjonshandel under ett: først noen stigning opp til mellomgruppene og deretter fall.

For hele hotell- og restaurantnæringen under ett er omsetningen pr. beskjeftiget person 5 328 kr. og lønnsprosenten 15.03. Jevnført med varehandelen er altså omsetningsbeløpet pr. person lavere og lønnsprosenten høyere. Det er rimelig fordi det i denne næring finner sted mye mer «bearbeidelse» av de varene som leveres enn i handelsvirksomheten.

Av de enkelte gruppene har marketenteriene den høyeste omsetning pr. beskjeftiget person, nemlig 7 709 kr., det henger sammen med at det her er mye ren vareomsetning. I hoteller åpne hele året med restaurant er omsetningen pr. beskjeftiget person 6 346 kr., og i kaféene og restaurantene 6 143 kr. De 6 870 kr. i omsetning pr. person som gruppen «Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delv. i forb. med kafé» har, er mindre utsagnskraftig på grunn av den sterke sesongmessige nedgang i beskjeftigelsen i denne næring på tellingstidspunktet. Ellers har hoteller åpne hele året 4 423 kr. i omsetning pr. beskjeftiget person, pleiehjemmene 3 880 kr. og losjihus og småkaféer 399 kr. Restauranter på skip har et høyt tall, 6 851 kr.

Som før nevnt, trekker de mange meget små bedriftene i denne næringen gjennomsnittstallene for den sterkt ned. Holder en utenfor bedrifter med omsetning under 2 000 kr., får en for alle grupper en høyere gjennomsnittsomsetning pr. person, særlig stor blir forskjellen for bygdenes bedrifter. Tallene er ført opp i tabellen på side 225. En skulle anta at de er mer utsagnskraftige for forholdene i næringen enn gjennomsnittstallene i tabellen side 104—105.

På grunn av den sterkere sesongmessig pregede drift i denne næringen i landdistriktene, kunne en ventet seg at gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget person for bygdenes bedrifter skulle vært høyere enn for byenes. Ved en slik gjennomsnittsberegning, med grunnlag i de beskjeftigede personer i oktober måned, blir jo hele omsetningsbeløpet fordelt på et mindre antall personer enn

Hotell- og restaurantvirksomhet. Omsetning pr. beskj. person i riket, bygder og byer når bedrifter med omsetning under 2000 kr. holdes utenfor.

	Riket	Bygder	Byer
	Kr.	Kr.	Kr.
Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	5 821	4 785	6 199
1. Hoteller åpne hele året	4 604	3 904	5 070
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	6 460	3 683	6 920
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året	3 653	2 808	4 269
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forbindelse med kafé	9 164	9 180	7 093
5. Kaféer og restauranter	6 386	5 330	6 584
6. Restauranter på skip	6 936	–	6 908
7. Marketenterier	7 670	7 265	11 927
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	3 951	3 932	4 028

dem som er med å skaffe fram denne omsetning, og særlig gjelder det bygdene. Men bygdenes bedrifter har allikevel en lavere gjennomsnittsomsetning pr. person enn byene, nemlig 3 741 kr. mot byenes 6 082 kr. Forholdet utjevnes noe om en holder den laveste omsetningsgruppen utenfor, men fremdeles blir det en stor forskjell. Bygdene når da opp i 4 800 kr. mot byenes 6 200 kr. Denne forskjellen mellom bygdenes og byenes bedrifter gjør seg gjeldende for alle enkeltgruppene med unntak for de sesongmessig drevne hoteller og pensjonater, som spiller liten rolle i byene, og den gir uttrykk for at bedriftene i landdistriktene må arbeide med et større antall personer for å skaffe det samme omsetningsbeløp som i byene.

I samband med denne forskjell i gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget i landdistriktene og i byene er det av interesse å se at det utbetalte lønnsbeløp i prosent av omsetningen ligger lavere i bygdene enn i byene. For alle gruppene under ett var denne prosent for riket 15.03. For bygdenes bedrifter er tallet 13.51, for byenes 15.48. Til tross for at bygdenes bedrifter drives mer arbeidsintensivt enn byenes og fordrer en større arbeidsinnsats enn i byene for å skaffe en viss omsetning, er omkostningene til arbeidslønn altså relativt lavere i landdistriktene enn i byene. Dette har dels sin forklaring i at bedriftsinnehaverens arbeid og familiearbeidskraften spiller større rolle i bygdenes mindre bedrifter enn i bedriftene i byene, dessuten ligger lønnsnivået høyere i byene enn i bygdene. Den høyere gjennomsnittsomsetning pr. person i byene henger sammen med den sterkere representasjon av de store bedriftene der. Videre gjør naturforholdene at bedriftene i landdistriktene ofte må ha mange folk til utvendig hjelp som byene slipper. Det virker også i retning av å trekke omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget person ned. Det er også mulig at omsetningen i bygdene i større utstrekning enn i byene er gitt opp med for lave tall; som før nevnt er jo omsetningsoppgavene usikre i denne gruppen. Det at bedriftene i denne næringen i landdistriktene i særlig grad drives i samband med annen virksomhet, og at det for bedriftsinnehaveren ofte har kunnet være vanskelig å dele omsetning, lønns-

utgifter og folk på delbedriftene, gjør oppgavene mere usikre for landdistriktene enn for byene.

Lønnsprosentens andel av omsetningen svinger en del fra gruppe til gruppe. Den er høyest for restauranter på skip med 24.83. Her er det mange storbedrifter; de selvstendiges arbeid og familiearbeidskraftens rolle er ubetydelig. For de forskjellige hotellgruppene varierer lønnsprosenten noe, men ikke så mye. Den er høyest for hoteller åpne hele året, med 15.24, noe lavere for hoteller åpne hele året, med restaurant, 14.73. Deretter følger de sesongmessig drevne hoteller og pensjonater med 14.59 og pensjonater åpne hele året med 13.23. Pleiehjem for gamle, syke og barn har som rimelig kan være en høy lønnsprosent, 19.89. I byene har de fleste grupper en lønnsprosent som ligger mellom 15 og 16, med unntak for pensjonatene som er nede i 13.2 og de små losjihusene og marketenteriene, som jo svært sjelden drives med noe særlig lønnet arbeidshjelp, og som har en lønnsprosent på henholdsvis 10.3 og 5.3. I bygdene har så å si alle grupper en lønnsprosent på under 15; det eneste unntak er pleiehjemmene.

I følgende tabell er for hotell- og restaurantnæringen i alt i riket, bygder og byer vist hvordan gjennomsnittsomsetningen pr. beskjeftiget person varierer med bedriftsstørrelsen karakterisert ved persontall.

Hotell- og restaurantvirksomhet. Omsetning pr. person etter bedriftsstørrelsen. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med flg. antall beskj. personer	Riket, kr.	Bygder, kr.	Byer, kr.
1, biyrke	1 796	1 827	779
1	5 130	5 192	4 787
2— 3	2 868	2 506	3 352
4— 5	3 805	2 895	4 377
6— 10	5 193	4 515	5 459
11— 20	6 247	5 074	6 423
21— 50	7 628	5 943	7 843
51—100	7 679	9 032	7 604
101—200	5 498	–	5 498
201—500	8 627	–	8 627
I alt	5 328	3 741	6 082

Tallene er til dels noe ujevne. Men selv med den usikkerhet som dette fordelingsgrunnlag gir for hele gruppen samlet, får en også her en tydelig tendens til økt gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget med stigende bedriftsstørrelse. Slik er det også for de fleste enkeltgruppene.

Fordelt etter omsetningsbeløpets størrelse får en for gjennomsnittsomsetningen pr. person og for lønnsprosenten tallene i tabellen på side 227.

For hele næringen under ett stiger omsetningen pr. person uavbrutt fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe opp til bedrifter med over 500 000 kr. i omsetning. Det er så en nedgang i tallet for bedrifter med omsetning mellom

Hotell- og restaurantvirksomhet. Omsetning pr. person og lønnsprosent etter omsetningens størrelse. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med omsetning kr.	Omsetn. pr. beskj. person, kr.			Lønn i pst. av omsetning		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
0— 1 999	590	588	597	14.86	15.18	13.06
2— 4 999	1 557	1 602	1 456	13.88	14.36	12.69
5— 9 999	2 767	2 967	2 546	12.11	12.04	12.21
10— 19 999	4 142	4 566	3 886	11.67	12.29	11.23
20— 49 999	5 542	6 476	5 236	12.37	12.59	12.28
50— 99 999	6 501	9 450	5 967	13.68	12.70	13.97
100—199 999	7 584	8 848	7 382	16.08	16.42	16.01
200—499 999	9 384	14 425	8 863	16.47	15.79	16.58
500—999 999	7 074	–	7 074	21.71	–	21.71
Over 1 000 000	9 876	–	9 876	18.00	–	18.00
I alt	5 328	3 741	6 082	15.03	13.51	15.48

500 000 kr. og 1 mill. kr., deretter øking igjen for de aller største bedriftene med over 1 mill. kr. i omsetning. I disse høyeste omsetningsgrupper er det imidlertid meget få bedrifter. Både i bygdene og byene er det en slik øking i gjennomsnittsomsetningen pr. person med stigende omsetning, bortsett fra i de høyeste størrelsesgruppene hvor tilfeldige forhold kan spille inn, og i så å si alle størrelsesgruppene er omsetningen pr. person større i bygdene enn i byene. Men bygdene er ikke representert i de høyeste størrelsesgrupper.

Lønnsprosenten viser i riket først et svakt fall, til og med bedrifter med 10—20 000 kr. i omsetning, men så stiger den med omsetningsbeløpet og når for bedrifter med 500 000—999 999 kr. i omsetning 21.71. De enkelte undergrupper viser også stort sett stigende omsetning pr. beskjeftiget med økt omsetning, men tallet på bedrifter med stor omsetning er i de enkelte gruppene så lite at tilfeldige forhold lett virker inn. Det samme gjelder for lønnsprosentens bevegelse, som også stort sett viser en stigende tendens, men hvor også tilfeldige forhold for de høyere størrelsesgruppene lett fører til avvikelser fra denne gjennomgående regel.

Som nevnt er i «Annen forretningsvirksomhet» omsetningsbeløpene noe usikre, og tallene for omsetning pr. beskjeftiget person og lønn i prosent av omsetningen er derfor i denne næring mindre å holde seg til enn i de andre. Tallene i tabellen foran side 104—105 viser ganske betydelige variasjoner også her, med det høyeste beløp for omsetning pr. beskjeftiget person for film- og konsertbyråer med 21 153 kr., reklamebyråer med 12 533 kr., aksjemeglere og skipsmeglere med 10 234 kr., for tekniske konsulenter med 8 737 kr., auksjonsforretninger med kr. 7 412 og for sakførere og advokater med 6 680 kr., og med de laveste tall for translatører og tolker med kr. 1 000, for private arbeidskontorer med 2 002 kr. og for maskinskrivingskontorer med 2 467 kr. Lønningenes andel i omsetningsbeløpet varierer her meget sterkt bl. a. også av den grunn at omsetningen gir uttrykk for bruttoinntekten, slik at lønnsbeløpet som regel vil utgjøre en stor andel her.

For omsetningsbeløpets variasjoner med bedriftsstørrelsen og lønnen i prosent av omsetningen for enkelte hovedgrupper av «Annen forretningsvirksomhet» skal en vise til tabellene foran side 128 og 175 flg. Det er også her en tendens til økende gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget person og fall i lønnsprosenten med stigende bedriftsstørrelse.

Også i transportnæringen gir omsetningsbeløpet uttrykk for bruttoinntekten, og også i transportnæringen blir lønnsprosenten relativt høy. For næringen under ett er det gjennomsnittlige omsetningsbeløp pr. beskjeftiget person 10 122 kr. og lønnsprosenten 23.13. Jernbanene, post- og telegrafverk og skipsrederiene påvirker i høy grad disse gjennomsnittstall for hele næringen.

De grupper i denne næring som først og fremst interesserer er de forskjellige grupper av alminnelig landtransport. Rutebildriften har en omsetning pr. beskjeftiget person på 8 742 kr. og en lønnsprosent på 27.27, drosjebileierne en gjennomsnittlig omsetning pr. person på 3 701 kr. og en lønnsprosent på 17.86, lastebileierne og sentralene en gjennomsnittlig omsetning pr. beskjeftiget person på 3 081 kr. og en lønnsprosent på 13.25 og den blandede rute-, drosje- og lastebilkjøring en omsetning pr. beskjeftiget på 3 945 kr. og en lønnsprosent på 28.94. Alle tallene ligger betydelig lavere i bygdene enn i byene.

Som det er pekt på før, er de tall for den alminnelige landtransport som bedriftstellingen gir, utvilsomt i laveste laget. Det er en del virksomheter som ikke er kommet med her, og også for de virksomheter som er med, er omsetningsbeløpet nok ofte angitt for lavt. Alt de tall som her er nevnt for omsetning pr. beskjeftiget person kan tyde på det, og enda klarere kommer dette fram om en regner ut omsetning pr. bil for drosjebileierne og lastebileierne. Det er gjort i følgende tabell.

Gjennomsnittsomsetning pr. bil i alminnelig landtransport. Riket, bygder og byer.

	Riket Kr.	Bygder Kr.	Byer Kr.
Drosjebileiere	4 622	2 917	6 944
Lastebileiere og -sentraler	3 745	3 503	4 224

Selv om omsetningen i alminnelig landtransport ligger lavt, er dette allikevel tall som etter bransjekyndige folks mening er for lave til å kunne gi et riktig bilde av de faktiske forhold.

Nå er det, som før nevnt, også i alminnelig landtransport med en del bedrifter hvor omsetningen er meget liten, på under 2 000 kr. Dette er bedrifter som en må anta i det vesentlige drives rent biervervsmessig. For å få fram omsetningsforholdene for den delen av denne næring som i overveiende grad drives som hovedyrke, kan en holde denne laveste omsetningsgruppen utenfor. Pr. beskjeftiget person i riket, bygder og byer får en da følgende omsetningsbeløp for de forskjellige delene av den alminnelige landtransport.

Omsetning pr. beskjeftiget person når bedrifter med omsetning under kr. 2 000 holdes utenfor. Riket, bygder, byer.

	Riket Kr.	Bygder Kr.	Byer Kr.
Rutebildrift	8 790	6 771	11 168
Drosjebileiere	4 144	3 701	4 413
Lastebileiere og -sentraler	3 415	3 211	3 796
Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest	4 058	3 997	4 128
Vognmenn	2 926	2 245	3 126
Flyttebyråer, viserguttkontorer, spedisjonskontorer o. l.	6 109	4 891	6 127

Pr. drosjebil og lastebil i riket, bygder og byer blir tallene følgende:

Gjennomsnittsomsetning pr. bil i bedrifter med omsetning over 2 000 kr. Riket, bygder, byer.

	Riket Kr.	Bygder Kr.	Byer Kr.
Drosjebileiere	5 526	3 797	7 193
Lastebileiere og -sentraler	4 201	4 033	4 499

Selv om de fremdeles er lave, gir iallfall disse tallene et bedre uttrykk for omsetningsforholdene i den delen av den alminnelige landtransport som drives som hovedyrke enn tallene foran.

Lønnsprosenten viser betydelig overensstemmelse med bedriftsstørrelsen. Rutebildriften og den blandede rute-, drosje- og lastebilkjøring som har de største bedriftsenhetene, har også de høyeste lønnsprosenter, mens lønnsprosenten for drosjebileierne og lastebileierne og -sentralene er lavere.

Omsetningsbeløpet etter bedriftsstørrelsen for de forskjellige grupper av alminnelig landtransport er vist i følgende tabell:

Alminnelig landtransport. Gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget etter bedriftsstørrelsen. Riket.

Bedrifter med følgende antall beskj. personer	Rutebildrift Kr.	Drosjebileiere Kr.	Lastebileiere og -sentraler Kr.	Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest Kr.
1, biyrke	2 939	1 896	1 548	1 257
1	6 022	3 258	3 400	3 928
2— 3	6 541	4 021	2 604	3 132
4— 5	8 171	4 220	3 101	3 713
6—10	8 420	4 397	3 533	4 891
11—20	8 507	–	6 906	5 309
Over 20	10 983	–	–	4 441
I alt	8 742	3 701	3 081	3 945

I de andre transportgruppene er tallet for havnevesenet av mindre interesse, fordi det vesentlig gir havneavgiftene. For foreninger av losse- og lastearbeidere er den vesentlige del av omsetningsbeløpet, 98.83 pst., lønninger. Resten er de administrasjonsutgifter som disse foreningene har.

I skipsredervirksomhet er omsetningen pr. beskjeftiget person 15 696 kr., mens lønnsprosenten er 15.83. Småbåtfarten med vesentlig mindre bedriftsenheter har en gjennomsnittsomsetning pr. beskjeftiget person på 1 849 kr. og en høyere lønnsprosent, nemlig 32.43. I fangstvirksomheten er i hvalfangsten omsetningen pr. beskjeftiget person 15 234 kr. og lønnsprosenten 22.43; i selfangst er omsetningsbeløpet pr. beskjeftiget 2 609 kr. og lønnsprosenten 39.99.

VI. Eierforholdet til bedriftene.

I tellingsskjemaet ble det spurt om eierforholdet til bedriften, om den ble eid av enkeltperson, ansvarlig selskap, aksjeselskap, kommandittselskap, andelsselskap, institusjon eller forening, stat, kommune eller fylkeskommune og om eventuelle andre eierforhold. Resultatet av denne bearbeidelse er trykt i tabell 4 i Bedriftstellingens 1. hefte for de viktigste næringsgruppene. Denne tabell gjelder også de tekniske enheter. Det gjør at enkeltmannsbedriftene ikke svarer til tallet på personlige bedriftseiere, og at tallet på bedrifter som etter tabellen eies av aksjeselskap ikke er det samme som antall selskap, fordi flere tekniske enheter kan høre til samme selskap. For aksjeselskapene har en imidlertid utarbeidd en særskilt tabell med fordeling etter aksjekapitalens størrelse (se tabell 7, Bedriftstellingens 1. hefte). Antall aksjeselskap går fram av denne tabell.

De viktigste forholdstall for fordelingen etter eierforholdet til bedriften er trykt i tabellene på side 232 o. flg.

På alle områder av norsk næringsliv spiller de bedriftene som eies av enkeltpersoner en stor tallmessig rolle. Det er også et uttrykk for at bedriftsstørrelsen gjennomgående er liten.

I industri og håndverk i riket tilhører 66.17 pst. av alle bedriftene enkeltpersoner, 13.84 pst. tilhører aksjeselskap, 7.34 pst. ansvarlige selskap og 5.22 pst. andelsselskap. Statens andel av hele bedriftstallet er 1.45 pst., kommunenes 2.15 pst., fylkeskommunenes 0.10 pst. Det offentlige veivesen hadde 2.56 pst. av bedriftstallet, og resten fordelte seg med mindre tall på de forskjellige andre grupper av eierforhold. Men som tabellene viser har enkeltpersonenes bedrifter en relativt mye mindre andel både av omsetningsbeløp og beskjeftigelse enn av bedriftstallet. Disse bedrifter er gjennomgående mindre bedrifter. For industrien under ett faller bare 17.85 pst. av hele omsetningen og 28.56 pst. av beskjeftigelsen på de 66.17 pst. av bedriftene som eies av enkeltpersoner. Aksjeselskapsbedriftene utgjør en forholdsvis liten andel av hele bedriftstallet, men på dem faller ikke mindre enn 59.5 pst. av hele omsetningen og 46.41 pst. av beskjeftigelsen. Uttrykt ved beskjeftigelsen er gjennomsnittsstørrelsen for enkeltpersonbedriftene i industrien 4.23 og i aksjeselskapsbedriftene 32.86 og mens omsetningsbeløpet pr. bedrift med oppgitt omsetning for enkeltpersonbedriftene er 22 781 kr., er det for aksjeselskapsbedriftene 379 404 kr. Også de bedriftene som eies av ansvarlige selskap, kommandittselskap og andelsselskap er betydelig større enn enkeltpersonenes bedrifter.

Fordelingen av bedriftene, omsetningen og de beskjeftigede på de forskjellige grupper av eierforhold særskilt i bygder og byer for hele industrien er vist i tabellen på side 241.

En skal peke på at enkeltpersonbedriftene både når det gjelder antallet og andel i beskjeftigelse og omsetning spiller en relativt mindre rolle i bygdene enn i byene. Tallet på aksjeselskapsbedrifter i industrien er også relativt mindre

(Forts. side 241).

Bedriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstall
Riket.

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selskap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm., off. veivesen	Andre og uopp-gitte	I alt
I. Industri og håndverk, i alt.									
Pst. virksomheter	66.17	7.34	13.84	0.27	5.22	0.52	6.26	0.38	100.00
» omsetning	17.85	4.44	59.50	0.65	6.01	0.53	10.53	0.49	100.00
» beskjeftigede	28.56	5.16	46.41	0.59	2.68	0.31	16.01	0.28	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	4.23	6.89	32.86	21.54	5.03	5.87	25.09	7.12	9.80
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	22 781	51 044	379 404	194 915	94 332	89 906	141 260	109 480	84 798
1. Bryting av malm.									
Pst. virksomheter	14.00	6.00	78.00	–	–	–	2.00	–	100.00
» omsetning	0.16	0.01	99.53	–	–	–	0.30	–	100.00
» beskjeftigede	0.56	0.29	97.95	–	–	–	1.20	–	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	4.71	5.67	148.13	–	–	–	71.00	–	117.96
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	13 005	2 000	1 151 652	–	–	–	97 306	–	925 702
2. Bryting av mineraler m. v.									
Pst. virksomheter	47.36	12.87	22.39	0.13	10.30	1.16	3.60	2.19	100.00
» omsetning	8.67	2.37	81.54	–	3.41	0.13	2.57	1.31	100.00
» beskjeftigede	22.21	6.12	50.83	0.02	17.23	0.32	1.73	1.54	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	3.92	3.97	18.95	1.00	13.98	2.33	4.00	5.88	8.35
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	7 720	7 827	169 988	1 300	13 224	4 445	30 283	23 602	42 802
3. Nærings- og nytelsesmiddelindustri.									
Pst. virksomheter	61.64	5.26	14.65	0.05	16.53	0.59	1.04	0.24	100.00
» omsetning	24.72	2.16	45.96	–	24.12	1.79	1.07	0.18	100.00
» beskjeftigede	35.60	4.04	45.78	0.18	12.39	0.48	1.39	0.14	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	3.65	4.86	19.77	21.67	4.74	5.18	8.54	3.71	6.33
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	50 788	47 163	348 437	12 000	145 956	342 278	99 961	69 358	117 875
4. Foredling av fettstoff.									
Pst. virksomheter	34.91	8.79	51.31	0.47	4.28	–	0.24	–	100.00
» omsetning	4.17	6.91	83.07	2.87	2.96	–	0.02	–	100.00
» beskjeftigede	9.29	8.56	77.30	0.69	4.08	–	0.08	–	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	3.13	11.46	17.72	17.00	11.22	–	4.00	–	11.76
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	48 099	347 919	741 668	2 381 968	272 603	–	33 588	–	432 453
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri.									
Pst. virksomheter	40.95	5.12	51.20	0.34	0.34	–	2.05	–	100.00
» omsetning	3.78	3.09	84.63	–	–	–	8.50	–	100.00
» beskjeftigede	7.98	1.77	77.39	0.01	–	–	12.85	–	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	4.33	7.67	33.54	1.00	–	–	139.17	–	22.19
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	31 479	231 060	589 486	1 927	2 200	–	1 273 039	–	349 644

edriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selskap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm., off. veivesen	Andre og uopp-gitte	I alt
ıdustri og håndv. (forts.).									
Treindustri, halm-, år- og benindustri.									
st. virksomheter	73.26	10.80	8.78	0.14	4.96	0.56	0.98	0.52	100.00
» omsetning	36.98	9.01	48.80	0.28	1.89	0.75	1.93	0.36	100.00
» beskjeftigede	48.13	10.05	35.72	0.23	2.97	0.82	1.93	0.15	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	2.94	4.17	18.24	7.25	2.68	6.58	8.80	1.31	4.48
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	11 897	19 730	138 804	44 465	9 114	31 888	51 008	15 865	23 729
7. Papirindustri.									
st. virksomheter.....	26.29	1.59	70.52	1.20	0.40	–	–	–	100.00
» omsetning	3.73	0.72	94.82	0.72	0.01	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	4.49	0.83	94.19	0.47	0.02	–	–	–	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	12.61	38.50	98.64	29.00	3.00	–	–	–	73.82
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	125 517	509 832	1 305 511	509 468	20 815	–	–	–	946 585
Grafisk industri, bokbindere.									
st. virksomheter	62.89	6.61	25.99	0.33	1.87	1.87	0.11	0.33	100.00
» omsetning	23.10	15.74	56.08	0.87	2.14	1.33	0.51	0.23	100.00
» beskjeftigede	34.72	8.75	51.74	1.16	1.88	1.30	0.24	0.21	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	5.65	13.55	20.37	36.00	10.29	7.12	22.00	6.33	10.23
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	28 245	177 774	166 089	194 389	94 930	52 150	340 000	50 781	76 772
). Lær- og gummi-industri.									
st. virksomheter	78.70	6.71	14.20	–	0.39	–	–	–	100.00
» omsetning	23.94	3.77	72.08	–	0.21	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	32.05	3.63	64.12	–	0.20	–	–	–	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	3.96	5.26	43.88	–	5.00	–	–	–	9.72
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	24 732	44 313	474 496	–	41 823	–	–	–	82 639
). Tekstilindustri.									
st. virksomheter	55 85	8.52	34.15	–	1.11	0.37	–	–	100.00
» omsetning	12.74	6.79	80.40	–	0.07	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	16.74	4.14	78.90	–	0.18	0.04	–	–	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	8.91	14.41	68.71	–	4.83	3.50	–	–	29.73
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	51 297	179 097	549 722	–	15 538	4 258	–	–	227 922
11. Bekledningsindustri.									
st. virksomheter	81.93	6.85	10.35	0.10	0.45	0.10	0.16	0.06	100.00
» omsetning	36.39	7.49	54.29	0.55	0.46	0.13	0.66	0.03	100.00
» beskjeftigede	51.34	7.05	40.02	0.50	0.43	0.20	0.38	0.08	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	5.32	8.73	32.86	44.00	8.00	17.67	20.00	10.50	8.49
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	18 406	47 940	237 148	326 821	41 347	78 372	156 096	17 547	41 975

Bedriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstal
Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selkap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm., off. veivesen	Andre og uopp-gitte	I alt
Industri og håndv. (forts.).									
12. Rensing og toalettvirksomhet.									
Pst. virksomheter	83.73	7.23	4.49	2.33	0.17	0.34	1.71	–	100.0
» omsetning	47.88	6.65	13.22	27.56	0.09	0.54	4.06	–	100.0
» beskjeftigede	65.66	7.25	9.78	14.04	0.15	0.46	2.66	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	3.02	3.87	8.39	23.22	3.33	5.17	6.00	–	3.8
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	7 540	13 529	61 421	143 642	6 132	19 315	29 901	–	13 46
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann.									
Pst. virksomheter	7.89	6.73	16.59	0.12	16.36	1.04	47.44	3.83	100.0
» omsetning	0.43	0.28	21.18	0.02	0.84	0.05	71.43	5.77	100.0
» beskjeftigede	1.37	1.15	17.50	0.11	2.88	0.15	72.76	4.08	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	1.53	1.50	9.27	8.00	1.55	1.22	13.47	9.36	8.7
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	9 641	7 546	242 110	27 778	9 364	8 597	304 903	380 482	194 29
14. Industri basert på ikke-metalliske mineraler.									
Pst. virksomheter	48.99	9.14	34.74	–	2.74	0.18	3.84	0.37	100.0
» omsetning	18.58	2.99	76.23	–	0.47	0.02	1.30	0.41	100.0
» beskjeftigede	20.45	3.75	72.52	–	0.55	0.02	1.64	1.07	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	5.82	5.72	29.14	–	2.80	2.00	5.95	41.00	13.9
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	23 567	22 221	145 029	–	10 968	6 692	23 786	66 765	64 29
15. Metallfremstilling.									
Pst. virksomheter	10.81	–	86.49	–	–	–	2.70	–	100.0
» omsetning	0.81	–	98.66	–	–	–	0.53	–	100.0
» beskjeftigede	0.94	–	95.06	–	–	–	4.00	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	16.50	–	207.31	–	–	–	279.00	–	188.6
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	220 828	–	4 159 824	–	–	–	583 000	–	3 536 18
16. Metallindustri.									
Pst. virksomheter	70.82	9.18	16.95	0.25	1.10	0.13	1.31	0.26	100.0
» omsetning	16.25	7.57	67.87	0.49	0.44	0.07	6.89	0.42	100.0
» beskjeftigede	23.60	7.88	58.48	0.55	0.69	0.12	8.35	0.33	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	4.13	10.63	42.72	26.40	7.79	11.40	79.31	16.10	12.3
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	17 782	65 064	324 596	155 771	29 750	42 379	582 121	120 334	78 49
17. Anlegg- og byggevirksomhet.									
Pst. virksomheter	66.21	4.82	5.49	0.13	1.12	0.74	21.32	0.17	100.0
» omsetning	29.44	5.08	25.12	0.13	0.85	0.26	39.08	0.04	100.0
» beskjeftigede	30.06	3.70	11.55	0.14	1.05	0.38	53.02	0.10	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	5.21	8.82	24.15	12.38	10.78	5.96	28.56	7.20	11.4
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	21 875	53 418	245 765	46 760	39 344	21 506	89 833	10 734	49 55

edriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selskap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm.	Andre og uopp-gitte	I alt
I. Handelsvirksomhet. i alt.									
st. virksomheter	73.83	4.50	16.52	0.16	4.39	0.33	0.16	0.11	100.00
» omsetning	44.56	6.52	36.74	0.35	8.83	0.60	2.34	0.06	100.00
» beskjeftigede	58.28	6.59	28.08	0.33	5.69	0.46	0.48	0.09	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	2.35	4.36	5.07	6.28	3.86	4.07	8.90	2.53	2.98
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	56 480	138 683	212 963	224 315	184 450	160 990	1 473 585	54 063	93 952
A. Detaljhandel, i alt.									
st. virksomheter	75 45	4.19	14.78	0.14	4.87	0.30	0.15	0.12	100.00
» omsetning	53.25	5.51	27.78	0.29	12.27	0.67	0.15	0.08	100.00
» beskjeftigede	69.59	4.48	14.48	0.13	11.02	0.17	0.10	0.03	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	2.20	3.36	3.66	4.48	3.46	4.05	3.18	2.29	2.53
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	33 595	64 347	89 984	107 410	117 252	103 438	47 655	30 829	47 645
. Nærings- og nytelsesmidler.									
st. virksomheter.....	77.16	3.83	11.66	0.13	6.95	0.14	0.07	0.06	100.00
» omsetning	55.95	4.11	21.05	0.08	18.42	0.22	0.11	0.06	100.00
» beskjeftigede	69.59	4.48	14.48	0.13	11.02	0.17	0.10	0.03	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	2.09	2.72	2.88	2.17	3.68	2.68	3.27	1.31	2.32
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	33 001	50 301	81 938	29 630	116 933	67 331	64 370	46 855	45 445
. Tekstilvarer, ferige klær, bekledn.									
st. virksomheter	67.80	6.13	25.12	0.13	0.58	0.16	–	0.08	100.00
» omsetning	57.36	7.60	32.80	0.74	1.29	0.08	–	0.13	100.00
» beskjeftigede	58.71	8.31	31.26	0.46	0.89	0.20	–	0.17	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	3.31	5.18	4.75	13.40	5.82	4.83	–	8.00	3.82
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	56 354	83 940	88 962	354 647	155 659	33 252	–	104 404	67 062
Trelast, tømmer, ygningsartikler.									
st. virksomheter	61.17	7.06	30.42	0.84	0.17	0.17	–	0.17	100.00
» omsetning	33.64	6.03	57.36	2.89	0.03	0.02	0.03	–	100.00
» beskjeftigede	48.36	6.37	43.19	1.94	0.04	0.05	0.05	–	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	2.88	3.29	5.17	8.40	1.00	1.00	1.00	–	3.64
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	46 458	72 428	169 123	347 311	15 000	7 700	12 608	–	86 122
t. Møbler, innbo, brensel.									
st. virksomheter	72.17	5.38	17.99	0.21	0.87	1.69	1.59	0.10	100.00
» omsetning	48.01	5.86	40.55	0.20	0.74	2.85	1.69	0.10	100.00
» beskjeftigede	56.42	6.87	29.98	0.22	0.67	4.32	1.50	0.02	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	1.98	3.23	4.21	2.75	1.94	6.45	2.39	0.50	2.53
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	25 288	42 897	86 026	47 765	32 149	60 147	39 168	35 739	38 067

Bedriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstal
Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selskap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm.	Andre og uopp-gitte	I alt
Handelsvirksomhet. Riket. (Forts.).									
5. Husgeråd.									
Pst. virksomheter.....	68.74	5.52	25.03	0.24	0.35	–	–	0.12	100.0
» omsetning	46.66	14.59	37.60	0.11	1.00	–	–	0.04	100.0
» beskjeftigede	53.80	10.38	34.88	0.19	0.66	–	–	0.09	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	2.94	7.06	5.23	3.00	7.00	–	–	3.00	3.7
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	49 685	195 752	111 281	33 385	201 808	–	–	24 025	73 45
6. Andre artikler til personlig bruk.									
Pst. virksomheter.....	66.58	3.55	28.25	0.18	0.23	0.23	–	0.98	100.0
» omsetning	66.11	5.80	26.61	0.60	0.42	0.20	–	0.26	100.0
» beskjeftigede	66.33	4.05	27.96	0.46	0.25	0.25	–	0.70	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	3.11	3.56	3.09	7.75	3.80	3.40	–	2.18	3.1
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	42 658	73 190	41 148	183 439	77 830	37 679	–	11 317	43 24
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk.									
Pst. virksomheter	67.76	3.54	18.08	0.05	9.37	1.10	0.10	–	100.0
» omsetning	29.32	6.20	44.69	0.02	15.49	4.26	0.02	–	100.0
» beskjeftigede	46.32	5.63	40.24	0.09	6.71	0.94	0.07	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	1.52	3.55	4.96	4.00	1.60	1.91	1.50	–	2.2
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	32 296	149 381	192 847	32 783	127 093	274 935	19 099	–	75 73
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v.									
Pst. virksomheter	95.91	2.63	0.80	–	0.33	0.28	0.05	–	100.0
» omsetning	84.44	7.45	5.60	–	0.85	0.98	0.68	–	100.0
» beskjeftigede	91.53	4.69	2.10	–	0.57	1.03	0.08	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	1.18	2.20	3.24	–	2.14	4.50	2.00	–	1.2
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr.....	5 552	18 151	43 527	–	17 560	20 216	84 593	–	6 30
9. Annen varehandel.									
Pst. virksomheter	82.37	6.23	10.79	–	–	0.31	0.15	0.15	100.0
» omsetning	55.51	7.95	34.28	–	–	1.62	0.59	0.05	100.0
» beskjeftigede	75.53	7.45	13.99	–	–	0.97	1.89	0.17	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	2.43	3.17	3.44	–	–	8.50	33.00	3.00	2.6
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	19 432	35 776	92 068	–	–	145 354	106 739	8 500	28 79
B. Engroshandel, i alt.									
Pst. virksomheter	54.61	7.89	32.34	0.37	3.45	0.82	0.42	0.10	100.0
» omsetning	27.50	7.18	50.55	0.48	7.08	0.86	6.28	0.07	100.0
» beskjeftigede	36.28	9.22	48.22	0.62	3.76	0.54	1.30	0.06	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	4.38	7.72	9.84	11.07	7.20	4.33	20.41	3.75	6.6
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	172 919	322 752	603 586	494 437	723 005	363 711	9 394 944	251 794	358 24

driftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selskap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm.	Andre og uopp-gitte	I alt
ndelsvirksomhet. Riket. Forts.).									
Herav:									
Nærings- og nytel-sesmidler.									
. virksomheter	61.59	9.06	22.36	0.30	5.34	0.68	0.59	0.08	100.00
omsetning	26.65	6.25	39.19	0.61	13.05	1.18	13.03	0.04	100.00
beskjeftigede	41.17	9.22	39.33	0.47	6.68	0.57	2.55	0.01	100.00
skjeftigede pr. bedrift..	3.50	5.32	9.20	8.29	6.56	4.38	22.57	0.50	5.23
ısetning pr. bedrift med ›ppgitt omsetn., kr. ...	118 352	191 621	537 728	547 075	686 493	496 454	11 750 264	110 587	282 008
. *Kombinert engros- og detaljhandel, i alt.*									
. virksomheter	47.74	10.15	37.97	0.38	2.63	0.75	0.38	–	100.00
omsetning	27.39	11.21	51.84	1.26	6.45	0.19	1.66	–	100.00
beskjeftigede	32.16	12.18	49.12	0.61	3.76	0.25	1.92	–	100.00
skjeftigede pr. bedrift..	7.50	13.37	14.41	18.00	15.93	3.75	57.00	–	11.14
ısetning pr. bedrift med ›ppgitt omsetn., kr. ...	196 879	370 143	476 278	1 124 113	820 547	83 454	1 475 742	–	344 079
Agentur- og kommisjons-handel, i alt.									
. virksomheter	84.52	2.73	12.24	0.03	0.39	0.06	–	0.03	100.00
omsetning	61.58	6.37	27.03	0.01	4.95	0.03	–	0.03	100.00
beskjeftigede	72.92	4.90	20.31	0.02	1.67	0.05	–	0.13	100.00
skjeftigede pr. bedrift..	1.75	3.65	3.37	1.00	8.83	1.50	–	8.00	2.03
ısetning pr. bedrift med ›ppgitt omsetn., kr. ...	180 540	601 557	566 464	57 000	3 507 961	94 014	–	215 719	249 140
. Hotell- og restaurant-virksomhet, i alt.									
. virksomheter	82.40	5.11	5.29	0.04	0.88	5.04	1.11	0.13	100.00
omsetning	55.43	3.44	31.56	0.09	0.67	6.85	1.90	0.06	100.00
beskjeftigede	65.64	4.77	20.71	0.11	0.70	6.53	1.48	0.06	100.00
skjeftigede pr. bedrift..	3.31	3.88	16.25	10.50	3.33	5.38	5.55	2.00	4.15
ısetning pr. bedrift med ›ppgitt omsetn., kr. ...	15 233	15 695	132 176	43 422	17 945	29 439	38 617	10 516	22 603
. Hoteller åpne hele året.									
. virksomheter	86.44	4.16	5.59	0.12	0.12	2.73	0.48	0.36	100.00
omsetning	72.49	3.58	18.04	0.25	0.11	4.04	1.40	0.09	100.00
beskjeftigede	77.07	4.36	12.32	0.26	0.13	4.21	1.50	0.15	100.00
kjeftigede pr. bedrift..	4.86	5.71	12.02	12.00	6.00	8.39	17.25	2.33	5.45
setning pr. bedrift med ›ppgitt omsetn., kr. ...	20 454	20 761	77 238	49 951	21 195	36 122	68 675	6 008	24 344
Hoteller åpne hele ›t med restaurant.									
. virksomheter	68.75	5.83	14.17	0.42	1.25	8.33	1.25	–	100.00
omsetning	28.06	1.19	63.82	0.26	0.45	4.81	1.41	–	100.00
beskjeftigede	37.73	2.11	51.85	0.39	0.53	5.94	1.45	–	100.00
kjeftigede pr. bedrift..	5.20	3.43	34.68	9.00	4.00	6.75	11.00	–	9.48
setning pr. bedrift med ›ppgitt omsetn., kr. ...	25 258	13 002	274 968	36 893	21 563	34 211	100 508	–	61 829

Bedriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstall Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selskap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm.	Andre og uopp-gitte	I alt
Hotell- og restaurantvirksomhet. Riket. (Forts.).									
3. Pensjonater delv. i forb. med kafé, åpne hele året.									
Pst. virksomheter	85.44	8.35	2.35	–	0.64	2.36	0.86	–	100.0
» omsetning	68.14	9.81	6.65	–	1.24	10.15	4.01	–	100.0
» beskjeftigede	75.37	10.82	4.91	–	0.73	5.98	2.19	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	2.84	4.18	6.73	–	3.67	8.18	8.25	–	3.2
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	9 078	12 401	34 563	–	19 333	43 148	46 946	–	11 27
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forb. med kafé.									
Pst. virksomheter	84.05	6.82	4.86	–	0.58	2.33	0.97	0.39	100.0
» omsetning	65.79	7.36	23.15	–	0.79	2.31	0.07	0.53	100.0
» beskjeftigede	77.94	9.47	7.44	–	0.68	2.98	1.35	0.14	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	1.33	2.00	2.20	–	1.67	1.83	2.00	0.15	1.4
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	7 735	10 837	48 309	–	13 217	9 645	850	13 383	9 91
5. Kaféer og restauranter.									
Pst. virksomheter	76.35	5.64	6.74	–	1.63	7.80	1.79	0.05	100.0
» omsetning	56.96	3.22	27.84	–	0.92	8.71	2.32	0.03	100.0
» beskjeftigede	63.47	4.73	20.20	–	1.15	8.80	1.61	0.04	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	4.01	4.05	14.44	–	3.39	5.44	4.32	4.00	4.8
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	22 969	19 056	121 529	–	18 273	32 190	37 542	18 307	30 65
6. Restauranter på skip.									
Pst. virksomheter	91.67	–	6.25	–	–	–	2.08	–	100.0
» omsetning	13.59	–	86.00	–	–	–	0.41	–	100.0
» beskjeftigede	30.45	–	69.55	–	–	–	–	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift..	3.36	–	112.67	–	–	–	–	–	10.13
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	10 682	–	946 613	–	–	–	13 546	–	71 783
7. Marketenterier.									
Pst. virksomheter	31.81	–	–	–	4.55	59.09	4.55	–	100.00
» omsetning	14.36	–	–	–	2.82	76.66	6.16	–	100.00
» beskjeftigede	34.78	–	–	–	4.35	52.17	8.70	–	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	1.14	–	–	–	1.00	0.92	2.00	–	1.05
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	3 638	–	–	–	5 000	10 456	10 922	–	8 060
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.									
Pst. virksomheter	77.56	4.08	8.16	–	–	10.20	–	–	100.00
» omsetning	49.74	6.77	31.72	–	–	11.77	–	–	100.00
» beskjeftigede	60.28	5.48	22.60	–	–	11.64	–	–	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift..	4.63	8.00	16.50	–	–	6.80	–	–	5.96
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	15 024	37 843	88 613	–	–	26 297	–	–	23 282

edriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt-selskap	Andels-selskap	Institu-sjon, forening	Stat, komm., fylkes-komm.	Spare-banker, gjensidige selskap, andre og uopp-gitte	I alt
otell- og restaurantvirk-somhet. Riket. (Forts.).									
9. Losjihus, små aféer o. l. med oms. under 1000 kr.									
st. virksomheter	96.38	1.81	0.28	–	–	1.39	0.14	–	100.00
» omsetning	96.05	2.10	0.19	–	–	1.48	0.18	–	100.00
» beskjeftigede	96.10	2.30	0.34	–	–	1.26	–	–	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	1.21	1.54	1.50	–	–	1.10	–	–	1.21
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	487	544	325	–	–	501	600	–	488
7. Annen forretningsvirk-somhet, i alt.									
st. virksomheter	55.73	4.32	16.08	0.09	0.35	0.93	0.48	22.02	100.00
» beskjeftigede	30.40	6.09	42.49	0.10	0.47	1.27	2.00	17.18	100.00
eskjeftigede pr. bedrift..	2.13	5.49	10.30	4.50	5.19	5.33	16.09	3.04	3.90
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ...	12 338	47 519	62 074	19 333	104 880	58 854	52 869	63 695	20 069

Næringsgrupper	Enkelt person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-manditt selskap	An-dels-sel-skap	Insti-tusjon, for-ening	Part-rederi	Stat, kommune, fylkes-kommune.	Andre og uopp-gitte	I alt
V. Transport, i alt.										
st. virksomheter	55.71	2.50	6.48	0.05	1.37	0.59	1.18	32.03	0.09	100.00
» omsetning	18.51	7.90	45.00	0.02	0.25	0.99	1.08	26.15	0.10	100.00
» beskjeftigede	23.70	5.54	31.71	0.03	0.62	3.71	0.99	33.64	0.06	100.00
eskjeftigede pr. bedrift	2.19	11.42	25.22	3.44	2.32	32.12	4.31	5.41	4.00	5.15
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	16.637	157 656	393 421	22 347	9 825	93 142	46 442	42 714	74 568	51 271
Herav:										
5. Rutebildrift.										
st. virksomheter	65.71	8.24	18.39	0.38	3.07	0.38	–	3.83	–	100.00
» omsetning	28.39	4.56	56.99	0.37	1.11	0.25	–	8.33	–	100.00
» beskjeftigede	35.94	6.16	46.20	0.36	1.71	0.45	–	9.18	–	100.00
eskjeftigede pr. bedrift	2.33	3.19	10.70	4.00	2.38	5.00	–	10.20	–	4.26
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	16 241	20 667	116 738	35 311	16 282	24 000	–	79 290	–	37 721
Drosjebileiere.										
st. virksomheter	98.02	1.39	0.26	–	0.22	0.11	–	–	–	100.00
» omsetning	95.36	2.34	1.00	–	0.12	1.18	–	–	–	100.00
» beskjeftigede	96.70	2.25	0.76	–	0.21	0.08	–	–	–	100.00
eskjeftigede pr. bedrift	1.41	2.32	4.14	–	1.33	1.00	–	–	–	1.43
msetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	5 204	9 163	27 569	–	2 809	54 096	–	–	–	5 353

Bedriftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstal
Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-mandit-selskap	An-dels-sel-skap	Insti-tusjon, for-ening	Part-rederi	Stat, kommune, fylkes-kommune,	Andre og uopp-gitte	I alt
Transport. Riket. (Forts.).										
8. Lastebileiere og -sentraler.										
Pst. virksomheter	94.49	3.29	0.82	0.08	1.13	0.08	–	0.11	–	100.0
» omsetning	88.94	4.86	4.12	0.03	1.77	0.04	–	0.24	–	100.0
» beskjeftigede	91.13	5.33	1.68	0.09	1.50	0.09	–	0.18	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift	1.44	2.42	3.06	1.67	1.98	1.67	–	2.50	–	1.4
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	4 375	6 754	22 741	5 185	7 096	3 347	–	13 045	–	4 64
9. Blandet rute-, drosje-, lastebil-kjøring, hest.										
Pst. virksomheter	86.64	6.01	4.05	0.15	1.50	0.30	–	1.35	–	100.0
» omsetning	66.26	7.53	10.52	0.18	2.49	0.21	–	12.81	–	100.0
» beskjeftigede	74.72	6.42	7.91	0.24	1.64	0.14	–	8.93	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift	2.68	3.33	6.07	5.00	3.40	1.50	–	20.56	–	3.1
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	9 418	15 659	34 636	14 200	19 702	8 273	–	112 481	–	12 34
10. Vognmenn.										
Pst. virksomheter	98.62	1.18	0.20	–	–	–	–	–	–	100.0
» omsetning	92.62	2.34	5.04	–	–	–	–	–	–	100.0
» beskjeftigede	97.37	1.94	0.69	–	–	–	–	–	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift	1.40	2.33	5.00	–	–	–	–	–	–	1.4
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	2 971	6 120	79 258	–	–	–	–	–	–	3 16
11. Flyttebyråer, viserguttkontorer, spedisjonskontorer, o. l.										
Pst. virksomheter	61.38	7.58	23.45	–	2.76	3.45	–	0.69	0.69	100.0
» omsetning	35.87	7.32	53.38	–	1.22	1.42	–	–	0.79	100.0
» beskjeftigede	52.73	9.31	32.01	–	1.98	3.38	–	0.12	0.47	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift	5.09	7.27	8.09	–	4.25	5.80	–	1.00	4.00	5.9
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	21 417	35 863	84 303	–	19 829	17 349	–	–	38 430	37 37
18. Skipsrederi-virksomhet.										
Pst. virksomheter	26.53	4.66	56.41	–	–	–	11.81	0.44	0.15	100.0
» omsetning	20.72	12.21	64.34	–	–	–	1.61	0.98	0.14	100.0
» beskjeftigede	16.24	11.83	68.18	–	–	–	1.51	2.16	0.08	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift	28.30	117.25	55.87	–	–	–	5.90	228.00	27.00	46.2
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	597 915	1 882 655	848 933	–	–	–	106 108	1 611 907	707 688	752 27
19. Småbåtfart.										
Pst. virksomheter	74.79	6.12	4.80	0.09	2.35	0.19	11.10	0.56	–	100.0
» omsetning	56.57	4.66	19.97	0.12	3.00	0.04	15.10	0.54	–	100.0
» beskjeftigede	67.85	7.75	6.80	0.08	2.34	0.07	14.63	0.48	–	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift	2.15	3.00	3.35	2.00	2.36	1.00	3.12	2.00	–	2.37
Omsetning pr. bedrift med oppgitt omsetn., kr. ..	3 313	3 351	18 955	5.500	5 357	1 000	6 183	4 014	–	4 401

driftene fordelt etter eierforhold. Prosent- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Enkelt-person	Ansvarlig selskap	Aksje-selskap	Kom-mandit-selskap	An-dels-sel-skap	Insti-tusjon, for-ening	Part-rederi	Stat, kommune, fylkes-kommune	Andre og uopp-gitte	I alt
. Fangstvirksomhet, i alt.										
virksomheter	43.13	7.50	25.62	–	1.87	–	21.88	–	–	100.00
omsetning	1.01	1.36	96.77	–	0.01	–	0.85	–	–	100.00
beskjeftigede	9.26	2.74	80.55	–	0.28	–	7.17	–	–	100.00
kjeftigede pr. bedrift	5.78	9.83	84.68	–	4.00	–	8.83	–	–	26.94
setning pr. bedrift med ppgitt omsetn., kr. ..	10 528	91 485	1 375 136	–	8 000	–	16 968	–	–	428 576

i bygdene enn i byene, men aksjeselskapsbedriftene har i bygdene en større andel av omsetning enn de har i byene. Videre har bygdene relativt flere bedrifter som eies av andelsselskap enn byene har. Bygdenes enkeltpersonbedrifter er betydelig mindre i gjennomsnitt enn byenes med 3.28 personer pr. bedrift mot byenes 5.51. Aksjeselskapsbedriftene er større i bygdene enn i byene, med 37.59 beskjeftigede pr. bedrift mot i byene 29.64. Det bilde tallene for bygder og byer gir, ville selvsagt blitt et annet om en hadde hatt de selvstendig arbeidende med. De ville i høy grad ha trukket andelen for enkeltpersonbedrifter i bygdene oppover.

De forskjellige grupper av eierforhold spiller en noe forskjellig rolle i de

Industri og håndverk i alt. Prosentfordeling etter eierforhold av bedriftstall, omsetningsbeløp og beskjeftigede. Bygder og byer.

Grupper av eierforhold	Bygder				Byer			
	Antall be-drifter Pst.	Om-setning i alt Pst.	Antall beskj. per-soner Pst.	Per-soner pr. bedrift	Antall be-drifter Pst.	Om-setning i alt Pst.	Antall beskj. per-soner Pst.	Per-soner pr. bedrift
Enkeltperson	65.11	13.06	25.16	3.28	67.65	21.43	32.04	5.51
Ansvarlig selskap	7.44	4.15	4.64	5.30	7.21	4.65	5.69	9.18
Aksjeselskap	9.63	62.44	42.60	37.59	19.73	57.30	50.29	29.64
Kommandittselskap ..	0.10	0.68	0.28	23.00	0.50	0.62	0.90	21.11
Andelsselskap.....	7.85	6.40	3.45	3.73	1.55	5.72	1.89	14.25
Institusjon, forening..	0.67	1.02	0.40	4.99	0.30	0.16	0.22	8.64
Stat	1.91	2.78	5.81	25.84	0.80	2.70	3.38	48.74
Kommune	2.57	3.71	2.11	6.97	1.57	5.87	4.07	30.18
Fylkeskommune	0.10	0.41	0.11	9.56	0.09	0.41	0.10	13.08
Off. veivesen	4.06	4.69	15.11	31.65	0.47	0.77	1.20	29.37
Andre	0.56	0.66	0.33	5.00	0.13	0.37	0.22	19.94
I alt	100.00	100.00	100.00	8.49	100.00	100.00	100.00	11.63

enkelte industrier. Om det viser en til tallene foran og til tabellen om eierforhold i Bedriftstellingens 1. hefte.

I handelsvirksomhet spiller enkeltpersonbedriftene en større rolle enn i industrien. For hele handelsvirksomheten under ett er 73.83 pst. av alle bedriftene enkeltpersonbedrifter, 16.52 pst. eies av aksjeselskap, 4.50 pst. av ansvarlige selskap og 4.39 pst. av andelsselskap.

Den betydelige rolle enkeltpersonbedriftene spiller i handelsvirksomheten, er særlig fremtredende i detaljhandelen. Der er 75.45 pst. av alle bedriftene enkeltpersonbedrifter, og disse bedrifter har 53.25 pst. av hele omsetningen, og 69.59 pst. av alle de beskjeftigede i detaljhandelen. Aksjeselskapsbedriftene har 14.78 pst. av bedriftstallet, 27.78 pst. av omsetningsbeløpet og 14.48 pst. av de beskjeftigede. På andelsselskapene faller 4.87 pst. av bedriftstallet og 12.27 pst. av omsetningen, og på de ansvarlige selskap 4.19 pst. av bedriftene og 5.51 pst. av omsetningen. Andelsselskapenes og aksjeselskapenes bedrifter er altså betydelig større enn de detaljhandelsbedrifter som drives av enkeltpersoner og ansvarlige selskap.

Fordelingen av bedriftene, omsetningen og de beskjeftigede på eiergrupper for detaljhandelen i alt i bygder og byer er vist i følgende tabell:

Detaljhandel i alt. Prosentfordeling etter eierforhold av bedriftstall, omsetningsbeløp og beskjeftigede. Bygder og byer.

Grupper av eierforhold	Bygder				Byer			
	Antall bedrifter Pst.	Omsetning i alt Pst.	Antall beskj. personer Pst.	Personer pr. bedrift	Antall bedrifter Pst.	Omsetning i alt Pst.	Antall beskj. personer Pst.	Personer pr. bedrift
Enkeltperson	78.02	59.15	72.01	1.83	73.46	50.11	61.99	2.50
Ansvarlig selskap	3.41	3.46	3.95	2.30	4.80	6.59	6.41	3.95
Aksjeselskap	11.21	14.87	12.80	2.27	17.56	34.65	25.80	4.34
Kommandittselskap	0.08	0.05	0.08	1.85	0.18	0.42	0.34	5.41
Andelsselskap	6.97	22.36	10.93	3.11	3.24	6.90	4.44	4.05
Institusjon, forening	0.12	0.02	0.08	1.39	0.44	1.02	0.68	4.59
Stat	0.01	0.01	–	0.50	0.02	0.06	0.02	3.00
Kommune	0.13	0.06	0.13	2.05	0.13	0.14	0.18	4.32
Andre	0.04	0.02	0.02	0.86	0.17	0.11	0.14	2.62
Uoppgitt	0.01	–	–	1.00	–	–	–	–
I alt	100.00	100.00	100.00	1.99	100.00	100.00	100.00	2.96

Det som her skiller bygdenes og byenes detaljhandel, er at enkeltpersonbedriftene og de bedriftene som eies av andelsselskap spiller større rolle i bygdene enn i byene, mens aksjeselskapsbedriftene er av mindre betydning der.

Som det har gått fram av disse tabeller er aksjeselskapene av ikke liten betydning i detaljhandelen. De spiller særlig stor rolle i detaljhandelen med trelast, tømmer og bygningsartikler, med møbler, innbo, brensel, og med automo-

biler med rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk. Andelsselskapene er av overveiende betydning i handelen med nærings- og nytelsesmidler, hvor de har 6.95 pst. av bedriftstallet og ikke mindre enn 18.42 pst. av hele omsetningen.

I engroshandelen spiller aksjeselskapene en enda større rolle enn i detaljhandelen, med 32.34 pst. av bedriftstallet, 50.55 pst. av omsetningen og 48.22 pst. av alle de beskjeftigede. Enkeltmannsbedriftene har vel halvparten, 54.61 pst., av bedriftstallet, men bare 27.50 pst. av omsetningen og 36.28 pst. av hele beskjeftigelsen.

I den kombinerte engros- og detaljhandel har aksjeselskapene 37.97 pst. av bedriftstallet, 51.84 pst. av omsetningen og 49.12 pst. av beskjeftigelsen, enkeltpersonbedriftene 47.74 pst. av bedriftstallet, 27.39 pst. av omsetningen og 32.16 pst. av beskjeftigelsen. I agentur- og kommisjonshandelen er den overveiende del av bedriftene enkeltpersonbedrifter, som her har 84.52 pst. av hele bedriftstallet med 61.58 pst. av omsetningen og 72.92 pst. av beskjeftigelsen. Aksjeselskapsbedriftene spiller mindre rolle her enn i engroshandelen. På dem faller 27.03 pst. av omsetningen, 20.31 pst. av hele beskjeftigelsen og 12.24 pst. av bedriftstallet. Om detaljene må en også her vise til tabellene.

I hotell- og restaurantnæringen spiller enkeltpersonbedriftene en større rolle enn de gjør i detaljhandelen. 82.4 pst. av alle bedriftene er enkeltpersonbedrifter, og disse bedrifter har 55.43 pst. av hele omsetningen og 65.64 pst. av beskjeftigelsen i hele næringen. Aksjeselskapsbedriftene utgjør 5.29 pst. av hele antallet. 5.11 pst. av bedriftene drives av ansvarlige selskap og 5.04 pst. av forskjellige institusjoner og foreninger. Også i hotell- og restaurantvirksomheten er aksjeselskapsbedriftene gjennomgående større enn de andre, og har en betydelig større del både av omsetningsbeløp og beskjeftigelse enn av bedriftstallet. 31.56 pst. av hele omsetningsbeløpet og 20.71 pst. av beskjeftigelsen faller på aksjeselskapsbedriftene.

I tabellen på side 244 har en regnet ut fordelingstallene for hotell- og restaurantvirksomheten særskilt for bygder og byer. Som det går fram av tabellen, er den avgjørende forskjell mellom bygdene og byene at enkeltpersonbedriftene spiller større rolle i bygdene enn i byene, mens det er omvendt for aksjeselskapsbedriftene.

Av de bedriftene som er gruppert på «Annen forretningsvirksomhet» er 55.73 pst. enkeltpersonbedrifter og 21.98 pst. sparebanker og gjensidige selskap i forsikringsbransjen. 4.32 pst. av bedriftene drives av ansvarlige selskap.

Fordelingstallene for transportgruppen i alt er også her av mindre interesse på grunn av det betydelige antall statsbedrifter som oppdelingen i tekniske enheter medfører. I alminnelig landtransport er enkeltpersonbedriftene fremherskende i antall. Det gjelder vognmennene, med 98.62 pst. enkeltpersonbedrifter, drosjebileierne med 98.02 pst., lastebileierne og -sentralene med 94.49 pst., den blandede rute-, drosje-, lastebilkjøring med 86.64 pst. og rutebildriften med 65.71 pst. enkeltpersonbedrifter. Den eneste gruppen hvor aksjeselskapsbedriftene spiller noen rolle, er i rutebildriften. Riktignok teller de ikke

Hotell- og restaurantvirksomhet. Prosentfordeling etter eierforhold av bedriftstall, omsetningsbeløp og beskjeftigede. Bygder og byer.

Grupper av eierforhold	Bygder				Byer			
	Antall bedrifter Pst.	Omsetning i alt Pst.	Antall beskj. personer Pst.	Personer pr. bedrift	Antall bedrifter Pst.	Omsetning i alt Pst.	Antall beskj. personer Pst.	Personer pr. bedrift
Enkeltperson	87.47	67.30	81.60	2.11	74.86	51.97	57.95	5.41
Ansvarlig selskap	4.84	4.71	5.80	2.71	5.51	3.07	4.27	5.42
Aksjeselskap	2.61	18.55	6.61	5.71	9.30	35.36	27.51	20.67
Kommandittselskap ..	–	–	–	–	0.10	0.11	0.16	10.50
Andelsselskap.....	0.80	0.90	0.74	2.09	0.99	0.60	0.68	4.84
Institusjon, forening..	2.86	4.25	2.86	2.26	8.31	7.61	8.31	6.98
Stat	0.97	2.89	1.74	4.04	0.21	0.30	0.26	8.75
Kommune	0.31	1.21	0.56	4.00	0.57	0.94	0.80	9.73
Fylkeskommune	–	–	–	–	0.05	0.01	0.02	3.00
Andre	0.14	0.19	0.09	1.50	0.10	0.03	0.04	3.00
I alt	100.00	100.00	100.00	2.26	100.00	100.00	100.00	6.99

mer enn 18.39 pst. av alle bedriftene, men en stor del, nemlig 56.99 pst. av omsetningen og 46.20 pst. av beskjeftigelsen faller på dem. Også blant flyttebyråene er det mange aksjeselskap.

For de alminnelige landtransportgrupper er fordelingstallene særskilt for bygder og byer vist i tabellen nedenfor. Som det går fram av tabellen, er det ingen særlig forskjell mellom bygder og byer for fordelingen av selve bedriftstallet på eiergrupper. Men aksjeselskapsbedriftene er i byene betydelig større enn i bygdene, slik at en større del av omsetningsbeløpet og av beskjeftigelsen faller på aksjeselskapsbedriftene for byenes bedrifter enn for bygdenes.

Alm. landtransport. Prosentfordeling etter eierforhold av bedriftstall, omsetningsbeløp og beskjeftigede. Bygder og byer.

Grupper av eierforhold	Bygder				Byer			
	Antall bedrifter Pst.	Omsetning i alt Pst.	Antall beskj. personer Pst.	Personer pr. bedrift	Antall bedrifter Pst.	Omsetning i alt Pst.	Antall beskj. personer Pst.	Personer pr. bedrift
Enkeltperson	92.92	73.81	84.07	1.40	92.76	58.60	76.36	1.94
Ansvarlig selskap	3.43	5.70	5.12	2.32	2.69	3.90	4.65	4.09
Aksjeselskap	1.79	12.89	6.36	5.51	3.34	32.61	14.95	10.56
Kommandittselskap ..	0.06	0.03	0.06	1.67	0.10	0.22	0.18	4.33
Andelsselskap.....	1.16	2.07	1.58	2.11	0.59	0.56	0.74	2.94
Institusjon, forening..	0.18	0.81	0.23	2.11	0.20	0.22	0.43	5.17
Stat	0.06	0.92	0.60	16.33	0.23	3.21	2.32	23.86
Kommune	0.40	3.63	1.93	7.48	0.03	0.14	0.12	9.00
Fylkeskommune	–	–	–	–	0.06	0.54	0.25	9.00
Andre	–	0.14	0.05	4.00	–	–	–	–
I alt	100.00	100.00	100.00	1.55	100.00	100.00	100.00	2.36

I skipsrederivirksomhet faller storparten av bedriftstallet, omsetningsbeløpet og beskjeftigelsen på aksjeselskapsbedriftene, nemlig 56.41 pst. av alle bedriftene, 64.34 pst. av omsetningsbeløpet og 68.18 pst. av hele beskjeftigelsen. Enkeltpersonene har 26.53 pst. av bedriftstallet, 20.72 pst. av omsetningsbeløpet og 16.24 pst. av beskjeftigelsen. Partrederiene har en betydelig del av bedriftstallet, 11.81 pst., men en mye mindre andel av beskjeftigelsen og omsetningen.

Småhvalfangsten gjør at hvalfangstgruppen får en betydelig andel små enkeltpersonbedrifter, med 51.38 pst. av hele bedriftstallet. Men disse bedriftene spiller i økonomisk og beskjeftigelsesmessig henseende liten rolle, med bare 0.25 pst. av hele omsetningsbeløpet og 5.22 pst. av beskjeftigelsen. De 16.51 pst. av bedriftene som eies og drives av aksjeselskap har 98.68 pst. av omsetningen og 90.7 pst. av beskjeftigelsen. I selfangsten spiller aksjeselskapene og en betydelig rolle, men ikke så stor som i hvalfangsten. Partrederiene har 26.53 pst. av bedriftstallet, 19.32 pst. av omsetningen og 28.91 pst. av beskjeftigelsen. På enkeltpersonbedriftene faller 26.53 pst. av bedriftstallet, 20.78 pst. av omsetningen og 26.8 pst. av hele beskjeftigelsen.

Hovedtallene for statens og kommunenes bedrifter går fram av følgende tabell:

Offentlige bedrifter.

	Bedrifter som eies av:				I alt
	Stat	Kommune	Fylkes-kommune	Off. veivesen	
Industri og håndverk.					
Antall bedrifter	454	674	30	803	1 961
Omsetning i alt	65 694 629	118 850 641	9 814 236	58 936 651	–
Antall beskjeftigede personer	14 135	9 458	329	25 271	49 193
Handel.					
Antall bedrifter	20	49	1	–	70
Omsetning i alt	84 432 661	5 456 050	–	–	–
Antall beskjeftigede personer	320	303	–	–	623
Hotell- og restaurantvirksomhet.					
Antall bedrifter	32	20	1	–	53
Omsetning i alt	900 580	1 023 284	6 997	–	–
Antall beskjeftigede personer	148	143	3	–	294
Annen forretningsvirksomhet.					
Antall bedrifter	15	7	–	–	22
Omsetning i alt	54 103	474 587	–	–	–
Antall beskjeftigede personer	280	74	–	–	354
Transport.					
Antall bedrifter	5 429	103	15	–	5 547
Omsetning i alt	196 984 628	11 373 879	5 209 592	–	–
Antall beskjeftigede personer	28 006	1 191	815	–	30 012
I alt.					
Antall bedrifter	5 950	853	47	803	7 653
Antall beskjeftigede personer	42 889	11 169	1 147	25 271	80 476

På de områdene av næringslivet som bedriftstellingen har tatt med, har staten, kommunene og fylkeskommunene i alt 7 653 bedrifter med 80 476 beskjeftigede personer. Dette bedriftstallet må en ikke legge så mye i, da det jo gjelder de tekniske enheter. Ca. 5 300 av bedriftene hører til de tre store offentlige transportmonopoler i post, jernbane og telegraf, og av de 1 961 bedriftene i industri og håndverk, er 1 293 bedrifter i bygge- og anleggsvirksomhet. Det tall for beskjeftigelsen som bedriftstellingen gir for statens og kommunenes virksomhet, er betydelig høyere enn det tall folketellingen i 1930 ga for de samme næringer. Etter den var det samlede antall personer i offentlig tjeneste 109 482, men av dem hadde 47 644 arbeid i administrasjon, med kulturelle formål, forsorg, forsvar m. v. som ikke er med i bedriftstellingen. I de delene av næringslivet som er med i bedriftstellingen, gir folketellingen i 1930 58 689 personer i statens og kommunenes tjeneste. Bedriftstellingens tall ligger altså nære 22 000 høyere enn folketellingens. Tar en for seg de enkelte gruppene, viser det seg at bedriftstellingens høyere tall særlig gjelder for bygge- og anleggsvirksomheten, hvor bedriftstellingen har nære 37 000 personer i statens og kommunenes tjeneste, folketellingen bare vel 16 000. Utenom denne øking for bygge- og anleggsvirksomheten, som dels er reell men dels skyldes forskjell i tellingstidspunkter, har det altså i disse årene på de andre områdene av næringslivet ikke vært noen særlig øking i tallet på dem som har sitt arbeid i statens og kommunenes tjeneste. På grunn av forskjellen i tellingsteknikk skulle en jo også her vente seg noe høyere tall etter bedriftstellingen enn etter folketellingen.

I handelsvirksomheten er det først og fremst Statens Kornforretning som trekker tallene for statsvirksomhetene sterkt opp. I hotell- og restaurantnæringen er statens og kommunenes andel av bedriftene meget liten. Under «Annen forretningsvirksomhet» kommer statsbanker med, og de høye tall for offentlige bedrifter i transportnæringen skyldes Postverket, jernbanene og Telegrafverket. I følgende andre næringer er det relativt mange offentlige bedrifter: I grusdrift, slakting og kjøttindustri, møller, sprengstoffindustrien med en stor statsbedrift, tjærefabrikkene og isolerings- og impregneringsanstaltene, hvor jernbanene og Telegrafverket har flere bedrifter, sagbruk, hvor både kommunene, staten og forskjellige statsinstitusjoner har produktive bedrifter, konfeksjonsindustrien, hvor bl. a. de militære verksteder kommer med, elektrisitetsverkene, som er overveiende kommunale, gassverkene, og i metallindustrien jernbanevogn- og jernbaneverkstedene, skipsbyggerier og store deler av anleggs- og byggevirksomheten. I detaljhandel har staten og kommunene og de stats- eller kommunale bedrifter noen ganske få bedrifter.

VII. Aksjeselskapene.

Den statistikk over aksjeselskap som en før har hatt, var laget på grunnlag av den meldte tilgang og avgang. Men da registreringen av avgangen ikke er sikker, har Byrået oppgitt denne statistikk. Ved bedriftstellingen har en fått en utførlig statistikk over de selskap som besto på tellingstidspunktet. Resultatene er trykt i tabell 7 i Bedriftstellingens 1. hefte.

I tabellen på side 248 er gitt et sammendrag av disse oppgaver, med fordeling av aksjeselskapene i de forskjellige hovednæringsgrupper etter aksjekapitalens størrelse.

Det var etter bedriftstellingens oppgaver en del selskap som ved utgangen av 1935 enda ikke hadde brakt sin aksjekapital opp i de 3 000 kr., som forandringene i aksjeloven i 1930 bestemmer som minstekapital, og som de da bestående selskap med kapital mindre enn 3 000 kr. skulle ha kommet opp i innen 1. juli 1935. Men tallet på slike selskap er lite. Enkelte misforståelser og feilaktige oppgaver kan også til dels forklare dette forhold, dessuten ble det ved lovendringen gitt adgang til dispensasjon. En del selskap har for nærmere bestemt tid fått slik dispensasjon.

For alle selskap under ett i riket, er den typiske størrelsesgruppen selskap med aksjekapital 3 000—5 000 kr. 27.14 pst. av alle selskap faller på denne gruppen. Dernest har gruppen 10—25 000 kr. 16.69 pst. av selskapene, gruppen 5 — 10 000 kr. 13.41 pst. og 11.84 pst. faller på selskap med fra 100—500 000 kr. i pålydende aksjekapital.

Fordelingen veksler noe fra næringsgruppe til næringsgruppe. I industrien er det flest selskap i størrelsesgruppen 10—25 000 kr., med 17.65 pst. av alle aksjeselskap der. I handelsnæringen er fordelingen mer typisk enn for industrien. Den sterkest besatte gruppe er selskap med aksjekapital 3—5 000 kr., med i alt 38.38 pst. av alle aksjeselskap i denne næring. Enda mer fremtredende er denne typiske fordeling i detaljhandelen, hvor 46.03 pst. av alle aksjeselskap har en aksjekapital på 3—5 000 kr. I engroshandelen, den kombinerte engros- og detaljhandel og agentur- og kommisjonshandelen er størrelsesfordelingen jevnere enn i detaljhandelen og med relativt flere bedrifter med større aksjekapital.

I hotell- og restaurantvirksomheten har 20 pst. av aksjeselskapene en kapital på 3 000—5 000 kr., og samme prosentandel har de selskap som har en kapital på 10 000—25 000 kr.

De store selskap spiller en stor rolle i industrien, hvor 9.06 pst. av alle aksjeselskap hadde en aksjekapital på 500 000 kr. og over. I handelsvirksomhet er det tilsvarende tall 1.14 pst. og i hotell- og restaurantnæringen 2.57 pst. I «Annen forretningsvirksomhet» virker bankene og i transportvirksomhet skipsrederiene til å gi disse størrelsesgrupper en stor del av det samlede antall selskap. En aksjekapital på over 500 000 kr. hadde 19.8 pst. av alle aksjeselskap i «Annen forretningsvirksomhet» og 16.96 pst. av alle aksjeselskap i transportnæring og fangst.

Aksjeselskap i hovednæringsgruppene fordelt etter aksjekapitalens størrelse. Riket.

Næringsgrupper	Pst. selskap med aksjekapital:										
	Under 3 000 kr.	3 000–4 999 kr.	5 000–9 999 kr.	10 000–24 999 kr.	25 000–49 999 kr.	50 000–99 999 kr.	100 000–499 999 kr.	500 000–999 999 kr.	Over 1 000 000 kr.	Uoppgitt kr.	I alt
Riket i alt	7.68	27.14	13.41	16.69	8.41	6.80	11.84	2.72	3.38	1.93	100.00
I. Industri i alt	6.56	16.61	12.16	17.65	11.20	8.74	15.97	4.16	4.90	2.05	100.00
II. Handel i alt	9.06	38.38	15.81	16.75	6.58	4.73	5.59	0.61	0.53	1.96	100.00
A. Detaljhandel i alt	10.88	46.03	16.92	15.12	4.67	2.48	1.83	0.07	0.07	1.93	100.00
B. Engroshandel i alt	3.06	15.62	10.47	21.64	10.87	12.06	19.96	2.57	2.17	1.58	100.00
C. Kombinert engros- og detaljhandel i alt	3.76	9.68	13.44	18.82	19.89	13.44	16.13	2.69	1.61	0.54	100.00
D. Agentur- og kommisjonshandel i alt	7.67	28.69	19.32	20.74	9.66	5.68	3.13	0.28	0.57	4.26	100.00
III. Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	7.69	20.00	12.30	20.00	11.79	10.26	10.26	1.03	1.54	5.13	100.00
IV. Annen forretningsvirksomhet i alt	3.23	14.95	7.27	14.55	7.47	8.48	22.03	6.06	13.74	2.22	100.00
V, VI. Transport og fangst i alt	5.85	7.18	7.94	14.28	9.69	10.36	26.90	7.94	9.02	0.84	100.00

Et tydeligere uttrykk for den betydningen særlig de store selskap har, får en om en ser på selve aksjekapitalens fordeling på størrelsesgrupper. Dette er vist i tabellen på side 250.

For alle selskap i riket under ett, faller 80.94 pst. av den pålydende aksjekapital på de selskap som har en kapital på over 500 000 kr. I industrien faller ikke mindre enn 85.08 pst. av hele kapitalen på de samme størrelsesgruppene, og i «Annen forretningsvirksomhet» 91.32 pst. I handelsnæringen spiller disse store selskap relativt mindre rolle, og det samme er tilfelle i hotell- og restaurantnæringen. I transport og fangst har de store selskap 80.02 pst. av hele aksjekapitalen.

Under transport er også regnet med sjøfart og fangst, og en har for rederinæringen tatt hvert aksjeselskap for seg. Men ved den organisasjonsform norsk skipsredervirksomhet ofte nytter, vil dette ikke gi det fulle bilde av størrelsesforholdene. Svært ofte er nemlig hver enkelt båt som et rederfirma disponerer sitt eget aksjeselskap. Noe tilsvarende gjør seg gjeldende også i andre deler av næringslivet ved at enkelte bedrifter eier andre virksomheter, men det er ikke så alminnelig som den nevnte organisasjonsform i skipsfartsnæringen. For å vise betydningen av dette forhold, har en i følgende tabell for skipsfartsnæringen og fangstvirksomheten gitt disse to fordelinger:

1) Fordelingen på størrelsesgrupper for de enkelte selskap.
2) Fordelingen på størrelsesgrupper etter den samlede kapital skipsrederbedriftene disponerer.

Aksjeselskap i skipsfart og fangst.

Aksjekapital, kr.	Fordeling av alle aksjeselskap i skipsfart og fangst etter aksjekap. størr.		Fordeling av rederibedriftene etter hele den aksjekapital de disponerer	
	Antall bedrifter, pst.	Aksjekapital i alt, pst.	Antall bedrifter, pst.	Aksjekapital i alt, pst.
Under 3 000	1.75	0.01	1.94	–
3— 4 999	3.74	0.03	4.05	0.02
5— 9 999	4.33	0.06	5.81	0.05
10— 24 999	11.70	0.38	13.38	0.28
25— 49 999	9.24	0.68	10.21	0.49
50— 99 999	11.81	1.70	10.39	0.97
100—499 999	34.86	16.24	27.46	8.83
500—999 999	10.76	16.16	9.33	9.34
Over 1 000 000	11.81	64.74	16.55	80.02
Uoppgitt	–	–	0.88	–
I alt	100.00	100.00	100.00	100.00

I tabellen side 251 er selskapene og aksjekapitalen i de enkelte størrelsesgrupper fordelt på næringer. I de laveste kapitalgruppene, inntil 25 000 kr., har selskapene i handelsnæringen betydelig over halvparten av alle selskap og av aksjekapitalbeløpet. Industrien har en mindre del, men dens andel stiger

Aksjekapitalen fordelt på størrelsesgrupper. Hovednæringsgrupper i Riket.

Næringsgrupper	Pst. aksjekapital på selskap med pålydende kapital									
	Under 3 000 kr.	3 000–4 999 kr.	5 000–9 999 kr.	10 000–24 999 kr.	25 000–49 999 kr.	50 000–99 999 kr.	100 000–499 999 kr.	500 000–999 999 kr.	Over 1 000 000 kr.	I alt
Riket i alt	0.06	0.45	0.44	1.25	1.46	2.29	13.11	9.59	71.35	100.00
I. Industri i alt	0.03	0.16	0.23	0.80	1.15	1.72	10.83	8.16	76.92	100.00
II. Handel i alt	0.33	3.03	2.43	5.75	5.34	7.38	25.21	10.13	40.40	100.00
A. Detaljhandel i alt	1.33	11.89	8.67	16.70	12.48	12.58	25.15	4.90	6.30	100.00
B. Engroshandel i alt	0.02	0.33	0.41	2.04	2.38	5.05	25.08	10.63	54.06	100.00
C. Kombinert engros- og detaljhandel i alt	0.07	0.33	0.76	2.87	6.79	9.20	31.25	21.51	27.22	100.00
D. Agentur- og kommisjonshandel i alt	0.37	3.46	4.11	11.24	11.20	12.94	15.59	7.91	33.18	100.00
III. Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	0.23	1.14	1.47	5.11	6.19	12.01	31.74	9.73	32.38	100.00
IV. Annen forretningsvirksomhet i alt	0.01	0.07	0.06	0.29	0.33	0.72	7.20	5.75	85.57	100.00
V, VI. Transport og fangst i alt	0.02	0.07	0.15	0.60	0.92	1.95	16.27	15.62	64.40	100.00

fra gruppe til gruppe etter et fall for gruppen 3 000—4 999 kr. Også for «Annen forretningsvirksomhet» og transport og fangst stiger andelene fra størrelsesgruppe til størrelsesgruppe. Handelsnæringen som for de minste størrelsesgrupper har den overveiende del av antall selskap, har en mindre og mindre del med stigende størrelse. Av alle de selskap som har mellom 3 000 kr. og 5 000 kr. i aksjekapital, hører 75.3 pst. handelsnæringen til, mens denne næringen ikke har mer enn 8.29 pst. av de selskap som har over 1 mill. kr. i aksjekapital.

Fordelingen av selskapene og aksjekapitalen på hovednæringer for aksjekapitalgrupper. Riket.

Aksjekapital kr.	I alt	Industri i alt	Handel i alt	Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	Annen forretningsvirksomhet i alt	Transport og fangst i alt
Under 3 000.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	24.91	62.82	1.82	1.94	8.51
Aksjekapital, pst.	100.00	22.20	64.87	2.25	1.83	8.85
3 000—4 999.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	17.85	75.30	1.34	2.55	2.96
Aksjekapital, pst.	100.00	18.27	74.69	1.39	2.50	3.15
5 000—9 999.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	26.44	62.77	1.67	2.51	6.61
Aksjekapital, pst.	100.00	26.54	62.12	1.86	2.25	7.23
10 000—24 999.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	30.86	53.38	2.18	4.02	9.56
Aksjekapital, pst.	100.00	32.24	51.36	2.25	3.82	10.33
25 000—49 999.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	38.85	41.62	2.55	4.11	12.87
Aksjekapital, pst.	100.00	39.58	40.81	2.33	3.82	13.46
50 000—99 999.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	37.45	37.04	2.74	5.76	17.01
Aksjekapital, pst.	100.00	37.75	35.96	2.88	5.22	18.19
100 000—499 999.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	39.32	25.14	1.58	8.59	25.37
Aksjekapital, pst.	100.00	41.56	21.46	1.33	9.11	26.54
500 000—999 999.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	44.52	11.99	0.68	10.27	32.54
Aksjekapital, pst.	100.00	42.84	11.79	0.56	9.95	34.86
Over 1 000 000.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	42.27	8.29	0.83	18.78	29.83
Aksjekapital, pst.	100.00	54.23	6.32	0.25	19.90	19.30
Uoppgitt aksjekap.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	30.92	54.11	4.83	5.31	4.83
I alt.						
Aksjeselskap, pst.	100.00	29.16	53.23	1.82	4.62	11.17
Aksjekapital, pst.	100.00	50.31	11.16	0.55	16.59	21.39

I tabell 7 i Bedriftstellingens 1. hefte er aksjeselskapenes fordeling etter størrelsen vist for de forskjellige hovedgrupper av industri, handelsvirksomhet m. v. Det vil føre for langt å komme inn på disse detaljene her, men en skal kort belyse forskjellen i størrelsesforholdene fra gruppe til gruppe gjennom variasjonene i den gjennomsnittlige aksjekapitals størrelse. Tallene for riket, bygder og byer går fram av følgende tabell:

Gjennomsnittlig aksjekapital (1 000 kr.) for hovednæringsgrupper i riket, bygder, byer.

	Riket	Bygder	Byer
I alt	188.8	155.5	203.6
Industri i alt	325.7	346.6	312.6
1. Bryting av malm	2 338.4	2 382.7	1 363.0
2. Bryting av mineraler m. v.	154.5	122.4	443.1
3. Nærings- og nytelsesmiddelindustri	158.5	38.6	235.1
4. Foredling av fettstoff	255.3	166.6	340.7
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri	1 705.8	557.4	2071.8
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri	82.8	102.8	47.6
7. Papirindustri	1 453.6	876.2	2 068.3
8. Grafisk industri, bokbindere	72.2	22.6	79.4
9. Lær- og gummiindustri	232.9	415.1	191.5
10. Tekstilindustri	278.0	287.8	270.9
11. Bekledningsindustri	73.3	38.0	77.8
12. Rensing- og toalettvirksomhet	40.7	415.0	19.9
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann	1 222.8	1 324.2	253.4
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler	120.5	100.8	143.8
15. Metallfremstilling	3 262.9	3 501.5	2 815.6
16. Metallindustri	161.9	187.6	153.5
17. Anlegg- og byggevirksomhet	92.8	414.6	37.7
Handel i alt	39.5	7.9	51.8
A. Detaljhandel i alt	12.1	6.8	15.1
1. Nærings- og nytelsesmidler	6.3	6.2	6.4
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning	12.6	4.8	13.8
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler	48.7	16.6	57.8
4. Møbler, innbo, brensel	15.9	12.4	16.3
5. Husgeråd	19.4	7.1	21.8
6. Andre artikler til personlig bruk	13.3	5.9	14.5
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk	21.9	20.1	22.2
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v.	4.0	1.0	4.3
9. Annen varehandel	29.5	3.40	32.2
B. Engroshandel i alt	146.3	24.9	156.9
Herav:			
1. Nærings- og nytelsesmidler	106.7	18.1	122.0
C. Kombinert engros- og detaljhandel i alt	98.7	21.2	101.3
D. Agentur- og kommisjonshandel i alt	25.7	19.8	25.9
Hotell- og restaurantvirksomhet i alt	57.0	61.3	55.2
1, 2, 3, 4, 8. Hoteller og pensjonater av alle slag, delvis i forb. med kafé. Pleiehjem	85.9	74.4	94.7
5, 6, 7, 9. Kaféer og restauranter, marketenterier, losjihus m. v.	24.0	15.7	25.3

Gjennomsnittlig aksjekapital (1000 kr.) for hovednæringsgrupper i riket, bygder, byer (forts.).

	Riket	Bygder	Byer
Annen forretningsvirksomhet i alt	678.2	236.4	745.1
1. Banker	2 043.9	327.1	3 078.8
2, 4. Kredittforeninger og finansieringsselskap	498,2	170.8	560.5
3, 7—12. Vekselerer, meglere, sakførere, advokater, inkassobyråer m. v.	30.5	11.0	31.5
5. Forsikringsselskap	792.1	7.5	815.2
6. Forsikringsagenturer og -avdelingskontorer	361.9	2.3	391.1
13, 14. Tekn. konsulenter og andre konsulenter	118.3	50.0	122.9
15—23. Revisjonsbyråer, translatører, maskinskrivingskontorer, annonsebyråer, reklamebyråer m. v.	79.4	26.5	82.1
Transport i alt	361.5	163.0	453.5
Herav:			
2. Telegraf-, telefon-, radiostasjoner	41.9	7.1	220.8
3. Jernbanedrift	649.0	1 077.3	220.7
5. Sporveisdrift og forstadsbaner	1 320.6	2 402.5	238.8
6. Rutebildrift	45.8	38.6	53.4
7. Drosjebileiere	16.0	25.0	4.0
8. Lastebileiere og -sentraler	11.7	7.2	17.0
9. Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest	27.8	29.3	13.5
11. Flyttebyråer, viserguttkontorer o. l.	23.4	–	23.4
12. Foreninger av losse- og lastearbeidere o. l.	56.0	113.0	27.5
13. Dampskipsekspedisjoner	33.7	6.8	57.1
18, 19, 20, VI. Sjøfart og fangst	474.8	266.6	526.8

En må ikke legge for mye i den forskjellen i størrelsesforholdene i bygder og byer som tabellen peker mot. Ved oppdelingen i tekniske enheter har en nemlig ofte fått kontoret i en by, og de produktive bedriftsenhetene i landdistriktene, men aksjekapitalen er da i mange tilfelle regnet med på kontoret. Dette gjelder først og fremst industrien.

Gjennomsnittskapitalen for alle aksjeselskap i riket var 188 800 kr., noe lavere i bygdene, kr. 155 500 og noe høyere i byene, kr. 203 600. For industrien er gjennomsnittskapitalen 325 700 kr. og tallet varierer sterkt fra industrigruppe til industrigruppe.

Handelsnæringen har under ett en gjennomsnittlig aksjekapital på 39 500 kr., for detaljhandelen under ett 12 100 kr. I bygdene er den gjennomsnittlige aksjekapital i detaljhandelen 6 800 kr., i byene 15 100 kr. De største aksjeselskap i detaljhandelsnæringen finner en i handel med trelast, tømmer og bygningsartikler, med en gjennomsnittlig aksjekapital på 48 700 kr. I engroshandelen er aksjeselskapene gjennomgående større, som også fordelingstallene viste.

VIII. Bedriftenes startår.

Bedriftstellingen hadde også et spørsmål om i hvilket år bedriftene ble startet. Det skulle der gis opp i hvilket år bedriftene begynte den virksomhet de drev på tellingstiden, uten hensyn til endringer i eiendomsretten til dem. Hensikten med dette spørsmål var å gi en aldersoppbygging for de bedriftene vi nå har. Særlig interesse knytter det seg i denne forbindelse til de bedriftene som er startet i den siste konjunkturoppgangen; svarene skulle her gi anledning til å se på hvilke områder av næringslivet vi har hatt tilvekst av nye bedrifter i de senere årene. Noe inntrykk av hva som er foregått av nystartinger alt i alt i de forskjellige tidsperiodene kan disse oppgavene selvsagt ikke gi, fordi mange av de bedrifter som er blitt startet, senere er opphørt. Heller ikke kan en slik tabell vise de samlede utvidelser i de siste årene, fordi utvidelser i allerede bestående bedrifter jo faller utenom.

Men ikke en gang det i og for seg begrensede spørsmål om hvor gamle de nå eksisterende bedrifter er, kan oppgavene gi fullgodt svar på. Ofte har de nåværende innehavere av bedriftene ikke visst hvor gamle bedriftene er, og istedenfor det opprinnelige startåret har en ofte fått oppgitt når de nåværende innehavere av bedriften overtok den. Med de stadige skiftninger som finner sted på så mange områder av næringslivet, vil det også for mange bedrifter kunne være vanskelig å si når de begynte den virksomhet de drev på tellingstiden. Selvsagt kan en om de bedriftene som etter tabellene er startet i de aller siste årene, heller ikke gå ut fra at de representerer helt nye virksomheter og nyskapt beskjeftigelse. En del av dem representerer nok en absolutt tilvekst i næringslivet. Men dels har en også blant bedrifter startet i de senere år fått med virksomheter som er overtatt av nye eiere, uten at egentlige endringer eller nyskapninger er skjedd, dels også bedrifter hvor det nok har funnet sted endringer og nyskapninger, men hvor eldre bedrifter er gått inn samtidig med at de nye er startet, slik at en her heller ikke har noen nettoøking.

Resultatene av denne bearbeidelse er trykt i tabell 6 i Bedriftstellingens 1. hefte. Alle bedrifter startet før 1914 er samlet i en gruppe for seg. Årene fra 1914 og fram til 1932 har en søkt å dele i fire grupper på grunnlag av de økonomiske periodene vi i den tiden har hatt. Årene 1933—36 er tatt hver for seg for å gi anledning til i detalj å se utviklingen i den siste konjunkturoppgangen. Det ville hatt sin betydelige interesse også å ha gjort denne bearbeidelsen for noen hovedstrøk av landet for å kunne se i hvilke strøk vi har hatt framgangen de siste årene. Bortsett fra oppdelingen i bygder og byer som er gjort her som i bedriftstellingens andre tabeller, er imidlertid noen sånn oppdeling ikke gjennomført.

I tabellen side 255 o. flg. har en trykt en del forholdstall for hovednæringsgruppene.

(Forts. side 261).

Bedriftene fordelt etter startår. Fordelings- og gjennomsnittstall. Riket.

Næringsgrupper	Bedrifter som er startet: Før 1914	1914–1919	1920–1926	1927–1930	1931–1932	1933	1934	1935	1936	Uoppgitt når startet	I alt
I. Industri og håndverk, i alt.											
Bedrifter, pst.	28.73	11.31	16.84	11.83	6.25	3.68	4.10	4.36	4.39	8.51	100.00
Beskjeftigede, pst.	46.76	9.68	10.57	7.15	2.93	1.75	1.82	2.11	2.19	15.04	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift	15.95	8.39	6.15	5.93	4.59	4.68	4.35	4.74	4.89	17.32	9.80
1. Bryting av malm.											
Bedrifter, pst.	44.00	12.00	4.00	–	2.00	8.00	6.00	4.00	8.00	12.00	100.00
Beskjeftigede, pst.	77.89	13.53	2.12	–	0.08	2.36	0.34	1.92	0.95	0.81	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift	208.82	133.00	62.50	–	5.00	34.75	6.67	56.50	14.00	8.00	117.96
2. Bryting av mineraler m. v.											
Bedrifter, pst.	27.03	10.30	11.32	13.38	7.34	3.09	5.92	5.66	4.38	11.58	100.00
Beskjeftigede, pst.	39.20	21.49	7.55	7.99	3.11	2.70	3.45	2.96	2.73	8.82	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	12.11	17.43	5.57	4.98	3.54	7.29	4.87	4.36	5.21	6.36	8.35
3. Nærings- og nytelsesmiddelind.											
Bedrifter pst.	34.37	10.54	16.37	10.78	6.43	3.92	3.99	3.81	3.78	6.01	100.00
Beskjeftigede, pst.	51.75	11.55	11.59	5.80	3.76	2.14	2.49	2.24	2.39	6.29	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	9.53	6.93	4.48	3.40	3.70	3.46	3.96	3.72	4.00	6.62	6.33
4. Foredling av fettstoff.											
Bedrifter, pst.	28.98	9.26	17.58	11.16	6.65	4.75	5.94	4.75	4.99	5.94	100.00
Beskjeftigede, pst.	38.55	14.60	8.85	6.28	4.24	5.59	3.41	4.81	2.56	11.11	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	15.65	18.54	5.92	6.62	7.50	13.85	6.76	11.90	6.05	22.00	11.76
5. Kjemisk og elektrokjemiskindustri.											
Bedrifter, pst.	30.72	12.29	17.06	13.31	3.07	3.41	3.75	4.44	6.83	5.12	100.00
Beskjeftigede, pst.	59.45	7.00	4.91	21.18	1.37	0.62	1.15	0.97	1.15	2.20	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	42.94	12.64	6.38	35.31	9.89	4.00	6.82	4.85	3.75	9.53	22.19
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri.											
Bedrifter, pst.	24.43	11.37	19.60	14.04	7.45	4.13	4.78	4.47	3.43	6.30	100.00
Beskjeftigede, pst.	36.80	12.85	15.99	11.92	6.70	2.51	2.90	3.11	2.77	4.45	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	6.75	5.06	3.66	3.80	4.03	2.72	2.72	3.12	3.60	3.16	4.48
7. Papirindustri.											
Bedrifter, pst.	62.55	7.17	9.57	4.78	5.58	0.80	4.78	1.59	1.59	1.59	100.00
Beskjeftigede, pst.	90.98	3.47	3.36	0.88	0.76	0.03	0.23	0.11	0.08	0.10	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	107.38	35.72	25.92	13.58	10.14	2.50	3.50	5.25	3.75	4.75	73.82
8. Grafisk industri, bokbindere.											
Bedrifter, pst.	49.89	8.70	14.21	9.14	4.96	3.20	2.53	2.64	2.09	2.64	100.00
Beskjeftigede, pst.	69.77	6.74	9.18	4.52	2.13	1.20	0.67	0.89	1.16	3.74	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	14.31	7.92	6.61	5.06	4.40	3.83	2.70	3.46	5.68	14.46	10.23

Bedriftene fordelt etter startår. Fordelings- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter som er startet: Før 1914	1914–1919	1920–1926	1927–1930	1931–1932	1933	1934	1935	1936	Uoppgitt når startet	I alt
Industri og håndv. (forts.).											
9. Lær- og gummiindustri.											
Bedrifter, pst.	34.32	8.68	15.38	13.02	6.31	3.94	4.54	6.51	4.93	2.37	100.00
Beskjeftigede, pst.	37.87	8.24	32.19	6.29	2.38	1.54	5.73	2.07	2.98	0.71	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	10.72	9.23	20.33	4.70	3.66	3.80	12.26	3.09	5.88	2.92	9.72
10. Tekstilindustri.											
Bedrifter, pst.	34.14	7.60	12.06	12.99	7.79	3.71	6.68	6.31	6.68	2.04	100.00
Beskjeftigede, pst.	77.21	4.06	5.49	3.85	1.84	1.14	1.28	2.03	1.38	1.72	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	67.24	15.85	13.54	8.81	7.02	9.10	5.72	9.56	6.14	25.00	29.73
11. Bekledningsindustri.											
Bedrifter, pst.	31.07	10.61	16.68	11.28	6.92	5.01	4.24	5.43	4.72	4.04	100.00
Beskjeftigede, pst.	43.95	12.06	14.25	8.96	5.07	3.55	2.36	3.41	2.55	3.84	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	12.01	9.66	7.26	6.74	6.22	6.01	4.73	5.34	4.58	8.07	8.49
12. Rensing og toalettvirksomhet.											
Bedrifter, pst.	20.08	8.82	14.39	22.70	8.87	4.38	5.06	5.58	3.98	6.14	100.00
Beskjeftigede, pst.	32.94	10.40	13.17	17.21	7.09	2.79	3.76	4.03	2.49	6.12	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	6.33	4.55	3.53	2.92	3.08	2.45	2.87	2.79	2.41	3.84	3.86
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann.											
Bedrifter, pst.	26.91	27.96	20.42	5.33	2.55	2.09	2.09	2.09	1.51	9.05	100.00
Beskjeftigede, pst.	56.30	16.46	14.86	1.56	0.41	0.39	0.32	0.61	0.74	8.35	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	18.37	5.17	6.39	2.57	1.41	1.67	1.33	2.56	4.31	8.10	8.78
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler.											
Bedrifter, pst.	29.61	8.77	15.17	10.79	7.50	4.94	4.39	5.12	3.66	10.05	100.00
Beskjeftigede, pst.	61.51	7.69	7.26	5.39	3.50	1.39	2.19	2.11	1.91	7.05	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	28.99	12.23	6.67	6.98	6.51	3.93	6.96	5.75	7.30	9.78	13.96
15. Metallfremstilling.											
Bedrifter, pst.	37.84	18.92	5.41	18.92	2.70	–	2.70	2.70	–	10.81	100.00
Beskjeftigede, pst.	33.36	19.50	21.45	15.10	0.04	–	0.02	0.03	–	10.50	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	166.29	194.43	748.50	150.57	3.00	–	1.00	2.00	–	183.25	188.62
16. Metallindustri.											
Bedrifter, pst.	32.32	13.24	17.36	12.48	6,01	3.50	3.66	3.63	3.84	3.96	100.00
Beskjeftigede, pst.	58.72	11.55	9.02	7.14	1.99	1.31	1.15	1.44	1.31	6.37	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	22.50	10.80	6.44	7.08	4.11	4.62	3.90	4.90	4.21	19.90	12.38
17. Anlegg og byggevirksomhet.											
Bedrifter, pst.	20.96	10.97	16.92	8.82	4.57	2.52	3.38	4.44	6.66	20.76	100.00
Beskjeftigede, pst.	24.92	12.90	20.10	10.65	5.52	2.67	3.32	4.76	7.22	7.94	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	9.20	5.96	6.60	8.62	5.84	7.09	6.17	6.24	6.34	27.33	11.49

Bedriftene fordelt etter startår. Fordelings- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter som er startet:										
	Før 1914	1914–1919	1920–1926	1927–1930	1931–1932	1933	1934	1935	1936	Uoppgitt når startet	I alt
II. Handelsvirksomhet, i alt.											
Bedrifter, pst.	24.12	8.05	17.97	15.23	7.98	4.74	5.39	5.95	5.38	5.19	100.00
Beskjeftigede, pst.	28.01	9.61	20.77	15.06	5.98	3.70	4.13	4.46	3.65	4.63	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	4.64	3.35	2.73	2.42	2.18	2.11	2.03	1.93	1.98	2.41	2.98
A. Detaljhandel, i alt.											
Bedrifter, pst.	23.49	7.63	17.81	15.41	8.10	4.85	5.57	6.14	5.68	5.32	100.00
Beskjeftigede, pst.	33.16	8.70	16.83	13.63	6.63	3.73	4.38	4.52	4.07	4.35	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	3.58	2.89	2.39	2.24	2.07	1.95	1.99	1.87	1.82	2.07	2.53
1. Nærings- og nytelsesmidler.											
Bedrifter, pst.	24.55	7.52	18.06	15.29	7.89	4.48	5.35	6.08	5.71	5.07	100.00
Beskjeftigede, pst.	30.08	9.35	17.81	13.93	6.89	3.76	4.53	4.74	4.32	4.59	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	2.84	2.89	2.29	2.11	2.03	1.95	1.97	1.81	1.76	2.10	2.32
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.											
Bedrifter, pst.	26.84	8.28	17.05	15.81	7.30	4.52	5.58	6.27	5.68	2.67	100.00
Beskjeftigede, pst.	42.54	6.98	14.83	12.83	5.70	3.11	4.05	4.15	3.60	2.21	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	6.06	3.22	3.22	3.10	2.98	2.63	2.77	2.53	2.42	3.16	3.82
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler.											
Bedrifter, pst.	24.20	9.75	17.48	15.97	8.57	3.70	5.55	7.06	5.71	2.01	100.00
Beskjeftigede, pst.	36.87	9.65	17.68	12.18	5.86	2.22	3.32	4.89	4.98	2.35	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	5.55	3.60	3.68	2.78	2.49	2.18	2.18	2.52	3.18	4.25	3.64
4. Møbler, innbo, brensel.											
Bedrifter, pst.	16.16	8.82	19.32	18.14	9.58	6.15	6.20	6.30	6.10	3.23	100.00
Beskjeftigede, pst.	25.52	9.57	20.23	16.18	7.24	4.88	5.17	4.48	4.16	2.57	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	4.00	2.74	2.65	2.25	1.91	2.01	2.11	1.80	1.72	2.02	2.53
5. Husgeråd.											
Bedrifter, pst.	37.49	8.81	15.04	14.22	6.11	3.64	3.88	5.05	3.88	1.88	100.00
Beskjeftigede, pst.	50.08	8.82	11.95	11.23	5.10	2.59	2.60	3.22	2.19	2.22	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	5.02	3.76	2.98	2.97	3.13	2.68	2.52	2.40	2.12	4.44	3.76
6. Andre artikler til personlig bruk.											
Bedrifter, pst.	31.45	7.69	14.17	10.12	5.94	3.64	4.77	4.59	3.82	13.81	100.00
Beskjeftigede, pst.	48.58	7.21	12.19	8.72	4.54	2.15	3.33	2.95	2.23	8.10	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	4.82	2.92	2.69	2.69	2.39	1.84	2.18	2.01	1.82	1.83	3.12
7. Automobiler og ekvisita, artikler til erhvervsmessig bruk.											
Bedrifter, pst.	13.25	8.42	19.73	18.24	9.67	6.38	6.33	5.38	4.83	7.77	100.00
Beskjeftigede, pst.	20.06	9.62	17.91	18.54	7.52	5.39	4.38	4.97	4.59	7.02	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	3.37	2.54	2.02	2.27	1.73	1.88	1.54	2.06	2.11	2.01	2.23

Bedriftene fordelt etter startår. Fordelings- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter som er startet: Før 1914	1914–1919	1920–1926	1927–1930	1931–1932	1933	1934	1935	1936	Uoppgitt når startet	I alt
Handelsvirksomh. (forts.).											
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v.											
Bedrifter, pst.	9.13	4.42	17.54	16.51	11.33	8.70	8.33	9.03	8.61	6.40	100.00
Beskjeftigede, pst.	12.17	5.76	17.51	16.63	10.84	8.09	7.67	7.63	7.52	6.18	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	1.64	1.61	1.23	1.24	1.18	1.15	1.14	1.04	1.08	1.19	1.23
9. Annen varehandel.											
Bedrifter, pst.	23.25	8.51	20.67	15.35	9.27	4.41	4.71	5.62	5.17	3.04	100.00
Beskjeftigede, pst.	33.77	8.66	18.41	12.90	8.49	4.01	3.90	3.90	3.84	2.12	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	3.85	2.70	2.36	2.23	2.43	2.41	2.19	1.84	1.97	1.85	2.65
B. Engroshandel, i alt.											
Bedrifter, pst.	31.10	10.51	18.58	14.36	6.37	3.62	3.82	4.37	3.05	4.22	100.00
Beskjeftigede, pst.	49.39	9.88	16.03	9.20	3.48	2.27	1.72	1.95	1.70	4.38	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	10.48	6.20	5.69	4.23	3.61	4.14	2.97	2.94	3.67	6.86	6.60
Herav:											
1. NæringS- og nytelsesmidler.											
Bedrifter, pst.	30.16	10.50	19.61	15.50	6.27	3.64	3.73	4.53	2.58	3.48	100.00
Beskjeftigede, pst.	42.65	8.28	20.21	13.11	3.38	2.66	2.03	2.65	2.00	3.03	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	7.40	4.13	5.39	4.43	2.82	3.83	2.85	3.07	4.05	4.56	5.23
C. Kombinert engros- og detaljhandel, i alt.											
Bedrifter, pst.	48.12	8.27	14.10	9.96	5.08	3.38	2.63	3.95	2.07	2.44	100.00
Beskjeftigede, pst.	66.59	10.36	10.02	4.98	2.67	1.15	0.67	1.27	0.74	1.55	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	15.42	13.95	7.92	5.57	5.85	3.78	2.86	3.57	4.00	7.08	11.14
D. Agentur- og kommisjonshandel, i alt.											
Bedrifter, pst.	18.25	9.67	19.63	15.19	9.12	5.14	5.85	6.23	5.52	5.40	100.00
Beskjeftigede, pst.	24.30	9.59	19.36	14.12	7.37	4.65	4.80	4.96	7.07	3.78	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	2.71	2.02	2.00	1.89	1.64	1.84	1.67	1.62	2.60	1.42	2.03
III. Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt.											
Bedrifter, pst.	20.66	9.86	18.11	13.74	7.48	5.55	6.02	6.17	6.36	6.05	100.00
Beskjeftigede, pst.	28.59	11.14	17.21	13.25	5.44	4.79	4.45	4.61	4.00	6.52	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	5.75	4.69	3.95	4.01	3.02	3.59	3.07	3.10	2.62	4.48	4.18
1. Hoteller, åpne hele året.											
Bedrifter, pst.	39.25	12.01	18.19	10.58	4.04	3.80	2.38	2.62	1.78	5.35	100.00
Beskjeftigede, pst.	43.59	12.41	15.89	9.96	4.03	3.27	1.68	2.33	1.37	5.47	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	6.06	5.63	4.76	5.13	5.44	4.69	3.85	4.86	4.20	5.58	5.48

Bedriftene fordelt etter startår. Fordelings- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter som er startet:										
	Før 1914	1914–1919	1920–1926	1927–1930	1931–1932	1933	1934	1935	1936	Uoppgitt når startet	I alt
Iotell- og restaurantvirksomhet (forts.).											
. Hoteller, åpne ele året med restaurant.											
edrifter, pst.	20.00	17.50	21.66	14.17	6.67	3.75	4.58	3.75	3.75	4.17	100.00
eskjeftigede, pst.	36.19	12.49	24.23	10.03	5.94	2.20	3.52	0.79	0.92	3.69	100.00
eskjeftigede pr. bedrift.	17.15	6.76	10.60	6.71	8.44	5.56	7.27	2.00	2.33	8.40	9.48
. Pensjonater, delv. forb. med kafé, åpne hele året.											
edrifter, pst.	18.41	9.85	16.70	14.78	8.78	4.07	7.07	6.85	10.28	3.21	100.00
eskjeftiget, pst.	24.91	9.83	19.32	13.28	8.17	3.25	5.71	5.84	7.17	2.52	100.00
eskjeftigede pr. bedrift.	4.36	3.22	3.73	2.90	3.00	2.58	2.61	2.75	2.25	2.53	3.22
. Hoteller og pensjonater drevet seongmessig, delv. i forb. med kafé.											
edrifter, pst.	24.51	6.23	17.90	14.59	8.75	7.98	5.06	6.23	2.33	6.42	100.00
eskjeftigede, pst.	25.17	14.89	16.91	13.80	7.31	7.71	4.33	4.47	1.49	3.92	100.00
eskjeftigede pr. bedrift.	1.48	3.44	1.36	1.36	1.20	1.39	1.23	1.03	0.92	0.88	1.44
. Kaféer og restauranter.											
edrifter, pst.	14.54	9.70	17.76	13.91	7.59	5.64	6.74	7.32	9.27	7.53	100.00
eskjeftigede, pst.	21.56	10.71	15.92	15.84	5.42	6.22	5.68	6.58	6.01	6.06	100.00
eskjeftigede pr. bedrift.	7.15	5.33	4.32	5.49	3.44	5.32	4.06	4.33	3.13	3.87	4.82
. Restauranter på skip.											
edrifter, pst.	35.43	8.33	12.50	14.58	–	6.25	2.08	–	6.25	14.58	100.00
eskjeftigede, pst.	25.31	2.47	5.14	5.14	–	1.23	0.21	–	1.03	59.47	100.00
eskjeftigede pr. bedrift.	7.24	3.00	4.17	3.57	–	2.00	1.00	–	1.67	41.29	10.13
7. Marketenterier.											
edrifter, pst.	31.82	27.27	9.09	–	–	–	–	–	4.55	27.27	100.00
eskjeftigede, pst.	26.08	43.48	21.74	–	–	–	–	–	–	8.70	100.00
eksjeftigede pr. bedrift.	0.86	1.67	2.50	–	–	–	–	–	–	0.33	1.05
3. Pleiehjem for amle, syke, barn o. l.											
edrifter, pst.	10.20	8.16	30.62	24.50	–	8.16	6.12	4.08	2.04	6.12	100.00
eskjeftigede, pst.	28.77	12.33	26.37	16.78	–	3.42	3.77	1.37	1.37	5.82	100.00
eskjeftigede pr. bedrift.	16.80	9.00	5.13	4.08	–	2.50	3.67	2.00	4.00	5.67	5.96
9. Losjihus, små aféer o. l. med omsetning under 1000 kr.											
edrifter, pst.	13.37	7.52	18.66	15.18	11.00	7.10	9.33	8.36	5.58	3.90	100.00
eskjeftigede, pst.	14.71	8.05	19.43	14.94	10.57	7.36	9.08	7.70	4.14	4.02	100.00
eskjeftigede pr. bedrift.	1.33	1.30	1.26	1.19	1.16	1.25	1.18	1.12	0.90	1.25	1.21

Bedriftene fordelt etter startår. Fordelings- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter som er startet:										
	Før 1914	1914–1919	1920–1926	1927–1930	1931–1932	1933	1934	1935	1936	Uoppgitt når startet	I alt
IV. Annen forretningsvirksomhet, i alt.											
Bedrifter, pst.	33.60	9.79	13.17	10.19	5.63	2.96	3.51	3.11	2.60	15.44	100.0
Beskjeftigede, pst.	47.60	11.22	10.76	9.25	3.50	1.84	1.94	1.61	1.26	11.02	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	5.52	4.46	3.19	3.54	2.43	2.43	2.15	2.02	1.89	2.78	3.9
V. Transport, i alt.											
Bedrifter, pst.	12.33	5.62	13.74	14.10	6.01	3.09	3.68	3.99	3.88	33.56	100.0
Beskjeftigede, pst.	29.03	9.72	9.71	8.10	2.45	1.78	1.83	1.47	1.46	34.45	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	12.13	8.91	3.64	2.96	2.10	2.97	2.56	1.90	1.94	5.29	5.1
Herav:											
6. Rutebildrift.											
Bedrifter, pst.	3.26	7.47	37.74	26.25	5.94	2.87	2.87	4.98	4.21	4.41	100.0
Beskjeftigede, pst.	14.57	9.27	41.57	21.28	2.70	1.49	1.80	1.84	2.02	3.46	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	19.06	5.28	4.69	3.45	1.94	2.20	2.67	1.58	2.05	3.35	4.2
7. Drosjebileiere.											
Bedrifter, pst.	3.03	7.46	32.27	26.24	7.76	4.05	4.91	4.76	4.09	5.43	100.0
Beskjeftigede, pst.	4.85	9.93	35.69	23.22	6.37	3.14	3.83	3.56	2.91	6.50	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	2.28	1.90	1.58	1.27	1.17	1.11	1.11	1.07	1.02	1.71	1.4
8. Lastebileiere og -sentraler.											
Bedrifter, pst.	1.95	2.19	11.66	24.77	14.03	7.00	8.63	11.06	10.87	7.84	100.0
Beskjeftigede, pst.	3.80	3.45	13.63	25.61	13.49	6.57	7.74	10.04	9.47	6.20	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	2.91	2.35	1.74	1.54	1.43	1.40	1.34	1.35	1.30	1.18	1.4
9. Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest.											
Bedrifter, pst.	16.97	8.56	25.68	26.58	6.31	2.40	3.90	2.10	2.70	4.80	100.0
Beskjeftigede, pst.	23.49	12.98	24.46	19.63	3.47	1.21	2.22	1.74	1.78	9.02	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	4.31	4.72	2.96	2.30	1.71	1.56	1.77	2.57	2.06	5.84	3.1
10. Vognmenn.											
Bedrifter, pst.	37.92	18.86	18.07	10.02	3.34	1.18	1.96	0.79	1.57	6.29	100.0
Beskjeftigede, pst.	42.03	17.61	17.89	9.29	3.05	0.56	1.94	0.69	1.11	5.83	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	1.57	1.32	1.40	1.31	1.29	0.67	1.40	1.25	1.00	1.31	1.4
11. Flyttebyråer, viserguttkontorer, spedisjonskontorer o. l.											
Bedrifter, pst.	14.48	14.48	21.38	20.00	10.34	3.45	2.07	3.45	4.14	6.21	100.0
Beskjeftigede, pst.	26.08	18.74	16.07	13.50	6.52	2.33	1.28	1.63	2.44	11.41	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	10.67	7.67	4.45	4.00	3.73	4.00	3.67	2.80	3.50	10.89	5.9
18. Skipsrederivirksomhet.											
Bedrifter, pst.	23.32	14.00	17.79	16.04	5.54	5.10	4.66	4.66	4.52	4.37	100.0
Beskjeftigede, pst.	49.07	17.21	11.18	9.46	1.77	2.48	2.31	1.24	1.22	4.06	100.0
Beskjeftigede pr. bedrift.	97.24	56.86	29.05	27.28	14.79	22.46	22.88	12.28	12.48	42.93	46.2

Bedriftene fordelt etter startår. Fordelings- og gjennomsnittstall. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter som er startet										
	Før 1914	1914–1919	1920–1926	1927–1930	1931–1932	1933	1934	1935	1936	Uoppgitt når startet	I alt
Transport (forts.).											
19. Småbåtfart.											
Bedrifter, pst.	15.52	14.02	21.73	16.28	8.75	4.89	6.30	3.95	4.23	4.33	100.00
Beskjeftigede, pst.	18.04	13.08	22.10	15.06	8.23	5.60	6.16	3.66	3.66	4.41	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	2.75	2.21	2.41	2.19	2.23	2.71	2.31	2.19	2.04	2.41	2.37
VI. Fangstvirksomhet, i alt.											
Bedrifter, pst.	6.25	3.75	8.75	8.12	11.25	7.50	11.88	20.63	20.00	1.87	100.00
Beskjeftigede, pst.	5.45	2.18	39.07	19.93	11.51	4.04	8.31	3.29	2.95	3.27	100.00
Beskjeftigede pr. bedrift.	23.50	15.67	120.29	66.08	27.56	14.50	18.84	4.30	3.97	47.00	26.94

Av alle industribedriftene i landet var 28.73 pst. oppgitt å være startet før 1914, 11.31 pst. var startet mellom 1914 og 1919, 16.84 pst. mellom 1920 og 1926, 11.83 pst. mellom 1927 og 1930, 6.25 pst. i 1931—32, 3.68 pst. i 1933, 4.10 pst. i 1934, 4.36 pst. i 1935 og 4.39 pst. i 1936. Det gir for de fire siste årene tilsammen ca. 5 200 nystartede bedrifter i denne næringen. For 8.51 pst. av bedriftene i industrien var startåret ikke oppgitt. Av alle beskjeftigede i industrien hadde 46.76 pst. sitt arbeid i bedrifter startet før 1914, 9.68 pst. i bedrifter startet mellom 1914 og 1919, 10.57 pst. i bedrifter startet mellom 1920 og 1926, 7.15 pst. i bedrifter startet mellom 1927 og 1930, 2.93 pst. i bedrifter startet i 1931—32 og henholdsvis 1.75, 1.82, 2.11 og 2.19 pst., i alt 7.87 pst. i de bedriftene som er startet i årene fra 1933. På bedrifter med uoppgitt startår faller 15.04 pst. av de beskjeftigede i industrien. Tidsrommene foran har ikke like mange år, og tallene er også av den grunn ikke direkte jevnføre. Regner en ut årsgjennomsnittene, får en at gjennomsnittlig 1.89 pst. av de bestående bedrifter var startet i hvert av årene 1914—19, 2.41 pst. i hvert av årene 1920—26, 2.96 pst. i hvert av årene 1927—30, 3.13 pst. i hvert av årene 1931 og 1932 og som nevnt 3.68, 4.10, 4.36 og 4.39 pst. i årene 1933, 1934, 1935 og 1936.

Den gjennomsnittlige bedriftsstørrelse for bedrifter med uoppgitt startår er meget stor, 17.32 beskjeftigede pr. bedrift. Ellers er det bedriftene som er startet før 1914 som har den største gjennomsnittsstørrelsen med 15.95 beskjeftigede pr. bedrift. Bedrifter startet mellom 1914 og 1919 er noe mindre, med 8.39 beskjeftigede pr. bedrift. De bedriftene som er startet mellom 1920 og 1926 har 6.15, de som er startet mellom 1927 og 1930 5.93, og de som ble startet i 1931—32 4.59 beskjeftigede pr. bedrift. For de bedriftene som er startet de fire siste årene er gjennomsnittsstørrelsen uttrykt ved personer pr. bedrift hen-

holdsvis 4.68, 4.35, 4.74 og 4.89. At de nye bedriftene er de minste, er jo naturlig, fordi de ikke har hatt den tid på seg som de eldre bedriftene til å vokse.

I følgende tabell er det vist hvordan de bedriftene i industrien som er startet i de forskjellige tidsperioder deler seg på bygder og byer.

Industrien. Bedrifter startet i de forskjellige tidsperioder delt på bygder og byer.

Bedrifter som er startet	Bedrifter		Beskjeftigede	
	Bygder pst.	Byer pst.	Bygder pst.	Byer pst.
Før 1914	52.37	47.63	41.95	58.05
1914—1919	60.00	40.00	53.01	46.99
1920—1926	59.88	40.12	53.04	46.96
1927—1930	57.62	42.38	46.71	53.29
1931—1932	56.61	43.39	47.70	52.30
1933	55.21	44.79	43.65	56.35
1934	58.94	41.06	52.32	47.68
1935	57.13	42 87	54.60	45.40
1936	60.58	39.42	55.66	44.34
Uoppgitt når startet	75.37	24.63	75.31	24.69
I alt	58.28	41.72	50.51	49.49

Bygdenes andel av bedriftene er større for bedrifter startet i krigstiden og etterkrigstiden enn for bedrifter startet før 1914. Av de bedrifter som er startet før 1914 ligger 52.37 pst. i bygdene og 47.63 pst. i byene, mens bygdene har en høyere og byene en lavere prosentdel av de bedriftene som er startet senere. Av de beskjeftigede i bedrifter som er startet før 1914, faller 58.05 pst. på byene, på bygdene 41.95 pst., men for alle senere perioder ligger bygdenes tall høyere og de er til dels også større enn tallene for byene. Dette må kunne tas som et uttrykk for hvordan industrialiseringen hos oss i de siste tyve år særlig har foregått på landsbygda, med det resultat at en stor del av vår industri nå ligger der.

I tabellen på side 263 er vist fordelingen på aldersgrupper særskilt for bygdenes og byenes bedrifter i industri og håndverk.

Det store antall bedrifter med uoppgitt startår i bygdene vanskeliggjør jevnføringen her. En hel del av disse bedrifter kan nemlig være gamle bedrifter. Men en kan selvsagt ikke regne med at de alle er startet før 1914, og tallene gir derfor uttrykk for at en større del av bedriftstallet og de beskjeftigede i byene hører til de eldre bedrifter enn tilfelle er i bygdene.

For de enkelte industrigruppene viser en til oversiktstabellen foran og til tallene i Bedriftstellingens 1. hefte.

I handelsnæringen er aldersoppbyggingen sterkere preget av de nystartede bedrifter enn i industrien. 24.12 pst. av alle bedriftene med 28.01 pst. av de beskjeftigede er startet før 1914, og 21.46 pst. av bedriftene med 15.94 pst. av de beskjeftigede i de fire siste årene. I detaljhandelen var 23.49 pst. av bedriftene startet før 1914, og de hadde 33.16 pst. av beskjeftigelsen, 22.24 pst. av bedriftene

Bedriftene fordelt etter startår. Industrien i bygder og byer.

Bedrifter som er startet	Bygder			Byer		
	Antall bedrifter, pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskjeftigede pr. bedrift	Antall bedrifter, pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskjeftigede pr. bedrift
Før 1914	25.82	38.85	12.78	32.81	54.84	19.44
1914—1919	11.64	10.16	7.41	10.85	9.18	9.85
1920—1926	17.30	11.10	5.45	16.19	10.03	7.20
1927—1930	11.69	6.61	4.80	12.02	7.70	7.45
1931—1932	6.07	2.77	3.87	6.50	3.09	5.54
1933	3.48	1.51	3.70	3.95	2.00	5.88
1934	4.15	1.89	3.87	4.04	1.76	5.06
1935	4.28	2.28	4.53	4.48	1.94	5.02
1936	4.56	2.41	4.49	4.14	1.96	5.50
Uoppgitt når startet	11.01	22.42	17.30	5.02	7.50	17.36
I alt	100.00	100.00	8.49	100.00	100.00	11.63

med 16.7 pst. av beskjeftigelsen er startet i de fire siste årene, et betydelig høyere tall enn for industrien.

Fordelingen på bygder og byer av de bedrifter som er startet i de forskjellige periodene, viser at byene har hatt en stort sett stigende og bygdene en synkende andel av de bedrifter som er startet i de senere år. Dette er vist i tabellen nedenfor, og har sin særlige interesse sammenholdt med de tilsvarende oppgaver for industrien, som som nevnt, viste at en større andel av de nystartede bedriftene falt på bygdene i de senere år jevnført med før.

Fordelingen etter startår for detaljhandelen særskilt i bygder og byer er vist i tabellen på side 264. Omtrent samme prosentdel av bedriftene i bygder og byer er startet før 1914, nemlig 23.46 pst. av bedriftene i bygdene og 23.51 pst.

Detaljhandelen. Bedrifter startet i de forskjellige tidsperioder delt på bygder og byer.

Bedrifter som er startet	Bedrifter		Beskjeftigede	
	Bygder pst.	Byer pst.	Bygder pst.	Byer pst.
Før 1914	43.68	56.32	29.95	70.05
1914—1919	44.51	55.49	36.57	63.43
1920—1926	48.55	51.45	40.04	59.96
1927—1930	46.59	53.41	38.08	61.92
1931—1932	40.22	59.78	32.05	67.95
1933	41.36	58.64	34.28	65.72
1934	41.50	58.50	34.38	65.62
1935	41.78	58.22	35.67	64.33
1936	36.40	63.60	32.57	67.43
Uoppgitt når startet	38.56	61.44	32.60	67.40
I alt	43.74	56.26	34.31	65.69

av bedriftene i byene. Men de eldre bedriftene i byene er større enn de tilsvarende bedrifter i bygdene, slik at en relativt større del av de beskjeftigede i byene har sitt arbeid i bedrifter startet før 1914 enn tilfellet er for bygdene. En jevnføring mellom bygdene og byene viser videre at bygdene har en relativt mindre prosentdel bedrifter startet i de senere årene enn byene har.

Bedriftene fordelt etter startår. Detaljhandel i bygder og byer.

Bedrifter som er startet	Bygder			Byer		
	Antall bedrifter, pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskjeftigede pr. bedrift	Antall bedrifter, pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskjeftigede pr. bedrift
Før 1914	23.46	28.95	2.45	23.51	35.36	4.45
1914—1919	7.76	9.28	2.37	7.53	8.40	3.30
1920—1926	19.77	19.65	1.97	16.29	15.36	2.79
1927—1930	16.41	15.13	1.83	14.62	12.84	2.60
1931—1932	7.45	6.19	1.65	8.61	6.86	2.36
1933	4.58	3.72	1.61	5.06	3.73	2.18
1934	5.29	4.38	1.65	5.80	4.37	2.23
1935	5.86	4.70	1.59	6.35	4.43	2.06
1936	4.73	3.87	1.62	6.42	4.18	1.92
Uoppgitt når startet	4.69	4.13	1.75	5.81	4.47	2.27
I alt	100.00	100.00	1.99	100.00	100.00	2.96

I detaljhandelen som i industrien veksler fordelingen etter startår sterkt fra gruppe til gruppe, men en må også om disse detaljer vise til tabellene.

Engroshandelsbedriftene er gjennomgående eldre enn detaljhandelsbedriftene. 31.10 pst. av bedriftene med 49.39 pst. av alle de beskjeftigede er gitt opp å være startet før 1914, og bare 14.86 pst. av bedriftene med 7.64 pst. av de beskjeftigede er startet de siste fire årene. I enda høyere grad er de kombinerte engros- og detaljhandelsforretninger gamle bedrifter. 48.12 pst. av bedriftene med 66.59 pst. av de beskjeftigede er startet før 1914, og bare 12.03 pst. av bedriftene med 3.83 pst. av de beskjeftigede er startet i årene mellom 1933 og 1936. Agentur- og kommisjonshandelen derimot har få eldre bedrifter og mange nystartinger i de siste årene. Bare 18.25 pst. av bedriftene med 24.30 pst. av de beskjeftigede er startet før 1914, og ikke mindre enn 22.74 pst. av bedriftene med 21.48 pst. av de beskjeftigede er startet i de siste fire år.

Av bedriftene i hotell- og restaurantnæringen er vel femteparten, 20.66 pst. med 28.59 pst. av de beskjeftigede startet før 1914. I de siste fire årene er det startet 1 156 bedrifter i hotell- og restaurantnæringen, 24.10 pst. av hele bedriftstallet, med 17.85 pst. av alle de beskjeftigede i næringen. Som i industrien og i handelen er også i hotell- og restaurantvirksomheten de nystartede bedrifter mindre enn de eldre.

Hotell- og restaurantvirksomhet. Bedrifter startet i de forskjellige tidsperioder delt på bygder og byer.

Bedrifter som er startet	Bedrifter		Beskjeftigede	
	Bygder pst.	Byer pst.	Bygder pst.	Byer pst.
Før 1914	56.31	43.69	28.58	71.42
1914—1919	50.95	49.05	31.82	68.18
1920—1926	62.72	37.28	38.09	61.91
1927—1930	61.46	38.54	31.89	68.11
1931—1932	60.45	39.55	33.64	66.36
1933	64.29	35.71	30.99	69.01
1934	61.59	38.41	33.18	66.82
1935	64.53	35.47	38.41	61.59
1936	60.66	39.34	40.48	59.52
Uoppgitt når startet	62.41	37.59	28.25	71.75
I alt	59.87	40.13	32.52	67.48

Som det går fram av tabellen foran, har bygdene en noe større del av de forholdsvis nystartede bedriftene og av personer beskjeftiget i disse bedriftene, enn av de eldre bedriftene, mens det for byene er omvendt. Dette slår også igjennom om en fordeler bedriftene i bygder og byer hver for seg etter alder, som i følgende tabell.

Bedriftene fordelt etter startåret. Hotell- og restaurantnæringen i bygder og byer.

Bedrifter som er startet	Bygder			Byer		
	Antall bedrifter, pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskjeftigede pr. bedrift	Antall bedrifter, pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskjeftigede pr. bedrift
Før 1914	19.43	25.12	2.92	22.49	30.27	9.40
1914—1919	8.39	10.90	2.93	12.05	11.25	6.52
1920—1926	18.98	20.15	2.40	16.83	15.79	6.55
1927—1930	14.10	12.99	2.08	13.20	13.37	7.08
1931—1932	7.56	5.63	1.68	7.38	5.35	5.07
1933	5.95	4.58	1.73	4.94	4.90	6.94
1934	6.20	4.54	1.65	5.77	4.40	5.33
1935	6.65	5.45	1.85	5.45	4.21	5.39
1936	6.44	4.98	1.75	6.23	3.53	3.96
Uoppgitt når startet	6.30	5.66	2.03	5.66	6.93	8.55
I alt	100.00	100.00	2.26	100.00	100.00	6.99

I bygdene faller en forholdsvis mindre del av bedriftstallet og persontallet på bedrifter startet før 1914 enn i byene, mens bygdene har relativt flere nystartede bedrifter og personer beskjeftiget i nystartede bedrifter enn byene.

Av de enkelte grupper i hotell- og restaurantvirksomheten er kaféer og restauranter lite preget av de eldre bedriftene. Bare 14.54 pst. av bedriftene

med 21.56 pst. av de beskjeftigede er startet før 1914, 28.97 pst. av bedriftene med 24.49 pst. av de beskjeftigede de siste fire år. Også for hoteller og pensjonater drevet sesongmessig delvis i forbindelse med kafé og pensjonater delvis i forbindelse med kafé åpne hele året er det relativt mange bedrifter som er startet i de siste årene, mens gruppen «Hoteller åpne hele året» og «Hoteller åpne hele året med restaurant» er sterkere preget av de eldre bedriftene. Endelig er av losjihusene og småkaféene en betydelig del startet de siste årene, nemlig 30.37 pst. av bedriftene med 28.28 pst. av de beskjeftigede. Men dette er også en næring, hvor forholdene er lite stabile og hvor det foregår mye skiftninger.

I «Annen forretningsvirksomhet» er en relativt stor del av bedriftene, nemlig 33.6 pst. med 47.6 pst. av de beskjeftigede startet før 1914, og en relativt liten del, nemlig 12.18 pst. med 6.65 pst. av de beskjeftigede de siste fire årene.

For transportgruppen i alt har tallene mindre interesse, fordi startåret ikke kan gis opp for de tekniske enhetene i statsvirksomhetene innen jernbane-, post- og telegrafvesen. Av større interesse er tallene for den alminnelige landtransport. De er gitt i følgende tabell for alle gruppene under ett.

Alm. landtransport. Bedriftenes fordeling etter startåret. Riket, bygder, byer.

Bedrifter som er startet	Riket			Bygder			Byer		
	Antall bedrifter pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskj. pr. bedrift	Antall bedrifter pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskj. pr. bedrift	Antall bedrifter pst.	Antall beskj. personer, pst.	Beskj. pr. bedrift
Før 1914	6.01	11.32	3.48	2.07	3.29	2.46	12.77	20.41	3.77
1914—1919	5.96	8.71	2.70	3.25	5.28	2.51	10.61	12.59	2.80
1920—1926	21.60	24.95	2.13	19.90	23.27	1.81	24.56	26.86	2.58
1927—1930	24.49	22.14	1.66	27.40	27.38	1.55	19.48	16.20	1.96
1931—1932	10.17	7.92	1.44	11.93	10.65	1.38	7.14	4.83	1.60
1933	5.01	3.74	1.38	6.34	5.46	1.33	2.72	1.81	1.57
1934	6.17	4.53	1.35	7.90	6.64	1.30	3.21	2.14	1.57
1935	7.17	5.21	1.34	8.73	7.32	1.30	4.48	2.83	1.49
1936	6.93	4.94	1.32	8.33	6.81	1.27	4.52	2.82	1.47
Uoppgitt når startet	6.49	6.54	1.86	4.15	3.90	1.46	10.51	9.51	2.13
I alt	100.00	100.00	1.85	100.00	100.00	1.55	100.00	100.00	2.36

Både for riket, bygder og byer viser disse tallene en fordeling etter startår som skiller seg mye fra tallene for industrien, handelen og hotell- og restaurantvirksomheten. Selv om det også i disse næringene og især i hotell- og restaurantvirksomheten har vært en betydelig vekst i etterkrigsårene, er dette allikevel ikke som den alminnelige landtransport utpregede etterkrigsnæringer. Bare 6.01 pst. av alle bedriftene i alminnelig landtransport med 11.32 pst. av de beskjeftigede er startet før 1914, 25.28 pst. av bedriftene med 18.42 pst. av de beskjeftigede er startet de siste fire år. Fordelingstallene særskilt for bygder og

byer viser at disse bedriftene i byene gjennomgående er noe eldre enn i bygdene. Om en deler de bedriftene som er startet i de forskjellige tidsperioder på bygder og byer, får en også klart fram den sterke vekst som har funnet sted i denne næring i bygdene i de siste årene. Tallene er gitt i følgende tabell.

Alm. landtransport. Bedrifter startet i de forskjellige tidsperioder delt på bygder og byer.

Bedrifter som er startet	Bedrifter		Beskjeftigede	
	Bygder pst.	Byer pst.	Bygder pst.	Byer pst.
Før 1914	21.84	78.16	15.42	84.58
1914—1919	34.55	65.45	32.16	67.84
1920—1926	58.22	41.78	49.49	50.51
1927—1930	70.76	29.24	65.66	34.34
1931—1932	74.20	25.80	71.38	28.62
1933	80.05	19.95	77.35	22.65
1934	80.90	19.10	77.84	22.16
1935	77.01	22.99	74.50	25.50
1936	76.04	23.96	73.22	26.78
Uoppgitt når startet	40.45	59.55	31.70	68.30
I alt	63.24	36.76	53.07	46.93

I alle de enkelte gruppene av alminnelig landtransport er en betydelig del av bedriftene startet mellom 1920 og 1930, og en stor del også i de aller siste årene. Med unntak av vognmennene er det få bedrifter som daterer sin opprinnelse så langt tilbake som 1914 og før. Den største andel bedrifter startet i de siste årene har lastebileierne og -sentralene. Der er 37.56 pst. av bedriftene med 33.82 pst. av de beskjeftigede gitt opp å være startet i årene mellom 1933 og 1936. Foruten den sterke utvikling av lastebilkjøringen som har funnet sted i den siste tid, ligger nok også en del av årsaken til den høye prosentdel av nye bedrifter som denne gruppen viser i de hyppige skiftningene som en har i denne næringen. For drosjebileierne spiller bedrifter startet i de siste fire årene ikke på langt nær så stor rolle som for lastebileierne og -sentralene, idet blant drosjebileierne bare 17.81 pst. av bedriftene med 13.44 pst. av de beskjeftigede er startet i årene fra 1933 til 1936. I enda høyere grad gjelder dette rutebildriften, hvor bare 14.93 pst. av bedriftene med 7.15 pst. av de beskjeftigede er startet mellom 1933 og 1936.

I skipsfarten spiller også de eldre bedriftene en stor rolle, idet 23.32 pst. av bedriftene med 49.07 pst. av de beskjeftigede er oppgitt å være startet før 1914. En stor del av bedriftene i denne næringsgruppe er startet i årene 1914—19, 1920—26 og 1927—30, og 18.94 pst. av bedriftene er startet i de siste fire årene.

Denne gjennomgåelsen for de større næringsgruppene har vist at det er stor forskjell fra næringsgruppe til næringsgruppe med hensyn til bedriftenes alder. Den har også vist at nystartingene i de senere år i høy grad preger alders-

fordelingen for bedriftene i mange næringer. Ikke mindre enn 18 850 bedrifter med 54 314 beskjeftigede er gitt opp å være startet i årene 1933—34—35—36. Det er 18.5 pst. av alle bedriftene og 9.6 pst. av alle de beskjeftigede i de områdene av næringslivet bedriftstellingen har tatt med.

I tabellen nedenfor er tallene for disse nystartinger i de senere år ført opp.

Nystartede bedrifter 1933—36 fordelt på hovednæringsgrupper. Riket. Absolutte tall.

Næringsgrupper	Bedrifter startet									
	1933		1934		1935		1936		I alt	
	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.
Industri og håndverk	1 152	5 388	1 286	5 600	1 367	6 485	1 375	6 719	5 180	24 192
Handel	2 060	4 345	2 345	4 766	2 588	5 006	2 339	4 634	9 332	18 751
Hotell- og restaurantvirksomhet	266	955	289	886	296	919	305	798	1 156	3 558
Annen forretningsvirksomhet	134	326	159	342	141	285	118	223	552	1 176
Transport	535	1 591	637	1 628	691	1 313	671	1 304	2 534	5 836
Fangst	12	174	19	358	33	142	32	127	96	801
I alt	4 159	12 779	4 735	13 580	5 116	14 150	4 840	13 805	18 850	54 314

Relative tall.

Næringsgrupper	Bedrifter startet									
	1933		1934		1935		1936		I alt	
	Pst. bedrifter	Pst. beskjeft.	Pst. bedrifter	Pst. beskjeft.	Pst. bedrifter	Pst. beskjeft.	Pst. bedrifter	Pst. beskjeft.	Pst. bedrifter	Pst. beskjeft.
Industri og håndverk	27.70	42.16	27.16	41.24	26.72	45.83	28.41	48.67	27.48	44.55
Handel	49.53	34.00	49.53	35.09	50.59	35.38	48.33	33.57	49.51	34.52
Hotell- og restaurantvirksomhet	6.40	7.48	6.10	6.52	5.78	6.49	6.30	5.78	6.13	6.55
Annen forretningsvirksomhet	3.22	2.55	3.36	2.52	2.76	2.02	2.44	1.62	2.93	2.17
Transport	12.86	12.45	13.45	11.99	13.51	9.28	13.86	9.44	13.44	10.74
Fangst	0.29	1.36	0.40	2.64	0.64	1.00	0.66	0.92	0.51	1.47
I alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Som de står, gir disse tallene uttrykk for en betydelig tilvekst i næringslivet i disse årene. Men de kan ikke tas som uttrykk for noen nettoøking. Som nevnt foran, har en jo nemlig i mange tilfelle ikke fått oppgitt bedriftenes opprinnelige startår, men bare det året de nye eiere overtok dem. Mye av det som her er regnet som nystartinger representerer derfor ikke ny beskjeftigelse. Det følger også av at en som startår skulle regne det tidspunkt da bedriften begynte den virksomhet den drev på tellingstiden, selv om den også ble drevet før, men i andre former.

På den annen side tyder oppgavene over de nystartede bedrifters størrelse på at en her i ikke liten grad skulle ha med nye bedrifter å gjøre, fordi de bedrif-

tene som er startet i de senere årene jevnt over er betydelig mindre enn de eldre bedriftene. Såfremt de bedriftene som er startet i de siste årene i vesentlig grad var eldre bedrifter som hadde skiftet eiere, skulle en ikke vente seg den typiske forskjellen i størrelsen på de eldre og de nye bedriftene som tallene viser.

Den overveiende del av de nye bedriftene og av dem som er beskjeftiget i de nystartede bedriftene faller på industrien og handelen. I industrien er det gitt opp å være startet 5 180 bedrifter mellom 1933 og 1936, med i alt 24 192 beskjeftigede. Det er 27.48 pst. av alle de bedriftene som er startet i disse årene, og 44.55 pst. av alle de beskjeftigede i de nystartede bedriftene. Handelsvirksomheten har 9 332 nystartede bedrifter med 18 751 beskjeftigede. Det er 49.51 pst. av alle de nystartede bedriftene og 34.52 pst. av de beskjeftigede i de nystartede bedriftene.

Jevnfører en den øking i beskjeftigelsen som bedriftstellingen viser for handelen og industrien sammenholdt med folketellingen i 1930 med nystartingene, viser det seg at man kommer til lavere tall enn oppgavene over nystartinger gir. Som sagt før er det imidlertid vanskelig å trekke sikre slutninger på grunnlag av en jevnføring av folketellingstallene og bedriftstellingens oppgaver, og av de grunner som er nevnt ovenfor er nystartede bedrifter ikke det samme som en nettotilvekst. Vi skal derfor ikke gå nærmere inn på dette.

I de følgende tabeller er det vist hvordan nystartingene 1933—36 deler seg på bygder og byer for hovednæringene.

Nystartede bedrifter 1933—36 delt på bygder og byer.

Næringsgrupper	Bedrifter startet									
	1933		1934		1935		1936		I alt	
	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.	Antall bedrifter	Antall beskjeft.
Bygder:										
Industri og håndverk	636	2 352	758	2 930	781	3 541	833	3 740	3 008	12 563
Handel	822	1 353	936	1 509	1 026	1 630	813	1 335	3 597	5 827
Hotell- og restaurantvirksomhet	171	296	178	294	191	353	185	323	725	1 266
Annen forretningsvirksomhet	22	32	23	32	25	31	23	26	93	121
Transport	418	673	500	828	535	843	494	713	1 947	3 057
Fangst	6	70	16	69	29	113	29	91	80	343
I alt	2 075	4 776	2 411	5 662	2 587	6 511	2 377	6 228	9 450	23 177
Byer:										
Industri og håndverk	516	3 036	528	2 670	586	2 944	542	2 979	2 172	11 629
Handel	1 238	2 992	1 409	3 257	1 562	3 376	1 526	3 299	5 735	12 924
Hotell- og restaurantvirksomhet	95	659	111	592	105	566	120	475	431	2 292
Annen forretningsvirksomhet	112	294	136	310	116	254	95	197	459	1 055
Transport	117	918	137	800	156	470	177	591	587	2 779
Fangst	6	104	3	289	4	29	3	36	16	458
I alt	2 084	8 003	2 324	7 918	2 529	7 639	2 463	7 577	9 400	31 137

Nystartede bedrifter 1933—36 delt på bygder og byer. Prosent-tall.

Næringsgrupper	Bygder		Byer	
	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.
Industri og håndverk	58.07	51.93	41.93	48.07
Handel	38.54	31.08	61.46	68.92
Hotell- og restaurantvirksomhet	62.72	35.58	37.28	64.42
Annen forretningsvirksomhet	16.85	10.29	83.15	89.71
Transport	76.84	52.38	23.16	47.62
Fangst	83.33	42.82	16.67	57.18
I alt	50.13	42.67	49.87	57.33

Selv om det ikke kan gi noe bilde av hvor utvidelsene i næringslivet og beskjeftigelsen har funnet sted i de siste oppgangsårene, kan det allikevel ha sin interesse å lokalisere denne sterke tilveksten av nye bedrifter og beskjeftigede i nye bedrifter noe nærmere.

I malmbrytingen er tilveksten liten, i alt bare 13 bedrifter med 328 beskjeftigede. I hovedgruppen «Bryting av mineraler m. v.» er det mange nystartede bedrifter med en mye større beskjeftigelse, nemlig 148 bedrifter som er kommet til siden 1933 med 768 beskjeftigede i alt. Herav faller en vesentlig del på feltspatt-, kvarts-, apatitt- o. l. mineralutvinning med 32 nye bedrifter og 360 beskjeftigede, og på steinbrott og marmorbrott med 42 nye bedrifter med 220 beskjeftigede. Videre har grusdrift 36 nye bedrifter med 105 beskjeftigede. For de andre undergruppene var tilveksten av nye bedrifter helt minimal. Nærings- og nytelsesmiddelindustrien har fra 1933 av 890 nye bedrifter med 3 367 beskjeftigede. Betydelig øking viser her slakting og kjøttindustri med 172 nye bedrifter og 373 beskjeftigede personer, meieriene med 45 nye bedrifter og 129 beskjeftigede, delikatessetilvirking og fiskematkjøkken med 74 nye bedrifter og 176 beskjeftigede, hermetikkindustrien med 61 nye bedrifter og 1 245 beskjeftigede, bakerier og konditorier, medregnet hjemmebakeriene, med 378 nye bedrifter og 807 beskjeftigede, sjokolade- og dropsfabrikkene med 6 nye bedrifter og 115 beskjeftigede, tobakksindustrien med 7 nye bedrifter og 117 beskjeftigede og gruppen «Annen nærings- og nytelsesmiddelindustri» med 43 nye bedrifter og 195 beskjeftigede. I alle de andre gruppene av nærings- og nytelsesmiddelindustri er tilveksten av nye bedrifter i de siste fire årene helt ubetydelig.

Fettindustrien har økt bedriftstallet med 86 siden 1933, og disse nye bedriftene beskjeftiger i alt 811 personer. Størsteparten av de nye bedriftene finner en i sild-, hval- og selolje, sildemel og guanoindustri med 24 nye bedrifter og 351 beskjeftigede, i såpe- og lystilvirking med 15 nye bedrifter og 102 beskjeftigede og i margarinindustrien med 32 nye bedrifter og 311 beskjeftigede. Den kjemiske og elektrokjemiske industri har en ubetydelig tilvekst siden 1933,

bare 54 nye bedrifter med 253 beskjeftigede i alt. En vesentlig del av nystartingene faller på kjemisk-tekniske fabrikker med 23 nye bedrifter og 117 beskjeftigede personer.

I treindustrien har tilveksten på nye bedrifter vært betydelig større, i alt 940 med 2 825 personer. Det er oppgitt å være startet siden 1933 438 sagbruk med 777 beskjeftigede, 28 bedrifter i den kombinerte sagbruk- og høvlerigruppen med 146 beskjeftigede, 68 kassefabrikker med 131 beskjeftigede, 161 møbelfabrikker med 772 beskjeftigede, 30 nye dør- og vindusfabrikker med 138 beskjeftigede, 72 snekkerier med 213 beskjeftigede og 70 bedrifter i annen treindustri med 315 beskjeftigede. I alle de andre enkeltgruppene ligger tallet på beskjeftigede personer i nystartede bedrifter under 100. Papirindustrien har meget få nye bedrifter siden 1933, bare 22 med 83 beskjeftigede personer i alt. Dette er først og fremst bedrifter i gruppen «Annen papir- og pappvareindustri». I den grafiske industri er det oppgitt å være startet mellom 1933 og 1936 i alt 95 nye bedrifter med 364 beskjeftigede. Herav faller 37 bedrifter med 165 beskjeftigede på gruppen «Andre trykkerier» og 30 bedrifter med 101 beskjeftigede på fotografer. I de andre gruppene er tilveksten meget liten.

I lær- og gummiindustrien er tilveksten 101 bedrifter med 607 beskjeftigede personer. Herav faller 48 bedrifter med 163 beskjeftigede på salmakerne, 13 bedrifter med 98 beskjeftigede på gruppen «Diverse lærindustri» og 34 bedrifter med 319 beskjeftigede på gummivareindustrien.

I tekstilindustrien er fra 1933 til 1936 startet i alt 126 bedrifter med 934 beskjeftigede personer. Herav faller 9 bedrifter med 145 beskjeftigede på ullspinnerier og -veverier, 22 bedrifter og 396 beskjeftigede på trikotasjeindustri, 45 bedrifter med 113 beskjeftigede på strikkersker, 10 bedrifter med 94 beskjeftigede på gruppen «Annen tekstilindustri». De andre tekstilindustrigruppene viser en minimal øking. For hele bekledningsindustrien under ett er det gitt opp å være startet siden 1933 600 bedrifter med 3 118 beskjeftigede. Skofabrikkene har 18 nye bedrifter med 128 beskjeftigede, håndskomakerne 94 nye bedrifter med 206 beskjeftigede, systuene 229 nye bedrifter med 904 beskjeftigede, skredderne 129 bedrifter med 524 beskjeftigede, konfeksjonsfabrikkene 74 bedrifter med 1 028 beskjeftigede og annen konfeksjonsindustri 17 nye bedrifter med 132 beskjeftigede. I ingen av de andre gruppene har de nystartede bedrifter så mye som 100 beskjeftigede personer. I rensing og toalettvirksomhet er det i alt gitt opp å være startet 334 nye bedrifter med 886 beskjeftigede siden 1933. Herav falt 269 bedrifter med 643 beskjeftigede på barbering og frisering, 24 bedrifter med 92 beskjeftigede på strykerier og vaskerier og 35 nye bedrifter med 133 beskjeftigede på renserier og fargeindustri.

For hele gruppen «Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann» er det 67 nye bedrifter med 156 beskjeftigede og i «Industri basert på ikke metalliske mineraler» 99 nye bedrifter med 580 beskjeftigede. Her har steinhoggerier og -sliperier 40 nye bedrifter med 129 beskjeftigede, maling og knusing av mineraler og stein 21 nye bedrifter med 168 beskjeftigede, glassindustrien 4 nye bedrifter med 100 beskjeftigede. På de andre gruppene er tilveksten meget

liten. I hele metallindustrien er det en tilvekst på 572 bedrifter med 2 519 beskjeftigede. Mekaniske verksteder har 37 nye bedrifter med 161 beskjeftigede. Automobilfabrikker og flyfabrikker, medregnet karosseriverksteder, har 25 nye bedrifter med 190 beskjeftigede, automobilreparasjons- og garasjeverksteder 149 nye bedrifter med 613 beskjeftigede og elektroteknisk industri 42 nye bedrifter med 415 beskjeftigede. Radioapparatfabrikker og -reparasjonsverksteder har 22 nye bedrifter med 159 beskjeftigede, smier 51 nye bedrifter med 141 beskjeftigede, annen metallvareindustri 17 nye bedrifter med 128 beskjeftigede og båtbyggeriene 47 nye bedrifter med 183 beskjeftigede. I alle de andre gruppene er de nystartede bedriftene av mindre betydning.

I anleggs- og byggevirksomheten har tallene for det offentlige anleggsarbeid mindre interesse. Av den egentlige byggevirksomhet er 773 bedrifter med 4 205 beskjeftigede oppgitt å være startet mellom 1933 og 1936, men disse tall har og mindre betydning fordi tallet på bedrifter med uoppgitt startår her er meget stort. En skal nevne at 36 bedrifter i entreprenørvirksomheten med 776 beskjeftigede er oppgitt å være startet siden 1933. Det samme gjelder 35 murmestre med 216 beskjeftigede, 26 bygningssnekkere med 102 beskjeftigede, 253 tømmermenn og byggmestre med 1 262 beskjeftigede, 94 bygningsmalere med 349 beskjeftigede, 60 bedrifter som driver elektrisk installasjonsvirksomhet med 279 beskjeftigede, 37 blikkenslagere med 107 beskjeftigede og 48 rørleggerbedrifter med 281 beskjeftigede.

I hele handelsnæringen var det 9 332 nystartede bedrifter med 18 751 beskjeftigede. Av disse falt storparten på detaljhandelen med 7 961 nystartede bedrifter og over halvparten av disse igjen, nemlig 4 671 bedrifter med 8 698 beskjeftigede, var nystartede bedrifter i detaljhandel med nærings- og nytelsesmidler. De fleste enkeltgrupper her viser en betydelig tilvekst av nye bedrifter. Således var det i kolonialhandelen 767 nye bedrifter med 1 867 beskjeftigede, 1 061 nye landhandlerier med 1 867 beskjeftigede, 96 nye samvirkelag med 253 beskjeftigede, 381 nye bakerforretninger med 680 beskjeftigede, 565 nye mjølk- og delikatesseforretninger med 980 beskjeftigede, 279 nye kjøtt- og pølsevareforretninger med 612 beskjeftigede, 220 nye fisk- og viltforretninger med 409 beskjeftigede, 399 nye frukt-, konfekt- og grønnsakforretninger med 635 beskjeftigede, 251 nye tobakks- og sigarforretninger med 369 beskjeftigede og 610 nye frukt- og tobakksforretninger med 930 beskjeftigede. Bare i spesialbransjer som smør-, egg- og osteforretninger, kaffe- og teforretninger og handel med øl, vin og spirituosa, var det ingen tilvekst av betydning i de siste fire år.

Detaljhandel med tekstilvarer og klær viser fra 1933 til 1936 834 nystartede forretninger med 2 153 beskjeftigede. Det var 325 nystartede manufakturforretninger med 812 beskjeftigede, 97 herreekviperingsforretninger med 251 beskjeftigede, 45 damekonfeksjonsforretninger med 122 beskjeftigede, 114 moteforretninger med 293 beskjeftigede, 130 trikotasjeforretninger med 334 beskjef-

tigede og 79 nystartede skotøyforretninger med 186 beskjeftigede. I de andre spesialforretningene i denne gruppen var tilveksten liten. På detaljhandel med trelast, tømmer og bygningsartikler faller en liten del av nystartingene, i alt bare 131 bedrifter med 334 beskjeftigede. Den vesentlige del av tilveksten her faller på detaljhandel med fargevarer m. v., nemlig 69 nye bedrifter med 171 beskjeftigede og på handel med trelast m. v. med 31 nye bedrifter og 92 beskjeftigede.

I detaljhandel med møbler, innbo og brensel var det i alt 483 nye bedrifter med 922 beskjeftigede. Av disse faller 49 bedrifter med 108 beskjeftigede på møbelforretningene, 60 nystartede bedrifter med 109 beskjeftigede på husflidsforretninger, 127 forretninger med 338 beskjeftigede på elektriske forretninger. Videre er det 223 nystartede brenselsforretninger med 314 beskjeftigede personer.

I detaljhandel med husgeråd er også andelen av nystartinger liten, i alt bare 140 bedrifter med 339 beskjeftigede. Herav faller 58 bedrifter med 155 beskjeftigede på isenkramforretningene og 63 nye bedrifter med 149 beskjeftigede på glassmagasiner. Detaljhandel med andre artikler til personlig bruk viser flere nystartinger, i alt 374 bedrifter startet mellom 1933 og 1936 med i alt 740 beskjeftigede. Det er startet i disse årene 61 nye sport-, våpen- og sykkelforretninger med 122 beskjeftigede, 108 papirvareforretninger med 220 beskjeftigede, 49 bokhandlere med 105 beskjeftigede, og 69 parfymeforretninger med 133 beskjeftigede. I alle de andre enkeltgruppene er tallet på nystartede bedrifter lite, og ingen av dem har nystartede bedrifter med over 100 beskjeftigede personer.

Detaljhandel med automobiler og rekvisita, og andre artikler til ervervsmessig bruk har 460 nye bedrifter med 864 beskjeftigede i alt. En vesentlig del av denne tilveksten faller på handel med automobiler og motorsykler med rekvisita, med 77 nye bedrifter og 276 beskjeftigede og på bensinstasjonene med 243 nye bedrifter og 348 beskjeftigede. I alle de andre detaljgruppene i denne hovedgruppen er antall beskjeftigede i nystartede bedrifter under 100. Småhandlere, torghandlere m. v. har 737 nye bedrifter med 810 beskjeftigede personer. Herav faller 173 bedrifter med 157 beskjeftigede på sjokolade-, iskremkjosker og automater, 135 bedrifter med 148 beskjeftigede på torghandlere, 114 bedrifter med 171 beskjeftigede på marsjandisere m. v., og det er 105 omreisende kramhandlere m. v. som har gitt opp å ha begynt denne virksomhet i løpet av de siste fire årene. I annen varehandel er gitt opp 131 nye bedrifter med i alt 273 beskjeftigede. Av disse faller 113 bedrifter med 238 beskjeftigede på blomsterforretningene. I de andre gruppene er tilveksten liten.

I engroshandelen var det i alt 599 nye bedrifter med 2 032 beskjeftigede. Herav faller 342 bedrifter med 1 155 beskjeftigede på nystartede bedrifter i engroshandel med nærings- og nytelsesmidler. Av enkeltgruppene har engroshandel med kolonialvarer 51 nye bedrifter med 319 beskjeftigede og tran- og

fiskeforretningene 232 nye bedrifter med 686 beskjeftigede. I alle de andre gruppene er tilveksten liten. For engroshandelen med tekstilvarer og klær er det 42 nye bedrifter med 159 beskjeftigede for hele gruppen, og for engroshandel med trelast, tømmer og bygningsartikler 40 nye bedrifter med 164 beskjeftigede. Videre har engroshandel med møbler, innbo og brensel 26 nye bedrifter med 97 beskjeftigede, engroshandel med husgeråd 15 nye bedrifter med 47 beskjeftigede og engroshandel med andre artikler til personlig bruk 70 nye bedrifter med 194 beskjeftigede i alt i løpet av de siste fire årene. Engroshandel med automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk har 57 nye bedrifter med 200 beskjeftigede, og engroshandel i annen varehandel 7 nye bedrifter med 16 beskjeftigede.

For den kombinerte engros- og detaljhandel er det mellom 1933 og 1936 oppgitt å være startet 64 nye bedrifter med i alt 227 beskjeftigede, og i agentur- og kommisjonshandel 708 forretninger med i alt 1 359 beskjeftigede. Av tilveksten i agentur- og kommisjonsforretningene faller 224 bedrifter med 350 beskjeftigede på agenturhandel med materialer, maskiner, brensel m. v., 86 forretninger med 178 beskjeftigede på agenturhandel med møbler og forskjellige bruksgjenstander, 140 forretninger med 205 beskjeftigede på tekstilvarer og bekledning, 182 forretninger med 488 beskjeftigede på agenturhandel med nærings- og nytelsesmidler og 76 forretninger med 138 beskjeftigede på «Blandet og uoppgitt agenturhandel».

Det samlede antall nystartinger i hotell- og restaurantvirksomheten er 1 156 bedrifter med 3 558 beskjeftigede. Herav faller 89 bedrifter med 397 beskjeftigede på «Hoteller åpne hele året», 38 bedrifter med 169 beskjeftigede på «Hoteller åpne hele året med restaurant», 132 bedrifter med 331 beskjeftigede på «Pensjonater, delvis i forbindelse med kafé, åpne hele året», 111 bedrifter med 133 beskjeftigede på «Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forbindelse med kafé». Her er som før nevnt tallet for de beskjeftigede lite å holde seg til på grunn av den sesongmessige stans på tellingstiden. Den største delen av tilveksten i denne gruppen faller på kaféer og restauranter, som fra 1933 til 1936 har fått 550 nye bedrifter med 2 241 beskjeftigede. Videre var det for losjihus og småkaféer 218 nye bedrifter med 246 beskjeftigede. Restauranter på skip, marketenterier og pleiehjem viser liten tilvekst.

Annen forretningsvirksomhet har fått 552 nye bedrifter mellom 1933 og 1936, med i alt 1 176 beskjeftigede. Av enkeltgruppene er det her for sakførere og advokater 218 nye virksomheter med 337 beskjeftigede, for tekniske konsulenter 72 nye bedrifter med 181 beskjeftigede og for reklamebyråene 40 nye bedrifter med 132 beskjeftigede. Resten av tilveksten deler seg med mindre tall på de andre gruppene.

I transportnæringen har rutebildriften 78 nye bedrifter med 159 beskjeftigede, drosjeeierne 475 nye bedrifter med 513 beskjeftigede, lastebileierne og -sentralene 1 427 nye bedrifter med 1 914 beskjeftigede, blandet rute-, drosje-

og lastebilkjøring 74 nye bedrifter med 144 beskjeftigede. På de andre grupper av alminnelig landtransport er tilveksten av bedrifter startet siden 1933 liten. I skipsrederivirksomheten er det gitt opp at 130 bedrifter med 2 298 beskjeftigede er startet mellom 1933 og 1936. I småbåtfarten er det 206 nystartede bedrifter med 480 beskjeftigede, i hvalfangst 84 nye bedrifter med 659 beskjeftigede og i selfangst 12 nye bedrifter med 142 beskjeftigede.

Det er før pekt på at de nystartede bedrifter gjennomgående er små. Gjennomgåelsen foran viser i hvilke næringer vi særlig har fått de nye bedriftene, og som et vesentlig trekk i utviklingen i de siste årene kan en peke på at det store antall nystartinger har funnet sted på de områdene av næringslivet hvor det skal forholdsvis lite kapital til for å gå i gang.

IX. Bedriftenes transportmidler.

En forsøkte ved bedriftstellingen også å få oppgaver over de transportmidler bedriftene har. Hver bedrift ble bedt om å gi opplysning om tallet på og lasteevnen for sine lastebiler, personbiler, kombinerte laste- og personbiler, omnibusser, motorbåter og skip og tallet på hester. Disse oppgaver er blitt bearbeidd etter bedriftsstørrelsen karakterisert ved de beskjeftigede personer, og resultatene er trykt i tabell 5 i Bedriftstellingens 1. hefte.

Som nevnt før, har en ikke fått med på langt nær alle de bilene som næringslivet har, og tallene er derfor mindre tilfredsstillende. Det er ikke mulig å si for hvilke grupper feilene gjør seg mest gjeldende. Også tallet på mindre båter er antakelig noe ufullstendig.

En skal peke på at slik som tabell 5 er utarbeidd, kan én og samme bedrift være med både under bedrifter med lastebiler, med personbiler osv. Bearbeidelsen er gjort for de forskjellige slags transportmidler uavhengig av hverandre. En skal også nevne at disse tallene, selv om de hadde vært fullstendige, ikke ville ha kunnet gi uttrykk for de transportmidlene som de forskjellige grupper av bedrifter alt i alt bruker. Det ble bare innhentet oppgaver om de transportmidler bedriften selv hadde, ikke for hvor mye bedriften alt i alt brukte av

Bedriftenes transportmidler. Absolutte tall. Riket.

	Industri og håndverk	Handelsvirksomhet	Hotell- og restaurantvirksomhet	Annen forretningsvirksomhet	Transport	Fangstvirksomhet	I alt
Antall bedrifter med lastebiler	2 088	3 153	44	8	4 541	–	9 834
Antall biler	3 638	4 225	49	11	6 094	–	14 017
Lasteevne i tonn	5 464.97	5 656.36	66.90	16.25	11 069.51	–	22 273.99
Antall bedrifter med personbiler	1 166	1 571	158	268	3 260	–	6 423
Antall biler	1 481	1 868	177	337	3 991	–	7 854
Lasteevne i personer	7 178	8 953	976	1 603	24 772	–	43 482
Antall bedrifter med komb. laste- og personbiler	220	478	6	2	278	–	984
Antall biler	273	487	6	2	349	–	1 117
Lasteevne i tonn	282.05	305.68	5.90	1.00	511.45	–	1 106.08
Lasteevne i personer	1 252	2 455	34	10	2 553	–	6 304
Antall bedrifter med omnibusser	1	2	–	–	478	–	481
Antall biler	1	2	–	–	1 308	–	1 311
Lasteevne i personer	11	51	–	–	30 464	–	30 526
Antall bedrifter med hester	439	515	39	9	704	–	1 706
Antall hester	1 072	602	55	9	1 544	–	3 282
Antall bedrifter med motorbåter, dampskip	401	559	17	47	2 016	160	3 200
Antall båter	771	793	19	75	3 441	303	5 402

transportmidler av forskjellig slag. Da det ofte er slik at virksomheter i transportnæringen driver kjøring av meget varig art for bestemte bedrifter, behøver oppgavene over bedriftenes egne transportmidler ikke å svare til de transportmidlene bedriften alt i alt bruker.

I tabellen på side 276 er det gitt et sammendrag for hovednæringsgruppene for tallet på og kapasiteten av de forskjellige slags transportmidler, og i tabellen nedenfor en prosentfordeling for de forskjellige viktigere transportmidlene.

Bedriftenes transportmidler. Prosent-tall. Riket.

Næringsgrupper	Pst. lastebiler	Pst. personbiler	Pst. komb. laste- og personbiler	Pst. hester	Pst. båter
Industri og håndverk	25.95	18.86	24.44	32.66	14.27
Handelsvirksomhet	30.14	23.78	43.60	18.34	14.68
Hotell- og restaurantvirksomhet	0.35	2.25	0.54	1.68	0.35
Annen forretningsvirksomhet	0.08	4.29	0.18	0.27	1.39
Transport	43.48	50.82	31.24	47.05	63.70
Fangstvirksomhet	–	–	–	–	5.61
I alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Etter dette hadde 9 834 bedrifter, omkring tiendeparten av alle de bedriftene som er med i tellingen, lastebiler, og tallet på lastebiler var 14 017. Transportnæringen hadde hovedparten av disse bilene, nemlig 43.48 pst. Bedrifter i handelsvirksomhet hadde 30.14 pst. av alle lastebilene og industri- og håndverksbedriftene 25.95 pst. Det var 6 423 bedrifter som hadde personbiler i et samlet antall av 7 854. Temmelig nøyaktig halvparten av disse bilene, 50.82 pst., falt på transportnæringen, 23.78 pst. på handelsvirksomhet og 18.86 pst. på industri og håndverk. Av båtene hadde transportnæringen 63.7 pst., industrien 14.27 og handelsvirksomheten 14.68 pst. Lastebilene er gitt opp å ha en samlet lasteevne av 22 274 tonn, personbilene kan frakte tilsammen 43 482 og omnibussene 30 526 personer.

For bedre å vise den betydningen de forskjellige transportmidler har, kan en for de forskjellige næringsgruppene regne ut forholdstall som viser tallet på bedrifter med forskjellige slags transportmidler i forhold til alle bedrifter i gruppene, eller tall som viser tallet på transportmidler av forskjellig slag i forhold til bedriftstallet, tallet på beskjeftigede osv. Da oppgavene er såpass ufullstendige, har en ikke villet legge for mye arbeid i beregning av slike forholdstall. En har nøyd seg med for de viktigste næringsgruppene å regne ut tallet på bedrifter med lastebiler, med personbiler og med kombinerte laste- og personbiler i forhold til hele bedriftstallet. Resultatet av disse beregninger er gitt i følgende tabell:

Bedrifter med lastebiler, personbiler og kombinerte laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter. Hovednæringsgrupper. Riket, bygder og byer.

Næringsgrupper		Bedrifter med lastebiler i pst. av alle bedrifter	Bedrifter med personbiler i pst. av alle bedrifter	Bedrifter med komb. laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter
Industri og håndverk	Riket	6.66	3.72	0.70
	Bygder	5.63	2.74	0.67
	Byer	8.11	5.09	0.74
Handelsvirksomhet, i alt	Riket	7.25	3.61	1.10
	Bygder	7.73	2.61	1.62
	Byer	6.92	4.31	0.73
Herav: detaljhandel, i alt	Riket	6.20	2.08	1.16
	Bygder	8.12	2.52	1.79
	Byer	4.71	1.73	0.68
Hotell- og restaurantvirksomhet	Riket	0.92	3.29	0.13
	Bygder	0.70	4.81	0.17
	Byer	1.25	1.04	0.05
Annen forretningsvirksomhet	Riket	0.18	5.91	0.04
	Bygder	0.06	10.43	0.13
	Byer	0.24	3.47	-
Alminnelig transport	Riket	54.10	38.93	3.19
	Bygder	58.34	38.61	4.62
	Byer	46.79	39.49	0.72

Handelsnæringens tall trekkes sterkt opp av engroshandelen som bruker relativt mye transportmidler, mens detaljhandelen som tabellen viser har lavere tall enn handelsvirksomhet i alt. Hotell- og restaurantvirksomhetene bruker relativt mange personbiler, 3.29 pst. av bedriftene i denne gruppen har personbiler. Det er bedriftene i landdistriktene som her trekker tallet opp. Ellers viser tabellen at industribedriftene i landdistriktene har relativt færre biler enn i byene, mens det er motsatt både for handelsvirksomheten i alt og for detaljhandelen. Når detaljhandelsvirksomhetene i landdistriktene har relativt flere lastebiler og personbiler enn detaljhandelen i byene, tør det vel i noen utstrekning ha sin forklaring i at det i forbindelse med detaljhandelen i landdistriktene foregår en ikke ubetydelig ervervsmessig transportvirksomhet, som ikke er blitt skilt ut for seg. Det samme gjelder for de bilene som er gitt opp å høre til hotellvirksomheten i landdistriktene.

Alt etter produksjonsstedets beliggenhet, produksjonens art og den måten avsetningen foregår på, spiller transportmidler av forskjellige slag en forskjellig rolle for bedriftene. Følgende tabell som viser tallet på bedrifter med lastebiler, med personbiler og med kombinerte laste- og personbiler i prosent av alle bedrifter for de næringene hvor disse transportmidler er mest brukt, gir et inntrykk av det.

Bedrifter med lastebiler, personbiler og kombinerte laste- og personbiler i enkelte næringsgrupper. Riket.

Næringsgrupper	Bedrifter med lastebiler i pst. av alle bedrifter.	Bedrifter med personbiler i pst. av alle bedrifter	Bedrifter med komb. laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter
I. Industri og håndverk.			
1. Bryting av malm	12.00	4.00	2.00
2. Bryting av mineraler	11.33	1.16	–
Herav: 5. Grusdrift o. l.	17.72	1.90	–
3. Nærings- og nytelsesmidler	14.37	2.86	1.59
Herav: 1. Slakting og kjøttindustri, pølsemakerier	11.99	2.72	1.23
2. Slakting og kjøttindustri, pølsemakerier med utsalg	18.54	7.28	4.64
3. Distribusjon av mjølk, meieridrift m. v.	13.27	1.74	0.16
6. Hermetikkindustri	10.51	2.54	0.36
8. Møller	7.39	1.26	0.31
11. Bakerier og konditorvirksomhet	16.84	1.33	2.33
12. Bakerier og konditorvirksomhet med utsalg	19.67	2.09	5.86
16. Ølbryggerier	86.67	40.00	–
17. Mineralvann- og brusfabrikker	38.84	7.44	3.31
4. Foredling av fettstoff	18.05	9.26	1.66
Herav: 4. Såpe- og lystilvirking	46.43	26.79	7.14
5. Margarinfabrikker	50.00	21.05	3.95
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri	10.24	10.58	0.34
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri	4.75	1.76	0.39
Herav: 1. Sagbruk	3.10	0.55	0.07
3. Sagbruk og høvleri i komb.	15.96	3.72	–
7. Papirindustri	12.75	13.15	0.40
8. Grafisk industri, bokbindere	2.42	3.19	–
9. Lær- og gummiindustri	4.73	5.52	1.38
10. Tekstilindustri	9.09	8.16	0.37
11. Bekledningsindustri	0.94	1.81	0.16
12. Rensing og toalettvirksomhet	2.90	0.57	0.11
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann	6.84	5.68	2.32
Herav: 2. Fordelingsverk	13.46	10.00	5.77
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler	12.07	4.39	0.37
15. Metallfremstilling	27.03	21.62	–
16. Metallindustri	6.16	5.01	0.56
Herav: 7. Automobilrep. og garasjeverksteder	20.04	9.36	1.31
17. Anlegg- og byggevirksomhet	3.55	5.71	0.61
Herav: 2. Veier og gater, anlegg og vedlikehold	6.58	0.67	0.22
11. Tømmermenn og mindre byggmestre	2.23	4.95	0.37
II. Handelsvirksomhet.			
A. Detaljhandel, i alt	6.20	2.08	1.16
1. Nærings- og nytelsesmidler	6.61	2.01	1.55
Herav: 1. Kolonialforretninger	7.29	2.85	1.77
2. Landhandlerier	7.93	3.27	2.41
3. Samvirkehandel	11.90	0.10	0.80
5. Handel med bakervarer	7.04	0.85	0.62
9. Kjøtt- og pølsevareforretninger	14.00	2.82	3.70
10. Fisk- og viltforretninger	14.25	1.65	2.29

Bedrifter med lastebiler, personbiler og kombinerte laste- og personbiler i enkelte næringsgrupper. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med lastebiler i pst. av alle bedrifter.	Bedrifter med personbiler i pst. av alle bedrifter	Bedrifter med komb. laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter
Handelsvirksomhet (forts.).			
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning	0.87	1.32	0.16
3. Trelast, tømmer og bygningsartikler	10.76	3.70	1.18
Herav: 3. Bygningsartikler	18.33	4.17	0.83
4. Møbler, innbo, brensel	15.07	3.79	0.41
Herav: 1. Møbler, møbelstoffer, tepper m. v.	10.31	2.41	1.37
6. Brensel.....	31.34	0.76	0.25
5. Husgeråd	5.99	2.70	0.47
Herav: 1. Isenkram, jernvarehandel	12.84	5.07	0.60
6. Andre artikler til personlig bruk	0.54	1.17	0.31
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk	4.04	3.84	0.45
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v. ..	10.07	1.22	1.65
Herav: 3. Torghandlere, torgkoner	7.14	0.68	1.87
4. Omførselshandel med fisk, kjøtt og pølsevarer	44.44	3.86	9.18
6. Marsjandisere, skraph., basarh., kluteh. m. v.	16.36	2.78	1.23
9. Annen varehandel	6.53	1.67	0.91
B. Engroshandel, i alt	16.74	12.08	0.87
1. Nærings- og nytelsesmidler	15.37	7.45	0.85
Herav: 1. Kolonialforretninger	47.41	30.83	2.33
4. Smør, egg, ost, landmannsprodukter	37.36	12.09	4.40
7. Tran- og fiskeforretninger	3.63	1.19	0.19
8. Frukt, konfekt og grønnsaker ..	46.15	5.77	2.88
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.....	15.18	19.20	1.79
Herav: 1. Manufakturforretninger	16.22	16.89	2.03
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler	22.26	17.87	0.94
4. Møbler, innbo, brensel	21.56	20.36	0.60
5. Husgeråd	23.23	19.19	4.04
6. Andre artikler til personlig bruk	12.87	16.77	0.30
Herav: 4. Papirvareforretninger	18.46	20.00	0.77
7. Automobiler og rekvisita, andre artikler til ervervsmessig bruk	22.56	21.40	0.47
Herav: 2. Bensin og petroleum	45.22	27.83	–
8. Annen varehandel	8.16	10.20	–
C. Kombinert engros- og detaljhandel, i alt.....	22.74	17.11	2.07
1. Nærings- og nytelsesmidler	23.40	3.55	2.84
2. Tesktilvarer, ferdige klær, bekledning	10.94	15.63	1.56
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler	33.33	26.09	2.90
4. Møbler, innbo, brensel	39.39	18.18	–
5. Husgeråd	20.41	16.33	2.04
6. Andre artikler til personlig bruk	7.41	25.93	1.85
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk.....	21.79	28.21	2.56
8. Annen varehandel	9.09	18.18	–
D. Agentur- og kommisjonshandel, i alt	4.43	8.03	0.48
1. Materialer, maskiner, brensel m. v.	1.88	9.60	0.22
2. Møbler og forskjellige bruksgjenstander ...	2.65	8.41	–

Bedrifter med lastebiler, personbiler og kombinerte laste- og personbiler i enkelte næringsgrupper. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med lastebiler i pst. av alle bedrifter.	Bedrifter med personbiler i pst. av alle bedrifter	Bedrifter med komb. laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter
Handelsvirksomhet (forts.).			
3. Tekstilvarer, bekledning	–	4.36	–
4. Nærings- og nytelsesmidler	9.97	9.09	1.17
5. Blandet og uoppgitt agenturhandel	3.39	6.77	0.26
V. Transport.			
6. Rutebildrift	14.18	34.67	24.14
7. Drosjebileiere	–	99.96	–
8. Lastebileiere og -sentraler	99.97	0.05	0.05
9. Blandet rute-, drosje- og lastebilkjøring, hest	81.68	56.91	20.57
10. Vognmenn	0.06	–	–
11. Flyttebyråer, visergutt- og spedisjonskont.	52.41	4.14	–

I følgende tabell er gitt tall for lastebilenes, personbilenes, laste- og personbilenes og båtenes fordeling på bedrifter av forskjellig størrelse. En jevnføring med bedriftenes fordeling på de samme størrelsesgrupper viser at de større bedriftene i alle næringene har en forholdsvis stor del av de transportmidlene næringene rår over.

Transportmidlene fordelt etter bedriftenes størrelse. Hovednæringsgrupper. Riket.

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:							
	0–3	4–5	6–10	11–20	21–100	Over 100	Uoppgitt	I alt
Industri og håndverk i alt, riket.								
Pst. lastebiler	17.35	8.82	13.33	14.57	25.31	20.62	–	100.00
» personbiler	16.88	9.32	13.91	15.80	24.50	19.52	0.07	100.00
» laste- og personbiler	41.02	10.62	15.38	4.40	8.80	19.78	–	100.00
» båter	15.30	4.93	6.88	11.02	34.25	27.62	–	100.00
Handelsvirksomhet i alt, riket.								
Pst. lastebiler	35.41	16.95	18.72	11.93	12.83	4.16	–	100.00
» personbiler	36.77	16.60	18.41	12.10	12.80	3.32	–	100.00
» laste- og personbiler	66.94	19.92	8.21	3.49	1.44	–	–	100.00
» båter	44.77	10.09	11.98	10.09	21.56	1.51	–	100.00
Detaljhandel i alt, riket.								
Pst. lastebiler	50.04	20.82	17.86	6.19	4.34	0.75	–	100.00
» personbiler	55.17	20.69	15.45	4.09	4.47	0.13	–	100.00
» laste- og personbiler	71.67	20.48	5.95	1.19	0.71	–	–	100.00
» båter	75.51	12.76	5.10	6.63	–	–	–	100.00

Transportmidlene fordelt etter bedriftenes størrelse. Hovednæringsgrupper. Riket. (Forts.).

Næringsgrupper	Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer: 0–3	4–5	6–10	11–20	21–100	Over 100	Uoppgitt	I alt
Hotell- og restaurantvirks. i alt, riket.								
Pst. lastebiler	22.45	2.04	22.45	24.49	26.53	2.04	–	100.00
» personbiler	44.63	20.34	15.82	16.39	2.82	–	–	100.00
» laste- og personbiler	16.66	33.33	16.67	16.67	16.67	–	–	100.00
» båter	78.95	5.26	10.53	–	–	5.26	–	100.00
Alm. landtransport i alt, riket.								
Pst. lastebiler	78.85	8.72	6.91	3.19	1.56	0.77	–	100.00
» personbiler	84.89	7.08	5.62	1.32	0.94	0.15	–	100.00
» laste- og personbiler	69.27	13.55	6.93	6.03	4.22	–	–	100.00
» båter	85.72	7.14	–	–	7.14	–	–	100.00

En får et direkte uttrykk for dette ved å regne ut tallet på bedrifter med transportmidler i prosent av alle bedrifter i de enkelte størrelsesgrupper. Dette har en gjort for de forskjellige slags biler for hovednæringsgruppene i riket, bygder og byer i følgende tabeller.

Anvendelsen av lastebiler og personbiler øker sterkt med bedriftsstørrelsen. Tallene for de kombinerte laste- og personbiler er små, og mindre å holde seg til. For tallene for transportgruppen gjør en særlig oppmerksom på at de forskjellige slags transportmidler er bearbeidd uavhengig av hverandre. Det kan føre til et slikt resultat som at det av bedriftene med 21—50 beskjeftigede i

Industri og håndverk. Bedrifter med lastebiler, personbiler og kombinerte laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter fordelt etter størrelsen. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Antall bedrifter med lastebiler i pst. av alle bedrifter			Antall bedrifter med personbiler i pst. av alle bedrifter			Antall bedrifter med komb. laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
0	1.13	0.82	3.42	0.51	0.35	1.71	–	–	–
1, biyrke	2.10	2.07	5.56	0.15	0.15	–	0.11	0.12	–
1	1.88	2.00	1.65	1.18	1.54	0.52	0.39	0.47	0.26
2— 3	3.65	4.32	2.78	1.59	1.76	1.37	0.76	0.88	0.61
4— 5	6.75	7.66	5.91	3.20	3.53	2.91	0.70	0.86	0.55
6— 10	10.20	10.72	9.76	5.63	5.48	5.75	1.09	1.06	1.11
11— 20	14.90	11.64	17.50	10.24	7.08	12.76	0.56	0.46	0.64
21— 50	17.06	10.34	23.92	11.90	6.67	17.25	0.83	0.68	0.97
51—100	27.37	19.24	35.84	17.37	9.62	25.45	1.40	0.69	2.15
101—200	30.63	24.26	37.04	20.30	12.50	28.15	2.58	2.21	2.96
201—500	45.33	27.54	60.49	30.00	18.84	39.51	2.67	1.45	3.70
Over 500	63.16	63.64	62.50	44.74	45.45	43.75	2.63	–	6.25
Uoppgitt	–	–	–	16.67	25.00	–	–	–	–
I alt	6.66	5.63	8.11	3.72	2.74	5.09	0.70	0.67	0.74

Detaljhandel. Bedrifter med lastebiler, personbiler og kombinerte laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter fordelt etter størrelsen. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Antall bedrifter med lastebiler i pst. av alle bedrifter			Antall bedrifter med personbiler i pst. av alle bedrifter			Antall bedrifter med komb. laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
0	1.24	1.47	0.63	0.53	0.49	0.63	0.35	–	1.27
1, biyrke	2.52	2.57	2.34	0.61	0.60	0.67	1.16	1.20	1.00
1	2.87	4.06	1.75	0.87	1.37	0.41	0.61	1.07	0.17
2— 3	5.20	8.39	2.81	1.91	3.13	0.99	1.29	2.24	0.58
4— 5	12.61	21.38	8.92	4.24	5.10	3.88	2.25	3.49	1.73
6— 10	21.55	42.74	15.83	6.96	8.55	6.53	1.51	2.85	1.15
11— 20	25.00	50.94	21.37	6.25	3.77	6.60	1.16	1.89	1.06
21— 50	36.11	57.14	34.65	12.96	–	13.86	1.85	–	1.98
51—100	52.38	–	52.38	4.76	–	4.76	–	–	–
101—200	83.33	–	83.33	16.67	–	16.67	–	–	–
201—500	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Over 500	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Uoppgitt	–	–	–	–	–	–	–	–	–
I alt	6.20	8.12	4.71	2.08	2.52	1.73	1.16	1.79	0.68

Alm. landtransport. Bedrifter med lastebiler, personbiler og kombinerte laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter fordelt etter størrelsen. Riket, bygder, byer.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer	Antall bedrifter med lastebiler i pst. av alle bedrifter			Antall bedrifter med personbiler i pst. av alle bedrifter			Antall bedrifter med komb. laste- og personbiler i pst. av alle bedrifter		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
0	28.67	28.45	29.63	62.94	67.24	44.44	2.10	2.59	–
1, biyrke	41.76	42.06	33.33	51.34	52.78	11.11	1.15	1.19	–
1	53.53	54.74	51.04	37.88	40.57	32.37	2.36	3.39	0.25
2— 3	55.21	69.63	35.98	38.72	28.64	52.15	3.65	6.03	0.48
4— 5	62.37	70.48	55.83	38.71	37.35	39.81	8.06	15.06	2.43
6— 10	66.14	76.27	61.54	35.98	45.76	31.54	7.41	15.25	3.85
11— 20	72.55	71.43	72.97	29.41	57.14	18.92	13.73	28.57	8.11
21— 50	80.95	88.89	75.00	38.10	55.56	25.00	23.81	55.56	–
51—100	–	–	–	–	–	–	–	–	–
101—200	100.00	–	100.00	100.00	–	100.00	–	–	–
201—500	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Over 500	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Uoppgitt	–	–	–	–	–	–	–	–	–
I alt	54.10	58.34	46.79	38.93	38.61	39.49	3.19	4.62	0.72

alminnelig landtransport i riket er 80.95 pst. som har lastebiler, 38.10 pst. som har personbiler og 23.81 pst. som har kombinerte laste- og personbiler. Det vil nemlig være en hel del bedrifter som samtidig har flere av disse transportmidler.

X. Bedriftene i de forskjellige strøk av landet.

1. Fylkene.

Det er gjort en inngående geografisk bearbeidelse av bedriftstellingens materiale. Resultatene er trykt i hefte 2, for fylkene i tabell 2. Denne tabell gir fylkesvise oppgaver over antall bedrifter, antall beskjeftigede, omsetning, utbetalt lønnsbeløp og anvendt mekanisk drivkraft for 60 forskjellige næringsgrupper. Ved utarbeidelsen av tabellene er det gjort en feil for Hamar og Vang i Hedmark, idet en større bedrift rett utenfor Hamar er tatt med på byen og ikke på Vang. Tallene for industri og håndverk for Hamar og Vang i Bedriftstellingens 2. hefte er derfor feilaktige. Dette er de riktige tall:

Industri og håndverk.

	Vang	Hamar
Antall bedrifter	80	144
Herav enebedrifter	68	84
Antall beskjeftigede personer	405	1 638
Bedrifter med oppgitt omsetning	78	130
Omsetning i alt, 1 000 kr.	37 619	9 813
Herav oppgitt som salgsverdi av egen produksjon	37 241	7 673
—»— —»— verdi av hjelpearb. og rep. for andre	200	644
—»— —»— verdi av varer kjøpt og solgt uten bearbeidelse	24	888
Utbetalt lønnsbeløp i alt, 1 000 kr.	507	3 537

I de oversiktstabeller som er regnet ut her, har en nyttet de opprettede tall for Hedmark, bygder og byer.

I tabellen på side 285—287 har en for fylkene gjort en prosentfordeling for tallet av bedrifter, beskjeftigede og utbetalt lønnsbeløp i hovednæringsgruppene. Da bedriftstellingen jo ikke har tatt med alle næringer, har denne tabell begrenset verdi som uttrykk for næringslivets oppbygging i de forskjellige strøk. Særlig gjelder det for bygdene, hvor jordbruk med skogbruk og enkelte steder fiskeriene spiller en dominerende rolle i ervervsmessig henseende, og hvor dessuten alle de selvstendig arbeidende i industrien, som bedriftstellingen ikke har med, er av stor betydning. I tabellen har en tatt Aker herred, som skiller seg sterkt fra resten av Akershus, for seg.

På grunn av de høyst varierende størrelsesforholdene for bedriftene, kan prosenttallene for bedriftene vanskelig gi noe uttrykk for de forskjellige hovednæringenes vekslende betydning fra fylke til fylke. For å få dette fram må en se enten på tallene for de beskjeftigede eller det utbetalte lønnsbeløp, som begge stort sett vil gi det samme bilde.

Fordeling av bedriftene, de beskjeftigede og det utbetalte lønnsbeløp på hovednæringsgrupper. Bygder og byer fylkesvis.

Fylker	Industri, bergverk, anlegg i alt			Handel i alt			Hotell- og restaurantvirksomhet i alt		
	Antall bedrifter pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.
Riket	30.84	54.10	55.45	42.79	22.80	17.71	4.72	3.51	1.40
Bygder	34.09	66.08	74.78	33.32	15.60	8.13	5.36	2.77	0.88
Byer	27.22	45.63	46.00	53.33	27.90	22.38	4.01	4.03	1.65
Bygdene fylkesvis.									
Østfold	37.13	74.57	84.21	36.90	14.27	5.82	3.20	1.24	0.42
Aker herred	34.56	73.11	79.91	45.63	16.12	11.01	4.64	3.12	1.32
Akershus ellers	39.10	57.22	63.97	34.69	18.97	9.63	5.12	2.90	0.75
Hedmark	36.42	56.95	62.04	28.77	17.44	11.44	8.17	5.53	1.68
Opland	31.54	58.79	68.50	31.46	15.85	6.84	14.38	8.64	3.85
Buskerud	31.53	68.33	79.71	34.89	13.29	4.91	9.26	4.48	1.11
Vestfold	36.42	65.72	79.62	38.46	15.71	4.26	4.31	1.55	0.64
Telemark	32.88	64.94	75.47	30.75	12.49	4.74	7.63	3.11	0.54
Aust-Agder	41.97	69.43	77.93	32.17	12.02	4.18	6.17	2.28	0.31
Vest-Agder	40.48	73.34	84.57	27.31	11.39	3.78	4.54	1.66	0.23
Rogaland	31.51	71.60	84.84	33.16	15.31	6.61	3.74	1.71	0.43
Hordaland	36.33	70.50	74.99	29.67	12.10	6.96	4.41	1.92	0.70
Sogn og Fjordane	32.26	66.05	77.68	31.67	15.49	6.64	5.24	3.41	1.59
Møre og Romsdal	36.52	68.85	71.66	29.84	14.90	11.13	2.65	1.61	0.51
Sør-Trøndelag	38.36	63.80	68.68	28.51	15.00	8.14	3.12	2.05	0.61
Nord-Trøndelag	40.43	67.02	76.37	26.72	13.83	7.74	3.86	1.89	0.27
Nordland	24.45	58.67	64.33	38.83	21.52	14.28	3.36	1.86	0.34
Troms	21.22	55.61	69.37	37.21	21.20	13.16	3.83	1.79	0.24
Finnmark	17.10	65.29	72.49	49.93	21.81	18.21	4.84	2.12	0.45
Byene fylkesvis.									
Østfold	29.74	68.51	71.66	54.00	19.70	12.78	3.72	2.00	0.55
Akershus	28.71	36.28	46.38	50.00	41.24	24.40	4.95	5.13	2.01
Oslo	26.15	44.39	44.43	54.14	27.93	24.91	3.23	4.41	1.98
Hedmark	29.67	45.16	44.74	48.69	26.63	18.20	5.41	5.22	1.56
Opland	33.59	54.30	57.32	45.20	27.07	20.80	7.20	6.94	2.07
Buskerud	29.53	54.17	57.71	50.89	22.97	15.33	3.67	3.10	0.99
Vestfold	29.11	44.40	43.96	50.48	24.00	12.32	4.35	3.61	1.06
Telemark	26.18	53.04	60.42	51.53	26.54	15.41	4.22	3.18	1.01
Aust-Agder	26.08	36.14	33.08	52.24	30.65	18.26	4.08	4.07	1.20
Vest-Agder	29.81	47.45	52.05	51.88	26.80	17.96	3.54	3.28	1.15
Rogaland	29.43	49.65	50.76	52.11	24.81	17.78	3.55	2.41	0.75
Bergen	25.87	36.92	36.44	57.95	31.18	25.78	3.70	4.16	1.88
Sogn og Fjordane	28.57	36.51	34.12	48.57	37.42	31.10	8.57	7.67	2.01
Møre og Romsdal	26.75	39.71	38.04	54.25	39.88	34.89	4.61	4.32	1.64
Sør-Trøndelag	23.44	40.50	40.73	57.98	33.31	26.84	4.60	5.50	2.41
Nord-Trøndelag	33.19	42.02	37.99	42.59	27.31	17.05	6.46	6.50	2.16
Nordland	26.55	33.82	32.72	47.36	27.70	15.39	7.57	5.96	1.07
Troms	26.45	38.90	38.92	51.23	33.60	29.85	6.70	4.98	1.38
Finnmark	22.73	22.62	21.53	56.59	44.40	34.80	5.46	3.36	0.80

Fordeling av bedriftene, de beskjeftigede og det utbetalte

Fylker	Annen forretningsvirksomhet i alt			Jernbane, post, telegraf, telefon, sporveisdrift og forstadsbaner i alt			Annen landtransport i alt		
	Antall bedrifter pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.
Riket	4.46	3.11	5.20	5.71	5.48	8.60	9.21	3.88	2.70
Bygder	2.97	1.16	1.43	10.02	6.45	9.27	11.44	4.24	1.71
Byer	6.12	4.49	7.03	0.92	4.80	8.32	6.73	3.63	3.18
Bygdene fylkesvis.									
Østfold	2.28	0.85	1.19	4.50	3.35	5.52	14.44	4.67	1.50
Aker herred	2.53	0.43	0.45	3.21	4.68	5.71	8.95	1.71	0.88
Akershus ellers	2.58	1.26	1.66	5.85	10.52	17.12	12.23	4.45	1.37
Hedmark	3.62	1.98	3.31	9.05	11.39	19.68	13.91	6.70	1.85
Opland	3.05	1.71	2.16	9.64	10.41	16.54	9.80	4.55	2.09
Buskerud	2.91	1.08	1.04	8.64	8.98	12.38	11.55	3.30	0.70
Vestfold	1.58	0.82	1.14	6.52	3.38	3.79	10.79	4.06	1.92
Telemark	2.95	0.94	0.90	10.58	7.93	9.14	13.53	6.84	4.37
Aust-Agder	3.49	1.19	1.08	11.52	6.40	7.23	1.93	0.48	0.08
Vest-Agder	3.22	0.93	1.13	7.36	2.84	3.08	11.16	4.40	1.57
Rogaland	3.54	1.07	1.36	10.41	3.31	3.67	13.30	3.88	0.68
Hordaland	2.92	0.93	1.46	12.95	4.70	6.34	8.39	2.76	1.76
Sogn og Fjordane	4.29	1.76	2.27	11.78	5.75	7.58	9.65	3.97	1.73
Møre og Romsdal	3.10	1.25	2.43	11.28	4.78	6.41	11.23	4.40	2.71
Sør-Trøndelag	3.61	1.41	1.54	10.94	9.02	15.71	12.59	6.17	3.70
Nord-Trøndelag	3.42	1.52	1.42	12.09	9.99	12.21	11.81	4.40	0.78
Nordland	2.33	1.18	1.79	13.77	5.36	8.06	12.49	4.66	1.63
Troms	3.04	1.85	3.32	16.35	5.99	7.40	14.16	5.28	1.92
Finnmark	2.18	0.83	0.81	13.42	3.00	4.28	9.61	5.29	2.16
Byene fylkesvis.									
Østfold	4.08	1.87	3.42	1.06	2.99	5.22	5.92	2.49	2.10
Akershus	3.96	2.48	4.82	2.97	4.78	11.66	5.94	4.60	3.22
Oslo	8.33	6.47	9.41	0.26	4.57	7.78	6.96	3.38	2.41
Hedmark	6.80	3.30	4.72	2.63	17.35	29.74	6.65	2.04	0.72
Opland	4.92	3.09	6.89	1.64	5.92	11.65	7.07	2.49	0.80
Buskerud	4.81	2.47	3.56	1.83	8.89	14.84	8.17	3.25	2.63
Vestfold	5.06	2.68	3.70	1.59	3.13	4.56	7.27	2.38	1.45
Telemark	4.62	2.77	4.34	1.91	5.15	8.82	9.28	4.94	4.08
Aust-Agder	5.36	4.11	8.25	2.56	5.25	9.36	6.88	4.45	3.94
Vest-Agder	5.73	3.03	4.70	1.29	3.36	5.84	5.33	3.11	2.83
Rogaland	4.56	2.35	3.61	0.86	2.45	4.58	6.53	3.03	2.80
Bergen	6.54	4.60	6.55	0.47	4.47	7.39	3.88	3.37	3.98
Sogn og Fjordane	3.81	3.07	7.02	2.86	6.44	21.74	2.86	2.45	1.67
Møre og Romsdal	5.48	3.18	5.42	0.47	2.57	5.59	5.17	4.40	5.17
Sør-Trøndelag	4.74	3.75	5.41	0.74	7.80	13.34	7.61	4.05	5.47
Nord-Trøndelag	3.96	2.82	4.24	2.79	7.81	13.90	9.10	7.12	4.41
Nordland	4.44	3.02	4.21	1.76	8.69	16.22	9.41	14.80	21.93
Troms	4.02	3.19	6.01	0.67	3.02	7.01	7.81	4.63	3.63
Finnmark	3.86	2.86	5.40	2.04	6.07	13.48	7.96	8.79	5.05

lønnsbeløp på hovednæringsgrupper. Bygder og byer fylkesvis.

Havnevesen, fyrvesen, bergingsselskap, dykking, mudring, kanalvesen m. v. i alt			Sjøfart og fangst i alt			I alt		
Antall bedrifter pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede, pst.	Utbetalt lønn pst.
0.27	0.26	0.45	2.00	6.86	8.49	100.00	100.00	100.00
0.30	0.17	0.32	2.50	3.53	3.48	100.00	100.00	100.00
0.24	0.32	0.51	1.43	9.20	10.93	100.00	100.00	100.00
0.37	0.46	0.81	1.18	0.59	0.53	100.00	100.00	100.00
–	–	–	0.48	0.83	0.72	100.00	100.00	100.00
0.07	0.02	0.04	0.36	4.66	5.46	100.00	100.00	100.00
–	–	–	0.06	0.01	–	100.00	100.00	100.00
–	–	–	0.13	0.05	0.02	100.00	100.00	100.00
0.04	0.01	0.02	1.18	0.53	0.13	100.00	100.00	100.00
0.26	0.14	0.26	1.66	8.62	8.37	100.00	100.00	100.00
0.27	0.14	0.19	1.41	3.61	4.65	100.00	100.00	100.00
0.45	0.19	0.34	2.30	8.01	8.85	100.00	100.00	100.00
0.52	0.26	0.60	5.41	5.18	5.04	100.00	100.00	100.00
0.60	0.31	0.58	3.74	2.81	1.83	100.00	100.00	100.00
0.17	0.07	0.14	5.16	7.02	7.65	100.00	100.00	100.00
0.35	0.18	0.49	4.76	3.39	2.02	100.00	100.00	100.00
0.58	0.26	1.00	4.80	3.95	4.15	100.00	100.00	100.00
0.47	0.22	0.48	2.40	2.33	1.14	100.00	100.00	100.00
0.24	0.13	0.30	1.43	1.22	0.91	100.00	100.00	100.00
0.67	0.40	0.95	4.10	6.35	8.62	100.00	100.00	100.00
0.24	0.12	0.44	3.95	8.16	4.15	100.00	100.00	100.00
0.54	0.38	0.76	2.38	1.28	0.84	100.00	100.00	100.00
0.35	0.23	0.36	1.13	2.21	3.91	100.00	100.00	100.00
0.50	0.18	–	2.97	5.31	7.51	100.00	100.00	100.00
0.09	0.35	0.60	0.84	8.50	8.48	100.00	100.00	100.00
–	–	–	0.15	0.30	0.32	100.00	100.00	100.00
–	–	–	0.38	0.19	0.47	100.00	100.00	100.00
0.31	0.24	0.31	0.79	4.91	4.63	100.00	100.00	100.00
0.15	0.13	0.10	1.99	19.67	32.85	100.00	100.00	100.00
0.75	0.75	1.13	1.51	3.63	4.79	100.00	100.00	100.00
0.32	0.26	0.31	2.48	15.07	25.60	100.00	100.00	100.00
0.34	0.20	0.47	2.08	12.77	15.00	100.00	100.00	100.00
0.22	0.20	0.26	2.74	15.10	19.46	100.00	100.00	100.00
0.24	0.48	0.71	1.35	14.82	17.27	100.00	100.00	100.00
–	–	–	4.76	6.44	2.34	100.00	100.00	100.00
0.60	0.36	0.63	2.67	5.58	8.62	100.00	100.00	100.00
0.11	0.11	0.14	0.78	4.98	5.66	100.00	100.00	100.00
0.59	0.23	0.39	1.32	6.19	19.86	100.00	100.00	100.00
0.38	0.20	0.20	2.53	5.81	8.26	100.00	100.00	100.00
0.22	0.41	0.87	2.90	11.27	12.33	100.00	100.00	100.00
0.68	1.04	2.30	0.68	10.86	16.64	100.00	100.00	100.00

I hele riket falt 30.84 pst. av bedriftstallet og 54.1 pst. av de beskjeftigede i de næringene bedriftstellingen har med på industrien, og på handelens gjennomgående mindre bedrifter falt 42.79 pst. av bedriftstallet og 22.8 pst. av de beskjeftigede. Også for bygder i alt og byer i alt faller storparten av bedriftstallet og de beskjeftigede på de samme to hovednæringsgrupper. I bygdene har industrien 34.09 pst. av bedriftstallet og 66.08 pst. av de beskjeftigede, handelen 33.32 pst. av bedriftene og 15.6 pst. av de beskjeftigede. I byene spiller industrien en relativt mindre rolle, idet 27.22 pst. av bedriftene og 45.63 pst. av de beskjeftigede faller på den. Til gjengjeld har handelsnæringen i byene 53.33 pst. av alle de bedrifter bedriftstellingen har med og 27.9 pst. av de beskjeftigede. I byene faller en relativt stor andel av bedriftstallet og de beskjeftigede på «Annen forretningsvirksomhet», sjøfart og fangst.

Av de næringene bedriftstellingen har tatt med er industrien av særlig betydning i Østfold fylkes landdistrikter med 37.13 pst. av bedriftstallet, 74.57 pst. av de beskjeftigede og 84.21 pst. av hele det lønnsbeløp som er betalt ut i de bedrifter tellingen omfatter. Også i Vest-Agder, i Rogaland og i Hordaland spiller industrien en relativt stor rolle blant de næringer tellingen har med. Handelsvirksomheten spiller relativt størst rolle i de tre nordlige fylkene, som har en forholdsvis liten industribefolkning. Hotell- og restaurantvirksomheten er av særlig betydning i Opland fylke og sjøfart og fangst i Aust-Agder, Troms og Hordaland.

Fordelingstallene for byene er av større interesse, fordi de gir et bedre bilde av næringslivets oppbygging i strøkene enn de tilsvarende tall for bygdene kan gi. Også for byene fylkesvis finner en at industrien er av særlig betydning i Østfold fylke, med 29.74 pst. av bedriftene, 68.51 pst. av alle de beskjeftigede og 71.66 pst. av hele det lønnsbeløp som er betalt ut i de bedrifter som er med i bedriftstellingen der. Ikke i noe annet byfylke spiller industrien en relativt så stor rolle, og i enkelte av dem som Akershus, Aust-Agder, Bergen, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Nordland, Troms og Finnmark er industrien av relativt liten betydning. Heller ikke i Oslo dominerer industrien på langt nær så sterkt. I Oslo faller 26.15 pst. av bedriftstallet, 44.39 pst. av de beskjeftigede og 44.43 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i bedriftene på industrien. Til gjengjeld spiller blant de næringene bedriftstellingen har med handelsvirksomheten en relativt stor rolle i de tilsvarende fylker. Særlig gjelder det Finnmark fylkes byer hvor 56.59 pst. av bedriftene, 44.4 pst. av de beskjeftigede og 34.8 pst. av det utbetalte lønnsbeløpet faller på handelsnæringen, og en høy prosentdel av bedriftstallet og lønnsbeløpet i handelsnæringen har også Troms, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Bergen. I Oslo faller 54.14 pst. av bedriftene, 27.93 pst. av de beskjeftigede og 24.91 pst. av det utbetalte lønnsbeløp på handelen. Hotell- og restaurantvirksomheten er av relativt størst betydning i Opland fylkes byer. Ellers er det ikke så stor forskjell på tallene for denne gruppen fra fylke til fylke. «Annen forretningsvirksomhet» er av stor betydning i Oslo, jernbane, post, telegraf, telefon i Hedmark fylkes byer og sjøfart og fangst

i Vestfold, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Troms og Finnmark og i Bergen. I Vestfold er det især hvalfangsten som trekker tallene opp. At skipsfart og fangstnæringen er av stor betydning for byene i dette fylket, ser en klart av de 32.85 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i bedriftstellingens bedrifter som her faller på sjøfart og fangst. Især i forbindelse med tallene for sjøfart og fangst,

Befolkningens fordeling på ervervsgrupper i fylker og landsdeler. Prosent-tall. Folketelling 1930.

	Jordbruk og skogbruk	Fiske og fangst	Industri	Forretningsvirksomhet	Sjøfart	Annen transport	Immateriell virksomhet	I alt
Riket	32.2	7.3	29.7	14.0	4.5	5.9	6.4	100.0
Bygder	46.8	10.2	24.3	7.0	3.2	4.1	4.4	100.0
Byer	1.3	1.2	41.1	29.0	7.1	9.7	10.6	100.0
Bygdene fylkesvis.								
1. Østfold	36.8	2.3	41.3	6.9	4.4	4.6	3.7	100.0
2. Aker herred	6.4	0.2	40.6	25.1	2.3	10.7	14.7	100.0
3. Akershus ellers	39.2	0.5	32.4	11.3	1.5	8.5	6.6	100.0
4. Hedmark	70.2	0.2	16.2	5.1	0.2	4.0	4.1	100.0
5. Opland	68.1	0.1	19.2	5.0	0.2	3.9	3.5	100.0
6. Buskerud	52.0	0.7	31.9	5.3	1.2	5.1	3.8	100.0
7. Vestfold	33.9	9.7	24.6	6.7	16.3	4.6	4.2	100.0
8. Telemark	50.4	1.6	30.9	6.0	2.6	4.5	4.0	100.0
9. Aust-Agder	45.8	2.6	30.2	5.6	7.8	3.8	4.2	100.0
10. Vest-Agder	56.6	5.7	22.5	4.2	4.9	2.4	3.7	100.0
11. Rogaland	54.2	9.4	21.9	4.8	3.5	2.6	3.6	100.0
12. Hordaland	41.8	8.8	28.7	6.6	6.7	3.2	4.2	100.0
13. Sogn og Fjordane	64.0	8.3	16.4	4.2	1.8	1.8	3.5	100.0
14. Møre og Romsdal	49.9	17.5	19.8	5.2	2.5	2.0	3.1	100.0
15. Sør-Trøndelag	50.2	12.9	20.2	6.0	1.9	4.8	4.0	100.0
16. Nord-Trøndelag	62.2	7.2	19.8	4.0	0.6	2.9	3.3	100.0
17. Nordland	37.3	32.2	15.7	6.3	2.9	2.6	3.0	100.0
18. Troms	34.5	44.9	10.2	4.2	2.0	1.7	2.5	100.0
19. Finnmark	18.3	45.7	17.8	10.5	0.8	3.5	3.4	100.0
Byene landsdelsvis.								
1. Oslo	0.9	0.1	41.4	32.6	2.7	10.3	12.0	100.0
2. Byer i Østfold, Akershus, Vestfold	1.5	2.2	47.3	21.3	10.2	7.6	9.9	100.0
3. Byer i Hedmark, Opland	2.8	0.1	42.4	31.3	0.8	11.2	11.4	100.0
4. Byer i Buskerud, Telemark	2.1	1.1	46.9	23.0	7.1	11.5	8.3	100.0
5. Byer i Aust- og Vest-Agder	1.8	0.8	40.3	26.7	11.4	8.2	10.8	100.0
6. Byer i Rogaland unntatt Stavanger	1.5	3.3	36.1	23.7	20.0	7.2	8.2	100.0
7. Stavanger	1.4	1.0	50.7	20.8	9.7	7.7	8.7	100.0
8. Bergen	1.1	0.1	36.2	31.9	11.7	8.7	10.3	100.0
9. Byer i Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	1.2	5.1	32.2	33.9	11.8	7.3	8.5	100.0
10. Trondheim	1.0	0.2	36.3	32.0	6.9	12.4	11.2	100.0
11. Byer i N.-Trøndelag	2.1	1.4	41.6	27.6	3.7	10.7	12.9	100.0
12. Byer i Nord-Norge	1.4	7.3	33.0	28.1	6.8	13.1	10.3	100.0

Bedrifter, beskjeftigede personer, omsetning og lønn i hoved-

Fylker	Industri, bergverk, anlegg i alt				
	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede personer, pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetalt lønnsbeløp i alt, pst.	Anvendt mekanisk drivkraft, pst.
Bygder	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Østfold	7.05	8.21	8.43	8.14	8.15
Aker herred	2.77	7.61	12.21	12.23	4.36
Akershus ellers	9.03	6.87	7.64	8.10	6.01
Hedmark	7.27	4.53	6.97	3.56	4.07
Opland	5.50	4.32	3.58	4.16	4.66
Buskerud	4.98	5.96	8.55	7.48	13.72
Vestfold	4.68	4.45	4.52	5.40	5.81
Telemark	3.96	4.67	5.80	6.52	12.13
Aust-Agder	3.09	2.82	2.42	3.06	3.99
Vest-Agder	3.86	3.63	2.22	3.65	4.25
Rogaland	4.29	4.77	5.67	5.16	4.27
Hordaland	9.48	11.35	12.14	10.29	6.91
Sogn og Fjordane	4.48	3.78	2.73	2.89	1.89
Møre og Romsdal	7.99	6.92	3.13	3.40	2.21
Sør-Trøndelag	6.74	5.02	4.39	4.24	4.08
Nord-Trøndelag	5.57	3.99	2.98	3.57	6.15
Nordland	5.97	6.09	3.62	4.48	4.62
Troms	1.91	1.87	1.16	1.20	0.62
Finnmark	1.38	3.14	1.84	2.47	2.10
Byer	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Østfold	6.42	10.32	11.98	9.24	20.81
Akershus	0.44	0.14	0.10	0.10	0.08
Oslo	31.25	39.49	40.50	45.91	22.63
Hedmark	1.47	1.22	0.83	1.18	0.88
Opland	2.04	1.50	1.31	1.21	3.30
Buskerud	5.17	5.54	5.20	5.66	7.72
Vestfold	6.04	4.78	5.14	4.69	8.30
Telemark	4.51	4.06	4.54	3.90	9.05
Aust-Agder	2.49	1.39	0.95	0.97	3.29
Vest-Agder	4.06	3.03	3.08	2.59	2.55
Rogaland	9.44	8.05	8.23	6.44	6.92
Bergen	9.68	9.12	9.12	8.90	6.35
Sogn og Fjordane	0.23	0.08	0.08	0.03	0.05
Møre og Romsdal	4.74	2.72	2.02	1.83	1.31
Sør-Trøndelag	5.06	5.05	4.65	4.76	3.76
Nord-Trøndelag	1.73	0.71	0.47	0.46	0.68
Nordland	2.65	1.31	0.98	1.18	1.53
Troms	1.81	1.19	0.65	0.75	0.70
Finnmark	0.77	0.30	0.17	0.20	0.09

er det imidlertid viktig å ha i erindring at mange av de folkene som har sitt arbeid i bedrifter som hører hjemme på et bestemt sted selv ofte bor andre steder og bruker sin inntekt andre steder enn der hvor bedriften hører til. I de andre næringene spiller dette forholdet mindre rolle. Der fører det først og fremst til at skillet mellom bedriftene i bygder og byer i ett og samme fylke ikke faller sammen med et tilsvarende skille for menneskene etter deres bosted.

Som sagt kan ikke bedriftstellingen gi full beskjed om næringslivets opp-

næringsgruppene fordelt prosentvis på fylkene. Bygder og byer.

Handel i alt				Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt			
Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede personer, pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetalt lønnsbeløp i alt, pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeftigede personer, pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetalt lønnsbeløp i alt, pst.
100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
7.17	6.65	6.82	5.18	3.86	3.27	4.26	3.45
3.74	7.10	12.04	15.50	2.37	7.75	14.55	17.03
8.20	9.66	9.32	11.23	7.52	8.30	9.80	8.05
5.88	5.89	7.02	6.05	10.38	10.54	8.60	8.18
5.61	4.93	5.55	3.82	15.95	15.14	18.36	19.78
5.63	4.91	4.86	4.24	9.30	9.34	9.53	8.79
5.05	4.51	3.48	2.65	3.52	2.51	4.46	3.64
3.79	3.80	3.60	3.77	5.85	5.34	3.96	3.93
2.43	2.07	1.80	1.51	2.89	2.21	1.11	1.02
2.66	2.39	2.21	1.50	2.75	1.96	1.24	0.83
4.62	4.32	4.77	3.70	3.24	2.72	2.25	2.24
7.92	8.26	7.29	8.80	7.31	7.39	8.01	8.15
4.50	3.76	3.45	2.28	4.63	4.66	4.49	5.02
6.68	6.34	4.88	4.86	3.69	3.86	2.17	2.04
5.12	5.00	5.05	4.62	3.48	3.84	2.77	3.16
3.76	3.48	3.82	3.32	3.38	2.68	1.06	1.05
9.70	9.47	8.03	9.16	5.22	4.61	1.86	1.98
3.43	3.01	2.55	2.10	2.19	1.44	0.42	0.35
4.11	4.45	3.46	5.71	2.47	2.44	1.10	1.31
100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
5.95	4.85	3.15	3.39	5.45	3.41	2.82	1.96
0.39	0.25	0.12	0.11	0.52	0.21	0.17	0.12
33.03	40.65	52.83	52.91	26.18	44.34	54.31	57.07
1.23	1.16	1.00	0.97	1.82	1.58	1.54	1.12
1.40	1.22	0.95	0.90	2.96	2.17	1.74	1.21
4.55	3.84	2.96	3.09	4.36	3.58	3.42	2.71
5.34	4.23	2.67	2.70	6.13	4.39	4.19	3.15
4.53	3.33	2.14	2.04	4.94	2.76	2.25	1.81
2.55	1.93	1.08	1.10	2.65	1.77	1.31	0.98
3.61	2.80	2.11	1.83	3.27	2.37	1.70	1.59
8.53	6.58	5.62	4.64	7.74	4.42	2.90	2.65
11.07	12.60	11.40	12.95	9.40	11.62	11.71	12.80
0.20	0.13	0.07	0.06	0.47	0.19	0.07	0.05
4.91	4.47	4.22	3.44	5.56	3.35	2.31	2.19
6.40	6.79	5.97	6.45	6.75	7.75	6.49	7.84
1.13	0.76	0.48	0.43	2.29	1.25	0.78	0.73
2.42	1.76	1.40	1.14	5.14	2.61	1.25	1.07
1.79	1.68	1.26	1.19	3.12	1.72	0.83	0.75
0.97	0.97	0.57	0.66	1.25	0.51	0.21	0.20

bygging i de forskjellige strøk av landet. Til supplering av tallene foran gjengir en i tabellen på side 289 etter folketellingen 1930 for bygdene fylkesvis og byene landsdelsvis en oversikt over den voksne befolknings fordeling på hovednæringsgrupper. Enkelte av de trekk som er påvist foran vises også her, f. eks. industriens relativt store betydning i Østfold fylkes landdistrikter og den betydelige rollen forretningsvirksomhet spiller i ervervsmessig henseende i den nordlige delen av landet. I noen grad er det fiskeomsetningen som bidrar til det.

Bedrifter, beskjeftigede personer, omsetning og lønn i hoved

Fylker	Annen forretningsvirksomhet i alt				Jernbane, post, telegraf, telefon, sporveisdrift og forstadsbaner i alt			
	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeft. personer, pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetalt lønnsbeløp i alt, pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeft. personer, pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetal lønnsbeløp i alt, pst.
Bygder	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Østfold	4.96	5.33	7.68	5.96	2.91	3.77	3.99	4.30
Aker herred	2.33	2.53	5.64	3.59	0.88	4.98	11.10	7.06
Akershus ellers	6.85	8.60	10.92	11.06	4.60	12.94	17.13	17.50
Hedmark	8.30	8.96	12.00	9.95	6.15	9.30	9.74	9.12
Opland	6.10	7.13	6.13	6.85	5.72	7.82	8.46	8.11
Buskerud	5.28	5.36	5.41	5.09	4.64	8.02	7.94	9.37
Vestfold	2.33	3.16	5.38	4.03	2.85	2.34	2.09	2.07
Telemark	4.08	3.86	4.15	4.05	4.34	5.84	6.94	6.37
Aust-Agder	2.95	2.76	2.60	2.23	2.89	2.66	0.97	2.29
Vest-Agder	3.52	2.61	1.93	2.55	2.39	1.44	0.82	1.07
Rogaland	5.53	4.04	3.52	4.32	4.83	2.26	1.89	1.80
Hordaland	8.74	8.56	6.15	10.46	11.50	7.74	6.15	7.03
Sogn og Fjordane	6.85	5.73	4.04	4.42	5.57	3.37	2.02	2.28
Møre og Romsdal	7.79	7.16	4.85	6.04	8.40	4.93	3.05	2.46
Sør-Trøndelag	7.29	6.32	3.69	4.98	6.54	7.27	6.45	7.83
Nord-Trøndelag	5.41	5.14	3.13	3.46	5.67	6.08	5.10	4.60
Nordland	6.54	6.94	7.00	6.52	11.44	5.70	3.87	4.53
Troms	3.14	3.53	3.04	3.00	5.01	2.06	1.00	1.03
Finnmark	2.01	2.28	2.74	1.44	3.67	1.48	1.29	1.18
Byer	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Østfold	3.91	2.86	1.72	2.89	6.80	4.27	3.07	3.72
Akershus	0.27	0.09	0.04	0.07	1.36	0.17	0.10	0.14
Oslo	44.26	58.51	71.09	63.70	9.30	38.63	47.20	44.48
Hedmark	1.49	0.90	0.54	0.80	3.85	4.40	4.97	4.26
Opland	1.32	0.87	0.57	0.95	2.95	1.56	1.16	1.36
Buskerud	3.74	2.57	1.58	2.29	9.52	8.65	8.86	8.06
Vestfold	4.66	2.94	2.37	2.58	9.75	3.20	2.69	2.69
Telemark	3.53	2.16	1.18	1.83	9.75	3.75	1.68	3.15
Aust-Agder	2.28	1.60	0.74	1.58	7.26	1.92	1.35	1.51
Vest-Agder	3.47	1.97	1.43	1.53	5.22	2.04	1.38	1.61
Rogaland	6.49	3.87	3.01	3.00	8.16	3.78	2.70	3.22
Bergen	10.88	11.56	9.04	10.47	5.22	10.48	9.56	9.99
Sogn og Fjordane	0.14	0.07	0.06	0.04	0.68	0.13	0.05	0.11
Møre og Romsdal	4.32	2.21	1.90	1.71	2.49	1.67	1.06	1.48
Sør-Trøndelag	4.55	4.76	2.87	4.14	4.76	9.25	7.98	8.63
Nord-Trøndelag	0.92	0.49	0.25	0.34	4.31	1.26	0.55	0.93
Nordland	1.97	1.19	0.74	0.99	5.22	3.20	4.72	3.22
Troms	1.22	0.99	0.70	0.76	1.36	0.87	0.57	0.75
Finnmark	0.58	0.39	0.17	0.33	2.04	0.77	0.33	0.69

For de samme hovednæringsgrupper som er behandlet foran, har en i tabellen side 290 o. flg. beregnet fordelingen av bedriftstallet, de beskjeftigede, omsetningen og lønnsbeløpet på de enkelte fylker, særskilt for bygder og byer, og i tabellen side 294—295 det samme for fylkene under ett for bygder og byer.

æringsgruppene fordelt prosentvis på fylkene. Bygder og byer.

Annen landtransport i alt				Havnevesen, fyrvesen, bergingsselskap, dykking, mudring, kanalvesen m. v. i alt				Sjøfart og fangst i alt			
Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeft. personer pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetalt lønnsbeløp i alt, pst.	Antall bedrifter pst.	Antall beskjeft. personer pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetalt lønnsbeløp i alt, pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall beskjeft. personer pst.	Omsetning i alt, pst.	Utbetalt lønnsbeløp i alt, pst.
00.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
8.18	8.00	8.82	6.34	8.02	20.05	25.50	18.65	3.05	1.21	0.52	1.10
2.14	2.78	4.57	5.88	–	–	–	–	0.52	1.61	2.60	2.38
8.42	8.33	10.00	7.58	1.85	1.03	1.23	1.17	1.11	10.48	21.45	14.88
8.27	8.32	8.08	4.64	–	–	–	–	0.15	0.01	0.01	–
5.09	5.20	6.44	5.53	–	–	–	–	0.30	0.07	0.02	0.02
5.43	4.48	4.89	2.87	0.62	0.26	0.34	0.36	2.53	0.87	0.16	0.27
4.13	4.29	6.34	5.68	3.70	3.86	3.91	4.13	2.90	10.93	14.56	12.20
4.86	7.66	7.12	16.47	3.70	4.11	3.70	3.86	2.30	4.85	7.57	8.64
0.42	0.30	0.24	0.13	3.70	3.09	2.81	3.14	2.30	6.08	10.50	7.49
3.17	3.39	4.02	2.95	5.56	5.14	5.48	6.10	6.98	4.80	6.45	4.68
5.40	4.02	3.87	1.79	9.26	8.23	7.81	8.34	6.91	3.49	1.41	2.39
6.53	6.91	9.67	10.52	4.94	4.37	4.52	4.48	18.28	21.16	18.21	22.58
4.00	3.54	2.60	2.82	5.56	4.11	3.77	4.30	8.99	3.63	1.00	1.62
7.33	6.88	5.41	5.60	14.20	10.54	11.04	11.30	14.26	7.42	2.80	4.24
6.59	7.56	6.29	9.98	9.26	6.94	6.31	7.09	5.72	3.43	0.82	1.52
4.85	4.08	3.08	1.60	3.70	3.08	2.95	3.32	2.67	1.35	0.52	0.92
9.09	7.54	4.85	4.96	18.52	16.45	13.98	15.78	13.60	12.33	10.00	12.91
3.80	2.76	1.59	1.45	2.47	1.54	1.51	1.79	4.83	5.13	0.91	1.54
2.30	3.96	2.12	3.21	4.94	7.20	5.14	6.19	2.60	1.15	0.49	0.62
00.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
5.17	4.72	3.81	3.91	8.70	4.99	6.41	4.21	4.64	1.65	1.46	2.13
0.37	0.21	0.20	0.10	0.87	0.09	0.02	–	0.87	0.10	0.05	0.07
33.66	37.87	42.14	36.08	12.17	45.29	56.25	55.45	19.16	37.49	46.24	36.86
1.33	0.69	0.60	0.27	–	–	–	–	0.14	0.04	0.01	0.03
1.73	0.87	0.59	0.24	–	–	–	–	0.44	0.03	0.01	0.04
5.79	4.18	3.97	3.73	6.09	3.48	2.20	2.74	2.61	2.49	1.45	1.91
6.09	3.22	3.69	2.24	3.48	1.98	1.55	0.97	7.84	10.51	12.47	14.76
6.47	4.75	4.17	3.81	14.78	8.19	5.39	6.53	4.93	1.38	0.78	1.30
2.66	2.15	2.07	1.66	3.48	1.41	0.94	0.82	4.50	2.87	2.92	3.15
2.94	2.50	2.76	2.04	5.22	1.79	1.06	2.11	5.37	4.04	3.05	3.14
8.48	6.18	5.58	5.15	7.82	4.71	6.83	2.97	16.69	12.14	8.92	10.40
5.88	10.47	10.84	14.07	10.43	17.14	10.18	15.58	9.58	18.15	17.79	17.75
0.09	0.07	0.04	0.02	–	–	–	–	0.73	0.07	–	0.01
3.71	3.79	2.86	3.59	12.17	3.58	3.27	2.68	9.00	1.89	0.60	1.74
6.65	6.35	7.36	9.24	2.61	1.88	1.27	1.47	3.19	3.08	2.63	2.78
1.92	1.52	0.94	0.77	3.48	0.57	0.48	0.42	1.31	0.52	0.37	1.02
3.81	7.21	6.54	11.39	4.35	1.13	1.06	0.66	4.79	1.12	0.57	1.25
2.17	1.78	1.08	1.02	1.74	1.79	1.76	1.50	3.77	1.71	0.54	1.01
1.08	1.47	0.76	0.67	2.61	1.98	1.33	1.89	0.44	0.72	0.14	0.65

På grunn av forskjell fra strøk til strøk i bedriftsstørrelsen og industriens sammensetning, blir rekkefølgen for fylkene noe forskjellig alt ettersom en ser på prosentandelene av bedrifter, beskjeftigede eller omsetning. Men alle tallene viser at en betydelig del av bygdenes industri faller på Aker herred og på resten

Bedrifter, beskjeftigede personer, omsetning og utbetalt lønnsbeløp

Fylker	Industri, bergverk, anlegg i alt				Handel i alt			
	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt
Riket i alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Østfold	6.78	9.24	10.39	8.72	6.45	5.36	3.81	3.66
Akershus	7.06	7.37	8.79	8.93	5.14	4.91	3.92	4.06
Oslo	13.04	19.55	22.62	25.66	19.46	29.18	43.35	45.05
Hedmark	4.85	2.88	3.53	2.20	3.14	2.50	2.08	1.72
Opland	4.06	2.92	2.30	2.49	3.12	2.27	1.78	1.34
Buskerud	5.06	5.74	6.66	6.43	4.99	4.14	3.30	3.26
Vestfold	5.24	4.61	4.85	4.98	5.22	4.31	2.81	2.70
Telemark	4.20	4.36	5.08	5.02	4.23	3.46	2.40	2.30
Aust-Agder	2.84	2.11	1.59	1.88	2.50	1.97	1.21	1.16
Vest-Agder	3.94	3.33	2.69	3.04	3.22	2.68	2.13	1.78
Rogaland	6.44	6.36	7.09	5.84	6.92	5.94	5.47	4.50
Bergen	4.04	4.52	5.09	4.98	6.52	9.04	9.36	11.02
Hordaland	5.52	5.73	5.34	4.49	3.25	2.33	1.31	1.31
Sogn og Fjordane	2.71	1.94	1.24	1.28	1.97	1.15	0.68	0.39
Møre og Romsdal	6.64	4.83	2.50	2.50	5.64	5.00	4.34	3.65
Sør-Trøndelag	6.04	5.03	4.52	4.51	5.87	6.29	5.80	6.18
Nord-Trøndelag	3.96	2.36	1.57	1.81	2.22	1.53	1.08	0.86
Nordland	4.58	3.72	2.14	2.61	5.41	3.93	2.59	2.33
Troms	1.87	1.53	0.88	0.95	2.46	2.05	1.49	1.32
Finnmark	1.12	1.73	0.90	1.19	2.26	1.95	1.09	1.41
Svalbard	0.01	0.14	0.23	0.49	0.01	0.01	–	–

Fylker	Annen forretningsvirksomhet i alt				Jernbane, post, telegraf, telefon, sporveisdrift og forstadsbaner i alt			
	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt
Riket i alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Østfold	4.28	3.24	2.36	3.16	3.20	4.02	3.29	3.92
Akershus	3.40	1.79	1.79	1.37	5.17	8.79	6.59	8.65
Oslo	28.72	49.50	63.55	58.03	0.71	19.87	36.31	28.98
Hedmark	3.88	2.14	1.75	1.61	5.98	6.78	6.07	5.96
Opland	3.00	1.83	1.16	1.48	5.51	4.60	2.84	3.71
Buskerud	4.28	3.00	1.98	2.54	5.01	8.34	8.66	8.51
Vestfold	3.84	2.97	2.69	2.71	3.37	2.79	2.55	2.48
Telemark	3.73	2.42	1.50	2.03	4.75	4.76	2.90	4.27
Aust-Agder	2.51	1.78	0.94	1.64	3.22	2.28	1.26	1.79
Vest-Agder	3.49	2.07	1.48	1.62	2.60	1.75	1.25	1.42
Rogaland	6.15	3.90	3.06	3.12	5.07	3.05	2.51	2.72
Bergen	7.06	9.78	8.08	9.54	0.40	5.39	7.36	6.51
Hordaland	3.07	1.32	0.65	0.93	10.63	3.76	1.42	2.45
Sogn og Fjordane	2.49	0.94	0.48	0.43	5.20	1.72	0.50	0.86
Møre og Romsdal	5.54	2.98	2.21	2.09	7.96	3.25	1.52	1.82
Sør-Trøndelag	5.52	5.00	2.96	4.22	6.41	8.28	7.62	8.35
Nord-Trøndelag	2.49	1.21	0.56	0.61	5.56	3.60	1.60	2.21
Nordland	3.57	2.08	1.41	1.48	10.96	4.41	4.53	3.68
Troms	1.90	1.38	0.94	0.96	4.74	1.45	0.67	0.85
Finnmark	1.08	0.67	0.45	0.43	3.55	1.11	0.55	0.86
Svalbard	–	–	–	–	–	–	–	–

hovednæringsgruppene delt prosentvis på fylkene (bygder + byer).

Herav detaljhandel i alt				Hotell- og restaurantvirksomhet i alt			
Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt	Antall bedrifter	Antall betkjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt
100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
7.19	6.80	6.51	5.76	4.50	3.36	3.14	2.25
5.97	6.06	5.92	5.10	6.13	5.36	5.64	5.22
17.33	23.42	25.97	36.95	10.51	29.93	42.02	45.40
3.39	3.12	3.90	2.75	6.94	4.49	3.13	2.55
3.39	2.83	3.33	2.05	10.74	6.39	5.50	5.00
5.48	4.98	5.13	4.26	7.32	5.45	4.80	3.95
5.84	5.54	5.26	4.33	4.57	3.78	4.26	3.25
4.69	4.31	3.97	3.57	5.48	3.60	2.64	2.34
2.68	2.33	1.94	1.53	2.79	1.92	1.27	0.97
3.25	3.00	2.83	2.20	2.96	2.24	1.60	1.44
6.73	6.16	6.16	4.90	5.04	3.86	2.75	2.55
6.40	7.99	6.51	9.44	3.77	7.84	9.06	10.18
3.65	2.96	2.83	1.94	4.38	2.40	1.81	1.65
2.12	1.47	1.35	0.59	2.96	1.64	1.07	1.06
5.18	4.33	3.78	3.00	4.44	3.52	2.28	2.16
5.67	5.82	5.91	5.41	4.79	6.48	5.65	6.88
2.29	1.88	2.12	1.42	2.95	1.72	0.84	0.80
4.72	3.68	3.47	2.61	5.19	3.26	1.39	1.25
2.36	1.98	1.82	1.20	2.56	1.63	0.74	0.67
1.66	1.33	1.28	0.99	1.98	1.13	0.41	0.43
0.01	0.01	0.01	–	–	–	–	–

Annen landtransport i alt				Havnevesen, fyrvesen, bergingsselskap, dykking, mudring, kanalvesen m. v. i alt				Sjøfart og fangst i alt			
Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt	Antall bedrifter	Antall beskjeftigede personer	Omsetning i alt	Utbetalt lønnsbeløp i alt
100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
7.14	6.20	5.66	4.41	8.30	9.03	8.63	7.49	3.59	1.56	1.36	1.99
7.04	5.13	5.50	2.85	1.44	0.34	0.16	0.26	1.38	2.65	2.70	2.35
11.62	20.79	26.60	28.67	5.05	33.15	49.71	42.87	6.49	29.53	41.14	31.98
5.88	4.13	3.36	1.17	–	–	–	–	0.15	0.03	0.01	0.03
3.93	2.82	2.75	1.33	–	–	–	–	0.34	0.04	0.01	0.04
5.56	4.32	4.31	3.55	2.89	2.62	1.98	2.20	2.56	2.15	1.30	1.70
4.81	3.70	4.67	2.95	3.61	2.48	1.82	1.69	4.57	10.60	12.70	14.42
5.42	6.06	5.26	6.41	8.30	7.10	5.20	5.92	3.19	2.12	1.53	2.27
1.20	1.32	1.39	1.35	3.61	1.86	1.16	1.34	3.05	3.55	3.76	3.72
3.09	2.90	3.22	2.22	5.42	2.69	1.58	3.01	6.44	4.20	3.42	3.34
6.46	5.22	4.95	4.46	8.66	5.65	6.94	4.19	10.22	10.30	8.09	9.34
2.04	5.75	6.84	11.18	4.33	12.54	9.00	12.04	3.24	14.30	15.83	15.40
4.27	3.12	3.57	2.16	2.89	1.17	0.53	1.02	12.09	4.49	2.01	2.99
2.65	1.63	0.98	0.60	3.25	1.10	0.44	0.98	6.19	0.82	0.11	0.22
6.08	5.18	3.80	4.00	13.36	5.44	4.18	4.64	12.48	3.07	0.84	2.07
6.62	6.90	6.97	9.39	6.50	3.24	1.86	2.75	4.86	3.16	2.43	2.62
3.80	2.67	1.73	0.94	3.61	1.24	0.76	1.08	2.21	0.70	0.39	1.00
7.27	7.36	5.92	10.07	12.64	5.24	2.56	4.09	10.61	3.50	1.61	2.79
3.24	2.20	1.26	1.10	2.17	1.72	1.73	1.57	4.47	2.43	0.58	1.08
1.88	2.60	1.26	1.19	3.97	3.39	1.76	2.86	1.87	0.80	0.18	0.65
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

av Akershus. Aker herred alene har 7.61 pst. av de beskjeftigede, 12.21 pst. av omsetningen og 12.23 pst. av det utbetalte lønnsbeløpet i bygdenes industri. I alt har Akershus 14.48 pst. av de beskjeftigede, 19.85 pst. av hele omsetningen og 20.33 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp i industrien i landdistriktene. Videre faller en stor andel på Hordaland og Østfold fylker. I de enkelte industrigrupper har Nordland, Sør-Trøndelag og Finnmark en vesentlig del av malmbrytingen, Finnmark, Hordaland, Nordland og Østfold en stor del av mineralbrytingen og Akershus, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag har en stor del av bygdenes industri i nærings- og nytelsesmiddelbransjen. Av bygdenes bedrifter i fettindustrien har Akershus den overveiende del. Av den kjemiske og elektrokjemiske industri faller storparten på Akershus, Telemark, Opland og Hordaland. Treindustrien er sterkt representert i Østfold, Akershus, Hedmark, Vest-Agder, Hordaland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, papirindustrien i Østfold, Akershus og Buskerud, tekstilindustrien i Akershus, Hordaland og Møre og Romsdal, bekledningsindustrien i Møre og Romsdal, metallfremstillingen i Rogaland og Hordaland og metallindustrien i Østfold, Akershus, Vestfold og Hordaland.

Av bygdenes bedrifter i handelsnæringen faller også en meget stor del på Aker herred og på resten av Akershus fylke, i alt 11.94 pst. av bedriftene, 16.76 pst. av de beskjeftigede og 21.36 pst. av hele omsetningen. Av bygdenes bedrifter i hotell- og restaurantnæringen har Opland og Hedmark en betydelig andel, og av sjøfart og fangstvirksomhet i bygdene har Hordaland fylke 21.16 pst. av de beskjeftigede og 18.28 pst. av bedriftstallet.

Tallene for byene fylkesvis viser at en vesentlig del av industrien og handelen i byene er samlet i Oslo og i de andre større byer. Oslo har 31.25 pst. av bedriftene i byenes industri og 39.49 pst. av de beskjeftigede der, 33.03 pst. av bedriftene i handelsnæringen og 40.65 pst. av de beskjeftigede der og 26.18 pst. av bedriftene i byenes hotell- og restaurantvirksomhet og 44.34 pst. av de beskjeftigede der. Også av sjøfart og fangst faller en ikke liten del på Oslo, 19.16 pst. av bedriftene og 37.49 pst. av de beskjeftigede. Men disse menneskene bor ikke i Oslo allesammen.

For å få en tilfredsstillende oversikt over hvordan næringene deler seg på de forskjellige strøk av landet, er det imidlertid nødvendig å slå sammen bygdene og byene fylkesvis. Dette er gjort i tabellen foran side 294—295. Den sterke konsentrasjon av industrien i den østlige delen av landet kommer her klart fram. Oslo alene har 13.04 pst. av alle industribedriftene med 19.55 pst. av de beskjeftigede, 22.62 pst. av omsetningen og 25.66 pst. av det utbetalte lønnsbeløpet i industrien, og på fylkene til og med Telemark faller 50.29 pst. av bedriftene, 56.67 pst. av de beskjeftigede, 64.22 pst. av omsetningen og 64.43 pst. av det utbetalte lønnsbeløp i hele industrien. Den nordlige delen av landet har en meget liten andel av denne næring. Enda mer framtredende er Oslos dominerende stilling i handelsnæringen. Oslo alene har 19.46 pst. av alle bedriftene i denne næring, 29.18 pst. av de beskjeftigede, 43.35 pst. av hele om-

setningen og 45.05 pst. av hele det lønnsbeløp som er betalt ut. En betydelig del faller her også på Bergen, med 9.04 pst. av de beskjeftigede og 11.02 pst. av det utbetalte lønnsbeløp. Særskilt for detaljhandelen alene har Oslo 17.33 pst. av bedriftstallet med 23.42 pst. av detaljhandelens beskjeftigelse, 25.97 pst. av omsetningen og 36.95 pst. av det utbetalte lønnsbeløp. Også hotell- og restaurantvirksomheten har en sterk konsentrasjon i Oslo, Bergen og de folke-

Folketellingen 1930. Hovednæringsgruppenes fordeling på bygder og byer, fylker og landsdeler. Prosent-tall.

	Jordbruk og skogbruk	Fiske og fangst	Industri	Forretn.-virksomhet	Sjøfart	Annen transport	Imm. virksomhet
Riket	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Bygder	98.7	94.8	55.7	33.8	49.0	47.5	46.7
Byer	1.3	5.2	44.3	66.2	51.0	52.5	53.3
Bygdene fylkesvis.							
1. Østfold	4.8	1.3	5.9	2.1	4.2	3.3	2.5
2. Aker herred	0.6	0.1	4.3	5.6	1.6	5.7	7.3
3. Akershus ellers	6.0	0.4	5.4	4.0	1.7	7.1	5.1
4. Hedmark	10.7	0.1	2.7	1.8	0.2	3.3	3.2
5. Opland	9.0	0.1	2.8	1.5	0.2	2.8	2.4
6. Buskerud	5.8	0.3	3.8	1.4	1.0	3.1	2.1
7. Vestfold	3.3	4.2	2.6	1.5	11.5	2.4	2.1
8. Telemark	4.7	0.6	3.1	1.3	1.7	2.2	1.9
9. Aust-Agder	2.7	0.7	1.9	0.8	3.3	1.2	1.3
10. Vest-Agder	3.3	1.5	1.4	0.6	2.1	0.7	1.1
11. Rogaland	5.4	4.2	2.4	1.1	2.5	1.4	1.8
12. Hordaland	7.1	6.5	5.2	2.6	8.2	2.9	3.5
13. Sogn og Fjordane	6.3	3.6	1.7	1.0	1.3	1.0	1.7
14. Møre og Romsdal	6.8	10.5	2.9	1.6	2.4	1.5	2.1
15. Sør-Trøndelag	6.3	7.2	2.8	1.8	1.8	3.3	2.6
16. Nord-Trøndelag	5.8	2.9	2.0	0.8	0.4	1.5	1.5
17. Nordland	6.3	24.1	2.9	2.4	3.4	2.4	2.6
18. Troms	3.0	17.2	1.0	0.8	1.2	0.8	1.1
19. Finnmark	0.8	9.3	0.9	1.1	0.3	0.9	0.8
Byene landsdelsvis.							
1. Oslo	0.3	0.1	16.2	27.0	7.0	20.2	21.9
2. Byer i Østf., Akershus og Vestfold	0.1	1.1	5.5	5.2	7.9	4.4	5.4
3. Byer i Hedmark, Opland	0.1	–	1.0	1.5	0.1	1.3	1.2
4. Byer i Buskerud, Telemark	0.2	0.4	4.5	4.7	4.5	5.5	3.7
5. Byer i Aust- og Vest-Agder	0.1	0.2	2.2	3.1	4.1	2.2	2.7
6. Byer i Rogaland	–	0.4	1.1	1.6	4.2	1.1	1.2
7. Stavanger	0.1	0.2	3.0	2.6	3.8	2.3	2.4
8. Bergen	0.1	–	4.7	8.8	10.0	5.6	6.2
9. Byer i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal	0.1	1.0	1.5	3.4	3.7	1.7	1.8
10. Trondheim	0.1	0.1	2.4	4.6	3.1	4.2	3.6
11. Byer i N.-Trøndelag.	–	0.1	0.4	0.5	0.2	0.5	0.6
12. Byer i Nord-Norge	0.1	1.6	1.8	3.2	2.4	3.5	2.6

rike strøk over Østlandet. Det samme gjelder «Annen forretningsvirksomhet». I jernbane, post, telegraf, telefon m. v. og for annen landtransport er det også en konsentrasjon om de folkerike distrikter, men ikke så sterk som for de næringene som er nevnt før. I skipsfart og fangstvirksomhet inntar Oslo en like dominerende stilling som i handelsnæringen. I sjøfart og fangst faller nemlig 29.53 pst. av de beskjeftigede og 41.14 pst. av omsetningen på Oslo, 14.3 pst. av de beskjeftigede med 15.83 pst. av omsetningen på Bergen og 10.6 pst. av de beskjeftigede med 12.7 pst. av omsetningen på Vestfold fylke.

Til jevnføring med disse bedriftstellingens oppgaver gjengir en tabellen på side 297 for befolkningens fordeling på hovedindustrigrupper i bygdene fylkesvis og byene landsdelsvis etter Folketellingen 1930. Den viser de samme hovedtrekk som her er påpekt for bedriftstellingens materiale.

Den rekkefølgen som bedriftstellingen viser for fylkenes andel i industriens hele omsetning, blir en noe annen enn den en får etter produksjonsstatistikken, hvor alle de mindre industribedriftene ikke er med. Likeså viser disse to sett oppgaver en ganske stor forskjell i andelene for de enkelte fylker. Dette er vist i følgende tabell som gir bruttoproduksjonens fordeling på fylker etter produksjonsstatistikken for 1935, og omsetningsbeløpet i industrien i 1935 delt prosentvis på fylkene. De forskjelligheter som kommer fram i rekkefølgen og i andelene, henger sammen med det forskjellige omfang produksjonsstatistikken og bedriftstellingen har. Særlig stor rolle spiller det at bygge- og anleggsvirksomhet ikke er med i produksjonsstatistikken.

Fylker	Produksjonsstatistikk 1935		Bedriftstelling 1936	
	Bruttoproduksjonens verdi i 1935		Omsetning i alt 1935	
	Nr.	Pst.	Nr.	Pst.
Østfold	2	12.32	2	10.39
Akershus	3	9.78	3	8.79
Oslo	1	19.56	1	22.62
Hedmark	10	3.68	11	3.53
Opland	13	2.44	14	2.30
Buskerud	4	7.66	5	6.66
Vestfold	8	4.65	9	4.85
Telemark	5	6.70	8	5.08
Aust-Agder	17	1.31	16	1.59
Vest-Agder	11	3.60	12	2.69
Rogaland	6	6.65	4	7.09
Hordaland	7	6.38	6	5.34
Bergen	12	3.57	7	5.09
Sogn og Fjordane	18	1.10	18	1.24
Møre og Romsdal	14	2.15	13	2.50
Sør-Trøndelag	9	3.81	10	4.52
Nord-Trøndelag	16	1.40	17	1.57
Nordland	15	1.88	15	2.14
Troms	20	0.62	20	0.88
Finnmark	19	0.74	19	0.90
Svalbard	–	–	21	0.23
Riket		100.00		100.00

Skal en få et uttrykk for næringenes betydning i de forskjellige strøkene, må en dog se bedriftene, beskjeftigelsen og omsetningen i de forskjellige strøk i forhold til folketallet. I følgende tabell har en regnet ut en del viktigere forholdstall for industrien, handelsnæringen, hotell- og restaurantvirksomheten og alminnelig landtransport. En har måttet bruke folkemengden i fylkene i 1930, da senere oppgaver ikke fins. Det kan selvsagt føre til noen unøyaktighet i resultatene, men de skulle allikevel stort sett være utsagnskraftige.

Forholdstall for fylkene.

Fylker	Industribedrifter pr. 1 000 innb.	Industriomsetn. pr. innb., kr.	Handelsbedrifter pr. 1 000 innb.	Detaljomsetn. pr. innb. kr.	Hotell- og restaurantbedrifter pr. 1 000 innb.	Omsetn. i hotell- og restaurantbedrifter pr. innb. kr.	Annen landtransport, bedrifter pr. 1 000 innb.	Omsetn. i annen landtransport pr. innb., kr.
Riket	11.14	854	15.45	572	1.70	36	3.33	29
Bygder	9.07	525	8.87	277	1.43	11	3.04	15
Byer	16.33	1 677	32.00	1 314	2.40	98	4.04	65
Bygdene fylkesvis.								
Østfold	10.56	730	10.50	318	0.91	8	4.11	22
Aker herred	5.82	1 484	7.68	381	0.78	38	1.51	16
Akershus ellers	11.24	551	9.97	405	1.47	15	3.52	21
Hedmark	8.85	491	6.99	301	1.99	13	3.38	16
Opland	7.90	297	7.87	290	3.60	33	2.45	15
Buskerud	8.52	847	9.43	307	2.50	21	3.12	14
Vestfold	9.35	523	9.87	239	1.11	11	2.77	21
Telemark	8.24	698	7.71	272	1.91	10	3.39	25
Aust-Agder	10.14	459	7.77	213	1.49	5	0.47	1
Vest-Agder	12.78	425	8.63	221	1.43	5	3.52	22
Rogaland	7.86	600	8.27	291	0.93	5	3.32	12
Hordaland	10.53	781	8.60	277	1.28	11	2.43	18
Sogn og Fjordane	9.06	319	8.89	226	1.47	11	2.71	9
Møre og Romsdal	11.33	257	9.26	212	0.82	4	3.48	13
Sør-Trøndelag	10.22	385	7.59	275	0.83	5	3.35	16
Nord-Trøndelag	11.55	358	7.63	269	1.10	3	3.37	11
Nordland	6.62	233	10.52	218	0.91	3	3.38	9
Troms	4.19	147	7.34	163	0.76	1	2.80	6
Finnmark	5.68	441	16.59	320	1.61	6	3.19	15
Byene fylkesvis:								
Østfold	18.61	3 567	33.81	1 465	2.33	49	3.70	44
Akershus	18.28	440	31.84	960	3.15	42	3.78	33
Oslo	16.14	2 148	33.42	1 652	1.99	169	4.30	86
Hedmark	24.24	1 408	39.77	2 227	4.42	153	5.43	40
Opland	25.46	1 678	34.27	1 597	5.46	131	5.36	29
Buskerud	18.58	1 917	32.03	1 371	2.31	74	5.14	57
Vestfold	18.46	1 613	32.00	1 469	2.76	77	4.61	45
Telemark	14.79	1 527	29.10	1 006	2.38	44	5.24	54
Aust-Agder	18.00	702	36.06	1 066	2.82	57	4.75	59
Vest-Agder	20.29	1 578	35.31	1 275	2.41	51	3.63	55
Rogaland	16.79	1 504	29.73	954	2.03	31	3.73	39
Bergen	12.88	1 245	28.85	1 066	1.84	94	1.93	57
Sogn og Fjordane	21.35	791	36.30	1 004	6.41	38	2.14	14
Møre og Romsdal	17.12	748	34.73	927	2.95	50	3.31	41
Sør-Trøndelag	12.16	1 146	30.08	1 138	2.39	94	3.95	70
Nord-Trøndelag	28.32	795	36.34	1 320	5.51	77	7.77	61
Nordland	15.53	588	27.70	895	4.43	44	5.50	152
Troms	16.78	622	32.50	1 120	4.25	46	4.96	40
Finnmark	10.95	249	27.27	702	2.63	18	3.83	43

I forhold til folketallet spiller industrien i landdistriktene størst rolle i Buskerud, Hordaland og Østfold. Akershus fylke i alt har og en høy industriomsetning pr. innbygger, kr. 898. Det skyldes først og fremst Aker, som i realiteten er et bystrøk og ikke noe landdistrikt. Den relativt høye industriomsetning pr. innbygger i Finnmark skyldes især Sør-Varanger. Av byene står Østfold fylkes byer i en særstilling med en industriomsetning pr. innbygger på 3 567 kr., deretter følger Oslo med 2 148 kr.

Detaljomsetningen pr. innbygger varierer og noe fra fylke til fylke i bygdene og enda sterkere i byene. For byene er især opplandets størrelse av betydning, og for bygdene spiller det bl. a. inn at naturalhusholdningen kan være mer eller mindre viktig i de forskjellige strøk. Dessuten varierer jo kjøpeevnen ikke så lite alt etter de økonomiske forholdene som rår.

I bygdene er den høye detaljomsetning pr. innbygger i Finnmark bemerkelsesverdig, 320 kr., mer enn landsgjennomsnittet for bygdene. Dette er nesten like mye som den antatte inntekt etter kommuneskatteligningen, som for bygdene i Finnmark var 377 kr. pr. innbygger i 1935. Denne relativt høye detaljomsetning pr. innbygger i Finnmark kan ha sin forklaring i forskjellige forhold. Blant annet er det mulig at den sterke vekst i folketallet som en hadde i Finnmark mellom 1920 og 1930 gjennom bl. a. en ikke ubetydelig innvandring har fortsatt, slik at en beregning på grunnlag av folkemengden i 1930 gir et relativt for høyt tall. Men dette kan allikevel neppe spille så stor rolle at det helt forklarer det høye tallet. Det kunne og vært tenkelig at den høye detaljomsetning i Finnmark hang sammen med at det i detaljomsetningen var kommet med en del engrosomsetning i fiskeforretningene. Etter de undersøkelser en har gjort i primærmaterialet, ser det dog ikke ut til at dette spiller noen rolle. Også folketellingen i 1930 ga uttrykk for at handelsvirksomheten spiller en betydelig rolle i Finnmark fylkes landdistrikter i ervervsmessig henseende, idet fylket hadde flere beskjeftigede i varehandel enn f. eks. Troms, til tross for den større befolkning i dette fylke.

Den høye detaljomsetning pr. innbygger som bedriftstellingen gir for Finnmark, skulle derfor stort sett være reell. Den henger sammen med at en i dette fylket har et ubetydelig jordbruk, og selv om fisket direkte skaffer en del av forbruket, spiller naturalhusholdningen allikevel en mindre rolle enn i de fleste andre fylkene. Videre henger den høye detaljomsetning pr. innbygger sammen med at det under de store fiskerier foregår et betydelig salg i detalj til andre enn dem som hører hjemme i fylket. Det gjelder også Troms, og skulle derfor tenkes gi en tendens til også å trekke tallet for detaljomsetningen i Troms oppover. Det ligger imidlertid som tabellen viser usedvanlig lavt. Men her er det å merke at dette detaljsalg til andre enn dem som bor i fylket under ellers like forhold må trekke gjennomsnittet sterkere opp i Finnmark med en mindre folkemengde, enn i Troms med en større. I denne forbindelse er det og verdt å merke seg at byene som omsetningssentra tilsynelatende spiller meget mindre rolle i Finnmark enn de gjør f. eks. i Troms. Finnmark fylkes byer har en detalj-

omsetning pr. innbygger som er lavere enn for noe annet byfylke; Troms ligger her betydelig høyere.

Fordi byene i detaljhandelsvirksomheten også er distribusjonssentra for store deler av de omliggende landdistrikter, er det derfor i det hele rimelig å slå sammen bygdene og byene fylkesvis også her, og beregne detaljomsetningen pr. innbygger i fylkene under ett, uten hensyn til skillet mellom bygder og byer. Det er gjort i følgende tabell.

Detaljomsetning pr. innbygger, fylkene (bygder + byer).

Fylker	Detaljomsetning pr. innb. kr.	Fylker	Detaljomsetning pr. innb. kr.
I alt	572	Vest-Agder	561
Østfold	627	Rogaland	572
Aker herred	381	Hordaland	277
Akershus ellers	417	Bergen	1 066
Oslo	1 652	Sogn og Fjordane	237
Hedmark	398	Møre og Romsdal	369
Opland	389	Sør-Trøndelag	544
Buskerud	578	Nord-Trøndelag	356
Vestfold	631	Nordland	299
Telemark	502	Troms	302
Aust-Agder	423	Finnmark	385

Den høye detaljomsetning i Finnmark fylkes landdistrikter jevnes ut noe på grunn av den lavere gjennomsnittsomsetning pr. person som byene i fylket har. Men fremdeles har Finnmark fylke under ett en høy detaljomsetning pr. innbygger, høyere enn Nord-Trøndelag, Nordland og Troms. Først og fremst henger det sammen med at naturalhusholdningen spiller mindre rolle her. Det kan i denne forbindelse også være av interesse å peke på at gjennomsnittsinntekten i de forskjellige yrkesgruppene etter den inntektsstatistikk som ble utarbeidd ved Folketellingen i 1930 gjennomgående lå høyere i Finnmark enn i Troms.

Hotell- og restaurantnæringen spiller i bygdene en betydelig rolle i Aker, Opland og Buskerud, i byene i Oslo og i byene i Hedmark og Opland. Annen landtransport viser et høyt omsetningstall pr. innbygger for byene i Nordland. Det er lastearbeidet i Narvik som bringer tallet her så høyt opp.

I følgende tabell har en for hovednæringene vist bedriftenes gjennomsnittlige størrelse særskilt i bygder og byer. For de store variasjoner en her finner for industrien, spiller den ulike representasjon av de forskjellige industrigrupper i de forskjellige strøk av landet en betydelig rolle. Også for detaljhandelen, hotell- og restaurantnæringen og alminnelig landtransport er det en ganske stor forskjell i gjennomsnittsstørrelsen i bedriftene fra fylke til fylke.

Hovednæringene. Bedriftenes gjennomsnittsstørrelse i fylkene.

Fylker	Industri		Detaljhandel		Hotell- og restaurantvirksomhet		Annen landtransport	
	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.
Riket	9.80	84 798	2.53	47 645	4.15	22 603	2.35	9 348
Bygder	8.47	62 663	1.99	37 214	2.26	8 494	1.62	5 271
Byer	11.63	116 829	2.96	55 986	6.99	43 908	3.74	17 055
Svalbard	223.00	2712500	4.00	6 500	–	–	–	–
Bygdene fylkesvis.								
Østfold	9.86	74 841	1.89	33 320	1.91	9 074	1.59	5 639
Aker herred	23.26	273 354	3.11	57 249	7.38	54 000	2.11	10 906
Akershus ellers	6.45	52 833	2.34	11 595	2.49	11 163	1.60	6 167
Hedmark	5.28	59 573	2.10	48 475	2.29	6 940	1.63	5 141
Opland	6.64	40 821	1.88	41 518	2 14	9 389	1.66	6 595
Buskerud	10.14	106 829	1.81	34 883	2.27	8 570	1.34	4 815
Vestfold	8.07	61 302	1.85	26 692	1.61	10 480	1.68	8 105
Telemark	9.97	89 785	2.05	37 933	2.06	5 840	2.55	7 649
Aust-Agder	7.72	49 266	1.75	29 995	1.72	3 312	1.15	3 429
Vest-Agder	7.99	36 642	1.82	30 389	1.61	3 972	1.74	6 614
Rogaland	9.41	83 394	1.90	41 903	1.89	6 395	1.21	3 910
Hordaland	10.15	80 142	2.05	36 117	2.28	9 215	1.72	7 713
Sogn og Fjordane	7.15	39 311	1.74	29 588	2.27	8 459	1.44	3 411
Møre og Romsdal	7.34	24 786	1.74	28 824	2.36	5 092	1.52	3 886
Sør-Trøndelag	6.31	40 901	2.11	43 499	2.49	6 849	1.86	4 977
Nord-Trøndelag	6.06	33 117	1.91	43 151	1.79	2 634	1.36	3 317
Nordland	8.65	37 572	1.80	30 725	1.99	3 124	1.34	2 839
Troms	8.28	38 516	1.74	29 438	1.48	1 617	1.18	2 301
Finnmark	19.37	82 877	1.92	35 232	2.23	4 288	2.79	4 969
Byene fylkesvis:								
Østfold	18.70	214 979	2.84	50 511	4.36	22 190	3.42	12 415
Akershus	3.53	27 940	2.29	34 614	2.90	14 889	2.17	9 636
Oslo	14.70	150 838	3.42	73 027	11.83	93 818	4.21	21 792
Hedmark	9.61	63 714	3.19	72 593	6.06	37 844	1.93	8 026
Opland	8.59	72 450	2.85	60 011	5.12	24 945	1.88	5 865
Buskerud	12.47	114 715	2.75	53 447	5.74	33 663	2.70	11 428
Vestfold	9.22	100 972	2.80	54 143	5.01	30 045	1.98	10 181
Telemark	10.47	116 267	2.51	40 998	3.91	19 689	2.75	10 766
Aust-Agder	6.48	46 904	2.53	37 939	4.67	21 979	3.02	13 222
Vest-Agder	8.68	94 066	2.63	49 147	5.06	24 852	3.18	15 543
Rogaland	9.92	103 204	2.50	45 241	3.99	16 063	2.73	11 217
Bergen	10.95	109 743	3.16	49 045	8.64	54 247	6.66	32 131
Sogn og Fjordane	3.97	39 714	1.95	33 571	2.78	5 889	2.67	6 667
Møre og Romsdal	6.67	48 206	2.53	40 946	4.21	18 040	3.82	12 878
Sør-Trøndelag	11.60	105 067	2.90	53 097	8.02	41 210	3 57	18 186
Nord-Trøndelag	4.81	33 587	2.49	45 409	3.82	14 571	2.97	8 750
Nordland	5.74	43 517	2.44	45 558	3.55	10 750	7.09	28 746
Troms	7.62	43 741	2.66	46 541	3.85	11 293	3.07	8 500
Finnmark	4.58	27 386	2.35	41 103	2.83	7 174	5.09	11 529

2. Større byområder.

Den fylkesvise inndeling er likesom inndelingen i herreder og byer en administrativ inndeling, som ofte vil skille fra hverandre strøk som i økonomisk og befolkningsmessig henseende hører sammen. Ved økonomisk-geografiske undersøkelser har det derfor sin interesse å bryte denne rent administrative distriktsinndeling, og forsøke å arbeide seg fram til en gruppering etter strøk som bygger på de eksisterende økonomiske forhold. Ved bearbeidelsen av bedriftstellingens materiale har en ikke kunnet gjennomføre noen slik geografisk bearbeidelse, men ved publiseringen av oppgavene har en søkt i tabell 3 i Bedriftstellingens 2. hefte å møte det behov som her foreligger ved å gi en del mer spesifiserte oppgaver for de viktigere større byområder vi har. Det kan selvsagt tvistes om hvordan grensene for disse byområder bør trekkes opp; en har søkt ved oppstillingen av dem å samle i grupper de områder som i omsetningsmessig, kommunikasjonsmessig og produksjonsmessig henseende hører sammen. Som det går fram av tabellen har en måttet regne med hele herreder ved oppstillingen av denne tabell. Da bedriftstellingens materiale ikke har vært bearbeidd for deler av de enkelte herredene har det ikke vært mulig i de tilfellene hvor det kunne ha vært ønskelig av hensyn til selve inndelingen, bare å ta en del av enkelte herreder med.

Oppgavene i tabell 3 bygger derfor på en sammenstilling av de detaljerte herreds- og bytabeller som er utarbeidd. En har laget tabellen for sju større byområder. Hele folkemengden i disse områdene og prosentandelen i forhold til folkemengden i riket i alt i 1930, går fram av følgende tabell:

Større byområder. Folkemengde 1930.

	Folketall 1930	Prosent av hele rikets folketall
Oslo-distriktet	371 957	13.22
Bergens-distriktet	127 307	4.52
Trondheim-distriktet	75 486	2.68
Stavanger-distriktet	71 629	2.55
Drammens-distriktet	65 559	2.33
Skien—Porsgrunn-distriktet	52 134	1.85
Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet	79 533	2.83
I alt	843 605	29.98

Oppbyggingen av næringslivet i disse sju byområder er vist i tabellen på side 304. De tilsvarende fordelingstall for hele riket er også ført opp i denne tabell.

Med hensyn til sin oppbygging skiller disse strøkene seg ganske tydelig fra hverandre. I Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet, Skien—Porsgrunn-distriktet, Drammens-distriktet og Stavanger-distriktet er industri og håndverk en mer framtredende næring og spiller en relativt større rolle enn i Oslo-distriktet,

Større byområder. Fordeling av bedrifter, beskjeftigede og utbetalt lønnsbeløp på hovednæringsgruppene.

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheim-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien-Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad-Sarpsborg-distriktet	Riket i alt
Industri og håndverk i alt.								
Pst. bedrifter	27.22	27.65	25.08	31.85	32.37	27.60	30.35	30.84
» beskjeftigede personer	47.43	41.66	43.74	60.32	63.40	58.03	72.04	54.10
» utbetalt lønnsbeløp	48.53	40.81	44.37	62.00	67.76	66.13	77.29	55.45
Handelsvirks. ialt.								
Pst. bedrifter	52.84	55.15	55.60	49.57	47.84	48.08	51.46	42.78
» beskjeftigede personer	26.51	28.19	31.52	23.83	18.12	21.38	18.01	22.81
» utbetalt lønnsbeløp	23.05	23.41	25.14	17.89	11.56	11.31	10.38	17.71
Hotell- og restaurant-virks. i alt.								
Pst. bedrifter	3.40	3.39	4.33	3.17	3.51	4.08	2.74	4.72
» beskjeftigede personer	4.22	3.57	5.09	2.04	2.09	2.24	1.30	3.51
» utbetalt lønnsbeløp	1.88	1.65	2.26	0.84	0.58	0.68	0.39	1.40
Annen forretnings-virks. i alt.								
Pst. bedrifter	7.56	5.94	4.33	3.90	3.70	4.08	2.98	4.46
» beskjeftigede personer	5.67	3.98	3.41	2.06	1.81	2.15	1.35	3.11
» utbetalt lønnsbeløp	8.26	5.79	5.00	3.08	2.49	3.10	2.60	5.20
Alm. landtransport i alt.								
Pst. bedrifter	7.42	4.78	8.40	8.17	9.19	11.02	9.11	9.21
» beskjeftigede personer	3.22	3.36	4.10	3.18	3.24	6.70	3.01	3.88
» utbetalt lønnsbeløp	2.23	3.82	5.11	2.86	2.35	6.07	1.89	2.70
Annen transport, fangst i alt.								
Pst. bedrifter	1.56	3.09	2.26	3.34	3.39	5.14	3.36	7.99
» beskjeftigede personer	12.95	19.24	12.14	8.57	11.34	9.50	4.29	12.59
» utbetalt lønnsbeløp	16.05	24.52	18.12	13.33	15.26	12.71	7.45	17.54
Sum:								
Pst. bedrifter	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
» beskjeftigede personer	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
» utbetalt lønnsbeløp	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Bergens-distriktet og T ondheims-distriktet, og også en større rolle enn i riket i alt etter bedriftstellingens tall. Oslo-distriktet, Bergens-distriktet og Trondheims-distriktet er på sin side utpregede omsetningssentra, hvor handelsvirksomheten både når det gjelder andel i bedriftstall, beskjeftigelse og lønnsbeløp er av mye større betydning enn i de andre distriktene og i riket i alt. Også «Annen forretningsvirksomhet» spiller en større rolle i Oslo-distriktet, Bergens-distriktet og Trondheims-distriktet enn i de andre distrikter og i riket i alt.

Et bedre inntrykk av hva de forskjellige næringene betyr i disse forskjellige distrikter får en imidlertid også her om en beregner forskjellige forholdstall

pr. 1 000 innbyggere. Dette er gjort i følgende tabell på grunnlag av folkemengden i disse strøkene i 1930.

Større byområder. Forholdstall.

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheims-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien-Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad-Sarpsborg-distriktet
Industribedrifter pr. 1 000 innb.....	13.14	12.36	10.60	13.89	12.68	11.43	11.01
Industriomsetning pr. innb., kr.	1 867	1 274	956	1 490	1 660	1 504	1 696
Handelsbedrifter pr. 1 000 innb.	25.51	24.66	23.49	20.75	18.73	19.91	18.67
Detaljomsetning pr. innb., kr.	1 325	930	945	795	745	738	674
Hotell- og rest.bedr. pr. 1 000 innb...	1.64	1.52	1.83	1.33	1.37	1.69	0.99
Omsetn. i hotell- og rest. bedr. pr. innb., kr.	126	73	69	25	31	28	14
Annen landtransp.bedr. pr. 1 000 innb.	3.58	2.14	3.55	3.42	3.60	4.57	3.31
Omsetn. i annen landtransp. pr. innb., kr.	64	54	53	32	36	57	26

Selv om industrien etter tabellen foran spiller en relativt mindre rolle i Oslo-distriktet enn i typiske fabrikkstrøk som Stavanger-distriktet, Drammens-distriktet, Skien—Porsgrunn-distriktet og Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet, gir som denne tabellen viser omsetningsbeløpet i industrien allikevel et høyere tall for Oslo-distriktet enn for noen av de andre distriktene. Også for detaljomsetningen pr. innbygger står Oslo-distriktet i en særstilling, og det samme er tilfelle for omsetningen i hotell- og restaurantvirksomheten. Det er mulig at disse forholdstall for Oslo-distriktet kan være noe for høye på grunn av den betydelige innflytting som har funnet sted til dette distrikt i årene etter 1930. Men noen avgjørende rolle skulle dette moment ikke spille. Drammens-distriktet og Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet har begge en meget høy industriomsetning pr. innbygger, Skien—Porsgrunn-distriktet og Stavanger-distriktet ligger også høyt, men noe lavere, mens industriomsetningen pr. innbygger i Bergens-distriktet og Trondheims-distriktet ligger lavere enn i de andre byområdene.

Bedriftenes gjennomsnittlige størrelse i hovednæringsgruppene for disse forskjellige strøk er vist i følgende tabell:

Større byområder. Bedriftenes gjennomsnittsstørrelse.

Byområder	Industri		Detaljhandel		Hotell- og restaurantvirksomhet		Annen landtransport	
	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.	Gj.snittlig antall personer pr. bedrift	Gj.snittlig omsetning pr. bedrift, kr.
Riket i alt	9.80	84 798	2.53	47 645	4.15	22 603	2.35	9 348
Oslo-distriktet	15.16	159 946	3.36	70 409	10.80	84 395	3.77	19 412
Bergens-distriktet	11.78	115 943	3.08	47 363	8.24	51 933	5.50	27 031
Trondheims-distriktet	11.47	101 111	2.83	51 254	7.74	39 735	3.21	15 469
Stavanger-distriktet	11.19	122 105	2.57	51 140	3.96	20 133	2.40	10 000
Drammens-distriktet	14.37	142 849	2.45	46 285	4.37	23 318	2.58	10 633
Skien—Porsgrunn-distriktet ..	12.60	143 844	2.47	41 494	3.30	18 309	3.64	13 106
Fr.stad—Sarpsborg-distriktet	16.94	172 284	2.42	39 981	3.39	15 405	2.36	8 102

Større byområder. Andel av bedriftstall, beskjeftigede, omsetning og lønnsbeløp i riket i prosent.

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheims-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien—Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet	Alle distrikter
I. Industri og håndverk, i alt.								
Pst. bedrifter	15.59	5.02	2.55	3.17	2.65	1.90	2.79	33.67
» beskjeftigede	24.11	6.04	2.99	3.62	3.89	2.44	4.83	47.92
» omsetning	28.88	6.75	3.00	4.44	4.53	3.26	5.61	56.47
» lønnsbeløp	32.23	6.40	3.15	3.35	4.53	2.96	4.64	57.26
1. Bryting av malm.								
Pst. bedrifter	10.00	2.00	–	–	–	–	–	12.00
» beskjeftigede	0.36	0.02	–	–	–	–	–	0.38
» omsetning	–	–	–	–	–	–	–	–
» lønnsbeløp	1.11	0.03	–	–	–	–	–	1.14
2. Bryting av mineraler m. v.								
Pst. bedrifter	5.79	1.16	2.32	1.29	1.67	3.22	4.25	19.70
» beskjeftigede	9.03	0.83	1.02	0.57	0.94	2.11	4.69	19.19
» omsetning	18.64	1.42	0.55	0.62	0.41	3.84	1.96	27.44
» lønnsbeløp	16.09	0.93	0.58	0.37	0.57	3.04	3.09	24.67
3. Næringsmiddelindustri.								
Pst. bedrifter	7.73	3.97	2.35	4.44	2.51	1.88	2.70	25.58
» beskjeftigede	23.26	8.25	5.44	9.74	1.81	1.65	2.44	52.59
» omsetning	30.71	7.17	3.94	8.99	1.89	2.95	1.84	57.49
» lønnsbeløp	38.63	9.65	5.70	9.85	1.96	1.93	1.95	69.67
4. Foredling av fettstoff.								
Pst. bedrifter	9.74	6.89	2.85	3.33	0.71	1.19	1.66	26.37
» beskjeftigede	26.76	9.33	2.87	5.84	0.38	2.28	10.54	58.00
» omsetning	24.65	11.76	1.48	7.33	0.44	2.92	18.36	66.94
» lønnsbeløp	36.29	10.67	2.89	7.41	0.55	2.98	10.91	71.70
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri.								
Pst. bedrifter	45.05	11.60	6.48	2.73	3.75	0.68	1.37	71.66
» beskjeftigede	23.55	3.77	1.98	0.48	2.91	18.07	2.26	53.02
» omsetning	23.25	4.04	1.48	0.41	4.55	16.27	2.71	52.71
» lønnsbeløp	24.83	3.03	1.22	0.18	2.57	16.49	1.95	50.27
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri.								
Pst. bedrifter	5.30	1.36	1.45	1.67	1.99	1.34	2.04	15.15
» beskjeftigede	9.23	2.17	1.48	3.27	3.67	2.56	6.27	28.65
» omsetning	11.96	1.92	1.66	3.28	4.86	2.43	7.14	33.25
» lønnsbeløp	14.75	2.49	1.38	3.68	4.84	2.68	7.41	37.23
7. Papirindustri.								
Pst. bedrifter	29.48	4.38	2.39	1.59	12.75	5.18	4.78	60.55
» beskjeftigede	7.63	1.28	2.44	0.28	14.63	6.30	23.66	56.22
» omsetning	5.89	1.28	1.76	0.18	17.34	6.56	22.66	55.67
» lønnsbeløp	8.08	0.99	2.32	0.18	15.94	7.72	20.38	55.61

Større byområder. Andel av bedriftstall, beskjeftigede, omsetning og lønnsbeløp i riket i prosent. (Forts.).

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheims-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien—Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet	Alle distrikter
8. Grafisk industri, bokbindere.								
Pst. bedrifter	29.96	7.16	3.85	4.41	1.76	2.75	2.97	52.86
» beskjeftigede	56.48	9.31	4.36	4.51	2.08	1.64	1.35	79.73
» omsetning	64.32	8.11	2.61	4.97	1.30	1.56	1.42	84.29
» lønnsbeløp	62.20	8.25	3.95	4.21	1.98	1.66	1.51	83.76
9. Lær- og gummiindustri.								
Pst. bedrifter	25.25	7.10	4.93	5.52	4.54	2.37	3.35	53.06
» beskjeftigede	21.33	5.34	1.79	6.07	12.08	1.04	1.28	48.93
» omsetning	27.65	8.04	1.41	2.94	10.41	0.97	0.65	52.07
» lønnsbeløp	25.07	6.52	1.24	3.32	14.11	0.74	0.58	51.58
10. Tekstilindustri.								
Pst. bedrifter	19.11	11.50	2.41	4.82	2.23	0.93	3.34	44.34
» beskjeftigede	23.30	13.20	0.78	4.97	8.16	0.42	1.73	52.56
» omsetning	24.73	14.30	0.77	6.56	8.58	0.19	1.77	56.90
» lønnsbeløp	26.90	13.62	0.69	4.28	9.37	0.21	1.56	56.63
11. Bekledningsindustri.								
Pst. bedrifter	29.78	6.50	3.14	3.14	2.46	1.45	2.46	48.93
» beskjeftigede	37.75	8.77	3.51	3.28	2.95	2.09	3.54	61.89
» omsetning	45.73	8.63	4.63	2.96	4.01	2.57	4.77	73.30
» lønnsbeløp	46.36	8.51	3.96	3.14	3.74	2.65	4.18	72.54
12. Rensing og toalettvirksomhet.								
Pst. bedrifter	34.41	10.75	4.15	4.21	3.92	2.22	2.56	62.22
» beskjeftigede	46.53	11.37	5.10	3.66	3.51	1.68	1.73	73.58
» omsetning	59.61	9.90	5.81	2.52	3.46	1.10	1.18	83.58
» lønnsbeløp	63.90	10.62	6.21	2.10	2.43	0.92	0.82	87.00
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann.								
Pst. bedrifter	2.67	1.04	0.70	1.39	2.32	1.74	1.51	11.37
» beskjeftigede	21.20	7.09	3.22	2.79	2.89	1.51	3.21	41.91
» omsetning	22.47	7.87	3.31	2.78	4.10	2.93	2.83	46.29
» lønnsbeløp	27.28	7.90	4.13	3.09	2.83	1.93	3.64	50.80
14. Industri basert på ikke-metalliske mineraler.								
Pst. bedrifter	15.72	3.11	1.65	2.56	4.39	2.93	11.88	42.24
» beskjeftigede	11.71	2.04	1.66	4.13	6.59	6.29	20.29	52.71
» omsetning	21.55	3.48	2.19	5.39	9.42	7.21	13.33	62.57
» lønnsbeløp	18.74	3.03	1.80	4.91	8.15	7.30	17.21	61.14
15. Metallfremstilling.								
Pst. bedrifter	10.81	5.41	8.11	2.70	–	2.70	2.70	32.43
» beskjeftigede	10.42	0.13	0.92	1.07	–	2.46	0.77	15.77
» omsetning	8.50	–	0.80	1.77	–	2.36	0.62	14.05
» lønnsbeløp	12.49	0.15	1.01	0.98	–	2.44	0.93	18.00

Større byområder. Andel av bedriftstall, beskjeftigede, omsetning og lønnsbeløp i riket i prosent, (Forts.).

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheims-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien—Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet	Alle distrikter
16. Metallindustri.								
Pst. bedrifter	20.33	5.96	3.02	3.78	3.09	2.15	3.22	41.55
» beskjeftigede	34.54	7.65	3.98	4.15	4.28	2.08	5.05	61.73
» omsetning	41.80	9.95	4.01	4.58	5.10	2.64	3.70	71.78
» lønnsbeløp	41.88	8.59	4.23	3.70	4.94	2.37	3.58	69.29
17. Anleggs- og byggevirksomhet.								
Pst. bedrifter	15.06	6.13	2.47	2.82	2.57	2.08	2.69	33.82
» beskjeftigede	22.11	4.71	2.57	1.63	2.14	1.40	1.76	36.32
» omsetning	42.00	6.16	4.82	1.69	2.60	1.17	2.00	60.44
» lønnsbeløp	36.00	5.55	3.11	1.54	2.59	1.23	1.80	51.82
II. Handelsvirksomhet, i alt.								
Pst. bedrifter	21.83	7.22	4.08	3.42	2.82	2.39	3.42	45.18
» beskjeftigede	31.97	9.69	5.11	3.40	2.64	2.14	2.86	57.81
» omsetning	45.99	9.64	5.02	3.50	2.29	1.59	1.93	69.96
» lønnsbeløp	47.93	11.49	5.58	3.02	2.42	1.58	1.95	73.97
A. Detaljhandel, i alt.								
Pst. bedrifter	20.11	7.16	3.86	3.25	3.02	2.59	3.77	43.76
» beskjeftigede	26.69	8.70	4.32	3.30	2.92	2.52	3.60	52.05
» omsetning	29.00	7.04	4.12	3.39	2.89	2.27	3.19	51.90
» lønnsbeløp	40.21	9.90	4.29	3.16	2.65	2.20	3.10	65.51
1. Nærings- og nytelsesmidler.								
Pst. bedrifter	17.02	7.20	3.67	3.11	2.92	2.48	3.52	39.92
» beskjeftigede	20.99	7.79	3.69	2.87	2.81	2.40	3.36	43.91
» omsetning	22.44	5.94	3.05	2.62	2.90	1.94	2.94	41.83
» lønnsbeløp	30.43	8.15	3.44	2.40	2.75	2.20	2.74	52.11
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning.								
Pst. bedrifter	26.65	6.82	4.47	3.25	3.33	3.25	3.17	50.94
» beskjeftigede	34.52	10.94	5.07	3.95	2.79	2.56	3.64	63.47
» omsetning	35.55	10.42	4.82	4.20	2.70	2.31	3.72	63.72
» lønnsbeløp	46.75	12.77	4.80	4.03	2.42	1.60	3.81	76.18
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler.								
Pst. bedrifter	21.68	6.05	4.71	3.03	3.53	1.51	4.87	45.38
» beskjeftigede	32.26	11.72	4.29	2.81	3.32	1.52	4.52	60.44
» omsetning	42.69	9.97	3.95	4.38	2.30	0.87	3.21	67.37
» lønnsbeløp	47.05	14.25	3.02	3.46	2.69	1.09	3.21	74.77
4. Møbler, innbo, brensel.								
Pst. bedrifter	32.70	8.66	5.95	3.79	3.54	2.51	2.61	59.76
» beskjeftigede	38.76	10.08	6.14	3.45	3.73	2.64	2.64	67.44
» omsetning	41.82	9.20	5.10	3.69	3.67	2.92	3.16	69.56
» lønnsbeløp	50.12	11.32	4.84	2.72	2.70	2.45	2.32	76.47

Større byområder. Andel av bedriftstall, beskjeftigede, omsetning og lønnsbeløp i riket i prosent. (Forts.).

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheims-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien—Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet	Alle distrikter
5. Husgeråd.								
Pst. bedrifter	27.50	7.99	4.35	4.23	2.82	3.53	4.35	54.77
» beskjeftigede	33.63	8.20	5.00	3.94	3.10	4.29	5.07	63.23
» omsetning	35.94	6.49	3.81	3.36	4.15	4.53	5.71	63.99
» lønnsbeløp	41.44	8.16	4.84	3.04	3.48	4.70	5.85	71.51
6. Andre artikler til personlig bruk.								
Pst. bedrifter	28.88	7.11	3.69	3.46	2.79	3.06	3.55	52.54
» beskjeftigede	34.36	9.05	4.90	3.65	2.80	2.62	3.57	60.95
» omsetning	40.01	8.43	4.45	3.37	2.28	1.94	3.00	63.48
» lønnsbeløp	44.57	9.82	4.39	3.56	2.55	2.07	2.77	69.73
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk.								
Pst. bedrifter	15.05	4.04	3.04	3.24	2.79	2.29	3.39	33.84
» beskjeftigede	33.84	7.27	6.26	4.61	3.51	2.71	3.04	61.24
» omsetning	38.79	5.35	9.72	6.49	3.04	3.86	2.63	69.88
» lønnsbeløp	54.08	7.92	7.49	4.63	2.61	2.70	2.23	81.66
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v.								
Pst. bedrifter	17.64	8.74	3.72	3.67	3.53	2.30	8.98	48.58
» beskjeftigede	19.73	8.81	3.93	3.78	3.40	2.71	9.04	51.40
» omsetning	29.61	8.01	2.86	4.50	3.22	2.50	9.17	59.87
» lønnsbeløp	42.83	8.98	2.05	2.68	1.89	3.31	9.13	70.87
9. Annen varehandel.								
Pst. bedrifter	29.48	8.05	2.43	3.50	2.89	2.58	2.28	51.21
» beskjeftigede	33.49	11.64	3.10	4.07	2.41	2.24	2.35	59.30
» omsetning	35.85	9.94	2.43	3.52	1.37	1.92	1.43	56.46
» lønnsbeløp	44.47	16.68	2.93	2.98	1.46	1.46	1.35	71.33
B. Engroshandel, i alt.								
Pst. bedrifter	30.70	7.71	4.32	3.67	1.56	1.04	1.29	50.29
» beskjeftigede	46.08	13.02	6.19	3.00	1.63	0.81	0.65	71.38
» omsetning	58.72	12.18	5.55	3.71	1.72	0.76	0.60	83.24
» lønnsbeløp	55.66	14.08	6.18	2.68	2.02	0.76	0.45	81.83
Herav:								
1. Nærings- og nytelsesmidler.								
Pst. bedrifter	12.66	7.92	3.81	3.60	1.27	0.89	0.97	31.12
» beskjeftigede	24.22	14.87	7.96	3.41	1.43	0.94	0.71	53.54
» omsetning	44.73	13.96	7.17	5.15	2.09	1.23	0.42	74.75
» lønnsbeløp	35.69	18.52	9.41	3.21	2.53	1.07	0.48	70.91
C. Kombinert engros- og detaljhandel, i alt.								
Pst. bedrifter	23.12	10.71	9.21	8.83	3.38	2.82	2.82	60.89
» beskjeftigede	40.76	10.34	10.53	6.38	3.43	2.67	2.60	76.71
» omsetning	42.40	9.19	10.67	5.91	4.02	2.46	2.53	77.18
» lønnsbeløp	52.89	8.85	10.12	4.03	3.60	1.92	2.22	83.63

Større byområder. Andel av bedriftstall, beskjeftigede, omsetning og lønnsbeløp i riket i prosent. (Forts.).

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheims-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien—Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet	Alle distrikter
D. Agentur- og kommisjonshandel, i alt.								
Pst. bedrifter	29.84	6.68	5.43	4.05	2.09	1.77	2.18	52.04
» beskjeftigede	40.12	9.29	6.73	3.62	1.99	1.69	1.91	65.35
» omsetning	61.33	10.81	4.63	2.73	1.56	1.42	1.45	83.93
» lønnsbeløp	60.44	12.23	6.80	2.54	1.02	1.01	1.24	85.28
III. Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt.								
Pst. bedrifter	12.72	4.02	2.88	1.98	1.88	1.83	1.65	26.96
» beskjeftigede	33.06	7.98	5.36	1.89	1.97	1.46	1.34	53.06
» omsetning	45.94	9.13	5.15	1.78	2.02	1.46	1.12	66.60
» lønnsbeløp	49.38	10.23	6.34	1.80	1.55	1.21	0.94	71.45
IV. Annen forretningsvirksomhet, i alt.								
Pst. bedrifter	29.94	7.46	3.04	2.58	2.10	1.94	1.90	48.96
» beskjeftigede	50.10	10.02	4.05	2.16	1.94	1.57	1.57	71.41
» omsetning	64.32	8.25	2.58	1.97	1.28	0.98	1.12	80.50
» lønnsbeløp	58.50	9.69	3.78	1.77	1.77	1.48	1.66	78.65
V, VI. Transport og fangst, i alt.								
Pst. bedrifter	9.22	2.56	1.95	1.97	1.85	2.00	2.06	21.61
» beskjeftigede	27.01	10.76	3.64	2.32	2.94	2.24	1.61	50.52
» omsetning	41.58	13.99	3.57	2.37	2.83	1.50	1.06	66.90
» lønnsbeløp	33.25	12.17	4.51	2.39	3.22	2.30	1.54	59.38
1—5. Jernbane, post, telegraf, telefon, sporveisdrift og forstadsbaner.								
Pst. bedrifter	2.05	1.36	0.72	0.95	1.05	1.12	0.74	7.99
» beskjeftigede	23.56	5.67	5.00	1.55	4.28	1.74	1.47	43.27
» omsetning	40.35	7.61	6.27	1.63	6.70	1.48	1.38	65.42
» lønnsbeløp	32.78	6.69	5.81	1.61	4.82	1.71	1.56	54.98
6—11. Rutebiler, drosje- og lastebiler, vognmenn, flyttebyråer m. v.								
Pst. bedrifter	14.23	2.91	2.86	2.62	2.52	2.54	2.81	30.49
» beskjeftigede	22.82	6.79	3.90	2.66	2.77	3.94	2.82	45.70
» omsetning	29.16	8.39	4.90	2.79	2.86	3.61	2.50	54.21
» lønnsbeløp	30.44	12.29	7.44	3.17	3.22	5.58	2.34	64.48
14, 15, 16, 17, 21. Havnevesen, fyrvesen, bergingsselskap, dykking, mudring, kanalvesen, flyselskap.								
Pst. bedrifter	5.05	4.69	1.08	2.17	2.53	5.78	6.50	27.80
» beskjeftigede	33.15	12.61	1.38	2.48	2.55	5.44	7.93	65.54
» omsetning	49.71	9.03	1.12	4.42	1.94	4.15	8.02	78.39
» lønnsbeløp	42.87	12.13	1.14	1.77	2.12	4.66	6.53	71.22

Større byområder. Andel av bedriftstall, beskjeftigede, omsetning og lønnsbeløp i riket i prosent. (Forts.).

	Oslo-distriktet	Bergens-distriktet	Trondheims-distriktet	Stavanger-distriktet	Drammens-distriktet	Skien—Porsgrunn-distriktet	Fredrikstad—Sarpsborg-distriktet	Alle distrikter
18, 19, 20, VI. Sjøfart og fangst.								
Pst. bedrifter	7.22	4.13	1.33	1.92	0.93	1.47	1.77	18.77
» beskjeftigede	31.91	17.00	2.49	2.73	1.97	1.56	0.80	58.46
» omsetning	43.73	17.49	2.35	2.55	1.29	1.13	0.56	69.10
» lønnsbeløp	34.12	17.68	2.45	2.97	1.67	1.74	1.00	61.63

Det er også her ganske betydelige variasjoner, som for industrien henger sammen med en forskjellig representasjon av de enkelte bransjer i de forskjellige strøk.

Av særlig stor interesse er det for disse distrikter å se den andelen de har av bedriftstall, beskjeftigelse, omsetningsbeløp og lønnsbeløp i de enkelte næringene. Dette er vist i tabellen på side 306—311.

For industrien faller på disse sju distrikter med ca. 30 pst. av landets folkemengde 33.67 pst. av alle bedriftene, 47.92 pst. av alle de beskjeftigede, 56.47 pst. av omsetningen og 57.26 pst. av hele lønnsbeløpet. På Oslo-distriktet alene faller 32.23 pst. av det utbetalte lønnsbeløpet. 28.88 pst. av omsetningen, 24.11 pst. av beskjeftigelsen og 15.59 pst. av bedriftstallet i hele industrien i landet. En særlig stor andel faller det på disse sju distriktene i nærings- og nytelsesmiddelindustrien, fettindustrien, den grafiske industri, tekstilindustrien, bekledningsindustrien, rensing og toalettvirksomhet, industri basert på ikke metalliske mineraler og metallindustrien. Videre har de samme sju distrikter 45.18 pst. av alle bedrifter i handelsvirksomheten, 57.81 pst. av de beskjeftigede og 73.97 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp i handelsnæringen. Også her har særlig Oslo en stor andel. Særlig for detaljhandelen har disse distrikter 43.76 pst. av bedriftstallet, 52.05 pst. av de beskjeftigede, 51.9 pst. av omsetningen og 65.51 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp. En særlig stor andel har de av detaljhandelen med tekstilvarer og klær, trelast, tømmer og bygningsartikler, møbler, innbo og brensel, automobiler og rekvisita og andre artikler til ervervsmessig bruk. Engroshandelen viser en enda sterkere konsentrasjon i disse større byområder enn detaljhandelen, idet en i disse distrikter finner 50.29 pst. av alle bedriftene i engroshandel med 71.38 pst. av de beskjeftigede, 83.24 pst. av omsetningen og 81.83 pst. av hele det utbetalte lønnsbeløp.

Om detaljene ellers viser en til selve tabellene.

3. De enkelte herreder og byer.

Tallene for de enkelte herreder og byer er trykt i tabell 1 i Bedriftstellingens 2. hefte for hovednæringsgruppene. Oppgavene for de enkelte herreder og byer er imidlertid utarbeidd etter en mer detaljert næringsspesifikasjon, nemlig den samme som er nyttet i tabellen for fylkene. Det ikke trykte materiale gir derfor grunnlag for inngående analyser av næringene i de enkelte herreder og byer i landet.

Det vil føre altfor vidt her å skulle gå gjennom tallene for de enkelte herreder og byer, og en må i det vesentlige for dem nøye seg med å vise til resultatene i hefte 2. En vil bare minne om at beskrivelsen av industrien fra herred til herred på grunnlag av disse oppgavene ikke kan bli helt fullstendig på grunn av at de selvstendig arbeidende ikke kommer med. En skal også peke på at det ved bedriftstellingen ble gitt oppgaver for en del anleggsarbeid som pågikk i flere kommuner, men som ikke kunne deles på kommunene. Det gjaldt anleggsarbeid bl. a. med telegraf og telefon, elveforbyggingsarbeid osv. En har i tabellen ført opp slike anleggsarbeid til slutt for hvert fylke der det har forekommet.

For å vise de forskjellige hovednæringsgruppers betydning i byene, gir en i følgende tabell en del forholdstall beregnet på grunnlag av folkemengden i 1930. På grunn av de indre vandringer som kan ha funnet sted siden 1930 kan det være en del usikkerhet også ved disse tall, men stort sett skulle de gi det rette bilde. Oppgavene for industriomsetningen pr. innbygger viser at Sandnes er den mest fremtredende industriby i landet med en industriomsetning pr. innbygger på 4 662 kr. Deretter følger Moss med 4 322 kr., Sarpsborg med 3 603 kr., Fredrikstad med 3 516 kr., Halden med 2 989 kr. og Oslo med 2 148 kr. For detaljomsetningen pr. innbygger vil opplandets størrelse og salget til de omliggende distrikter være av meget stor betydning. Som det går fram av tabellen har Oslo ikke på langt nær den største detaljomsetning pr. innbygger. I en rekke av de mindre byene, hvor opplandet spiller en relativt større rolle, ligger tallene høyere enn i Oslo. Det gjelder Sandnes som er den by som har den høyeste detaljomsetning pr. innbygger i landet med 2 708 kr., Hamar med 2 565 kr., Hønefoss med 2 671 kr. og Sandefjord med 2 477 kr. Tallene for engrosomsetningen er ikke tatt inn i denne tabellen. En skal der bare peke på at den høye engrosomsetning som Ålesund og Kristiansund har etter tabell 1 i Bedriftstellingens 2. hefte skyldes disse byers eksportforretninger i fisk, som er regnet som engrosforretninger.

Om de absolutte tallene og om detaljene ellers må en vise til tabellene.

De enkelte byer. Forholdstall.

	Industri-bedrifter pr. 1 000 innb.	Industri-omsetn. pr. innb. kr.	Handels-bedrifter pr. 1 000 innb.	Detalj-omsetn. pr. innb. kr.	Hotell- og restau-rantbedr. pr. 1 000 innb.	Omsetn. i hotell- og restau-rantvirks. pr. innb. kr.	Annen land-transport. Bedrifter pr. 1 000 innb.	Omsetn. i annen land-transport pr. innb. kr.
Østfold fylke:								
Halden	21.38	2 989	30.76	1 351	2.81	72	3.00	34
Sarpsborg	13.48	3 603	30.83	1 203	1.45	30	2.50	28
Fredrikstad	18.57	3 516	38.57	1 852	2.78	42	3.13	47
Moss	22.91	4 322	34.00	1 656	2.29	62	7.36	74
Akershus fylke:								
Son	16.81	635	26.89	766	5.04	62	5.04	20
Hølen	21.93	136	39.47	917	–	–	4.39	4
Hvitsten	11.45	309	11.45	385	3.82	8	3.82	–
Drøbak	19.17	435	34.98	1 134	2.87	46	3.35	45
Oslo	16.14	2 148	33.42	1 754	1.99	169	4.30	86
Hedmark fylke:								
Hamar	24.32	1 657	41.03	2 565	4.56	150	4.05	35
Kongsvinger	23.52	669	36.04	1 772	4.00	163	9.51	54
Opland fylke:								
Lillehammer	24.00	1 973	35.16	1 647	5.95	161	5.02	26
Gjøvik	27.01	1 366	33.32	1 775	4.93	100	5.72	33
Buskerud fylke:								
Hønefoss	31.92	1 007	47.09	2 671	6.32	163	9.80	106
Drammen	18.24	2 352	31.58	1 436	1.65	70	4.79	62
Holmsbu	33.63	253	38.12	953	4.48	63	6.73	18
Kongsberg	13.06	891	26.67	908	2.75	50	4.26	18
Vestfold fylke:								
Svelvik	29.13	1 822	25.71	853	1.71	7	3.43	30
Holmestrand	22.49	2 999	37.32	1 750	6.65	78	6.13	37
Horten	13.35	918	21.32	877	1.67	31	2.60	30
Åsgårdstrand	24.89	439	22.62	514	9.05	128	11.31	154
Tønsberg	19.00	1 748	35.68	1 983	3.50	122	4.42	66
Sandefjord	21.92	2 295	42.83	2 477	2.87	137	6.41	35
Larvik	18.91	1 556	32.76	1 080	2.10	46	5.44	40
Telemark fylke:								
Kragerø	14.14	388	34.54	820	3.48	33	2.78	9
Langesund	11.52	743	28.29	805	2.10	17	4.19	45
Stathelle	14.98	253	34.94	895	3.33	20	4.99	18
Brevik	12.99	908	30.58	629	3.35	17	3.77	35
Porsgrunn	16.52	1 673	30.45	1 154	1.24	50	5.51	64
Skien	15.65	2 042	28.85	1 264	2.56	55	6.22	72
Notodden	12.27	1 418	23.09	786	2.42	38	5.01	40
Aust-Agder fylke:								
Risør	16.98	465	31.35	708	3.59	16	4.57	31
Tvedestrand	26.29	306	56.97	1 289	3.51	60	7.89	89
Arendal	15.65	816	32.75	1 236	2.51	75	3.96	75
Grimstad	18.68	830	40.75	1 174	2.97	50	6.37	28
Lillesand	31.69	448	47.54	1 085	2.50	23	5.84	28

De enkelte byer. Forholdstall. (Forts.).

	Industribedrifter pr. 1 000 innb.	Industriomsetn. pr. innb. kr.	Handelsbedrifter pr. 1 000 innb.	Detaljomsetn. pr. innb. kr.	Hotell- og restaurantbedr. pr. 1 000 innb.	Omsetn. i hotell- og restaurantvirks. pr. innb., kr.	Annen landtransport. Bedrifter pr. 1 000 innb.	Omsetn. i annen landtransport pr. innb. kr.
Vest-Agder fylke:								
Kristiansand	17.57	1 765	30.46	1 272	2.02	53	3.09	57
Mandal	27.82	1 345	42.01	1 238	3.06	48	5.29	61
Farsund	26.66	352	55.92	1 507	3.25	34	5.85	37
Flekkefjord	26.64	1 227	51.07	1 699	4.00	52	4.00	39
Rogaland fylke:								
Sogndal	12.86	55	35.37	749	9.65	10	6.43	23
Egersund	21.46	1 138	34.11	1 242	1.76	33	5.00	24
Sandnes	38.07	4 662	47.51	2 708	3.03	42	10.78	65
Stavanger	15.50	1 729	25.67	933	1.54	32	2.97	38
Skudeneshavn	14.19	247	55.93	771	3.34	13	5.01	13
Kopervik	18.44	381	51.16	743	6.54	33	8.33	49
Haugesund	15.79	640	32.80	884	2.56	28	3.73	43
Bergen	12.88	1 245	28.85	1 116	1.84	94	1.93	57
Sogn og Fjordane fylke:								
Florø	21.35	791	36.30	1 004	6.41	38	2.14	14
Møre og Romsdal fylke:								
Ålesund	16.35	745	34.50	1 052	3.00	54	3.38	43
Molde	32.52	1 329	44.29	1 804	4.96	115	5.57	91
Kristiansund	14.68	623	32.91	766	2.46	31	2.73	27
Sør-Trøndelag fylke:								
Trondheim	12.16	1 146	30.08	1 230	2.39	94	3.95	70
Nord-Trøndelag fylke:								
Levanger	35.27	1 482	41.46	1 604	4.33	92	6.81	29
Steinkjer	31.28	527	41.11	1 833	6.18	88	8.00	113
Namsos	22.96	692	30.43	875	5.53	61	8.02	36
Nordland fylke:								
Brønnøysund	15.14	129	32.67	828	10.36	43	3.98	54
Mosjøen	23.89	582	40.16	1 179	8.13	35	10.68	94
Mo	23.88	188	25.37	684	8.21	44	8.21	29
Bodø	18.86	1 133	32.67	1 363	4.47	65	5.25	59
Narvik	8.27	425	20.77	637	2.72	28	4.74	260
Svolvær	25.72	565	33.43	1 439	3.31	71	4.41	80
Troms fylke:								
Harstad	17.69	887	37.49	1 326	5.28	62	4.75	47
Tromsø	16.45	525	30.67	1 152	3.87	41	5.03	37
Finnmark fylke:								
Hammerfest	13.15	343	24.94	829	2.19	25	4.93	39
Vadsø	7.88	141	23.63	639	3.94	19	4.92	62
Vardø	10.43	213	31.88	646	2.32	10	2.03	37

XI. Særoppgavene for hoteller, skipsfart, biltrafikk.

1. Sengeplasser og kapital i hoteller og pensjonater.

For hotellene og pensjonatene ble det samlet inn særoppgaver om tallet på sengeplasser disponible for gjester og om den kapital som var lagt ned i bygninger og i inventar. Det er relativt mange bedrifter som ikke har svart på disse spørsmål, og mange av de oppgaver som er gitt er usikre. Resultatene er trykt i Bedriftstellingens 2. hefte; i tabell 4 gis en del herredsvise oppgaver, i tabell 5 for de forskjellige grupper av hoteller en fordeling etter omsetning og antall sengeplasser.

Oppgavene gjelder bare hoteller og pensjonater, ikke restauranter. Men for de restaurantene som drives i forbindelse med hotell, vil nok oppgavene om kapitalen i mange tilfelle også inkludere de verdier som er investert der. Alt i alt utgjør den oppgitte investerte kapital 121.5 mill. kr. Derav er 91.2 mill. kr. oppgitt å være investert i bygninger, 27.7 mill. kr. i inventar; for resten av beløpet er det ikke oppgitt noen fordeling. Antakelig kan en regne med at de bedriftene som ikke har gitt oppgaver over kapitalen betinger et tillegg på omkring 15 pst. Det vil si at en skulle kunne anslå den hele investerte kapital i næringen til ca. 140 mill. kr.

Hotellenes og pensjonatenes kapasitet uttrykt ved det antall sengeplasser de disponerer for gjester er etter bedriftstellingens oppgaver 45 404. Herav faller 30 191 på bygdenes og 15 213 på byenes bedrifter. Det gjennomsnittlige antall sengeplasser pr. bedrift, som også gir en karakteristikk av bedriftenes størrelse, er så å si likt i bygder, byer og riket, nemlig 23.89 i bygdene, 23.77 i byene og

Hoteller og pensjonater. Sengeplasser pr. bedrift og omsetning pr. seng.

	Antall sengeplasser pr. bedrift[1]	Omsetning pr. seng,[2] kr.
I alt. (III, 1, 2, 3, 4, 8)	23.85	854
Bygder	23.89	464
1. Hoteller åpne hele året	23.03	616
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	12.06	798
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året	14.49	466
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forb. med kafé	31.98	298
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	25.52	1 192
Byer	23.77	1 628
1. Hoteller åpne hele året	26.89	1 239
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	28.09	3 650
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året	16.07	887
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig delvis i forb. med kafé	35.00	286
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	29.50	1 124

[1] Bedrifter med uoppgitt antall sengeplasser holdt utenfor.
[2] Omsetning i bedrifter med uoppgitt antall sengeplasser holdt utenfor.

23.85 i riket i alt. Men tallet varierer sterkt fra gruppe til gruppe i næringen. I byene har de alminnelige hotellene en gjennomsnittsstørrelse på 26.89 senger pr. bedrift, pensjonatene 16.07, de få pensjonatene og hotellene som bare drives sesongmessig har det høyeste tallet, nemlig 35. I bygdene har hotellene en gjennomsnittsstørrelse på 23.03 senger, pensjonatene 14.49, de sesongmessig drevne pensjonater og hoteller 31.98. De sesongmessige bedriftene i landdistriktene er altså store målt på denne måten. Men både omsetningsbeløpet og beskjeftigelsen ligger som før nevnt lavt.

Av interesse kan det være også å se på det gjennomsnittlige omsetningsbeløp pr. seng. En skal i denne forbindelse peke på at omsetningsbeløpet ikke bare gjelder betaling for overnatting, men også for kost, et visst bilde vil vel allikevel et slikt gjennomsnittstall kunne gi. Det er for alle bedriftene i riket under ett 854 kr., for bygdenes bedrifter 464 kr., og for byenes 1 628 kr. Også disse tall svinger sterkt fra gruppe til gruppe. I tabellen på side 315 har en gitt tallene for de forskjellige grupper av hoteller i bygder og byer.

Denne forskjellen i bedriftenes størrelse som gikk fram av gjennomsnittstallene, ser en og tydelig om en fordeler bedriftene etter antall sengeplasser de disponerer. Dette er gjort i følgende tabell.

Hoteller og pensjonater fordelt etter antall sengeplasser. Prosent-tall. Riket, bygder, byer.

	Under 5	5–10	11–25	26–50	51–100	101 og over	Uoppgitt	I alt
Hoteller og pensjonater av alle slag delvis i forb. med kafé.								
Riket	3.51	24.16	37.85	17.10	6.35	1.23	9.80	100.00
Bygder	3.64	25.11	36.74	17.40	6.06	1.21	9.84	100.00
Byer	3.24	22.29	40.06	16.50	6.91	1.27	9.73	100.00
Bygder:								
1. Hoteller åpne hele året	1.44	26.49	41.07	18.07	5.33	0.82	6.78	100.00
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	9.83	46.72	31.97	3.28	1.64	–	6.56	100.00
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året	11.16	38.43	28.51	8.68	1.65	0.41	11.16	100.00
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forb. med kafé	0.98	13.30	39.14	24.07	10.18	2.35	9.98	100.00
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	–	12.50	17.50	20.00	2.50	–	47.50	100.00
Byer:								
1. Hoteller åpne hele året	0.85	13.84	46.04	18.93	11.30	0.85	8.19	100.00
2. Hoteller åpne hele året med restaurant	2.54	18.65	43.22	16.95	5.08	3.39	10.17	100.00
3. Pensjonater delvis i forb. med kafé, åpne hele året	7.56	38.22	30.22	10.67	1.33	0.89	11.11	100.00
4. Hoteller og pensjonater drevet sesongmessig, delvis i forb. med kafé	–	–	33.33	66.67	–	–	–	100.00
8. Pleiehjem for gamle, syke, barn o. l.	–	11.11	11.11	44.45	–	–	33.33	100.00

Både i riket, bygder og byer er det relativt flest bedrifter med 11—25 sengeplasser, 37.85 pst. av alle i riket, 36.74 pst. i bygdene og 40.06 pst. i byene. Med 5—10 sengeplasser har bygdene relativt noen flere bedrifter enn byene, men i det hele er fordelingen i bygder og byer svært jevn. Det gjelder også

Hoteller og pensjonater i fylkene.

Fylker	Antall bedrifter	Herav med oppgitt antall senge-plasser	Antall senge-plasser	Oppgitt investert kapital, 1 000 kr.	Pst. bedrifter med oppgitt antall senge-plasser	Pst. senge-plasser	Gj.sntl. antall senge-plasser pr. bedrift[1]
Riket	2 111	1 904	45 404	121 478	100.00	100.00	24
Bygder	1 402	1 264	30 191	57 362	66.39	66.50	24
Byer	709	640	15 213	64 116	33.61	33.50	24
Bygdene fylkesvis:							
1. Østfold	49	39	1 066	1 510	2.05	2.35	27
2. Akershus	97	81	1 655	9 012	4.26	3.65	20
3. Hedmark	126	119	2 002	3 605	6.25	4.41	17
4. Opland	291	274	8 754	12 961	14.39	19.28	32
5. Buskerud	165	146	3 542	6 675	7.67	7.80	24
6. Vestfold	61	51	1 458	2 475	2.68	3.21	29
7. Telemark	78	76	1 773	2 678	3.99	3.90	23
8. Aust-Agder	52	51	1 019	1 040	2.68	2.24	20
9. Vest-Agder	20	17	234	392	0.89	0.52	14
10. Rogaland	42	33	591	993	1.73	1.30	18
11. Hordaland	113	99	2 753	5 644	5.20	6.06	28
12. Sogn og Fjordane	79	68	2 220	3 540	3.57	4.89	33
13. Møre og Romsdal	62	58	1 145	2 167	3.05	2.52	20
14. Sør-Trøndelag	39	37	607	2 152	1.94	1.34	16
15. Nord-Trøndelag	33	33	455	757	1.73	1.00	14
16. Nordland	53	44	470	744	2.31	1.04	11
17. Troms	16	16	199	338	0.84	0.44	12
18. Finnmark	26	22	248	679	1.16	0.55	11
Byene fylkesvis:							
1. Østfold	36	33	513	1 576	1.73	1.13	16
2. Akershus	8	6	139	286	0.32	0.31	23
3. Oslo	181	156	5 295	23 993	8.19	11.66	34
4. Hedmark	14	13	233	988	0.68	0.51	18
5. Opland	25	25	590	2 275	1.31	1.30	24
6. Buskerud	38	37	732	3 667	1.94	1.61	20
7. Vestfold	40	35	656	3 834	1.84	1.44	19
8. Telemark	42	39	753	2 276	2.05	1.66	19
9. Aust-Agder	23	23	430	2 224	1.21	0.95	19
10. Vest-Agder	33	30	641	2 779	1.58	1.41	21
11. Rogaland	46	40	688	1 980	2.10	1.52	17
12. Bergen	56	48	1 403	7 209	2.52	3.09	29
13. Sogn og Fjordane	4	4	56	142	0.21	0.12	14
14. Møre og Romsdal	36	36	716	3 207	1.89	1.58	20
15. Sør-Trøndelag	43	35	989	3 245	1.84	2.18	28
16. Nord-Trøndelag	13	12	202	582	0.63	0.44	17
17. Nordland	39	36	664	2 267	1.89	1.46	18
18. Troms	25	25	406	1 178	1.31	0.89	16
19. Finnmark	7	7	107	408	0.37	0.24	15

[1] Bedrifter med uoppgitt antall sengeplasser holdt utenfor.

for de store bedriftene. I bygdene har de sesongmessig drevne hoteller og pensjonater relativt mange store bedrifter. I byene er hotellene gjennomgående større, pensjonatene betydelig mindre karakterisert ved tallet på sengeplasser.

Opland fylkes fremtredende stilling i denne næring viser seg også av disse tall, idet hotellene og pensjonatene i Opland fylkes landdistrikter alene har 19.28 pst. av alle de sengeplasser de norske hoteller disponerer for gjester. Deretter følger Oslo med 11.66 pst. og Buskerud fylkes landdistrikter med 7.8 pst. Hovedtallene for fylkene er gitt i tabellen på side 317.

2. Fartøyenes størrelse og fart.

For bedrifter i skipsrederivirksomhet, småbåtfart og fangst, ble det gitt særoppgaver om fartøyenes art, størrelse og fart. Resultatene er trykt i tabell 6 i Bedriftstellingens 2. hefte.

Disse oppgaver gjelder bare båter i transport, ikke de fartøyene som hører andre bedrifter til, og som bedriftene bare har for eget bruk. Både av den grunn og også fordi bedriftstellingen ikke har fått med all småbåtfart, er tallet på båter etter disse oppgaver lavere enn etter den årlige statistikk. For 1935 gir den årlige statistikk tallet på dampskip til 1 733, i transportnæringen har bedriftstellingen bare med 1 297 dampskip. Det er især for de mindre fartøyene at bedriftstellingens tall ligger lavere enn etter den årlige statistikk. Således er bedriftstellingens tall for dampskip under 100 tonn 208 lavere enn etter den årlige statistikk, og for dampskip på 100—500 tonn 195 lavere. For motorskipene har bedriftstellingen gjennomført en oppdeling på to grupper, motorbåter og motorskip, og satt overgrensen for motorbåter ved 250 tonn. Også her ligger bedriftstellingens tall noe lavere enn oppgavene etter den årlige statistikk, men forskjellen er helt ubetydelig, idet bedriftstellingen av motorbåter og motorskip har med i alt 2 016, den årlige statistikk 2 081. Av seilskip har bedriftstellingen også med færre enn den årlige statistikk, i alt 49 mot 127 i den årlige statistikk for 1935.

I følgende tabell har en for de forskjellige slags fartøy regnet ut prosentfordelingen for skipene og for tonnasjen på de forskjellige fartsgrupper og den gjennomsnittlige bruttotonnasje pr. skip i fartsgruppene.

Av dampskipene er en stor del, 24.13 pst., beskjeftiget med rutefart mellom norske havner. Men disse skipene er små, i gjennomsnitt bare 318 bruttoregistertonn, og ikke mere enn 5.29 pst. av dampskipstonnasjen faller på denne fartsgruppe. Over halvparten av hele dampskipstonnasjen, 54.12 pst., er beskjeftiget i «Annen fart», dvs. trampfart, mellom utenlandske havner. Dette er 31.84 pst. av alle dampskipene, og denne fartsgruppen har den største gjennomsnittsstørrelsen for skipene, nemlig 2 464 bruttoregistertonn. 9.41 pst. av båtene med 9.35 pst. av tonnasjen var beskjeftiget i «Annen fart mellom Norge og utlandet», og 5.4 pst. av båtene med 9.05 pst. av tonnasjen i rutefart mellom utenlandske havner.

Fordeling på fartsgrupper av skip og tonnasje.

	Antall skip i alt	Pst. skip	Brutto-register-tonn	Pst. brutto-register-tonn	Brutto-register-tonn pr. skip
Dampskip, i alt	1 297	100.00	1 880 632	100.00	1 450
1. Dampskip i rutefart mellom norske havner	313	24.13	99 535	5.29	318
2. Dampskip i rutefart mellom Norge og utlandet	77	5.93	153 123	8.14	1 989
3. Dampskip i rutefart mellom utenlandske havner	70	5.40	170 146	9.05	2 431
4. Dampskip i annen fart mellom norske havner	65	5.01	12 504	0.66	192
5. Dampskip i annen fart mellom Norge og utlandet	122	9.41	175 774	9.35	1 441
6. Dampskip i annen fart mellom utenlandske havner	413	31.84	1 017 735	54.12	2 464
7. Dampskip i hvalfangst	94	7.25	130 363	6.93	1 387
8. Dampskip i selfangst	10	0.77	1 260	0.07	126
9. Dampskip i uoppgitt fart	11	0.85	7 797	0.41	709
10. Dampskip i opplag	122	9.41	112 395	5.98	921
Motorskip, i alt	366	100.00	2 104 915	100.00	5 751
1. Motorskip i rutefart mellom norske havner	4	1.09	3 757	0.18	939
2. Motorskip i rutefart mellom Norge og utlandet	45	12.29	238 711	11.34	5 305
3. Motorskip i rutefart mellom utenlandske havner	49	13.39	237 917	11.30	4 855
4. Motorskip i annen fart mellom norske havner	13	3.55	5 254	0.25	404
5. Motorskip i annen fart mellom Norge og utlandet	19	5.19	94 324	4.48	4 964
6. Motorskip i annen fart mellom utenlandske havner	219	59.84	1 399 267	66.48	6 389
7. Motorskip i hvalfangst	5	1.37	43 383	2.06	8 677
8. Motorskip i uoppgitt fart	3	0.82	24 465	1.16	8 155
9. Motorskip i opplag	9	2.46	57 837	2.75	6 426
Seilskip, i alt	49	100.00	2 164	100.00	44
1. Seilskip i annen fart mellom norske havner	36	73.47	1 209	55.87	34
2. Seilskip i annen fart mellom Norge og utlandet	2	4.08	289	13.35	145
3. Seilskip i uoppgitt fart	9	18.37	600	27.73	67
4. Seilskip i opplag	2	4.08	66	3.05	33

Av motorskipene, som her er båter på over 250 tonn, er en forsvinnende liten del beskjeftiget i rutefart eller annen fart mellom norske havner, og bare en mindre del av dem er beskjeftiget med rutefart eller annen fart mellom Norge og utlandet. Den vesentlige del er beskjeftiget i fart mellom utenlandske havner. 13.39 pst. av båtene med 11.30 pst. av hele tonnasjen er beskjeftiget i rutefart mellom utenlandske havner, og disse båtene har en gjennomsnittsstørrelse på 4 855 tonn, og ikke mindre enn 59.84 pst. av båtene med 66.48 pst. av tonnasjen er beskjeftiget med annen fart mellom utenlandske havner; gjen-

Skipene fordelt etter størrelsen for de forskjellige slags skip og fartsgrupper.

Skip og fart	Skip med følgende antall bruttoregistertonn:													
	0–25	26–50	51–100	101–250	251–500	501–1000	1 001–2 000	2 001–4 000	4 001–6 000	6 001–8 000	8 001–10 000	Over 10 000	Uoppgitt	I alt
Dampskip, i alt	1.47	2.93	6.40	19.81	10.02	12.03	27.91	9.56	6.25	2.70	0.15	0.69	0.08	100
1. Dampskip i rutefart mellom norske havner	2.88	7.67	16.61	31.95	20.13	16.29	4.15	0.32	–	–	–	–	–	100
2. Dampskip i rutefart mellom Norge og utlandet	–	–	1.30	–	1.30	24.67	59.74	1.30	5.19	3.90	–	2.60	–	100
3. Dampskip i rutefart mellom utenlandske havner	–	–	–	–	–	4.29	54.29	25.71	14.28	1.43	–	–	–	100
4. Dampskip i annen fart mellom norske havner	10.77	15.39	27.69	35.38	1.54	3.08	6.15	–	–	–	–	–	–	100
5. Dampskip i annen fart mell. Norge og utlandet	–	–	1.64	0.82	9.84	26.23	47.54	10.65	2.46	0.82	–	–	–	100
6. Dampskip i annen fart mellom utenl. havner	–	–	–	0.24	0.48	9.69	48.91	21.31	13.80	5.57	–	–	–	100
7. Dampskip i hvalfangst	1.06	–	–	62.77	23.41	1.06	–	1.06	1.06	2.13	2.13	5.32	–	100
8. Dampskip i selfangst	–	–	10.00	70.00	10.00	–	–	–	–	–	–	–	10.00	100
9. Dampskip i uoppgitt fart	–	–	–	27.27	63.64	–	–	–	9.09	–	–	–	–	100
10. Dampskip i opplag	1.64	3.28	7.37	51.64	17.21	6.56	0.82	1.64	4.10	4.10	–	1.64	–	100
Motorskip, i alt	–	–	–	–	2.73	2.46	2.73	10.66	34.43	27.59	18.58	0.82	–	100
1. Motorskip i rutefart mellom norske havner	–	–	–	–	–	100.00	–	–	–	–	–	–	–	100
2. Motorskip i rutefart mellom Norge og utlandet	–	–	–	–	–	4.45	–	11.11	53.33	31.11	–	–	–	100
3. Motorskip i rutefart mellom utenlandske havner	–	–	–	–	–	–	–	12.24	71.43	16.33	–	–	–	100
4. Motorskip i annen fart mellom norske havner	–	–	–	–	76.92	23.08	–	–	–	–	–	–	–	100
5. Motorskip i annen fart mell. Norge og utlandet	–	–	–	–	–	–	21.05	31.58	15.79	5.26	26.32	–	–	100
6. Motorskip i annen fart mellom utenlandske havner	–	–	–	–	–	–	2.28	9.59	28.77	32.42	26.03	0.91	–	100
7. Motorskip i hvalfangst	–	–	–	–	–	–	–	20.00	–	20.00	40.00	20.00	–	100
8. Motorskip i uoppgitt fart	–	–	–	–	–	–	–	–	–	33.33	66.67	–	–	100
9. Motorskip i opplag	–	–	–	–	–	–	11.11	–	11.11	55.56	22.22	–	–	100
Seilskip, i alt	34.69	32.66	30.61	2.04	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100
1. Seilskip i annen fart mellom norske havner	44.44	38.89	16.67	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100
2. Seilskip i annen fart mellom Norge og utlandet	–	50.00	–	50.00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100
3. Seilskip i uoppgitt fart	–	–	100.00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100
4. Seilskip i opplag	50.00	50.00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100

nomsnittsstørrelsen av båtene er her 6 389 tonn. I alt går altså i fart mellom utenlandske havner 73.23 pst. av motorskipene med 77.78 pst. av hele tonnasjen mot bare 37.24 pst. av dampskipene med 63.17 pst. av tonnasjen.

Seilskipene er for en vesentlig del beskjeftiget med fart mellom norske havner. For en stor del av dem er det ikke gitt noen oppgaver om fart.

Biltransporten. Fylkesoppgaver.

	Antall drosje-biler	Antall drosje-biler fordelt prosent-vis	Antall rutebiler	Antall rutebiler fordelt prosent-vis	Antall sitte-plasser i rutebiler	Antall sitte-plasser i rutebiler fordelt prosent-vis
Riket	3 937	100.00	1 301	100.00	30 381	100.00
Bygder	2 470	62.73	723	55.57	14 229	46.85
Byer	1 467	37.27	578	44.43	16 152	53.15
Bygdene fylkesvis:						
1. Østfold	120	3.05	110	8.46	1 930	6.35
2. Akershus	278	7.06	68	5.23	1 647	5.42
3. Hedmark	239	6.07	54	4.15	1 047	3.45
4. Opland	215	5.46	49	3.77	848	2.79
5. Buskerud	124	3.15	38	2.92	857	2.82
6. Vestfold	91	2.31	86	6.61	1 989	6.55
7. Telemark	92	2.34	29	2.23	507	1.67
8. Aust-Agder	8	0.20	–	–	–	–
9. Vest-Agder	55	1.40	57	4.38	934	3.08
10. Rogaland	140	3.56	26	2.00	514	1.69
11. Hordaland	282	7.16	103	7.92	2 028	6.68
12. Sogn og Fjordane	116	2.95	8	0.61	118	0.39
13. Møre og Romsdal	247	6.27	45	3.46	914	3.01
14. Sør-Trøndelag	123	3.12	19	1.46	361	1.19
15. Nord-Trøndelag	85	2.16	5	0.38	96	0.32
16. Nordland	150	3.81	15	1.15	239	0.79
17. Troms	69	1.75	5	0.38	87	0.28
18. Finnmark	36	0.91	6	0.46	113	0.37
Byene fylkesvis:						
1. Østfold	71	1.80	34	2.61	629	2.07
2. Akershus	6	0.15	5	0.38	95	0.31
3. Oslo	503	12.78	208	15.99	8 340	27.45
4. Hedmark	27	0.69	1	0.08	22	0.07
5. Opland	36	0.91	6	0.46	101	0.33
6. Buskerud	63	1.60	26	2.00	662	2.18
7. Vestfold	92	2.34	36	2.77	780	2.57
8. Telemark	73	1.85	46	3.54	1 051	3.46
9. Aust-Agder	41	1.04	41	3.15	715	2.35
10. Vest-Agder	57	1.44	38	2.92	672	2.21
11. Rogaland	129	3.28	47	3.61	1 188	3.91
12. Bergen	107	2.72	6	0.46	107	0.35
13. Sogn og Fjordane	1	0.04	–	–	–	–
14. Møre og Romsdal	53	1.35	21	1.61	499	1.64
15. Sør-Trøndelag	85	2.16	23	1.77	518	1.71
16. Nord-Trøndelag	25	0.64	7	0.54	131	0.43
17. Nordland	54	1.37	16	1.23	322	1.06
18. Troms	32	0.81	9	0.69	164	0.54
19. Finnmark	12	0.30	8	0.62	156	0.51

Den forskjellen i båtenes størrelse i de forskjellige fartsgrupper, som gjennomsnittene i tabellen viser, får en også et tydelig uttrykk for om en som i tabellen side 320 fordeler båtene på størrelsesgrupper. En ser der hvordan en for dampskipene får en sterk representasjon i de små størrelsesgrupper for rutefart mellom norske havner og for annen fart mellom norske havner, mens dampskip i fart mellom Norge og utlandet og mellom utenlandske havner mer samler seg om de større tonnasjegrupper. Det store antall dampskip i hvalfangst med en tonnasje mellom 100 og 500 registertonn er alle hvalbåtene.

3. Bilene.

For biltransporten ble det samlet inn oppgaver over bilenes lasteevne i forbindelse med oppgavene om bedriftenes transportmidler. For de drosjebiler og rutebiler som hører transportnæringen til, har en i Bedriftstellingens hefte 2, tabell 4 utarbeidd en særtabell med herredsvise oppgaver over antall drosjebiler, antall rutebiler og antall sitteplasser i rutebilene. De andre oppgavene om bilene er behandlet før i denne oversikt.

I tabellen på side 321 har en gitt et fylkesvis sammendrag av disse særoppgaver. Av drosjebilene faller ikke mindre enn 12.78 pst. på Oslo. 7.16 pst. på Hordaland og 7.06 pst. på Akershus. Av sitteplassene i rutebilene, i alt 30 381, faller 27.45 pst. på Oslos rutebiler alene.

XII. De økonomiske enheter.

De av bedriftstellingens resultater som er gjennomgått til nå, gjelder de tekniske enhetene. En skal til slutt gjøre rede for de resultatene bearbeidelsen av de økonomiske enheter har gitt.

Som nevnt har en ved den norske telling gått meget langt i oppdelingen av de sammensatte bedrifter, og som påvist foran har dette bearbeidelsesprinsipp i høy grad preget de resultater tellingen gir. En slik bearbeidelse av de tekniske enheter alene kan derfor ikke gi en tilfredsstillende oversikt over næringslivets oppbygging og struktur i landet. For å få en slik oversikt er det nødvendig å se også på de økonomiske bedriftsenheter.

De tabellene som er utarbeidd for de økonomiske enheter er trykt som tabell 1 og tabell 2 i dette heftet, i tabell 1 med fordeling etter antall tekniske enheter som de kombinerte bedriftene består av, i tabell 2 med fordeling etter antall beskjeftigede personer i alt. For denne bearbeidelse har det vært nødvendig først å slå sammen alle de bedriftene som ved den første bearbeidelse ble skilt i delbedrifter. Dessuten har en ført sammen alle slike bedrifter som det var særskilte skjema for, og som etter opplysningene i tellingsskjemaene hørte sammen. Håndverksbedrifter og butikker som ved den første bearbeidelse ble skilt er således ført sammen igjen. Fabrikk-kontorene er ført sammen med produksjonsbedriftene, avdelinger og filialer i forretningsvirksomhet og industri er ført sammen med hovedbedriften, tekniske enheter i egentlig forstand i industrien er slått sammen igjen, bedrifter som er gitt opp som eid av en annen bedrift, er slått sammen med den, enkeltbedrifter i forskjellige næringer som eies av en og samme person, er ført sammen osv. Den sammenføying av delbedrifter som her er foretatt, gjelder således delbedrifter av mange forskjellige slags. Det blir ikke helt ensartede enheter en får fram ved denne sammenføying, men i stor utstrekning vil de allikevel representere de forretningsmessige eller finansielle enhetene, til tross for sin uensartethet. Som deler av en bedrift har en etter planen og skullet regne alle bedrifter som eies av en annen, selv om navnet på bedriftene er forskjellig. Men det er selvsagt mulig at opplysningene om slike forbindelser bedriftene imellom har vært ufullstendig i skjemaene.

Det er dog viktige former for sammenbindingen bedriftene imellom en ikke har fått fram. Den viktige del av det økonomiske fellesskapet bedriftene imellom som vi har med å gjøre i aksjebesittelsen i andre bedrifter, kommer bare med i liten utstrekning fordi det sjelden har vært gitt opplysninger om dette. Slikt fellesskap som grunner seg på felles styre o. l., har det vært helt uråd for bedriftstellingen å få noen rede på.

Heller ikke får en med kombinasjoner med bedrifter i de områdene av næringslivet som bedriftstellingen ikke har tatt med, og heller ikke de kombinasjoner en har med å gjøre når en funksjonær eller arbeider i en bedrift ved siden av sitt arbeid der også har en liten bedrift selv. At slike kombinasjoner

spiller en stor rolle, kan en se av det store antall enebedrifter som etter oppgavene drives biyrkemessig. Tallet på dem var i industri og håndverk 2 470, i handelsnæringen 1 820, i hotell- og restaurantvirksomhet 604, i «Annen forretningsvirksomhet» 253 og i transport 625.

En meget stor del av de 101 623 bedrifter (tekniske enheter) som tellingen har med, er som før nevnt delbedrifter, nemlig i alt 27 545. De utgjør til sammen 8 977 økonomiske enheter. Det virkelige antall bedrifter kan en derfor si er 83 055. Den gjennomsnittlige bedriftsstørrelse for disse bedrifter er 6.84 personer pr. bedrift, mens den for de tekniske enheter ikke er mer enn 5.59.

Alt tabell 1 i Bedriftstellingens 1. hefte viste klart gjennom sine oppgaver om enebedrifter og delbedrifter at kombinasjonene er av ulik betydning på de forskjellige områdene av næringslivet, og at det er i visse næringer en særlig finner dem. Vekslingene fra hovednæringsgruppe til hovednæringsgruppe gir tabellen på side 325 for enebedriftene i prosent av alle bedrifter i riket, bygder og byer, beskjed om.

Disse tallene viser stor forskjell fra næringsgruppe til næringsgruppe med hensyn til den rolle delbedriftene spiller. Det er også noen forskjell mellom bygdene og byene. Av de enkelte industrigruppene har metallfremstilling og malmbryting relativt få enebedrifter. Men det er ikke noe uttrykk for særlig utbredte kombinasjoner av økonomisk karakter, fordi det lave tall på enebedrifter her først og fremst henger sammen med at kontorene så ofte er telt som egne bedriftsenheter. I nærings- og nytelsesmiddelbransjen er i riket bare 42.52 pst. av alle bedriftene enebedrifter, tallet ligger noe høyere i bygdene enn i byene. Dette er den industrigruppen hvor en finner særlig mange bedriftskombinasjoner. I bakeri- og konditorivirksomhet er det f. eks. bare 197 enebedrifter av et samlet bedriftstall på 1 805, i slakteri og kjøttindustri er 131 enebedrifter av 734, av meieriene 414 av 633, av møllene 393 av 636 osv. Det relativt lave tall for enebedrifter i papirindustrien skyldes den deling i produksjonstekniske enheter som her er gjort ved bearbeidelsen. I handelsvirksomhet er i detaljhandelen av 1 762 bakeriforretninger bare 247 enebedrifter, av mjølk- og delikatesseforretningene er det 1 332 enebedrifter av et samlet bedriftstall på 2 128, av kjøtt- og pølsevareforretninger er 513 enebedrifter av 1 136 bedrifter, av 246 automobil- og motorsykkelforretninger er bare 116 enebedrifter. I de andre detaljhandelsgruppene er kombinasjonene mindre utbredt. I engroshandelen er 1 011 tran- og fiskeforretninger enebedrifter av et samlet bedriftstall på 1 597, i manufakturforretningene 91 av 148, i automobil- og motorsykkelforretningene 36 av 57 osv. I de andre næringene finner en relativt flere enebedrifter, men også der spiller delbedriftene en stor rolle. At transportnæringen i alt etter tabellen får et så lite antall enebedrifter, skyldes de store statsvirksomheter i jernbane, post, telegraf og telefon.

Alt disse tall kan gi et inntrykk av bedriftskombinasjonenes omfang og betydning på de forskjellige områder av næringslivet. Men de kan ikke fortelle noe om hva slags kombinasjoner en har og den rollen de forskjellige kombina-

Enebedrifter i pst. av alle bedrifter. Riket, bygder, byer.

	Riket	Bygder	Byer
Industri og håndverk, i alt	71.27	73.13	68.67
1. Bryting av malm	34.00	40.48	–
2. Bryting av mineraler m. v.	73.49	75.58	38.64
3. Nærings- og nytelsesmiddelindustri	42.52	51.28	27.48
4. Foredling av fettstoff	49.64	46.39	55.06
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri	70.99	59.21	75.12
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri	85.80	86.91	79.84
7. Papirindustri	51.00	46.90	54.35
8. Grafisk industri, bokbindere	78.30	85.91	76.81
9. Lær- og gummiindustri	80.47	84.47	78.61
10. Tekstilindustri	74.03	78.80	68.75
11. Bekledningsindustri	82.67	90.71	78.32
12. Rensing og toalettvirksomhet	88.05	90.10	87.63
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann	60.90	65.40	35.16
14. Industri basert på ikke-metalliske mineraler.	64.90	65.95	62.71
15. Metallfremstilling	24.32	18.18	33.33
16. Metallindustri	76.76	85.60	69.24
17. Anlegg- og byggevirksomhet	73.52	68.55	81.89
Handelsvirksomhet, i alt	75.92	76.21	75.71
Detaljhandel, i alt	75.94	77.26	74.92
1. Nærings- og nytelsesmidler	75.10	76.78	73.30
2. Tekstilvarer, ferdige klær, bekledning	83.92	84.04	83.89
3. Trelast, tømmer, bygningsartikler	69.41	69.63	69.31
4. Møbler, innbo, brensel	70.99	68.29	71.80
5. Husgeråd	68.51	80.00	66.44
6. Andre artikler til personlig bruk	65.36	59.97	67.28
7. Automobiler og rekvisita, artikler til ervervsmessig bruk	68.36	74.55	59.76
8. Diverse småhandlere, torghandlere m. v.	94.64	94.22	95.00
9. Annen varehandel	86.47	86.23	86.54
Engroshandel, i alt	66.91	57.34	71.76
Kombinert engros- og detaljhandel, i alt	61.09	51.22	61.91
Agentur- og kommisjonshandel, i alt	89.78	88.93	90.08
Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt	84.74	83.36	86.81
Annen forretningsvirksomhet, i alt	86.72	92.33	83.68
Transport, i alt	61.20	53.75	82.84
Rutebildrift	81.23	84.54	70.25
Drosjebileiere	92.58	89.78	96.61
Lastebileiere og -sentraler	94.24	93.98	94.82
Blandet rute-, drosje-, lastebilkjøring, hest	88.14	85.47	94.44
Vognmenn	95.87	91.30	97.99

sjonene spiller. Om det kan de tabellene som er utarbeidd for de kombinerte bedrifter gi noen beskjed.

I følgende tabell har en for de næringsgruppene som er nyttet ved utarbeidelsen av tabellene for de kombinerte bedriftene fordelt de kombinerte bedrifter og antall tekniske enheter som går inn i de kombinerte bedrifter

Kombinerte bedrifter.

	Bedrifter i alt (83 055) og beskjeftigede i alt (567 898) delt på næringer		Kombinerte bedrifter (8 977) og tekn. enheter i kombinerte bedrifter (27 545) delt på næringer	
	Antall bedrifter, pst.	Antall personer, pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall tekniske enheter, pst.
1. Ren industri	0.89	8.33	8.28	6.81
2. Industri + forretningsvirksomhet	2.09	9.55	19.34	16.86
3. Industri + forretningsvirksomhet + hotell og kafé	0.01	0.12	0.11	0.31
4. Industri + forretningsvirksomhet + sjøfart	0.01	0.39	0.12	0.19
5. Industri + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst	–	0.64	0.01	0.06
6. Industri + forretningsvirksomhet + håndverk + sjøfart	0.01	0.42	0.05	0.12
7. Industri + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	–	0.77	0.02	0.14
8. Industri + forretningsvirksomhet + håndverk + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	–	0.05	0.01	0.03
9. Industri + hotell og kafé	0.06	0.23	0.52	0.39
10. Industri + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	–	0.02	0.03	0.04
11. Industri + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	–	0.13	0.01	0.01
12. Industri + forretningsvirksomhet + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	0.01	0.06	0.05	0.07
13. Industri + sjøfart og fangst	0.03	0.34	0.23	0.20
14. Industri + håndverk + sjøfart og fangst	–	–	0.01	0.02
15. Industri + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	–	0.02	0.01	0.01
16. Industri + håndverk + alm. landtransport m. v. + forretningsvirksomhet	0.01	0.30	0.05	0.07
17. Industri + alm. landtransport m. v.	0.10	0.65	0.97	0.85
18. Industri + alm. landtransport m. v. + forretningsvirksomhet	0.04	0.15	0.34	0.42
19. Håndverk	0.09	0.20	0.79	0.68
20. Håndverk + industri	0.07	0.20	0.62	0.44
21. 1) Håndverk + forretningsvirksomhet	4.08	5.10	37.72	28.09
21. 2) Håndverk + forretningsvirksomhet + industri	0.06	0.69	0.58	0.79
22. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé	0.06	0.16	0.52	0.64
23. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	0.01	0.01	0.07	0.10
24. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst	–	–	0.01	0.01
25. Håndverk + industri + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	–	–	0.01	0.02
26. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + industri	–	0.01	0.01	0.04
27. Håndverk + hotell og kafé	0.04	0.03	0.41	0.28
28. Håndverk + hotell og kafé + sjøfart og fangst	–	0.03	0.01	0.01
29. Håndverk + sjøfart og fangst	0.01	0.05	0.06	0.04

Kombinerte bedrifter. (Forts.).

	Bedrifter i alt (83 055) og beskjeftigede i alt (567 898) delt på næringer		Kombinerte bedrifter (8 977) og tekn. enheter i kombinerte bedrifter (27 545) delt på næringer	
	Antall bedrifter, pst.	Antall personer, pst.	Antall bedrifter, pst.	Antall tekniske enheter, pst.
30. Håndverk + sjøfart og fangst + forretningsvirksomhet	–	0.01	0.03	0.04
31. Håndverk + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. + forretningsvirksomhet	–	0.03	0.02	0.03
32. Håndverk + alm. landtransport m. v.	0.03	0.02	0.23	0.16
33. Håndverk + alm. landtransport m. v. + hotell og kafé	–	–	0.01	0.01
34. Forretningsvirksomhet	1.76	3.50	16.25	13.42
35. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé	0.26	0.21	2.39	1.65
36. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	0.02	0.02	0.17	0.17
37. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst	–	–	0.01	0.01
38. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	–	–	0.01	0.01
39. Forretningsvirksomhet + sjøfart og fangst	0.11	0.65	1.06	0.78
40. Forretningsvirksomhet + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	0.01	0.11	0.07	0.08
41. Forretningsvirksomhet + alm. landtransport m. v.	0.56	0.32	5.17	3.57
42. Forretningsvirksomhet + alm. landtransport m. v. + håndverk	0.03	0.03	0.28	0.29
43. Hotell og kafé	0.10	0.26	0.94	0.64
44. Hotell og kafé + sjøfart og fangst	–	–	0.02	0.01
45. Hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	–	–	0.02	0.02
46. Hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	0.11	0.05	1.02	0.68
47. Sjøfart og fangst	0.01	0.36	0.09	0.06
48. Sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	0.04	0.26	0.35	0.26
49. Alm. landtransport m. v.	0.09	0.19	0.79	1.05
50. Postverket	–	1.18	0.01	10.83
51. Telegraf, telefon	–	0.98	0.01	4.04
52. Jernbanedrift, staten	–	2.44	0.01	2.76
53. Telegraf, post og/eller jernbane i komb.	–	0.19	0.01	1.44
54. Private jernbaner	0.01	0.06	0.06	0.25
I alt			100.00	100.00
			8 977	27 545
Ikke kombinerte virksomheter.				
1. Industri og håndverk	26.89	32.43		
2. Varehandel	39.74	14.57		
3. Hotell- og restaurantvirksomhet	4.89	2.50		
4. Annen forretningsvirksomhet	4.73	2.27		
5. Transport	12.76	8.13		
6. Fangst	0.17	0.58		
I alt	100.00	100.00		
	83 055	567 898		

prosentvis på næringsgruppene. Disse tallene viser hvilke kombinasjoner som er mest hyppige.

Den største andelen faller på kombinasjonen håndverk + forretningsvirksomhet, med 3 386 eller 37.72 pst. av de kombinerte bedriftene. Den viktigste kombinasjon her er bakerier med utsalg, i alt 1 048 kombinerte bedrifter, pølsemakerier med kjøttforretning, med 477, og landhandlerier med bakeri, med 434 kombinerte bedrifter. Videre er det 1 736 kombinerte bedrifter i kombinasjonen industri og forretningsvirksomhet. Det er 19.34 pst. av alle de kombinerte bedriftene. Tilsammen faller på industri + forretningsvirksomhet og håndverk + forretningsvirksomhet, medregnet håndverk + forretningsvirksomhet + industri, 57.64 pst. av alle de kombinerte bedriftene. I industri og forretningsvirksomhet finner en 100 bedrifter i kombinasjonen meieri og utsalg, 48 i kombinasjonen bilverksted og bensinstasjon og 24 i kombinasjonen meieri og landhandel. Resten av de kombinerte bedrifter i industri og forretningsvirksomhet deler seg på en hel rekke mindre utpregede kombinasjoner som en ikke har utarbeidd tall for.

Den tredje viktige kombinasjonen er i forretningsvirksomhet, altså delbedrifter innen forretningsvirksomhet, hvor det er 1 459 kombinerte bedrifter eller 16.25 pst. av hele antallet. Dernest følger ren industri med 743 kombinerte bedrifter, 8.28 pst. av hele antallet. På de her nevnte gruppene faller 82.17 pst. av alle de kombinerte bedriftene, resten deler seg som det går fram av tabellene på en rekke forskjellige slags kombinasjoner som til dels omfatter delbedrifter av mange forskjellige slag, men som er få i tall.

I tabellen foran har en også regnet ut den fordeling på næringer en får for alle bedriftene og for de beskjeftigede når en regner de økonomiske enheter og de ikke-kombinerte bedrifter som hver sin bedrift. Fordelingen på næringsgrupper gir da et betydelig mer broket bilde enn det den tilsvarende fordeling

Kombinerte bedrifter fordelt etter antall tekniske enheter.

Kombinerte bedrifter med følgende antall tekniske enheter:	Antall bedrifter Pst.	Antall tekniske enheter Pst.
2	82.62	53.85
3	10.38	10.16
4	2.86	3.73
5	1.23	2.00
6	0.78	1.52
7	0.47	1.07
8	0.32	0.84
9	0.19	0.56
10	0.22	0.73
11—15	0.38	1.58
16—25	0.29	1.74
Over 25	0.26	22.22
I alt	100.00	100.00

for de tekniske enheter alene gir. Tallet på beskjeftigede i de ikke-kombinerte bedrifter foreligger ikke utarbeidd i tabellen, men er blitt beregnet.

På de ikke-kombinerte bedrifter faller den overveiende del av bedriftstallet og beskjeftigelsen, nemlig i alt 89.18 pst. av alle bedrifter og 60.48 pst. av alle de beskjeftigede. Kombinerte bedrifter i industri og forretningsvirksomhet har 2.09 pst. av alle bedrifter og 9.55 pst. av alle de beskjeftigede, på kombinasjonen håndverk og forretningsvirksomhet, medregnet håndverk, industri og forretningsvirksomhet faller 4.14 pst. av bedriftene og 5.79 pst. av de beskjeftigede og på kombinerte bedrifter i ren industri 0.89 pst. av bedriftene og 8.33 pst. av alle de beskjeftigede.

I tabellen på side 328 er for alle de kombinerte bedriftene under ett vist deres fordeling etter antall tekniske enheter som de består av. Som det går fram av tabellen, består storparten av de 8 977 kombinerte bedrifter av 2 delbedrifter. På denne gruppen faller 7 417 kombinerte bedrifter eller 82.62 pst. av alle. 932 kombinerte bedrifter består av 3 delbedrifter; det er 10.38 pst. av alle kombinerte bedrifter, og 257 består av 4 delbedrifter. Tallet på kombinerte bedrifter som består av flere tekniske enheter enn dette er meget lite. Postverket, Telegraf- og Telefonverket og jernbanene står i en klasse for seg, med mange delbedrifter.

Som nevnt flere ganger foran gjør oppdelingen i tekniske enheter at bedriftsstørrelsen blir betydelig mindre enn om en ser på de økonomiske enhetene. Forskjellen i det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pr. bedrift for de 101 623 tekniske enheter (= 5.59) og de 83 055 bedrifter en får når en regner med de ikke-kombinerte bedrifter + de økonomiske enheter (= 6.84), viser det klart.

Bedriftene fordelt etter størrelsen.

Bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:[1]	Alle bedrifter, tekniske enheter		Kombinerte bedrifter		Ikke-komb. bedrifter + økonomiske enheter. Antall bedrifter
	Antall bedrifter Pst.	Antall personer Pst.	Antall bedrifter Pst.	Antall personer Pst.	Pst.
	1	2	3	4	5
0	2.76	–	0.21	–	1.58
1	31.58	5.64	3.76	0.17	29.67
2— 3	39.78	16.60	27.58	3.26	40.57
4— 5	11.11	8.66	21.43	4.34	12.31
6— 10	7.47	9.88	20.98	7.24	8.38
11— 20	3.61	9.32	11.21	7.35	3.82
21— 50	2.24	12.55	7.89	11.11	2.17
51—100	0.81	10.31	3.02	9.72	0.75
101—200	0.37	8.94	2.13	13.57	0.41
201—500	0.19	10.40	1.23	17.89	0.23
Over 500	0.05	7.70	0.56	25.35	0.08
Uoppgitt	0.03	–	–	–	0.03
I alt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	(= 95 816)	(= 536 780)	(= 8 968)	(= 196 928)	(= 82 843)

[1] Jernbane, post, telegraf og telefon er holdt utenfor.

I tabellen på side 329 har en stilt sammen en del oppgaver som belyser dette ytterligere.

Jernbane, post, telegraf og telefon er her holdt helt utenfor. Tallene i rubrikk 1 og 2 gir fordelingene for resten av de tekniske enheter, i rubrikk 3 og 4 for de kombinerte bedrifter alene og i rubrikk 5 for det bedriftstall en får når en regner de kombinerte bedrifter + de ikke-kombinerte virksomheter som hver sin bedrift.

Tabellen viser en betydelig forskjell i størrelsesgrupperingen for de kombinerte bedriftene (8 968) og for de ikke-kombinerte bedrifter + økonomiske enheter (82 843) jevnført med fordelingen for de tekniske enheter (95 816). Den blir mindre preget av de små bedriftene. Særlig gjelder naturligvis dette de kombinerte bedrifter alene.

XIII. Yrkene.

En fant da en skulle gå til en så omfattende undersøkelse som det bedriftstellingen har vært, at det ville være av betydning om en i samband med tellingen kunne gjennomføre en inngående yrkesstatistikk, bygd på nominative oppgaver. Det har ikke vært vanlig ved de alminnelige bedriftstellinger i de senere år å gjøre slik yrkesstatistikk, fordi det er forbundet med stort arbeid for bedriftene å gi disse oppgavene. Når en allikevel ved den norske bedriftstellingen fant å ville ta dette merarbeid, til tross for at den yrkesstatistikk våre folketellinger gir er bedre enn i de aller fleste andre land, var årsaken først og fremst at en ville forsøke å få en bedre oversikt over de forskjellige arbeidsstillinger i industrien, og over de forskjellige funksjonærgrupper enn en hadde før. Ved folketellingene, hvor de enkelte mennesker gir oppgavene, er det ikke mulig å få så spesifiserte oppgaver at en kan lage statistikk over arbeidsstillingene i de enkelte industrier, og for funksjonærene skulle også bedriftenes oppgaver gi bedre grunnlag for en nøyere inndeling og avgrensing enn det er mulig å få til ved folketellingene. Med den sterke vekt en nå tillegger spørsmålet om yrkesutdannelsen, ville det også ha sin betydelige praktiske interesse om en gjennom bedriftstellingen kunne få en inngående alders- og yrkesstatistikk.

Disse hensyn gjorde at en bestemte seg for ved bedriftstellingen å innhente nominative oppgaver om de beskjeftigede i bedriftene på et særskilt skjema. Det ble spurt om navn, kjønn, fødselsår og -datum og om arbeidsstilling for bedriftsinnehavere, funksjonærer og arbeidere. Videre ble bedriftene bedt om for de enkelte personer og arbeidsstillinger å gi opplysning om utdannelsens varighet såframt vedkommende arbeidsstilling forutsatte fag- eller spesialutdannelse.

Det siste spørsmålet var ofte dårlig besvart, og det har ikke vært mulig å nytte det til noen bearbeidelse. Svarene på dette spørsmål har imidlertid ofte vært til stor hjelp ved bestemmelsen av hvilke grupper de forskjellige yrker skulle regnes til. For arbeidsstillingene har oppgavene i stor utstrekning vært gode, og har muliggjort en fordeling på spesifiserte arbeidsstillinger i en rekke industrigrupper. Men også for arbeidsstillingene har materialet vært ujevnt. Det er lettere for en stor bedrift enn for en liten å gi de oppgaver om arbeidsstillingene det her er tale om, og de resultater som kommer fram i tabellene er også usikre av den grunn at en og samme betegnelse for en arbeidsstilling dekker et forskjellig innhold i bedrifter av forskjellig størrelse. Særlig gjelder det for funksjonærgruppene. En helt tilfredsstillende bearbeidelse forutsetter derfor foruten en kombinasjon av yrke og alder, som her har vært det primære, også en oppdeling etter bedriftenes størrelse. Men så langt har det ikke vært mulig å gå.

Bearbeidelsen av disse yrkesoppgaver har funnet sted maskinelt, uavhengig av bearbeidelsen av bedriftstellingens andre resultater. Byrået mangler for tiden midler til å få disse oppgavene trykt, men håper det skal bli mulig å få dem publisert senere. En skal derfor her ikke gå noe inn på dem, men nøyer seg med i følgende tabell å trykke opp en del sammendragstall for de selvstendige og de forskjellige slags funksjonærer i de viktigste næringsgrupper. Disse tall er foreløpige.

Selvstendige og funksjonærer

Næringsgrupper		Selvst. nærings-drivende	Selvst. arbeidende	Direktører, disponenter, sonssjefer, bestyrere	Kontor-sjefer	Fullmek-tiger, bok-holdere	Kassserere, sekretærer
I. Industri, i alt	Menn	**19 553**	–	**2 604**	**589**	**1 721**	**613**
	Kvinner	**2 101**	–	**83**	**32**	**329**	**379**
1. Bryting av malm, i alt	M	4	–	20	13	37	14
	K	–	–	–	–	3	2
2. Bryting av mineraler m. v., i alt	M	311	–	65	11	34	3
	K	2	–	1	–	2	6
3. Nærings- og nytelsesmidler, i alt	M	2 789	–	425	98	260	134
	K	277	–	20	9	74	85
4. Foredling av fettstoff, i alt	M	103	–	147	37	64	22
	K	–	–	–	–	12	21
5. Kjemisk og elektrokjemisk industri, i alt	M	170	–	105	26	114	28
	K	3	–	2	1	19	15
6. Treindustri, halm-, hår- og benindustri, i alt	M	4 609	–	301	36	83	35
	K	47	–	2	–	14	10
7. Papirindustri, i alt	M	46	–	113	65	128	39
	K	5	–	–	3	14	18
8. Grafisk industri, bokbindere, i alt	M	502	–	127	12	42	4
	K	46	–	5	1	23	22
9. Lær- og gummiindustri, i alt	M	423	–	62	11	31	4
	K	8	–	–	1	18	5
10. Tekstilindustri, i alt	M	211	–	156	50	102	18
	K	109	–	13	2	17	26
11. Bekledningsindustri, i alt	M	1 935	–	207	30	97	8
	K	772	–	20	7	26	31
12. Rensing og toalettvirksomhet, i alt	M	825	–	36	1	12	15
	K	790	–	11	–	–	12
13. Fremstilling og fordeling av lys, kraft, varme og vann, i alt	M	46	–	46	24	121	152
	K	1	–	–	–	13	39
14. Industri basert på ikke metalliske mineraler, i alt	M	404	–	105	21	32	13
	K	3	–	1	–	10	4
15. Metallfremstilling, i alt	M	3	–	31	26	75	27
	K	–	–	–	1	2	6
16. Metallindustri, i alt	M	2 940	–	447	101	339	53
	K	18	–	4	5	56	52
17. Anlegg- og byggevirksomhet, i alt	M	4 232	–	211	27	150	44
	K	20	–	4	2	26	25
II. Handelsvirksomhet, i alt	M	**14 315**	**7 112**	**6 562**	**778**	**2 437**	**405**
	K	**5 712**	**2 828**	**1 584**	**57**	**794**	**1 081**
A. Detaljhandel, i alt	M	11 036	5 556	4 638	175	945	179
	K	5 581	2 708	1 508	26	394	545
B. Engroshandel, i alt	M	1 794	305	1 264	442	1 064	182
	K	65	13	31	25	284	329
C. Kombinert engros- og detaljhandel, i alt	M	363	31	275	80	307	20
	K	21	1	27	1	70	164
D. Agentur- og kommisjonshandel, i alt	M	1 122	1 220	385	81	121	24
	K	45	106	18	5	46	43
III. Hotell- og restaurantvirksomhet, i alt	M	**1 005**	**125**	**187**	**7**	**36**	**13**
	K	**2 541**	**503**	**544**	**3**	**9**	**82**
IV. Annen forretningsvirksomhet, i alt	M	**1 884**	**965**	**907**	**211**	**1 687**	**1 125**
	K	**53**	**37**	**16**	**4**	**187**	**351**
V. Annen landtransport, i alt	M	**3 226**	**4 163**	**265**	**71**	**146**	**59**
	K	**94**	**21**	**12**	**2**	**21**	**44**

i viktigere næringsgrupper.

Kontorister	Revisorer	Volontører	Selgere, reisende	Butikkfunksjonærer	Lager- og ekspedisjonsfunksjonærer	Driftsbestyrere	Overing., sjefsing.	Driftsassistenter, assistentingeniører	Kjemikere, laboratorieingeniører	Ingeniører, ikke nærmere angitt	Teknikere, laboranter, tegnere	Kontrollører, inspektører	Andre fagfunksjonærer
3 111	**105**	**302**	**1 161**	–	**1 036**	**1 598**	**443**	**307**	**172**	**1 318**	**862**	**600**	**218**
3 515	**11**	**51**	**20**	–	**400**	**56**	–	–	**13**	**4**	**87**	**86**	**34**
49	3	4	–	–	11	7	15	1	4	36	19	2	5
31	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9
31	2	2	6	–	12	56	6	1	3	17	14	2	3
31	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
403	38	23	401	–	198	465	5	7	19	19	18	94	40
752	8	6	5	–	49	26	–	–	2	–	15	14	6
185	7	16	173	–	63	34	7	11	24	15	15	22	18
167	–	1	3	–	2	–	–	–	5	–	2	–	3
175	6	29	76	–	56	28	16	5	40	86	126	18	24
179	–	–	–	–	6	2	–	–	1	1	20	1	2
163	7	7	18	–	46	205	2	2	–	1	3	5	3
119	–	2	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–
260	6	24	39	–	51	50	23	8	11	96	68	40	13
180	–	3	–	–	3	–	–	–	–	–	4	–	–
35	–	9	33	–	15	39	–	–	–	1	32	8	7
179	–	5	–	–	36	2	–	–	–	–	2	–	–
48	3	11	45	–	36	8	2	1	4	7	5	2	–
60	–	1	–	–	6	–	–	–	–	–	–	3	–
138	3	16	103	–	97	48	2	11	2	11	5	9	4
234	–	3	–	–	34	2	–	–	–	–	2	15	–
130	2	15	165	–	150	38	–	2	1	1	2	11	5
266	–	15	10	–	102	16	–	–	3	–	30	43	5
11	–	–	–	–	20	20	1	2	1	–	–	5	–
28	–	–	–	–	131	7	–	–	–	–	–	1	–
261	7	5	–	–	11	318	52	82	2	55	80	284	2
247	–	–	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	3
60	2	8	12	–	14	31	4	1	1	17	8	–	2
56	–	1	–	–	4	–	–	–	–	–	2	–	1
128	3	14	5	–	17	9	17	10	52	105	75	9	5
63	–	3	–	–	–	–	–	–	2	3	3	–	1
722	15	98	77	–	210	115	90	43	6	529	308	68	11
537	2	7	–	–	23	–	–	–	–	–	6	9	3
312	1	21	8	–	29	127	201	120	2	322	84	21	76
386	–	4	–	–	2	1	–	–	–	–	1	–	–
3 065	**137**	**1 071**	**3 661**	**9 919**	**2 340**	–	**8**	**10**	**270**	**220**	**192**	**164**	**167**
5 375	**11**	**676**	**100**	**29 245**	**340**	–	–	–	**208**	–	**461**	**24**	**53**
644	26	564	768	9 198	767	–	1	4	258	41	149	63	79
1 473	1	551	58	28 216	64	–	–	–	207	–	436	11	32
1 611	99	327	2 095	–	1 301	–	5	3	12	117	29	82	51
2 573	7	60	16	–	250	–	–	–	1	–	19	5	16
263	12	65	347	721	204	–	2	3	–	42	9	15	18
582	1	36	–	1 029	13	–	–	–	–	–	6	8	3
547	–	115	451	–	68	–	–	–	–	20	5	4	19
747	2	29	26	–	13	–	–	–	–	–	–	–	2
66	8	**2**	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8	**12**
341	–	**1**	–	–	–	–	–	–	–	–	–	**20**	**33**
3 091	**355**	**158**	**92**	–	**26**	–	**3**	**146**	**10**	**123**	**89**	**509**	**715**
3 052	**30**	**20**	–	–	**4**	–	–	**20**	–	–	**15**	–	**33**
491	**9**	**64**	–	–	**275**	–	**30**	**15**	–	**21**	**11**	**103**	**45**
289	–	**7**	–	–	**15**	–	–	–	–	–	–	**1**	–

TABELLER

Tableaux.

Tabell 1. Kombinerte bedrifter fordel
Etablissements combinés répartis d'après l

Næringsgrupper *Branches d'activité économique*	Kombinerte bedrifte *Etablissements combiné*							
	2		3		4		5	
	Antall bedrifter[1]	Antall tekniske enheter[2]	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter
1. Ren industri. *Industrie*	574	1 148	92	276	31	124	15	75
Herav: *Dont:*								
a. Sag + mølle. *Scierie + moulin*	122	244	11	33	1	4	–	–
b. Sag+elektrisitetsverk. *Scierie+usine d'électricité*	6	12	3	9	4	16	–	–
c. Sag + torvstrøfabrikk. *Scierie + fabrique de tourbe-litière*	9	18	2	6	3	12	1	5
d. Sag + frørenseri. *Scierie + vannage*	9	18	1	3	1	4	1	5
e. Sag kombinert med andre bedrifter. *Scieries combinés avec d'autres établissements*	40	80	8	24	1	4	–	–
2. Industri + forretningsvirksomhet. *Industrie + commerce*	1 371	2 742	208	624	60	240	28	140
Herav: *Dont:*								
a. Meieri + utsalg. *Laiterie + distribution de lait etc.*	57	114	8	24	7	28	5	25
b. Meieri + landhandel. *Laiterie + march. de campagne*	24	48	–	–	–	–	–	–
c. Bilverksted + bensinstasjon. *Réparation d'automobiles + distribution d'essence*	48	96	–	–	–	–	–	–
3. Industri + forretningsvirksomhet + hotell og kafé. *Industrie + commerce + hôtels et cafés*	1	2	3	9	2	8	–	–
4. Industri + forretningsvirksomhet + sjøfart. *Industrie + commerce + navigation*	3	6	–	–	4	16	1	5
5. Industri + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst. *Industrie + commerce + hôtels et cafés + navigation et pêche*	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Industri + forretningsvirksomhet + håndverk + sjøfart. *Industrie + commerce + artisanat + navigation*	–	–	–	–	1	4	–	–
7. Industri + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Industrie + commerce + hôtels et cafés + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	–	–	–	–	–	–	–	–
8. Industri + forretningsvirksomhet + håndverk + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Industrie + commerce + artisanat + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	–	–	–	–	–	–	–	–
9. Industri + hotell og kafé. *Industrie + hôtels et cafés*	37	74	7	21	2	8	1	5
10. Industri + hotell og kafé + alm. landtransport m. v. *Industrie + hôtels et cafés + transport terrestre etc.*	–	–	2	6	1	4	–	–
11. Industri + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Industrie + hôtels et cafés + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	1	2	–	–	–	–	–	–

[1] *Nombre d'établissements.* [2] *Nombre d'unités techniques.*

tter antall tekniske enheter. Riket.
ombre d'unités techniques. Royaume.

ed følgende antall tekniske enheter:
ec le nombre suivant d'unités techniques:

6		7		8		9		10		11—15		16—25		Over 25 *Plus de 25*		Kombinerte bedrifter. I alt. *Total*	
Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter
9	54	9	63	6	48	2	18	2	20	2	22	–	–	1	28	743	1 876
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	134	281
1	6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	14	43
–	–	–	–	1	8	–	–	1	10	–	–	–	–	–	–	17	59
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	12	30
–	–	1	7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	28	51	143
16	96	8	56	10	80	4	36	4	40	11	139	6	117	10	333	1 736	4 643
3	18	–	–	4	32	1	9	3	30	5	65	2	42	5	181	100	568
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	24	48
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	48	96
–	–	–	–	1	8	–	–	–	–	–	–	3	58	–	–	10	85
1	6	–	–	–	–	1	9	1	10	–	–	–	–	–	–	11	52
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	17	–	–	1	17
1	6	–	–	1	8	–	–	–	–	1	15	–	–	–	–	4	33
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	15	1	24	–	–	2	39
–	–	1	7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	7
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	47	108
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	10
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2

Tabell 1 (forts.). **Kombinerte bedrifte**

Næringsgrupper	Kombinerte bedrifte							
	2		3		4		5	
	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter
12. Industri + forretningsvirksomhet + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Industrie + commerce + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	–	–	–	–	2	8	1	5
13. Industri + sjøfart og fangst. *Industrie + navigation et pêche*	16	32	2	6	1	4	–	–
14. Industri + håndverk + sjøfart. *Industrie + artisanat + navigation*	–	–	–	–	–	–	1	5
15. Industri + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Industrie + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	–	–	1	3	–	–	–	–
16. Industri + håndverk + alm. landtransport m. v. + forretningsvirksomhet. *Industrie + artisanat + transport terrestre etc. + commerce*	–	–	–	–	1	4	2	10
17. Industri + alm. landtransport m. v. *Industrie + transport terrestre etc.*	73	146	7	21	2	8	1	5
18. Industri + alm. landtransport m. v. + forretningsvirksomhet. *Industrie + transport terrestre etc. + commerce*	–	–	19	57	6	24	1	5
19. Håndverk. *Artisanat*	53	106	9	27	5	20	1	5
20. Håndverk + industri. *Artisanat + industrie*	49	98	4	12	3	12	–	–
21. 1 Håndverk + forretn.virks. *Artisanat + commerce*	2 957	5 914	274	822	72	288	26	130
21. 2 Håndverk + forretn.virks. + industri. *Artisanat + commerce + industrie*	–	–	27	81	14	56	4	20
Herav: *Dont:*								
a. Landhandel + bakeri. *March. de campagne + boulangerie*	384	768	39	117	9	36	–	–
b. Bakeri + utsalg. *Boulangerie + boutique*	876	1 752	100	300	31	124	15	75
c. Bakeri + kolonialforretning. *Boulangerie + épicerie*	48	96	7	21	1	4	4	20
d. Pølsemakeri + landhandel. *Fabrique de saucisses + march. de campagne*	23	46	6	18	–	–	3	15
e. Pølsemakeri + kjøttforretning. *Fabrique de saucisses + commerce de viande*	412	824	48	144	13	52	1	5
f. Skomakerverksted + skotøyforretning. *Cordonnerie + maison de chaussures*	104	208	1	3	2	8	1	5
g. Gullsmedverksted + gullsmedforretn. *Orfèvrerie, atelier + magasin*	136	272	4	12	1	4	–	–
h. Urmakerverksted + urmakerforretn. *Horlogerie, atelier + magasin*	96	192	–	–	–	–	–	–
i. Møbelverksted + møbelforretning. *Ebenisterie + magasin d'ameublement*	53	106	4	12	–	–	–	–
j. Systue + manufakturforretning. *Atelier de couture + magasin de tissus etc.*	160	320	4	12	2	8	–	–
k. Trykkeri + papirhandel. *Imprimerie + comm. de papeterie*	47	94	18	54	5	20	–	–
22. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé. *Artisanat + commerce + hôtels et cafés*	4	8	28	84	6	24	3	15
23. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + alm. landtransport m. v. *Artisanat + commerce + hôtels et cafés + transport terrestre etc.*	–	–	–	–	3	12	3	15

rdelt etter antall tekniske enheter. Riket.

d følgende antall tekniske enheter:

6		7		8		9		10		11—15		16—25		Over 25		Kombinerte bedrifter. I alt.	
bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter
1	6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	19
1	6	1	7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	21	55
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	3
1	6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	20
1	6	–	–	–	–	–	–	1	10	1	11	–	–	1	27	87	234
2	12	1	7	–	–	–	–	1	10	–	–	–	–	–	–	30	115
–	–	–	–	1	8	–	–	1	10	1	12	–	–	–	–	71	188
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	56	122
18	108	11	77	5	40	6	54	5	50	4	52	6	110	2	92	3 386	7 737
2	12	2	14	1	8	–	–	–	–	1	11	1	16	–	–	52	218
–	–	1	7	–	–	–	–	1	10	–	–	–	–	–	–	434	938
8	48	5	35	2	16	2	18	3	30	3	39	2	41	1	40	1 048	2 518
2	12	2	14	1	8	2	18	–	–	–	–	–	–	1	51	68	244
2	12	1	7	1	8	1	9	–	–	–	–	–	–	–	–	37	115
1	6	–	–	–	–	–	–	–	–	1	13	1	16	–	–	477	1 060
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	108	224
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	141	288
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	96	192
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	57	118
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	166	340
1	6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	71	174
2	12	2	14	1	8	–	–	1	10	–	–	–	–	–	–	47	175
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	27

Tabell 1 (forts.). **Kombinerte bedrift**

Næringsgrupper	Kombinerte bedrift							
	2		3		4		5	
	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske
24. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst. *Artisanat + commerce + hôtels et cafés + navigation et pêche*	–	–	–	–	1	4	–	
25. Håndverk + industri + hotell og kafé + alm. landtransport m. v. *Artisanat + industrie + hôtels et cafés + transport terrestre etc.*	–	–	–	–	–	–	1	
26. Håndverk + forretningsvirksomhet + hotell og kafé + industri. *Artisanat + commerce + hôtels et cafés + industrie*	–	–	–	–	–	–	–	
27. Håndverk + hotell og kafé. *Artisanat + hôtels et cafés*	35	70	2	6	–	–	–	
28. Håndverk + hotell og kafé + sjøfart og fangst. *Artisanat + hôtels et cafés + navigation et pêche*	–	–	1	3	–	–	–	
29. Håndverk + sjøfart og fangst. *Artisanat + navigation et pêche*	5	10	–	–	–	–	–	
30. Håndverk + sjøfart og fangst + forretningsvirksomhet. *Artisanat + navigation et pêche + commerce*	–	–	2	6	1	4	–	
31. Håndverk + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. + forretningsvirksomhet. *Artisanat + navigation et pêche + transport terrestre etc. + commerce*	–	–	2	8	–	–	–	
32. Håndverk + alm. landtransport m. v. *Artisanat + transport terrestre etc.*	20	40	1	3	–	–	–	
33. Håndverk + alm. landtransport m. v. + hotell og kafé. *Artisanat + transport terrestre + hôtels et cafés*	–	–	1	3	–	–	–	
34. Forretningsvirksomhet. *Commerce*	1 290	2 580	112	336	17	68	9	4
35. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé. *Commerce + hôtels et cafés*	197	394	14	42	–	–	1	
Herav: *Dont:*								
a. Hotell og kafé + bensinstasjon. *Hôtel et café + distrib. d'essence*	20	40	3	9	–	–	–	
b. Hotell og kafé + landhandel. *Hôtel et café + march. de campagne*	92	184	3	9	–	–	–	
36. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé + alm. landtransport m. v. *Commerce + hôtels et cafés + transport terrestre etc.*	–	–	14	42	1	4	–	
37. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst. *Commerce + hôtels et cafés + navigation et pêche*	–	–	1	3	–	–	–	
38. Forretningsvirksomhet + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Commerce + hôtels et cafés + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	–	–	–	–	1	4	–	
39. Forretningsvirksomhet + sjøfart og fangst. *Commerce + navigation et pêche*	78	156	13	39	2	8	1	
40. Forretningsvirksomhet + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Commerce + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	–	–	3	9	2	8	1	
41. Forretningsvirksomhet+alm. landtransport m. v. *Commerce + transport terrestre etc.*	418	836	37	111	8	32	1	

›rdelt etter antall tekniske enheter. Riket.

›d følgende antall tekniske enheter:

6		7		8		9		10		11—15		16—25		Over 25		Kombinerte bedrifter. I alt.	
Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	4
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	11	–	–	–	–	1	11
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	37	76
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	3
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	10
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	10
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	8
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	21	43
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	3
8	48	3	21	–	–	2	18	1	10	5	66	7	118	5	387	1 459	3 697
1	6	1	7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	214	454
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	23	49
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	95	193
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15	46
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	3
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	4
–	–	–	–	1	8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	95	216
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	22
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	464	984

Tabell 1 (forts.). **Kombinerte bedrifter**

Næringsgrupper	Kombinerte bedrifter							
	2		3		4		5	
	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter
Herav: *Dont:*								
a. Biltransport + bensinstasjon. *Service d'automobiles + distribution d'essence*	31	62	37	111	2	8	–	–
b. Biltransport + brenselsforretning. *Service d'automobiles + commerce de combustibles*	37	74	25	75	–	–	–	–
c. Landhandel + dampskipsekspedisjon. *Marchand de campagne + bureau de bateaux à vapeur*	30	60	64	192	2	8	1	5
42. Forretningsvirksomhet + alm. landtransport m. v. + håndverk. *Commerce + transport terrestre + artisanat*	–	–	22	66	2	8	1	5
43. Hotell og kafé. *Hôtels et cafés*	78	156	4	12	1	4	1	5
44. Hotell og kafé + sjøfart og fangst. *Hôtels et cafés + navigation et pêche*	2	4	–	–	–	–	–	–
45. Hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Hôtels et cafés + navigation et pêche + transport terrestre etc.*	–	–	2	6	–	–	–	–
46. Hotell og kafé + alm. landtransport m. v. *Hôtels et cafés + transport terrestre etc.*	90	180	2	6	–	–	–	–
Herav: *Dont:*								
a. Hotell og kafé + drosje. *Hôtels et cafés + taxis*	64	128	–	–	–	–	–	–
47. Sjøfart og fangst. *Navigation et pêche*	8	16	–	–	–	–	–	–
48. Sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. *Navigation et pêche + transport terrestre etc.*	23	46	6	18	1	4	1	5
49. Alm. landtransport m. v. *Transport terrestre etc.*	34	68	10	30	4	16	5	25
50. Postverket. *Postes*	–	–	–	–	–	–	–	–
51. Telegraf, telefon. *Télégraphes, téléphones*	–	–	–	–	–	–	–	–
52. Jernbanedrift, staten. *Chemins de fer de l'Etat*	–	–	–	–	–	–	–	–
53. Telegraf, post og/eller jernbane i komb. *Télégraphes, postes et/ou chemins de fer comb.*	–	–	–	–	–	–	–	–
54. Private jernbaner. *Chemins de fer privés*	–	–	–	–	–	–	–	–
I alt. *Total*	7 417	14834	932	2 798	257	1 028	110	550
Ikke kombinerte virksomheter. *Etablissements non combinés.*								
1. Industri og håndverk. *Industrie et artisanat*	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Varehandel. *Commerce de marchandises*	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Hotell og restaurantvirksomhet. *Hôtels et restaurants*	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Annen forretningsvirksomhet. *Autre activité commerciale*	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Transport. *Transport*	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Fangst. *Pêche*	–	–	–	–	–	–	–	–
	–	–	–	–	–	–	–	–

rdelt etter antall tekniske enheter. Riket.

d folgende antall tekniske enheter:

6		7		8		9		10		11—15		16—25		Over 25		Kombinerte bedrifter. I alt.	
bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter	Antall bedrifter	Antall tekniske enheter
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	70	181
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	62	149
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	97	265
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	25	79
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	84	177
																2	4
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	6
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	92	186
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	64	128
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8	16
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	31	73
6	36	3	21	2	16	1	9	2	20	4	50	–	–	–	–	71	291
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2 983	1	2 983
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1 114	1	1 114
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	760	1	760
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	397	1	397
–	–	–	–	–	–	1	9	1	10	2	30	1	21	–	–	5	70
70	420	42	294	29	232	17	153	20	200	34	434	26	481	23	6 121	8 977	27 545
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	22 336	22 336
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	33 002	33 002
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4 065	4 065
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3 931	3 931
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10 599	10 599
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	145	145
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	74 078	74 078
															I alt	83 055	101 623

Tabell 2. Kombinerte bedrifter fordelt etter antall beskjeftigede personer. Riket.

Etablissements combinés répartis d'après le nombre de personnes occupées. Royaume.

Næringsgrupper[1]		Kombinerte bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer: *Etablissements combinés avec le nombre de personnes occupées suivant:*												
		0	1	2–3	4–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101–200	201–500	Over 500 *Plus de 500*	Uoppgitt *Inconnu*	I alt *Total*
1. Ren industri.	Antall bedrifter[2]	7	66	137	73	94	83	87	75	62	42	17	–	743
	Antall beskjeftigede personer[3]	–	66	402	357	730	1 255	2 905	5 558	8 424	13 434	14 155	–	47 286
Herav:														
a. Sag + mølle.	Antall bedrifter	–	25	72	23	10	3	1	–	–	–	–	–	134
	Antall beskjeftigede personer	–	25	295	106	71	44	36	–	–	–	–	–	577
b. Sag + elektrisitetsverk.	Antall bedrifter	1	2	3	6	–	–	–	1	1	–	–	–	14
	Antall beskjeftigede personer	–	2	6	25	–	–	–	75	156	–	–	–	264
c. Sag + torvstrøfabrikk.	Antall bedrifter	–	3	1	2	6	3	2	–	–	–	–	–	17
	Antall beskjeftigede personer	–	3	3	9	43	52	50	–	–	–	–	–	160
d. Sag + frørenseri.	Antall bedrifter	–	2	6	1	–	2	1	–	–	–	–	–	12
	Antall beskjeftigede personer	–	2	14	4	–	30	21	–	–	–	–	–	71
e. Sag kombinert med andre bedrifter.	Antall bedrifter	–	9	11	2	7	6	4	6	3	2	1	–	51
	Antall beskjeftigede personer	–	9	22	9	43	95	99	553	335	639	2 046	–	3 850
2. Industri + forretn.virks.	Antall bedrifter	3	36	324	307	410	262	218	76	55	29	16	–	1 736
	Antall beskjeftigede personer	–	36	876	1 387	3 099	3 838	7 018	5 075	7 814	9 605	15 462	–	54 210
Herav:														
a. Meieri + utsalg.	Antall bedrifter	–	–	16	16	24	19	18	3	3	1	–	–	100
	Antall beskjeftigede personer	–	–	44	76	173	302	568	219	390	491	–	–	2 263

b. Meieri + landhandel.	Antall bedrifter	–	–	6	8	8	2	–	–	–	–	–	–	24
	Antall beskjeftigede personer	–	–	18	33	61	27	–	–	–	–	–	–	139
c. Bilverksted + bensinstasjon.	Antall bedrifter	–	1	17	15	8	5	2	–	–	–	–	–	48
	Antall beskjeftigede personer	–	1	39	68	63	79	58	–	–	–	–	–	308
3. Industri + forretningsvirks. + hotell og kafé.	Antall bedrifter	–	–	1	2	–	–	2	3	1	1	–	–	10
	Antall beskjeftigede personer	–	–	3	10	–	–	51	196	197	221	–	–	678
4. Industri + forretn.virks. + sjøfart.	Antall bedrifter	–	–	1	–	2	2	–	1	2	2	1	–	11
	Antall beskjeftigede personer	–	–	3	–	16	30	–	97	265	617	1 177	–	2 205
5. Industri + forretn.virks. + hotell og kafé + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3 623	–	3 623
6. Industri + forretn.virks. + håndverk + sjøfart.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	2	–	4
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	37	–	–	–	–	2 328	–	2 365
7. Industri + forretn.virks. + hotell og kafé + sjøfart og fangst+alm. landtransp.m.v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	2
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4 400	–	4 400
8. Industri + forretn.virks. + håndverk + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	311	–	–	311
9. Industri + hotell og kafé.	Antall bedrifter	–	3	5	14	12	1	4	6	–	2	–	–	47
	Antall beskjeftigede personer	–	3	10	60	85	17	140	407	–	557	–	–	1 279
10. Industri + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	2	–	–	1	–	–	–	3
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	23	–	–	108	–	–	–	131
11. Industri + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	751	–	751

[1] *Traduction française des branches d'activité économique, voir tableau 1.* [2] *Nombre d'établissements.* [3] *Nombre de personnes occupées.*

Tabell 2 (forts.). **Kombinerte bedrifter fordelt etter antall beskjeftigede personer. Riket.**

Næringsgrupper		Kombinerte bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:												
		0	1	2–3	4–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101–200	201–500	Over 500	Uoppgitt	I alt
12. Industri + forretn.virks. + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	1	1	–	–	2	–	–	–	4
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	7	12	–	–	334	–	–	–	353
13. Industri + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	1	2	4	4	2	2	1	1	1	2	1	–	21
	Antall beskjeftigede personer	–	2	8	19	18	31	34	80	124	785	810	–	1 911
14. Industri + håndverk + sjøfart.	Antall bedrifter	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	7	–	–	–	–	–	–	–	7
15. Industri + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	115	–	–	–	115
16. Industri + håndverk + alm. landtransport m. v. + forretningsvirksomhet	Antall bedrifter	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–	1	–	4
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	24	–	–	–	–	–	1 692	–	1 716
17. Industri + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	12	29	8	16	6	5	1	6	3	1	–	87
	Antall beskjeftigede personer	–	12	71	35	140	81	163	71	866	1 256	1 001	–	3 696
18. Industri + alm. landtransport m. v. + forretn.virks.	Antall bedrifter	–	1	3	9	8	4	1	2	1	1	–	–	30
	Antall beskjeftigede personer	–	1	9	43	62	56	31	121	111	403	–	–	837
19. Håndverk.	Antall bedrifter	–	1	16	10	19	12	10	–	3	–	–	–	71
	Antall beskjeftigede personer	–	1	41	43	147	182	369	–	366	–	–	–	1 149
20. Håndverk + industri.	Antall bedrifter	–	2	15	9	13	5	8	1	1	2	–	–	56
	Antall beskjeftigede personer	–	2	40	41	94	83	260	64	136	438	–	–	1 158
21.1 Håndverk + forretningsvirksomhet.	Antall bedrifter	–	14	1 033	958	812	341	164	40	20	4	–	–	3 386
	Antall beskjeftigede personer	–	14	2 720	4 181	6 060	4 812	4 581	2 854	2 917	841	–	–	28 980

21.2 Håndverk + forretn.virks. + industri.	Antall bedrifter	–	–	2	2	6	9	12	8	9	2	2	–	52
	Antall beskjeftigede personer	–	–	6	9	52	132	400	560	1 308	414	1 049	–	3 930
Herav:														
a. Landhandel + bakeri.	Antall bedrifter	–	4	142	152	95	22	18	1	–	–	–	–	434
	Antall beskjeftigede personer	–	4	352	652	603	261	388	65	–	–	–	–	2 325
b. Bakeri + utsalg.	Antall bedrifter	–	1	332	307	263	102	32	7	4	–	–	–	1 048
	Antall beskjeftigede personer	–	1	874	1 321	1 882	1 416	929	555	559	–	–	–	7 537
c. Bakeri + kolonialforretning.	Antall bedrifter	–	1	26	10	13	7	9	2	–	–	–	–	68
	Antall beskjeftigede personer	–	1	69	43	85	87	250	151	–	–	–	–	686
d. Pølsemakeri + landhdl.	Antall bedrifter	–	–	3	3	16	6	8	1	–	–	–	–	37
	Antall beskjeftigede personer	–	–	9	18	117	93	239	57	–	–	–	–	533
e. Pølsemakeri + kjøttforretning.	Antall bedrifter	–	–	116	166	130	42	18	3	2	–	–	–	477
	Antall beskjeftigede personer	–	–	305	747	970	601	451	223	258	–	–	–	3 555
f. Skomakerverksted + skotøyforretning.	Antall bedrifter	–	–	54	26	21	5	2	–	–	–	–	–	108
	Antall beskjeftigede personer	–	–	178	108	153	72	86	–	–	–	–	–	597
g. Gullsmedverksted + gullsmedforretning.	Antall bedrifter	–	–	66	46	23	4	–	–	2	–	–	–	141
	Antall beskjeftigede personer	–	–	172	211	165	51	–	–	282	–	–	–	881
h. Urmakerverksted + urmakerforretning.	Antall bedrifter	–	3	60	25	6	–	2	–	–	–	–	–	96
	Antall beskjeftigede personer	–	3	151	108	47	–	55	–	–	–	–	–	364
i. Møbelverksted + møbelforretning.	Antall bedrifter	–	2	12	11	18	13	1	–	–	–	–	–	57
	Antall beskjeftigede personer	–	2	30	50	132	175	35	–	–	–	–	–	424
j. Systue + manufakturforretning.	Antall bedrifter	–	–	21	22	47	35	30	7	2	2	–	–	166
	Antall beskjeftigede personer	–	–	57	105	371	526	877	538	320	606	–	–	3 400
k. Trykkeri + papirhandel.	Antall bedrifter	–	–	1	9	19	20	12	5	5	–	–	–	71
	Antall beskjeftigede personer	–	–	3	33	146	320	359	328	723	–	–	–	1 912

Tabell 2 (forts.). **Kombinerte bedrifter fordelt etter antall beskjeftigede personer. Riket.**

Næringsgrupper		Kombinerte bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:												
		0	1	2–3	4–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101–200	201–500	Over 500	Uoppgitt	I alt
22. Håndverk + forretn.virks. + hotell og kafé.	Antall bedrifter	–	1	6	11	13	7	6	1	1	1	–	–	47
	Antall beskjeftigede personer	–	1	17	48	100	111	154	67	116	308	–	–	922
23. Håndverk + forretn.virks. + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	2	3	–	1	–	–	–	–	–	6
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	9	22	–	41	–	–	–	–	–	72
24. Håndverk + forretn.virks. + hotell og kafé + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	14	–	–	–	–	–	–	14
25. Håndverk + industri + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	11	–	–	–	–	–	–	11
26. Håndverk + forretn.virks. + hotell og kafé + industri.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	61	–	–	–	–	61
27. Håndverk + hotell og kafé.	Antall bedrifter	–	–	19	9	7	–	2	–	–	–	–	–	37
	Antall beskjeftigede personer	–	–	50	40	52	–	50	–	–	–	–	–	192
28. Håndverk + hotell og kafé + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	185	–	–	–	185
29. Håndverk + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	–	2	–	1	1	–	–	–	1	–	–	5
	Antall beskjeftigede personer	–	–	6	–	7	14	–	–	–	258	–	–	285
30. Håndverk + sjøfart og fangst + forretn.virks.	Antall bedrifter	–	–	–	1	1	–	1	–	–	–	–	–	3
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	4	9	–	32	–	–	–	–	–	45
31. Håndverk + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v. + forretn.virks.	Antall bedrifter	–	–	–	–	1	–	–	–	1	–	–	–	2
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	10	–	–	–	165	–	–	–	175

32. Håndverk + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	12	5	3	1	–	–	–	–	–	–	21
	Antall beskjeftigede personer	–	–	33	22	23	15	–	–	–	–	–	–	93
33. Håndverk + alm. landtransport m. v. + hotell og kafé.	Antall bedrifter	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
34. Forretningsvirksomhet.	Antall bedrifter	3	96	422	283	295	174	124	36	14	11	1	–	1 459
	Antall beskjeftigede personer	–	96	1 039	1 259	2 334	2 468	3 695	2 613	1 945	3 867	573	–	19 889
35. Forretn.virks. + hotell og kafé.	Antall bedrifter	1	19	96	58	21	11	6	2	–	–	–	–	214
	Antall beskjeftigede personer	–	19	235	267	153	146	163	184	–	–	–	–	1 167
Herav:														
a. Hotell og kafé + bensinstasjon.	Antall bedrifter	–	3	12	3	3	1	1	–	–	–	–	–	23
	Antall beskjeftigede personer	–	3	27	13	25	13	26	–	–	–	–	–	107
b. Hotell og kafé + landhandel.	Antall bedrifter	1	9	46	22	8	1	6	2	–	–	–	–	95
	Antall beskjeftigede personer	–	9	95	91	79	11	137	184	–	–	–	–	606
36. Forretn.virks. + hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	6	1	6	2	–	–	–	–	–	–	15
	Antall beskjeftigede personer	–	–	17	5	38	24	–	–	–	–	–	–	84
37. Forretn.virks. + hotell og kafé + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	6
38. Forretn.virks. + hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	6
39. Forretn.virks. + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	2	15	15	24	14	13	6	3	1	2	–	95
	Antall beskjeftigede personer	–	2	37	66	177	216	422	374	404	486	1 494	–	3 678
40. Forretn.virks. + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	–	1	–	1	–	1	2	1	–	–	6
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	5	–	12	–	91	243	294	–	–	645

Tabell 2 (forts.). **Kombinerte bedrifter fordelt etter antall beskjeftigede personer. Riket.**

Næringsgrupper		Kombinerte bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer: 0	1	2–3	4–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101–200	201–500	Over 500	Uoppgitt	I alt
41. Forretn.virks. + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	1	69	231	92	53	11	6	1	–	–	–	–	464
	Antall beskjeftigede personer	–	69	556	398	371	150	173	63	–	–	–	–	1 780
Herav:														
a. Biltransport + bensinstasjon.	Antall bedrifter	–	14	36	10	8	2	–	–	–	–	–	–	70
	Antall beskjeftigede personer	–	14	85	42	57	24	–	–	–	–	–	–	222
b. Biltransport + brensellsforretning.	Antall bedrifter	–	11	34	12	5	–	–	–	–	–	–	–	62
	Antall beskjeftigede personer	–	11	78	53	37	–	–	–	–	–	–	–	179
c. Landhandel + dampskipsekspedisjon.	Antall bedrifter	–	17	50	19	9	1	1	–	–	–	–	–	97
	Antall beskjeftigede personer	–	17	121	91	61	12	30	–	–	–	–	–	332
42. Forretn.virks. + alm. landtransport m. v. + håndverk.	Antall bedrifter	–	–	5	9	10	–	1	–	–	–	–	–	25
	Antall beskjeftigede personer	–	–	14	36	69	–	40	–	–	–	–	–	159
43. Hotell og kafé	Antall bedrifter	2	4	12	6	15	28	13	3	–	1	–	–	84
	Antall beskjeftigede personer	–	4	30	26	125	417	410	237	–	233	–	–	1 482
44. Hotell og kafé + sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	2
	Antall beskjeftigede personer	–	1	–	5	–	–	–	–	–	–	–	–	6
45. Hotell og kafé + sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	2
	Antall beskjeftigede personer	–	–	3	–	–	12	–	–	–	–	–	–	15
46. Hotell og kafé + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	1	5	59	16	9	2	–	–	–	–	–	–	92
	Antall beskjeftigede personer	–	5	143	67	63	25	–	–	–	–	–	–	303

Herav: a. Hotell og kafé + drosje.	Antall bedrifter	1	3	47	10	3	–	–	–	–	–	–	–	64
	Antall beskjeftigede personer	–	3	98	42	22	–	–	–	–	–	–	–	165
47. Sjøfart og fangst.	Antall bedrifter	–	–	–	2	–	–	1	–	1	2	2	–	8
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	12	–	–	22	–	136	469	1 419	–	2 058
48. Sjøfart og fangst + alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	1	5	1	3	4	10	4	2	1	–	–	31
	Antall beskjeftigede personer	–	1	13	4	20	61	397	247	262	435	–	–	1 440
49. Alm. landtransport m. v.	Antall bedrifter	–	2	11	13	16	14	12	2	1	–	–	–	71
	Antall beskjeftigede personer	–	2	26	65	142	193	334	120	179	–	–	–	1 061
	Antall bedrifter	19	337	2 473	1 922	1 882	1 005	708	271	191	110	50	–	8 968
	Antall beskjeftigede personer	–	337	6 411	8 523	14 268	14 478	21 885	19 140	26 720	35 232	49 934	–	196 928
50. Postverket.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6 690
51. Telegraf, telefon.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5 576
52. Jernbanedrift, staten.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13 843
53. Telegraf, post, og/eller jernbane i komb.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1 060
54. Private jernbaner.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5
	Antall beskjeftigede personer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	349
														8 977
														224 446

Tabell 2 (forts.). **Kombinerte bedrifter fordelt etter antall beskjeftigede personer. Riket.**

Næringsgrupper		Kombinerte bedrifter med følgende antall beskjeftigede personer:												
		0	1	2–3	4–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101–200	201–500	Over 500	Uoppgitt	I alt
Ikke kombinerte virksomheter:														
1. Industri og håndverk.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	22 336
2. Varehandel.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	33 002
3. Hotell- og restaurantvirks.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4 065
4. Annen forretningsvirks.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3 931
5. Transport.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10 599
6. Fangst.	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	145
I alt	Antall bedrifter	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	74 078
													I alt	83 055

Bilag.

Rundskrivelser og skjema ved Bedriftstellingen 9 oktober 1936.

Alle rundskrivelser og skjema ved Bedriftstellingen 1936 ble trykt på begge de offisielle målfører, og skjema og rundskrivelser på nynorsk ble sendt til alle de kommuner som har uttalt seg for nynorsk i statstjenesten.

En trykker her av riksmålsutgavene av sirkulære nr. 4, som var rettet til ordførerne og gjorde rede for tellingen, av tellerinstruksen og av de fire skjema som ble brukt.

A.

Det Statistiske Centralbyrå.
Bedriftstelling 1936.
Cirkulære nr. 4.

Til Ordføreren.

Ved kongelig resolusjon av 11 september 1936 og i medhold av lov av 25 april 1907 er det bestemt:

«1) at det skal holdes en bedriftstelling den 9 oktober iår for bedrifter innen bergverk, industri, håndverk, bygge- og anleggsvirksomhet, forretningsvirksomhet av alle slag, hotell- og kafédrift og transportvesen. Innen bergverk, industri, håndverk og bygge- og anleggsvirksomhet skal tellingen omfatte alle bedrifter undtatt dem hvor bedriftseieren arbeider helt alene uten noen hjelp. Innen de andre næringene skal den omfatte alle bedrifter.

2) at denne telling i de enkelte kommuner skal administreres av de kommunale myndigheter, som blir ansvarlige for tellingens utførelse.

3) at tellingsopgavene skal meddeles i overensstemmelse med fremlagte skjemaer.

4) at de utfylte skjemaer, så snart tellingen er avsluttet og opgavene er gjennemgått, skal sendes Det Statistiske Centralbyrå.

5) at Det Statistiske Centralbyrå bemyndiges til å treffe de foranstaltninger som videre kreves i sakens anledning, derunder bestemmelse av mindre vesentlige endringer i skjemaenes form og av den godtgjørelse som tilkommer telleren og andre.»

På grunnlag av denne resolusjon gir Byrået følgende rettledning:

1) Om forberedelse til tellingsarbeidet.

Som det fremgår av den kongelige resolusjon, er de kommunale myndigheter ansvarlige for tellingens utførelse hver i sine distrikter. Til å administrere tellingen antar Byrået det vil være hensiktsmessig at det innen kommunen opnevnes et fåtallig utvalg bestående av f. eks. 2 medlemmer av kommunestyret og et tredje medlem fra kommunekontoret, herredskontoret eller lignende. Ordføreren bør være medlem av dette tellingsstyre. I mindre kommuner kan vel herredskontoret (kommunekontoret) fungere som tellingsstyre, og i byer og herreder hvor man har folkeregister, vil det antagelig være hensiktsmessig å overlate administrasjonen av tellingen til dette. Tellingsstyret har ledelsen av tellingen innen kommunen og sørger for at den blir utført i overensstemmelse med de instrukser som er gitt fra Det Statistiske Centralbyrå (se herom tellerinstruks og skjema A, B, C, D).

Tellingsstyret ansetter tellere som skal utføre tellingen innen kommunen. Om godtgjørelse til tellerne se vedlagte bilag 1. I tilfelle tellingsstyrets gjøremål medfører arbeide av særlig betydning, er Byrået villig til å betale dette efter regning. Da denne tellings resultater sikkert vil vise sig å være nyttige for kommunen selv, vil Byrået imidlertid henstille til herr Ordføreren å være behjelpelig med å sørge for at tellingsstyrets arbeide medfører så lite utgifter som mulig.

Som det er presisert i tellerinstruksen, er det overmåte viktig at det forberedende arbeide for tellingen blir utført omhyggelig.

Sammen med tellingsmaterialet følger en bedriftsfortegnelse, som gir en navneliste over bedrifter som skal være med i tellingen. Listen er utarbeidet på grunnlag av trygdekassenes fortegnelse over arbeidsgivere, handelskalenderen og manntallet over omsetningsavgiftspliktige bedrifter (for varehandelens vedkommende). Listen er imidlertid neppe helt fullstendig, og tellingsstyret må sørge for at den blir supplert. Tellingsstyret må enten selv gå gjennem registret og så godt det lar sig gjøre, kontrollere at alt er kommet med, eller det må sørge for at telleren (tellerne) foretar slik kontroll. Se herom nærmere i tellerinstruksen.

For å skape interesse for tellingen, vil det være av betydning om man i dagene umiddelbart før den 9 oktober i lokalpressen kunde få inn en redegjørelse om den. Utkast til en slik meddelelse til avisene sendes vedlagt (bilag 2). Hvis tellingsstyret skulde finne det ønskelig, kan det også i den lokale presse la innrykke et avertissement om tellingen og om de bedrifter som er pliktige til å meddele opgaver. Manuskript til et slikt avertissement sendes også vedlagt (bilag 3). Tellingsstyret må der føie inn kommunens navn og nevne hvor skjemaene kan fåes. Avertissementets kostende vil bli godtgjort av Byrået efter regning.

Som tellere må tellingsstyret ansette personer som det ut fra sitt kjennskap til dem, antar vil kunne utføre arbeidet tilfredsstillende. Som det fremgår av skjemaene og instruksen, kreves det ikke liten innsikt hos de personer som skal være tellere. De må ha evne både til å forstå skjemaene og til å rettlede de personer som skal utfylle dem, og de må kunne optre med en viss myndighet. Byrået skulde anta at politifunksjonærer, ligningsassistenter o. lign. i byene og lensmannsbetjenter, lærere, trygdekassenes forretningsførere og herredskasserere m. v. i landdistriktene vil være særlig skikket til å gjøre arbeidet. I en hel del av kommunene vil det antagelig vise sig at én teller er tilstrekkelig for hele kommunen. For kommuner av større omfang, og hvor det ellers ansees hensiktsmessig, bør man ha to eller flere tellere. Det samme gjelder i byene. Før tellerne går igang med sitt arbeide, må tellingsstyret i en konferanse med dem gå gjennem skjema og instrukser og ellers såvidt mulig føre kontroll med at de utfører sin plikt nøiaktig. Tellingsstyret må i den utstrekning det er nødvendig på alle måter være tellerne til hjelp, og hvis det selv trenger ytterligere oplysninger med hensyn til spørsmål vedrørende tellingen, må det henvende sig til Det Statistiske Centralbyrå.

Byrået sender til hver kommune skjemaene på det målføre kommunestyret har uttalt sig for i offentlig brevskifte, dessuten noen eksemplarer ekstra i det annet målføre. Tellingsstyret sørger for at telleren får det tilstrekkelige antall skjemaer og en instruks, som telleren skal ha for sitt eget bruk.

Hvis tellingsstyret ikke har fått tilsendt et tilstrekkelig antall skjemaer, må det ved henvendelse til Det Statistiske Centralbyrå, Oslo, sørge for å få flere. Henvendelse kan skje i telefon 41 414 eller pr. telegram (telegramadresse: Statistikk, Oslo).

Skjemaene må være delt ut til bedriftene i god tid før 9 oktober.

Om selve tellingen og om de opgaver som skal innhentes, viser man til tellerinstruksen og skjemaene. Tellingsstyret må lese instruks og skjema nøie igjennem, slik at det er klar over tellingens omfang og de oplysninger som skal innhentes.

2) Tellingsstyrets senere arbeide.

Tellerne skal hente de utfylte skjemaer hos bedriftene en av de første dager efter 31 oktober. Tellerinstruksen sier at «telleren skal se skjemaene igjennem og undersøke om de forskjellige spørsmål er besvart. Derimot skal han ikke foreta noen egentlig revisjon av opgavene». Det skal heller ikke tellingsstyret gjøre. Dets arbeide efter at opgavene er kommet inn, skal innskrenke sig til en undersøkelse av hvorvidt telleren har utført sitt arbeide nøiaktig. Det bør også for sikkerhets skyld se gjennem skjemaene og kontrollere om de forskjellige spørsmål er besvart. Tellingsstyret må så snart som mulig få tilendebragt sitt arbeide og sender så alle skjemaene til Det Statistiske Centralbyrå, Oslo. Materialet må være sendt til Byrået senest 15 november.

Tellingsstyret må være opmerksom på at telleren (jfr. tellerinstruksen) på særskilte lister skal føre op alle de bedrifter som står i det utleverte bedriftsregister, men som han av en eller annen grunn ikke har fått opgave fra, enten fordi bedriftene helt er ophørt eller av andre grunner. Når telleren avleverer sine skjemaer og det utleverte register, må tellingsstyret sørge for å få disse lister av ham. Telleren skal også føre op på lister de bedriftene som ikke er ført op i registret, men som han har

fått opgave fra. Også disse lister må tellingsstyret sørge for å få sammen med det øvrige materiale og sende dem til Byrået sammen med skjemaene. Det utleverte bedriftsregister må Byrået også få tilbake, og det er av stor viktighet at det under tellingen blir behandlet med all mulig omhu. I de kommuner som får registret på løse kartotek-kort, må det nøie passes på at ingen av kortene kommer bort. Kortene kan imidlertid gjerne omordnes, f. eks. efter gater. Før skjemaene sendes inn til Byrået, må tellingsstyret sørge for at de nummereres. Denne nummerering må følge den orden bedriftene har i registret, når det sendes tilbake. Merk at for bedrifter som fyller ut flere skjema, f. eks. skjema A og D eller B og D, skal begge skjemaer ha samme nummer. Skjema D legges inn i det annet skjema.

Tellingsstyret eller telleren må også fylle ut spørsmålene på forsiden av hvert skjema om herred (by), fylke og tellerens navn og adresse.

Tellingsstyret må være opmerksom på at det er anledning for bedriftene til å levere skjemaene i lukket konvolutt. Denne konvolutten må da ikke åpnes hverken av telleren eller tellingsstyret, men sendes uåpnet til Byrået. Tellingsstyret må gi telleren instruks om, hvis han mottar slike opgaver i lukket konvolutt, å skrive bedriftens navn utenpå konvolutten. Denne konvolutt nummereres sammen med de øvrige skjemaer. De bedrifter som fyller ut skjema A, kan, hvis de ønsker det, innlevere opgaven over formue og gjeld på side 7 i lukket konvolutt. Denne konvolutt med disse spesialoplysninger over formue og gjeld legges ved hovedskjemaet for bedriften.

Ved den endelige gjennemgåelse av materialet i Byrået vil det kunne vise sig nødvendig å supplere enkelte av de opgaver som er innhentet. Det er derfor mulig at Byrået senere gjennem tellingsstyret må søke forbindelse med de enkelte tellere for derigjennem å få supplert ufullstendige opgaver.

Hvis det ved innhentelsen av opgavene skulde opstå vanskeligheter i forbindelse med enkelte bedrifter, bør tellingsstyret være opmerksom på at bedriftene i henhold til foran nevnte kongelig resolusjon av 11 september 1936 og lov av 25 april 1907 er pliktige til å gi disse opgaver. Tellingsstyret bør videre være opmerksom på at tellinger som denne bare vil bli holdt med mange års mellemrum.

Det nødvendige tellingsmateriale for kommunen følger vedlagt.

Sendes som særskilt pakke.

NB.: Kvittering for mottagelsen av dette cirkulære med bilag bes omgående sendt Det Statistiske Centralbyrå. Likedan bes kvittering sendt straks tellingsmaterialet er mottatt, i tilfelle det ikke følger vedlagt.

Oslo, 11 september 1936.

Gunnar Jahn.

Arne Skaug.

Bilag:

Nr. 1. Om godtgjørelse for tellingsarbeidet.
» 2. Redegjørelse til lokale aviser.
» 3. Manuskript til avertissement.
Tilleggsmateriell for kommunen.

Det Statistiske Centralbyrå.
Bedriftstelling 1936.

Bilag 1.

Til Ordføreren.

Om godtgjørelse for tellingsarbeidet.

Som nevnt i Byrådets cirkulære nr. 4 vedrørende Bedriftstellingen har Byrået ved kongelig resolusjon av 11 september 1936 fått bemyndigelse til å bestemme godtgjørelsen for tellingsarbeidet ved den forestående bedriftstelling. Alle forhold tatt i betraktning har man bestemt for Deres kommune å betale inntil øre pr. bedrift som man får brukbare opgaver for. Det er forutsetningen at dette beløp skal omfatte mulige befordringsutgifter for tellerne og mulig ekstragodtgjørelse til de tellere som har særlig besværlige distrikter. Hvis det i kommunen benyttes flere

tellere, og disse har svært forskjellige distrikter, er det nødvendig at tellingsstyret foretar en utjevning av betalingen, slik at de som har lettere distrikter, lønnes efter en lavere sats pr. bedrift enn den som betales i gjennemsnitt for herredet.

Hvad godtgjørelsen til tellingsstyret angår, går man ut fra at selve administrasjonen (ansettelse og rettledning av tellere o. l.) ikke skal medføre noen utgifter for Byrået. For arbeidet med gjennemgåelsen av skjemaene vil man imidlertid yde en rimelig godtgjørelse. Når tellingen er avsluttet og materialet er sendt Byrået, sender tellingsstyret en samlet regning over alle de utgifter som tellingen har medført i kommunen. Utgiftene spesifiseres her i følgende poster: 1. Godtgjørelse til tellerne. 2. Godtgjørelse til tellingsstyret. 3. Utgifter til avertissementer, porto og telegrammer. 4. Andre utgifter (spesifiseres).

Som bilag til denne hovedregning må for tellernes vedkommende sendes med særskilt kvittering for hver enkelt teller over den godtgjørelse han skal ha, regnet efter antall bedrifter han har samlet inn opgaver for. På denne regning gis også en skjønnsmessig opgave over den tid han har brukt til arbeidet. For tellingsstyrets godtgjørelse må også som bilag følge en særskilt regning, med opgave over den tid tellingsstyret har brukt til kontrollarbeidet og det honorar tellingsstyret selv finner er rimelig. Byrået vil så senere gå gjennem disse regninger og kontrollere dem, og i tilfelle de ikke er urimelige, vil de bli betalt så snart materialet for kommunen er gjennemgått og funnet i orden.

Byrået vil efter regning godtgjøre utgifter til avertissement, porto, telegrammer m. v. Disse beløp føres også op på den hovedregning som utarbeides, og de enkelte kvitteringer sendes med som utgiftsbilag til denne. Det er intet til hinder for at tellingsstyrets medlemmer også kan fungere som tellere.

For å undgå dobbeltekspedisjoner vil Byrået være takknemlig for i størst mulig utstrekning å få innsendt kvitterte regninger med en gang både for de enkelte telleres og for tellingsstyrets godtgjørelse m. m. Kvitterer noen teller for godtgjørelsen på en annens vegne, må inkassofullmakt vedlegges.

Oslo 11 september 1936.

Gunnar Jahn.

Arne Skaug.

Bilag 2.

Bedriftstelling 1936.

(Redegjørelse til lokale aviser.)

Stortinget bevilget i vinter et beløp til gjennemføring av en bedriftstelling i Norge, og ved kongelig resolusjon av 11 september 1936 er det nu fastsatt at denne telling, som skal utføres av Det Statistiske Centralbyrå, skal finne sted den 9 oktober. Efter planen skal tellingen omfatte bedrifter innen bergverk, industri, håndverk, bygge- og anleggsvirksomhet, forretningsvirksomhet av alle slag, hotell- og kafédrift, alle former for transportvirksomhet til lands og til vanns og sel- og hvalfangst. Jordbruk og skogbruk med binæringer skal ikke være med, heller ikke de rene immaterielle erhverv. Innen bergverk, industri, håndverk og bygge- og anleggsvirksomhet skal tellingen ikke omfatte de bedrifter hvor bedriftseieren arbeider helt alene uten noen hjelp. Innen de andre næringene som tellingen omfatter, skal også de bedrifter hvor det bare arbeider én person, være med.

Det er vanskelig ved en slik telling som denne å få tak i alle de bedriftene som tellingen skal omfatte. Det Statistiske Centralbyrå har på grunnlag av forskjellige kilder utarbeidet et register for hver enkelt kommune over bedrifter som skal tas med. Men det er jo ikke sikkert at det er helt fullstendig. Byrået vil derfor inntrengende henstille til alle bedrifter innen de næringer som tellingen omfatter, og som efter de foranstående oplysninger skal tas med, at de selv sørger for å få utlevert skjema til bedriften til utfylling. Det er de kommunale myndigheter som er ansvarlige for tellingens utførelse i de enkelte distrikter, og ved henvendelse til dem vil man kunne få skjema utlevert. Derfor — hvis telleren innen 9 oktober ikke har vært hos Dem med skjema for bedriftstellingen, henvend Dem da til kommunens styre for bedriftstellingen og be om å få skjema. Skjemaet inneholder en rekke viktige spørsmål til besvarelse, spørsmål som kanskje kan synes vanskelige og innviklede. Men det er ikke minst i de næringsdrivendes egen interesse å få utarbeidet denne

statistikk, idet den vil komme til å gi et langt bedre billede av de forskjellige næringer og deres arbeidsforhold enn vi frem til nu har hatt.

Merk at alle småbedrifter også skal være med i tellingen; i industri, håndverk, bygge- og anleggsvirksomhet som nevnt alle bedrifter hvor det arbeider to personer eller mere, i de andre næringene også bedrifter hvor det bare er beskjeftiget én person. Alle småhandlende, all omførselshandel og torvhandel som drives som hovederhverv, skal det gis opgave for, videre for all hotell-, kafé- og pensjonatsvirksomhet og for all transportvirksomhet med hester, biler (personbiler, rutebiler og lastebiler), større og mindre fartøier, ferjevirksomhet, losvirksomhet o.s.v.

Bilag 3.

Det Statistiske Centralbyrå.
Bedriftstellingen 1936.
(Manuskript til avertissement.)

Til næringsdrivende m. v. i .....
(her føies inn kommunens navn)

Den 9 oktober iår skal det ifølge kongelig resolusjon av 11 september 1936 og i henhold av lov av 25 april 1907 holdes en bedriftstelling for alle bedrifter innen grubedrift, håndverk, industri og bygge- og anleggsvirksomhet undtatt de bedrifter hvor bedriftseieren arbeider helt alene uten noen hjelp, og for alle bedrifter innen forretningsvirksomhet av alle slag, bank, forsikring og megling m. v., hotell- og kafédrift og transportvirksomhet til lands og til vanns, herunder også spedisjonsforretninger og dampskibsekspedisjon m. m. uansett bedriftens størrelse. Næringsdrivende innen disse erhvervsgrupper, som ikke har fått utdelt skjema for bedriftstellingen fra de av kommunen ansatte tellere, anmodes herved om å sørge for å få skjema til utfylling ved henvendelse til.....
(her føies inn hvor skjemaene kan fåes utlevert).

B.

Det Statistiske Centralbyrå.
Bedriftstelling 1936.

Instruks for tellerne.

1. Om tellerens forarbeide.

Det forberedende arbeide for bedriftstellingen er overordentlig viktig, og det er av avgjørende betydning for tellingens gjennemføring at telleren utfører det forberedende arbeide omhyggelig og nøiaktig. Tellerens første opgave er å sette sig nøie inn i de skjema som skal brukes ved tellingen og reglene for utfylling av dem. Han må ved forespørsler hos de kommunale myndigheter eller i Statistisk Centralbyrå søke å komme til klarhet over ting han ikke er på det rene med, slik at han kan være bedriftene behjelpelig med utfyllingen av skjemaet.

Byrået vil innskjerpe at telleren i henhold til lov av 25 april 1907 er forpliktet til å behandle de opgaver han får med å gjøre med den største diskresjon.

En vesentlig del av tellerens arbeide består i å sørge for å få med alle de bedrifter som skal være med i tellingen.

Som en veiledning for opgave-innsamlingen får telleren utlevert et register, som bygger dels på trygdekassens opgaver over syketrygdpliktige arbeidsgivere, dels på handelskalenderen og dels på manntallet over omsetnings-avgiftspliktige bedrifter.

Denne fortegnelse er imidlertid neppe helt fullstendig, og telleren må selv ut fra sitt lokalkjennskap sørge for å fullstendiggjøre den. Det kan om nødvendig skje ved undersøkelser i ligningsvesenets registre, i trygdekassen m. v. Spesielt vil man

be telleren ha sin opmerksomhet henvendt på bedrifter som er startet i den aller siste tid, og som neppe er kommet med i registret.

Følgende næringsgrupper hvor det er størst mulighet for at registret er ufullstendig, vil man be telleren særlig ha sin opmerksomhet henvendt på:

Sag, mølle og meieri som drives i forbindelse med gårdsbruk.
Omførselshandel og småhandel.
Hotell- og kafédrift.
Bilkjøring (lastebil, drosje, rutebil).
Vognmannsforretninger.
Småbåtfart med jakter og motorbåter, ferjing, los-skøiter.

NB! Statens bedrifter og anlegg innen post-, telegraf-, telefon-, jernbane-, fyr- og havnevesen og veivesen skal telleren ikke innhente opgave for. Heller ikke for statens kraftverk og vassdragsarbeider. Derimot skal skjema fylles ut for alle andre statsbedrifter, bortsett fra ren administrasjonsvirksomhet, m. m. (se Bilag D).

For kommunale eller fylkeskommunale veiarbeider i landdistriktene skal telleren heller ikke innhente opgaver. Men skjemaet må fylles ut for alle private veiarbeider, og for all kommunal virksomhet i landdistriktene undtatt veibygging og vedlikehold. I byene skal det innhentes opgaver også for anlegg og vedlikehold av gatene. For den kommunale administrasjon skal det ikke gis opgaver.

For private og kommunale telefonstasjoner og telefonanlegg skal skjema fylles ut når stasjonen eller anlegget beskjeftiger så meget som 1 person i heldags post. Telleren må videre merke sig at all torvhandel og omførselshandel med undtagelse av produsents salg til konsument skal være med.

For all erhvervsmessig bilkjøring skal det gis opgave når bilkjøringen er å betrakte som hovederhverv. Registeret er for denne gruppe neppe fullstendig, men i de fleste landdistrikter og mindre byer vil antagelig telleren ut fra sitt lokalkjennskap kunne kontrollere om alle er kommet med. I større byer og store landkommuner må telleren undersøke hos politimesteren om han har fått med alle som driver erhvervsmessig bilkjøring.

For de stats- og kommunebedrifter som skal fylle ut dette skjema, må telleren sørge for å få opgaver for hver enkelt etat (altså særskilt skjema for vann- og kloakkvesen, for kommunalt elektrisitetsverk o. s. v.).

For de næringene som tellingen omfatter, skal det fylles ut skjema for alle bedrifter som ligger i kommunen, uansett om bedriftens eier bor på et annet sted. Hvis telleren ikke kan få de nødvendige oplysninger på stedet på grunn av at bedriftseieren bor utenfor kommunen, må han gjennem tellingsstyret sørge for å få innhentet oplysningene fra det sted hvor eieren bor.

Telleren får av den kommunale myndighet som administrerer tellingen, utlevert de skjema som skal utfylles, skjema A, B, C og D. Skjema A skal brukes for bedrifter nevnt i Bilag A til denne instruks, skjema B til bedrifter nevnt i Bilag B og skjema C til bedrifter nevnt i Bilag C. Skjema D, som skal gi de detaljerte opgaver for bedriftens personale, skal fylles ut for alle de bedrifter som får skjema A eller B.

Driver et firma flere forskjellige bedrifter, skal det fylles ut ett skjema for hver enkelt bedrift (se nærmere om dette under reglene i skjemaet). Telleren må være opmerksom på at registret bare gir en firmafortegnelse, ikke en fortegnelse over de enkelte delbedrifter. Det vil derfor være mange av de virksomhetene som står ført op i registret som det skal fylles ut mere enn ett skjema for. Hvis for eksempel et firma driver både industribedrift og egen selvstendig handelsvirksomhet, må det fylle ut både skjema A og B foruten et skjema D over personalet for hver av delbedriftene.

Videre må telleren være opmerksom på at det skal fylles ut særskilte skjema både for industribedrifter som står under felles ledelse, men er skilt fra hverandre i teknisk henseende og så vidt mulig også for en bedrifts enkelte tekniske enheter (se skjemaet om det). I alle slike tilfelle må han passe på at bedriften får så mange eksemplarer av skjema A og D som antallet av delbedrifter. Også når det gjelder skjema B og C, vil det kunne hende at det for en bedrift som er ført bare med ett navn i registret skal fylles ut flere skjemaer. Hvis f. eks. en mann driver kafévirksomhet og dessuten kjører drosjebil, skal det om mulig fylles ut ett skjema

for hver av disse virksomheter. Mannen selv må imidlertid bare regnes med på den ene, nemlig der hvor han vesentlig har sin beskjeftigelse.

Skjema B og C skal fylles ut for alle virksomheter innen de næringsgrupper som er ført op i henholdsvis Bilag B og C, også for virksomheter hvor bedriftseieren arbeider alene i bedriften. Skjema A derimot skal bare fylles ut for de bedrifter hvor det utenom bedriftseieren arbeider en person til, uansett om dette er en lønnet funksjonær eller arbeider, eller et medlem av familien.

Således skal f. eks. skjema A ikke fylles ut for en håndverker som arbeider helt alene; har han sin sønn til hjelp, skal skjemaet imidlertid fylles ut. Men for en kjøbmann (og andre som får skjema B eller C), skal skjemaet fylles ut også når de arbeider helt alene uten noen hjelp.

NB! Skjema skal også fylles ut for bedrifter som midlertidig er ute av virksomhet på tellingsdagen. For de bedrifter som finnes i registret, men som helt har sluttet sin virksomhet, skal det derimot ikke innhentes opgaver. Skjemaet skal også fylles ut for alle bedrifter som først er startet i den senere tid, og som derfor ikke kan gi opgaver for hele året 1935.

Hvis det skulde vise sig at telleren oprinnelig ikke har fått utlevert et tilstrekkelig antall skjema til utdeling, må han sørge for å få ytterligere forsyning av skjema fra den kommunale myndighet som styrer tellingen.

2. Om selve tellingen og tellerens arbeide efter tellingen.

Før telleren går i gang med tellingen, må han se gjennem registrene og supplere dem i den utstrekning det er mulig. Ved hjelp av Bilag A, B og C finner han så ut hvilke skjema de forskjellige bedrifter skal ha.

For å være helt sikker på å få det riktige antall av hvert skjema til hver bedrift, må han ved utdelingen av skjema forhøre sig hos bedriften om delbedrifter og tekniske enheter (se skjemaet). Skjema D skal leveres til alle bedrifter som får skjema A eller B.

Da skjema A som nevnt bare skal deles ut til bedrifter hvor det arbeider mer enn én person, må telleren, når han kommer til bedrifter som står nevnt i bilag A, først undersøke om bedriftsinnehaveren arbeider alene eller ikke. Hvis bedriftseieren ikke har noen hjelp til arbeidet i bedriften i det hele tatt, leverer han ikke ut noe skjema.

Slike bedrifter som har stått opført i registret, men ikke skal tas med, må telleren notere på en særskilt liste og med anmerkning om at det ikke anvendes noen hjelp. Hvis det er andre bedrifter som er ført op i registret, men som han ikke får inn noe skjema fra, f. eks. fordi bedriften er ophørt og ikke kan gi noen opgave, må disse også føres op på listen med anmerkning om hvorfor man ikke har fått noe skjema for dem. På samme listen fører telleren også op de nye bedrifter som han har fått opgaver fra, men som ikke har vært ført op i de utleverte registre.

Telleren må ha delt ut skjemaene til bedriftene i god tid før 9 oktober. Han må hente dem igjen en av de første dager efter 31 oktober. I almindelighet vil det vel være praktisk at han, når skjemaet leveres, avtaler med bedriften når han kan hente det igjen. I mange tilfeller, når det dreier sig om små bedrifter, bør han kunne få med sig det utfylte skjema med en gang. Telleren må være opmerksom på at bedriften, om den ønsker det, skal kunne levere skjemaet i lukket konvolutt. I dette tilfelle må for kontrollens skyld bedriftens navn være skrevet også utenpå konvolutten.

Hvis det skulde vise sig helt ugjørlig å få skjemaene utfylt innen den tidsfrist som er satt foran, kan telleren efter konferanse med de kommunale myndigheter som leder tellingen, innrømme bedriften en kortere utsettelse av fristen. Telleren bør ellers hvis han støter på vanskeligheter i sitt arbeide, peke på at bedriften i henhold til lov av 25 april 1907 og kongelig resolusjon av 11 september 1936 har plikt til å fylle ut disse skjemaer. Telleren må videre være opmerksom på at disse tellinger bare vil bli holdt med mange års mellemrum.

Efter at telleren har fått inn skjemaene, skal han gå gjennem dem og se efter at alle spørsmål er ordentlig besvart, og at svarene er tydelig skrevet. Noen egentlig kritisk revisjon av opgavene skal telleren dog ikke foreta.

Han leverer så skjemaene til den kommunale myndighet som administrerer tellingen. Sammen med skjemaene leverer telleren opgave over antall timer han har brukt til sitt arbeide. Samtidig leverer han inn de lister han har utarbeidet over bedrifter som han ikke har fått skjema fra og over nye bedrifter som er kommet til, og han må likedan levere tilbake de registre han har

fått utlevert. Tellerne i byer og landdistrikter som får registrene utlevert på kartotekkort, må nøie passe på at ingen av disse kort kommer bort. Hvis det er hensiktsmessig for utføring av tellingen, kan disse kort imidlertid gjerne omordnes, f. eks. efter gater.

NB! Når opgavene er revidert i Statistisk Centralbyrå, vil det kunne vise sig nødvendig å innhente tilleggsoplysninger for enkelte bedrifter. Hvis Byrået finner det praktisk, må telleren hjelpe til med innhenting av slike tilleggsopgaver.

Bilag A

som viser de næringsgrupper som skal regnes med under bergverk, industri og håndverk og som skal ha skjema A.

NB! Innen denne gruppen skal bare bedrifter hvor det arbeider mer enn én person være med i tellingen. Hvis utenom bedriftseieren hans sønn, datter eller hustru arbeider i bedriften, regnes denne for å beskjeftige mer enn én person, og skal tas med.

1. Bergverks- og hyttedrift.
2. Stenbrudd m. v., jord- og stenindustri, bl. a.:
   Kvarts-, apatitt- o. l. mineralutvinning, stenbrudd og stenhuggerier, maling og knusing av sten, kalkindustri, cementindustri, cementvareindustri, teglverksindustri, potteri-, fajanse-, stentøi-, porselensindustri, glassindustri, mølle- og slipestenindustri, grusdrift o. l., torvdrift, isdrift og annen jord- og stenindustri.
3. Elektrokjemisk og elektrometallurgisk industri, bl. a.:
   Karbid- og cyanamidindustri, annen elektrokjemisk industri, elektrojernindustri, annen elektrometallurgisk industri, galvaniseringsanstalter m. m.
4. Metallindustri, tilvirkning av maskiner og transportmidler, bl. a.:
   Jernstøpning, mekanisk verksted, skibsbyggings- og reparasjonsindustri, cykkelindustri, automobilindustri, elektroteknisk industri (herunder installasjonsforretning), urmakeri, instrumentindustri, våbenindustri, blikkvareindustri, jerntråd- og gjerdeindustri, skrue-, spiker- og sømindustri, jern- og stålvareindustri ellers, gull- og sølvvareindustri, metallindustri ellers, vognindustri.
5. Kjemisk industri, bl. a.:
   Farve- og fernissindustri, fyrstikkindustri, sprengstoffindustri, annen kjemisk industri.
6. Foredling av fettstoff, bl. a.:
   Trantilvirkning, sild- og selolje-, guanoindustri o. l., oljemøller, oljeraffinering og -herdning, såpe- og lystilvirkning.
7. Fremstilling av lys, gass og varme, bl. a.:
   Elektrisitetsverk, gassverk.
8. Treindustri m. v., bl. a.:
   Sagbruks- og høvleriindustri, snekkeri og lignende trevareindustri, bøkkere og annen tømmerindustri, annen trevareindustri, korkindustri, halm- og hårindustri.
9. Papirindustri, bl. a.:
   Tremasse-, cellulose-, papir- og papptilvirkningsindustri, papir- og pappvareindustri, bokbinding.
10. Lær- og gummiindustri, bl. a.:
    Garvere og fabrikkgarverier, forskjellig lærindustri, kalosje- og annen gummiindustri, vulkaniseringsanstalter.
11. Tekstilindustri, bl. a.:
    Tilvirkning av shoddy, kunstull, krassull, vatt, drev og stry, spinneri- og veverindustri, trikotasjeindustri, alm. strikking o. l., repslageri, fiskegarn-, not- og snøreindustri, forskjellig tekstilindustri.
12. Beklædning, toalett og rengjøringsvirksomhet, bl. a.:
    Skofabrikkindustri, håndskomakeri, buntmakeri, skredderi, hanske-, hatte- og paraplyindustri, annen konfeksjonsindustri, barbering og frisering, vaskeri-, strykeri-, renseri- og farveindustri, husfeiing og renovasjon.
13. Nærings- og nydelsesmiddelindustri, bl. a.:
    Mølleindustri, frørensning, maskintresking, baking, og konditorvirksomhet, kjeks-, knekkebrød- o. l. fabrikkindustri, slakting og kjøttindustri, hermetikkindustri, margarinindustri, meieridrift, melkekondenserings- og steriliseringsindustri, fiskematkjøkkener m. v., brennevinsbrenning og destillasjon, ølbrygging, saft- og syltetøitilvirkning, mineralvann- og brustilvirkning, chokolade- og dropsindustri, tobakksindustri, annen nærings- og nytelsesmiddelindustri.

14. Grafisk industri, bl. a.:
Boktrykkeri o. l. (og avistrykkeri), gravører, litografer o. l., fotografer.
15. Anleggs- og byggevirksomhet, bl. a.:
Arkitekter, byggmestre, murmestre, entreprenører, private og kommunale vassdragsarbeider, all privat anleggs- og byggevirksomhet.
Statens anleggs- og vedlikeholdsvirksomhet innen post-, telegraf-, telefon-, jernbane-, vei-, fyr- og havnevesen skal telleren ikke innhente opgave for. Heller ikke for statens kraftverk og vassdragsarbeider. Derimot skal skjema fylles ut for alle andre statsvirksomheter, bortsett fra ren administrasjonsvirksomhet m. m. (se bilag D).
For kommunale eller fylkeskommunale veiarbeider i landdistriktene skal telleren heller ikke innhente opgaver. Men skjemaet må fylles ut for all privat veibygging, og for all kommunal virksomhet i landdistriktene undtatt veibygging og vedlikehold. I byene skal det innhentes opgaver også for bygging og vedlikehold av gater, og for all annen kommunal virksomhet undtatt ren administrasjonsvirksomhet. For kommunens vedkommende må hver enkelt kommunal etat føres som egen bedrift.
For anleggsvirksomhet ved private eller kommunale telefonanlegg skal det også gis opgaver.
16. Håndverksvirksomhet av alle slags.

NB! Håndverkere må også fylle ut skjema B hvis de har egne utsalg.

17. All slags småindustrivirksomhet.

Bilag B
som viser de bedriftsgrupper som skal fylle ut skjema B.

NB! Innen denne gruppen skal alle bedrifter være med i tellingen, også de bedrifter hvor det bare arbeider én person.

1. Varehandel (engros, detalj, agenter og kommisjonærer. All omforselshandel og småhandel skal være med, videre all torvhandel som ikke utelukkende er produsents salg til konsument). Bokforlag o. l.
2. Banker, forsikringsselskaper, meglervirksomhet.
3. Forskjellig tjenestydende forretningsvirksomhet som: annonsebyrå, arbeidskontor, auksjonsforretning, automobilgarasje, avisutklipningsbyrå, avskrivningsbyrå, detektivbyrå, dekorasjonsbyrå, diamantboring, eiendomsmegler og eiendomskontor, emigrantbyrå, engasjementsbyrå, festekontor, filmbyrå, fiskeutklekning, forhyringskontor, frilager, havaribyrå, havnelager, hyreagentur, ingeniørforretning, inkassoforretning, karttegningsbyrå, kjemisk byrå, konsertbyrå, konsulent, (kjemisk, teknisk), kopieringsbyrå, kredittoplysningsbyrå, lagerhus, lotteri, lyskopieringsanstalt, lånekontor, maritimt byrå, materialprøveanstalt, merkantilt byrå (kredittoplysninger), mønsterforretning, nattevaktsbyrå, oplysningsbyrå, opmålingsbyrå, pantelåner, patentbyrå (privat), pressebyrå, rasjonaliseringskontor, reisebyrå, reklamebyrå, revisjonsbyrå, skibsbesiktigelse, skibsklassifisering, skibsopmåling, standardiseringskontor, taksasjonsbyrå, tegnekontor, telegrambyrå, tollklarerer, translatørbyrå, utleieforretning, vaktbyrå, vannboring, vannleverandør, vekselerforretning, verdsettelsesbyrå, veritas, advokat- og sakførerkontor, lensmannskontor o. s. v.
5. Hotell- og kafévirksomhet, pensjonater.
Opgaver skal bare innhentes for erhvervsmessig hotell-, pensjonat- og kafévirksomhet, ikke for gamlehjem, pleiehjem, sykehus o. l. som drives for det offentliges regning eller av veldedighetshensyn.
6. Sporveier og forstadsbaner. Private og kommunale telefonanlegg.
7. Annen landtransport, herunder alle slags spedisjonsforretninger, dampskibsekspedisjoner, flyttebyråer, viserguttkontorer, vognemenn, erhvervsmessig bilkjøring som drives som hovedyrke m. v.

Bilag C
som viser bedriftsgrupper som skal fylle ut skjema C.

NB! Innen denne gruppen skal alle bedrifter være med i tellingen, også de bedrifter hvor det bare arbeider én person.

1. Alle bedrifter innen sel- og hvalfangst (landstasjon skal også med).
2. Alle bedrifter innen skibsfartnæringen (både innenriks og utenriks fart).
3. All småskibsfart, fart med jakter og motorbåter, ferjing, losvirksomhet m. v.

Bilag D
som viser enkelte av de næringsgrener som ikke skal være med i tellingen.

1. Jordbruk og skogbruk skal ikke være med, heller ikke revefarmer, jordfreselag m. v. Den egentlige gartnerivirksomhet (arbeidet i selve gartneriet) skal det ikke gis opgaver for, mens derimot utsalgssteder for blomster, grønnsaker og andre gartneriprodukter skal være med som handelsvirksomhet (skjema B).
   Mølle eller sag som drives i forbindelse med gårdsbruk eller eies og drives f. eks. av almenninger, skal være med når de er så store at de driver produksjon for salg.
2. Fiskeri skal ikke være med, derimot sel- og hvalfangst (skjema C).
3. De immaterielle yrker, som hele den offentlige administrasjon, rettsvesen, finansvesen, forsvarsvesen, religiøs virksomhet, helse- og veterinærvesen, skolevesen, videnskapelig og kunstnerisk virksomhet, teatre, kinematografer skal ikke være med. Avisenes redaksjons- og forretningsavdelinger skal heller ikke være med, men derimot skal det for avistrykkeri gis opgaver i skjema A. Foreninger og institusjoner av forskjellig slags m. m. skal ikke være med. Advokater, sakførere og lensmenn skal være med.

C. (Skjemaet var på 7 sider.)
(1. side.)

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

Skjema A.
(For industri, håndverk, anleggs- og byggevirksomhet, grubedrift m. m.
Se utfyllingsreglene side 5.)

NB. Les spørsmålene og utfyllingsreglene nøie.
Skriv tydelig.
Svar nøiaktig.

BEDRIFTSTELLING I NORGE
9. oktober 1936.
(Riksvåpenet.)

Skjema nr. .....
Herred (by).....
Fylke .....
Tellerens navn.....adresse .....
(Fylles ut av kommunens tellingsstyre.)

Skjemaet må være utfylt innen 31 oktober 1936.
Det vil da bli hentet av telleren.

Disse oplysninger innhentes i henhold til kgl. res. av 11 september 1936 og lov av 25 april 1907. De er bare til statistisk bruk, og vil bli behandlet strengt konfidentielt. Opgavene vil bli offentliggjort på en slik måte at de ikke gir noen oplysning om den enkelte bedrift. De bedrifter som måtte ønske det, kan levere skjemaet til telleren i lukket konvolutt. Bedriftens navn og adresse må i så fall skrives utenpå konvolutten. Alle spørsmål må besvares nøiaktig.

Skjemaet skal fylles ut for alle industribedrifter (virksomheter) undtatt dem hvor bedriftseieren arbeider helt alene uten noen hjelp. Det skal også fylles ut skjema for de bedrifter hvor bedriftseieren bare har hjelp av familiens medlemmer til arbeidet i bedriften.

Skjemaet skal fylles ut selv om bedriften har hatt kortere eller lengere driftsstans i 1935 eller 1936.

Besvar spørsmålene nederst på siden!

Det skal fylles ut ett skjema for hver bedrift innen kommunen, uansett om bedriftens eier bor på et annet sted.

Som bedrift regnes enhver grube, fabrikk, ethvert verksted og enhver annen virksomhet innen bergverksdrift, industri, håndverk og anleggsvirksomhet. I den

bedriftsfortegnelse som telleren har, er det gitt en utførlig liste over de virksomheter som skal regnes med som industrivirksomheter. Se også utfyllingsreglene.

Opgavene skal i størst mulig utstrekning gjelde de enkelte tekniske enheter. Når samme firma eier eller driver flere virksomheter som både teknisk og kommersielt er skilt fra hverandre, skal det alltid fylles ut særskilt skjema for hver virksomhet. Også når virksomhetene bare er adskilt i teknisk henseende (fremstiller varer i forskjellige bedrifter), skal det fylles ut særskilt skjema for hver undervirksomhet (teknisk enhet), men i dette tilfelle kan man på det skjema som utfylles for bedriftens hovedsete, føre op samlet slike opgaver som det måtte vise sig umulig å spesifisere for de enkelte undervirksomheter (f. eks. om kontor- og teknisk personale, om firmaets samlede omsetning, om formue og gjeld o. s. v.). På skjemaet for vedkommende undervirksomhet må det da anføres at

---

Er bedriften i gang på tellingsdagen? Ja, nei (strek under det som passer). Hvis bedriften har hatt driftsstans i 1935 eller 1936 (understrek hvilket år), opgis her hvor mange uker arbeidsstansen har vart i hvert av de to år..... (Normal ferie regnes ikke som driftsstans.)

(2. side.)

de manglende oplysninger blir angitt under ett for hovedbedriften. I disse tilfelle må det nøie passes på at opgaver over funksjonærer og maskiner bare blir tatt med én gang. Særskilte skjema må også fylles ut når et firma har kontor og lager ett sted og fabrikker et annet sted.

NB! Også når bedriftene ligger på samme sted, står under felles ledelse og i teknisk henseende hører sammen (produktene fra den ene bedrift bearbeides videre i den annen, som f. eks. i spinneri—veveri, tresliperi—cellulosefabrikk, sagbruk—høvleri, støperi—mekanisk verksted o. s. v.), må man, når det er mulig, fylle ut særskilt skjema for hver av delbedriftene. For opgaver som ikke kan spesifiseres for hver enkelt delbedrift, gjelder samme regler som ovenfor nevnt.

NB! I alle disse tilfelle må spørsmålene **5** og **6** besvares!

Bedrifter som har egen kraftstasjon, skal gi opgaver på eget skjema for denne når generatorenes samlede påstemplede ydelse er 1000 k.V.A. eller mere. Er verket mindre, gis opgavene for det sammen med opgavene for resten av bedriften. Husk i så fall å ta elektrisitetsverkets maskininstallasjon med i svaret på spørsmål 13.

Industribedrifter og håndverksbedrifter, som har egne utsalg m. m., skal gi særskilte opgaver for disse utsalg i skjema B. Husk i dette tilfelle å besvare spørsmål 5. Håndverksbedrifter, som ikke jevnlig har så meget som 1 person beskjeftiget i utsalget, behøver ikke å fylle ut særskilt skjema for dette.

NB! Bedriften må være behjelpelig med å sørge for at den får et tilstrekkelig antall skjemaer for alle delbedriftene. Telleren eller Statistisk Centralbyrå gir nærmere veiledning.

1. Virksomhetens navn .....

   Postadresse .....

   Telefon nr. .....

2. Eiendomsforhold —
   eies bedriften av enkeltperson, ansvarlig selskap, aksjeselskap, kommanditselskap, andelsselskap, institusjon eller forening, stat, kommune eller fylkeskommune? .....
   Strek under eller skriv til det som passer.
3. For- og efternavn på bedriftens leder eller chef (eieren eller direktør, disponent, filialbestyrer, avdelingschef o. l.). .....
4. Hvis ledelsen av bedriften bare utgjør et biyrke for bedriftseieren, (eller bedriftslederen), angis her hans hovedyrke.....
5. Hvis bedriften har avdelinger eller filialer eller eier andre bedrifter, angis her deres navn og nøiaktige adresse.

   NB. Her angis også egne utsalg. Se utfyllingsreglene!

.....
.....
.....
.....
.....

Hvis det ikke blir plass til å føre op alle avdelinger m. m. her, anmodes De om å fortsette opgaven på et særskilt ark som vedheftes skjemaet.

6. Hvis bedriften utgjør avdeling eller filial eller eies av en annen bedrift, angis her hovedforetagendets navn og nøiaktige adresse.....
.....
.....

7. I hvilket år blev bedriften startet?.....
(Her angis fra hvilket år bedriften begynte sin nuværende virksomhet, uten hensyn til senere endringer i eiendomsretten til den.)

(3. side.)

8. a. Angi bedriftens art så fullstendig som mulig. Les utfyllingsreglene! .....
.....

b. Hvis bedriften arbeider i flere brancher, angis her den vesentlige. Les utfyllingsreglene! .....
.....

9. Bedriftens samlede omsetningsbeløp i 1935 eller det regnskapsår som faller nærmest sammen med 1935 efter følgende opstilling (se utfyllingsreglene):
a. Salgsverdi for varer av egen produksjon ..... kr. .....
b. Verdi av hjelpearbeid og reparasjoner for andre..... » .....
c. Verdi av varer som er kjøpt og solgt videre uten noen bearbeidelse » .....

Anmerkning. .....
.....

10. Samlet utbetalt lønn til funksjonærer i 1935, kr. .....
11. Samlet utbetalt lønn til arbeidere i 1935, kr. .....
I spørsmål 10 og 11 regnes både akkord og overtidsbetaling, videre tantième, gratiale, naturaydelser m. m. med under lønnen.
Se utfyllingsreglene!
12. For aksjeselskaper: Den pålydende aksjekapitals størrelse ved utgangen av året 1935 var kr.....
13. Bedriftens maskininstallasjon (se utfyllingsreglene).
a. Primærkraftmaskiner.

Art	Samlet antall effektive hestekrefter H.K.	Anvendt til		Installerte generatorer[1])	
		Direkte mekanisk drivkraft H.K.	Generator-drift H.K.	Antall	Samlet påstemplet ydelse i k.V.A.
Turbiner og vannhjul.....	.....	.....	.....	.....	.....
Dampmaskiner	.....	.....	.....	.....	.....
Forbrenningsmaskiner ... (eksplosjonsmotorer o. l.	.....	.....	.....	.....	.....
Sum	.....	.....	.....	.....	.....

Elektrisitetsforbrukende installasjon.
1. Motorer.[1]) Antall:..... Samlet påstemplet ydeevne i eff. H.K.....
2. Elektriske dampkjeler. Antall ..... kilowatt .....
3. Smelting, flammeovner, elektrolyse o. l. kilowatt.....

[1]) Herunder ikke omformere.

(4. side.)

14. Bedriftens transportmidler (personer beskjeftiget med drift av transportmidlene føres op i skjema D, sammen med bedriftens øvrige personale). (Se utfyllingsreglene.)

Transportmidlenes art	Antall	Lasteevne i	
		tonn	personer
1. Lastebiler	.....	.....	.....
2. Personbiler.....	.....	.....	.....
3. Kombinerte laste- og personbiler	.....	.....	.....
4. Omnibusser	.....	.....	.....
5. Hester.....	.....	.....	.....
6. Motorbåter, dampskib o. s. v. Opgi hvad slags!			
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

For gruppe 1 angis lasteevnen i tonn, for gruppene 2 og 4 i personer, for gruppe 3 i tonn og personer og for gruppe 6 i bruttoregistertonn eller personer.

NB! Fyll også ut listen for personalopgavene (skjema D).

Husk på å fylle ut opgavene over formue og gjeld på side 7.

At disse oplysninger er avgitt efter beste skjønn, bekreftes.

.....den .....1936.

.....

Firmanavn og underskrift.

(5. side.)

Utfyllingsregler.

Dette skjema skal fylles ut for alle bedrifter innen industri, håndverk, anleggs- og byggevirksomhet og bergverksdrift. Som bedrift regnes alle virksomheter undtatt dem hvor eieren arbeider helt alene uten noen hjelp. Også virksomheter hvor utenom eieren bare familiens (sønners, døtres, hustrus m. m.) arbeidshjelp anvendes, skal være med.

Alle slags bergverk, hyttedrift og forsøksdrift skal være med. Likedan stenbrudd og alle slags jord- og stenindustri, herunder f. eks. torvstrøfabrikker. Som industri skal videre regnes alle sagbruk og møller, også de som drives i forbindelse med gårdsbruk eller almenning. Av gårdsmøller og gårdssager behøver en dog ikke å ta med dem som driver produksjon bare for gårdens behov. Alle småindustribedrifter og håndverksbedrifter, hvor det arbeider mere enn én person, skal tas med.

For statens anleggsvirksomhet (veier, jernbaner, telegraf, telefon, havnevesen, fyrvesen, vassdragsarbeider) skal telleren ikke innhente opgaver, heller ikke for statens kraftverk. Derimot skal skjemaet fylles ut for alle andre statsbedrifter innen industrien. For kommunale eller fylkeskommunale veiarbeider i landdistriktene skal telleren heller ikke innhente opgaver. Men skjemaet må fylles ut for alle private veiarbeider, og for all kommunal virksomhet (innen industri m. m.) i landdistriktene undtatt veibygging og -vedlikehold. I byene skal det innhentes opgaver for alle kommunale bedrifter innen industri og anleggsvirksomhet, også for anlegg og vedlikehold av gater. Videre skal skjemaet fylles ut for

all privat anleggs- og byggevirksomhet, for private og kommunale telefonselskaps anlegg o. s. v. Opgaver skal også gis for alle avis- og boktrykkerier, barber- og frisørsalonger, vaskerier og strykerier, meierier o. s. v.

NB! Skjemaet skal også fylles ut for bedrifter som bare har vært i gang en del av året, og selv om de ikke er i gang tellingsdagen. Svar på spørsmålene nederst på side 1!

For alle bedrifter som ikke har vært i drift gjennem hele 1935 eller 1936, noteres også nederst på skjemaets første side hvor mange uker driften har vært innstillet i 1935 og 1936. Normal ferie regnes ikke som driftsstans.

For de statsbedrifter som skal fylle ut skjemaet og for alle kommunale virksomheter, skal det fylles ut særskilt skjema for de enkelte virksomhetsgrener (gatearbeider, vann- og kloakkvesen, elektrisitetsverk o. s. v.)

Telleren har en detaljert fortegnelse over de bedrifter som skal fylle ut dette skjema, i tvilstilfelle konfereres med den.

Spørsmål 5 og 6. Hensikten med disse to spørsmål er å søke å skaffe en oversikt over de økonomiske enheter innen næringslivet. Det er meningen å kombinere opgavene for de bedrifter som står under felles økonomisk ledelse, og bedriftene anmodes om å besvare spørsmålene med henblikk på dette.

Spørsmål 5 og 6 skal besvares også når hovedforetagendet, respektive filialen, er en bedrift innen annen næring enn industri o. lign., f. eks. innen forretningsvirksomhet, transport m. v.

Firmaer som driver flere tekniske og/eller økonomiske enkeltstående bedrifter, fører under spørsmål 5 navn og adresse på disse. De enkelte bedrifter fører under spørsmål 6 navn og adresse på hovedfirmaet.

Disse spørsmål skal også besvares når hovedfirmaet eller avdelingen har sitt sete i utlandet.

Spørsmål 8 a. Her angis virksomhetens art så detaljert og fullstendig som mulig, f. eks. mekanisk verksted, hermetikkfabrikk, barber- og frisørvirksomhet, avistrykkeri, bygging og reparasjon av gater o. s. v.

8 b. Hvis bedriften arbeider i flere brancher, angis her den som ansees som den vesentlige. Er det under spørsmål 8 a ført op mekanisk verksted og cykkelfabrikk, og cykkelfabrikasjonen er det vesentlige, anføres dette under 8 b. Hvis et stenhuggeri også driver maling og knusing av sten, men stenhuggingen er det vesentlige, anføres det o. s. v.

Spørsmål 9. Ved omsetningsbeløp forståes verdien av varer som er produsert i årets løp m. m. med fradrag av forhandlerrabatt (= varer solgt i årets løp ÷ lager ved årets begynnelse + lager ved årets slutt). Beløpene skal angis efter bedriftens bøker for året 1935 eller det regnskapsår som faller nærmest sammen med 1935. Hvis det ikke er mulig å angi beløpet nøiaktig efter bøkene, må det angis efter beste skjønn. Ved hjelpearbeide forståes arbeide utført for andre, og hvor den som det arbeides for holder materialene selv. Håndverksbedrifter og andre mindre virksomheter som ikke kan skille mellem 9 a og b, kan gi et samlet beløp for disse to poster. Gi oplysning i anmerkningsrubrikken om slike tilfelle.

Hvis bedriften er avdeling eller filial, eller eies av annen bedrift, må man allikevel (om nødvendig skjønnsmessig) anføre omsetningsbeløpet for den. Hvis dette ikke på noen måte skulde være mulig, føres beløpet under ett for hovedbedriften, idet man på skjemaet for avdelingen eller filialen gjør anmerkning om dette.

Elektriske fordelingsverk fører op verdien av solgt elektrisk kraft. Driver de også salg av elektrisk materiell, gis særskilte opgaver for denne del av virksomheten i skjema B.

Håndverks- og industribedrifter som har egne utsalg, og som skal gi særskilte opgaver for disse utsalg i skjema B (bl. a. over utsalgets omsetning), skal her i skjema A under spørsmål 9 gi opgave over håndverks- eller industribedriftens samlede produksjon uten hensyn til hvor den blir solgt.

For bedrifter som i sakens natur ikke kan angi egentlig salgsverdi, som f. eks. byggearbeider, reparasjonsarbeider m. v., anføres i stedet den samlede antatte verdi av bedriftens produksjon (= det arbeide bedriften har utført) i årets løp. For offentlige arbeider anføres de samlede omkostninger som har vært forbundet med arbeidet. Gi oplysning i anmerkningsrubrikken om slike tilfelle.

Hvis det er spesielle forhold man må være opmerksom på i forbindelse med de anførte tall, gjør rede for det under Anmerkning.

Spørsmål 10 og 11. Det må nøie passes på at de som er regnet med som funksjonærer og arbeidere ved denne opgave over lønningene, også blir ført som henholdsvis funksjonærer og arbeidere i personalopgaven i skjema D. Opgaven skal

(6. side)

omfatte alle bedriftens funksjonærer og arbeidere, også dem som er beskjeftiget utenfor bedriften med transport, reparasjonsarbeide o. l., videre hjemmearbeidere m.m.

Som arbeidere skal de regnes som har et arbeide hvor den kroppslige arbeidsydelse er av vesentlig betydning. Arbeidende formenn regnes som arbeidere, verksmestere og formenn i overordnet stilling derimot som funksjonærer. Som funksjonærer skal man ellers regne dem som har et arbeide hvor det i almindelighet kreves noen utdannelse, og hvor den kroppslige arbeidsprestasjon spiller en mer underordnet rolle, f. eks. kontorfolk, ingeniører m. m. Direktører, disponenter o. l. som er ansatt som ledere av bedrifter, regnes som funksjonærer.

Spørsmål 13 a. For hver bedrift skal her gis opgave over de forskjellige slags maskiner og motorer m. v. Reserver skal ikke tas med. Som effektive H.K. regnes påstemplet ydeevne. I mangel av påstemplet ydeevne opgis nominell ydeevne ifølge fabrikantens opgave. For generatorene opgis samlet påstemplet ydelse i k.V.A.

13 b. Under elektrisitetsforbrukende installasjon føres op alle motorer, elektriske dampkjeler, flammeovner m. m. Motorer til drift av heiser skal også tas med her. Opgavene gjelder bare stasjonær installasjon. Reserver skal ikke tas med.

NB! I tilfelle det fylles ut særskilte skjemaer for forskjellige deler av en virksomhet eller flere delbedrifter drives fra felles kraftanlegg, må man for å undgå dobbeltregninger bare besvare spørsmålene 13 a (ev. b) på det ene av skjemaene. På skjemaene for de bedrifter hvor spørsmålene av denne grunn blir ubesvart, gjøres anmerkning om dette i rubrikkene.

Spørsmål 14. Automobiler og motorbåter som utelukkende anvendes for privat bruk, tas ikke med. Men opgaven skal omfatte alle transportmidler som bedriften ellers rår over, også transportmidler som på tellingsdagen midlertidig måtte være ute av bruk.

Personer som er beskjeftiget med transportmidlene, skal føres op i skjema D sammen med bedriftens øvrige personale.

NB! Spesifiser under 6 hvad slags transportmiddel det her dreier sig om.

For firmaer som har flere delbedrifter, må dobbelttelling av transportmidlene undgås. Bruk regelen nevnt under spørsmål 13.

NB! Telleren eller tellingsstyret i kommunen gir veiledning i utfylling av skjemaet. Bedriften kan også spørre Statistisk Centralbyrå, Oslo, om veiledning. Telefon 41414 (Bedriftstelling). Telegrafadresse: Statistik, Oslo.

(7. side.)

Spesialopgaver for bedriftens formue og gjeld.

NB! Denne siden kan, om det ønskes, rives fra skjemaet og leveres i lukket konvolutt. Konvolutten legges inne i skjemaet, og må være forsynt med bedriftens navn og adresse. Konvolutten blir først åpnet i Byrået, hvor opgavene, som alle de andre oplysninger som innhentes for denne telling, blir behandlet med den største diskresjon.

Bedriftens navn .....
Adresse .....
Herred (by)..... Fylke.....
} Fylles ut av bedriften.

Opgavene over formue og gjeld skal referere sig til siste statusopgjør. For bedrifter som ikke har noen status, må det også gis opgaver. Disse kan støtte sig til siste års selvangivelse.

NB! For bedrifter som eies av enkeltperson eller personlig selskap, må en fra opgavene over formue og gjeld skille ut de formues- og gjeldsposter i status eller selvangivelse som nærmest vedkommer bedriftsinnehaveren (innehaverne) personlig, slik at de tall som meddeles her, gir et så godt uttrykk som mulig for selve bedriftens formues- og gjeldsforhold.

Hvis et firma driver flere bedrifter som det fylles ut særskilte skjemaer for, må en også søke å fordele opgavene over formue og gjeld på de enkelte delbedrifter.

Er det ikke mulig, føres formues- og gjeldsopgavene på hovedbedriften, og for delbedriftene gjøres det anmerkning på dette skjema om at disse opgaver er ført samlet på skjemaet for hovedbedriften.

De forskjellige formues- og gjeldsposter i status skal trekkes sammen til følgende opstilling:

Status pr.....

A. Formue (aktiva).	B. Gjeld (passiva).
1. Faste eiendommer, anlegg, maskiner, redskap m. v. .... kr.....	1. Pantegjeld ..... kr.....
2. Lager av varer og råstoffer »	2. Aksjekapital ..... » .....
3. Annen formue (andre aktiva) »	3. Annen gjeld (andre passiva) » .....
4. Gjeld overstiger formue med »	4. Formue overstiger gjeld med » .....
Formue (aktiva) i alt kr.....	Gjeld (passiva) i alt kr.....

Opgavene skal gjelde det tidspunkt da siste årsregnskap blev avsluttet.

Under A 4 og B 4 føres det beløp hvormed gjelden overstiger formuen eller formuen overstiger gjelden (nettogjeld eller nettoformue), slik at sluttsummene blir de samme.

D. (Skjemaet var på 6 sider.)

(1. side.)

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

Skjema B.

(For bedrifter innen forretningsvirksomhet av alle slag, hotell- og kafédrift og all transportvirksomhet utenom skibsfartsnæringen. Se utfyllingsreglene side 5.)

NB. Les spørsmålene og utfyllingsreglene nøie. Skriv tydelig. Svar nøiaktig.

BEDRIFTSTELLING I NORGE
9. oktober 1936.
(Riksvåpenet.)

Skjema nr. .....
Herred (by) .....
Fylke .....
Tellerens navn..... adresse .....
} Fylles ut av kommunens tellingsstyre.

Skjemaet må være utfylt innen 31 oktober 1936.
Det vil da bli hentet av telleren.

Disse oplysninger innhentes i henhold til kgl. res. av 11 september 1936 og lov av 25 april 1907. De er bare til statistisk bruk, og vil bli behandlet strengt konfidentielt. Opgavene vil bli offentliggjort på en slik måte at de ikke gir noen oplysning om den enkelte bedrift. De bedrifter som måtte ønske det, kan levere skjemaet til telleren i lukket konvolutt. Bedriftens navn og adresse må i så fall skrives utenpå konvolutten. Alle spørsmål må besvares nøiaktig.

Skjemaet skal fylles ut for alle bedrifter (virksomheter) innen forretningsvirksomhet av alle slag, for alle virksomheter innen hotell- og kafédrift og for all transportvirksomhet utenom skibsfartsnæringen. (Jfr. skjema C.) Se herom nærmere under utfyllingsreglene. Det skal også fylles ut skjema for slike virksomheter hvor bedriftseieren alene arbeider i bedriften.

Skjemaet skal fylles ut selv om bedriften har hatt kortere eller lengere driftsstans i 1935 eller 1936.

Besvar spørsmålene nederst på siden!

Det skal fylles ut ett skjema for hver bedrift innen kommunen, uansett om bedriftens eier bor på et annet sted.

Som bedrift regnes ethvert foretagende innen forretningsvirksomhet, hotell- og kafédrift og transportvirksomhet i land.

I den bedriftsfortegnelse som telleren har, er det gitt en utførlig liste over de virksomheter som skal regnes med under disse næringer. Se også utfyllingsreglene.

Hvis et firma eier eller driver flere virksomheter innen de foran nevnte næringer, skal det fylles ut særskilt skjema for hver enkelt virksomhet. Således skal et firma som driver både engros- og detaljhandel om mulig fylle ut særskilt skjema for hver enkelt virksomhetsgren. Når et hotell driver kafé- og restaurantvirksomhet, skal det gis særskilte opgaver for hotellet og for restauranten; alle filialer skal regnes som egne bedrifter, likedan bankenes avdelingskontorer. Hvis det i forbindelse med forretningsvirksomhet drives industriell virksomhet av noe slag, f. eks. bakeri,

---

Er bedriften i gang på tellingsdagen? Ja, nei (strek under det som passer). Hvis bedriften har hatt driftsstans i 1935 eller 1936 (understrek hvilket år), opgis her hvor mange uker arbeidsstansen har vart i hvert av de to år..... (Normal ferie regnes ikke som driftsstans.)

(2. side.)

må det for slik industriell virksomhet gis særskilte opgaver i skjema A. Transportvirksomhet som drives i forbindelse med forretningsvirksomhet skal det ikke gis særskilte opgaver for når det bare foregår transport for forretningens eget behov. Men hvis det også finner sted transport for andres regning, må transportvirksomheten bli å anse som egen bedrift og det må fylles ut særskilt skjema for den. I alle disse tilfelle må spørsmålene 5 og 6 besvares.

Hvis det i slike tilfelle, hvor et firma gir særskilte opgaver for hver enkelt av sine delbedrifter, er umulig å spesifisere visse oplysninger på hver av delbedriftene (f. eks. opgaver over kontorpersonale, omsetning o. s. v.), kan en føre disse opgaver samlet på en av bedriftene (hovedbedriften). På skjemaene for de andre bedrifter må det da anføres at de manglende oplysninger blir angitt under ett for hovedbedriften. I disse tilfelle må det nøie passes på at opgaver over funksjonærer og omsetning m. v. bare blir tatt med én gang.

Bedrifter som har egen kraftstasjon, skal gi opgaver på eget skjema for denne når generatorenes samlede påstemplede ydelse er 1000 k.V.A. eller mere. Er verket mindre, gis opgavene for det sammen med opgavene for resten av bedriften. Husk i så fall å ta elektrisitetsverkets maskininstallasjon med i svaret på spørsmål 13.

Industribedrifter og håndverksbedrifter, som har egne utsalg m. m., skal gi særskilte opgaver for disse utsalg i dette skjema. Husk i slike tilfelle å besvare spørsmål 6. Håndverksbedrifter som ikke jevnlig har så meget som 1 person beskjeftiget i utsalget, behøver ikke å fylle ut særskilt skjema for dette.

NB! Bedriften må være behjelpelig med å sørge for at den får et tilstrekkelig antall skjema for alle delbedriftene. Telleren eller Statistisk Centralbyrå gir nærmere veiledning.

1. Virksomhetens navn .....

   Postadresse .....

   Telefon nr. .....

2. Eiendomsforhold —
   eies bedriften av enkeltperson, ansvarlig selskap, aksjeselskap, kommanditselskap, andelsselskap, institusjon eller forening, stat, kommune eller fylkeskommune? .....
   Strek under eller skriv til det som passer.

3. For- og efternavn på bedriftens leder eller chef (eieren eller direktør, disponent, filialbestyrer, avdelingschef o. l.) .....

.....

4. Hvis ledelsen av bedriften bare utgjør et biyrke for bedriftseieren (eller bedriftslederen), angis her hans hovedyrke.....

.....

5. Hvis bedriften har avdelinger eller filialer eller eier andre bedrifter, angis her deres navn og nøiaktige adresse.
Se utfyllingsreglene!

.....

.....

.....

.....

.....

Hvis det ikke blir plass til å føre op alle avdelinger m. m. her, anmodes De om å fortsette opgaven på et særskilt ark, som vedheftes skjemaet.

6. Hvis bedriften utgjør avdeling eller filial eller eies av en annen bedrift, angis her hovedforetagendets navn og nøiaktige adresse.....

.....

7. I hvilket år blev bedriften startet?.....
(Her angis fra hvilket år bedriften begynte sin nuværende virksomhet, uten hensyn til senere endringer i eiendomsretten til den.)

(3. side.)

8. a. Angi bedriftens art så fullstendig som mulig. Les utfyllingsreglene! .....

.....

b. Hvis bedriften arbeider i flere brancher, angis her den vesentlige. Les utfyllingsreglene! .....

.....

9. Bedriftens samlede omsetning i 1935 eller det regnskapsår som faller nærmest sammen med 1935, var kr.....
Se utfyllingsreglene!
Anmerkning.....

.....

10. Samlet utbetalt lønn til funksjonærer i 1935, kr. .....

11. Samlet utbetalt lønn til arbeidere i 1935, kr. .....
I spørsmål 10 og 11 regnes både akkord og overtidsbetaling, videre tantième, gratiale, naturalydelser m. m. med under lønnen.
Se utfyllingsreglene!

12. For aksjeselskaper: Den pålydende aksjekapitals størrelse ved utgangen av året 1935 var kr. .....

13. Bedriftens maskininstallasjon. Se utfyllingsreglene!
a. Primærkraftmaskiner.

Art	Samlet antall effektive hestekrefter H.K.	Anvendt til		Installerte generatorer[1])	
		Direkte mekanisk drivkraft H.K.	Generator-drift H.K.	Antall	Samlet påstemplet ydelse i k.V.A.
Turbiner og vannhjul ...	.....	.....	.....	.....	.....
Dampmaskiner	.....	.....	.....	.....	.....
Forbrenningsmaskiner ... (eksplosjonsmotorer o. l.)	.....	.....	.....	.....	.....
Sum	.....	.....	.....	.....	.....

[1] Herunder ikke omformere.

b. Elektrisitetsforbrukende installasjon.

1. Motorer.[1]) Antall:..... Samlet påstemplet ydeevne i eff. H.K.....

2. Elektriske dampkjeler. Antall..... kilowatt.....

[1] Herunder ikke omformere.

(4. side.)

14. Bedriftens transportmidler (personer beskjeftiget med drift av transportmidlene føres op i skjema D, sammen med bedriftens øvrige personale). (Se utfyllingsreglene.)

Transportmidlenes art	Antall	Lasteevne i	
		tonn	personer
1. Lastebiler	.....	.....	.....
2. Personbiler	.....	.....	.....
3. Kombinerte laste- og personbiler	.....	.....	.....
4. Omnibusser	.....	.....	.....
5. Hester	.....	.....	.....
6. Motorbåter, dampskip o. s. v. Opgi hvad slags!			
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

For gruppe 1 angis lasteevne i tonn, for gruppene 2 og 4 i personer, for gruppe 3 i tonn og personer og for gruppe 6 i bruttoregistertonn eller personer.

15. For hoteller, pensjonater m. v.

a. Hvor mange sengeplasser disponerer hotellet (pensjonatet) for gjester .....

b. Hvor stor er den kapital som er nedlagt i hotellets (pensjonatets) bygninger?

..... kr.

c. Hvor stor er den kapital som er nedlagt i hotellets (pensjonatets) inventar?

..... kr.

At disse oplysninger er avgitt efter beste skjønn, bekreftes.

.....den.....1936

.....

Firmanavn og underskrift.

NB! Fyll også ut listen for personalopgavene (skjema D).

(5. side.)

Utfyllingsregler.

Dette skjema skal fylles ut for alle bedrifter innen forretningsvirksomhet av alle slag, hotell- og kafédrift og transportvirksomhet på land. Det skal også fylles ut for slike bedrifter hvor bedriftseieren arbeider helt alene uten noen hjelp.

All en gros-, detalj-, kommisjonær- og agenturhandel skal være med foruten alle slags omførselshandel og småhandel. Videre all torvhandel når den drives som erhverv og ikke utelukkende er produsents salg til konsument. Under forretningsvirksomhet skal videre blomsterhandel være med, også når den drives i forbindelse med gartnerivirksomhet; derimot skal selve gartnerivirksomheten ikke tas med i

denne telling. Videre skal det fylles ut skjema for alle slags tjenestydende virksomheter som: annonsebyrå, arbeidskontor, auksjonsforretning, automobilgarasje, avisutklipningsbyrå, avskrivningsbyrå, detektivbyrå, dekorasjonsbyrå, diamantboring, eiendomsmegler og eiendomskontor, emigrantbyrå, engasjementsbyrå, festekontor, filmbyrå, fiskeutklekning, forhyringskontor, frilager, havaribyrå, havnelager, hyreagentur, ingeniørforretning, inkassoforretning, karttegningsbyrå, kjemisk byrå, konsertbyrå, konsulent (kjemisk, teknisk), kopieringsbyrå, kredittoplysningsbyrå, lagerhus, lotteri, lyskopieringsanstalt, lånekontor, maritimt byrå, materialprøveanstalt, merkantilt byrå (kredittoplysninger), mønsterforretning, nattevaktsbyrå, oplysningsbyrå, opmålingsbyrå, pantelåner, patentbyrå (privat), pressebyrå, rasjonaliseringskontor, reisebyrå, reklamebyrå, revisjonsbyrå, skibsbesiktigelse, skibsklassifisering, skibsopmåling, standardiseringskontor, taksasjonsbyrå, tegnekontor, telegrambyrå, tollklarerer, translatørbyrå, utleieforretning, vaktbyrå, vannboring, vannleverandør, vekselerforretning, verdsettelsesbyrå, veritas, advokat- og sakførerkontor og lensmenn, bokforlag o. s. v.

Hoteller, pensjonater og kaféer skal være med uansett størrelsen, men skjemaet skal bare fylles ut for erhvervsmessig hotell-, pensjonat- og kafévirksomhet, ikke for gamlehjem, pleiehjem, sykehus o. l. som drives for det offentliges regning eller av veldedighetshensyn. Videre skal dette skjema fylles ut for alle rutebilselskaper, for all erhvervsmessig bilkjøring som drives som hovedyrke, for alle vognmannsforretninger, spedisjonsforretninger, flyttebyråer, dampskibsekspedisjoner, for alt losse- og lastearbeide og for all annen privat og kommunal transportvirksomhet utenom bedrifter i skibsfartsnæringen. (Bedrifter i skibsfartsnæringen fyller ut skjema C.) Statens bedrifter innen post-, telegraf-, telefon-, jernbane-, fyr- og havnevesen og veivesen skal telleren ikke sende inn opgave for. Derimot skal alle andre statsvirksomheter innen de næringer dette skjema gjelder for, gi opgaver. Skjemaet skal også fylles ut for alle kommunale virksomheter innen de samme næringer (men ikke for ren administrasjonsvirksomhet) og for alle private telefonstasjoner og telefonanlegg når de beskjeftiger så meget som 1 person i hel-dags post.

For de statsbedrifter som skal fylle ut skjemaet og for alle kommunale virksomheter, skal det gis særskilte opgaver for de enkelte virksomhetsgrener. Det skal således være særskilt skjema for kommunal handelsvirksomhet av forskjellig slag, for kommunalt bilselskap o. s. v.

NB! Skjemaet skal også fylles ut for bedrifter som bare har vært i gang en del av året, og selv om de ikke er i gang på tellingsdagen. Svar på spørsmålene nederst på side 1!

For alle bedrifter som ikke har vært i drift gjennem hele 1935 eller 1936, noteres også nederst på skjemaets første side hvor mange uker driften har vært innstillet i 1935 og 1936. Normal ferie regnes ikke som driftsstans.

Telleren har en detaljert fortegnelse over de bedrifter som skal fylle ut dette skjema, i tvilstilfelle konfereres med den.

Spørsmål 5 og 6. Hensikten med disse to spørsmål er å søke å skaffe en oversikt over de økonomiske enheter innen næringslivet. Det er meningen å kombinere opgavene for de bedrifter som står under felles økonomisk ledelse, og bedriftene anmodes om å besvare spørsmålene med henblikk på dette. Spørsmål 5 og 6 skal besvares også når hovedforetagendet, respektive filialen, er en bedrift innen en annen næring enn filialen, respektive hovedfirmaet.

Firmaer som eier og driver flere enkeltstående bedrifter, fører under spørsmål 5, navn og adresse på disse. De enkelte bedrifter fører under spørsmål 6 navn og adresse på hovedfirmaet.

Disse spørsmål skal også besvares, når hovedfirmaet eller avdelingen har sitt sete i utlandet.

Spørsmål 8. Angi her virksomhetens art så detaljert og fullstendig som mulig.

For forretningsvirksomhet må angis om forretningen driver en gros-, detalj-, agentur- eller kommisjonshandel og dessuten de varer forretningen handler med eller den branche den arbeider i, så nøie som mulig, f. eks.: detaljhandel kolonial, detaljhandel melk og delikatesser o. s. v. Bare «detaljhandel» godtas ikke som besvarelse. Landhandel er tilstrekkelig besvarelse.

Hvis forretningen arbeider i flere brancher, opgis under 8b den vesentlige.

Merk at forretninger som driver både engros- og detaljhandel om mulig skal fylle ut særskilt skjema for hver virksomhetsgren.

For hotell- og kafédrift, bank-, forsikrings- og meglervirksomhet m. v. og transportvirksomhet spesifiseres virksomhetens art så nøie som mulig under 8 a.

Spørsmål 9. Omsetningsbeløpet skal angis efter bedriftens bøker for 1935 eller det regnskapsår som faller nærmest sammen med 1935. Hvis det ikke er mulig å angi beløpet nøiaktig efter bøkene, må det angis efter beste skjønn.

For varehandel av alle slag angis her efter bøkene den samlede omsetning (verdi av solgte varer) både for egen og for andres regning i årets løp. Tallet skal vise det totale salg. Forhandlerrabatt trekkes fra beløpet.

(6. side.)

For hotell- og kafévirksomhet angis omsetningsbeløpet (= virksomhetens bruttoinntekt).

For bank- og forretningsvirksomhet skal spørsmålet ikke besvares.

For forretningsvirksomhet av annen art opgis omsetningsbeløpet (= bruttoinntekten).

For transportvirksomhet angis den samlede bruttoinntekt.

For håndverks- og industribedrifters utsalg opgis butikkens samlede omsetning som for almindelig varehandel. For selve håndverks- og industrivirksomheten gis særskilte opgaver i skjema A, med opgave over håndverks- eller industribedriftens samlede produksjon uten hensyn til hvor varene er blitt solgt.

Under «Anmerkning» gjøres rede for spesielle forhold som måtte være av betydning for bedømmelsen av det anførte tall.

Hvis bedriften er avdeling eller filial, eller eies av en annen bedrift, må man allikevel (om nødvendig skjønnsmessig) anføre omsetningsbeløpet for den. Hvis dette ikke på noen måte skulde være mulig, føres beløpet under ett for hovedbedriften, idet man på skjemaet for avdelingen eller filialen gjør anmerkning om dette.

Spørsmål 10 og 11. Det må nøie passes på at de som er regnet med som funksjonærer og arbeidere ved denne opgave over lønningene, også blir ført som henholdsvis funksjonærer og arbeidere i personalopgavene i skjema D. Opgaven skal omfatte alle bedriftens funksjonærer og arbeidere, også dem som er beskjeftiget utenfor bedriften med transport, reparasjonsarbeide o. l., videre hjemmearbeidere m. m.

Som arbeidere skal de regnes som har et arbeide hvor den kroppslige arbeidsydelse er av vesentlig betydning. Arbeidende formenn regnes som arbeidere, verksmestre og formenn i overordnet stilling derimot som funksjonærer. Som funksjonærer skal man ellers regne dem som har et arbeide hvor det i almindelighet kreves noen utdannelse, og hvor den kroppslige arbeidsprestasjon spiller en mer underordnet rolle, f. eks. kontorfolk, ingeniører m. m. Direktører, disponenter o. l. som er ansatt som ledere av bedrifter, regnes med som funksjonærer.

Spørsmål 13 a. For hver bedrift skal her gis opgave over de forskjellige slags maskiner og motorer m. v. Reserver skal ikke tas med. Som effektive H.K. regnes påstemplet ydeevne. I mangel av påstemplet ydeevne opgis nominell ydeevne ifølge fabrikantens opgave. For generatorene opgis samlet påstemplet ydelse i k.V.A.

13 b. Under elektrisitetsforbrukende installasjon føres op alle motorer, elektriske dampkjeler, flammeovner m. m. Motorer til drift av heiser skal også tas med her. Opgaven gjelder bare stasjonær installasjon. Reserver skal ikke tas med.

NB! I tilfelle det fylles ut særskilte skjemaer for forskjellige deler av en virksomhet eller flere delbedrifter drives fra felles kraftanlegg, må man for å undgå dobbelttellinger bare besvare spørsmålene 13 a (ev. b) på det ene av skjemaene. På skjemaene for de bedrifter hvor spørsmålene av denne grunn blir ubesvart, gjøres anmerkning om dette i rubrikkene.

Spørsmål 14. Automobiler og motorbåter som utelukkende anvendes for privat bruk, tas ikke med. Men opgaven skal omfatte alle transportmidler som bedriften ellers rår over, også transportmidler som på tellingsdagen midlertidig måtte være ute av bruk.

Personer som er beskjeftiget med transportmidlene, skal føres op i skjema D sammen med bedriftens øvrige personale.

NB! Spesifiser under 6 hvad slags transportmiddel det her dreier sig om.

For firmaer som har flere bedrifter må dobbelttelling av transportmidler undgås. Bruk regelen nevnt under spørsmål 13.

NB! Telleren eller tellingsstyret i kommunen gir veiledning i utfylling av skjemaet. Bedriften kan også spørre Statistisk Centralbyrå, Oslo, om veiledning. Telefon 41414 (Bedriftstelling). Telegrafadresse: Statistik, Oslo.

E. (Skjemaet var på 5 sider.)

(1. side.)

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

Skjema C.
(For bedrifter innen sel- og hvalfangst og innen skibsfartsnæringen. Se utfyllingsreglene side 5.)

NB. Les spørsmålene og utfyllingsreglene nøie. Skriv tydelig. Svar nøiaktig.

BEDRIFTSTELLING I NORGE
9. oktober 1936.
(Riksvåpenet.)

Skjema nr. .....
Herred (by).....
Fylke .....
Tellerens navn ..... adresse.....

Fylles ut av kommunens tellingsstyre.

Skjemaet må være utfylt i n n e n 3 1. o k t o b e r 1 9 3 6.
Det vil da bli hentet av telleren.

Disse oplysninger innhentes i henhold til kgl. res. av 11 september 1936 og lov av 25 april 1907. De er bare til s t a t i s t i s k b r u k, og vil bli behandlet strengt konfidentielt. Opgavene vil bli offentliggjort på en slik måte at de ikke gir noen oplysning om den enkelte bedrift. For de bedrifter som måtte ønske det, er det anledning til å levere skjemaet til telleren i lukket konvolutt. Bedriftens navn og adresse må i så fall skrives utenpå konvolutten. Alle spørsmål må besvares nøiaktig.

Skjemaet skal fylles ut for alle bedrifter (virksomheter) innen sel- og hvalfangst og for alle bedrifter innen skibsfartsnæringen, herunder også all rutefart, småskibsfart og ferjevirksomhet m. m. Se herom nærmere i utfyllingsreglene. Skjemaet skal fylles ut også for slike virksomheter hvor bedriftseieren alene arbeider i bedriften.

Det skal fylles ut skjema selv om båten (båtene) har vært i oplag i kortere eller lengere tid i 1935 eller 1936, likesom opgaver også skal gis selv om materiellet er i oplag på tellingsdagen.

Besvar spørsmålene nederst på siden!

Bedriften skal telles i den kommune hvorfra virksomheten ledes, d. v. s. i den kommune hvor bedriftens kontor er beliggende; for bedrifter som ikke har noe kontor, i den kommune hvor bedriftens eier (leder) bor. For rederifirmaer som bestyrer flere selvstendige skibsaksjeselskap, skal det i den kommune hvor firmaet er registrert, fylles ut e t t skjema for hele rederifirmaet, med opgaver u n d e r e t t f o r a l l e d e s k i b s a k s j e s e l s k a p d e t b e s t y r e r.

---

1. For bedrifter innen skibsfartsnæringen: Hvis noen av firmaets skib er i oplag på tellingsdagen, opgis her h v i l k e .....
.....

   Hvis det har vært oplag av skib i 1935 eller 1936, opgis her for h v e r t a v årene hvilke skib som har vært oplagt, og hvor lang tid oplaget for hvert av dem har vart .....
.....

2. For bedrifter innen fangstvirksomhet:
   Er bedriften i gang på tellingsdagen? Ja, nei (strek under det som passer).
   Hvor mange ukers varighet hadde fangstsesongen i 1935?.....og i 1936?.....

(2. side.)

Dette skjema skal bare brukes for bedrifter innen fangstvirksomhet og sjøfart. Hvis det i forbindelse med slike bedrifter drives virksomheter innen andre næringer, skal det fylles ut særskilte skjema for disse (skjema A for bedrifter innen industri, håndverk m. m.; skjema B for bedrifter innen forretningsvirksomhet av alle slag, hotell- og kafédrift og transportvirksomhet undtatt sjøfart). Om det i slike tilfelle skulde være umulig å spesifisere visse oplysninger på hver av enkeltbedriftene (f. eks. opgaver over kontorpersonale, omsetning o. s. v.), kan en føre disse opgaver s a m l e t på en av bedriftene (bovedbedriften). På skjemaene for de andre bedrifter må det da anføres at de manglende oplysninger blir angitt under ett for hovedbedriften. I disse tilfelle må det nøie passes på at opgaver over funksjonærer og omsetning m. v. bare blir tatt med én gang.

For restaurantvirksomhet ombord skal det alltid gis særskilte opgaver (skjema B) når restaurantvirksomheten drives som selvstendig bedrift. Rederifirmaer som har avdelingskontorer i andre kommuner, gir særskilte opgaver for disse i vedkommende kommune (skjema C).

Bedrifter innen sel- og hvalfangst skal også bare fylle ut ett skjema for hele virksomheten. Landstasjoner skal også tas med. Opgavene skal gjelde hele bedriftens virksomhet, og omfatte foruten kokeriskib og hvalbåter også tankbåter og andre transportskib m. v.

Hvis det i forbindelse med fangstvirksomheten drives næring av annen art, skal det fylles ut særskilt skjema for slike bedrifter på samme måten som nevnt for bedrifter innen sjøfart (jfr. ovenfor).

NB! Bedriften må være behjelpelig med å sørge for at den får et tilstrekkelig antall skjema for alle delbedriftene. Telleren eller Statistisk Centralbyrå gir nærmere veiledning.

1. Bedriftens (firmaets) navn .....

   Postadresse .....

   Telefon nr. .....

2. Eiendomsforhold —
   eies bedriften av enkeltperson, ansvarlig selskap, aksjeselskap, partrederi, kommandittselskap, andelsselskap, institusjon eller forening, stat, kommune eller fylkeskommune? .....
   S t r e k u n d e r eller skriv til det som passer.
3. For- og efternavn på bedriftens leder eller chef (eieren eller direktør, disponent, filialbestyrer, avdelingschef o. l.).....
4. Hvis ledelsen av bedriften bare utgjør et b i y r k e for bedriftseieren (eller bedriftslederen), angis her hans hovedyrke .....
5. Hvis bedriften har avdelinger eller filialer eller eier andre bedrifter, angis her deres navn og nøiaktige adresse. Angi her også avdelingskontorer. Se utfyllingsreglene!

   .....

   .....

   .....

   .....

   .....

   Hvis det ikke blir plass til å føre op alle avdelinger m. m. her, anmodes De om å fortsette opgaven på et særskilt ark som vedheftes skjemaet.
6. Hvis bedriften utgjør avdeling eller filial eller eies av en annen bedrift, angis her hovedforetagendets navn og nøiaktige adresse.....

   .....

(3. side.)

7. I hvilket år blev bedriften startet? .....
(Her angis fra hvilket år bedriften begynte sin nuværende virksomhet, uten hensyn til senere endringer i eiendomsretten til den.)

8. Angi bedriftens art så fullstendig som mulig. Les utfyllingsreglene.....

.....

9. For bedrifter innen skibsfartsnæringen: de samlede inntjente bruttofrakter (= bruttoinntekten) i 1935, kr. .....
For bedrifter innen fangstvirksomheten: salgsverdien av produksjonen i 1935, kr. .....
Se utfyllingsreglene.

Anmerkning.....

.....

10. Samlet utbetalt lønn til funksjonærer og arbeidere i 1935, kr. .....
Se utfyllingsreglene.

11. For aksjeselskap opgis her den pålydende aksjekapitals størrelse ved utgangen av året 1935. (Firmaer som disponerer flere aksjeselskap, opgir foruten sin egen aksjekapital også navn og aksjekapital for alle de aksjeselskap det bestyrer.)

Navn:.....Pålydende aksjekapital kr.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hvis det ikke i skjemaet er tilstrekkelig plass til opgavene for alle de aksjeselskap firmaet bestyrer, bes opgavene fortsatt på særskilt ark som vedheftes skjemaet.

12. Bedriftens transportmidler (personer beskjeftiget med drift av transportmidlene føres op i skjema D).

1. Transportmidler i land	Antall	Lasteevne i	
		tonn	personer
1. Lastebiler	.....	.....	.....
2. Personbiler	.....	.....	.....
3. Komb. laste- og personbiler	.....	.....	.....

For gruppe 1 angis lasteevnen i tonn, for gruppe 2 i personer og for gruppe 3 i tonn og personer.

(4. side.)

2. Tonnasje.

Fartøiets (båtens) navn og art. (D/S = dampskib, M/S = motorskib, S/S = Seilskib, M/B = motorbåt o.s.v.)	Drektighet i brutto registertonn	Maskinstyrke i nominelle H.K.	Bemanning		Oplysninger om den fart skibet går i					
					Rutefart			Annen fart		
			I alt	Herav utlendinger	Mellem norske havner	Mellem Norge og utlandet	Mellem utenlandske havner	Mellem norske havner	Mellem Norge og utlandet	Mellem utenlandske havner
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

NB! Under bemanning tas med f ø r e r, o f f i c e r e r o g m a n n s k a p.

Opgaven skal gjelde firmaets samlede tonnasje, også skib som var i oplag tellingsdagen. For skib som er i oplag, skrives i fartsopgaven «I oplag».

Oplysninger om den fart skibet går i, skal gjelde t e l l i n g s d a g e n. Kryss av i rubrikkene 6—11 for hvert enkelt fartøi det som passer.

Se ellers utfyllingsreglene.

Hvis det ikke blir plass for hele firmaets tonnasje i disse rubrikker, bes resten ført på en egen liste som heftes ved skjemaet.

At disse oplysninger er avgitt efter beste skjønn, bekreftes.

.....den.....1936.

.....

Firmanavn og underskrift.

(5. side.)

Utfyllingsregler.

Dette skjema skal fylles ut for alle bedrifter innen sel- og hvalfangst (også for faste landstasjoner) og for alle bedrifter innen skibsfartsnæringen, herunder også for all rutefart og småskibsfart innen- og utenlands. All fangstvirksomhet skal være med, videre all fart med jakter og motorbåter, ferjing og losvirksomhet. Bare den fangstvirksomhet som foregår under norsk flagg skal være med. Dog skal det fylles ut skjema for u t e n l a n d s k e fangstvirksomheters a v d e l i n g s k o n t o r e r o. l. i N o r g e. Skjemaet skal også fylles ut for slike virksomheter hvor bedriftseieren alene arbeider i bedriften.

Hvis bedriften ikke er i gang på tellingsdagen, skal skjemaet allikevel fylles ut. Se herom skjemaets første side. Se på skjemaets første side også om bedrifter som har hatt kortere eller lengere stans i sin virksomhet i 1935 eller 1936.

NB! For skibsrederier gjelder spørsmål 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 8 rederfirmaet. Ved spørsmål 9, 10, 11 og 12 gis opgaver også for alle de skibsaksjeselskap som rederfirmaet disponerer.

Spørsmål 5 og 6. Hensikten med disse to spørsmål er å søke å skaffe en oversikt over de økonomiske enheter innen næringslivet. Det er meningen å kombinere opgavene for de bedrifter som står under felles økonomisk ledelse, og bedriftene anmodes om å besvare spørsmålene med henblikk på dette. Spørsmålene skal besvares også når hovedforetagendet, respektive filialen, er en bedrift innen en annen næring enn filialen, respektive hovedfirmaet.

Firmaer som driver flere enkeltstående bedrifter, fører under spørsmål 5 navn og adresse på disse. De enkelte bedrifter fører under spørsmål 6 navn og adresse på hovedfirmaet.

Besvar spørsmål 5 og 6 også når hovedfirmaet eller avdelingen har sitt sete i utlandet.

Spørsmål 8. Angi her virksomhetens art så detaljert og fullstendig som mulig.

Spørsmål 9. Opgavene skal gis efter bedriftens bøker for 1935 eller det regnskapsår som faller nærmest sammen med 1935. Hvis det ikke er mulig å angi beløpet nøiaktig efter bøkene, må det angis efter beste skjønn.

Under «Anmerkning» gjøres rede for spesielle forhold som måtte være av betydning for bedømmelsen av det anførte tall.

Hvis bedriften er avdeling eller filial, eller eies av annen bedrift, må man allikevel (om nødvendig skjønnsmessig) anføre opgaver for den. Hvis dette ikke på noen måte skulde være mulig, føres beløpet under ett for hovedbedriften, idet man på skjemaet for avdelingen eller filialen gjør anmerkning om dette.

Spørsmål 10. Opgaven over utbetalt lønn til funksjonærer og arbeidere skal omfatte det samlede personale både ombord og på land, herunder også kontorfunksjonærer. Lønn til utlendinger på norske skib skal også være med.

Under lønn regnes med både akkord og overtidsbetaling, videre tantième, gratiale, m. v. Opgaven skal gjelde utbetalt eller optjent lønn. Bare pengelønn tas med; naturalydelser holdes utenfor.

Under lønnen kan, om regnskapene gjør det nødvendig, også regnes med reiseutgifter, mønstrings- og sykeutgifter m. v.

Spørsmål 12. Automobiler og motorbåter som utelukkende anvendes for privat bruk, tas ikke med. Men opgaven skal omfatte alle transportmidler som bedriften ellers rår over, også transportmidler som på tellingsdagen midlertidig måtte være ute av bruk.

Opgaven over tonnasjen skal omfatte fartøier både i utenriks og innenriks fart. Alle fartøier som brukes til person- eller lastetrafikk, skal være med, uansett størrelsen.

NB! Telleren eller tellingsstyret i kommunen gir veiledning i utfylling av skjemaet. Bedriften kan også spørre Statistisk Centralbyrå, Oslo, om veiledning. Telefon 41 414 (Bedriftstelling). Telegramadresse: Statistik, Oslo.

F. (Skjemaet var på 4 sider.)

(1. side.)

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

Skjema D.
(Skal fylles ut av alle bedrifter
som fyller ut skjema A eller B.)

BEDRIFTSTELLING I NORGE
9. oktober 1936.
(Riksvåpenet.)

Opgaver over bedriftens personale
den 9. oktober 1936.

Skjema nr. .....
(Samme nr. som på skjema A eller B.)
Herred (by) .....
Fylke .....
} Fylles ut av kommunens tellingsstyre.

Bedriftens navn .....
» adresse .....
} Fylles ut av bedriften.

På dette skjema skal føres op det samlede personale som er beskjeftiget i bedriften tellingsdagen. De forskjellige oplysninger må gis for hver enkelt funksjonær og arbeider. Også sesongarbeidere, løsarbeidere og annen tilfeldig arbeidskraft skal være med. Hvis det er mer hensiktsmessig, kan man istedenfor tellingsdagen bruke den lønningsdag som ligger nærmest 9 oktober. De som på tellingsdagen er midlertidig fraværende på grunn av sykdom, ferie o. l., skal også føres op, når de ikke er erstattet med noen annen. Skjemaet skal fylles ut for alle de bedrifter som ved bedriftstellingen skal fylle ut skjema A eller B, altså for bedrifter innen industri, håndverk, bygge- og anleggsvirksomhet, forretningsvirksomhet, hotell- og kafédrift og transportvirksomhet til lands.

Firmaer som driver flere bedrifter som det skal fylles ut særskilte skjema for, må nøie passe på at ingen person blir tatt med i personalopgaven for mer enn én bedrift. Kontorpersonale og andre som arbeider i flere av bedriftene, må enten skjønnsmessig fordeles på de forskjellige bedrifter, eller bare føres op der hvor de vesentlig har sin beskjeftigelse.

Hjemmearbeidere og arbeidere som arbeider utenfor bedriften, f. eks. med installasjons- og reparasjonsarbeide, skal også føres op, idet man da gjør notat om dette i anmerkningsrubrikken. Anmerkning gjøres også for medlemmer av bedriftseierens familie som deltar i arbeidet i bedriften.

NB! Firmaets (bedriftens) innehaver skal også føres på personalopgaven, når ledelsen av bedriften er hovedyrke for ham.

Arbeidsstillingen angis så detaljert som mulig i kolonne 4. Hvis vedkommende arbeider er fag- eller spesialarbeider, føies dette til i parentes. F. eks.: salmaker (fagarbeider), klinker (spesialarbeider) o. s. v. Det er den arbeidsstilling vedkommende funksjonær eller arbeider har i bedriften, som skal føres op, ikke den stilling som hans (hennes) utdannelse eventuelt måtte gi ham (henne) anledning til å inneha. En disponent som har ingeniørutdannelse, føres derfor som disponent, en ingeniør som har stilling som salgschef, føres som salgschef o. s. v. Det er arbeidets art og ikke utdannelsen som her er det avgjørende.

Listen bes fylt ut på den måten at man først fører op navn og oplysninger for bedriftsinnehaveren (innehaverne), dernest for alle funksjonærene og så for alle arbeiderne. Som arbeidere skal de regnes som har et arbeide hvor den kroppslige arbeidsydelse er av vesentlig betydning. Arbeidende formenn regnes som arbeidere, verksmestere og formenn i overordnet stilling derimot som funksjonærer. Som funksjonærer skal man ellers regne dem som har et arbeide hvor det i almindelighet kreves noen utdannelse, og hvor den kroppslige arbeidsprestasjon spiller en mer underordnet rolle, f. eks. kontorfolk, ingeniører m. m. Direktører, disponenter o. l. som er ansatt som ledere av bedrifter, regnes som funksjonærer.

Det må nøie passes på at de som er regnet som funksjonærer og arbeidere ved lønnsoppgavene i spørsmål 10 og 11 i hovedskjemaet, også regnes som henholdsvis funksjonærer og arbeidere i denne opstilling for de enkelte personer.

Hvis den arbeidsstilling en funksjonær eller arbeider har, forutsetter en fag- eller spesialutdannelse, gis oplysning om utdannelsen og dens varighet i kolonne 5, f. eks. fagutdannelse 4 år, spesialutdannelse 2 år, handelsutdannelse 6 mndr. o. s. v.

Merk at det er den utdannelse som stillingen forutsetter som det spørres om. Hvis vedkommende arbeider eller funksjonær har utdannelse som ikke er nødvendig for stillingen, skal denne utdannelse heller ikke føres op.

NB! Hvis det ikke blir plass til hele personalet i dette skjema, bes De om å føre resten på lister som heftes ved skjemaet.

(2., 3., 4. side).

Nr.	Navn	Kjønn M. (mann) K. (kvinne)	Fødselsår og -datum	Arbeidsstilling	Hvis arbeidsstillingen forutsetter fag- eller spesialutdannelse, gis oplysning om dette med angivelse av vedk. utdannelses varighet	Anmerkninger
	1	2	3	4	5	6
1.	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	osv., til og med 81....	.....	.....	.....	.....	.....

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX.
(Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX. **Trykt 1938** (forts. *suite*):

Nr. 138. Norges handel 1937. *(Commerce.)*
— 139. Norges fiskerier 1936. *(Grandes pêches maritimes.)*
— 140. Det civile veterinærvesen 1936. *(Service vétérinaire civil.)*
— 141. Norges Postverk 1937. *(Statistique postale.)*
— 142. Industriarbeidertrygden 1935. *(Assurances de l'État contre les accidents pour les travailleurs de l'industrie, etc.)*
— 143. Sinnssykeasylenes virksomhet 1936. *(Statistique des hospices d'aliénés.)*
— 144. Norges Brandkasse 1935—1937. *(Statistique de l'Office national d'assurance contre l'incendie.)*
— 145. Norges private aktiebanker og sparebanker 1937. *(Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1937.)*
— 146. Arbeidsvilkårene for hushjelp i norske byer. *(Conditions de travail des domestiques dans les villes norvégiennes.)*
— 147. Norges bergverksdrift 1937. *(Mines et usines.)*
— 148. Folkemengdens bevegelse 1936. *(Mouvement de la population.)*
— 149. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1938. *(Dette etc. des communes.)*
— 150. Meieribruket i Norge 1937. *(L'industrie laitière de la Norvège 1937.)*
— 151. Forsikringsselskaper 1937. *(Sociétés d'assurances.)*
— 152. Rekruttering 1936. *(Recrutement.)*
— 153. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1936. *(Rapport sur l'état sanitaire et médical.)*

Trykt 1939.

Nr. 154. Syketrygden 1937. *(Assurance maladie nationale.)*
— 155. Norges jernbaner 1937—38. *(Chemins de fer norvégiens.)*
— 156. Skolevesenets tilstand 1935—36. *(Instruction publique.)*
— 157. Norges industri 1937. *(Statistique industrielle de la Norvège.)*
— 158. Bedriftstellingen 9. oktober 1936. Første hefte. Detaljerte oppgaver for de enkelte næringsgrupper. *(Recensement d'établissements au 9 octobre 1936. I. Données détaillées sur les différentes branches d'activité économique.)*
— 159. Jordbruksstatistikk 1938. *(Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.)*
— 160. Sjømannstrygden 1936. Fiskertrygden 1936. *(Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.)*
— 161. Telegrafverket 1937—38. *(Télégraphes et téléphones de l'État.)*
— 162. Fagskolestatistikk 1935/36—1937/38. *(Écoles professionnelles.)*
— 163. Norges postverk 1938. *(Statistique postale.)*
— 164. Bedriftstellingen 9. oktober 1936. Annet hefte. Fylker, herreder, byer og enkelte industristrøk. Særoppgaver om hoteller, biltrafikk, skipsfart. *(Recensement d'établissements. II. Les établissements dans les différents districts du Royaume. Données spéciales sur hôtels, automobiles et navigation.)*
— 165. Skattestatistikken 1938/39. *(Répartition d'impôts.)*
— 166. Sinnssykeasylenes virksomhet 1937. *(Statistique des hospices d'aliénés.)*
— 167. Det sivile veterinærvesen 1937. *(Service vétérinaire civile.)*
— 168. Industriarbeidertrygden 1936. *(Assurances de l'État contre les accidents pour les travailleurs de l'industrie etc.)*

Rekke IX. **Trykt 1939** (forts. *suite*):

Nr. 169. Forbruket av trevirke på gårdene 1936/37. *(Consommation de bois sur les fermes 1936/37.)*

— 170. Arbeidstiden m. v. i jordbruk og gartneri 1939. *(Durée du travail etc. dans l'agriculture et les entreprises horticoles.)*

— 171. Folkemengdens bevegelse 1937. *(Mouvement de la population.)*

— 172. Norges fiskerier 1937. *(Grandes pêches maritimes.)*

— 173. Norges handel 1938. *(Commerce.)*

— 174. Norges private aksjebanker og sparebanker 1938. *(Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.)*

— 175. Bedriftstellingen 9. oktober 1936. Tredje hefte. Oversikt over tellingsresultatene. De økonomiske enheter. *(Recensement d'établissements III. Aperçu général. Les unités économiques.)*

Det Statistiske Sentralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:

Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1939. *(Annuaire statistique de la Norvège.)*

Statistisk-økonomisk oversikt, siste årgang 1938. *(Aperçu de la situation économique en 1938.)*

Statistiske Meddelelser. Trykkes månedsvis. *(Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.)*

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedsvis. *(Bulletin mensuel du commerce extérieur.)*

Fortegnelse over Norges Officielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. *(Catalogue de la Statistique Officielle.)*

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. *(Résumé rétrospectif 1914 et 1926.)*

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrået er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930 og 1934.

Norges handel 1911—1915, 1921 og 1929.

4. oktober 1939.

GRØNDAHL & SØNS BOKTRYKKERI. OSLO